

ПУТИН И РУСИЈА

У РАТУ ЗА МИР

Приредио ВЛАДИМИР КРШЉАНИН

Фондација АЛЕКСАНДАР НЕВСКИ
ИП ПРИНЦИП

У РАТУ ЗА МИР

Прво издање књиге на српском језику

Издавање ове књиге помогли су:

- Предузеће САН ГРЕДА д.о.о.
 - Никола Вукелић

Издавач се захваљује на помоћи и поверењу

ПУТИН И РУСИЈА

У РАТУ
ЗА МИР

ДОКУМЕНТИ КРЕМЉА И СРПСКЕ АНАЛИЗЕ
О НАСТАНКУ НОВОГ СВЕТА

Приредио ВЛАДИМИР КРШЉАНИН

ФОНДАЦИЈА АЛЕКСАНДАР НЕВСКИ

ИП ПРИНЦИП

Београд, 2023.

Издавач

ФОНДАЦИЈА АЛЕКСАНДАР НЕВСКИ (извршни издавач)

ИП ПРИНЦИП

Београд

За издавача

Предраг Јеремић, председник Фондације

Приређивач књије

Владимир Кршљанин

Одговорни уредник

Предраг Јеремић

Лектура и графичка, ликовна и дигитална припрема

Екипа Фондације Александар Невски

Преводи на руски и кинески

Валентина Симонова и Џанг Тианхуа

Штампа

МАБ, Београд

Тираж

750 примерака

ISBN

978-86-82273-32-5

Мом покојном сину Срђану који је волео Србију
и дивио се Александру Невском

Мом деди Милуну Ж. Јеремићу, *солуницу*, хероју и мученику,
који ми је поставио морални координатни систем

Српском, руском и свим слободарским народима света
и државама које суверено граде своју будућност

Предраг Јеремић, издавач

ВАСКРШЊА ПОСЛАНИЦА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЦРКВЕ

Српска Православна Црква својој духовној деци
о ВАСКРСУ 2023. године

ПОРФИРИЈЕ

По милости Божјој православни Архиепископ њећи, Митрополић београдско-карловачки и Патријарх српски, са свим архијерејима Српске Православне Цркве, свештенству, монашћу и свим синовима и кћерима наше свете Цркве: благодати, милости и мир од Бога Оца, и Господа нашега Исуса Христа, и Духа Светога, уз радосни васкршњи поздрав:

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

И ушавши у гроб, видеше младића обучена
у белу хаљину где седи са десне стране и уплашише се.
А он им рече: Не плашите се! Исуса тражите
Назарећанина, распетога. Устаде, није овде;
ево места где га положише (Мк 16, 5 – 6).

Радујемо се данас, грађа духовна децо наша, радујемо се и прослављамо Празник над празницима, Васкрсење Господа и Сјаса нашега Исуса Христа из мртвих. Радујемо се и прослављамо зато што смо, као некада жене мироносице, чули речи анђела: „Не плашите се!” Радујемо се и прослављамо Васкрсење Господа Христа јер нам више од осам столећа Бели анђео са фреске у Милешеви Светога Саве показује на празан гроб и говори: „Устаде, није овде!” Радујемо се јер нас ујркос свим приликама и неприликама праће крујне и мирне рашке очи Белој анђела – најлејше, највољеније и најславније фреске створене у нашем роду – говорећи нам да Исус Назарећанин, на крст Распети, устави из гроба.

Радујемо се и прослављамо Христово Васкрсење јер „Отац благоволити да се у Њему настани сва љуноћа и да кроз Њега измири све са Собом... и оно што је на земљи и оно што је на небесима” (Кол 1, 19 – 20). Радујемо се и прослављамо победу над победама, јер се у Распетиома и Васкрсломе од ројства смрти – којој се кроз прех покорила – саставља, сјасена, свеколика љвар! Радујемо се и прослављамо Васкрсење Господа Христа јер, чинећи то, добијамо залог створене победе над оковима смрти и свету благовестимо радосни животи!

То је, браћо и сестре, вера Цркве Православне коју нам ошкрива милешевски Бели анђеоло, показујући нам празан троб Христов, уз поруку: „Не плашиће се!” Боје је те речи охрабрења говорио у најразличитијим околностима појединачних и народних искушења, распећа и невоља. „Будиће слободни и храбри, и не бојте се и не плашиће се...”, јер Господ Боје свој иде с тобом, неће одступити од тебе, ниће ће те оставити”, говорио је Израљу преко Мојсија (Понз 31, 6). И поновио је то Новом Израљу кроз Јединороднога Сина Који је чудесно, ходећи по шала-сима, прешао лађу са апостолима и умирио узбуркано море: „Не бојте се, ја сам, не плашиће се!” (Мк 6, 50). У најстрашнијем тренутку живота једног старешине јеврејске синагоге, који се звао Јаир и коме је кћи умирала, Господ Исус Христос је, иакође, рекао: „Не бој се! Само веруј!” Јер, вера која прожима и осмишљава животињу ствар, која соковима благодатне снаге храни свеколико људско биће, уистину може све.

То нам најбоље показује јеванђелска повест о неисцрпној вери и поверењу у Христа четворице људи који су намерили да учине све што је њима било могуће како би Боје учинио оно што је људима немогуће, штојест чудо, и исцелио њихово неверујуће болесно дете. Никаква спољашња препрека није могла да их заустави у њиховој намери да одузе тој принесе Христа (Мк 2, 1 – 5). Њихова је вера била толика да су због немогућности да Господу приђу од мноштва света окупили око куће у којој је Он лечио људе, болесника Христа принели раздвинувши кров и спустивши га. Сви ови догађаји потврђују снагу заједничког подвига, снагу молитве Цркве. Вера неколико људи који имају поверење у Христа јесте сила која помаже и онима слабашнима у вери, а понекад и онима који вере немају. Управо због снажне вере у Њега, у Његову љубав и коначни суд, Васкрсли Господ је био и са нашим прецима када су падали и поново устајали, када су шуповали и радовали се, када су сеобама по светским беспућима, расињани и урањани у историје других народа.

Сетимо се, грађа децо духовна, библијске повести о Содому и Гомору. Насупрот пустињи око Мртвог мора, ти градови су у наводњеној и зеленој јорданској долини имали обличје рајских станишта. Међутим, та најредна и привлачна цивилизација била је далеко од рајске. Жители ових градова били су орезли у бесидан животи, стран човековој бојоликости и мрак Боје. Господ је најавио да ће уништити ове градове како њихова мочвара трећа не би поштала остале људе. „Хоћеш поубити и праведнога с неправедним?” – вајно је праведни праотац Авраам и Господа молио да ове градове поштеди ако у њима нађе бар једесет праведника. Али када ни десет праведних душа није пронашао у њима, Господ је Содом и Гомор предао разорењу и пропасту.

Библијска истина о Содому и Гомору важи и данас. Економски и сваки други најредак је свакако важан за друштво у којима наш народ живи, али је неуспоредиво важније духовно здравље нашег народа, она снажна, саборна вера у Господа Распетог и Васкрслог која осмишљава наше свеколико народно биће. Од вере у Васкрсење Христово и Јеванђеље Његово зависе наше животиње вредности, култура, етос, идентитет. Христос је вером четворице исцелио онога који је услед трећа био духовно и телесно парализован. Господ би спасао и Содом и Гомор да

је имао на кога да се ослони, да је било људи који би, пошут оне четворице у Јеванђељу, били сиремни да снаом вере и поверења у Христа, снаом молишве, помоћну свом пријатељу. Овим примерима Васкрсли Господ нас кроз уста Цркве подсећа да су наша животиња прећућа блаословена и плодотворна само ако су ушмељена на заједничкој вери и свему што из ње извире, на молишви и подвигу, на љубави и нади. Само онда када је Христос на првом месту, све ће бити на свом месту. Без тога су сва наша сиремљена узалудна. „Ако Господ (на шемељима вере) не буде прадио дом, узалуд се муче који га праде; ако Господ (на шемељима вере) не буде чувао праг, узалуд не сјава сиражар” (Пс 127, 1) – певао је цар Давид. Знали су то и кроз историју својим животињама и сирагањима посведочили многи праведници, разумевши снају вере и сиварности Божјеј присуства у свећу. Само уколико имамо снажну веру и молишву, истинско покајање и јеванђелске врлине, Боћ ће бити са нама и имаће коме да помоћне, како је говорио блаженопочивши патријарх Павле.

И као што су нас снаја вере и молишве наших праведних предака и оца провеле кроз шеснаце историје, тако је потребно да и данас, у свим прећућима, послушамо глас Цркве, глас Господњи: ујединимо и умноситручимо молишве за мир, за очување Косова и Метохије у Србији, за очување наших светиња. Ујединимо и умноситручимо своје молишве за животињу миру нашеј народа свуда, да се наша или било чија сирагања не понове. Знајте да је молишва верујућеј народа за мир, молишва Цркве за мир, јача од свакој оружја. Архиепископи и верни народ Српске Православне Цркве, чије прво име јесте Пећка Патријаршија, чврсто и непроменљиво су на сјановишту да је ошћућење Косова и Метохије од државе Србије, посредно или непосредно, *de facto* или *de iure*, неирхвалљиво. Молимо се Сјасишељу и залажемо за заједнички животињу, у међусобном пошћувању и разумевању са косовско-метохијским Албанцима, јер ако у нашим душама има места и за једне и за друге, биће и на Косову и Метохији места за све. Знамо и то да у нашем народу и данас има довољно вере, довољно молишве и праведности, да сачува и нас и све око нас и у временима која долазе.

Стога данас ми, архиепископи Пећке и Београдско-карловачке Патријаршије, односно Српске Православне Цркве, апелујемо да се најпредак друшћива, а пре свега народна просвета и култура, праде на јеванђелским шемељима, на којима су и настале. Посебно позивамо на очување српској језика и ћириличној писма на којима је изтраћена српска култура. Апелујемо да се нормира ушћреба ћириличној писма у јавном простору, као и да се обушћави насиље над српским језиком и укину одредбе закона који то насиље намећу, нарочито кроз прошћивушћавни закон који намеће шакозвани родно осећљиви језик иза кога се крије борба прошћив брака и породице као боћушћановљених светиња и природних облика човековој личној и саборној животиња. На јеванђелским шемељима смо прадили и изтрадили свој начин животиња, свој ешос, свој сисћем вредности, у коме су брак и породица, засновани на љубави према Боћу и на међусобној љубави, прешћушћавка склада у животињу народа, друшћива и државе.

Драга чеда Светосавске Цркве, молимо се и за мир у Украјини, за прешћанак сирагања и сукобљавања једноверне и једнокрвне браће, да неирјашћество

и мржњу замене пријатељство и љубав. Данас се Васкрсом Господу посебно молимо за Украјинску Православну Цркву, њену јерархију и њен верни народ, који су изложени неправди, насиљу и пројону. Сви ми заједно, и када сјрадамо и када се радујемо, драга браћо и сестре, никада не смемо да заборавимо чињеницу да је коначни одговор и кључ живота у Христовим речима: „Ово сам вам казао да у мени мир имајте. У свету ћете имајти жалости; али не бојте се, ја сам победио свет” (Јн 16, 33). Стога сви заједно, са анђелима, појмо песму победну:

Христос васкрсе из мртвих,
смрћу смрт поразивши
и онима који су у гробовима
живот даровавши.

Срећан, чеснији и блајословен Празник желимо свему нашем верном народу, свима који чују речи Белој анђела: „Не плашијте се! Исуса тражијте Назарећанина, расјетјога. Устаде, није овде”. Где год да се данас било ко од нас налази, поздрављамо се поздравом вечне радости:

ХРИСТОС ВАСКРСЕ!

Ваши молијвеници пред Васкрслим Господом:

Архиепископјећки, Митрополији београдско-карловачки и Патријарх српски ПОРФИРИЈЕ, са свим архијерејима Српске Православне Цркве.

ПАСХАЛЬНОЕ ПОСЛАНИЕ СЕРБСКОЙ ПРАВОСЛАВНОЙ ЦЕРКВИ

*Сербская Православная Церковь своим духовным чадам
на ПАСХУ 2023 года*

ПОРФИРИЙ

по милости Божией православный Архиепископ Печский, Митрополит Белградско-Карловацкий и Патриарх сербский, со всеми архиереями Сербской Православной Церкви, священству, монашеству и всем сынам и дочерям нашей святой Церкви: благодать, милость и мир от Бога Отца, и Господа нашего Иисуса Христа, и Духа Святого, с радостным пасхальным приветствием:

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

И, войдя во гроб, увидели юношу, сидящего на правой стороне,
облеченного в белую одежду; и ужаснулись.

Он же говорит им: не ужасайтесь.

Иисуса ищите Назарянина, распятого;

Он воскрес, Его нет здесь. Вот место, где Он был положен.

(Мк. 16:5-6).

Возрадуемся сегодня, дорогие чада наши духовные, возрадуемся и прославим праздник над праздниками, Воскресение из мертвых Господа и Спасителя нашего Иисуса Христа. Мы радуемся и празднуем, потому что, подобно женам-мироносицам, услышали слова ангела: «Не бойтесь!» Мы радуемся и празднуем Воскресение Господа Христа, потому что более восьми веков Белый Ангел с фрески в монастыре Милешева, где покоились мощи Святого Саввы, указывает на пустую гробницу и говорит: «Он воскрес, его нет здесь!» Мы радуемся, потому что, несмотря на все обстоятельства и невзгоды, с прекраснейшей, любимейшей и знаменитейшей фрески, сотворенной нашим народом, на нас большими и спокойными глазами взирает раишский Белый Ангел, возвещая нам, что Иисус из Назарета, распятый на кресте, восстал из гроба.

Возрадуемся и прославим Христово Воскресение, «ибо благоудно было Отцу, чтобы в Нем обитала всякая полнота, и чтобы посредством Его примирить с Собою все, умиротворив через Него, Кровию креста Его, и земное и небесное» (Кол. 1:19-20). Радуемся и прославляем победу над победами, ибо в Распятом и Воскресшем

восстала, спасена из рабства смерти, через грех ему покорившаяся, всякая тварь! Радуемся и празднуем Воскресение Господа Христа, потому что тем самым получаем залог собственной победы над узами смерти и возвещаем миру радость жизни!

Такова, братия и сестры, вера Православной Церкви, явленная нам милешевским Белым Ангелом, показавшим нам пустую гробницу Христову, с вестью: «Не бойтесь!» Этими словами Бог ободряет нас в самых различных обстоятельствах личных и всенародных искушений, распинаний и бед. «Будьте тверды и мужественны, не бойтесь, и не страшитесь их, ибо Господь Бог твой Сам пойдет с тобою и не отступит от тебя и не оставит тебя», – сказал Бог Израилю через Моисея (Втор. 31:6). И повторил Новому Израилю через Единородного Сына, Который чудесным образом пройдя по волнам, приблизился к лодке с апостолами и успокоил бурное море: «Это Я, не бойтесь!» (Мк. 6:50). В самую страшную минуту жизни начальника иудейской синагоги по имени Иаир, у которого умирала дочь, Господь Иисус Христос тоже сказал: «Не бойся, только веруй!» Потому что вера, пронизывающая и определяющая жизненный путь, питающая каждое человеческое существо соками благодати, действительно может все.

Лучше всего это показывает евангельский рассказ о неисчерпаемой вере и уповании на Христа четырех человек, приложивших все силы, чтобы Бог совершил невозможное для людей, то есть чудо, и исцелил их неверующего больного друга. Никакое внешнее препятствие не могло остановить их в намерении принести расслабленного Христу. (Мк. 2:1-5). Их вера была так велика, что из-за невозможности приблизиться к Господу из-за множества людей, собравшихся вокруг дома, где Он исцелял людей, они принесли больного ко Христу, спустив расслабленного вниз через разобранную крышу. Все эти события свидетельствуют о силе совместного подвига, силе молитвы Церкви. Вера нескольких людей, уповающих на Христа, – это сила, которая помогает даже тем, кто слаб в вере, а иногда и тем, у кого нет веры. Именно благодаря крепкой вере в Него, в Его любовь и окончательный суд, Воскресший Господь был с нашими предками, когда они падали и воскресали, когда они горевали и радовались, когда они скитались по бездорожью по всему свету, когда их распинали и пытались растворить в истории других народов.

Вспомним, дорогие духовные чада, библейскую историю Содома и Гоморры. По сравнению с пустыней, окружавшей Мертвое море, эти города в орошаемой и зеленой долине Иордана были подобны райским кущам. Однако эта развитая и внешне процветающая цивилизация была далека от райской. Жители этих городов погрязли в распутстве, чуждом богоподобию человека и ненавистном Богу. Господь предупредил, что разрушит эти города, чтобы трясина греха не поглотила остальных людей. «Неужели Ты погубишь праведного с нечестивым?» – возопил праведный праотец Авраам и просил Господа пощадить эти города, если в них найдется хотя бы пятьдесят праведников. Но Господь, не найдя и десять душ праведных, предал Содом и Гоморру разрушению и уничтожению.

Библейская истина о Содоме и Гоморре актуальна и сегодня. Экономический и любой другой прогресс, безусловно, важен для общества, в котором живет наш народ, но несопоставимо важнее духовное здоровье нашего народа, та сильная, соборная вера в Распятого и Воскресшего Господа, которая формирует все наше национальное существо. Наши жизненные ценности, культура, этос, идентич-

ность зависят от веры в Воскресение Христово и Его Евангелие. Верой четверых Христос исцелил того, кто был духовно и физически парализован грехом. Господь спас бы и Содом, и Гоморру, если бы Ему было на кого опереться, если бы были люди, которые, подобно тем четверым, упоминаемым в Евангелии, готовы помочь своему другу силою веры и упования на Христа, силою молитвы. Этими примерами Воскресший Господь устами Церкви напоминает нам, что наши усилия в жизни благословенны и плодотворны только в том случае, если они основаны на общей вере и всем, что из нее истекает, на молитве и подвиге, на любви и надежде. Только когда Христос будет для нас на первом месте, все станет на свои места. Без него все наши устремления напрасны. «Если Господь не созиждет дома, напрасно трудятся строящие его; если Господь не охранит города, напрасно бодрствует страж» (Пс. 126:1) – пел царь Давид. Многие праведники знали это и на протяжении всей истории свидетельствовали об этом своей жизнью и страданиями, понимая силу веры и реальность присутствия Бога в мире. Только если мы имеем крепкую веру и молитву, истинное покаяние и евангельские добродетели, Бог будет с нами. «Бог нам поможет, если будет кому помочь», – как сказал блаженно почивший Патриарх Павел.

И как сила веры и молитвы наших праведных предков и отцов вели нас через тяготы истории, так необходимо, чтобы и сегодня, во всех невзгодах, мы прислушались к голосу Церкви, голосу Господа: давайте объединимся и умножим наши молитвы о мире, о сохранении Косова и Метохии в Сербии, о сохранении наших святынь. Объединимся и умножим наши молитвы о мирной жизни нашего народа повсюду, чтобы не повторились ни наши, ни чьи-либо еще страдания. Знайте, что молитва верующего народа о мире, молитва Церкви о мире сильнее всякого оружия. Архиепископы и верующие Сербской Православной Церкви, первое имя которой Печский Патриархат, твердо и неизменно придерживаются мнения, что отчуждение Косова и Метохии от государства Сербия, прямо или косвенно, де-факто или де-юре, неприемлемо. Мы молимся Спасителю и выступаем за совместную жизнь, во взаимном уважении и понимании с албанцами Косова и Метохии, потому что, если в наших душах есть место и для тех, и для других, то в Косове и Метохии тоже найдется место для всех. Мы также знаем, что и сегодня в нашем народе достаточно веры, достаточно молитвы и праведности, чтобы защитить нас и все вокруг нас в грядущие времена.

Поэтому сегодня мы, архиепископы Печского и Белградско-Карловацкого Патриархата, и Сербской Православной Церкви, призываем, чтобы прогресс общества, и прежде всего национальное образование и культура, строился на евангельских основах, на которых они и возникли. Мы особенно призываем к сохранению сербского языка и кириллицы, на которых построена сербская культура. Мы призываем нормализовать использование кириллицы в публичном пространстве, а также остановить насилие в отношении сербского языка и отменить положения законов, насаждающих это насилие, особенно посредством неконституционного закона, навязывающего так называемый гендерно-чувствительный язык, за которым скрывается борьба против брака и семьи как установленных Богом святынь и естественных форм личной и коллективной жизни человека. На евангельских основах мы строили и построили свой образ жизни, свой этос, свою систему

ценностей, в которых брак и семья, основанные на любви к Богу и взаимной любви, являются предпосылкой гармонии в жизни нации, общества и государства.

Дорогие чада Святосавской церкви, мы молимся и за мир на Украине, за прекращение страданий и конфликтов между братьями одной веры и одной крови, чтобы вражда и ненависть сменились дружбой и любовью. Сегодня мы особенно молимся Воскресшему Господу за Украинскую Православную Церковь, ее иерархов и ее верующих, которые подвергаются несправедливости, насилию и гонениям. Мы все вместе, и когда страдаем, и когда радуемся, дорогие братья и сестры, никогда не должны забывать того, что окончательный ответ и ключ к жизни – в словах Христа: «Сие сказал Я вам, чтобы вы имели во Мне мир. В мире будете иметь скорбь; но мужайтесь: Я победил мир» (Ин. 16:33). И потому все вместе с ангелами воспоем песнь победную:

Христос воскресе из мертвых,
смертию смерть поправ,
и сущим во гробех
живот даровав.

Желаем счастливого, благопристойного и благословенного праздника всему нашему верующему народу, всем, кто слышит слова Белого Ангела: «Не ужасайтесь. Иисуса ищите Назарянина, распятого; Он воскрес, Его нет здесь». Где бы каждый из нас ни был сегодня, мы приветствуем друг друга выражением вечной радости:

ХРИСТОС ВОСКРЕСЕ!

Ваши молитвенники перед Воскресшим Господом:

Архиепископ Печский, Митрополит Белградско-Карловацкий и Патриарх сербский ПОРФИРИЙ, со всеми архиереями Сербской Православной Церкви

塞尔维亚东正教复活节寄语

2023 年复活节塞尔维亚东正教会致其属灵的孩子

波尔菲利耶

蒙上帝的恩典，佩奇东正教大主教、贝尔格莱德-卡尔洛瓦茨大都主教和全塞尔维亚牧首，以及塞尔维亚东正教会的所有主教、神职人员、修道士和我们神圣教会的所有儿女：以天主和我们的主耶稣基督和圣灵的恩典、怜悯、平安，以及复活节的喜乐，祝贺：

复活节快乐

他们进了坟墓，看见一个少年人坐在右边，穿着白袍，甚是惊恐。那少年人对他们说：不要惊恐！你们寻找那钉十字架的拿撒勒人耶稣，他已经复活了，不在这里。请看安放他的地方（马福音 16 章 5-6 节）。

今天我们欢喜，我们亲爱的属灵孩子们，我们欢喜并庆祝节日中的盛宴，我们的救主耶稣基督从死里复活了。我们欢喜，因为就像古时候的香膏妇一样，我们听到了天使的话：“不要害怕！”我们欢喜并庆祝主基督的复活，因为八个多世纪以来，圣萨瓦米勒雪瓦壁画中的白天使指着空墓说：

“他已经复活了，他不在这里！”我们欢喜，因为尽管情况纷繁复杂，处境艰难，但白天使的眼睛一直注视着宽广而和平的拉什卡（塞尔维亚）——这白天使是我们种族中诞生的最美丽、最受爱戴和最荣光的壁画——告诉我们钉在十字架上的拿撒勒的耶稣从坟墓中复活了。

我们欢喜庆祝基督的复活，因为“天父喜欢叫一切的丰盛在他里面居住。既然借着他在十字架上所流的血成就了和平，便借着他叫万有——无论是地上的、天上的——都与自己和好了。”（歌罗西书 1, 19-20）。我们为胜利中的最终胜利而欢喜和庆祝，因为在被钉十字架和从死亡的奴役中复活的那一位身上——他因我们的罪而受难——万物都因你而得以创建，被你拯救，你是万有的主宰！我们欢喜并庆祝主耶稣基督的复活，因为通过这样做，我们获得了战胜死亡束缚的保证，并向世界宣布了生命的喜悦！

兄弟姐妹们，那是来自米勒雪瓦的白天使向我们揭示的东正教信仰，向我们展示了基督的空墓，并传达了信息：“不要害怕！”在个人和民族的试炼、苦难和困境中，在面临最纷纭复杂的环境下，上帝说出了这样鼓舞人心的话语。他通过摩西告诉以色列人“要自由勇敢，不要害怕，不要恐惧……，因为主，你的上帝与你同在，他总不撇下你，不灭绝你”，（申命记 31, 6）。他通过独生子向新以色列人重复了这句话，独生子奇迹般地行走在波浪上，使波涛汹涌的大海变得平静，与使徒们一起接近了那艘船：“不要害怕，是我，不要恐惧！”（马克福音 6、50）。一位名叫耶希珥的犹太会堂长老，他生命中最可怕的时刻是他的女儿快要死了。主耶稣基督也对他说：“不要害怕！只要相信！”因为这信仰，贯穿并赋予生命之路以意义，以恩典的汁液滋养每个人，真正可以做任何事情。

福音故事最好地说明了这一点，讲述了四个人对基督的无穷无尽的信仰和信任，他们决定竭尽所能，以便上帝做对人们来说不可能的事，即奇迹，并治愈他们不信的生病朋友。没有任何外部障碍可以阻止他们将被带走的人带到基督面前的意愿（马克福音 2, 1-5）。他们的信仰如此之大，以致他正在医治的病人的房子被众人所围拢，人们无法接近主，他们只有将屋顶拆除，通过屋顶将病人降下来献给基督。所有这些事件证实了万众一心的力量，教会祈祷的力量。信基督的那些人，他们的信仰是一种力量，可以帮助那些信仰不足的人，有时甚至可以帮助那些没有信仰的人。正因为对祂的坚定信念，对祂的爱和最后的审判的信念，当我们的祖先跌倒又重新站起来时，当他们悲痛和欢喜时，当他们迁移到世界各地时，当他们被钉在十字架上并沉浸在其他民族的历史中时，复活的主与我们的祖先同在。

亲爱的属灵孩子们，让我们记住所多玛和蛾摩拉的圣经故事。在死海周围的沙漠映衬下，那些处于灌溉的农田和绿色约旦河谷中的城市，看起来像是天堂般的栖息地。然而，这个先进而迷人的文明远非天堂。这些城市的居民浸淫在一种无耻的生活中，与人的神性格格不入，为上帝所憎恶。主宣布他将摧毁这些城市，以免他们罪恶的沼泽吞噬其余的人民。“你想与不义之人一起处死义人吗？” - 正义的先祖亚伯拉罕呼求上帝饶恕这些城市，如果他在其中找到至少五十个义人。但当他在其中找不到十个正直的灵魂时，主就毁灭了所多玛和蛾摩拉，使它们荒芜并消失。

关于所多玛和蛾摩拉的圣经真理今天仍然有效。经济和任何其他进步对于我们人民所生活的社会来说当然很重要，但我们人民的精神健康更加无与伦比地重要，那就是对被钉在十字架上和复活了的主的强烈的、普世的信仰，这信仰塑造了我们整个民族的存在。我们的人生价值观、文化、精神、身份取决于对基督复活及其福音的信仰。凭借四人的信心，基督医治了因罪而在灵魂与肉体上都瘫痪的那一位。主本来可以拯救所多玛和蛾摩拉，如果他有可以依靠的人，如果有人像福音中的四个人一样，愿意用信仰的力量去相信基督，用祈祷的力量帮助他们的朋友。

通过这些例子，复活的主通过教会之口提醒我们，只有基于共同的信仰和由此产生的一切，基于祈祷和所为，基于爱和希望，我们在生活中的努力才会蒙福和富有成果。只有当基督居首位时，一切才会有其应有的位置。没有它，我们所有的努力都是徒劳的。大卫王唱道：“若不是主（在信仰的基础上）建造房屋，建造的人就枉然劳力；若不是主（在信仰的基础上）看守城池，看守的人就枉然警醒。”（诗篇 127 篇 1）。许多义人都知道这一点，并在整个历史中用他们的生命和苦难作证，理解信仰的力量和上帝在世界上存在的现实。只有当我们有坚强的信仰和祈祷、真正的忏悔和传福音的美德时，上帝才会与我们同在，他才会有人来帮助，正如蒙福宗主教保罗所说。

正如信仰的力量和我们正义的祖先和父亲的祈祷带领我们走过历史的海峡一样，即使在今天，在所有困难中，我们也有必要倾听教会之声，上帝之音：让我们团结一致，为和平、为保护塞尔维亚的科索沃和梅托希亚、为保护我们的庇护所而共同祈祷。让我们团结一致，为各地人民的和平生活祈祷，让我们或任何其他人的苦难不再重演。要知道民众信徒为和平的祈祷，教会为和平的祈祷，比任何武器都更有力量。佩奇宗主教区的塞尔维亚东正教会的大主教和忠实信徒坚定不移地认为，科索沃和梅托希亚直接或间接、事实上或法律上脱离塞尔维亚国家是不可接受的。我们向救世主祈祷并提倡共同生活，与科索沃和梅托希亚的阿尔巴尼亚人相互尊重和理解，若我们的灵魂中相互都能容纳，科索沃和梅托希亚的每个人都会拥有空间。我们也知道，即使在今天，我们的人民仍有足够的信心、足够的祈祷和正义在未来的时代守护我们和我们周围的一切。

因此，今天，我们，佩奇和贝尔格莱德-卡洛瓦茨宗主教区，以及塞尔维亚东正教会的大主教，呼吁社会的进步，尤其是国民教育和文化的进步，它们建立在福音的基础上并由此被创造。我们特别呼吁保护塞尔维亚文化赖以建立的塞尔维亚语和西里尔字母。我们呼吁在公共场所规范使用西里尔字母，停止对塞尔维亚语的暴力行为，并废除强加这种暴力的法律条款，尤其是强加所谓性别歧视的违宪法律。其背后隐藏着反对婚姻和家庭的斗争，这些婚姻和家庭是由上帝建立的，是人类个人和会众生活的神圣不可侵犯之地和自然形式。我们在福音的基础上建立和建设我们的生活方式、我们的风气和我们的价值体系，其中基于对上帝的爱和互爱的婚姻和家庭，是民族、社会和国家生活和谐的前提。

亲爱的圣萨瓦教会的孩子，我们为乌克兰的和平祈祷，为结束具有相同信仰和相同血统的兄弟之间的苦难和冲突祈祷，以友谊和爱取代敌意和仇恨。今天，我们特别为乌克兰东正教会、它的神职人员，以及它的忠实信徒祈祷，他们面临着不公正、暴力和迫害。亲爱的兄弟姐妹们，我们所有人在一起，无论是在受苦还是在欢喜，我们都不能忘记一个事实，即最终的答案和生命的关键在于基督的话：“我将这些话告诉你们，是要使你们在我里面有平安。在世上你们有苦难，但你们可以放心，我已经战胜了世界。”（若望福音 16、33）。因此，让我们与天使们一起唱起胜利之歌：

耶稣从死亡中复活，
以死战胜了死亡；
那些坟墓里的人，
被赋予了生命。

祝愿我们所有的信众，所有听到白天使话语的人，节日愉快、安好和蒙福：“不要害怕！你正在寻找被钉十字架的拿撒勒人耶稣。他复活了，他不在这里。”今天，无论我们身在何处，我们都会以永恒的喜乐问候彼此：

复活节快乐！

在复活主面前向您祈祷：

佩奇东正教大主教、贝尔格莱德-卡尔洛维茨都主教和全塞尔维亚牧首波尔菲利耶，携塞尔维亚东正教会的所有大主教。

РЕЧ ИЗДАВАЧА

Идеја о књизи коју издавач нуди суду јавности, критике и можда политике, настала је средином марта прошле године, после почетка изнуђене Специјалне војне операције Руске Федерације у Украјини.

Ова књига је својеврсни одговор на неподношљиву русофобију и антируску хистерију које су се распламсале на Западу, а код нас су побудиле много дилема, питања и неверица.

Књига је конципирана тако да, пре свега, пружи увид у основне документе Кремља и најважније ставове председника РФ, Владимира Путина, у којима се мир и безбедност, равноправна међународна сарадња и општи просперитет свих слободних народа и држава постављају као битни предуслов за даљи опстанак и развој човечанства; уз непоколебљиви став, који потврђују и његови најближи сарадници и саборци, да се безбедност и интегритет отаџбине, Руске Федерације, никада и нипошто не може доводити у питање.

Прилог у коме се представљају главне личности савремене руске историје и кључни протагонисти овог, за Русе, новог отаџбинског рата наметнутог вишегодишњом агресивном политиком НАТО пакта и украјинских власти, тај прилог, дакле, са претходно поменутиим делом и оним посвећеним славном Александру Невском, природно и суштински чине целину коју у овој књизи колоквијално можемо звати – „руски део приче“.

Оно што је наш, српски, део приче, ставови су и анализе наших људи, еминентних експерата за поједине аспекте овог комплексног питања. Међу њима су и академици, професори, доктори наука, сарадници угледних института, врхунски новинари.

Овај изваредни тим предводио је Владимир Кршљанин, приређивач књиге, човек огромног знања и искуства, који је уложио велики труд, стрпљење и енергију у овај подухват.

Издавач се поноси овом екипом и дугује им велико поштовање и захвалност, сигуран да ће читаоци уживати у њиховим прилозима.

Посебно деликатан посао имали су преводиоци за руски и кинески језик, пратећи жељу издавача да уводне текстове преведе на језике нама пријатељских земаља. Уз ово, иде и намера да се нагласи велика, одлучујућа улога Владимира Путина, председника РФ, и Си Ђинпинга, председника НР Кине, у обликовању новог, бољег и праведнијег светског поретка.

Треба, на крају, поменути и да је екипа „Фондације Невски“ задужена за лектуру, дизајн, за ликовну графичку и дигиталну припрему, заиста врхунски одрадила своје задатке. Наравно, на крају је и штампарија професионално обавила свој посао.

У временима која су све, само не погодна за вредну књигу, нађу се, ипак, племенити пословни људи који својом конкретном и далековидом подршком омогуће да се овакви подухвати и остваре. Велику захвалност на помоћи и поверењу издавач дугује предузећу САН ГРЕДА д. о. о. и господину Николи Вукелићу.

Читаоци ће одмах приметити да књигу „У рату за мир“, отварамо Васкршњом посланицом Његове светости патријарха српског господина Порфирија. Реч је о врло садржајном, племенитом, поучном и инспиративном документу, који нас је веома обрадовао и охрабрио да затражимо дозволу за његово објављивање. Сигурни смо да ово осећање делимо са нашим читаоцима.

Но, уз искрену захвалност за ову част, стоји и обавеза издавача да то укључено поверење никада не изневери.

Верујемо на крају, нескромно, да ће наша књига „У рату за мир“ допринети, бар мало, да овај свет постане боље место за живот. А велики Лав Николајевич Толстој неће нам замерити малу игру речи у нашем наслову.

Април 2023.

Преграј Јеремић

СЛОВО ИЗДАТЕЛЯ

Идея создания книги, которую издатель представляет на суд общественности, критики и, возможно, политики, возникла в середине марта прошлого года, после начала вынужденной Специальной военной операции Российской Федерации на Украине.

Данная книга является своеобразным ответом на невыносимую русофобию и антирусскую истерию, неистовствующие на Западе и вызывающие в нашей стране множество дилемм, вопросов и сомнений.

Композиция книги, прежде всего, призвана дать представление об основных документах Кремля и важнейших позициях Президента Российской Федерации Владимира Путина, в которых мир и безопасность, равноправное международное сотрудничество и общее процветание всех свободных народов и государств выдвигаются как необходимая предпосылка дальнейшего выживания и развития человечества наряду с непоколебимой позицией, подтвержденной его ближайшими сотрудниками и соратниками, согласно которой безопасность и целостность Родины, Российской Федерации, никогда и ни при каких обстоятельствах не могут быть поставлены под сомнение.

В приложении представлены главные фигуры новейшей российской истории и ключевые действующие лица этой новой для россиян отечественной войны, навязанной многолетней агрессивной политикой альянса НАТО и украинских властей. Это приложение с разделом, упомянутым выше, и разделом, посвященным прославленному Александру Невскому, по природе и по сути составляют единое целое, которое в рамках этой книги мы можем попросту назвать «русская часть истории».

Нашу, сербскую часть истории составляют аналитические материалы отечественных признанных экспертов по отдельным аспектам этого комплексного вопроса. Среди них академики, профессора, доктора наук, сотрудники авторитетных институтов, первоклассные журналисты.

Выдающийся коллектив возглавил составитель книги Владимир Кршлянин, человек, обладающий огромным знанием и опытом, вложивший много труда, терпения и энергии в наш проект.

Издатель гордится этим коллективом, выражает его участникам глубокое уважение и благодарность, и уверен, что читатели с большим интересом прочтут подготовленные ими материалы, представленные в приложениях.

Особенно деликатную задачу выполнили переводчики русского и китайского языка, следуя пожеланию издателя перевести вводные тексты на языки дружественных нам стран. Тем самым издатель хотел подчеркнуть великую, решающую роль Владимира Путина, президента РФ, и Си Цзиньпина, председателя Китайской Народной Республики в формировании нового, лучшего и более справедливого мирового порядка.

В заключение следует упомянуть команду Фонда имени Александра Невского, которая взяла на себя корректуру, дизайн, художественно-графическую и цифровую подготовку и превосходно выполнила поставленные перед ней задачи. И, конечно, следует отметить профессионально выполненную работу типографии.

Во времена, отнюдь не способствующие появлению стоящих книг, несмотря ни на что находятся благородные предприниматели, готовые своей конкретной и дальновидной поддержкой обеспечить претворение подобных проектов в жизнь. Издатель выражает огромную благодарность за помощь и доверие предприятию «САН ГРЕДА» д. о. о. и господину Николе Вукеличу.

Читатели сразу отметят, что книгу «В войне за мир» мы открываем Пасхальным посланием Его святейшества патриарха сербского господина Порфирия. Это содержательное, благородное, поучительное и вдохновляющее обращение было воспринято нами с большой радостью и побудило нас попросить разрешение на его публикацию. Мы уверены, что читатели разделят наше мнение.

Наряду с искренней благодарностью за оказанную честь издатель берет на себя обязательство не обмануть оказанное доверие.

Наконец, мы убеждены, без ложной скромности, что наша книга «В войне за мир» внесет свой, пусть небольшой вклад в то, чтобы жизнь в этом мире стала лучше. А великий Лев Николаевич Толстой не упрекнет нас за небольшую игру слов в названии нашей книги.

Апрель 2023 г.

Предраг Еремич

出版者的话

出版社向公众、评论家和政治家提供这本书的想法,是在去年 3 月中旬俄罗斯联邦对乌克兰采取特别军事行动开始之后萌生的。

这本书是对西方爆发的令人难以忍受的俄罗斯恐惧症和反俄歇斯底里症的一种回应,而西方的这些症状在我国也导致许多人无所适从、迷惑不解和疑窦丛生。

本书的设计初衷是让读者深入了解克里姆林宫的基本文件和俄罗斯联邦总统弗拉基米尔·普京的最重要立场,其中包括和平与安全、平等的国际合作和所有自由人民和国家的普遍繁荣,这些被确定为人类进一步生存和发展的必要先决条件;祖国俄罗斯联邦的安全和领土完整在任何情况下都不容质疑,这种坚定不移的立场得到了他最亲密的同事和战友的支持。

在俄罗斯作家的笔下,介绍了俄罗斯当代历史的主要人物和新的卫国战争的关键角色,这场战争,对俄罗斯人来说,是北约和乌克兰当局多年的侵略政策强加的。因此,这一部分内容和献给著名的亚历山大·涅夫斯基的那一部分自然而然地构成了一个整体,在本书中我们可以通俗地称之为“叙事的俄罗斯部分”。

我们这一部分,即“叙事的塞尔维亚部分”是我方人员的观点和分析,他们是这一复杂问题上某些方面的知名专家,其中有学者、教授、科学博士、知名机构的研究人员、顶级记者。

这个杰出的团队由本书的编辑弗拉基米尔·克尔什利亚宁领导,他知识渊博,经验丰富,为这项事业投入了巨大的努力、耐心和精力。

出版社为这个团队感到自豪,对他们表示极大的敬重和感激,相信读者们会喜欢他们奉献的成果。

俄语和中文翻译是一项细致入微的工作,因为出版社希望将介绍性文本翻译成友好国家的语言。与此同时,还有意强调俄罗斯联邦总统弗拉基米尔·普京和中华人民共和国国家主席习近平在塑造一个新的、更美好的、更公平的世界秩序方面的重大决定性作用。

最后,应该提到的是,负责校对、设计、图形艺术和数字准备的“涅夫斯基基金会”团队确实做得非常出色。当然,印刷厂的工作也完成的非常专业。

在一个不适合出书的时代,却有高尚的企业家,在他们具体而有远见的支持下,使这些努力得以实现。出版社非常感谢 SAN GREDA 公司以及尼古拉·武凯利奇先生的帮助和信任。

读者们会立即注意到,我们以全塞尔维亚牧首波尔菲利耶先生的寄语打开《为和平而战》这本书。这是一封寓意深厚、气度非凡、启迪心灵和鼓舞人心的书信,这让我们感到非常高兴,并鼓励我们请求其出版许可。我们也确信能与读者们分享这份愉悦。

当然,有机会表达真诚的感谢是我们的荣幸,出版社也有义务永远不辜负所获得的信任。

最后,我们可以毫不谦虚地说,我们这本《为和平而战》至少会为这个世界变得更加美好而做出一点贡献。伟大的列奥·尼古拉耶维奇·托尔斯泰也不会介意我们标题中的些许文字游戏。

2023年4月

普雷德拉格·耶雷米奇

РЕЧ ПРИРЕЂИВАЧА

Велико је душевно задовољство приказати духовну блискост Руса и Срба на делу у једном од најважнијих периода светске историје.

Срби и Руси су кроз читав вишевековни период своје историјске зрелости били и остали братски повезани.

Ова књига приказује 2022. годину, судбоносну за читав свет – очима Руса и Срба.

УВОД И ПОСВЕТА, на почетку књиге, показују да нас у 2022. нимало случајно уводи 2021. година Светог Александра Невског – поводом осам векова од његовог рођења. Како и колико нас Свети Александар Невски данас надахњује, рекли су председник Владимир Путин, Патријарх Кирил и Митрополит Тихон.

I ДЕО је судбоносна историја у првом лицу – 19 кључних докумената Кремља – најважнијих Путинових иступања уочи и током прве године Специјалне војне операције, разговора са осталим кључним војним и политичким актерима, обраћања руској и светској јавности.

II ДЕО који, случајно, такође садржи 19 текстова: о историјским, духовним, војним, правним, политичким и геополитичким аспектима рата за мир, који Русија води за спасење своје и читавог човечанства, пише 19 српских друштвених делатника – научника и публициста, исказујући непрекидну братску и историјску повезаност Срба и Руса. Јер код нас је, тридесет година раније, почео овај рат.

ПРИЛОГ нам даје кратке биографије 28 најзначајнијих личности савремене Русије. Сви су већ ушли у историју.

Најзаслужнији за појаву ове књиге је Предраг Јеремић – не само као издавач, већ као њен идејни отац – дао је не само концепт њеног садржаја и наслов, већ је и предложио неке од најважнијих српских аутора. Неизмерно сам му захвалан на томе.

Хвала и младим сарадницима на значајном доприносу: Дајани Лазаревић, сараднику Института за политичке студије, која је превела I део, и Матији Малешевићу, дипломцу МГИМО, који је саставио биографије знаменитих Руса.

У Београду, о Божићу 2023.

Владимир Криљанин

СЛОВО СОСТАВИТЕЛЯ

Сколь велико душевное удовлетворение – показать духовную близость русских и сербов на деле в один из важнейших периодов мировой истории.

Сербы и русские на протяжении всего многовекового периода их исторической зрелости были и остаются связанными братскими узами.

В этой книге глазами русских и сербов показан судьбоносный для всего мира 2022 год.

ВВЕДЕНИЕ И ПОСВЯЩЕНИЕ в начале книги указывают на то, что отнюдь не случайно 2022 год предваряется годом святого Александра Невского – в 2021 году отмечалось восьмисотлетие со дня его рождения. Как и насколько святой Александр Невский вдохновляет нас сегодня, рассказали Президент Владимир Путин, Патриарх Кирилл и митрополит Тихон.

ЧАСТЬ I рассказывает о судьбоносной истории от первого лица: 19 ключевых кремлевских документов – самые важные выступления Путина накануне и в первый год специальной военной операции, беседы с другими ключевыми военными и политическими деятелями, обращения к российской и мировой общественности.

ЧАСТЬ II, которая, по случайному совпадению, также содержит 19 текстов об исторических, духовных, военных, правовых, политических и геополитических аспектах войны за мир, которую Россия ведет ради собственного спасения и спасения всего человечества, написанных сербскими общественными деятелями – учеными и публицистами, выражающими неразрывную братскую и историческую связь сербов и русских, потому что эта война началась в нашей стране тридцатью годами ранее.

В ПРИЛОЖЕНИИ даны краткие биографии 28 самых значимых личностей современной России. Все они уже вошли в историю.

Наибольшая заслуга в появлении этой книги принадлежит Предрагу Еремичу, не только как издателю, но и как ее идейному отцу – наряду с тем, что он задал концепцию содержания и названия книги, он также предложил некоторых из наиболее важных сербских авторов. Выражаю ему за это свою безмерную благодарность.

Благодарю также молодых сотрудников за их значительный вклад: Даяну Лазаревич, сотрудницу Института политических исследований, которая перевела часть I, и Матию Малешевича, выпускника МГИМО, который подготовил биографии знаменитых россиян.

Белград, Рождество Христово, 2023 г.

Владимир Крилянин

编者的话

在世界历史的长河中,俄罗斯人和塞尔维亚人有着密切的宗教联系,展示这一最重要的历史时期是一种巨大的精神享受。

塞尔维亚人和俄罗斯人在他们长达几个世纪的历史成熟期中一直保持着兄弟般的联系。

这本书通过俄罗斯人和塞尔维亚人的视角,向人们呈现了2022年的世界,这一年对整个世界来说都是具有决定意义的一年。

本书开头的引言和致辞部分,指出了2021年是如何毫无悬念地将我们带到了2022年,即圣亚历山大涅夫斯基年。这一年是他诞生整整八个世纪也并非巧合。弗拉基米尔·普京总统、大牧首基里尔和大都会吉洪主教都曾表达过,圣亚历山大涅夫斯基是如何以及在多大程度上激励了今天的我们。

本书第一部分,以第一人称的形式,通过19份重要的克里姆林宫文件,展现了决定性的历史时刻:普京在特别军事行动第一年之前和期间的最重要的声明,与其他主要军事和政治人物的对话,对俄罗斯和世界公众发表的讲话。

巧合的是,本书的第二部分也包含了19篇文章:从历史、宗教、军事、法律、政治和地缘政治方面,揭示了俄罗斯为拯救自己和整个人类的和平而进行的战争。这样的战争三十年前在我们国家就已经打响。该部分由19名塞尔维亚科学家和公共活动家等社会工作者撰写,展现了塞尔维亚人和俄罗斯人之间持续的兄弟般的和历史的纽带,

附录部分为我们提供了当代俄罗斯28位最重要人物的简介,他们都被载入史册。

编者的话

对本书的出版最重要的贡献当属普雷德拉格·耶雷米奇。作为本书的出版商以及理念之父，他不仅给出了本书的内容和标题的概念，而且还推荐了一些最重要的塞尔维亚作家，为此我非常感谢他。

我还要感谢年轻的合作者所做出的重大贡献：政治研究所助理达亚娜·拉扎列维奇翻译了本书的第一部分；毕业于俄罗斯莫斯科国际关系学院的马蒂亚·马莱舍维奇则编纂了俄罗斯名人传记部分。

2023年圣诞节于贝尔格莱德

弗拉基米尔克尔什利亚宁

УВОД И ПОСВЕТА

800 ГОДИНА СВЕТОГ
АЛЕКСАНДРА НЕВСКОГ

Владимир Путин

Истичување 11. септембра 2001. на откривању меморијалног комплекса „Кнез Александар Невски са дружином“ на Чудском језеру у Псковској области, у присуству Патријарха Московског и све Русије Кирила, Митрополита Псковског и Порховског и председника Патријаршког савета за културу Тихона, председника Руског војно-историјског друштва Владимира Мединског и гувернера Псковске области Михаила Ведерникова.

Драги пријатељи! Ваша светости!

Данас откривамо величанствени меморијални комплекс у част бранилаца руске земље. Овде, на Чудском језеру, кнез Александар Невски је са својом дружином разбио стране освајаче, одбранио Новгород и Псков, а у ствари – сву Древну Рус. Ова победа је постала један од симбола војничке славе Русије.

Ове године обележавамо 800 година од рођења Александра Невског. Искрена, дубока љубав нашег народа према њему преноси се са покољења на покољење. Поштују га као владара који је свим срцем радио за Отаџбину, као талентованог војсковођу и дипломату и, изнад свега, као чувара вере и традиције родног краја, родног народа, његове духовне, моралне снаге.

Живео је у најсложенијем периоду наше историје, када је претња нестанка, управо нестанка, губитка наше државности, могла постати трагична стварност. Скоро све кнежевине Древне Руси преживеле су разорну инвазију Златне хорде, а новгородске и псковске земље настојали су да себи потчине западни суседи. У борбу за ту, у суштини последњу, границу Отаџбине снажно и непоколебљиво је устао Александар Невски са својим ратницима.

Разгромили су Швеђане на Неви, протерали су окупатове из Копорја и победили на Чудском језеру. Та победа је била пресудна, зауставила је напредовање непријатеља и показала свима – и на западу и на истоку – да снага Русије није сломљена и да постоје људи на руској земљи, који су спремни да се за њу боре, не штедећи себе.

Александру Невском, сјајном војсковођи, непоколебљивом браниоцу Русије, тада је било тек нешто више од 20 година, а и целу његову дружину чинили су углавном исто тако веома млади људи. Овде видимо, на меморијалу, ликове тих храбрих младих ратника, који су стали на оклопе поражених непријатеља. Историја није сачувала портрете кнежевих ратника и, по замисли вајара, колико разумемо, њихови ликови су збирни.

А овде видимо лица падобранаца легендарне 6. чете, који су испољили масовни хероизам већ у наше време. Символично је да њихов пук носи име Александра Невског, и данас су ратници тог пука овде, у почасној стражи. Ништа не може да раскине свету везу времена и покољења.

Драги пријатељи!

Величина личности Александра Невског је заиста грандиозна, а његов животни пут је сложен и тежак. То је био пут избора, који је он увек чинио

у интересу очувања самобитности и духовних основа руског народа, у име родне Руси, у име будућности наше државе. Ради ње, Александар Невски је извршио подвиге не само као ратник на бојним пољима, него и као вешт дипломата и мудри државник и политичар.

Узео је на себе тешку одговорност, испојио је изузетну далековидост и учинио све да Русија ојача и успе да спаси, сачува и настави традицију древне руске државности.

Суштина његових подвига исказана је речима Михаила Ломоносова, уклесаним на гробници Александра Невског: „... укротио варварство на Истоку, поразио завист на Западу“. А његово наследство је снажна, централизована руска држава коју су створили потомци, и у којој је народ спознао да је једна целина и заувек сачувао сећање на Александра Невског. Његови подвизи били су и остају за нас морални, духовни ослонац, пример патриотизма који побеђује све.

Откривање меморијалног комплекса „Кнез Александар Невски са дружином“ је још једна потврда дубоког поштовања нашег народа према браниоцима Домовине. Искрено се захваљујем иницијатору његове изградње – председнику Патријаршког савета за културу митрополиту Псковском и Порховском Тихону, сви који су учествовали у пројектовању и изградњи овог споменика: Руском војно-историјском друштву, Министарству одбране, органима власти Псковске области и Гдовског округа.

Посебно хвала, посебне речи захвалности упућујем вајару Виталију Дмитријевичу Шанову за талентовано оваплоћење херојских ликова ратника-бранилаца.

Знам да се планира да земљиште овде у Самолви, поред споменика, добије статус поља ратничке славе. Култивисању тог терена и оближњих села дају свој допринос волонтери из тридесет региона наше земље, укључујући, наравно, и из Пскова. Тај рад ће се наставити.

Наравно, и држава ће појачати, повећати своје напоре да то земљиште буде у достојном стању. Губернатору сам управо рекао: у најскорије време ћемо донети допунске одлуке у том смислу.

Желим успех свим учесницима овог пројекта, а посебно омладини из студентских одреда и покрета „Волонтери културе“.

Драги пријатељи!

Упркос вековима која нас деле, лик Александра Невског доживљава се као близак и разумљив, он прати и чува Русију, подржава, надахњује наш народ и у судбоносним периодима искушења, а у мирно доба и, сигуран сам, заувек ће остати велики пример служења Отаџбини.

Хвала на пажњи.

Митрополит Тихон

Слово на великом освећењу Храма Светиої кнеза Александра Невскої у Пскову 12. септембра 2021. године

У име Оца, и Сина, и Светога Духа.

Данас прослављамо једног од наших највољенијих светитеља – спомен Светог Александра Невског. Не можемо чак ни да замислимо, у како тешко време је морао, не само да живи, већ и да влада Русијом овај велики смирени човек.

Тридесетих година XIII века, када је Александар имао само петнаест-шеснаест година, почела је разорна инвазија кана Батија. Рушећи све пред собом, ишле су хорде освајача и захтевале данак, робове, покорност. Било их је немогуће зауставити. Са запада су у исто време, кренуле друге хорде, које су у почетку исповедале исту веру као и ми – хришћанство. То су били представници западних витешких редова. Свети Александар Невски се први пут сударио са њима у бици на Неви. Старији људи памте лик Александра Невског по филму, снимљеном 1938. године. Наш чувени глумац Николај Черкасов, коме је било близу педесет, играо је овог хероја.

Али на Неви је Александар Невски имао само деветнаест година! Ми бисмо га звали младићем, дечаком. А он је морао је да решава велике судбоносне послове у Русији. Ниоткуда није могао да очекује помоћ, јер су руске кнежевине биле подељене; тукле су се међу собом; нису могле да се уједине против заједничког непријатеља. Са истока – монголи; са запада – витезови; изнутра – неслога. И ево, коначно је Русији послата дугоочекивана помоћ. Ко је пружио руку Русији? Римски папа, преко својих амбасадора, рекао је: ми ћемо вам помоћи да се избавите од инвазије са истока; довешћемо на разумне преговоре западне витезове. Александар Невски је категорички одбацио ту помоћ западних суседа. Ишао је на исток код пагана, канова. Постоји легенда да је постао побратим сина кана Батија Сартака. У то време није било телевизије; није било коментатора да нам говоре о подлим плановима непријатеља. Али наши преци су боље знали шта је то Запад.

Александар Невски се родио 1221. године. Нешто пре његовог рођења, крсташи су освојили центар православља Константинопољ. Наводно су кренули у ослобођење Гроба Господњег, на укрепљење хришћанства у Светој Земљи, али уместо тога они 1204. освајају Константинопољ; разарају га; пуштају Нови Рим – Византију да искрвари; успостављају своју власт и шездесет година извозе све драгоцености, прикупљене за скоро хиљаду година постојања византијског царства; разарају храмове, укључујући Свету Софију; усуђују се да се ругају чак и Светим Даровима. Руски људи су знали шта се догодило само петнаест година пре рођења Александра Невског. Сви су знали да се 1204. догодила грешка; да ће се све променити; наша западна браћа, која се нису могла поредити по култури и просвећености, наукама са Византијом, ће доћи к себи. Али њиховој незаситој похлепи није било краја. Руски право-

славни људи су схватили да, уз све наше слабости, наше грехове, нашу бесконачну несавршеност, ми имамо нешто што нас разликује од њих: нашу православну веру. На ивици последњих страшних дела и одлука нас је заустављао Дух Божји, иако смо далеко од анђела. Тада су руски људи схватили да се никаква помоћ и никаква нада од најближих суседа Пскова и Новгорода не сме очекивати.

Када су Александар Невски и цела Русија били сведоци и жртве монголске најезде, пружена рука Запада остала је неприхваћена, јер се руски народ плашио тог пријатељства више него непријатељства са својим источним суседима. Управо Александру Невском се приписује јединствени политички завет. Сачували смо многе легендарне, а можда и стварне речи о Александру Невском: „Ко нам дође са мачем, од мача ће и погинути!“; „Бог није у сили, него у правди“. Некад је те речи изговорио он; некад му их приписује народна благочестивост... Али постоје речи о изградњи државе, приписане Александру Невском: „Јачати одбрану на Западу, а пријатеље тражити на Истоку“. Није на нама, људима далеким од политике, да о томе судимо. Нека специјално обучени људи пројектују ове речи на наше време. Али ми то морамо памтити!

У тренутку страшних искушења – како на Неви против Швеђана, тако и код Пскова – Александар Невски излази са својом малом, али храбром дружином у борбу за православље. То је било најважније. Русија – то је православље и ништа друго! Можда то понекад и не осећамо, јер имамо огромну територију моћне земље; моћну армију; нашу велику историју и културу. И тада су православни људи знали: Рус, прогоњена и потлачена са истока, разарана са запада – то је само православље. Само Рус, као православље, има смисла пред Богом, пред људима и пред историјом.

Двадесетогодишњи Александар излази са својим ратницима на Чудско језеро. Псков су већ заузели немачки витезови. Не може се рећи да су Псковљани храбро бранили свој град – брзо су га предали. Али Александар ослобађа Псков и креће у битку са Тевтонцима. Његови ратници су били младићи као и он; само један војвода је имао четрдесет година – и он је приказан на скулптури. Александар Сергејевич Пушкин је о њему писао: „Мој предак Рача је својим мишићима служио Светом Невском». Остали су били младићи. Александар Невски је први пут узјахао борбеног коња и прошао своју прву битку заједно са оцем, кнезом Јарославом, када је имао четрнаест година. Његов брат, кнез Андреј Јарославович, који је дошао из Владимира да помогне свом старијем брату Александру Јарославовичу, такође је имао четрнаест година. То су били су издржљиви, ватрени, искрени, потпуно одрасли, формираног духа људи, који су стали у одбрану своје Отаџбине и своје вере.

Када смо правили споменик, који је јуче открио шеф наше државе Владимир Владимирович Путин, а освештао Његова Светост Патријарх, омладина је питала ко је то и зашто је тако млад. Сви су навикли да виде педесетогодишњег Черкасова. А Александар је имао двадесет година! А његов брат Андреј је имао четрнаест година. Питамо данас њихове вршњаке: умете ли да испржите кајгану? А они одговарају: видели смо како мама пржи... До чега смо довели нашу Отаџбину! Наши младићи мало шта умеју; они су инфантилни.

Да буду самостални људи који доносе одлуке са страхом Божијим, који имају вредности и принципе, за које су спремни да дају своје животе; да имају не само ватрену жељу, већ вештине – те вештине почињу да се уче до тридесете године. Вештину да добијају децу они стичу брзо. Али вештина да их васпитају да буду таква, као Александар и Андреј, под великим је знаком питања. Зашто су они постајали родитељи са петнаест-шеснаест година? Не зато што су могли да имају потомство, већ зато што су могли да васпитају човека. И Црква им је благословила оно, што ми данас називамо раним браком. А то није био рани брак; то је био брак мужа и жене. Александар Невски је имао седамнаест година када се у Витебску оженио кнегињом Александром, која је била још млађа. Цео живот православног човека је диван спој духовног и свакодневног, које такође прераста у духовно. То је оно чему треба да се учимо и чему треба да учимо своју децу – вештинама православног живота.

Што више сазнајеш о Светом Александру Невском, он више импресионира својом мудрошћу, храброшћу и благодаћу Божијом која је на њему почивала. Он је био изабран ради спасавања Русије. Нико тада не би могао да проведе руски брод кроз те страшне смртоносне брзакe и таласе, да би га у то време спасио и учинио моћним у будућности. Његов брат Андреј, који му је притекао у помоћ, након неког времена је био огорчен што Татари узимају превише данка и подигао је устанак. Као резултат тога, све земље Владимирског региона би биле посечене. И Александар понизно одлази у Хорду и обнавља односе са каном, спречавајући масакр. Није уклонио свог брата, који је остао кнез. Он је био кротак, стрпљив, љубазан и бескрајно пожртвован. Ето примера за нас и за нашу децу!

Открили смо диван споменик на обали Чудског језера. Имамо руска бојна поља: Куликово поље, Бородинско поље, Прохоровку. Али наше прво бојно поље – и по времену и по значају – јесте поље које се налази на нашој псковској земљи; поље леда и смрзнуте земље код Чудског језера, где су дечац и четрнаест и двадесет година одбранили Русију свог времена и целу нашу хиљадугодишњу православну Русију; одбранили су за нас православље. Било је и примера попут кнеза Данила Галицког, који је кренуо другим путем – путем малих компромиса вере, који су довели до губитка и независности и православља у јужној Русији.

Како је Александар Невски нашао главно – да чува и умножава православље – тако су у овом прелепом храму чувало и множили православље у тешким 90-им годинама. Уз помоћ државе, храм је обновљен. Драги оци, браћо и сестре, ваш посао је да украсите храм, не заборављајући оно главно – своју заједницу. Чека нас и прелеп иконостас, чији сам нацрт потписао, и кивоти; чекамо да овај храм – један од нових, а не древних храмова Пскова – постане најукрашенији, најбројнији и најлепши.

Патријарх Кирил

Пејтријаршка проповед на дан сећања на благоверног кнеза Александра Невског / у монашћу Алексија / 6. децембра 2021. после Лишурџије у Саборном храму Христиа Сјасишћеља у Москви.

У име Оца и Сина и Светога Духа!

Данас молитвено спомињемо Светог благоверног великог кнеза Александра Невског, али га се посебно сећамо, јер се ове године навршава 800 година од његовог рођења. И то није само округла годишњица. Осам векова је прошло, а наш народ чува успомену на тог човека. Преко светог благоверног кнеза Александра откривене су нам неке изузетно важне светоназорске истине, те стога он није само свети, није само херој, један од многих, већ сасвим посебна историјска личност.

Рекло би се да је његов живот био тако кратак, и као да није било особитих дела од светског значаја. Али ако се боље погледа шта је урадио Александар Невски, постаје очигледно да је његов подвиг имао огромне последице за наш народ и нашу земљу. Свети благоверни кнез је учествовао у два мала локална сукоба, каквих је у то време било много у Европи: у једном – на Неви, са Швеђанима, и у другом – са Ливонским редом, на леду Чудског језера. Заиста, у поређењу са ратовима који су потресали Европу, то су били мали сукоби, али сваки од њих је носио огромну разорну снагу која је могла имати цивилизацијске последице по наш народ. Јер освајачи који су покушавали да заузму северозапад Русије, а потом и целу Русију, тражили су не само да приграбе наше богатство, наше земље, као Монголи, освајачи са Истока. Снаге које су нам у рату дошле са Запада, хтеле су да овладају нашим умом и нашим срцем. Говорећи савременим језиком, радило се о покушају преформатирања руске цивилизације, јер они нису хтели да имају поред себе народ, који би се од њих разликовао и по вери, и по благочестивости, и по националним духовним вредностима. Сви ови напори да се подјарми Русија нису били уског политичког локалног карактера, већ су имали цивилизацијску димензију. Хтели су да промене код наше цивилизације, и Александар је то веома добро разумео. Није се плашио оних који су нас нападали са Истока, схватајући да ни вера ни култура Татаро-Монгола не могу да поробе руски народ: освојили, убрали данак, одјახали у своју степену и на крају ће се све то окончати. Зато се свети Александар и није свађао са Хордом, већ је лепом речју штитио Русију од следећих налета. Али када су ливонски витезови оклопници дошли до нас, Александар је схватио да они хоће нашу душу, да су дошли по њу у руску земљу и да са њима не може бити никаквог примирја, никаквог компромиса – мора се ићи у битку, која ће се завршити победом, и тиме спасити Отаџбина.

Упечатљиве речи је изговорио свети благоверни кнез на степеништу новгородског саборног храма Свете Софије, пред полазак у бој са тим освајачима: „Бог није у сили, него у правди“. Да, Бог није у људској сили, али Бог је у истини. И да су војсковође и моћни владари тога били свесни, како би се та

истина одразила на животе хиљада и милиона људи! Али многима није било дато да виде ову истину, а Александар Невски је прозрео и изразио се речима: „Бог није у сили, него у правди“. И, бранећи истину, веру и независност своје земље, извојевао је блиставе победе и тиме избавио нашу земљу од најопаснијег поробљавања, које је могло довести до суштинских промена у погледу на свет и животу нашег народа.

Свети благоверни кнез Александар Невски извршио је веома посебан подвиг. Не само ратнички, на чему су му захвална сва наредна покољења руског народа, већ, што је најважније, духовни подвиг – подвиг прозрења праве опасности, која је претила нашем народу. Свети благоверни велики кнез Александар Невски постао је покровитељ наше земље. И није случајно да када је цар Петар Велики пренео престоницу из Москве у Санкт Петербург, прво што је урађено, било је да су мошти светог Александра Невског пренете у Северну престоницу и основана је Александро-Невска лавра. Под молитвеним окриљем светог благоверног кнеза развијала се руска држава, која је имала престоницу на месту где је некада свети благоверни кнез Александар однео историјску победу над непријатељем.

И данас, када свет пролази кроз сасвим посебне промене, зване глобализација, и претвара се у неку врсту јединствене целине, када продиру различите идеје, мисли, религије, веровања, када границе које су штитиле политичку независност и самобитност држава и народи заиста нестају, треба се посебно молити светом благоверном кнезу. Молити се да он чува руску државу, да никакве саблазни, искушења, слична онима која су била у његово време, али много озбиљнија у данашње време, не униште нашу самосвест, не поткопају темеље вере православне – стожера духовног живота народа. Молићемо се светом благоверном кнезу да он, стојећи пред престолом Свевишњег, измоли од Господа миран живот за нашу Отаџбину, сву историјску Русију, да нас заштити од спољних и унутрашњих непријатеља, да нам помогне да изградимо живот у складу са основама наше благочестивости, највеће духовне традиције. Молитвама великог благоверног кнеза, нека Господ сачува руску земљу и помогне свима нама да чувамо веру православну, која је прави духовни штит и уједно мач који нам помаже да сачувамо своју истинску независност и верност предањима отаца. Свима вама, драги моји, од срца честитам овај велики празник! Амин.

І ДЕО

ДОКУМЕНТИ КРЕМЉА

ПУТИН И ЊЕГОВИ САРАДНИЦИ О
СПЕЦИЈАЛНОЈ ВОЈНОЈ ОПЕРАЦИЈИ

СА РУСКОГ ПРЕВЕЛА ДАЈАНА ЛАЗАРЕВИЋ

О ИСТОРИЈСКОМ ЈЕДИНСТВУ РУСА И УКРАЈИНАЦА*

Ауторски чланак Владимира Путина

Москва, 12. јул 2021. године

Недавно сам, одговарајући у ходу „Директној линији“ на питање о руско-украјинским односима, рекао да су Руси и Украјинци један народ, јединствена целина. Ове речи нису данак некој конјуктури или актуелним политичким приликама. О томе сам говорио више пута и то је моје уверење. Због тога сматрам потребним да детаљно изнесем свој став и да оценим тренутну ситуацију.

Одмах да истакнем да зид који је настао последњих година између Русије и Украјине, заправо једног историјског и духовног простора, доживљавам као велику заједничку несрећу, као трагедију. Пре свега, то су последице наших сопствених грешака које су се десиле у различитим периодима. Али су и резултат сврсисходног рада тих сила које су увек настојале да поткопају наше јединство. Формула која се примењује позната је од памтивека: завади па владај. Ништа ту нема ново. Отуда покушаји играња на националном питању, сејање раздора међу људима. И као најважнији задатак – подела, а затим и међусобно сукобљавање јединственог народа.

Да бисмо боље разумели садашњост и гледали у будућност, морамо се окренути историји. Наравно, у оквиру чланка немогуће је обухватити све догађаје који су се одиграли пре више од хиљаду година. Али ја ћу се устремити на оне кључне, моменте преокрета, које ми, и у Русији и у Украјини, треба да памтимо.

И Руси, и Украјинци, и Белоруси су наследници Древне Русије, која је била најкрупнија држава у Европи. Словенска и друга племена на огромном простору, од Ладоге, Новгорода, Пскова до Кијева и Чернигова, била су обједињена једним језиком (сада га називамо староруским), економским везама, влашћу кнежева из династије Рјуриковича. А после покрштавања Русије – и јединственом православном вером. Духовни избор Светог Владимира, који је био и новгородски и велики кијевски кнез, и данас умногоме одређује наше међуљудске односе.

Кијевски кнежевски престо је заузимао доминантан положај у Древној Русији. Тако је било од краја 9. века. Речи Олега Вештог о Кијеву: „Нека ово буде мајка руских градова“, за потомке су сачуване у „Причи о давним годинама“ (Повесть временных лет).

Касније, као и друге европске државе тог времена, Древна Русија се суочила са слабљењем централне власти и распарчаношћу. Истовремено треба да се зна, да су и обични људи доживљавали Русију као заједнички простор, као своју Отаџбину.

* Русија у новом добу – есеји и обраћања / Владимир В. Путин; приредила и превела с руског Дајана Лазаревић. - Београд: Институт за политичке студије, 2022. - стр. 106–122

Након рушилачке најезде Бату-кана, када су многи градови, укључујући и Кијев, били разорени, распарчаност се појачала. Североисточна Русија је пала под власт Хорде, али је задржала ограничени суверенитет. Јужне и западне руске земље су у основи постале део Велике кнежевине Литваније, која се, на шта желим да скренем пажњу, у историјским документима називала Велика кнежевина Литванска и Руска.

Представници кнежевских и бојарских родова су прелазили у службу од једног кнеза до другог, ратовали међусобно, али бивали и у пријатељским односима и склапали савезе. На Куликовом пољу, поред великог кнеза московског Дмитрија Ивановича, борио се и војвода Боброк из Волиније против синова великог кнеза литванског Олгерда – Андреја Полоцког и Дмитрија Брјанског. У исто време, велики кнез литвански Јагајло, син тверске кнегиње, повео је своје трупе на војно уједињење са Мамајем. Све су то странице наше заједничке историје, одраз њене сложености и вишедимензионалности.

Важно је напоменути да су и у западним и источним руским земљама говорили истим језиком. Вера је била православна. До средине 15. века одржавала се јединствена црквена управа.

У новом кругу историјског развоја тачке привлачења и консолидације територија Древне Русије могле су да постану и Литванска Русија и јачајућа Московска Русија. Историја је одредила да Москва постане центар поновног уједињења, наставивши традицију древне руске државности. Московски кнезови – потомци кнеза Александра Невског – збацили су окупаторски јарам и почели да сакупљају историјске руске земље.

У Великој кнежевини Литванији су се одвијали другачији процеси. У 14. веку владајућа елита Литваније је прешла у католичанство. У 16. веку је закључена Лублинска унија са Пољском Краљевином – формирана је „Државна заједница оба народа“ (у суштини, пољског и литванског). Пољско католичко племство је добило значајне земљишне поседе и привилегије на територији Русије. Према Брестској унији 1596. године, део западноруског православног свештенства потчинио се власти Римског папе. Спроводило се опољачење и латинизација, а потискивало православље.

Као одговор, током 16–17. века растао је ослободилачки покрет православног становништва испод Дњепра. Преломни догађаји су настали у време хетмана Богдана Хмељницког. Његове присталице су покушале да остваре аутономију од Државне заједнице.

У молби Запорошке војске краљу Државне заједнице 1649. године говорило се о поштовању права руског православног становништва, о томе како је „војвода Кијева био од народа руског и закона грчког и да не сме да гази цркве Божије...“. Али Запорошци то нису чули.

Уследила су обраћања Б. Хмељницког Москви, које су разматрали Земски сабори. Ово највише представничко тело Руске државе је 1. октобра 1653. године одлучило да подржи припаднике исте вере и узме их под своју заштиту. Јануара 1654. године Перејаславска скупштина је потврдила ову одлуку. Затим су амбасадори Б. Хмељницког и Москве обишли десетине гра-

дова, укључујући Кијев, чији су становници положили заклетву руском цару. Узгред, ништа слично томе није било при склапању Лублинске уније.

У писму Москви 1654. године Б. Хмељницки је захвалио цару Алексеју Михајловичу што је он „целу Војску запорошку и цео свет православни руски под јаку и високу руку своју царску изволио да прихвати“. То значи да су у обраћањима и пољском краљу и руском цару, Запорошци себе називали руским православним народом.

Током дуготрајног рата између Руске државе и Државне заједнице Пољске и Литваније, неки од хетмана, наследници Б. Хмељницког, или су се „удаљили“ од Москве, или су тражили подршку од Шведске, Пољске и Турске. Али, понављам, за народ је рат, у суштини, имао ослободилачки карактер. Он је завршен Андрусовским примирјем 1667. године. Коначне резултате је учврстио „Вечни мир“ из 1686. године. У састав Руске државе су ушли град Кијев и земље леве обале Дњепра, укључујући Полтаву, Черњихив и Запорожје. Њихови становници су се поново ујединили са главним делом руског православног народа. Иза саме ове области усталио се назив „Мала Русија“ (Малорусија).

Назив „Украјина“ тада се чешће користио у смислу, у којем се староруска реч „окрајина“ сусреће у писаним изворима још од 12. века, када је реч о разним пограничним територијама. А реч „Украјинац“, такође судећи и по архивским документима, првобитно је означавала људе граничне службе који су обезбеђивали заштиту спољних граница.

На Деснообалској, која је остала у Државној заједници, рестауриран је стари поредак, појачано друштвено и верско угњетавање. Левообалске земље, узете под заштиту јединствене државе су, насупрот првопоменутима, почеле да се активно развијају. Ту су се масовно досељавали становници са друге стране Дњепра. Тражили су подршку од људи истог језика и, наравно, исте вере.

За време Северног рата са Шведском, становници Малорусије нису имали избор на којој страни ће бити. Мазепину побуну подржао је само мали део Козака. Људи различитих друштвених слојева су себе сматрали Русима и православцима.

Представници козачких старешина, у оквиру дворског сталежа, достигли су висине политичке, дипломатске и војне каријере у Русији. Дипломци Кијевско-Мохиланске академије имали су водећу улогу у црквеном животу. Тако је било и у време хетманства – у суштини, аутономног државног утврђења са својом посебном унутрашњом структуром, а затим – и у Руском царству. Малоруси су на много начина створили велику заједничку државу, њену државност, културу и науку. Учествовали су у освајању и развоју Урала, Сибира, Кавказа, Далеког истока. Иначе, у совјетском периоду староседеоци Украјине су заузимали најзначајније, укључујући и највише положаје у руководству јединствене државе. Довољно је рећи да су укупно скоро 30 година на челу КПСС били Н. Хрушчов и Л. Брежњев, чија је партијска биографија била најтешње повезана са Украјином. У другој половини 18. века, после ратова са Османским царством, у састав Русије је ушао Крим, као и земље Црноморског региона, које су добиле назив „Новорусија“. Населили су

их људи из свих руских губернија. После подела Државне заједнице Пољске и Литваније, Руско царство је вратило западне староруске земље, са изузетком Галиције и Закарпатја, које су нашле у саставу Аустријског, а касније и Аустроугарског царства.

Интеграција западноруских земаља у заједнички државни простор није била само резултат политичких и дипломатских одлука. Она се заснивала на заједничкој вери и културним традицијама. И опет, посебно ћу напоменути – на језичкој блискости. Тако је почетком 17. века један од јерарха Унијатске цркве Јосиф Рутски известио Рим да становници Московције називају Русе из Државне заједнице Пољске и Литваније својом браћом, да је њихов писани језик потпуно исти, а њихов говорни језик се помало разликује, али не значајно. По његовом излагању, то је исто као код становника Рима и Бергама. Ово је, као што знамо, центар и север савремене Италије.

Наравно, током много векова расцепканости и живота у различитим државама појавиле су се регионалне језичке карактеристике, дијалекти. Књижевни језик је обогачен на рачун народног језика. Овде су огромну улогу одиграли Иван Котљаревски, Григориј Сковорода и Тарас Шевченко. Њихова дела су наше заједничко књижевно и културно наслеђе. Поезија Тараса Шевченка писана је на украјинском језику, док је проза углавном на руском. Књиге Николаја Гогоља, родољуба Русије, родом из Полтавске области, писане на руском језику, пуне су малоруских народних израза и фолклорних мотива. Како је могуће поделити ово наслеђе између Русије и Украјине? И зашто то радити?

Југозападне земље Руског царства, Малорусија, Новорусија и Крим су се развиле као разнолике по свом етничком и верском саставу. Ту су живели кримски Татари, Јермени, Грци, Јевреји, Караити, Криманци, Бугари, Пољаци, Срби, Немци и други народи. Сви су сачували своју веру, традицију и обичаје.

Не стремим никаквој идеализацији. Познат је и Валујевски циркулар из 1863. и Емски акт из 1876. године, који је ограничавао објављивање и увоз из иностранства верске и друштвено-политичке литературе на украјинском језику. Али историјски контекст је овде важан. Ове одлуке су донете у позадини драматичних догађаја у Пољској, жељи лидера пољског националног покрета да искористе „украјинско питање“ за сопствене интересе. Додаћу, да су се и даље објављивала уметничка дела, збирке украјинских песама и народне песме. Објективне чињенице говоре о томе, да је у Руском царству итекао активан процес развоја малоруског културног идентитета у оквиру велике руске нације, уједињујући Великорусе, Малорусе и Белорусе.

Истовремено, међу пољском елитом и неким делом малоруске интелигенције, појавиле су се и ојачале идеје о украјинском народу одвојеном од руског. Историјске основе овде није било, нити је могло бити, па су се закључци заснивали на разним фикцијама. Све до тога да Украјинци, наводно, уопште нису Словени, или пак обрнуто, да су Украјинци прави Словени, док Руси, „Московити“, нису. Такве „хипотезе“ се све више користе у политичке сврхе као инструмент ривалства између европских држава.

Од краја 19. века, аустроугарске власти су се бавиле овом темом – била је то противтежа како пољском националном покрету, тако и москвофилским

расположењем у Галицији. Током Првог светског рата, Беч је допринео формирању такозване Легије украјинских сечких стрелаца. Галичане, осумњичене за симпатије према православљу и Русији, подвргавали су тешким репресијама, бацали их у концентрационе логоре Талерхоф и Терезин.

Даљи развој догађаја повезан је са распадом европских царстава, са жестоким Грађанским ратом који се одвијао на огромном простору бившег Руског царства, уз страну интервенцију.

После Фебруарске револуције, у марту 1917. године, у Кијеву је створена Централна скупштина која је претендовала на улогу органа највише власти. У новембру 1917. на свом трећем заседању објавила је стварање Украјинске Народне Републике (УНР) у саставу Русије.

У децембру 1917. године представници УНР су стигли у Брест-Литовск, где је Совјетска Русија водила преговоре са Немачком и њеним савезницима. На састанку 10. јануара 1918. године шеф украјинске делегације је прочитао ноту о независности Украјине. Тада је Централна скупштина, на свом четвртом заседању, прогласила Украјину независном.

Проглашени суверенитет се испоставио кратког века. Буквално неколико недеља касније, делегација Скупштине је потписала посебан уговор са земљама немачког блока. Како су се нашли у тешком положају, Немачкој и Аустроугарској су били потребни украјински хлеб и сировине. Да би обезбедили велике испоруке, добили су сагласност да пошаљу своје трупе и техничко особље у УНР. Фактички, искористили су то као изговор за окупацију.

Оне, који су данас дали Украјину под потпуну спољну контролу, корисно је подсетити да се тада, 1918. године, таква одлука показала кобном за режим који је владао у Кијеву. Уз директно учешће окупаторских трупа, Централна скупштина је збачена, а на власт је доведен хетман П. Скоропадски, који је уместо УНР прогласио Украјинску државу, која се, у суштини, налазила под немачким протекторатом.

У новембру 1918. године – после револуционарних догађаја у Немачкој и Аустроугарској – П. Скоропадски је, изгубивши подршку немачких бајонета, променио правац и изјавио да ће „Украјина прва деловати у вези са формирањем Сверуске федерације“. Међутим, убрзо се режим поново променио. Дошло је време тзв. Директоријума.

У јесен 1918. године украјински националисти су прогласили Западноукрајинску Народну Републику (ЗУНР), а у јануару 1919. године су објавили њено уједињење са Украјинском Народном Републиком. У јулу 1919. године украјинске јединице су поражене од пољских трупа, а територија бившег ЗУНР-а пала је под власт Пољске.

У априлу 1920. године С. Петљура (један од „хероја“ који се намећу савременој Украјини) склопио је тајне конвенције у име Директоријума УНР, према којима је у замену за војну подршку дао Пољској земље Галиције и Западне Волиније. У мају 1920. године петљуровци су ушли у Кијев у конвоју пољских јединица. Али не задуго. Већ у новембру 1920. године, након примирја између Пољске и Совјетске Русије, остаци петљуриних трупа предали су се тим истим Пољацима.

На примеру УНР се види, колико су нестабилне биле разне врсте квазидржавних формација које су настале на пространству бившег Руског царства током грађанског рата и немира. Националисти су стремили да створе своје засебне државе, лидери Белог покрета су заговарали недељиву Русију. Многе републике које су основале присталице бољшевика нису замишљале своје постојање изван Русије. Истовремено, из разних разлога, лидери бољшевичке партије су их понекад буквално потискивали ван граница Совјетске Русије. Дакле, почетком 1918. године проглашена је Доњецко-Криворошка Совјетска Република, која се окренула Москви са питањем о уласку у састав Совјетске Русије. Дошло је до одбијања. В. Лењин се састао са руководиоцима ове републике и позвао их да делују у саставу Совјетске Украјине. Централни комитет РКП(б) је 15. марта 1918. године директно одлучио да пошаље делегате на Украјински конгрес Совјета, укључујући и Доњецки басен, и да на конгресу створи „једну владу за целу Украјину“. Територије Доњецко-Криворошке Совјетске Републике су касније, углавном, чиниле области са југоистока Украјине.

Према Ришком уговору из 1921. године између РСФСР, Украјинске ССР и Пољске, западне земље бившег Руског царства припале су Пољској. У међуратном периоду пољска влада је покренула активну политику расељавања, стремићи да промени етнички састав у „источним кресима“ – тако су се у Пољској називале територије данашње Западне Украјине, Западне Белорусије и дела Литваније. Спроводила се жестока полонизација, потиснута је локална култура и традиција. Касније, већ током Другог светског рата, радикалне групе украјинских националиста су то користиле као изговор за терор не само над пољским, већ и јеврејским и руским становништвом.

Године 1922, током стварања СССР-а, чији је један од оснивача била Украјинска ССР, након прилично оштре дискусије међу вођама бољшевика, био је реализован лењинистички план за формирање савезне државе као федерације равноправних република. У текст Декларације о формирању СССР-а, а потом и у Устав СССР-а из 1924. године, увели су право слободног изласка република из Уније. Тако је најопаснија „темпирана бомба“ постављена у темеље наше државности. И експлодирала је, чим је нестао сигурносни механизам у виду руководеће улоге КПСС, која се на крају и сама распала изнутра. Почела је „парада суверенитета“. И 8. децембра 1991. године потписан је такозвани Беловешки споразум о стварању Заједнице независних држава, којим је проглашено да „Савез ССР као субјекат међународног права и геополитичке реалности престаје да постоји“. Узгред, Украјина није потписала нити ратификовала Устав ЗНД који је усвојен још 1993. године.

У '20 и '30-им годинама прошлог века, бољшевици су активно спроводили политику „коренизације“, која се у Украјинској ССР спроводила као украјинизација. Симболично је, што се у оквиру ове политике, уз сагласност совјетских власти, М. Грушевски вратио у СССР и био изабран за члана Академије наука. Он је бивши председник Централне скупштине, један од идеолога украјинског национализма, који је својевремено уживао подршку Аустроугарске.

„Коренизација“ је, безусловно, одиграла велику улогу у развоју и јачању украјинске културе, језика и идентитета. Истовремено, под маском борбе

против тзв. руског великодржавног шовинизма, украјинизација је често намењана онима који себе нису сматрали Украјинцима. Управо је совјетска национална политика – уместо велике руске нације, тројединог народа који су чинили Великоруси, Малоруси и Белоруси – на државном нивоу фиксирала положај три посебна словенска народа: руски, украјински и белоруски.

Године 1939. земље које је претходно заузела Пољска враћене су СССР-у. Значајан део њих припојен је Совјетској Украјини. Године 1940. део Бесарабије (коју је 1918. окупирала Румунија), и Северна Буковина ушле су у састав Украјинске ССР. Године 1948. – и црноморско острво Змејни. Године 1954. Кримска област РСФСР је предата у састав Украјинске ССР – уз грубо кршење тада важећих правних норми.

Одвојено ћу рећи о судбини Подкарпатске Русије, која се након распада Аустроугарске нашла у Чехословачкој. Значајан део локалног становништва чинили су Русини. О томе се сада мало говори, али након ослобођења Закарпатја од стране совјетских трупа, конгрес православног становништва у региону изјаснио се за укључивање Подкарпатске Русије у РСФСР или директно у СССР – са правом одвојене Карпаторуске републике. Али ово мишљење народа је игнорисано. И у лето 1945. године је објављено у новинама „Правда“, о историјском чину поново уједињења Закарпатске Украјине „са њеном давном отаџбином – Украјином“.

На тај начин, савремена Украјина је, целовито и у потпуности, дете совјетске ере. Знамо и памтимо да је у великој мери настала на рачун историјске Русије. Довољно је упоредити које су земље поново уједињене са Руском државом у 17. веку и са којим територијама је Украјинска ССР изашла из састава Совјетског Савеза.

Бољшевици су третирали руски народ као непресушни материјал за друштвене експерименте. Сањали су о светској револуцији, која ће, по њиховом мишљењу, у потпуности укинути националне државе. Зато су границе одсецали произвољно, па су разделили великодушне територијалне „поклоне“. На крају крајева, више није важно шта је тачно руководило вођама бољшевика док су уништавали земљу. Можемо се расправљати о детаљима, о позадини и логици одређених одлука. Једно је јасно: Русија је, фактички, била опљачкана.

Радећи на овом чланку нисам се ослањао на неке тајне архиве, већ на отворене документе који садрже добро познате чињенице. Руководиоци савремене Украјине и њихови спољни покровитељи не желе да се сећају ових чињеница. Али у разним приликама, на месту и ван места, укључујући и иностранство, данас је уобичајено да се осуђују „злочини совјетског режима“, укључујући међу њима чак и оне догађаје са којима ни КПСС, ни СССР, а нарочито савремена Русија, немају никакве везе. Истовремено, акције бољшевика да отцепе историјске територије од Русије не сматрају се кривичним делом. Јасно је зашто. Оне који нам не желе добро – то радује, пошто је то довело до слабљења Русије.

У СССР-у границе између република, наравно, нису доживљаване као државне, оне су носиле условни карактер у оквирима једне државе, која је, уз све атрибуте федерације, у суштини била високо централизована – за рачун, понављам, руководеће улоге КПСС. Али 1991. године, све ове територије, и што је најважније, људи који су тамо живели, изненада су се нашли у иностранству. И већ су били заиста одсечени од своје историјске Отаџбине.

Шта да кажемо? Све се мења. Укључујући државе и друштва. И, наравно, део једног народа у току свог развоја, због низа разлога и историјских околности, може у одређеном тренутку да осети и препозна себе као посебну нацију. Како то третирати? Одговор може да буде само један: с поштовањем!

Хоћете да створите сопствену државу? Изволите! Али под којим условима? Да подсетим овде на оцену једног од најсјајнијих политичких фигура нове Русије, првог градоначелника Санкт Петербурга А. Собчака. Као високопрофесионални правник, сматрао је да свака одлука треба да буде легитимна, па је 1992. године изнео следеће мишљење: републике-оснивачи Савеза, након што су саме понишtile Уговор из 1922. године, требало би да се врате у границе, које су заузиле пре уласка у Савез. Сва остала територијална прибављања су предмет расправе и преговора, јер је њихова основа поништена.

Другим речима, одлазите са оним, сачиме сте дошли. Такву логику је тешко оспорити. Додаћу само да су бољшевици, као што сам већ истакао, започели самовољно прекрајање граница још пре стварања Савеза, а све манипулације са територијама вршили су добровољно, не обазирјући се на мишљење народа.

Руска Федерација је признала нове геополитичке реалности. И не само признала, већ је учинила много да Украјина постане независна држава. У тешким 1990-им годинама и у новом миленијуму пружили смо значајну подршку Украјини. У Кијеву користе сопствену „политичку аритметику“, али Украјина је 1991–2013. уштедела више од 82.000.000.000 долара за свој буџет само због ниске цене гаса, а данас се буквално „хвата“ за 1.500.000.000 долара руских плаћања за транзит нашег гаса у Европу. А ако би се одржавале економске везе између наших држава, позитиван ефекат за Украјину би износио десетине милијарди долара.

Украјина и Русија су се деценијама и вековима развијале као јединствени економски систем. На висини сарадње коју смо имали пре 30 година данас би нам позавиделе државе ЕУ. Ми смо природни, комплементарни економски партнери. Таква тесна међусобна повезаност може да повећа конкурентске предности и да умножи потенцијале обе државе.

А потенцијал је у Украјини био велики и укључивао је моћну инфраструктуру, систем за транспорт гаса, напредну бродоградњу, изградњу авиона, ракетоградњу, израду инструмената, научне, конструкторске и инжењерске школе светске класе. Добивши такво наслеђе, лидери Украјине су, проглашавајући независност, обећали да ће украјинска економија постати једна од водећих, а животни стандард људи један од највиших у Европи.

Данас индустријски високотехнолошки гиганти, којима су се некада поносиле и Украјина и цела држава, лежи у блату. За последњих 10 година, производња инжењерских машина је опала за 42%. Размeре деиндустријализације и уопште деградације привреде видљиве су на таквом показатељу као што је производња електричне енергије, која се у Украјини за 30 година скоро преполовила. И на крају, према подацима ММФ-а, 2019. године, чак и пре епидемије коронавируса, украјински БДП по глави становника био је мањи од 4.000 долара. То је ниже него у Републици Албанији, Републици Молдавији и у непризнатом Косову. Украјина је сада најсиромашнија земља у Европи.

А ко је крив за то? Да ли је то народ Украјине? Наравно да не. Украјинске власти су биле те које су истранжиле и бациле у ветар достигнућа многих генерација. Знамо ми колико је вредан и талентован украјински народ. Зна да истраје и упорношћу досегне успех и изванредне резултате. И ове особине, попут отворености, природног оптимизма, гостољубивости, нису нестале. Осећања милиона људи према Русији су остала иста. Они се према њој не односе само добро, већ са великом љубављу, као и ми према Украјини.

До 2014. године стотине споразума и заједничких пројеката радило је на развоју наше привреде, пословних и културних веза, јачању безбедности и решавању заједничких друштвених и еколошких проблема. Они су донели опипљиву корист људима – и у Русији и у Украјини. То је оно, што смо ми сматрали најважнијим. И зато смо плодотворно сарађивали са свим, подвлачим, са свим руководиоцима Украјине.

Чак и после познатих догађаја у Кијеву 2014. године, давао сам смернице руској Влади да размисли о могућностима за контакте преко релевантних министарстава и ресора у циљу одржавања и подршке наших економских веза. Међутим, жеље са друге стране није било и до данас је нема. Ипак, Русија је и даље један од три главна трговинска партнера Украјине, а стотине хиљада Украјинаца долазе код нас да раде и овде их дочекују гостољубиво и са подршком. Ето, таква је „држава агресор“.

Када се СССР распао, многи људи у Русији и Украјини су још увек искрено веровали и полазили од тога да ће се наше блиске културне, духовне и економске везе безусловно сачувати, као и заједница народа, који се у својој основи увек осећао јединственим. Међутим, догађаји су, у почетку постепено, а потом све брже, почели да се развијају у другом правцу.

У суштини, украјинска елита је одлучила да оправда независност своје државе негирањем њене прошлости, истина, са изузетком питања граница. Почели су да митологизују и прекрајају историју, да из ње искључују све што нас спаја, да говоре о периоду боравка Украјине у Руској империји и СССР-у као о окупацији. Нашу заједничку трагедију колективизације и гладовања с почетка 1930-их, представљали су као геноцид над украјинским народом.

Радикали и неонацисти су отворено и све смелије истицали своје амбиције. Повлађивале су им и званичне власти и локални олигарси, који су опљачкали народ Украјине и покрадено држе у западњачким банкама. Спремни су да продају рођену мајку да би сачували свој капитал. Овоме треба додати и хроничну слабост државних институција, тј. позицију добровољног таоца туђе геополитичке воље.

Да подсетим, да су већ давно, много пре 2014. године, САД и земље ЕУ систематски и упорно гурале Украјину да смањи и ограничи економску сарадњу са Русијом. Ми, као најкрупнији трговински и економски партнер Украјине, предложили смо да се о новонасталим проблемима разговара у формату Украјина–Русија–ЕУ. Али сваки пут су нам говорили да Русија нема никакве везе са тим и да се питање тиче само ЕУ и Украјине. Дефакто западне државе су одбиле вишеструке руске понуде за дијалог.

Корак по корак Украјина је увучена у опасну геополитичку игру, чији је циљ био да се Украјина претвори у баријеру између Европе и Русије, у упориште против Русије. Неминовно је дошло време када концепт „Украјина није Русија“ више није довољан. Они захтевају „анти-Русију“, са којом се ми никада нећемо помирити.

Наручиоци овог пројекта су за основу узели старе навике пољско-аустријских идеолога стварања „антимосковске Русије“. И не треба никога обмањивати да се то ради у интересу народа Украјине. Државној заједници Пољске и Литваније никада није била потребна украјинска култура, а камоли козачка аутономија. У Аустроугарској су историјске руске земље немилосрдно експлоатисане и остале најсиромашније. Нацистима, које су служили колаборационисти из Украјинске устаничке армије, није била потребна Украјина, већ животни простор и робови за аријевске господаре.

О интересима украјинског народа није се размишљало ни у фебруару 2014. године. Оправдано незадовољство народа, изазвано најоштријим социо-економским проблемима, грешкама и недоследним деловањем тадашње власти, једноставно је цинично искоришћено. Западне државе су се директно мешале у унутрашња дела Украјине и подржале државни удар. Радикалне националистичке групе су деловале као њен ован за пробој. Њихови слогани, идеологија, директна агресивна русофобија у много чему су почели да одређују државну политику у Украјини.

Под ударом се нашло све што нас је спајало и зближавало до данас. Пре свега, руски језик. Да подсетим да су нове „мајданске“ власти пре свега покушале да укину закон о државној језичкој политици. Затим је био закон о „чишћењу власти“, закон о образовању, који је практично прецртао руски језик из образовног процеса.

И коначно, већ у мају ове године, актуелни председник је у Скупштини изнео предлог закона о „аутохтоним народима“. Њиме се признају само они који чине етничку мањину и немају сопствено државно образовање ван Украјине. Закон је донет. Посејано је ново семе раздора. И то у држави, као што сам већ истицао, веома сложеној у погледу територијалног, националног, језичког састава, историје њеног формирања.

Може да зазвучи као аргумент: пошто говоримо о једној великој нацији, о тројединственом народу, каква је онда разлика како људи себе идентификују – као Русе, Украјинце или Белорусе? У потпуности се слажем са овим. Штавише, дефиниција националности, посебно у мешовитим породицама, право је сваког човека који је слободан у свом избору.

Али чињеница јесте да је у Украјини данас ситуација потпуно другачија, будући да је реч о принудној промени идентитета. А најгоре је то што су Руси у Украјини принуђени не само да се одричу својих корена, генерација предака, већ и да верују да је Русија њихов непријатељ. Не би било претерано рећи да је курс на насилној асимилацији, на формирању етнички чисте украјинске државе, агресивно настројене према Русији, по својим последицама упоредив са употребом оружја за наше масовно уништење. Као резултат овако грубог, вештачког раскида између Руса и Украјинаца, руски народ у целини може да се смањи за стотине хиљада, па чак и за милионе.

Ударили су и на наше духовно јединство. Као и у време Велике Кнежевине Литваније, започели су ново црквено разграничење. Не кријући да тежи политичким циљевима, световна власт се грубо умешала у црквени живот и довела ствари до раскола, до окупирања цркава и пребијања свештеника и монаха. Чак им ни широка аутономија Украјинске православне цркве, уз очување духовног јединства са Московском патријаршијом, категорички не одговара. Они по сваку цену морају да униште овај видљиви, вековни симбол нашег сродства.

Мислим да је природно да представници Украјине више пута гласају против резолуције Генералне скупштине УН којом се осуђује величање нацизма. Под заштитом званичних власти одржавају се маршеви и бакљаде у част некажњених ратних злочинаца из СС формација. У ранг националних хероја стављају Мазепу, који је издао све у свом кругу, Петљуру, који је за пољско покровитељство плаћао украјинским земљама, и Бандеру, који је сарађивао са нацистима. Чине све, да из памћења младих нараштаја избришу имена правих родољуба и победника, којима су се у Украјини одувек поносили.

За Украјинце који су се борили у редовима Црвене армије, у партизанским одредима, Велики Отаџбински рат је био управо Отаџбински, јер су бранили свој дом, своју велику заједничку Отаџбину. Више од 2.000 бораца постали су Хероји Совјетског Савеза. Међу њима су легендарни пилот Иван Никитович Кожедуб; неустрашиви снајпериста, бранилац Одесе и Севастопоља Људмила Михајловна Павличенко; храбри партизански командант Сидор Артемјевич Ковпак. Ова непопустљива генерација се борила и дала своје животе за нашу будућност, за нас. Заборавити на њихов подвиг значи издати своје дедове, мајке и очеве.

Пројекат „анти-Русија“ су одбили милиони Украјинаца. Криманци и Севастопољци су направили свој историјски избор. А људи на југоистоку су мирно покушавали да бране своју позицију. Али сви су, укључујући и децу, евидентирани као сепаратисти и терористи. Почели су да им прете етничким чишћењем и употребом војне силе. И становници Доњецка и Луганска су се наоружали да заштите свој дом, језик, своје животе. Да ли им је остављен другачији избор – после погрома који су захватили градове Украјине, после хорора и трагедије 2. маја 2014. у Одеси, где су украјински неонацисти спаљивали живе људе, направили нови Хатињ? Такав масакр су следбеници Бандере били спремни да изврше на Криму, у Севастопољу, Доњецку и Луганску. Они и данас не одустају од таквих планова. Чекају право време. Али неће дочекати.

Државни удар и касније акције кијевских власти неизбежно су испровоцирале отпор и грађански рат. Према подацима Високог комесара УН за људска права, укупан број жртава у сукобу у Донбасу премашио је 13.000 људи. Међу њима су и старци и деца. Страшни, ненадокнадиви губици.

Русија је учинила све да заустави братоубилаштво. Потписани су Мински споразуми који имају за циљ мирно решење сукоба у Донбасу. Уверен сам да они и даље немају алтернативу. У сваком случају, нико није повукао своје потписе ни пред минским „Пакетом мера“, нити пред одговарајућим изјавама лидера држава Нормандијског формата. Нико није покренуо ревизију Резолуције Савета безбедности УН од 17. фебруара 2015. године.

У току званичних преговора, посебно након „извлачења“ од западних партнера, представници Украјине периодично изјављују „пуну приврженост“ Минским споразумима, али се у стварности руководе ставом о њиховој „неприхватљивости“. Не намеравамо озбиљно да расправљамо ни о посебном статусу Донбаса, нити о гаранцијама за људе који тамо живе. Они више воле да експлоатишу имиџ „жртве спољне агресије“ и тргују русофобијом. Организују крваве провокације у Донбасу. Једном речју, на све начине привлаче пажњу спољних покровитеља и власника.

Судећи по свему, све више сам уверен у следеће: Кијеву просто није потребан Донбас. Зашто? Зато што, као прво, становници ових региона никада неће прихватити поредак који су покушавали и покушавају да им наметну силом, блокадом, претњама. И као друго, резултати и Минска-1 и Минска-2, који дају реалну шансу за мирно обнављање територијалног интегритета Украјине директним договором са ДНР и ЛНР преко Русије, Немачке и Француске, противрече читавој логици пројекта „анти-Русија“. А он може да се одржи само на непрекидном неговању имиџа унутрашњег и спољашњег непријатеља. И додаћу – под протекторатом, контролом западних држава.

Шта се дешава у пракси. Пре свега, то је стварање атмосфере страха у украјинском друштву, агресивна реторика, помагање неонацистима, милитаризација државе. Уз то, не само потпуна зависност, већ и директна спољна контрола, укључујући надзор страних саветника над украјинским органима власти, специјалним службама и оружаним снагама, војним „управљањем“ територије Украјине и размештањем инфраструктуре НАТО-а. Није случајно што је поменути скандалозни закон о „аутохтоним народима“ усвојен под маском великих НАТО вежби у Украјини.

Под истим прикривањем спроводи се и гутање остатака украјинске привреде и експлоатација њених природних ресурса. Продаја пољопривредног земљишта није далеко, а јасно је ко ће га купити. Да, с времена на време се Украјини додељују финансијска средства и кредити, али под одређеним условима и интересима, под преференцијама и погодностима за западне компаније. Узгред, ко ће отплатити ове дугове? По свему судећи, претпоставља се да ће то морати да ради не само садашња генерација Украјинаца, већ и њихова деца, унуци, а вероватно и прауници.

Западни аутори пројекта „анти-Русија“ постављају украјински политички систем на начин да се смењују председници, посланици, министри, али да остане непромењена оријентација на поделу са Русијом, на непријатељство са њом. Главни предизборни слоган актуелног председника био је постизање мира. Дошао је на власт на томе. Испоставило се да су обећања била лажна. Ништа се није променило. А на неки начин се погоршала и деградирала ситуација у Украјини и око Донбаса.

У пројекту „анти-Русија“ нема места за суверену Украјину, као ни за политичке снаге које покушавају да бране њену стварну независност. Они који говоре о помирењу у украјинском друштву, о дијалогу, о проналажењу излаза из ћорсокака који је настао, жигосани су као „проруски“ агенти.

Понављам, за многе у Украјини пројекат „анти-Русија“ је једноставно неприхватљив. А таквих је на милионе. Али не смеју да подигну главу. Они су, практично, били лишени законске могућности да бране своје гледиште. Застрашују их, терају у подземље. За уверења, за изговорену реч, за отворено изражавање свог става, човек се, не само прогања, већ и убија. Убице обично пролазе некажњено.

„Правим“ патриотама Украјине сада се проглашавају само они који мрзе Русију. Штавише, читава украјинска државност, како је разумемо, предлаже се да се у будућности гради искључиво на овој идеји. Мржња и горчина, а светска историја је то више пута доказала, веома су климава основа за суверенитет, чворната многим озбиљним ризицима и тешким последицама.

Јасни су нам сви трикови везани за пројекат „анти-Русија“. И никада нећемо дозволити да се наше историјске територије и нама блиски људи, који тамо живе, искористе против Русије. А онима који тако нешто покушају, желим да кажем да ће на овај начин уништити своју државу.

Садашње власти у Украјини воле да се позивају на западно искуство, сматрају га узором за опонашање. Онда погледајте како живе једна са другом: Аустрија и Немачка, САД и Канада. Блиске по етничком саставу, култури, заправо са истим језиком, оне остају суверене државе, са својим интересима, са својом спољном политиком. Али то не спречава њихову најближу интеграцију или савезничке односе. Имају веома условне, транспарентне границе. А грађани се, прелазећи их, осећају као код куће. Они стварају породице, уче, раде, послују. Узгред, баш као и милиони староседелаца Украјине који сада живе у Русији. Ми их гледамо као своје и рођене.

Русија је отворена за дијалог са Украјином и спремна је да разговара о најтежим питањима. Али важно је да схватимо да партнер брани своје националне интересе, а да не служи туђим и није оруђе у нечијим рукама за борбу против нас.

Ми се са поштовањем односимо према украјинском језику и традицији. И према жељи Украјинаца да виде своју државу као слободну, безбедну и просперитетну.

Уверен сам да је истински суверенитет Украјине могућ управо у партнерству са Русијом. Наше духовне, људске и цивилизацијске везе стваране су вековима, сежу до истих извора, пролазиле су кроз иста искушења, достигнућа и победе. Наше сродство се преноси са генерације на генерацију. То је у срцима, у сећању људи који живе у савременој Русији и Украјини, у крвним везама које спајају милионе наших породица. Заједно смо увек били и бићемо вишеструко јачи и успешнији. На крају крајева, ми смо један народ.

Данас ове речи неки дочекују на бајонете. Како ко хоће – може да их тумачи. Али многи људи ће ме чути. И рећи ћу једно: Русија никада није била и никада неће бити „анти-Украјина“. А каква ће Украјина да буде, то нека одлуче њени грађани.

СЕДНИЦА САВЕТА БЕЗБЕДНОСТИ

Москва, Кремљ, 21. фебруар 2022. године

В. Путин: Поштоване колеге, добар дан!

Окупили смо се са вама како бисмо разговарали о ситуацији која се данас развија у Донбасу.

Укратко, подсетио бих шта се тамо дешавало у почетку, како се ситуација развијала, иако све то већ добро знате, али да ипак постоји једна општа слика која би нам помогла да донесемо одговарајуће одлуке.

Дакле, након државног удара у Украјини 2014. године, део становништва ове земље није прихватио овај пуч. Да подсетим да је то било противустановно и криво, јер је током ових догађаја страдало много невиних људи. Ово је заиста оружани удар – ово, у ствари, нико не пориче.

Неки, понављам, грађани ове земље нису прихватили овај пуч. То се односило и на оне људе који су живели на Криму, то се односило и на оне који су живели и живе данас у Донбасу.

Људи су изјавили да формирају две независне републике – Доњецку Народну Републику и Луганску Народну Републику. Од тог тренутка почела је конфронтација између кијевских власти и људи који живе на овој територији.

С тим у вези, желим да скренем пажњу на чињеницу да је Русија у почетку учинила све да све противречности које су настале мирним путем, исто тако и реши. Па ипак, кијевске власти су два пута спроводиле војно-разбојничке операције на овим територијама, а, по свему судећи, већ трећи пут смо сведоци заостравања ситуације.

Свих ових година – желим ово да истакнем – свих ових година људи који живе на овим територијама су заправо били исмевани. Стално гранатирање, блокада. Као што знате, људи који живе на територијама близу такозване линије фронта углавном су били принуђени да се преселе у подруме – они сами тамо живе са својом децом.

У току преговарачког процеса никао је план мирног решавања проблема, који се назива Мински пакет мера, пошто смо се, као што се сећате, среди баш у граду Минску. Али цео ток наредних догађаја показује да данашње кијевске власти то неће испунити. Штавише, то су већ више пута јавно изјављивали на највишем државном нивоу, и на нивоу министра спољних послова, на нивоу секретара Савета безбедности. Уопште, свима је јасно: у стварности, по овом Минском пакету мера, они неће ништа урадити.

Ипак, Русија је чинила и чини напоре да све тешке и трагичне тренутке у развоју догађаја реши мирним путем, али ми имамо оно што имамо данас.

Наш циљ, циљ нашег данашњег састанка, јесте да саслушамо наше колеге и одредимо наше даље кораке у том правцу, имајући у виду и апеле руководиоца Доњецке Народне Републике и Луганске Народне Републике Русији са захтевом

да се признају њихов суверенитет, и одлуку Државне Думе Руске Федерације на исту тему – са позивом шефу државе да то учини и призна независност и суверенитет Доњецке Народне Републике и Луганске Народне Републике.

Истовремено, желим да напоменем да су то различита питања, али су ипак веома блиско повезана са глобалним проблемима осигуравања безбедности у свету уопште и на европском континенту посебно, јер коришћење Украјине као инструмента конфронтације са нашом земљом, са Русијом, представља, наравно, озбиљну, веома велику претњу по нас.

Баш зато смо последњих месеци, крајем прошле године, интензивирали рад са нашим главним партнерима у Вашингтону и НАТО-у како бисмо на крају договорили ове безбедносне мере и обезбедили миран, просперитетан развој земље у мирним условима. За нас је то задатак број један, ово је приоритет наше земље: не конфронтација, већ осигурање безбедности и услова за развој.

Али, наравно, морамо разумети реалност у којој живимо. И, као што сам више пута говорио, ако се Русија суочи са таквом претњом као што је пријем Украјине у Северноатлантски савез, у НАТО, онда ће се претње нашој земљи вишеструко повећати. Зато што постоји члан 5 Уговора о стварању НАТО-а из којег се јасно види да све земље алијансе морају да се боре на страни неке од својих чланица ако је она подвргнута некој врсти агресије. Али пошто нико не признаје вољу Кримљана и Севастопољаца, а Украјина инсистира да је то њена територија, имамо реалну претњу да ће они почети да освајају ову, како сматрају, своју територију војним путем, а они говоре о томе у својим документима, пишу, то је очигледно и тада ће цео северноатлантски блок бити у обавези да се укључи у ове догађаје.

Говоре нам, и ви знате за то, да су неке земље НАТО-а против тога да Украјина постане чланица алијансе, међутим, упркос томе што су против тога, 2008. године у Букурешту су потписале меморандум који отвара врата Украјини и Грузији у НАТО. На моје питање зашто су то урадили, нема одговора. Под притиском Сједињених Држава – то је одговор. Али ако су учинили један корак под притиском Сједињених Држава, како можемо гарантовати да неће учинити још један корак под притиском? Таквих гаранција нема.

Таквих гаранција уопште нема, јер се САД лако одричу било каквих споруума, било којих докумената које потпишу. Али ипак, бар нешто би требало ставити на папир и записати у својству међународно-правног акта. Ни око тога се до данас не можемо сложити.

Стога предлажем следећу процедуру за наш рад: прво, желео бих да дам реч Сергеју Викторовичу Лаврову, који ради управо у сфери покушаја да се договори са Вашингтоном и Бриселом, са НАТО-ом о безбедносним гаранцијама. А онда ћу замолити Дмитрија Николајевича Козака да сачини извештај о својим проценама шта се дешава на преговарачком колесеку о примени Минских споразума, затим ћу дати реч сваком од вас. Али на крају, ви и ја морамо да одлучимо шта ћемо даље и како да поступамо, на основу ситуације која се данас развија и на основу наших процена њеног развоја.

Изволите, Сергеју Викторовичу.

С. Лавров: Поштовани Владимире Владимировичу! Поштоване колеге!

Као што сам пре недељу дана обавестио председника, припремили смо оцену предлога за безбедносне гаранције, о којима је Русија у децембру прошле године изнела одговарајуће иницијативе САД и НАТО-у.

Добили смо одговор крајем јануара. Процена оваквог реаговања показује да наше западне колеге нису спремне да прихвате наше главне предлоге, пре свега у вези са неширењем НАТО-а на исток. Овај захтев је одбијен с обзиром на такозвану политику отворених врата алијансе и слободу државе да бира како ће осигурати своју безбедност. Ни у одговору Сједињених Држава ни у одговору Северноатлантске алијансе није предложена никаква алтернатива овој кључној тачки.

За нас основни принцип недељивости безбедности, на који смо се активно позивали, САД на све могуће начине покушавају да га заобиђу. Извлачећи из ње једини елемент који им одговара – слободу избора савеза – потпуно занемарују све остало, укључујући и кључни услов да нико – како при избору савеза тако и без обзира на савезе – не треба да јача њихову безбедност на рачун безбедности других.

У вези са тим, крајем јануара послао сам детаљна писма свим нашим западноевропским колегама – чланицама НАТО-а, чланицама Европске уније, као и Швајцарској, где смо приказали нашу правну анализу обавеза које су усвојене у ОЕБС-у на највишем нивоу 1999. године, као и 2010. године, а такође и у оквиру односа између Русије и НАТО-а, укључујући Оснивачки акт из 1997. године и Римску декларацију, која је била одобрена на највишем нивоу на савету Русија–НАТО у Пратици ди Маре 2002. године.

Наш други приоритет тиче се управо периода успостављања односа са НАТО-ом, 1997. године. С обзиром на то да је у документима из 1997. године проглашено да Русија и НАТО више нису противници, био је изнет задатак изградње партнерства, укључујући и стратешко, па смо предложили повратак на источни бок НАТО-а у конфигурацији снага алијансе од 1997. године. Овај наш аргумент је одбачен, као и први, и одмах смо позвани у одговорима натовских чланица да „обуставимо окупацију Крима“, „повучемо трупе са територија Грузије, Молдавије и Украјине“.

За Украјину у целини, подршка Минском пакету мера изражена је у овим документима, али на апсолутно „стерилан“ начин, без икакве спремности да се Кијев натера, односно примора Кијев да се придржава одредаба овог важног документа.

Као одговор на друге наше захтеве, укључујући и потребу да се искључи размештање система наоружања који нам представља претњу у близини руских граница, Американци су нагостили намеру да почну да разговарају о проблему копнених ракета средњег и мањег домета. Овај проблем је настао након што су Сједињене Државе једнострано иступиле из релевантног споразума са Руском Федерацијом и игнорисале Ваше, Владимире Владимировичу, иницијативе пре две године, када сте уместо овог споразума предложили да се барем прогласи заједнички мораторијум на постављање оваквих система са одговарајуће мере верификације.

Међу осталим идејама које су нам дале САД и НАТО је рад на неким аспектима смањења војних ризика, повећања транспарентности и предвидљивости. У ствари, они су блиски нашим предлозима које смо последњих година више пута износили и Американцима и натовцима. Али ове теме су извучене из контекста пакетног споразума о безбедносним гаранцијама.

У погледу билатералних корака са Сједињеним Државама, разговара се и о регулисању летова стратешких бомбардера, финализацији мера за спречавање инцидената на мору и у ваздушном простору изнад њега, али посебну пажњу поклањају транспарентности изненадних инспекција, обнови контакта између војски, стварање цивилне „телефонске линије“ и дискусија о механизмима за спречавање опасних војних инцидената.

У целини, наш општи утисак је да наше колеге покушавају, да тако кажем, да исецкају руске предлоге, да из њих издвоје неке другостепене, иако важне за нас тачке које би помогле у одржавању дијалога и смањењу ризика, али не би утицале на фундаменталне интересе Сједињених Држава и њихових савезника у питањима неограниченог ширења НАТО-а, не би утицале на њихову слободу у одређивању конфигурације снага у натовском простору и у простору блиском натовском.

Истовремено, оно што је посебно важно у контексту теме коју је председник данас изнео, почетак дијалога о било ком питању је условљен нашим прелиминарним корацима за деескалацију ситуације око Украјине.

Сумирајући оцену ових одговора, можемо констатовати да постоји напредак. Није суштински, али ипак постоји. Доследност и принципијелност које показујемо у унапређењу наших иницијатива од децембра прошле године, наравно, потресли су Сједињене Државе и њихове савезнике, приморали их да узму у обзир многе од раније одбачених руских предлога за ублажавање војних тензија и контролу над наоружањем.

У том контексту, као што сам Вас обавестио, Владимире Владимировичу, полазимо од чињенице да се рад мора наставити. У духу који сам изнео, ми смо детаљно одговорили на документе добијене из Вашингтона и Брисела, али смо реаговали до сада само на Сједињене Државе – укључујући и пре свега зато што сматрамо да је натовски смер помоћни, на основу чињенице да ће натовци, наравно, своје кораке одредити првенствено, а можда чак и искључиво, у зависности од тога какву ће позицију заузети Вашингтон.

Иначе, на недавно завршеној Минхенској безбедносној конференцији сваки западњак је прогласио апсолутну приврженост једној позицији. САД заузимају јединствену позицију, па је Минхен једноставно потврдио да је потребно разговарати са Вашингтоном. То је оно што ми сада радимо, пошто смо послали одговор на амерички документ који сте одобрили.

У овом документу смо истакли главно да наши предлози нису нешто попут „менија“ из којег можете бирати, нису ултиматум, они се једноставно ослањају на апсолутно очигледну ствар да се ситуација у свету може решити само свеобухватно у овој фази. Ви, Владимире Владимировичу, нагласили сте да украјинска криза умногоме зависи и од тога како ће се развијати односи

између Руске Федерације и Запада на челу са Сједињеним Државама, па смо у нашем одговору истакли интегритет првобитне руске иницијативе.

Такође смо спремни да разговарамо о питањима којих се Американци сећају, укључујући и узимање у обзир наших претходних идеја. Али то ћемо учинити само тражећи одговоре на главна питања која нас брину: заустављање ширења НАТО-а на исток и разматрање конфигурације присуства НАТО-а на европском континенту, пре свега у централној и источној Европи, узимајући у обзир оно што је договорено у оквиру Русија–НАТО.

Наравно, наша молба није баш молба, већ, генерално, захтев да се, по великом рачуну, објасни зашто нису потписана уверења на највишем нивоу да нико неће јачати своју безбедност на рачун безбедности других. Не само да игноришу, већ наше колеге из дотичних земаља чак одбијају да објасне шта су имали на уму када су њихови лидери потписали релевантне документе и зашто сада, без обзира на то шта су имали у виду, неће испунити своје обавезе.

По Вашем налогу, Владимире Владимировичу, послали смо ова документа у Вашингтон. Онда ме је, неколико дана касније, назвао Ентони Блинкен, државни секретар и рекао да је прочитао наш документ и да је спреман да се састане да разговарамо о њему, изнесе америчку реакцију и постави нека, евентуално додатна питања. Уз Вашу сагласност, такав састанак је заказан за ову недељу, 24. фебруара, у Женеви. Водићемо се ставовима које сте одобрили, које браните у контактима са својим колегама и које ћемо, наравно, активно промовисати на нивоу Министарства спољних послова.

В. Путин: Моје колеге и ја управо разговарамо о томе, а наш амерички колега је уверавао да они сутра неће прихватати Украјину, штавише, могућа је нека врста мораторијума. Али они верују да Украјина данас није спремна, па је мој одговор био једноставан: „Сматрамо да нам ово није уступак, ово је само имплементација Ваших планова. Мислите ли да треба сачекати и припремити Украјину за улазак у НАТО. Мораторијум, али не мораторијум за нас, ви сами радите овај мораторијум за себе. Какво је кретање у нашем правцу, на нашу страну? За сада то не видимо.“

Јуче смо два пута разговарали са председником Француске – односно ноћас и данас, рекло би се, разговарали смо до два ујутру. Он уверава да има неких промена у америчкој позицији. Али на питање које су те промене, он, нажалост, није могао да одговори.

Верујем да прво треба разумети које су то промене, ако их има, јер је Ваш колега, напротив, скоро јуче јавно саопштио да нема помака по фундаменталним питањима везаним за проширење, уз могући пријем других земаља у НАТО, укључујући Украјину. Да ли сам то добро разумео?

С. Лавров: Да, Владимире Владимировичу, упркос умножавању публикација у медијима, притом и у западним медијима, текстова тајних документа, о којима се почетком 1990-их, у периоду 1990–1991, расправљало између западних колега – како са нама, тако и међусобно; упркос томе што из тога

јасно произилази да чак ни Запад нема намеру, када су то потврдили у разговору у уском кругу, да шири НАТО на исток; упркос томе, тај исти господин Столтенберг, који је сада генерални секретар Северноатлантске алијансе, једноставно одбацује очигледне чињенице са којих је скинута тајност из британских архива и које су објављене у часопису „Дер Шпигел“.

И поред свега овога, они се залажу за неприхватљивост било каквог слабљења политике отворених врата, иако сте више пута јавно објашњавали да таква политика не постоји, али постоји могућност, предвиђена Вашингтонским уговором, уз сагласност свих чланица НАТО-а, понудити једној или другој земљи да уђе у алијансу под два услова: ако испуњава критеријуме за чланство и, друго, и што је најважније, ако доприноси сигурности северноатлантском савезу. Знамо да је други – најважнији критеријум НАТО дуго игнорисао.

Али о томе које нове идеје Американци и њихови савезници могу да нам пренесу, полазимо од тога да, као што сте рекли председнику Макрону, прво треба да разумемо шта Американци имају на уму. Пошто нам наше француске колеге дају такве информације да имају разумевања о чему Вашингтон може да разговара са нама, данас имам телефонски разговор са француским министром спољних послова, како сте се јуче Ви договорили са председником Макроном. Договарајући време разговора, замолио сам француско Министарство спољних послова да у овом разговору бар мало разјасни шта су тачно Американци рекли и како су Французима наговорили да су спремни да разговарају са нама.

В. Путин: Јасно, хвала.

Изволите, седите. Хвала Вам.

Сада ће Дмитриј Николајевич Козак говорити – питао сам га – да дâпреглед онога што се догађало на регулацији Минског пакета, да се тако изразимо. А онда бих замолио друге чланове Савета безбедности да се изјасне, почевши од реалне ситуације која се сада развија у народним републикама Донбаса.

Изволите, Дмитрије Николајевичу.

Д. Козак: Поштовани Владимире Владимировичу! Поштоване колеге!

Нећу Вас замарати детаљима тешких, безумно тешких преговора о примени споразума из Минска, рећи ћу само једно: данас је постало апсолутно јасно да Донбас ни под којим условима није апсолутно потребан ни Украјини ни њеним западним савезницима. Све се ради да се овај сукоб замрзне, како би се политичка одговорност свалила на Руску Федерацију – већ су у јавности, како у украјинском, тако и у западном јавном мњењу, изложили да је Русија страна у сукобу, ово је искључиво руско-украјински међународни сукоб, али економски чини Русију одговорном за одржавање Донбаса.

И Ви знате, многи људи знају које астрономске суме морамо да потрошимо на хуманитарну подршку овим територијама. Такође бих желео да кажем да је оно што се дешава на овим територијама данас буквално свежа статис-

тика, ми такође не делујемо увек, можда, доследно, јер смо захваљујући тим мерама, том владином програму у Донбасу, уочи сукоба имали нагли скок економске активности, број радних места, нагли пад незапослености. Данас постоји мањак радне снаге: данас број слободних радних места премашује број незапослених за 2,5 пута. То је такође чињеница – подстицаји за кретање, наше издавање пасоша је у супротности са економским циљевима којима тежимо. Али ово су ипак „маргиналне белешке“.

Ако говоримо о Украјини, сасвим је очигледно да Донбас није потребан ни Украјини ни Западу, не треба решавати конфликт, потребно је замрзнути конфликт. Свако хипотетичко питање о томе како они гледају на враћање Донбаса Украјини под било којим условима, под контролом владе Украјине, код њих изазива омамљеност, апсолутну омамљеност. Не разумеју како да одговоре, једноставно ћуте, спуштају поглед.

Што се тиче Донбаса, вероватно нема потребе објашњавати политичке и економске разлоге због којих...

В. Путин: Не, не, Ви нам можете рећи како иде преговарачки процес о Минским споразумима, какво је тренутно стање.

Д. Козак: Налази се на нултој тачки од 2015. године.

Подсећам да је у складу са Минским пакетом мера, дијалог о будућем режиму, статусу Донбаса као дела постконфликтне Украјине требало да почне дан након завршетка повлачења тешког наоружања. Повлачење тешког наоружања званично је завршено 8. марта 2015. године. Дијалог је требало да почне 9. марта, а до краја 2015. требало је да ступе на снагу измене Устава, договорене са Донбасом, развијене у оквиру овог дијалога, и трајно законодавство о посебном статусу. Затим одржавање локалних избора у складу са овим статусом и окончање сукоба са преносом контроле над руско-украјинском границом под контролу Украјине.

Овако је требало да буде. Овај дијалог није започет. Украјина чува дубоку тајну како види статус Донбаса. Очигледно, из преговора произилази да их она види као обичне општинске регионе Украјине са обичним правима и овлашћењима без икаквог посебног статуса.

Они су већ уверили украјинско јавно мњење да су споразуми из Минска у овом делу неприхватљиви. Ако се створи такав преседан да постоји нека територија која има посебан статус, посебна овлашћења, право на дефиницију језика, плус сопствену полицију и утицај на украјински систем за спровођење закона, онда ће се овај преседан проширити и на друге регионе Украјине. Постоји такав захтев, посебно у западним деловима Украјине, за федерализацију или аутономизацију појединих територија Украјине. У то су убедили целу Украјину и од тога се неће извући.

На преговорима у Минску и другим међународним форматима, шапатом у сали за преговоре изјављују о придржавању Минских споразума, али у

јавном мњењу излазе на врата преговарачке собе и тамо јавно говоре да су споразуми из Минска неприхватљиви, да су су „омча око врата“ и да ометају решавање сукоба у Донбасу.

В. Путин: Јуче сам још једном разговарао, као што сам рекао, са француским колегом. Он тврди да је садашње руководство Украјине спремно да имплементира споразуме из Минска и, штавише, доноси неке конструктивне, нове, свеже идеје за њихову имплементацију, укључујући одржавање избора по познатој формули актуелног председника Немачке, господина Штајнмајера.

Д. Козак: Опет кажем да су за осам година већ научили – често се нађу у глупој, апсолутно комичној позицији, и очигледно лажу. И ови споразуми из Минска, сви документи који су данас представљени у контакт групи, у нормандијском формату – једно је написано „црно“, а они кажу: не, ово је написано „бело“. Више пута сам рекао: можда је тамо нешто написано млеком, па дајте да га загрејемо пеглом.

Живописан пример био је и најновији, 17. септембра прошле године. Кажу: „Русија је страна у сукобу“. „У реду, хајде да запишемо да је Русија страна у сукобу. Запишите обавезе које Русија мора да испуни по Минском споразуму као страна у сукобу“. – „Не знамо“. Питам Украјину: „Ви Русију сматрате агресором. Можете ли да артикулишете? Помозите Немцима и Французима“. – „Више волимо да то раде Немци и Французи. На крају, Французи и Немци кажу: „Можда ће Русија измислити своје обавезе према споразумима из Минска? Не знамо“. Следеће питање, илустрације ради, кажем: „У реду. Хајде да вам олакшамо. Шта Донбас не испуњава или одбија да испуни по споразумима из Минска?“ Пошто су у Донбасу заиста заузели офанзивну позицију, на преговарачком столу имају огроман број предлога за примену Минских споразума. „Не знамо шта Донбас не испуњава. Не можемо да формулишемо. Ви сами смислите.“

В. Путин: Односно, не знамо шта? Не знамо шта Донбас не испуњава управо у оквиру Минских споразума?

Д. Козак: Да, наравно. Они немају став ни по једном питању. Они не знају које обавезе Русија треба да сноси, које обавезе мора да испуни или одбије да испуни у Донбасу.

В. Путин: Што се тиче тачака, објасните нам поново, тачке 9, 11, 12: каже да одлуке треба доносити у дијалогу са...

Д. Козак: У консултацијама и дискусијама.

В. Путин: ...У консултацијама и дијалогом са овим републикама. Шта радити по овом питању?

Д. Козак: Верује се да, супротно написаном – сви већ знају, вероватно, чак су морали последњи пут да донесу у Берлин Кембрички речник енглеског језика са објашњењима – то није услов за директан дијалог. Дискусије и консултације не значе директан дијалог између Донбаса и Кијева о политичким питањима нагодбе.

В. Путин: Односно, оно што је написано „у дијалогу и договору“, они сматрају да то не значи директан дијалог?

Д. Козак: Да.

Макрон Вам је јуче рекао да је неопходно да овај дијалог буде искључиво у оквиру Трилатералне контакт групе и под надзором ОЕБС-а (Организације за безбедност и сарадњу Европе). То је такође натегнут проблем, јер се овај дијалог одвија искључиво у оквиру Трилатералне контакт групе, где је ОЕБС модератор. Ово је измишљен проблем, таквог проблема нема.

Сви предлози Донбаса се достављају Трилатералној контакт групи преко ОЕБС-а, сви под председавањем ОЕБС-а покушавају да о њима разговарају. Али представници Украјине баш у време када представници Донбаса нешто кажу, окрећу главу и не чују. Када им се постави питање са „одговорите“, кажу: „Ако Русија нешто пита, ми ћемо одговорити“. Када Русија пита: „Када ће бити измењен Устав – било је то пре две године у Берлину – када ће Украјинци унети амандмане на Устав у складу са Минским споразумима?“ – у Украјини је сутрадан почела таква хистерија да се Русија меша у унутрашње ствари Украјине, поставља ултиматумске захтеве за измене Устава Украјине. „То је суверено право Украјине и нико нема право да се меша у то.“

В. Путин: Односно, да ли смо Вас добро разумели, да кијевске власти не желе да разговарају директно са републикама? Кажу да то намеравају да ураде у дијалогу са Русијом, а чим Русија предложи кораке ка решењу у оквиру Минских споразума, почиње хистерија да се Русија меша у унутрашње ствари Украјине?

Д. Козак: Да, то је очигледно. Апсолутно тако. Они то покушавају да постигну, да ми почнемо да реагујемо, почнемо да нудимо нешто по политичким условима, после чега ће почети да нас оптужују за мешање.

В. Путин: Да. А шта је са чињеницом да споразуме из Минска треба схватити тако да иницијативе не уводе непризнате републике, већ, напротив, садашња званична власт у Кијеву треба да да неке предлоге за примену Минског пакета мера?

Д. Козак: Још један последњи предлог, који се појавио 10. фебруара у Берлину, из области правног кретенизма. Пошто је реч о законодавству Украјине, иницијативе у вези са увођењем измена у законодавство Украјине

треба да долазе искључиво из Украјине. Добро, стижу иницијативе. А предлози, амандмани на ове иницијативе, ако ови суманути предлози, као што сте јуче разговарали са Макроном, ако Донбас понуди алтернативне предлоге, да ли ће бити размотрени? „Не знамо“, спуштају поглед. Очигледно, цела последња тактика је показивање домишљатости. Глупа је, неспретна, смешна, али је стално показују, измишљајући нове шеме у ходу.

Све се своди на то да нико не може да расправља о украјинским предлозима за измене њиховог Устава и законодавства, јер је то суверено право Украјине: ако то ради Русија, онда је то мешање у унутрашње ствари; ако то ради Донбас, онда су то људи са пасошима, сепаратисти, који такође немају право. Овај став је заузела Украјина, а неочекивано је јуче подржала Француска.

В. Путин: А кључна одредба Минских споразума да се све те измене, укључујући и промене Устава, морају усагласити са ЛНР и ДНР, занемарује се, да ли сам Вас добро разумео?

Д. Козак: Данас се игноришу, измишљају неке шеме, шеме са терена, опет кажем, правни кретенизам, као „хајде да нешто убацимо у Трилатералну контакт групу; не разговарамо ни са ким, не чујемо Донбас; ако Русија нешто понуди, видећемо како да реагујемо на то. Највероватније ће одреаговати, као што смо већ рекли. А онда ОЕБС треба да нам каже да је то наводно договорено у оквиру „црне кутије“ у виду Трилатералне контакт групе. То је измишљена процедура.

В. Путин: Добро. Онда имам, могло би се рећи, последње питање у овом делу. Реците мени и Вашим колегама своје мишљење: да ли ће кијевске власти поштовати споразуме из Минска или не?

Д. Козак: У уобичајеном току догађаја, неће, никада неће. Још једном понављам: очигледно је да не желе ни по Минску ни без Минска, не желе да врате Донбас Украјини.

В. Путин: Добро.

Д. Козак: То одговара...

В. Путин: Хвала, добро.

Д. Козак: Владимире Владимировичу, овде или касније? Хтео сам само да одговорим на питање да ли да анектирамо Донбас или не, шта даље да радимо са њим, како да га искористимо у преговорима са Западом, јер је то веома озбиљан проблем.

В. Путин: Да се за сада ограничимо на Ваш наступ...

Д. Козак: Идемо. А онда ћемо, мислим, одвојено разговарати.

В. Путин: Дмитрије Николајевичу, ограничићемо се на Ваш говор о току преговарачког процеса у оквиру Минских споразума и Вашу процену перспектива. Разумемо да, по Вашем мишљењу, нема перспективе, условно, за развој овог преговарачког процеса у оквиру Минских споразума.

Хвала.

Сада бих замолио директора Федералне службе безбедности – Александра Васиљевича. Ви реците о ситуацији која се сада развија на граници, укључујући и то како граничари бележе број људи који имају пређите на нашу страну, избеглице, и о целој ситуацији на граници.

А. Бортников: Поштовани Владимире Владимировичу!

Видимо како се ситуација деградира на територији две републике – Доњецке и Луганске народне републике, да је тамо повећан број гранатирања, пре свега, то представља претњу по животе цивилног становништва. Узимајући у обзир ову околност, почело је кретање избеглица ка граници Русије, а данас је у 9.00 ч. ујутру 68.500 цивила напустило Доњецку и Луганску народну републику и прешло на територију Руске Федерације – граничари су забележили управо ову цифру.

У директном смо контакту са представницима власти субјеката који се баве радом са избјеглицама – то је прво.

Друго. Видимо да као резултат интензивирања гранатирања украјинских снага безбедности на територији Доњецке и Луганске републике, постоје случајеви гранатирања територије Руске Федерације, пре свега Ростовске области. Узимајући у обзир ову околност, ми, заједно са Истражним комитетом Русије, спроводимо неопходне оперативне и истражне радње.

Две диверзантске групе војске Украјине ноћас су упадале на границу са Руском Федерацијом у Луганску област и са територије Маријупоља. Као резултат борбе коју су водили наши граничари уз подршку Министарства одбране Русије, ове две диверзантске групе су уништене. Један од украјинских војника је заробљен. Неопходни даљи радови се изводе.

У принципу, ситуација на граници је са наше стране стабилна, пратимо је и појачали смо војну компоненту, укључујући и линију граничне службе, и радимо заједно са агенцијама за спровођење закона и Министарством одбране.

В. Путин: Хвала.

Сергеју Кужугетовичу, знам да Министарство одбране Руске Федерације прати ситуацију у зони сукоба. Изволите, какве су Ваше процене?

С. Шојгу: Поштовани Владимире Владимировичу! Поштоване колеге!

Ако говоримо о процени онога што се данас дешава: 19. и 20. фебруара

било је више од 107 гранатирања, од којих је више од 70 било тешким наоружањем, топовима калибра 122 милиметра, минобацачима.

Као резултат деловања како диверзантских група, тако и артиљеријских дејстава, у граду Доњецку практично нема воде, у сваком случају 90% територије града нема воду.

Што се тиче Луганска, две трећине града је без гаса; у ствари, сви људи који су живели у зони сукоба, били су приморани да се евакуишу. Истовремено, мали део људи који ту и даље мора да ради и да остане на месту, најжалост, страда, пошто постоје предузећа са континуираним радним циклусом. Буквално данас, од поготка артиљеријске гранате на аутобуској станици погинуо је рудар.

У протекла 24 сата, тачније током ноћи укупно, ако говоримо о свим правцима, само током ноћи било је више од 40 напада. Све ово, по нашем мишљењу, као што видимо и како наводе стручњаци, заснива се на унапред одређеним циљевима, односно, ово није спонтана ватра, ово је нишанска ватра и они знају где гађају.

У вези са тиме, Владимире Владимировичу, желео бих укратко да изнесем шта је тренутно усредсређено и концентрисано на границама Луганске и Доњецке области из Украјине: укупно 59.300 војника који су концентрисани у близини обласних граница Луганска и Доњецка.

Као резултат Ваших преговора и дугих и дуготрајних преговора о спровођењу мера безбедности, трупе и тешка техника, нарочито тешка техника, морали су да буду повучени са линије додир на домет управо тог гранатирања, како гранате не би стигле до насељених места. Данас смо сведоци, напротив, концентрације, враћања ове технике на некадашње позиције.

Шта имамо данас? Имамо 59.300 војних лица. У погледу наоружања: лансери „Точка-У“, 345 тенкова, 2.160 борбених оклопних возила, 820 артиљеријских оруђа и минобацача, 160 вишецевних ракетних система, укључујући и „Смерч“ лансере.

Осим тога, не могу а да не приметим да ту нису обухваћени они исти национални батаљони, националистички батаљони, о којима се много прича и пише и којима, према нашим потпуно објективним подацима, лоше управљају руководство земље и локална команда. Наравно, на основу овога, они се понашају како им одговара. Отуда и појава ових истих диверзантских група које се пробијају на различитим местима, отуда и вршење разних врста терористичких напада, а то су бомбашки напади на аутомобиле, далеководе, графостанице, гасоводе и друго.

Изван догађаја у областима Луганска и Доњецка, желим да скренем пажњу чланицама Савета безбедности на изјаву господина Зеленског да очекују и желе да поврате статус нуклеарне земље. Нећу рећи „државе“, него земље.

Ово је изузетно опасно, опасно из више разлога. Први је да су током дугих година совјетске власти и бивања у саставу Совјетског Савеза тамо створене могућности за стварање таквог оружја – и не само оружја, већ и његових носача. Узгред, ако поменемо да се тактичко оружје, нуклеарно оружје налази на тери-

торији Немачке, онда се може појавити овде и може се појавити на оним носачима који већ постоје данас. Помињао сам „Точку-У“ – овде она скроз одговара.

Односно, постоји опрема, постоје технологије, постоје специјалисти који могу и имају способности, по нашем мишљењу, много веће од могућности Ирана и Северне Кореје, о којима се разговара на свим нивоима и ради на споразумима за ове земље буду денуклеаризоване.

ОвOME се додају исте националистичке јединице, батаљони који су [распоређени] широм Украјине. Мислим да то ни за кога није тајна, они на много начина контролишу ситуацију која настаје на одређеним местима, у појединим градовима и регионима Украјине. Мислим на све што је повезано са крајње радикалним националистичким ставовима, крајње радикалним позивима на Доњецк и Луганск, и на Крим, и, наравно, на нашу земљу.

Генерално, ситуација је изузетно напета. Од 14. фебруара видимо активнију фазу или напор да се фактички дође до самог врха свих нивоа узбуне. То сугерише да се спремају или велике, озбиљне провокације, или се спрема војна опција да се бар питање Донбаса реши. Ово је промена локације тешке технике и артиљерије, промена радио фреквенција преговора. Осим тога, наравно, све што је везано или првенствено повезано са деловањем на првој линији, мислим на гранатирање. То се одавно није десило, а заправо смо се скоро приближили показатељима 2014–2015. године.

Хвала, Владимире Владимировичу.

В. Путин: Хвала.

Поштоване колеге!

Што се тиче преговарачког процеса у вези са самим решењем ситуације у Донбасу, мислим да сви разумемо каква је ситуација тамо. До данас су то довољно детаљно описали и директор Федералне службе безбедности и министар одбране.

Треба да одговоримо на питање које је давно постављено и фиксирано у апелу Државне думе шефу државе – питање признавања Доњецке Народне Републике и Луганске Народне Републике.

Видимо претње и уцене наших западних колега, разумемо са чиме је такав корак повезан, али разумемо и ситуацију која се у овом тренутку развила.

Дмитрије Анатољевичу.

Д. Медведев: Поштовани Владимире Владимировичу, колеге!

Владимир Владимирович и говорници су управо описали општу ситуацију која се развила у области осигуравања безбедности наше земље, мислим на покушаје Северноатлантске алијансе и Сједињених Америчких Држава да потпуно прецртају мапу света у своју корист, напредују до наших граница и практично нас доводе у безизлазну ситуацију. То су, у ствари, оне „црвене линије“ о којима је председник земље говорио, више пута говорећи на разним форумима и на разним састанцима.

Ако говоримо о ситуацији која се развила око Доњецке Народне Републике и Луганске Народне Републике, сасвим је очигледно да – у сваком случају, по мом мишљењу, што потврђују и говори мојих колега – Украјини ове територије нису потребне, у принципу. У сваком случају, ово је монета у трговини за статус Украјине. Становници ових територија дуги низ година нису добијали никакву подршку и помоћ украјинских власти, напротив, подвргнути су масовним репресијама које се састоје од гранатирања, одузимања елементарних бенефиција и кршења елементарних људских права.

На основу свеукупности онога што се дешава, можемо закључити да сет мера које су фиксиране у Минским споразумима неће бити спроведене. Штавише, из очигледних разлога, чак и ако постоји притисак страних држава као што су Француска и Немачка, по свој прилици, актуелном режиму у Украјини, односно актуелном председнику, таква егзекуција није потребна, јер ће она спречити његов поновни избор на место председника, а он то жели више од свега на свету.

Дакле, није у његовом интересу да прати договоре који су постигнути, о томе сте управо говорили Ви, Владимире Владимировичу, када и он и његов секретар за националну безбедност и одбрану отворено кажу да су то штетни споразуми, а онда настављају да испирају мозак нашим западним колегама када од њих добију ритуалне изјаве током личних састанака или телефонских разговора у корист спровођења ових истих Минских споразума.

Пред нама је тешка дилема у вези са признањем ове две територије, које су спремне да траже такво признање, а које су се обратиле нама релевантним саопштењима, као што је и наш парламент усвојио такву резолуцију.

Добро се сећам 2008. године, могу да говорим на основу неког искуства, узимајући у обзир чињеницу да сам тада морао да донесем тешку одлуку да признам Јужну Осетију и Абхазију као независне субјекте међународног права, односно да им дам, од наше тачке гледишта, у сваком случају, међународни правни субјективитет. Знамо шта се даље десило. Наравно, нећу сада о томе, постоји велики број потешкоћа, има проблема. Истовремено, сасвим је очигледно да је то омогућило, искрено говорећи, да се спасу животи стотина хиљада људи који живе на овој територији, а у извесној мери ово је била лекција за НАТО и за један број европских држава, а односила се на то да не могу тако да поступају са Руском Федерацијом.

Данас је ситуација много компликованија, а на неки начин, можда и лакша. Објаснићу то. Компликованија, јер размере потенцијалног сукоба нису упоредиве са оним са којима смо се суочили 2008. године. Ово је апсолутно тачно, узимајући у обзир анализу коју је, на пример, управо урадио министар одбране. С друге стране, на неки начин нам је лакше, јер тада нисмо знали каква ће бити реакција. Било је различитих разговора: моји разговори, па разговори Владимира Владимировича са председником Бушом такође. И сада знамо шта ће бити, знамо све проблеме, све потешкоће, све оне предлоге санкција који нам се изнова емитују из свих ћошкова, да тако кажем.

Разумемо да ће притисак бити огroman, али разумемо како да се одупремо том притиску. У том смислу, ово горко искуство од 14 година, генерално, како ми се чини, ишло нам је на руку.

Ово искуство је показало да ће бити тешко – и овде ћу дати своју личну процену – али после извесног времена, уз вешто управљање ситуацијом – и наглашавам, чини ми се, то смо научили под руководством председника – тензија која сада само вибрира по нашој земљи, ионако ће на овај или онај начин спласнути. Не брзо, не одједном, али људска историја је тако уређена да ће се пре или касније уморити од ове ситуације и да ће сами тражити да се вратимо разговорима, преговорима о свим питањима обезбеђења стратешке безбедности.

Овде, знате, као у чувеном Булгаковљевом делу: никада не молите, већ ће они сами доћи и понудити све. Отприлике овако су се одвијали догађаји 2008–2009. Они су сами дошли и понудили да обнове односе у свим правцима. Јер, искрено, за светску заједницу, за наше пријатеље у Сједињеним Америчким Државама, у Европској унији Русија значи виши ступањ од Украјине и то сви разумеју, укључујући и Украјинце.

Стога, наравно, увек треба да избегавамо оштре углове, али ипак, закони жанра су такви да ће се после неког времена, највероватније, ситуација повезана са признавањем дотичне територије охладити. Ово нам показује претходно искуство.

Желео бих да истакнем нешто о чему данас још није било речи. Елементарна ствар, али изузетно важна. На територији ова два непризната ентитета тренутно живи око 800.000 грађана Руске Федерације. У овом случају не мислим, Владимире Владимировичу, на руски свет, који ми покровитељски помажемо и подржавамо на сваки могући начин, већ на држављане Руске Федерације. Наше држављане који живе у другој земљи. То су наши људи. Наглашавам да то нису само људи који говоре руски, већ су то људи са држављанством наше земље. Свима је очигледно да, на пример, када се појаве свакакви проблеми око америчких грађана, када је неко негде заробљен, Американци спроводе специјалне операције. Стога ми се чини да ми, као чланови Савета безбедности, не можемо да занемаримо ову чињеницу.

Стога, по мом мишљењу, ако се ситуација буде развијала путем који сам управо поменуо, а нема знакова побољшања, онда ће једини излаз у овом случају бити признавање правног субјективитета дотичне територије, која је у потпуности унутар надлежност председника земље. Али, према знацима које сада видимо, ова ситуација се, по свој прилици, неће побољшати.

Ви сте говорили, Владимире Владимировичу, и чини ми се да је то веома важно, да наше друштво, грађани наше земље, испоље одговарајуће расположење, пошто сви живимо у истој кући, све је то повезано са великим процесима и са војном компонентом. Али, колико знам, велика већина грађана наше земље би подржала такав корак.

Хвала.

В. Путин: Хвала.

Поштовани Дмитрије Анатољевичу! Желим да се обратим свима вама. Свако од вас зна, ја нарочито – желим ово да истакнем – нисам ни са ким од вас унапред ништа посебно разговарао, нисам унапред питао за ваше миш-

љење. Ово што се сада дешава, дешава се директно, како се каже, од нуле, јер сам хтео да сазнам ваше мишљење без икакве претходне припреме. Сматрам ово изузетно важним и молим председника Државне думе да говори о томе.

Вјачеславе Викторовичу.

В. Володин: Поштовани Владимире Владимировичу! Колеге!

Државна дума је донела одлуку: Владимире Владимировичу, обратили смо се вама. Ова одлука није била спонтана, свеобухватно је проучена, извагана, штавише, нудили смо различите варијанте, али већина, 351 глас посланика од 450, била је за то да се одмах упути апел председнику са захтевом да се призна Доњецка Народна Република и Луганска Народна Република. Размишљали су и посланици, који су подржали другу варијанту, али су прелиминарно предложили да се нацрт резолуције пошаље у Министарство спољних послова, у владине структуре.

Полазили смо од тога да је ситуација у ДНР и ЛНР била критична, а нашу одлуку су пре свега диктирали хуманитарни разлози, с обзиром на то да људи гину, то не престаје.

Посланици сматрају да Кијев намерно одуговлачи и саботира споразуме из Минска. То је неприхватљиво. И ми смо, наравно, приликом доношења одлуке схватили да тамо живе наши грађани, грађани наше земље, наши сународници. Број подносилаца захтева за држављанство Руске Федерације је 1.200.000. Око 800.000 је добило држављанство, али је много више оних који желе да га добију. Дакле, говоримо о заштити, пре свега, грађана наше земље и наших сународника.

Полазимо и од тога да се ситуација није променила осам година. Штавише, и поред ангажовања представника других земаља у овом питању, Кијев саботира све обавезе које је раније преузео.

Зато, Владимире Владимировичу, молимо Вас да размотрите апел Државне думе и признате Доњецку и Луганску Народну Републику.

В. Путин: Хвала.

Валентина Ивановна.

В. Матвијенко: Поштовани Владимире Владимировичу! Поштоване колеге!

Већ седам година пред нашим очима се у центру Европе одвија хуманитарна катастрофа. Све ове године се одвија прави геноцид, блокада, неисплаћивање пензија и бенефиција, гранатирање. Русија се већ седам година доследно на свим нивоима залаже за политичко, дипломатско решење унутарукрајинског сукоба, у ствари, прекид грађанског рата на свим пољима, укључујући и парламентарну линију. Нико нас није чуо.

Постојала је имитација примене Минских споразума. Бесконачни сасанци Контакт групе су бесмислени и бескорисни. И постало је очигледно да

кијевски марионетски режим не само да није желео, него и није могао ништа да реши. Уосталом, гле, чим је Бајден пуцнуо прстом, истог дана је смењен генерални тужилац. Исто тако, ако би хтели да се овај сукоб заврши у Украјини, само би дали инструкције кијевском руководству, а ови би одмах сели за преговарачки сто и испунили споразуме из Минска.

Украјини је овај сукоб потребан да би некако оправдала деградирајућу економску и социјалну ситуацију, приписујући све наводном рату. Западу је овај сукоб потребан као антируски пројекат, где је Украјина баш као монета за размену – она не размишља о својим националним интересима, већ [смишља] како да угоди својим господарима. Зато се споразуми из Минска не спроводе.

Подсетимо се шта су желели становници Луганска и Доњецка. Називани су сепаратисти и терористима. Рекли су: дајте нам економску аутономију, уморни смо да хранимо Кијев, и дајте нам право да говоримо својим матерњим руским, уобичајеним захтевима, уобичајеним европским вредностима о којима се толико прича.

Уместо тога, била су два покушаја оружаног заузимања територије са великим бројем жртава, створена је хуманитарна катастрофа. Где је ОЕБС? А где су гаранتي који су потписали споразум пре пуча?

Шефови држава, Немачке, Француске, Русије се окупљају, доносе се одлуке. Није било ниједног покушаја испуњења истих. „Штајнмајерова формула“ – рекло би се да је тако једноставан, разумљив документ, низ акција.

Видите, за Украјину је то територија, али за Русију, за нас, то су грађани, људи: Руси, руски говорници, Украјинци, неважно. А најгоре што Запад чини је покушај да два словенска братска народа гурне заједно, а становници Доњецка и Луганска постали су таоци овог антируског пројекта.

Колико још треба убеђивања? Колико још треба објашњења? Мора се донети одлука на крају. Имали смо довољно стрпљења и довољно аргумената да натерамо Украјину да се придржава Минских споразума, да иде мирним, дипломатским путем. Очигледно је да то није део њихових планова, они то не желе и неће. Морамо звати ствари правим именом.

И то што су се становници Луганска и Доњецка побунили против крвавог антидржавног пуча, када је први закон који је у Скупштини Украјине донесен био закон о укидању руског језика, и када наши партнери кажу да се морају испоштовати Мински споразуми, међународни документ који су усвојиле Уједињене нације – уместо да нас на то терају, они нам све време машу прстима, прете санкцијама, уместо да, да тако кажем, Украјину принуде на мир. Уместо тога, они спроводе војни развој Украјине, снабдевајући, постављајући тамо све врсте наоружања, укључујући и офанзивно. Да ли мисле да националисти, бандеровци, људи који се тешко могу другачије назвати, могу сутра да дођу на власт и да употребе ово оружје? Хоће ли то допринети стабилност Европи? Да ли је то пут ка мирном и стабилном развоју ситуације у Европи?

Чини ми се да ми, Русија, једноставно имамо моралну дужност. Знате, ја не могу да гледам ове кадрове, и мислим да већина људи такође не може. Јадне

жене, старице које плачу, деца која седе у подрумима и уче – а цела светска заједница ово гледа затворених очију. После тога је немогуће говорити о било каквим европским вредностима. То је анти-људски, анти-морално. Још једном желим да кажем да не можемо више да трпимо ово, морамо да донесемо одлуку. Ако ће признање Доњецке и Луганске Народне Републике решити овај проблем, а то је очигледно, онда морамо предузети овај корак.

Претње санкцијама, наравно, то је болно, наравно, непријатно је, али, чујте, они нас називају агресором, а ми никада нисмо најављивали санкције Украјини. Настављамо да тамо снабдевамо – и ми и Белорусија – и струјом, бензином, који се користи за пуњење резервоара који иду до границе са Доњецком и Луганском републиком, снабдевамо гасом и још многим другим потребностима. Дакле, по мом мишљењу, дошло је време, и не можемо га одлагати, треба донети одлуку.

Такође, Владимире Владимировичу, само неколико речи, можда емотивно, извините, али за 30 година одвојеног постојања као две независне државе, шта је Русија згрешила Украјини? Шта је Русија погрешила?

Испоручивали смо скоро бесплатно гас. Нисмо интервенисали, за разлику од Сједињених Држава које су рекле да су потрошиле пет милијарди долара на промену режима. Нисмо се мешали. Ако су Американци хтели да незаконито изаберу Јушченка у трећем кругу, изабрали су га. Нисмо утицали на изборе и нисмо се мешали у изборе – нека украјински народ бира председника.

Свих ових 30 година илегални трансфер Крима и Севастопоља Украјини никада није био на дневном реду. Да, боли нас, да, то нас гуши. Схватили смо да је пре више од 200 година Катарина својим декретом примила Крим и Севастопољ у састав Руског царства на њихов добровољни захтев. Подсећам да је Црноморска морнарица тамо стационирана више од 200 година – више од година неких држава. Али ову тему никада нисмо покретали.

Били су принуђени да се бране, јер су се ешалони бандероваца кретали. Пуцање у ненаоружане полицајце на Мајдану, спаљивање људи у Одеси ради застрашивања – то је изгледало као цвеће. Шта би учинили на Криму и у Севастопољу, тешко је и замислити, због чега је Русија подржала слободан избор [Крима и] Севастопоља. Зато признајте ову чињеницу! Поступили смо стриктно [у складу] са Повељом УН, где је главна тачка: право нације на самоопредељење. Постоји одлука Суда Уједињених нација о Косову и тако даље, сви ови аргументи су познати.

Да, хтели су да застава НАТО-а буде у Севастопољу уместо заставе руске Црноморске флоте, али ми немамо морално право да то дозволимо. И тако је ова тема генерално затворена, и то се мора препознати.

Верујем да је време да се донесе одлука. Даље ћаскање, замлаћивање, претварање да се то ради једноставно је неморално.

В. Путин: Хвала.

Николају Платоновичу.

Н. Патрушев: Поштовани Владимире Владимировичу! Поштоване колеге!

Питање о којем данас дискутујемо је изузетно актуелно. Али дозволите ми да мало шире размотрим ову тему.

Сједињене Америчке Државе су у својим доктринарним документима навеле Русију као непријатеља, баш као и Кину, и практично свуда раде управо такав посао и са становишта да смо ми њихови непријатељи.

Такође бих нагласио да ми говоримо о преговарима са НАТО-ом, преговарамо са ОЕБС-ом, преговарамо са Европском унијом, са лидерима европских земаља. Морају се водити преговори, али се морају водити преговори са Сједињеним Државама. Сви остали ће радити оно што САД кажу – и НАТО ће исто, и ОЕБС, и Европска унија, и тако даље. Дакле, главни преговарач са којим треба водити овај посао су САД.

Видите, каже Лавров: они желе да још једном организују састанак између америчког председника Бајдена и председника Русије Путина. О којим темама желе да дискутују, не говоре. Само састанак да се нешто размотри, само да се каже да смо у дијалогу и тако даље. А нама нису потребни само празни разговори. Морамо постићи конкретне циљеве. Они крију свој конкретан циљ, а то је директно распад Руске Федерације. Наш задатак је да заштитимо и територијални интегритет наше земље и суверенитет.

Што се тиче сукоба у Украјини и онога што се тамо дешава, по убеђењима свих, а то сви знају, ово не организује украјински народ. Народ Украјине је против тога. Они су застрашени, приморани да иду овим путем. Организовале су га Сједињене Државе, баш као што је то био и сукоб са Грузијом 2008. године, када су донете одлуке. Дакле, једина земља са којом је потребно преговарати су САД.

Што се тиче Доњецке Народне Републике, Луганске Народне Републике: народ је већ довољно пропатио, једноставно га је више немогуће мучити. То што је Дума донела такве одлуке је апсолутно поштено. Разумем да морамо да подржимо одлуку коју Дума препоручује да Ви, као председник, донесете. Мислим да ћемо, ако то урадимо, заштитити људе који тамо живе и о томе треба да водимо рачуна и да им дамо прилику да раде у миру. Али, понављам, оно што се тамо дешава је један од локалних сукоба који организују САД.

Зато ћу изнети предлог да би било сврсисходно одговорити на предлог америчке стране, на Бајденов предлог да са њим водите преговоре, током којих би се могло рећи да сте „учинили све против народа Луганске и Доњецке Народне Републике и ми морамо да их подржимо. Ако будете у могућности да што пре зауставите сво ово крваво клање – може се одредити два-три дана – водићемо дијалог са вама. Онда нека се људи развијају, нека се договоре и не спроводе „мапу пута“ споразума из Минска, већ план тако да постоји кратак временски оквир за сваку ставку која би могла да се уради. Али сам уверен да ћете добити негативан одговор, неће се сложити са Вама. И тако је једино решење – ово признање.

Хвала.

В. Путин: Хвала.

Михаиле Владимировичу.

М. Мишустин: Поштовани Владимире Владимировичу! Поштовани чланови Савета безбедности!

Много месеци смо се припремали за могућу реакцију, односно за признање ЛНР и ДНР. Мислим, пре свега, на супституцију увоза и анализу свих ризика са којима се можемо суочити уколико се такве одлуке донесу. Они, ти ризици, већ су доста добро разрађени, разумемо питања која се односе на ограничавање, између осталог, увоза високих технологија и велики број других питања. Такође су формиране и релевантне групе у министарствима и ресорима под руководством Министарства финансија о томе како реаговати ако се такве одлуке донесу, које одлуке треба доносити заједнички, укључујући и оне са Централном банком.

Очигледно нам је да, пошто ће се ситуација деградирати – као што сте данас рекли, Владимире Владимировичу, немогуће је да Русија изгуби замах. Данас треба да заостримо ову ситуацију, да уђемо у њу, јер само на тај начин можемо катализовати процесе везане за супституцију увоза и остварити циљеве националног развоја које сте Ви, Владимире Владимировичу, поставили.

Подржавамо и учинићемо све што је потребно да обезбедимо економски развој и добробит наших људи.

Хвала.

В. Путин: Односно, подржавате апел Државне Думе?

М. Мишустин: Управо сам одслушао шта је рекао Николај Платонович. Мислим да је потребно, наравно, да изнесемо нашу позицију на видело, ако желите да је катализујете, и, ако не буде напретка, признати ЛНР и ДНР.

В. Путин: Хвала.

Сергеју Јевгенијевичу.

С. Нарискин: Поштовани Владимире Владимировичу!

Током дужег времена видимо, а ја вас периодично обавештавам да садашње руководство Украјине неће да спроводи споразуме из Минска.

Председник Украјине и из његовог окружења изјављују да могу да кажу јавности било шта о споразумима из Минска, кажу да се придржавају Минских споразума, али у ствари неће да их примењују. Исто је и у разговорима са западним лидерима, ако на тим разговорима нема штампе, он директно каже да „ми једноставно не можемо да испунимо споразуме из Минска“.

За садашњу украјинску власт, сама моћ је драгоценија од мира, од успостављања мира и елиминисања овог сукоба између кијевског режима и Донбаса.

Сада, по начину на који се развија ситуација у Украјини, могу рећи да је ова озлоглашена теза о плановима руског руководства да „нападне“ на територију Украјине рођена у зидинама америчког Стејт департмента и промовисана у такву до те мере да већ једноставно личи на ратну пропаганду. И то је учињено како би испровоцирали кијевски режим на још један покушај да војним путем реши проблем Донбаса.

Наравно, ми то једноставно немамо право да дозволимо. Као што је већ поменуто, тамо живе људи, има их око четири милиона, људи који желе да говоре и мисле на руском, желе да поштују историју, одају почаст херојима који су бранили ову земљу много, много година.

Подсећајући шта је Русија урадила пре седам–осам година, када је једноставно одговорила на жељу становништва Крима и Севастопоља да живи у саставу Русије, а ово одлучно мишљење су изнели становници Крима и Севастопоља током најдемократскије процедуре – током општенародног референдума, сматрам да смо у садашњој ситуацији једноставно дужни да се понашамо на исти начин.

Сложио бих се са предлогом Николаја Платоновича да се нашим, тако рећи, западним партнерима може дати последња шанса како би им се понудило да што пре натерају Кијев на мир и поштовање Минских споразума. У супротном, морамо донети одлуку о којој се данас расправља.

В. Путин: Шта значи „у супротном“? Предлажете ли покретање преговарачког процеса или признавање суверенитета република? Говорите директно.

С. Нарешкин: Подржаћу предлог о признању...

В. Путин: Подржаћу или подржавам? Говорите директно, Сергеју Евгенијевичу.

С. Нарешкин: Подржавам предлог...

В. Путин: Реците само да или не.

С. Нарешкин: Тако и говорим: подржавам предлог да се Доњецка и Луганска Народна Република придруже Руској Федерацији.

В. Путин: Ми о томе не разговарамо, не дискутујемо о томе. Говоримо о признавању њихове независности или не.

С. Нарешкин: Да. Подржавам предлог да се призна независност.

В. Путин: Добро. Изволите, седите. Хвала.

Владимире Александровичу.

В. Колоколцев: Поштовани Владимире Владимировичу! Поштоване колеге!

У историји се увек могу наћи аналогije са одређеним процесима које тренутно посматрамо.

Тачка гледишта данашњих и претходних кијевских власти је да су у тој тешкој ситуацији биле принуђене да потпишу споразуме из Минска, јер су сатеране у ћошак, будући да су споразуми из Минска сродни чину предаје. Онда, „колеге“, да направимо историјску аналогију, да се подсетимо маја 1945. године: Немачка потписује Акт о капитулацији и не поштује овај акт седам година, позивајући се на разноврне ситуације: те да је било потешкоћа, те да није било тешкоћа, да су на улицама Берлина упадали у некакве котлове и све остало. И ето аналога.

Дакле, [о чему] дискутујемо данас, када нас наши страни партнери позивају да играмо игру, поштену игру за преговарачким столом? Можете играти поштену игру само када испред себе имате поштене и нормалне партнере. Али када испред вас седе партнери са обележеним картама и чине све што је у њиховој моћи да некако оправдају лицемерни, лажљиви став званичног Кијева, па о чему онда ви можете да дискутујете? А ко нас позива на овај дијалог? Позивају нас страни партнери који су, машући епруветом са белим прахом, бомбардовали Ирак, сменили легитимну власт и давили народ у крви. И после тога нас позивају на неку врсту дијалога.

Недвосмислено је неопходно признати ове републике, њихов правни субјективитет. Али желео бих да унесем амандман: да се признају оне административне границе у којима су се ове републике и народи ових република налазили пре њихове окупације од стране оружаних снага Украјине – наиме од Маријупоља и завршавајући тим историјским границама.

Хвала.

В. Путин: Хвала велико.

Што се тиче преговарачког процеса, Козак је такође известио: он је у ћорсокаку, просто у ћорсокаку, преговарамо већ осам година – ето о чему је реч.

Имамо све опуномоћене представнике [присутне]. Замолио бих једног од вас, рецимо, Игора Олеговича [Шчегољева], да се изјасни. Наравно, [изразите] свој став, али ми ћемо поћи од тога да се колеге држе приближно истог гледишта. Ако постоји потреба да неко од опуномоћених додатно изнесе своју тачку гледишта – изволите.

Изволите Ви.

И. Шчегољев: Поштовани Владимире Владимировичу! Поштовани чланови Савета безбедности!

Сви се сећамо 2014. године и са каквим болом су сви наши људи доживљавали оно што се дешавало на Криму и оно што је почело да се дешава у Донбасу и Луганску. Сетимо се какав је још тада био јавни захтев за признањем ове две републике. Разумемо каква је храброст и стрпљење била потребна политичком руководству земље да новим украјинским властима да шансу да самостално залече ову рану на телу Украјине, на телу народа, који је, у ствари, исти наш народ.

За то време, други председник завршава први председнички мандат, а први председник је већ оптужен за велеиздају због потписивања Минских споразума. Слушамо изјаве украјинских нациста о томе шта ће бити са народом ових република након што се украјинска влада врати тамо: њима се директно прети уништењем, подвргавањем лустрацијама и физичким казњавањима.

Данас је на границама Украјине сконцентрисана групација, која је по својој ударној моћи упоредива са групацијом са којом је Гудеријан из Брјанска распоредио своје трупе у Донбасу у августу 1941. године. Истовремено, Русију оптужују да је превише агресивна, можда је превише агресивна у заштити живота наше сабраће.

Верујем да треба да признамо Луганск и Донбас.

В. Путин: Хвала.

Апелујем на све присутне: има ли неких других гледишта или неког посебног мишљења о покренутом питању? Нема? Знам став Министарства спољних послова, став Министарства одбране, став ФСБ-а, али ипак желим да вас питам.

Сергеју Викторовичу, изволите.

С. Лавров: Владимире Владимировичу, овде су већ изнети сви аргументи у корист ове одлуке. Где год да погледате, све то спроводи Запад и са задовољством га спроводи украјинско руководство, супротно свим договорима и супротно свим постојећим случајевима решавања унутрашњих сукоба.

Једини сукоб у којем једна од страна одбија да разговара са другом, а то у потпуности подржава Запад, јесте сукоб на истоку Украјине. Узмимо у обзир Кипар: „Турска Република Северног Кипра“, у току је преговарачки процес, посредују УН. Узмимо чак и Мали, где су Французи сада у невољи, влада разговара са побуњеницима. Исто је и у Етиопији. Београд–Приштина, води се дијалог под окриљем Европске уније и сви се труде да помогну.

Али у томе видим још један аспект, као што је термин „геноцид“ који сте споменули на конференцији за штампу са Олафом Шолцом, јер је геноцид повезан и са историјом стварања Косова као независне асоцијације без икаквог референдума. А чињеница да они сада покушавају да подрже отворено неонацистички, бандеров режим у Кијеву је такође манифестација геноцида. У оба

случаја се манифестује атак, ако хоћете да кажете, на Словене, на православне, а у случају Украјине конкретно, на све руско, што је, као што сви добро знамо, у супротности са Уставом Украјине, али не ометају кијевске режиме један по један, да усвајају законе који поштравају услове за забрану, у ствари, руског језика, не само у школама и институтима, већ и у свакодневном животу.

Веома се надам да ћемо тиме послати снажан сигнал руском свету. Не можемо већ осам година равнодушно да гледамо како се иживљавају над нашим сународницима, нашим грађанима. Тако да не видим други начин.

Што се тиче предлога да се Западу дају два-три дана да се дозове памети, ово је, наравно, ствар укуса, али, наравно, неће променити свој став, то сви разумеју.

Хвала.

В. Путин: Хвала.

Сергеју Кужугетовичу.

С. Шојгу: Владимире Владимировичу!

Већ је 2022. година, већ осам година људи су научили да живе у подручјима – од деце до старих. За то време ниједна од ових ставки није испуњена. Једина је спроведена, када су украјинске трупе раздвојене и повучене, а затим је спроведена у очекивању да ће, како верује Украјина, доћи дан када ће сакупити снагу, добити прилике и силом решити ово питање.

Следећа страница ове слике, или ове књиге, јесте пумпање Украјине наоружањем. Наставља се са несхватљивим циљевима, са несхватљивим задацима. Тамо већ имају толико наоружања да је довољно за разне врсте великих и малих сукоба, које са завидном тврдоглавошћу организују на територији и Луганске и Доњецке републике.

Али када сваки дан има по четири, по пет, а било је дана – чак и по осам линија наоружања, модерног наоружања, и када кажу да је то за потребе одбране, тешко ми је да замислим да су ти „Цавелини“ одбрамбено оружје. А већ их је тамо више, Владимире Владимировичу, него у неким земљама чланицама НАТО-а. А то сугерише да нико неће применити ниједан од споразума из Минска, и да се сви спремају да ово питање реше силом.

У овој ситуацији сматрам да нисмо остали без избора, па недвосмислено кажем: „Да“ – да, морамо их признати.

В. Путин: Хвала.

А. Бортников: Владимире Владимировичу, већ неколико година Луганска и Доњецка Народна Република, грађани ових република, гледају са надом и траже од Руске Федерације да их заштити у нади да живе, раде, одгајају децу и живе у миру. И апсолутно сам уверен да је потребно остварити њихово право и заштитити их.

Уверен сам да ће одлука о признавању ових република коначно томе допринети. Ову наду ћемо остварити, недвосмислено.

Хвала.

В. Путин: Викторе Васиљевичу.

В. Золотов: Поштовани Владимире Владимировичу! Поштоване колеге!

Немачки канцелар је говорио у духу да разговор о геноциду над становништвом Донбаса изазива смех. Знате, волео бих да видим како би он говорио да немачки држављани живе на овој територији и да су свакодневно изложени гранатирању. Шта би рекао и како би се насмејао томе?

Господин Макрон је рекао да сте управо сада говорили о ономе што је он рекао да су украјинске власти спремне да спроведу споразуме из Минска. Колеге су сада потпуно у праву: кажу не, штавише, кажу да Зеленски већ изјављује да је спреман да створи нуклеарне арсенале. Тако да, куда то идемо?

Истовремено, ми се не граничимо са Украјином, немамо границу са Украјином. Ово је граница Американаца, јер су они господари у овој земљи, а сви остали су им вазали. А чињеница да их толико пумпају оружјем, да сада покушавају да створе нуклеарне арсенале, вратиће се да нас прогања у будућности.

Наравно, признање ових република је обавезно. И желим да кажем да треба ићи даље да бисмо одбранили своју земљу.

Све сам рекао. Хвала.

В. Путин: Добро, хвала.

Поштоване колеге, чуо сам ваше мишљење. Одлука ће бити донета данас.

Желим да вам се захвалим за овај састанак, за ову конференцију.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/67825>

ОБРАЋАЊЕ ПРЕДСЕДНИКА РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ*

Москва, Кремљ, 21. фебруар 2022. године

Поштовани грађани Русије! Драги пријатељи!

Тема мог обраћања су догађаји у Украјини и зашто је то толико важно за нас, за Русију. Наравно, мој апел је упућен и нашим сународницима у Украјини.

Мораћемо да разговарамо чињенично и детаљно. Питање је веома озбиљно.

Ситуација у Донбасу је поново добила критични, заоштрени карактер. И данас вам се обраћам директно, не само да проценим догађаје, већ и да вас обавестим о одлукама које се доносе, као и о могућим даљим корацима у овом правцу.

Још једном да нагласим да Украјина за нас није само суседна држава. То је саставни део наше историје, културе, духовног простора. То су наши другови, драги људи, међу којима нису само колеге, пријатељи, бивши саборци, већ и рођаци, људи повезани са нама крвљу и родбинским везама.

Дуго времена су се становници југозападних историјских староруских земаља називали Русима и православнима. Тако је било до 17. века, када је део ових територија поново уједињен са руском државом.

Чини нам се да, у принципу, сви знамо да се ради о добро познатим чињеницама. Истовремено, да бисмо разумели шта се данас дешава, да бисмо објаснили мотиве деловања Русије и циљеве које смо себи поставили, потребно је рећи бар неколико речи о историји тог питања.

Дакле, почећу од тога да је модерну Украјину, у потпуности и као такву, створила Русија, тачније бољшевичка, комунистичка Русија. Овај процес је започео скоро одмах после револуције 1917. године, а Лењин и његови сарадници су то учинили на веома груб начин према самој Русији – одвајајући, откидајући од ње део њених историјских територија. Наравно, милионе људи који су тамо живели нико ништа није питао.

Тада је, уочи и после Великог отаџбинског рата, Стаљин већ припојио СССР-у и предао Украјини неке земље које су раније припадале Пољској, Румунији и Мађарској. Истовремено, као својеврсну компензацију, Стаљин је Пољској даровао део првобитних немачких територија а Хрушчов је 1954. године, из неког разлога, одузео Крим Русији и такође га поклатио Украјини. У ствари, тако је настала територија Совјетске Украјине.

Али сада бих желео да обратим посебну пажњу на почетни период стварања СССР-а. Мислим да је ово крајње важно за нас. Како се обично каже, морамо поћи изосола.

* Русија у новом добу – есеји и обраћања / Владимир В. Путин; приредила и превела с руског Дајана Лазаревић. - Београд : Институт за политичке студије, 2022. - стр. 123–141

Да подсетим, да су после Октобарске револуције 1917. године и грађанског рата који је уследио, бољшевици приступили изградњи нове државности и међу њима су настала прилично оштра неслагања. Стаљин, који је 1922. године комбиновао функције генералног секретара Централног комитета РКП(б) и Народног комесара за националности, предложио је изградњу земље на принципима аутономизације, односно давања републикама – будућим административно-територијалним јединицама – широка овлашћења када се придруже јединственој држави.

Лењин је критиковао овај план и предложио да се понуде уступци националистима, како их је он тада називао – „независнима“. Заправо, баш су те лењинистичке идеје о конфедеративној државној структури и парола о праву нација на самоопредељење до отцепљења, биле основа совјетске државности: прво, 1922. године, оне су садржане у Декларацији о формирању СССР-а, а затим, после Лењинове смрти, и у Уставу СССР-а 1924. године.

Овде се одмах намећу многа питања. И прво од њих је, заправо, главно: зашто је било потребно на терет државе задовољити било какве, неограничено растуће националистичке амбиције на периферији некадашње империје? Предати им новонастале, а често и самовољно формиране административне јединице – савезне републике – огромне територије које често нису имале никакве везе са њима. Понављам, предати их заједно са становништвом историјске Русије.

Штавише, ове административне јединице добиле су статус и облик националних државних формација. Опет се питам: зашто је било потребно давати тако издашне поклоне, о којима најватренији националисти нису ни сањали, па чак и давати републикама право да се без икаквих услова отцепе од уједињене државе?

На први поглед, ово је генерално несхватљиво, нека врста лудила. Али то је само на први поглед. Постоји објашњење. После револуције, главни задатак бољшевика био је да се по сваку цену, баш по сваку цену, одрже на власти. Због тога су пристајали на све: и на понижавајуће услове Брестског мира, у време када су кајзеровска Немачка и њени савезници били у тешкој војној и економској ситуацији (а заправо је исход Првог светског рата био унапред решен), и на удовољавање свих захтева, свих жеља од стране националиста унутар земље.

Са становишта историјске судбине Русије и њених народа, показало се да лењинистички принципи изградње државе нису били само грешка, већ су били, како кажу, много гори од грешке. Након распада СССР-а, 1991. године, то је постало апсолутно очигледно.

Наравно, догађаји из прошлости се не могу мењати, али о њима морамо бар говорити директно и искрено, без икаквих резерви и без икаквог политичког призвука. Могу само да додам, у своје име, да разматрања тренутне политичке конјунктуре, ма колико изгледала спектакуларна и победничка у конкретном тренутку, ни под којим условима не смеју и не могу бити узета као темељ основних принципа државности.

Сада никога ни за шта не кривим, ситуација у држави у то време и после грађанског рата је била невероватно тешка и критична. Данас само желим да кажем да је било управо тако. То је историјска чињеница. У ствари, као што сам већ рекао, као резултат болшевичке политике настала је Совјетска Украјина, која се и данас с разлогом може назвати „Украјина Владимира Иљича Лењина“. Он је њен аутор и архитекта. То у потпуности потврђују и архивски документи, укључујући Лењинове оштре директиве о Донбасу, који је буквално утиснут у састав Украјине. А сада су „захвални потомци“ срушили споменике Лењину у Украјини. То они зову декомунизацијом.

Хоћете ли декомунизацију? Па, то нам сасвим одговара. Али није потребно, како кажу, стати на пола пута. Спремни смо да вам покажемо шта права декомунизација значи за Украјину.

Враћајући се на историјска питања, понављам да је 1922. године формиран СССР на територији бивше Руске империје. Али сам живот је одмах показао да је једноставно немогуће сачувати тако огромну и сложену територију, нити управљати њоме на предложеним аморфним, заправо – конфедералним принципима. Били су потпуно одвојени и од стварности и од историјске традиције. Црвени терор и брза транзиција ка стаљинистичкој диктатури, доминација комунистичке идеологије и монопол Комунистичке партије на власт, национализација и плански систем националне економије – све се то природно претворило у једноставну декларацију, у формалне, али нефункционалне принципе државног уређења. У стварности, савезне републике нису имале никаква суверена права, једноставно нису постојале. Али у пракси је створена строго централизована, апсолутно унитарна држава по свом карактеру.

Чињеница је да је Стаљин, у пракси, у потпуности спроводио не Лењинове, већ сопствене идеје државног уређења. Али он није извршио одговарајуће промене у документима који формирају систем, у Уставу државе, није формално ревидирао прокламоване лењинистичке принципе изградње СССР-а. Да, судећи по свему, изгледало је да за тим нема потребе – у условима тоталитарног режима све је некако функционисало, а споља је изгледало лепо, привлачно, па чак и супердемократски.

Па ипак, штета, велика је штета, што из основних формално-правних основа на којима је изграђена читава наша државност, нису благовремено избачене слављеничке, утопијске, инспирисане револуцијом, али апсолутно деструктивне фантазије за сваку нормалну државу. Нико није размишљао о будућности, као што се то код нас често дешавало раније.

Лидери Комунистичке партије, као да су били сигурни да су успели да формирају чврст систем власти и да су својом политиком коначно решили национално питање. Али фалсификовање, замена појмова, манипулација јавном свешћу и обмана скупо коштају. Бактерија националистичких амбиција није нестала. А првобитно постављена мина, која подрива имунитет државе против заразе национализма, само је чекала своје време. Та мина је, понављам, имала право на отцепљење од СССР-а.

Средином 1980-их година прошлог века, у позадини растућих социо-економских проблема, очигледна криза планске привреде и национално питање постајали

су све заостренији. Њихова суштина нису била нека очекивања и неиспуњене тежње народа Савеза, већ првенствено растући апетити локалних елита.

Међутим, уместо дубоке анализе ситуације и предузимања адекватних мера, пре свега у економији, као и постепеног, промишљеног, уравнотеженог преображаја политичког система и државног устројства, руководство КПСС се ограничило на отворено слово о обнови лењинистичког принципа националног самоопредељења.

Штавише, у току одвијања борбе за власт унутар саме Комунистичке партије, свака од зараћених страна, да би проширила базу подршке, почела је непромишљено да стимулише и подстиче националистичка осећања, да игра на њих, обећавајући својим потенцијалним присталицама све што пожелеле. У позадини површног и популистичког брбљања о демократији и светлој будућности, изграђеној или на тржишној или на планској економији, али у условима стварног осиромашења људи и тоталне оскудице, нико на власти није ни помишљао на неизбежно трагичне последице по земљу.

А онда су потпуно кренули путем утабаним у зору стварања СССР-а – да задовоље амбиције националистичких елита израслих у сопственим партијским редовима, заборављајући да КПСС више нема у својим рукама таква оруђа за одржавање власти и саме државе као државног терора и диктатуре стаљинистичког типа, и хвала Богу на томе. Па чак и озлоглашена руководећа улога партије, као јутарња измаглица, без трага нестаје пред њиховим очима.

А у септембру 1989. године, на пленуму ЦК КПСС, усвојен је суштински кобан документ – такозвана национална политика партије у савременим условима, платформа КПСС. Садржала је следеће одредбе, цитираћу: „Савезне републике имају сва права која одговарају њиховом статусу суверених социјалистичких држава.“

Још једна тачка: „Највиши представнички органи савезних република могу да протестују и суспендују дејство поставки и наредби савезне власти на својој територији.“

И на крају: „Свака савезна република има своје држављанство, које важи за све њене становнике.“

Зар није било јасно до чега ће довести такве формулације и одлуке?

Сада није ни време, ни место, да се улази у питања државног или уставног права, да се дефинише сам појам држављанства. Али ипак се поставља питање: зашто је у тим, ионако тешким условима, било потребно још више уздрмати земљу на овај начин? Чињеница је чињеница.

Две године пре распада СССР-а, његова судбина је, заправо, била унапред предвиђена. Радикали и националисти, укључујући и пре свега оне у Украјини, данас себи приписују заслуге за стицање независности. Као што видимо, то уопште није случај. Историјске и стратешке грешке вођа бољшевика, руководства КПСС, које су у различитим временима начинили у државној изградњи, економској и националној политици, довеле су до распада наше уједињене земље. На њиховој савести је распад историјске Русије под називом СССР. Упркос свим овим неправдама, превари и отвореној пљачки

Русије, наш народ, управо народ, препознао је нове геополитичке реалности настале након распада СССР-а и признао нове независне државе. И не само да је признао – и сама Русија, која се тада налазила у тешкој ситуацији, помагала је својим партнерима у ЗНД, међу којима су и украјинске колеге. Од њих су, баш од тренутка независности, почели да стижу бројни захтеви за материјалном подршком. И наша земља је пружила такву подршку уз поштовање достојанства и суверенитета Украјине.

Према проценама стручњака, које потврђује проста рачуница наших цена енергената, обима повољних кредита, економских и трговинских преференција које је Русија дала Украјини, укупна корист за украјински буџет за период од 1991. до 2013. године износила је око 250.000.000.000 долара.

Али то ни близу није све. До краја 1991. године дужничке обавезе СССР-а према страним државама и међународним фондовима износиле су око 100.000.000.000 долара. У почетку се претпостављало да ће те кредите враћати све републике бившег СССР-а солидарно и сразмерно својем економском потенцијалу. Међутим, Русија је преузела на себе отплату целокупног совјетског дуга и у потпуности га исплатила. Овај процес је завршен 2017. године.

Заузврат, нове независне државе су требале да се одрекну свог дела совјетске имовине у иностранству, а одговарајући споразуми су постигнути у децембру 1994. са Украјином. Међутим, Кијев није ратификовао ове споразуме и касније је једноставно одбио да их испоштује, ширећи претензије на дијамантски фонд, златне резерве, као и добра и другу имовину бившег СССР-а у иностранству.

Па ипак, упркос познатим проблемима, Русија је са Украјином увек сарађивала отворено, поштено и, понављам, уз поштовање њених интереса, наше везе су се развијале у разним областима. Тако је у 2011. години билатерални трговински промет премашио 50.000.000.000 долара. Напомињем да је обим трговине Украјине са свим државама ЕУ у 2019. години, дакле и пре пандемије, био инфериоран у односу на поменућу цифру.

Истовремено, било је евидентно да су украјинске власти навикле да имају сва права и предности у односима са Русијом, али да не преузимају никакве обавезе.

Уместо партнерства, почела је да преовладава завист, која је од стране кијевских званичних власти била без икаквих почести. Довољно је подсетити се перманентних уцена у области транзита енергената и баналне крађе гаса.

Подсећам, да је Кијев покушао да искористи дијалог са Русијом као изговор за ценкање са Западом. Њега су уцењивали зближавањем са Москвом, додајући себи преференције: кажу, у супротном ће руски утицај на Украјину расти.

Истовремено, украјинске власти су, у почетку, желим то да истакнем, од првих корака почеле да граде своју државност на негирању свега што нас спаја. Настојале су да искриве свест, историјско памћење милиона људи, читавих генерација које живе у Украјини. Није изненађујуће што се украјинско друштво суочило са порастом екстремног национализма, који је брзо попримио облик агресивне русофобије и неонацизма. Отуда учешће украјинских национа-

листа и неонациста у терористичким бандама на Северном Кавказу и све гласније постају територијалне претензије према Русији.

Своју улогу су одиграле и спољне силе, које су уз помоћ широке мреже невладиних организација и специјалних служби повећале своју клијентелу у Украјини и поставиле своје представнике на власт.

Такође је важно разумети да Украјина, у суштини, никада није имала стабилну традицију своје праве државности. А почев од 1991. године кренула је путем механичког копирања туђих модела, одсечена и од историје и од украјинске стварности. Политичке државне институције су стално преобликоване како би одговарале брзо формираним клановима са сопственим себичним интересима, а да притом нису имале никакве везе са интересима народа Украјине. Читава поента такозваног прозападног цивилизацијског избора украјинске олигархијске власти састојала се и састоји се томе, да се не стварају бољи услови за добробит народа, већ да се покорно пружају услуге геополитичким супарницима Русије, да се сачувају милијарде долара, украдене од Украјинаца и сакривене на рачунима олигарха у западним банкама.

Неке индустријске финансијске групе, које су служиле за одржавање партије и политике, у почетку су се ослањале на националисте и радикале. Други су се вербално залагали за добре односе са Русијом, за културну и језичку разноликост, а на власт су дошли уз помоћ гласова грађана који су искрено подржавали такве тежње, укључујући и милионе становника југоистока. Међутим, добивши функције и дужности, одмах су издали своје бираче, одрекли се својих предизборних обећања и водили реалну политику под диктатом радикала, понекад прогањајући своје дојучерашње савезнике – оне јавне организације које су се залагале за двојезичност, за сарадњу са Русијом. Искористили су то, што су људи који су их подржавали, по правилу, били послушни закону, умерених ставова, навикли да верују властима. А разлику од радикала, они не би показивали агресију нити прибегли незаконитим радњама.

Заузврат, радикали су постали дрски, њихова потраживања су расла из године у годину. Показало се да им је лако да изнова намећу своју вољу слабој власти, која је и сама била заражена вирусом национализма и корупције и вешто замењивала праве културне, економске и социјалне интересе народа. Наравно, и стварни суверенитет Украјине разним врстама спекулација на националном тлу и спољним етнографским факторима.

У Украјини се није развила стабилна државност, а политичке и изборне процедуре служе само као штит, параван за прерасподелу моћи и имовине између различитих олигархијских кланова.

Корупција, која је, без сумње, изазов и проблем за многе земље, укључујући и Русију, у Украјини је добила посебан карактер. Она је буквално прожела и нагризла украјинску државност, цео систем, све гране власти. Радикали су искористили оправдано незадовољство народа, отежали протест и 2014. године довели Мајдан до државног удара. Истовремено, добијали су директну помоћ од страних сила. Према подацима, материјална подршка америчке амбасаде такозваном протестном кампу на Тргу независности у Кијеву износила је 1.000.000 долара дневно. Додатне веома велике суме су дрско преба-

чене директно на банковне рачуне опозиционих лидера. А радило се о десетинама милиона долара. А колико су на крају добили стварно повређени људи, породице погинулих у сукобима изазваним на улицама и трговима Кијева и других градова? Боље да не причамо о томе.

Радикали, који су преузели власт, организовали су прогон, прави терор против оних који су се противили антиуставном деловању. Политичари, новинари и јавне личности који су им се ругали, јавно су понижавани. Украјинске градове захватио је талас погрома и насиља, серија некажњених убистава високог профила. Човек се не може хладнокрвно сетити страшне трагедије у Одеси, где су свирепо убијени учесници мирног протеста, живи спаљени у Дому синдиката. Злочинци који су починили ово зверство нису кажњени и нико их не тражи. Али ми их знамо по имену и учинићемо све да их казним, пронађемо и приведемо правди.

Мајдан није приближио Украјину демократији и напретку. Извршивши државни удар, националисти и, оне политичке снаге које су их подржавале, коначно су довели ситуацију у ћорсокак, гурнувши Украјину у понор грађанског рата. Осам година након тих догађаја, земља је подељена. Украјина доживљава оштру социо- економску кризу.

Према подацима међународних организација, у 2019. години скоро 6.000.000 Украјинаца, наглашавам, дакле, око 15% (не радно способног, већ целокупног становништва земље), било је принуђено да оде у иностранство у потрази за послом. И често, по правилу, на дневну неквалификовану зараду. Индикативна је и следећа чињеница: од 2020. године земљу је током пандемије напустило преко 60.000 лекара и других здравствених радника.

Од 2014. године тарифе за водоснабдевање порасле су за скоро трећину, за струју – неколико пута, за гас за домаћинства – десетине пута. Многи људи једноставно немају новца да плате комуналне услуге, они морају буквално да преживљавају.

Шта се десило? Зашто се све ово дешава? Одговор је очигледан: зато што је мираз, добијен не само из совјетског доба, већ и из Руске империје, расипан и разнесен по џеповима. Изгубљене су десетине и стотине хиљада радних места, који су, између осталог, захваљујући блиској сарадњи са Русијом обезбеђивали људима стабилан приход и доносили порезе у касу. Индустрије попут машинства, система управљања машинством, електронике, бродоградње и авиоградње – или леже на њиховој страни или су потпуно уништене, а заправо су се некада њиме поносиле не само Украјина, већ и цео Совјетски Савез.

Године 2021. ликвидирано је Црноморско бродоградилиште у Николајеву, где су прва бродоградилишта постављена још под Катарином II. Чувени концерн „Антонов“ од 2016. године није произвео ниједан серијски авион, а фабрика „Јужмаш“, специјализована за производњу ракетно-космичке технике, била је на ивици банкрота, попут челичане „Кременчуг“. Ова тужна листа се наставља.

Што се тиче система за транспорт гаса, који је стварао цео Совјетски Савез, он је толико дотрајао да је његов рад повезан са великим ризицима и еколошким трошковима.

И у вези са тим поставља се питање: да ли је сиромаштво, незнање, губитак индустријског и технолошког потенцијала – управо онај прозападни цивилизацијски избор који већ дуги низ година замајава и заварава милионе људи, обећавајући им рајске пределе? У ствари, све се свело на то да је колапс украјинске привреде праћен директном пљачком грађана земље, а сама Украјина је једноставно стављена под спољну контролу. То се не спроводи само по налогу западних престоница, већ и, како кажу, директно на лицу места – преко читаве мреже страних саветника, невладиних организација и других институција распоређених у Украјини. Оне имају директан утицај на све најважније кадровске одлуке, на свим гранама и нивоима власти: од централне, па чак и до општинске, на главна државна предузећа и корпорације, укључујући „Нафтогас“,

„Укренерго“, Украјинске железнице, Укроборонпром, Укрпошту, Администрацију морских лука Украјине.

Једноставно, у Украјини нема независног суда. Кијевске власти су на захтев Запада дале представницима међународних организација право прече куповине, тј. да бирају чланове највиших правосудних органа – Савета правосућа и Квалификационе комисије судија.

Поред тога, Амбасада САД директно контролише Националну агенцију за превенцију корупције, Национални биро за борбу против корупције, Специјализовано антикорупцијско тужилаштво и Врховни суд за борбу против корупције. Све се то ради под уверљивим изговором – да би се повећала ефикасност борбе против корупције. Па, добро, али где су резултати? Корупција је раскошно процветала и цвета више него икада.

Да ли су и сами Украјинци свесни свих ових управљачких метода? Да ли схватају да њихова држава није под политичким и економским протекторатом, већ сведена на ниво колоније са марионетским режимом? Приватизација државе довела је до тога да је власт, која себе назива „влашћу патриота“, изгубила национални карактер и доследно иде ка потпуној десуверенизацији земље.

Курс ка дерусификацији и насилној асимилацији се наставља. Врховна Скупштина стално доноси нове дискриминаторне акте, а већ је на снази закон о тзв. аутохтоним народима. Људима, који себе сматрају Русима, и желе да сачувају свој идентитет, језик и културу, јасно је стављено до знања да су странци у Украјини.

У складу са законима о образовању и функционисању украјинског језика као државног, руски је избачен из школа, из свих јавних сфера до обичних продавница. Закон о такозваној лустрацији, „чишћењу“ власти, омогућио је обрачун са замерљивим државним службеницима.

Умножавају се акти који украјинским структурама за спровођење закона дају основу за оштро сузбијање слободе говора, неслагања и прогона опозиције. У свету је позната тужна пракса једностраних нелегитимних санкција према другим државама, страним физичким и правним лицима. У Украјини су надмашили своје западне водиче и измислили такво средство као што су санкције сопственим грађанима, предузећима, ТВ каналима, другим медијима, па чак и посланицима парламента.

У Кијеву настављају да припремају репресалије против Украјинске православне цркве под Московском патријаршијом. И то није емотивна процена, о томе сведоче конкретне одлуке и документи. Украјинске власти су цинично претвориле трагедију црквеног раскола у инструмент државне политике. Садашње руководство земље не одговара на захтеве грађана Украјине да се укину закони који крше права верника. Штавише, Скупштина је регистровала нове законе усмерене против свештенства и милиона парохијана Украјинске православне цркве под Московском патријаршијом.

Одвојено, рећи ћу о Криму. Становници полуострва су направили свој слободан избор – да буду заједно са Русијом. Кијевске власти немају шта да се супротставе овој гласној и јасној вољи народа, па се ослањају на агресивне акције, на активирање екстремистичких ћелија, укључујући радикалне исламске организације, на инфилтрацију диверзантских група за вршење терористичких аката на објектима критички важне инфраструктуре, на то да киднапују руске држављане. Имамо директне доказе да се овакве агресивне акције спроводе уз подршку страних обавештајних служби.

У марту 2021. године Украјина је усвојила нову војну стратегију. Овај документ је скоро у потпуности посвећен конфронтацији са Русијом, а има за циљ да увуче стране државе у сукоб са нашом земљом. Стратегија предлаже организацију, заправо, терористичког подземља на руском Криму и на територији Донбаса. У њему су, такође, прецизиране контуре предложеног рата, а он би требало да се заврши – како се чини данашњим кијевским стратезима – цитирам: „уз помоћ међународне заједнице повољно по Украјину“. И такође, како данас кажу у Кијеву, цитирам и овде, слушајте пажљиво, молим вас: „уз војну подршку светске заједнице у геополитичкој конфронтацији са Руском Федерацијом“. У ствари, ово није ништа друго до припрема за ратна дејства против наше државе – против Русије.

Такође, знамо да је већ било изјава да ће Украјина створити сопствено нуклеарно оружје, а то није празна бравура. Заиста, Украјина још увек има совјетске нуклеарне технологије и средства за испоруку таквог оружја, укључујући авијацију, као и оперативно-тактичке ракете „Точка-У“, такође совјетског дизајна, са дометом већим од 100 километара. Али они ће учинити више, само је питање времена. Постоје остаци из совјетског времена.

Зато ће Украјини бити много лакше да набави тактичко нуклеарно оружје него неким другим државама, нећу их сада именовати, које се, у ствари, развијају купујући технолошку подршку из иностранства. Ни ово не треба искључити.

Са појавом оружја за масовно уништење у Украјини, ситуација у свету и у Европи, посебно за нас, за Русију, промениће се на најрадикалнији начин. Не можемо да не реагујемо на ову реалну опасност, тим више, понављам, што западни покровитељи могу да допринесу појави таквог наоружања у Украјини, како би се створила још једна претња нашој земљи. Видимо како се упорно врши војно пумпање кијевског режима. Од 2014. године, само Сједињене Државе су издвојиле милијарде долара за ове сврхе, укључујући набавку оружја, опреме и обуку специјалиста. Западно оружје последњих

месеци долази у Украјину у непрекидном току, демонстративно, пред очима целог света. Активности оружаних снага и специјалних служби Украјине воде страни саветници, и ми то добро знамо.

Последњих година, под изговором вежби, војни контингенти земаља НАТО-а су готово стално присутни на територији Украјине. Систем командовања и управљања украјинским трупима је већ интегрисан са натовским. То значи да се командовање украјинским оружаним снагама, чак и појединачним јединицама и подјединицама, може вршити директно из натовских штабова.

САД и НАТО су започели бесрамно освајање територије Украјине у циљу стварања театра потенцијалних војних операција. Редовне заједничке вежбе имају јасан антируски фокус. Само прошле године у њима је учествовало више од 23.000 војника са преко 1.000 јединица опреме.

Већ је усвојен закон о пријему оружаних снага других држава на територију Украјине ради учешћа у мултинационалним вежбама 2022. године. Јасно је да је реч, пре свега, о НАТО трупима. А у наредној години планирано је најмање десет оваквих заједничких маневара.

Очигледно је да овакви догађаји служе као параван за брзо нагомилавање војне групације НАТО-а на територији Украјине. Штавише, мрежа аеродрома модернизована уз помоћ Американаца – Бориспољ, Ивано-Франковск, Чугујев, Одеса и тако даље – способна је да обезбеди пребацивање војних јединица у најкраћем могућем року. Ваздушни простор Украјине отворен је за летове америчке стратешке и извиђачке авијације и беспилотних летелица које се користе за надгледање територије Русије.

Додаћу да Морнаричко-оперативни центар у Очакову, који су изградили Американци, омогућава да се обезбеде дејства НАТО бродова, укључујући и њихову употребу високопрецизног наоружања против руске Црноморске флоте и наше инфраструктуре дуж целе обале Црног мора.

Својевремено су САД намеравале да створе сличне објекте на Криму, али су становници Крима и Севастопоља осујетили ове планове. Ово ћемо увек памтити.

Понављам, данас је такав центар организован, већ је распоређен у Очакову. Да подсетим да су се у 18. веку за овај град борили војници Александра Суворова. Захваљујући њиховој храбрости, ушао је у састав Русије. Затим, у 18. веку, земље Црноморског региона, припојене Русији као резултат ратова са Отоманским царством, назване су Новорусијом. Сада покушавају да предају забраву ове прекретнице историје, као и имена државних војних личности Руске империје, без чијих напора савремена Украјина не би имала многе велике градове, па чак ни сам излаз на Црно море.

Недавно је у Полтави срушен споменик Александру Суворову. Шта се ту може рећи? Одрећи се сопствене прошлости? Из такозваног колонијалног наслеђа Руске империје? Па, онда будите доследни овде.

Даље. Напомињем да члан 17. Устава Украјине не дозвољава распоређивање страних војних база на њеној територији. Али показало се да је ово само услов који се лако може заобићи.

У Украјини су распоређене тренажне мисије држава-чланица НАТО-а. То су, заправо, већ стране војне базе. Управо су базу назвали мисијом – а трик је у шеширу.

Кијев је одавно прокламовао стратешки курс ка уласку у НАТО. Да, наравно, свака земља има право да бира свој систем безбедности и склапа војне савезе. И чини се да би све било у реду, да не постоји једно „али“. У међународним документима изричито се наводи принцип једнаке и недељиве безбедности, који, као што знате, подразумева обавезу да се не јача безбедност на рачун безбедности других држава. Овде се, такође, могу осврнути на Повељу ОЕБС-а о европској безбедности из 1999. године, усвојену у Истанбулу, и Декларацију ОЕБС-а из Астане из 2010. године.

Другим речима, избор начина развитка безбедности не би требало да представља претњу за друге државе, а улазак Украјине у НАТО је директна претња безбедности Русије.

Да подсетим, још у априлу 2008. године, на самиту Северноатлантске алијансе у Букурешту, САД су прогурале одлуку да Украјина, али и Грузија, постану чланице НАТО-а. Многи европски савезници Сједињених Држава већ су били свесни свих ризика такве перспективе, али су били приморани да се помире са вољом свог старијег партнера. Американци су их једноставно искористили за вођење наглашене антируске политике.

Један број држава чланица Алијансе и даље је веома скептичан према приступу Украјине НАТО-у. У исто време добијамо сигнал из неких европских престоница, кажу „Зашто бринете? Тосенеће догодити буквално сутра“. У ствари, о томе говоре и наши амерички партнери. „Добро“, одговарамо, „ако не сутра, онда прекосутра. Шта то мења у историјској перспективи? У суштини, ништа.“

Штавише, знамо став и речи руководства Сједињених Држава да активна ратна дејства на истоку Украјине не искључују могућност уласка ове земље у НАТО, ако испуни критеријуме Северноатлантске алијансе и победи корупцију.

Истовремено, покушавају да нас изнова и изнова убеди да је НАТО мирољубив и чисто одбрамбени савез. Наводно, нема опасности по Русију. Опет предлажу да им верујемо на реч. Али ми знамо праву вредност таквих речи. Године 1990, када се расправљало о питању уједињења Немачке, совјетском руководству су САД обећале да неће бити проширења надлежности НАТО-а или војног присуства ни једног инча на исток. И да уједињење Немачке неће довести до ширења војне организације НАТО-а на исток. Ово је цитат.

Говорили су и давали усмена обећања и све се показало као празна фраза. Касније су почели да нас уверавају да ће приступање НАТО-у држава Централне и Источне Европе само побољшати односе са Москвом, ослободити ове земље страха од тешког историјског наслеђа, па чак и створити појас држава пријатељски настројених према Русији.

Све је испало управо супротно. Власти појединих источноевропских држава су, тргујући русофобијом, унеле у Алијансу своје комплексе и стереотипе о руској претњи, те инсистирале на изградњи колективних одбрамбених потенцијала, које треба усмерити, пре свега, против Русије. Штавише,

то се дешавало 1990-их и почетком 2000-их, када су, захваљујући отворености и нашој доброј вољи, односи Русије и Запада били на високом нивоу.

Русија је испунила све своје обавезе, укључујући и повлачење трупа из Немачке, из држава Централне и Источне Европе, и тиме дала огроман допринос превазилажењу наслеђа Хладног рата. Ми смо доследно предлагали различите опције сарадње, укључујући и формат Савета Русија–НАТО и ОЕБС.

Штавише, рећи ћу сада оно што никада нисам јавно рекао, дакле рећи ћу ово први пут. Године 2000, током посете одлазећег америчког председника Била Клинтона Москви, питао сам га: „Шта Америка мисли о томе да Русија уђе у НАТО?“

Нећу да откривам све детаље тог разговора, али реакција на моје питање је изгледала, рецимо, врло суздржано, а како су Американци заиста реаговали на ову могућност, види се у њиховим практичним корацима у односу према нашој држави. То су: отворена подршка терористима на Северном Кавказу, непоштовање наших захтева и забринутост за безбедност у ширењу НАТО-а, излаз из Уговора о АБМ итд. Зато морамо да се запитамо: зашто, чему све ово, због чега? Па, добро, не желите да видите у нама пријатеља и савезника, али зашто од нас правите непријатеље?

Одговор је само један: не ради се о нашем политичком режиму, не ради се о нечему другом, само им не треба тако велика независна држава, као што је Русија. Ово је одговор на сва питања. То и јесте извор традиционалне америчке политике према Русији. Отуда и однос према свим нашим предлозима у области безбедности.

Данас је довољан један поглед на мапу, да се види како су западне земље „одржале“ своје обећање да неће допустити кретање НАТО-а ка истоку. Једноставно су слагали. Добили смо пет таласа ширења НАТО-а, један за другим. Године 1999. у Алијансу су примљене Пољска, Чешка, Мађарска; 2004. године – Бугарска, Естонија, Летонија, Литванија, Румунија, Словачка и Словенија; 2009. године – Албанија и Хрватска; 2017. године – Црна Гора; 2020. године – Северна Македонија.

Као резултат тога, Алијанса, тј. њена војна инфраструктура, дошла је директно до граница Русије. Ово је постало један од кључних узрока европске безбедносне кризе и најнегативније се одразило на цео систем међународних односа и довело до губитка међусобног поверења.

Ситуација се и даље погоршава, укључујући и стратешку сферу. Тако се у Румунији и Пољској, у оквиру америчког пројекта стварања глобалног система противракетне одбране, распоређују позиционе области за ПВО. Добро је познато да се базе за лансирање, који се налазе овде, могу користити за крстареће ракете „Томаhawk“ – ударне офанзивне системе.

Поред тога, САД развијају универзалну ракету „Стандард-6“, која, уз решавање проблема противваздушне и противракетне одбране, може да погоди и копнене и површинске циљеве. Односно, наводно одбрамбени систем ПРО САД се шири и појављују се нове офанзивне могућности.

Информације којима располажемо дају све основе да верујемо да је улазак Украјине у НАТО, а потом и размештање НАТО објеката овде унапред решен, само је питање времена. Јасно разумемо да ће по таквом сценарију ниво војних претњи Русији драматично, чак неколико пута порасти. И, посебно обраћам пажњу на то, да ће се опасност од изненадног удара на нашу земљу ће се вишеструко повећати.

Морам да објасним да је у америчким документима стратешког планирања (у документима!) остављена могућност такозваног превентивног удара на ракетне системе непријатеља. А ко је главни непријатељ САД и НАТО-а, такође знамо. То је Русија. У документима НАТО-а, наша земља је званично и директно проглашена главном претњом евроатлантској безбедности. А Украјина ће послужити као одскочна даска за такав удар. Да су наши преци чули за ово, једноставно не би веровали. И данас не желимо да верујемо у то, али је истина. Желим да се ово разуме и у Русији и у Украјини.

Многи украјински аеродроми се налазе у близини наших граница. Овде стационирана тактичка авијација НАТО-а, укључујући и носаче високопрецизног наоружања, моћи ће да гађа нашу територију до дубине линије Волгоград–Казањ–Самара–Астрахањ. Распоређивање радарских средстава за извиђање на територији Украјине омогућиће НАТО-у да чврсто контролише ваздушни простор Русије све до Урала.

Коначно, након што су Сједињене Државе прекршиле Споразум о нуклеарним снагама средњег домета, Пентагон већ отворено развија читав низ копненог ударног оружја, укључујући балистичке ракете способне да достигну циљеве на удаљености до 5.500 километара. Ако такви системи буду распоређени у Украјини, моћи ће да погађају објекте широм европске територије Русије, као и изван Урала. Време лета до Москве за крстареће ракете „Томахаawk“ биће мање од 35 минута, балистичке ракете из области Харкова – 7–8 минута, а хиперсонично ударно оружје – 4–5 минута. Ово се зове, директно „нож у грло“. И они, без сумње, очекују да остваре ове планове, баш као што су то чинили у више наврата протеклих година, ширећи НАТО на исток, гурајући војну инфраструктуру и опрему до руских граница, потпуно игноришући нашу забринутост, протесте и упозорења. Извините, али само су их пљували и радили шта су хтели, шта им је одговарало.

И наравно, намеравају да се и даље понашају на исти начин према познатој изреци: „Пас лаје, а караван пролази“. Одмах ћу рећи да на ово нисмо пристали и никада нећемо пристати. Истовремено, Русија се увек залагала, и залаже се, да се најтежи проблеми решавају политичким и дипломатским методама, за преговарачким столом.

Свесни смо наше колосалне одговорности за регионалну и глобалну стабилност. Русија је још 2008. године изнела иницијативу за закључивање Уговора о европској безбедности. Њен смисао је био да ниједна држава и ниједна међународна организација у евроатлантском региону не могу да ојачају своју безбедност на рачун безбедности других. Међутим, наш предлог је одбијен из ведре неба: немогуће је, кажу, дозволити Русији да ограничи активности НАТО-а.

Штавише, изричито нам је речено да само чланице Северноатлантске алијансе могу имати правно обавезујуће безбедносне гаранције.

Прошлог децембра предали смо нашим западним партнерима нацрт уговора између Руске Федерације и Сједињених Америчких Држава о гаранцијама безбедности, као и нацрт споразума о мерама за очување безбедности Руске Федерације и држава чланица НАТО-а.

Одговор од САД и НАТО-а је садржао много уобичајених речи. Било је и рационалних зрна, али се све то тицало споредних тачака и личило је на покушај да се проблем скрајне, дискусија скрене на страну.

На то смо одговорили на одговарајући начин, истичући да смо спремни да идемо путем преговора, али под условом да се сва питања разматрају у комплексу, пакету, без одвајања од главних, основних руских предлога. А они садрже три кључне тачке. Прва је да се спречи даље ширење НАТО-а. Друга је одбијање Алијансе да распореди ударне системе наоружања на руским границама. И коначно, враћање војног потенцијала и инфраструктуре блока у Европи на стање из 1997. године, када је потписан Оснивачки акт Русија–НАТО.

Управо су ови наши темељни предлози игнорисани. Западни партнери су, понављам, још једном изнели научене формуле да свака држава има право да слободно бира начине да обезбеди своју безбедност и да улази у одговарајуће војне савезе и алијансе. Односно, ништа се није променило у њиховој позицији, чују се исте референце на озлоглашену политику „отворених врата“ НАТО-а. Штавише, поново покушавају да нас уцене, поново прете санкцијама, које ће ипак увести како буде јачао суверенитет Русије и јачала моћ наших Оружаних снага. А изговор за још један напад санкцијама ће се увек наћи или једноставно фабриковати, без обзира на ситуацију у Украјини. Постоји само један циљ – обуздати развој Русије. И урадиће то, као и раније, чак и без икаквог формалног изговора, само зато што постојимо и никада нећемо компромитовати свој суверенитет, националне интересе и наше вредности.

Желим да кажем јасно и директно: у садашњој ситуацији, када су наши предлози за равноправан дијалог о фундаменталним питањима заправо остали без одговора од стране САД и НАТО-а, када ниво претњи нашој земљи значајно расте, Русија има пуно право да предузме одговарајуће мере ради очувања сопствене безбедности. Управо то ћемо и урадити.

Што се тиче стања ствари у Донбасу, видимо да владајућа врхушка у Кијеву стално и јавно изјављује неспремност да примени Мински пакет мера за решавање сукоба и да није заинтересована за мирно решење. Напротив, поново покушава да организује блицкриг у Донбасу, као што се то већ дешавало 2014. и 2015. године. Сећамо се како су се тада завршиле ове авантуре.

Сада практично не прође ниједан дан без гранатирања насељених места у Донбасу. Формирана велика војна група непрекидно користи јуришне дронове, тешку опрему, ракете, артиљерију и вишецевне бацаче ракета. Убијање цивила, блокирање, злостављање људи, укључујући децу, жене, старце, не престаје. Како ми обично кажемо – овоме се не назире крај.

А такозвани цивилизовани свет – у којем су се наше западне колеге самозвано декларисале као његови једини представници – то радије не примећује, као да сав овај ужас, геноцид, коме је подвргнуто скоро 4.000.000 људи, не постоји, и то само зато што се ови људи нису слагали са подржаним пучем Запада у Украјини 2014. године. Супротставили су се пећинском и агресивном национализму и неонацизму, који је био уздигнут на ниво државног покрета. И боре се за своја елементарна права – да живе на својој земљи, да говоре својим језиком, да чувају своју културу и традицију.

Колико дуго ова трагедија може да траје? Колико још може да се трпи ово? Русија је учинила све да очува територијални интегритет Украјине, свих ових година упорно и стрпљиво се борила за примену Резолуције 2202 Савета безбедности УН од 17. фебруара 2015. године којом је консолидован пакет мера из Минска од 12. фебруара 2015. године за решавање ситуације у Донбасу.

Све је узалуд. Мењају се председници и посланици у скупштини, али се не мења суштина, агресивни, националистички карактер самог режима који је преузео власт у Кијеву. То је у целини и у потпуности производ државног удара 2014. године, а они који су тада кренули путем насиља, крвопролића, безакоња нису препознали и не признају ниједно друго решење питања Донбаса, осим војног. У вези са тим, сматрам да је неопходно донети закаснелу одлуку да се одмах призна независност и суверенитет Доњецке Народне Републике и Луганске Народне Републике.

Молим Савезну скупштину Руске Федерације да подржи ову одлуку и потом ратификује Уговор о пријатељству и узајамној помоћи са обема републикама. Ова два документа биће припремљена и потписана у најскорије време.

А од оних који су преузели и држе власт у Кијеву, захтевамо хитан прекид борбених дејстава. У супротном, сва одговорност за могући наставак крвопролића биће у потпуности на савести режима који влада на територији Украјине.

Објављујући данас донете одлуке, уверен сам у подршку грађана Русије и свих патриотских снага земље.

Захваљујем се на пажњи.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/67828>

ОБРАЋАЊЕ ПРЕДСЕДНИКА РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ*

Москва, Кремљ, 24. фебруар 2022. године

Поштовани грађани Русије! Драги пријатељи!

Данас поново сматрам неопходним да се осврнем на трагичне догађаје који се дешавају у Донбасу и на кључна питања очувања безбедности саме Русије.

Дозволите ми да почнем од онога што сам говорио у свом обраћању 21. фебруара ове године. Говоримо о ономе што нас посебно брине и узнемирава, о оним фундаменталним претњама које из године у годину, корак по корак, грубо и без церемоније стварају неодговорни политичари Запада у односу према нашој земљи. Имам у виду ширење НАТО блока на исток и приближавање његове војне инфраструктуре руским границама.

Познато је да смо 30 година истрајно и стрпљиво покушавали да постигнемо договор са водећим земљама НАТО-а о принципима једнаке и недељиве безбедности у Европи. Као одговор на наше предлоге, стално смо се суочавали или са циничном обманом и лажима, или са покушајима притисака и уцена, док се Северноатлантска алијанса, у међувремену, упркос свим нашим протестима и забринутостима, стално шири. Ратна машина се креће и, понављам, приближава се нашим границама.

Зашто се све ово дешава? Откуд овај дрски начин разговора са позиције сопствене искључивости, непогрешивости и сведозвољености? Откуд плувачки, презирни однос према нашим интересима и апсолутно легитимним захтевима?

Одговор је јасан, све је разумљиво и очигледно. Совјетски Савез је крајем 80-их година прошлог века ослабио, а затим се потпуно распао. Читав низ догађаја који су се тада одиграли добра је лекција и за нас данас – убедљиво је показао да је парализа власти и воље први корак ка потпуној деградацији и забору. Чим смо тада, на неко време, изгубили поверење у себе, то је било то – испоставило се да је поремећен однос снага у свету.

Дошло је до тога да ранији уговори и споразуми више нису на снази. Убеђивања и молбе не помажу. Све што не одговара хегемону, онима на власти, проглашава се архаичним, застарелим, непотребним. И обрнуто: све што им се чини корисним, представља се као коначна истина, прогурана по сваку цену, безобразно и свим средствима. Неистомишљеници се ломе преко колена.

Ово о чему сада говорим не тиче се само Русије и не изазива само забринутост код нас. То се односи на цео систем међународних односа, а понекад и на саме савезнике САД. Након распада СССР-а, заправо је почела расподела света, а норме међународног права које су се до тада развиле, тј. оне кључне и

* Русија у новом добу – есеји и обраћања / Владимир В. Путин; приредила и превела с руског Дајана Лазаревић. - Београд : Институт за политичке студије, 2022. - стр. 142–150

основне усвојене на крају Другог светског рата и које су у великој мери консолидовале његове резултате – почеле су да сметају онима који су се прогласили победником у Хладном рату.

Наравно, у стварном животу, у међународним односима, у правилима за њихово регулисање, требало је водити рачуна о променама ситуације у свету и самом односу снага. Међутим, то је требало урадити професионално, глатко, стрпљиво, водећи рачуна и уважавајући интересе свих држава и схватајући сопствену одговорност. Међутим, стање еуфорије од апсолутне надмоћи, својеврсног модерног облика апсолутизма, па чак и на позадини ниског нивоа опште културе и бахатости оних који су припремали, усвајало је и гурало одлуке које су биле, саме по себи, решења. Ситуација је почела да се развија по другачијем сценарију.

Не морате далеко тражити примере. Прво су без икаквих санкција Савета безбедности УН извели крваву војну операцију против Београда, користећи авионе и ракете баш у самом центру Европе. Неколико недеља су непрекидно бомбардовали цивилне градове и инфраструктуру за одржавање живота. Морамо да подсетимо на ове чињенице, иако неке западне колеге не воле да се сећају тих догађаја. А када се почне прича о томе, радије не указују на норме међународног права, већ на околности које тумаче како коме одговара.

Онда су на ред дошли Ирак, Либија и Сирија. Нелегитимна употреба војне силе против Либије, извртање свих одлука Савета безбедности УН о либијском питању довели су до потпуног уништења државе, до појаве огромног жаришта међународног тероризма, до тога да је земља потонула у хуманитарну катастрофу, у понор који не престаје дуги низ година грађанског рата. Трагедија, која је осудила стотине хиљада, милионе људи не само у Либији, већ и широм овог региона, довела је до масовног миграцијског егзодуса из северне Африке и са Блиског истока у Европу.

Слична судбина припремљена је и Сирији. Борбена дејства западне коалиције на територији ове земље без сагласности сиријске владе и санкција Савета безбедности УН нису ништа друго до агресија, интервенција.

Међутим, посебно место у овој серији заузима, наравно, инвазија на Ирак, такође без икаквог правног основа. За изговор су одабрали поуздане информације које су наводно доступне Сједињеним Државама о присуству оружја за масовно уништење у Ираку. Као доказ за то, јавно је, пред очима целог света, амерички државни секретар протресао некакву епрувету са белим прахом, уверавајући све да је реч о хемијском оружју које се развија у Ираку. А онда се испоставило да је све ово била превара, блеф: у Ираку нема никаквог хемијског оружја. Невероватно, изненађујуће, али чињеница је чињеница. Било је лажи на највишем државном нивоу и са високе говорнице УН. И као резултат – огромне жртве, разарања, невероватан талас тероризма.

Генерално, стиче се утисак да су практично свуда, у многим деловима света где Запад долази да успостави свој поредак, резултат – кржаве, незалечене ране, чиреви међународног тероризма и екстремизма. Све ово што сам рекао је најневероватнији, али никако једини пример непоштовања међународног права.

У овој серији су и обећања нашој земљи да се НАТО неће ширити ни једну инчу на исток. Понављам – преварили су нас, или да се народски изразимо – једноставно су нас заврнули. Да, често можете чути да је политика прљав посао. Можда, али не као ово. Уосталом, такво преварантско понашање противречи не само принципима међународних односа, већ, пре свега, опште-признатим нормама морала и етичности. Где је ту правда и истина? Само гомила лажи и лицемерје.

Иначе, и сами амерички политичари, политиколози и новинари пишу и говоре о томе да је последњих година унутар Сједињених Држава створена права „империја лажи“. Тешко је не сложити се са тим, јер је то истина. Али немојте бити скромни: САД су и даље велика земља, држава која формира систем. Сви њихови сателити не само да их резигнирано и послушно подржавају и беспоговорно прате у свим приликама, већ и копирају њихово понашање и ентузијастично прихватају правила која им се предлажу. Стога, са добрим разлогом, можемо са сигурношћу рећи да је цео такозвани западни блок, који су формирале САД по сопственом лику и личности, иста та сама „империја лажи“.

Што се тиче наше земље, после распада СССР-а – уз сву невиђену отвореност нове савремене Русије и спремност да поштено раде са САД и другим западним партнерима, чак и у условима практично једностраног разоружања – одмах су покушали да нас притисну, докрајче и потпуно нас уништите. Управо то се догодило 90-их и почетком 2000-их, када је тзв. колективни Запад најактивније подржавао сепаратизам и плаћеничке банде на југу Русије. Каквих жртава, каквих губитака нас је све ово тада коштало, кроз која искушења смо морали да прођемо пре него што смо коначно сломили кичму међународном тероризму на Кавказу. Памтимо ово и никада нећемо заборавити.

Да, заправо, донедавно нису престајали покушаји да нас искористе у својим интересима, униште наше традиционалне вредности и наметну нам своје псеудовредности. Оне би нас, наше људе изнутра нагризале, као и оне ставове који већ агресивно саде у својим државама и које директно доводе до деградације и дегенерације, јер противрече самој природи човека. То се неће десити, никоме то није успевало. Неће успети ни сада.

Упркос свему, у децембру 2021. године ипак смо још једном покушали да се договоримо са САД и њиховим савезницима о принципима очувања безбедности у Европи и о неширењу НАТО-а. Све је узалудно. Став САД се не мења. Они не сматрају потребним да преговарају са Русијом о овом, за нас, кључном питању, јер тежећи сопственим циљевима, занемарују наше интересе.

И наравно, у овој ситуацији постављамо питање: шта даље, шта очекивати? Из историје добро знамо како је Совјетски Савез 1940. и почетком 1941. године на све могуће начине покушавао да спречи или бар одложи почетак рата. У том циљу, између осталог, трудио се, буквално, до последњег тренутка да не испровоцира потенцијалног агресора. Савез није спроводио или је одлагао најнеопходније, очигледне радње да се припреми за одбијање неизбежног напада. А ти корааци, који су на крају ипак предузети, катастрофално су каснили.

Као резултат тога, земља није била спремна да у потпуности дочека инвазију нацистичке Немачке, која је напала нашу Отаџбину 22. јуна 1941. године без објаве рата. Непријатељ је заустављен, а затим разбијен, али уз колосалну цену. Покушај смиривања агресора уочи Великог отаџбинског рата показао се грешком која је скупо коштала наш народ. Већ у првим месецима непријатељстава изгубили смо огромне, стратешки важне територије и милионе људи. Други пут нећемо дозволити такву грешку, немамо право.

Они који претендују на светску доминацију, јавно, некажњено и, наглашавам, без икаквих разлога, проглашавају нас, Русију, својим непријатељем. Заиста, они данас располажу великим финансијским, научно-технолошким и војним могућностима. Свесни смо тога и објективно оцењујемо претње које нам се стално упућују у сфери привреде, као и нашу способност да се одупремо овој дрској и трајној уцени. Понављам, оцењујемо их без илузија, крајње реално. Што се тиче војне сфере, савремена Русија, чак и након распада СССР-а и губитка значајног дела његовог потенцијала, данас је једна од најмоћнијих нуклеарних сила у свету и, штавише, има одређене предности у низу најновије врсте оружја. У вези са тим, нико не треба да сумња да ће директан напад на нашу земљу довести до пораза и страшних последица за сваког потенцијалног агресора.

Истовремено, технологије, укључујући и одбрамбене, брзо се мењају. Лидерство у овој области пролази и наставља да се мења, али војни развој територија уз наше границе, ако то дозволимо, трајаће деценијама које долазе, а можда и заувек, и чиниће све већу, апсолутно неприхватљиву претњу за Русију.

И сада, како се НАТО шири на исток, ситуација за нашу земљу је сваке године све гора и опаснија. Штавише, последњих дана руководство НАТО-а отворено говори о потреби да се убрза, исфорсира напредовање инфраструктуре Алијансе до граница Русије. Другим речима, они јачају своју позицију. Не можемо више само да наставимо да посматрамо шта се дешава. То би било апсолутно неодговорно са наше стране.

За нас је неприхватљиво даље ширење инфраструктуре Северноатлантске алијансе и започети војни развој територија Украјине. Поента, наравно, није у самој организацији НАТО-а – он је само инструмент спољне политике САД. Приметићу, да је проблем у томе што се на нашим суседним територијама, тј. на нашим историјским територијама, ствара нама непријатељска „анти-Русија“, која је стављена под пуну спољну контролу и интензивно се насељава од стране оружаних снага натовских земаља и напумпава се најсавременијим наоружањем.

За САД и њихове савезнике ово је тзв. политика обуздавања Русије, у виду очигледне геополитичке дивиденде. А за нашу земљу, ово је питање живота и смрти, питање наше историјске будућности као народа. И ово није претеривање – то је истина. То је реална претња не само нашим интересима, већ и самом постојању и суверенитету наше државе. Ово је црвена линија о којој се много пута говорило. И они су је прешли.

У вези са тим – говорићу и о ситуацији у Донбасу. Видимо да су снаге које су извршиле државни удар у Украјини 2014. године коначно одустале од мирног решавања сукоба. Они су преузели власт и држе је уз помоћ, заправо, декоративних изборних процедура. Осам година, бескрајно дугих осам година, чинили смо све што је било могуће да се ситуација реши мирним, политичким средствима. Све је било узалуд.

Као што сам већ рекао у свом претходном обраћању, не може се без саосећања гледати шта се тамо дешава. Све ово је једноставно било немогуће издржати. Требало је одмах зауставити ову ноћну мору – геноцид над милионима људи који тамо живе, који се ослањају само на Русију и наде полагају у мене и вас. Управо су те тежње, осећања и бол људи за нас били главни мотив за доношење одлуке о признавању народних република Донбаса.

Оно што сматрам важним додатно ћу нагласити. Водеће земље НАТО-а, у циљу постизања сопствених циљева, у свему подржавају екстремне националисте и неонацисте у Украјини, који, пак, Кримљанима и Севастопољцима никада неће опростити њихов слободан избор – поновно уједињење са Русијом.

Они ће се, наравно, попети и на Крим. Баш као у Донбасу, донеће тамо рат, да би, као и раније, незаштићене људе убијали картели из банди украјинских националиста, Хитлерових саучесника током Великог отаџбинског рата. Они отворено изјављују да полагају право на читав низ других руских територија.

Целокупни ток догађаја и анализа пристиглих информација показује да је сукоб Русије са овим силама неизбежан. Само је питање времена: спремају се, чекају право време. Сада још претендују и на нуклеарно оружје. Нећемо дозволити да се то деси.

Као што сам раније говорио, након распада СССР-а, Русија је прихватила нове геополитичке реалности. Поштујемо и наставићемо да се односимо са поштовањем према свим новонасталим државама на постсовјетском простору. Поштујемо и поштоваћемо њихов суверенитет, а пример за то је помоћ коју смо пружили Казахстану, који се суочио са трагичним догађајима, са изазовом своје државности и интегритета. Али Русија се не може осећати безбедно, развијати се и постојати уз сталну претњу која извире са територије савремене Украјине.

Дозволите ми да вас подсетим да смо у периоду 2000–2005. дали војни отпор терористима на Кавказу, бранили интегритет наше државе и спасили Русију. Подржали смо Кримљане и Севастопољце 2014. године. Оружане снаге су 2015. године поставиле поуздану баријеру продору терориста из Сирије у Русију. Нисмо имали другог начина да се заштитимо.

Иста ствар се дешава и сада. Вама и мени једноставно није остала ниједна друга прилика да заштитимо Русију, наш народ, осим оне коју ћемо данас бити принуђени да искористимо. Околности захтевају да предузмемо одлучну и хитну акцију. Народне републике Донбаса су се обратиле Русији са молбом за помоћ.

У вези са тим, у складу са чланом 51. дела 7. Повеље УН, уз сагласност Савета Федерације Русије и у складу са уговорима о пријатељству и узајамној

помоћи које је Савезна скупштина ратификовала 22. фебруара ове године са Доњецком Народном Републиком и Луганском Народном Републиком, одлучио сам да спроведем специјалну војну операцију.

Њен циљ је да заштити људе који су већ осам година изложени малтретирању и геноциду од стране кијевског режима. И због тога ћемо се залагати за демилитаризацију и денацификацију Украјине, као и за привођење правди оних који су починили бројне, крваве злочине над цивилима, укључујући и грађане Руске Федерације.

Истовремено, наши планови не укључују окупацију украјинских територија. Нећемо никоме ништа да намећемо силом. А опет истовремено чујемо да се у последње време на Западу све више говори да документи, које је потписао совјетски тоталитарни режим, који консолидују резултате Другог светског рата, више не треба да се спроводе. Па, како одговорити на овако нешто?

Резултати Другог светског рата, као и жртве које је наш народ поднео на олтару победе над нацизмом су светиње. Али то није у супротности са високим вредностима људских права и слобода човека, заснованим на стварности која се развијала током свих послератних деценија. Такође, не укида право нација на самоопредељење, садржано у члану 1 Повеље УН.

Да подсетим, ни током стварања СССР-а, ни после Другог светског рата, становнике одређених територија у саставу савремене Украјине, нико никада није питао како они сами желе да уреде свој живот. Наша политика је заснована на слободи, слободи избора да свако самостално одређује своју будућност и будућност своје деце. И сматрамо важним да то право – право на избор – могу да користе сви народи који живе на територији данашње Украјине, сви који то желе. У вези са тим, обраћам се и грађанима Украјине. Русија је 2014. године била дужна да заштити становнике Крима и Севастопоља од оних које ви сами називате „нацистима“. Кримљани и Севастопољци су изабрали да буду уз своју историјску Отаџбину, уз Русију, и ми смо то подржали. Понављам, једноставно нисмо могли да поступимо другачије.

Данашњи догађаји нису повезани са жељом да се задире у интересе Украјине и украјинског народа. Они су повезани са заштитом саме Русије од оних који су Украјину узели за таоца и покушавају да је искористе против наше земље и њеног народа.

Понављам, наше акције су самоодбрана од претњи које нам се стварају и од још веће катастрофе од ове данас. Колико год било тешко, молим вас да ово разумете и позивам на сарадњу како бисмо што пре окренули ову трагичну страницу и заједно кренули напред. И да не дозволимо да се било ко меша у наше ствари, у наше односе, већ да их сами градимо, како би то створило неопходне услове за превазилажење свих проблема и, упркос постојању државних граница, ојачало нас изнутра у целини. Верујем у ово – у томе је наша будућност.

Морам да се обратим и војнослужитељима оружаних снага Украјине.

Поштовани другови!

Ваши очеви, дедови и прадедови су се борили против нациста, бранећи нашу заједничку Отаџбину, а нису се борили да данашњи неонацисти приграбе власт у Украјини. Заклели сте се на верност украјинском народу, а не антинародној банди која пљачка Украјину и руга се тим истим људима.

Не испуњавајте њихова преступничка наређења. Позивам вас да одмах одложите оружје и идете кући. Да објасним: сви војници украјинске војске који испуне овај услов моћи ће слободно да напусте зону борбених дејстава и врате се својим породицама.

Још једном, упорно наглашавам: сва одговорност за евентуално крвопролиће биће у потпуности на савести режима који влада на територији Украјине.

Сада неколико важних, веома важних речи за оне који би могли бити у искушењу да интервенишу у текућим догађајима. Ко год покуша да нас омета, а још више да створи претње по нашу земљу, по наш народ, треба да зна да ће одговор Русије бити тренутан и да ће вас довести до таквих последица које никада у својој историји нисте доживели. Спремни смо за сваки развој догађаја. Све неопходне одлуке у вези са тим су донете. Надам се да ћете ме чути.

Поштовани грађани Русије!

Благостање, само постојање читавих држава и народа, њихов успех и одрживост увек произилазе из моћног коренског система њихове културе и вредности, искуства и традиције предака.

Наравно, они директно зависе од способности да се брзо прилагоде промењивом животу, кохезији друштва, његовој спремности да се консолидује, да окупи све снаге како би кренули напред.

Снаге су потребне увек – увек, али снага може да буде различитог квалитета. У средишту политике „империје лажи“, о којој сам говорио на почетку свог излагања, пре свега лежи сурова, праволинијска сила. У таквим случајевима кажемо: „Сила постоји, памет није потребна“.

И ви и ја знамо да права снага лежи у правди и истини, која је на нашој страни. А ако је то тако, онда се морамо сложити са чињеницом да су снага и спремност за борбу оно што лежи у основи независности и суверенитета, једина неопходна основа на којој поуздано можете градити своју будућност, изградити свој дом, своју породицу, своју Отаџбину.

Поштовани сународници!

Уверен сам да ће војници и официри Оружаних снага Русије, одани својој земљи, професионално и храбро испунити своју дужност. Не сумњам да ће сви нивои власти, стручњаци одговорни за стабилност наше економије, финансијског система, социјалне сфере, руководиоци наших компанија и целокупан руски бизнис деловати координисано и ефикасно. Рачунам на консолидовани, патриотски став свих парламентарних партија и јавних снага.

На крају, као што је увек било у историји, судбина Русије је у поузданим рукама нашег мултинационалног народа. А то значи да ће донете одлуке бити спроведене, постављени циљеви ће бити постигнути, безбедност наше Отаџбине ће бити поуздано загарантована.

Верујем у вашу подршку, у ту непобедиву снагу коју нам даје љубав према Отаџбини.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/67843>

САСТАНАК СА СЕРГЕЈЕМ ШОЈГУОМ И ВАЛЕРИЈЕМ ГЕРАСИМОВИМ

Москва, Кремљ, 27. фебруар 2022. године

Председник се састао са министром одбране Сергејем Шојгуом и начелником Генералштаба Оружаних снага Руске Федерације – првим замеником министра одбране Валеријем Герасимовим.

В. Путин: Поштоване колеге!

Видите да западне земље не предузимају само непријатељске акције против наше земље у економској сфери, имам у виду нелегитимне санкције, чега су сви добро свесни, већ и највиши званичници водећих држава НАТО-алијансе дају агресивне изјаве против наше државе.

Стога наређујем министру одбране и начелнику Генералштаба да пребаце снаге за (нуклеарно) одвраћање руске војске на посебан ниво борбеног дежурства.

С. Шојгу: Јасно.

В. Герасимов: Јасно.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/67876>

КОНЦЕРТ ПОВОДОМ ГОДИШЊИЦЕ УЈЕДИЊЕЊА КРИМА СА РУСИЈОМ*

Москва, 18. март 2022. године

Владимир Пуџин је присуствовао концерту посвећеном осмој годишњици уједињења Крима са Русијом, који је одржан у спортском комплексу „Лужњики“ у Москви. Преносимо целокуино обраћање председника РФ Владимира Пуџина окуљеном народу на концерту.

„Ми, вишенационални народ Руске Федерације, уједињени заједничком судбином на својој земљи,“ – први је ред основног закона државе – Устава. И свака реч је испуњена дубоким значењем, има велику вредност.

На својој земљи, уједињеној заједничком судбином – тако су људи вероватно мислили и тиме се водили када су изашли на референдум на Криму и у Севастопољу 18. марта 2014. године. Живели су и живе на својој земљи и желели су да живе заједничку судбину са својом историјском домовином – са Русијом. Имали су пуно право на то и постигли су свој циљ. Прво да им честитамо празник, ово је њихов празник. Честитамо!

За то време Русија је учинила много на подизању Крима и Севастопоља. Требало је радити ствари које нису одмах видљиве голим оком. Оне су фундаменталне природе: снабдевање гасом, снабдевање енергијом, комуналне услуге, обнова путне мреже, изградња нових путева, аутопутева и нових мостова.

Требало је извући Крим из тог понижавајућег положаја, из оног понижавајућег стања у које су Крим и Севастопољ били потопљени када су били део друге државе која је финансирала ове територије по тзв. резидуалном принципу.

Али није само у томе ствар. Ствар је у томе што ми знамо шта даље треба да радимо, како да радимо даље, ради чега, и свакако ћемо све наше планове спровести у дело.

Али нису то само ове одлуке. Чињеница је да су Кримљани и Севастопољци исправно поступили када су ставили чврсту баријеру на пут неонацистима и екстремним националистима. Јер оно што се дешавало на другим територијама и дешава се најбоља је потврда овога.

Људи који су живели и живе у Донбасу такође се нису сложили са овим државним ударом. Против њих су одмах организоване разбојничке војне операције, и то више њих; одмах су бачени у блокаду, подвргнути систематском гранатирању из топова, ваздушним ударима – то је све оно што се назива „геноцидом“.

*Русија у новом добу – есеји и обраћања / Владимир В. Путин; приредила и превела с руског Даја-на Лазаревић. - Београд : Институт за политичке студије, 2022. - стр. 163–164

Управо је спасење људи од овог страдања, од овог геноцида – основни, главни разлог, мотив и циљ војне операције коју смо покренули у Донбасу и Украјини; управо је то циљ. И знате, ту ми на памет падају речи из Светог писма: „Од ове љубави нико нема веће, да ко живот свој положи за пријатеље своје“. И видимо како се наши момци херојски понашају и боре током ове операције.

Ове речи су из Светог писма хришћанства, из онога што је драго онима који исповедају ову религију. Али суштина је да је то универзална вредност за све народе и представнике свих вероисповести у Русији, а посебно за наш народ, пре свега за наш народ. И најбоља потврда за то је како се боре, како се понашају наши момци током ове војне операције: раме уз раме, помажу, подржавају једни друге, а ако треба и свог рођеног брата покривају телима од метка на бојном пољу. Одавно нисмо имали такво јединство.

Десило се да се почетак операције – сасвим случајно се тако десило – поклопио са рођенданом једног од наших истакнутих војсковођа, канонизованог у светитеља, Фјодора Ушакова, који у читавој својој блиставој војној каријери није изгубио ниједну битку. Једном је рекао да ће ове грмљавине ићи у славу Русије. Тако је било тада, тако је и данас, и тако ће увек бити!

Хвала!

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/68016>

САСТАНАК СА МИНИСТРОМ ОДБРАНЕ СЕРГЕЈЕМ ШОЈГУОМ*

Москва, Кремљ, 21. април 2022. године

С. Шојгу: Поштовани Владимире Владимировичу! Оружане снаге Руске Федерације и народна милиција Доњецке Народне Републике су ослободили Маријупољ. Остаци формације националиста склонили су се у индустријску зону погона „Азовстаљ“.

Маријупољ је главно индустријско и главно транспортно чвориште на Азовском мору. Кијевски режим је 2014. године прогласио град дефакто привременом престоницом Доњецке области, претварајући га у периоду од осам година у моћно утврђено подручје и уточиште радикалних украјинских националиста. Ово је заправо престоница „Азова“, батаљона „Азов“.

У град је довучена велика количина тешког наоружања, војне опреме, укључујући тенкове, МЛРС „Смерч“, „Ураган“, артиљеријске системе велике снаге, ракетне системе „Точка-У“.

„Точка-У“ има домет од 120 километара, а наш Таганрог је 94 километра од Маријупоља, отприлике на овој удаљености је главни град Јужног федералног округа Ростов.

Створене су резерве пројектила, муниције, горива и мазива, хране за дуготрајна борбена дејства. Главни објекти урбане инфраструктуре, укључујући морску луку и пловни пут, минирани су и не само минирани, већ и блокирани плутајућим дизалицама. Бродови који су се тамо налазили били су углавном страни бродови. Укупно, ако говоримо о оклопним возилима – тенковима, борбеним оклопним возилима, било их је 179, као и 170 различитих топова и минобацача, укључујући вишецевне ракетне бацаче, већ сам говорио о њима, „Смерчи“ и „Урагани“. У време опкољавања 11. марта, укупан број Оружаних снага Украјине и националистичких формација, као и страних плаћеника, којих је такође било прилично, износио је више од 8.100 људи. Током ослобођења града, више од 4.000 је убијено, 1.478 се предало, преостала група – више од 2.000 – блокирана је у индустријској зони фабрике „Азовстаљ“.

Пружајући отпор, националисти су скоро све стамбене објекте претворили у дуготрајне ватрене тачке. У приземљу су постављена оклопна возила и артиљерија, а на спратовима снајперисти. Одвојени одреди – са противтенковским ракетним системима. На средњим спратовима и у подрумима окупали су све становнике, претварајући их у живи штит. Чували су се и на средњим спратовима и у подрумима. Тако је, фактички, било у свакој кући.

Повлачећи се, украјинска војска, националистички батаљони у Маријупољу, као и у другим украјинским градовима, скривали су се иза цивилног ста-

* Русија у новом добу – есеји и обраћања / Владимир В. Путин; приредила и превела с руског Дајана Лазаревић. - Београд : Институт за политичке студије, 2022. - стр. 165–168

новништва. Овде имамо много случајева када су током повлачења истеривали људе из подрума да би обезбедили своје повлачење. Иначе, било је то буквално пре четири дана, када је лучки рејон ослобођен. Скоро све су из вишеспратница истерали на улице да би се сакрили, остављајући за собом рушевине, укључујући и друштвено значајне културне објекте.

Ослобађајући Маријупољ, руска војска и јединице народне милиције ДНР предузеле су све мере да спасу животе цивила. Ево, по Вашем налогу, Владимире Владимировичу, од 21. марта свакодневно се отварају хуманитарни коридори за евакуацију цивила и страних држављана.

Војницима Оружаних снага Украјине и милитантима националистичких батаљона предлагало се да положи оружје. Загарантовани су им, наравно, живот, безбедност и медицинска помоћ.

Што се тиче планираних хуманитарних акција – ја их називам „акцијама“ – које су комбиновале и коридоре и услуге транспорта, то су била и амбулантна кола и аутобуси, имали смо дана када је таквих аутобуса било и по стотину, и 25–30 возила хитне помоћи – ми смо свакодневно о томе обавештавали и били у контакту са потпредседницом Владе Украјине [Ирином] Верешчук.

Дипломатске мисије страних држава које су се на овај или онај начин обраћале, будући да су тамо били [њихови] држављани – иначе, многи су пуштени и одведени из Маријупоља током ових хуманитарних акција – Канцеларија Високог комесаријата Организације Уједињених нација за избеглице, специјализоване структуре ОЕБС-а, Међународног комитета Црвеног крста и других међународних организација, званично су обавештени о времену и месту. И наравно, у једном тренутку смо чак и захтевали њихово присуство, како бисмо, наравно, испоштовали сва хуманитарна правила у том погледу, колико је то било могуће уз стално, непрекидно вођење и непрекидну ватру из Маријупоља од стране националних батаљона и Оружаних снага Украјине.

Упркос њиховом противљењу – и милитаната и свих осталих – успели смо да евакуишемо 142.711 цивила из Маријупоља по Вашим упутствима. Ослобођени су сви таоци који су се налазили у трговачкој луци, укључујући и посаде морских пловила, чије су комуникационе системе уништили они који су их заробили тако да нису могли ни са ким да контактирају. Морска лука је минирана. Морско подручје је затворено. Надам се да ће сада имати прилику да напусте ову луку.

Данас је цео Маријупољ под контролом руске војске, народне милиције Доњецке Народне Републике, а територија фабрике „Азовстаљ“ са лоцираним остацима националиста и страних плаћеника безбедно је блокирана.

У протекла два дана, поново по Вашем налогу, прогласили смо режим тишине од 14 до 16 часова, сва борбена дејства су потпуно обустављена, а отворени су хуманитарни коридори за излазак цивила који се можда налазе на територији фабрике „Азовстаљ“.

За њих смо припремили око 90 аутобуса и 25 возила хитне помоћи. Наравно, имајући у виду да се све ово стално искривљује, поставили смо камере за видео

конференције и скоро је био директан пренос овде, у нашем контролном центру. Из „Азовстаља“ нико није изашао. Али други цивили, више од 100 људи, могли су да оду. Ових дана ово је, дозволићете, велики посао који смо радили са свим међународним организацијама.

Тренутно је ситуација у граду мирна, што нам омогућава да почнемо да успостављамо ред, враћамо становништво и омогућавамо миран живот. Што се тиче оних који су побегли у фабрику „Азовстаљ“ и тамо су били темељно блокирани и по целом периметру, потребно нам је око 3–4 дана да завршимо и овај посао у „Азовстаљу“.

Извештај је завршен.

В. Путин: Предложено заузимање индустријске зоне сматрам неприкладним.

Наређујем Вам да откажете.

С. Шојгу: Јасно.

В. Путин: То је случај када морамо да размишљамо – односно увек морамо да размишљамо, али у овом случају још више – о очувању живота и здравља наших војника и официра. Нема потребе да улазите у ове катакомбе и пузите под земљу кроз ове индустријске објекте.

Блокирајте ову индустријску зону тако да мува не пролети.

С. Шојгу: Јасно.

В. Путин: Још једном позовите све који још нису положили оружје да то учине. Руска страна гарантује за њихове животе и достојанствен третман у складу са релевантним међународним правним актима. Свим повређенима биће пружена квалификована медицинска помоћ.

Завршетак борбених радова на ослобађању Маријупоља је успех. Честитам вам. Пренесите војсци захвалност. Молимо да доставите предлоге за одликовања наших заслужних војника државним признањима. Јасно је да у оваквим случајевима другачије не може бити, то су различите награде, али желим да сви знају: у нашем схватању, сви су они хероји, у схватању целе Русије. Они су сви хероји.

У вези са тим, поред испуњавања свих друштвених обавеза према нашим војним лицима, посебно према повређенима, према породицама наших погинулих сабораца, неопходно је обезбедити безусловно испуњавање свих социјалних гаранција.

Али чини ми се да то није довољно. Морамо размишљати о додатним мерама подршке, а у неким случајевима и о овековечењу сећања на наше саборце који су заиста показали херојство и жртвовали своје животе за миран

живот нашег народа у Донбасу и да би обезбедили миран живот и постојање саме Русије, мирно постојање наше државе. Ови људи то заслужују својим поступцима и односом према заклетви.

По линији Министарства одбране, молим да то решите. Даћу одговарајућа упутства Администрацији председника, разговараћу са колегама у регионима, а они ће обављати одговарајуће послове у општинама Русије.

Наравно, стављање под контролу тако важног центра на југу као што је Маријупољ је успех. Честитам Вам.

С. Шојгу: Хвала, Владимире Владимировичу.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/68254>

ПАРАДА ПОБЕДЕ НА ЦРВЕНОМ ТРГУ*

Москва, 9. мај 2022. године

Обраћање председника Русије на војној паради

В. Путин: Поштовани грађани Русије! Драги ветерани!

Другови војници и морнари, наредници и старешине, везисти и заставници!

Другови официри, генерали и адмирали! Честитам вам Дан Велике победе!

Одбрана Отаџбине, када се одлучивало о њеној судбини, увек је била светиња. Са таквим осећањима истинског патриотизма, милиција Минина и Пожарског устала је за Отаџбину, кренула у напад на Бородинско поље, борила се против непријатеља код Москве и Лењинграда, Кијева и Минска, Стаљинграда и Курска, Севастопоља и Харкова.

Тако и сада, ових дана борите за наш народ у Донбасу. За безбедност наше Отаџбине – Русије.

Девети мај 1945. заувек је уписан у светску историју као тријумф нашег уједињеног совјетског народа, његовог јединства и духовне моћи, подвиг без премца на фронту и у позадини.

Дан победе је близак и драг свакоме од нас. Нема породице у Русији коју није опрљио Велики отаџбински рат. Сећање на њега не бледи. На данашњи дан, у бескрајном току „Бесмртног пука“, налазе се деца, унуци и прауници хероја Великог отаџбинског рата. Они носе фотографије својих рођака, палих бораца који су заувек остали млади и ветерана који су нас већ напустили.

Поносни смо на непокорену, храбру генерацију победника, што смо њихови наследници, и наша је дужност да чувамо сећање на оне који су сломили нацизам, који су нам завештали да будемо будни и да учинимо све да се страхота глобалног рата не понови.

И зато се, упркос свим несугласицама у међународним односима, Русија увек залагала за стварање система једнаке и недељиве безбедности, система који је од виталног значаја за целокупну светску заједницу.

У децембру прошле године предложили смо да се закључи споразум о гаранцијама безбедности. Русија је позвала Запад на искрен дијалог, на тражење разумних, компромисних решења, на вођење рачуна о интересима једни других. Све је узалуд. Земље НАТО-а нису хтеле да нас чују, што значи да су у ствари имале потпуно другачије планове. И ми смо то видели.

Отворено су текле припреме за још једну казнену операцију у Донбасу, за инвазију на наше историјске земље, укључујући и Крим. У Кијеву су нај-

* Русија у новом добу – есеји и обраћања / Владимир В. Путин; приредила и превела с руског Даја-на Лазаревић. - Београд : Институт за политичке студије, 2022. - стр. 195-199

вили могућу набавку нуклеарног оружја. НАТО блок је започео активно војно освајање нама суседних територија. Тако се систематски стварала претња која је нама апсолутно неприхватљива, штавише, директно на нашим границама. Све је указивало да ће сукоб са неонацистима, бандеровцима, на које су САД и њихови млађи компањони ставили улог, бити неизбежан.

Понављам, видели смо како се развија војна инфраструктура, како су почеле да раде стотине страних саветника, ишле су редовне испоруке најса-временијег наоружања из земаља НАТО-а. Опасност је расла сваког дана.

Русија је превентивно одбила агресију. Била је то изнуђена, правовремена и једина исправна одлука. Одлука суверене, јаке, независне земље.

Сједињене Америчке Државе, посебно након распада Совјетског Савеза, почеле су да говоре о својој ексклузивности, понижавајући тиме не само цео свет, већ и своје сателите, који морају да се претварају да ништа не примећују и покорно све то гутају.

Али ми смо друга држава. Русија има другачији карактер. Ми никада нећемо одустати од љубави према Отаџбини, вери и традиционалним вредно-стима, обичаја наших предака, поштовања свих народа и култура.

А на Западу су ове хиљадугодишње вредности, по свему судећи, одлучили да укину. Таква морална деградација постала је основ за цинична фалсифико-вања историје Другог светског рата, распиривање русофобије, величање издај-ника, ругање сећању на њихове жртве, брисање храбрости оних који су извоје-вали и пострадали за Победу.

Познато нам је да је америчким ветеранима који су хтели да дођу на параду у Москву фактички забрањено да то учине. Али желим да знају: поносни смо на ваше подвиге, ваш допринос заједничкој Победи.

Одајемо почаст свим војницима савезничких војски – Американцима, Британцима, Французима – учесницима Отпора, храбрим војницима и пар-тизанима Кине – свима који су победили нацизам и милитаризам.

Драги другови!

Данас милиционери Донбаса, заједно са борцима Војске Русије, боре се на својој земљи, где су се против непријатеља борили борци Свјатослава и Владимира Мономаха, војници Румјанцева и Потемкина, Суворова и Брусилова, где су се хероји Великог отаџбинског рата – Николај Ватутин, Сидор Ковпак, Људмила Павличенко, борили до смрти.

Сада се обраћам нашим Оружаним снагама и милицији Донбаса. Ви се борите за Отаџбину, за њену будућност, да нико не заборави поуке Другог светског рата. Тако да на свету нема места за целате, разбојнике и нацисте.

Данас сагињемо главе пред блаженим сећањем на све чије је животе однео Велики отаџбински рат, пред сећањем на синове, ћерке, очеве, мајке, дедове, мужеве, жене, браћу, сестре, рођаке, пријатеље.

Сагињемо главе пред сећањем на мученике Одесе, који су живи спаљени у Дому синдиката у мају 2014. године. Пред сећањем на старце, жене и децу

Донбаса, цивиле погинуле од немилосрдног гранатирања, варварских удара неонациста. Сагињемо главе пред нашим саборцима, који су погинули смрћу храбрих у праведној борби – за Русију.

Објављује се минут ћутања.

(Минути ћутања.)

Погибија сваког нашег војника и официра је туга за све нас и ненадокнадив губитак за родбину и пријатеље. Држава, региони, предузећа и јавне организације учиниће све да збрину такве породице и да им помогну. Посебну подршку даћемо деци погинулих и рањених ратних другова. Председнички указ о томе потписан је данас.

Рањеним војницима и официрима желим брз опоравак. И захваљујем се лекарима, болничарима, медицинским сестрама, медицинском особљу војних болница на несебичном раду. Дубоки вам наклон за то што се борите за сваки живот – често под ватром, на првој линији, не штедећи себе.

Поштовани другови!

Сада овде, на Црвеном тргу, раме уз раме стоје војници и официри из многих крајева наше огромне Отаџбине, укључујући и оне који су стигли директно из Донбаса, непосредно из зоне борбених дејстава.

Сетимо се како су непријатељи Русије покушавали да искористе банде међународних терориста против нас, покушавали да посеју национално и верско непријатељство да би нас изнутра ослабили и расцепили. Ништа није успело.

Данас су наши борци различитих националности заједно у борби, штитећи као браћа један другог од метака и гелера.

И у томе је снага Русије, велика, неуништива снага нашег уједињеног вишенационалног народа.

Данас ви браните оно за шта су се борили ваши очеви и дедови, прадедови. За њих је највиши смисао живота увек био благостање и сигурност Отаџбине. И за нас, њихове наследнике, оданост Отаџбини је главна вредност, поуздан ослонац независности Русије.

Они који су сломили нацизам током Великог отаџбинског рата показали су нам пример херојства за сва времена. То је генерација победника, и ми ћемо се увек угледати на њих.

Слава нашим храбрим Оружаним снагама! За Русију! За Победу!

Ура!

СУСРЕТ СА ОЦЕМ ХЕРОЈА РУСИЈЕ ВЛАДИМИРА ЖОГЕ

Москва (Кремљ), 9. мај 2022. године

Владимир Пуџин се састао са Артјомом Жојом, оцем Владимира Жоје, команданта батаљона „Сјарша“ који је поинуо у Донбасу. Председник је А. Жоји уручио Звезду Хероја Русије, која је пошхумно додељена његовом сину.

В. Путин: Артјоме Владимировичу, данас је Дан победе, 9. мај. Уручујем Вам Звезду Хероја – Вашег сина. Нажалост, он није међу нама, напустио је наше редове, али је проживео свој живот ведро, лепо и погинуо као херој, покривајући собом, у пуном, правом смислу ове речи, жене, децу, своје земљаке, сународнике. Дао је живот за своју Отаџбину.

С једне стране, примите моје саучешће што Ваш син више није са нама, али, с друге стране, честитам Вам што сте таквог сина одгајали као истински правог хероја. Желим да ова Звезда Хероја остане заувек у Вашој породици.

А. Жога: Хвала велико, Владимире Владимировичу.

Ово одликовање је Волођа заслужио свим својим поступцима. Он је свих осам година – да, већ је осам година, 2. маја 2014. године ступио у милицију, пре тога смо помагали момцима који су дошли код нас, гарнизон Стрелкова. Давао је целог себе овом послу.

Да, моје васпитање је утицало на њега; ја сам растао и васпитаван у време када смо поштовали своје хероје, успомену на наше дедове. Мој деда је био учесник Великог отаџбинског рата, ветеран, завршио је рат у Кенигсбергу као старији водник по чину, био је артиљеријски извиђач. Володја је, како се испоставило, такође постао извиђач, не артиљеријски, већ војни извиђач, командир батаљона.

Уложићемо све напоре да свој рад приведемо крају, да победа буде наша. Победићемо сигурно, урадићемо све што се од нас тражи. Дај Боже, наравно, да више не губимо своје најмилије и пријатеље, да цена ове победе буде много мања, али победа ће ипак бити наша.

Хвала Вам велико на подршци. Велики је дан 24. [фебруар]. Да, с једне стране, можда јесте страхан, у погледу чињенице да су тада почела ратна дејства, гину и цивили и војно особље, војна лица Руске Федерације, целе наше велике земље Русије, Доњецке, Луганске Народне Републике, милиција. Али, с друге стране, то је био управо такав корак, такав дан, покрет, излаз из наметнуте страшне ситуације, решење целог овог сукоба. Хвала Вам много – желео бих да пренесем у име целог мог батаљона, у име целог 1. армијског корпуса [ДНР], у име целог народа Доњецке Народне Републике. Хвала.

В. Путин: Да постоји бар једна шанса да се овај проблем реши другим, мирним средствима, ми бисмо, наравно, искористили ову шансу. Али нису нам оставили ову шансу, нису нам дали, једноставно није било другог избора.

Момци се боре храбро, херојски, професионално. Сви планови се спроводе. Резултат ће бити постигнут. У то нема никакве сумње.

Вама – срећан Дан победе и честитам Вам одликовање Хероја, Вашег сина.

А. Жога: Хвала. Вама такође, срећан Дан победе, срећан празник.

В. Путин: Хвала.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/68369>

ВЛАДИМИР ПУТИН ЈЕ ЧЕСТИТАО ЗАПОСЛЕНИМА И ВЕТЕРАНИМА СПОЉНЕ ОБАВЕШТАЈНЕ СЛУЖБЕ СТОГОДИШЊИЦУ ИЛЕГАЛНЕ ОБАВЕШТАЈНЕ СЛУЖБЕ⁷

Москва, 30. јун 2022. године

Шеф државе је положио цвеће у подножје споменика „Отаџбина. Одважност. Част“ у седишту Спољне обавештајне службе у Москви, а такође је честитао запосленима и ветеранима усљанове стогодишњицу илегалне обавештајне службе.

В. Путин: Поштовани другови! Драги ветерани!

Окупили смо се да прославимо значајан датум – стогодишњицу отаџбинске илегалне обавештајне службе. Тада, 1922. године, фактички је настао овај правац рада у земљи, упркос свим револуционарним преокретима, обезбеђен је континуитет у сектору који је од суштинског значаја за нашу државу, за безбедност и суверенитет земље.

Искрено честитам јубилеј свима којима је рад у овој значајној области постао позив и судбина, који су годинама и деценијама далеко од Отаџбине, без дипломатског или другог покрића бранили националне интересе наше земље, који и данас изводе јединствене операције, прослеђујући највредније информације Центру.

Ваша јединица има богату историју и славне традиције. Током 1930-их и раних 1940-их, илегални обавештајци су благовремено долазили до информација о агресији коју су припремали нацисти, о закулисним маневрима западних држава, које су гурале нацисте да нападну СССР, да марширају на исток.

Након почетка Великог отаџбинског рата, илегални обавештајци су откривали планове непријатеља, помажући да дође до Велике победе. И током Хладног рата дали су огроман допринос постизању стратешког паритета. Пружили су непроцењиву помоћ у развоју домаће индустрије и науке. Они су допринели јачању одбрамбене способности Отаџбине, расту њеног међународног утицаја и престижа.

Имена Јакова Серебрјанског и Наума Ејтингона, Дмитрија Бистролетова и Конона Молодог, супружника Вартањан и Алексеја Ботјана и других хероја

⁷ Појам „обавештајац-илегалац“ (рус. разведчик-нелегал) се односи на обавештајца који живи у другој држави под маском грађанине те или неке друге државе. Према речима директора Спољне обавештајне службе Русије Сергеја Нарешкина (28. јуна 2022), Русија има најмоћнију апаратуру илегалних обавештајаца на свету. (прим. прев.)

„невидљивог фронта“ заувек су ушла у историју земље и наших специјалних служби, обавештајне службе. Они су постали примери професионализма и личне храбрости за садашње и будуће генерације обавештајаца.

А данас је рад у овом правцу један од најодговорнијих, а захтеви за запослене су изузетно високи.

Ситуација у свету је и даље сложена и веома динамична. Морамо да решавамо нестандартне проблеме са много непознатих, да одговоримо на изазове у којима је фактор неизвесности висок.

У овој ситуацији, приоритет за Спољну обавештајну службу и друге наше специјалне службе је стратешко предвиђање међународних процеса. И таква анализа треба да буде реална, објективна, заснована на поузданим информацијама и најширем спектру поузданих извора.

Не ваља, како кажу, мешати жеље и стварност. Иначе, такозвани колективни Запад је у великој мери упао у ову замку и у свом деловању полази од премисе да нема алтернативе њиховом моделу либералног глобализма. А овај модел – назовимо ствари правим именом – и даље је исто ажурирано издање неоколонијализма, ништа друго, свет у америчком стилу, свет за елиту, у коме се права свих осталих једноставно крше.

Јасна потврда тога је судбина многих земаља и народа на Блиском истоку, у другим регионима света, а данас и милиона људи у Украјини, које Запад једноставно цинично користи као потрошни материјал у геополитичким играма, у својим покушајима да „обуздају“ Русију. Узгред, шта је то „обуздавање“? То што не дозвољавају да се развијамо темпом који нам је потребан и на бази традиционалних вредности које су нам потребне. О томе се ради у „обуздавању“. Какво је то обуздавање? То је само борба против Русије.

Истовремено, Запад покушава да игнорише своју незгодну реалност – формирање мултиполарног светског поретка. Наравно, не могу у потпуности занемарити ове објективне тенденције. Али у својој практичној политици они се руководе једним циљем – да одрже своју доминацију на било који начин.

Такав догматизам, терет прошлости, неспремност да се погледа истини у очи неминовно повећава ризик од даљих непромишљених, импулсивних акција Запада. Али у исто време, ова ситуација отвара [могућности] за Русију и наше истомишљенике у свету – а ви знате да имамо много истомишљеника. Неки се, додуше, плаше да подигну главу и кажу то наглас, али у ствари размишљају отприлике на исти начин као и ми, мисле као и ми. Много их је, ових истомишљеника, држава и људи, народа који желе да иду својим путем заснованим на принципима истинског мултилатерализма.

Наравно, потребна је посебна дискусија о таквом моделу, о нашој визији будућности, о агенди која би ујединила, а не поделила човечанство. И у будућности сматрам важним, наравно, да један од својих јавних наступа посебно посветим овоме или да изаберем неки други формат по овом питању.

Данас желим да подвучем да је, по мом мишљењу, главна ствар мултиполарност. Желим да подвучем да је, у нашем схватању, мултиполарност, пре свега, слобода. Слобода држава и народа, њихово природно право на сопствени

пут развоја, на очување своје оригиналности и посебности. У таквом моделу светског поретка не може бити места за диктатуру, шаблоне које неко намеће, идеје о искључивости појединих земаља или чак неких блокова.

Понављам још једном: сада, на позадини фундаменталних трансформација у свету, важно је сагледати укупну слику онога што се дешава и на основу тога деловати проактивно. И овде много зависи, наравно, од вас, од вашег рада, од његовог квалитета. Пре свега, то се, наравно, тиче сфере националне безбедности, благовременог добијања информација о војним и геостратешким плановима појединих држава и њихових удружења који представљају или могу представљати директну претњу нашој земљи.

Под сталном пажњом треба да буде ситуација у глобалној економији и финансијском сектору. Важно је проучити конјунктуру и главне трендове на светским тржиштима, израчунати могуће последице тих корака и одлука које утичу на интересе Русије и домаћег бизниса, наше интеграције и међународне пројекте.

Као и до сада, један од приоритета рада Спољне обавештајне службе је помоћ у индустријском и технолошком развоју наше земље, у јачању њених одбрамбених потенцијала. Овај правац је увек актуелан, посебно сада у контексту покушаја увођења санкција Русији. Иначе, и ви и ја то добро знамо, Совјетски Савез, а и пре Совјетског Савеза земља је стално живела у условима ових санкција. На овај или онај начин, увек су покушавали да нас обуздају.

Задатак супротстављања међународном тероризму остаје међу кључним. То укључује информативну подршку руским јединицама стационираним у Сирији, идентификацију начина за снабдевање милитаната оружјем и новцем, локацију њихових база, командних пунктова и центара за обуку.

Не смемо да ослабимо пажњу на питања безбедности руских грађана у иностранству, укључујући и амерички континент, у западним земљама уопште, на Блиском истоку и у Африци. У вези са тим, желим да напоменем да је Спољна обавештајна служба последњих година озбиљно ојачала своје оперативне, информационе и аналитичке способности. Кадровски потенцијал одељења је значајно порастао. И сигуран сам да ћете учинити све што је потребно да на адекватан начин испуните све постављене задатке. Као и ваши легендарни претходници, радићете јасно, ефикасно и часно служити Русији и нашем народу.

Још једном вам честитам јубилеј. Вама и вашим најмилијима желим све најбоље, добро здравље и професионалне успехе.

Захваљујем Вам.

Честитам!

С. Нарешкин: Поштоване колеге!

Велика нам је част и знак посебне пажње да лично од председника Русије Владимира Путина добијемо високу оцену деловања илегалне обавештајне службе у оквиру Спољне обавештајне службе Русије, која обележава стогодишњицу постојања. Штавише, такву оцену председник је изнео у седишту Спољне обавештајне службе, на нашем спомен обележју „Отаџбина. Храброст. Част“.

Обележавање стогодишњице илегалне обавештајне службе није постало само значајан догађај за нашу службу и друге ресоре државне безбедности Руске Федерације, већ је наишло на широк одјек у руском друштву и међу нашим страним партнерима. Ово сведочи о препознавању ефективности овог оштрог обавештајног инструмента којим наша Служба располаже и о великом поштовању које Руси имају према херојима обавештајцима који су своје животе посветили служењу Отаџбини.

Потпуно смо свесни растућег значаја илегалне обавештајне службе у контексту војно-политичке кризе коју су изазвали Вашингтон и земље НАТО-а у односима са Русијом. Руководство и запослени у Одељењу С, илегални обавештајци, достојанствено настављају рад својих претходника, одржавају борбену способност јединице на високом нивоу, уводе нове облике и методе вођења обавештајних активности у глобалном дигиталном окружењу и оштром супротстављању непријатеља.

Драги другови! Још једном вам честитам стогодишњицу совјетске, руске илегалне обавештајне службе. Ми Руси смо народ-победник. А безбедност и просперитет наше велике Отаџбине нема цену.

Желим вам добро здравље, успех и просперитет. Хвала Вам на служби!

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/68790>

САСТАНАК СА МИНИСТРОМ ОДБРАНЕ СЕРГЕЈЕМ ШОЈГУОМ

Москва, Кремљ, 4. јул 2022. године

С. Шојгу: Друже Врховни главнокомандујући!

Дана 19. јуна формације и војне јединице групације „Центар“ под командом генерал-пуковника Лапина, у сарадњи са јединицама Другог корпуса Народне милиције Луганске Народне Републике и уз подршку јужне групације војске под командом генерала армије Сузовикина, успешно су извеле офанзивну операцију за ослобађање територије Луганске Народне Републике.

У року од две недеље опкољене су и ликвидирани групације у „Горском котлу“, у областима Лисичанска и Северодоњецка. Под контролу је узето 25 насељених пунктова, од којих су најкрупнији Северодоњецк, Золотоје, Горскоје, Волчејаровка. Операција је завршена јуче ослобађањем једног од најкрупнијих градова Луганске Народне Републике – Лисичанска. Укупно, током активних офанзивних операција, 670 квадратних километара територије је узето под контролу.

Укупни губици оружаних снага Украјине износе 5.469 људи, укључујући неповратне – 2.218, санитарне – 3.251; 196 тенкова и других оклопних возила, 12 авиона, један хеликоптер, 69 беспилотних летелица, шест противваздушних ракетних система великог домета, 97 вишецевних ракетних система, 166 пољских и минобацачких топова, 216 аутомобила различите намене.

У Лисичанску, повлачећи се, непријатељ је напустио 39 тенкова и других оклопних возила, 11 топова и минобацача, 48 противтенковских ракетних система Javelin и NLAW, 18 система Stinger и три беспилотне летелице.

Тренутно се врши деминирање града Лисичанска и његове околине, допремање хуманитарног терета, као и пружање медицинске помоћи цивилима.

Оружане снаге Руске Федерације настављају да изводе специјалну војну операцију.

В. Путин: Добро. Хвала.

Као што знате, генерал-пуковник Александар Павлович Лапин и генерал армије Сергеј Владимирович Сузовикин су ме такође известили данас о напретку у испуњавању задатака који су им додељени и о својим предлозима за развој офанзивних операција. И Министарство одбране и Генералштаб имају у виду све предлоге команданата на терену.

Јединице које су учествовале у активним борбеним дејствима и постигле успех, победе на луганском правцу, наравно, треба да се одморе и повећају своје борбене способности. И друге војне формације, укључујући групацију „Исток“ и групацију „Запад“, морају да извршавају своје задатке према раније

одобреним плановима, по јединственом плану и надам се да ће се све на њиховим правцима одвијати на исти начин као што се то догађало у Луганску пре садашњег времена.

Слажем се са Вашим предлогом да се команданту групације „Центар“ генерал-пуковнику Лапину и заменику команданта 8. армије Јужног војног округа генерал-мајору Абачеву додели звање Хероја Русије. Одговарајући Указ председника биће потписан данас.

Такође Вас молим да државне награде уручите свим војницима који су се истакли у току ових ратних дејстава. На основу Ваших дневних извештаја, знам да у руској војсци има много таквих храбрих, професионалних ратника, дрских ратника у добром смислу, и сви они треба да буду награђени одговарајућим државним наградама Отаџбине.

Моје честитке и речи захвалности у потпуности се односе на борце 2. армијског корпуса Народне милиције ЛНР – такође знам да су деловали активно, компетентно, показали храброст и јунаштво у правом смислу те речи, показали херојство у ослобађању своје родне груди.

Честитам вам свима и желим вам успех у даљем раду.

Хвала.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/68815>

СУСРЕТ СА РУКОВОДСТВОМ ДРЖАВНЕ ДУМЕ И РУКОВОДИОЦИМА ПОСЛАНИЧКИХ ГРУПА

Москва (Кремљ), 7. јул 2022. године

У Кремљу, у Каширининој сали, председник Владимир Пуџин је одржао сасишанак са руководством Државне думе и руководиоцима посланичких група политичких партија у Државној думи Федералне скупштинe Руске Федерације.

В. Путин: Добар дан, поштоване колеге, поштовани Вјачеславе Викторовичу!

Јуче, 6. јула, завршено је пролећно заседање Државне думе, а сви посланици – желим да то подвучем – све посланичке групе дале су свој значајан допринос њеним укупним резултатима.

Верујем да су резултати рада веома вредни – важни и значајни за народ, за целу руску државу, за заштиту наших националних интереса, обезбеђивање сувереног, одрживог и ефикасног развоја земље.

Ова седница Думе била је богата догађајима, напета и веома одговорна, с обзиром на обим и сложеност задатака са којима се суочавамо. После 24. фебруара, када је почела специјална војна операција, све гране власти и нивои власти у земљи морали су да делују одлучно, усклађено и брзо.

Данас желим да вам се захвалим што сте овако радили: сабрано, компетентно, брзим темпом. Верујем да су све посланичке групе потврдиле своју политичку одрживост и зрелост, деловале су консолидовано и кохезивно – као прави државници и патриоте Русије, којима у овим тешким условима било какве међупартијске несугласице бледе у други план. Јер имамо много партија, али Отаџбина је једна, и нема ништа важније и више од судбине Отаџбине.

Усвојен је низ одлука и закона којима се озбиљно јача систем социјалне подршке народу, у циљу додатне заштите грађана. Не ради се само о напредној индексацији пензија, што је свакако веома важно, повећању егзистенцијалног минимума и минималне зараде – све је то спроведено без одлагања, без успоравања, јасно, компетентно – али и о новим мерама подршке породицама са децом, продужењу и проширењу механизма повлашћених хипотека, додатне гаранције за наше хероје – војна лица. Има још много значајних одлука – нећу их сада све набрајати: о томе знате и ви, а можда и боље од мене, јер сте сами, својим рукама, све ово урадили.

Посебно бих желео да напоменем и да се захвалим свим парламентарним партијама на организованој хуманитарној подршци становницима Донбаса – баш свим парламентарним партијама, јер су медији на различите начине пратили овај рад, али сви, то знам из пристиглих информација, су узели учешће и сада активно учествују у томе.

Такође знам да су многи народни посланици, узевши службено одсуство, отишли у зону борбених дејстава како би лично, често уз реалну опасност по своје животе, обезбедили залихе хране, лекова и основних потрепштина на месту испоруке и брзо распоредили хуманитарне центре за помоћ. Неке од ваших колега су још увек тамо, раде као волонтери. А таква иницијатива, таква помоћ без личне користи је заиста потребна, веома тражена.

Одвојено, желео бих да напоменем да је, узимајући у обзир ситуацију која се брзо мења, Државна дума, заједно са Владом, стално прилагођавала читав низ мера за подршку основним секторима руске привреде и радној снази предузећа, укључујући сегмент малих и средњих предузећа, ИТ индустрија и других критичних области.

Као резултат тога, успели смо да одржимо макроекономску стабилност, што је изузетно важно за привреду, да одржимо запосленост, нормалан ритам малопродаје и уопште привредног живота у регионима, главне транспортне и логистичке ланце, да проширимо слободу предузетничке активности и да ојачамо заштиту привредних субјеката од прекомерног административног притиска и неоснованог кривичног прогона. Знам да овде има још много да се уради, али у целини, много је урађено.

За кратко време, почев од првих дана марта, уведено је неколико пакета антисанкцијских мера у блиском консултацији са Владом. Захваљујући њима, минимизирани су последице непријатељских, очигледно отворено непријатељских акција западних држава. Да, наравно, ми то разумемо и знамо, видимо да нам те незаконите мере против Русије стварају тешкоће, очигледна је то чињеница, али никако оне на које су рачунали иницијатори економског блицкрига против Русије.

Очигледно, они су покушавали не само да јаче ударе по руској економији – њихов циљ је био да посеју раздор и пометњу у нашем друштву, да деморалишу људе. Али и овде су се прерачунали: ништа од тога није било, а сигуран сам да неће ни бити.

У вези са тим, индикативан је пример руског парламента као највишег представничког тела. Политика Сабора заснива се на вољи народа Русије, на чврстом ставу, на уверењу да смо историјски у праву, на неоспорној решености огромне већине грађана земље да брани суверенитет Русије и да помогне нашим људима у Донбасу. То је оно што лежи у основи политике наше државе у целини.

Такозвани колективни Запад, на челу са Сједињеним Државама, деценијама је изузетно агресиван према Русији. Наши предлози за стварање система једнаке безбедности у Европи су одбијени. Одбијене су иницијативе за заједнички рад на проблему противракетне одбране. Упозорења о неприхватљивости ширења НАТО-а, посебно на рачун бивших република Совјетског Савеза се игноришу. Чак је и сама идеја о могућој интеграцији Русије у овај исти Северноатлантски савез у фази наших, како се тада чинило, ведрих односа са НАТО-ом, очигледно, деловала апсурдно за њене чланице.

А зашто? Да, јер им једноставно не треба држава као што је Русија – ето зашто. Зато су подржавали тероризам, сепаратизам у Русији, унутрашње деструктивне снаге и „пету колону“ у нашој земљи. Сви они су добили и добијају безусловну подршку тог истог колективног Запада.

Речено нам је, данас чујемо да смо започели рат у Донбасу, у Украјини. Не, покренуо га је управо овај колективни Запад, организујући и подржавајући антиуставни оружани удар у Украјини 2014. године, а затим охрабрујући и оправдавајући геноцид над људима у Донбасу. Овај најколективнији Запад је директни подстрекач, кривац за оно што се данас дешава.

Ако је овај исти Запад хтео да изазове сукоб како би прешао у нову фазу борбе против Русије, у нову фазу обуздавања наше земље, онда се може рећи да је донекле и успео. И рат је покренут, и санкције су уведене. У нормалним условима, вероватно би то било тешко урадити.

Али на шта бих желео да вам скренем пажњу? Требало је да схвате да су већ изгубили од самог почетка наше специјалне војне операције, јер њен почетак значи и почетак радикалног слома америчког светског поретка. Ово је почетак транзиције од либерално-глобалистичког америчког егоцентризма у истински мултиполарни свет – свет заснован не на својим себичним правилима иза којих не стоји ништа осим жеље за хегемонијом, не на лицемерним двоструким стандардима, већ на међународном праву, на истинском суверенитету народа и цивилизација, на њиховој вољи да живе своју историјску судбину, своје вредности и традиције и граде сарадњу на основама демократије, правде и једнакости. И морају схватити да се овај процес више не може зауставити.

Ток историје је неумољив, а и покушаји колективног Запада да свету наметне свој нови светски поредак. Ти покушаји су осуђени на пропаст.

Истовремено, желим да кажем и подвучем: имамо много присталица, укључујући и у самим Сједињеним Државама, и у Европи, а још више на другим континентима и другим државама, и биће их све више, у то нема сумње.

Понављам, чак и у земљама које су још увек сателити Сједињених Држава, све више расте схватање да слепа послушност њихових владајућих елита свом господару, по правилу, не одговара њиховим националним интересима, а најчешће им једноставно радикално противречи. Са порастом ових расположења у друштву, на крају ће сви морати да се разрачунају.

Данас ове владајуће елите пред нашим очима подижу степен манипулације јавном свешћу. Владајуће класе западних земаља, наднационалне и глобалистичке природе, схватајући да се њихова политика све више одваја од стварности, од здравог разума, од истине, почеле су да користе отворено деспотске методе.

Запад, који је својевремено декларисао такве принципе демократије као што су слобода говора, плурализам, поштовање других мишљења, данас се дегенерише у потпуну супротност – у тоталитаризам. Укључује цензуру, затварање медија, самовољу према новинарима, јавним личностима.

Ова пракса забрана се не протеже само на информациони простор, већ и на политику, културу, образовање, уметност – на све сфере јавног живота западних држава. Штавише, такав модел тоталитарног либерализма, укључујући и озлоглашену културу укидања, широко распрострањене забране – намећу или бар покушавају да наметну целом свету.

Али истина и стварност је да народи већине држава не желе такав живот и такву будућност, већ заиста теже не формалном, декоративном, већ суштинском, стварном суверенитету и једноставно су уморни од клечања, понижавања пред онима који себе сматрају изузетним, а још и на своју штету да служе њиховим интересима.

Данас чујемо да хоће да нас поразе на бојном пољу. Па, шта да кажем? Нека покушају. Већ смо много пута чули да Запад жели да се бори са нама „до последњег Украјинца“. Ово је трагедија за украјински народ, али изгледа да све иде ка томе. Али сви треба да знају да, по великом рачуну, још ништа озбиљно нисмо започели.

При томе, ни ми не одбијамо мировне преговоре, али они који одбијају треба да знају да ће им, како време пролази, бити теже да преговарају са нама.

Поштоване колеге!

Патриотски државни приступ се у потпуности одражава у раду Државне Думе, у суштини, одређује читав законодавни, политички дневни ред. Тако би требало да буде у демократској и истински независној држави.

Уверен сам да је за водеће партије Русије брига за добробит наше земље и нашег народа била и биће изнад свега, за људе који су вам делегирани, повели вам свој глас, дали вам висок статус законодаваца и очекују поштину, савесну службу од посланичког кора, доношење делотворних, правичних, дубоко промишљених законских аката. Људи су ти који ће дати објективну оцену сваке партије, па тако и у септембру, на следећим изборима регионалним и општинским властима.

Надам се да предизборно такмичење неће штетити заједничким партнерским активностима у Државној думи садашњег, осмог сазива.

Хвала велико на пажњи.

Изволите, дајем Вам реч.

В. Володин: Поштовани Владимире Владимировичу! Поштоване колеге!

Владимире Владимировичу, желим да изразим своју захвалност што, упркос заузетости, увек обраћате пажњу на дневни ред Државне думе и увек можемо да разговарамо о томе са вама, као данас за овим округлим столом.

Али желим да почнем – мислим да ће ме колеге подржати – изражавањем захвалности свих посланика на одлуци да се и Доњецка Република и Луганска Народна Република признају као независне, као и одлука о покретању специјалне војне операције. Сви верујемо да је тиме спречена хуманитарна катастрофа, смрт огромног броја људи, и да су зато била потребна ова решења.

И наравно, данас, када је у питању рад Државне думе, ми пре свега сма-трамо својом дужношћу и приоритетом да учинимо све што је могуће за наше војнике и офицере, обезбедимо њиховим породицама бригу, пажњу и, наравно, унутар наше способности, стварају законодавно поље које нам омо-гућава да превазиђемо изазове са којима се суочава наша земља.

Русији је објављено 1160 санкција. Ниједна држава се није суочила са толико изазова. Дакле, за све нас ово је тренутак истине. Морамо другачије да се односимо према свом раду, а, као што сте с правом рекли, данас имамо једну партију – то је наша држава. Интереси Отаџбине морају бити изнад свих партијских програма и ми се трудимо да их следимо.

Од јануара до данас је усвојен 361 закон. Од овог износа 35% су друштвено значајни закони. То је више него претходних година, и поред тога што због ефикасности морамо да пренесемо овлашћења на Владу, у овој ситуацији нема другог начина. Број закона директне акције расте – то је задатак који сте поста-вили Државној Думи. Данас 63,4% укупног обима усвојених закона чине закони директне акције. Они су, наравно, ефикаснији у решавању проблема људи.

И, наравно, када се расправља, свако може да види шта је прихваћено. Ово побољшава квалитет донетих одлука. Због тога нам је изузетно важно да учинимо све да Државна дума доноси делотворне одлуке које су у складу са данашњим временом.

Ближи нам се летњи распуст, рад у регионима. Планирамо да приступимо организацији нашег рада на мало другачији начин него до сада. С једне стране, трудимо се да што више пажње посветимо нашим бирачима, радећи у окрузима и решавајући проблеме са којима се људи суочавају. С друге стране, проведите летње време како бисте се припремили за јесењу седницу, радећи заједно са Владом на предлозима закона из области замене увоза и стварања нових домаћих технологија.

И, наравно, узимајући у обзир проблеме и ситуацију на територији наших братских република – Луганска и Доњецка, узимајући у обзир апеле наших колега посланика, договорили смо се да ћемо им помоћи да створе правни оквир у оквиру којег ће питања здравства, образовања, социјалне заштите бити решавана.

Долазили су код нас пре само неколико недеља и разговарали смо управо о питањима заједничког рада у оквиру надлежних одбора, како би се таква помоћ пружила у формирању законодавства изградом модела закона, уса-глашавањем законодавства, како би себи у потпуности обезбедили правни оквир за решавање ових питања. Стога ће ово лето бити време наше велике одговорности.

Сматрамо да је овде неопходно, на основу изазова времена, реструктури-рати рад, а то планирамо да урадимо заједно са свим посланичким групама и надлежним комитетима од понедељка, када посланици одлазе у регионе.

Још једном желим да Вам кажем хвала, Владимире Владимировичу, на донетим одлукама. Осећамо дијалог, повратну информацију. Наравно, ваша подршка нам је изузетно важна.

Хвала.

В. Путин: Хвала, Вјачеславе Викторовичу.

Изволите, ГенADIЈе Андрејевичу, Комунистичка партија Руске Федерације.

Г. Зјуганов: Владимире Владимировичу!

Овај састав Думе почео је речима благословења које сте изнели овде у Кремљској палати. Скрећем Вам пажњу на Вашу поруку – она садржи пет главних теза које наша земља мора да постигне: пре свега, да уђе у првих пет најразвијенијих земаља – а за то имамо све што је потребно – да зауставимо изумирање, осиромашење и учинимо све да наша земља овлада најновијом технологијом.

Али од десет месеци, четири месеца смо принуђени да живимо у условима војно-политичке операције, што је са свих становишта изузетно важно. У потпуности подржавамо ову Вашу одлуку, јер говоримо о борби за очување руског света, говоримо о заустављању америчког глобализма који покушава да диктира свима своје услове и све мора да се учини да се нацизам и бандеризам не распрострањују широм Европе.

Прошли пут, када је фашизам захватио целу Европу, човечанство је за ово платило 71 милион живота, од којих су 27 били најбољи синови и кћери велике совјетске земље.

Посетио сам петербуршки форум, пажљиво слушао Ваш говор, написао 26 теза и вероватно први пут осетио да немамо несугласице ни по једном од питања која сте поставили.

Приметио сам још раније, када сте наступали у Валдајском клубу, рекли сте да је капитализам зашао у ћорсокак. Макрон је још оштрије изјавио да је изгубио разум. Колико губи разум, видимо данас у храму капитализма – тој Енглеској, и морамо учинити све да ови људи, који не само што губе разум, већ настављају да покушавају да диктирају своје услове, не распале велики рат.

Да се надовежем на то, наш тим је припремио „програм победе“: 12 закона, развојни буџет – и учинио све да формулише кључне мере и у пракси покаже да се ови проблеми могу успешно решити.

Што се тиче војно-политичке операције, ми смо увек позивали на признање Доњецке и Луганске републике, Крима и Севастопоља. Морам да вас обавестим: данас је прошао извршни комитет левичарских патриотских снага, свака од 132 организације на планети које су са нама прославили годишњицу Велике Октобарске револуције и сада се спремају за 100. годишњицу оснивања СССР-а, сви су подржавали нашу политичку линију. Сматрамо да је ово заједничка победа.

Генерално, разговарао сам са Вама више пута и веома сам задовољан што сте ојачали наш источни бок: Ваш пут у Пекинг, у Индију и сталне консултације у оквиру БРИКС-а, покушај проширења ове организације. Ова веома моћна противтежа англосаксонској идеји да нас сломи и даљег обрачуна са Кином добија све већу подршку. Сигуран сам, ако припремите декрет, да ће нас подржати моји другови и колеге у Думи. Морамо да прославимо 100.

годишњицу формирања СССР-а као велики општенационални празник, јер смо тада добили прву битку против агресора који су покушали да нас поробе и униште.

Чини ми се да је данас сазрело питање чвршће мобилизације ресурса за спровођење програма које сте зацртали. Имамо инструменте за све ово.

Имамо добро припремљен програм за нову индустријализацију и иновације. Представљао сам Вам програм новог универзитета који је креирао Жорес Алферов и који данас показује примере обуке деце будућности.

Сада смо сви заједно гледали Ваш састанак са новим лидерима. Погледајте каква лица, какви занимљиви момци, какве славне идеје! На крају крајева, они се рађају свуда, и у том погледу, ми смо спремни да активно промовишемо ову идеју у Новосибирску, развијајући другу фазу Академгородка. Били сте тамо и санкционисали. Наш градоначелник Локот је преузео ову идеју. У нашем тиму, ту спада и Мељников, у посланичкој групи сваки трећи има научни степен, а у руководству партије – сваки други.

Мишустин добро подржава идеју најновије савремене технологије. Додатно је издвојио 100 милијарди за развој електронике и робототехнике. А сада за нас задатак развоја домаће авијације добија посебно значење.

Ми смо припремили програм Нове оранице, Ви сте га предали Државном савету, а Кашин је заједно са Харитоновим, заједно са Коломејцевом, разрадио овај програм. У протекле две године додали смо 28% у области пољопривредног инжењерства. Ово се десило након тога што сте Ви дали директну инструкцију Влади на Државном савету. Верујем да ову тему можемо веома ефикасно да реализујемо.

Ваша чувена фабрика Киров. Отишао сам, дошли Немци, теку им слине када виде како смо се брзо локализовали и производимо, без икакве стране помоћи, савремене аутомобиле највише класе.

У Татарстану ћемо сутра-прекосутра одржати велики празник пријатељства народа. Тамо смо узели народно предузеће попут совхоза у Грудину „Лењина – Казанковскоје“. Тамо ћемо приказати 100 врста опреме домаће производње и показати како је могуће радити у савременим условима без подицања цена и производње супер-класне продукције прехранбених производа.

Верујем да ћемо, ако ову идеју промовишемо широм земље и створимо бар по једно народно предузеће у сваком региону, преплавити наше тржиште јефтиним производима највишег квалитета, а наша храна ће бити као лакмусов папир, наш приоритет.

Иначе, поставили сте задатак да се ове године пожње 130 милиона тона жита. Сматрам да је апсолутно реалан задатак ако моје колеге и даље активно подржавају програм Нове оранице у трогодишњем буџету, на чему смо већ почели да радимо.

А нови стил, шта је то, као Ваша идеја: ушло је у ћорсокак. Капиталиста није само дошао у ћорсокак, он је данас заиста бесан, али постоји само један противотров, јер капитализам увек рађа нацизам, фашизам и бандеризам и нема ко да га победи осим социјализма.

Стога очекујем да ћете у свом следећем говору поставити социјалистичке задатке. И мислим да ће чак и Јединствена Русија то активно подржати. Володин седи поред Вас и осмехује се, већ му се свиђа ова идеја. Он одржава велика, крупна саслушања о главним питањима у Думи. Недавно је била сјајна седница, по питању образовања. Спремни смо да наш закон о образовању за све спроведемо у дело.

И гледајте, Кличкова сте прошли пут подржали код мене у Орловској области. Захваљујем Вам, за мене је то ствар принципа. Моја орловска земља је сва измучена: 800 масовних гробница, сахрањено је више од 400 хиљада најбољих синова, који су сломили кичму фашистичкој звери на Орловско-курској избочини.

Ове године ће мој орловски крај, који нема чернозема, дати шест тона жита по особи. Шест тона биће најбоља жетва у нашој земљи. У Хакасији смо за три године удвостручили буџет, то је јединствени сибирски регион. А чак и они које називају олигарсима радо плаћају порез. Кажу да не краду, послују, подржавају људе, охрабрују децу рата.

Иначе, 44 региона су већ усвојила закон о деци рата. Надам се да ћете подржати и друге регионе. Ова тема је одавно закаснила.

Заједно са нашим кинеским пријатељима организујемо црвену марш-руту у Уљановску. Ове године имају 20. конгрес, размишљају о програму за 30 година унапред. То ће бити 10–12 милиона, то је велики приход. Тамо завршавамо реконструкцију Лењиновог центра и одличан програм за најновије технологије и развој авијацијске технике.

Тако да ће наша посланичка група у том погледу активно подржати све главне задатке.

Али пре свега, треба максимално подржати специјалну операцију колико год је то могуће. У Донбас смо послали 97 конвоја, 15.000 тона. Помажемо деци колико можемо. У Вашу викендицу у Снегирију је одведено 10.500 деце. Сада активно припремамо следећу партију подршке. Морам рећи да Ваша администрација тамо сада веома плодносно ради.

Тамо имамо доста занимљивих кадрова који су прошли добру школу производње, каљења и апсолутно су проруски оријентисани, јер борба против русофобије данас добија посебан значај. Али најопакији русофоби су антисовјети. Велика молба за Вас, већ смо износили ово гледиште: нажалост, у нашој култури и у средствима информисања, антисовјетизам се једноставно нагомилао и ми га морамо зауставити. Ово је потпуни безобразлук, јер, осим искуства руско-совјетског патриотизма и победе над фашизмом, човечанство нема другог искуства. За нас је ово од суштинског значаја.

У вези са тим, још једном апелујем на Вас да се вратите на ту белешку, укључујући и амнестију неких наших другова који су кажњени. Сматрам да је то незаконито. Још једном нас упутите да се вратимо заједно са Вајном и Киријенком. Наћи ћемо решења, практично су се већ оцртала.

И тако, сада је главно питање окупљање друштва и подршка. Подржаћемо Ваше Послање, Вашу линију о јачању безбедности земље, о јединству у акцији

у борби против нацизма, бандероваца и америчког глобализма. То је питање принципа и нашег историјског опстанка.

Хвала.

В. Путин: Хвала велико.

Не сумњам да су чланови Комунистичке партије Руске Федерације овако настројени. Што се тиче социјалистичке идеје, ту нема ништа лоше. Питање испуњења је чиме нешто испунити, посебно у економској сфери. У неким земљама постоји садржај, а он је повезан и преплетен са тржишним облицима регулације и слично томе. Прилично ефикасно функционише. Треба гледати на то.

Што се тиче учешћа државе – ту је, по правилу, спор – овде се поставља и питање где, у којој мери држава треба да учествује, у ком облику, како држава треба да регулише своје активности у економској сфери. О свему томе ћемо, наравно, одлучивати у току дискусија, у току спорова. Полазимо од тога да ако схватимо да су главни интереси људи – интереси земље, пронаћи ћемо решења.

Хвала велико.

Изволите, Леониде Едуардовичу Слуцки.

Л. Слуцки: Поштовани Владимире Владимировичу!

Шестог априла ми и не само ми, Либерално-демократска партија Русије, држава, цео руски свет претрпели смо ненадокнадив губитак: преминуо је оснивач и незамењиви лидер ЛДПР Владимир Волфович Жириновски. Хвала Вам велико на исказаном саучешћу.

Данас Вас први пут срећем у новом својству. Хвала Вам велико што сте пристали на кратак одвојени састанак. Извештаћу Вас о консолидованом захтеву председника Државне думе и свих лидера посланичких група, парламентарних партија да се овековечи сећање на Владимира Волфовича. Ово је, како сматрамо, данас изузетно важно за наше друштво, за оне који памте Владимира Волфовича, великог човека чије се прогнозе и процене, као што видимо, остварују и, вероватно, наставиће да се остварују и у догледној будућности.

Хвала Вам, Владимире Владимировичу, што сте ми лично указали поверење да уђем у четири најбоља преговарача о Украјини. Данас сте поновили оно што сам више пута и недавно рекао нашим колегама у Кијеву. Договорили смо се, чини се, око целог хуманитарног блока, са изузетком, међутим, закона о херојима – нису хтели да предају Бандеру и Шухевича. Али они су се, нажалост, вратили на своје првобитне позиције. Више пута сам рекао да ће бити теже, много теже.

Што се тиче странке ЛДПР, захвалан сам на подршци 300.000 чланова наше странке – заправо их је мало више – који су ме подржали на конгресу. Делегати свих огранака су једногласно гласали за мене као председника странке. Ово је огромна одговорност.

За нас је ова сесија, наравно, веома тешка, али делотворна. На то је указала чињеница да смо поднели неколико десетина законопројеката (од којих је неколико већ усвојено): о исплатама из пензије пензионерима, о враћању индексације пензија запосленим пензионерима, о подизању минималне зараде на 20.000 рубаља, о анулирању пореза за физичка лица која примају мање од двоструке минималне зараде, о прогресивној скали опорезивања, о надокнади за ветеране војних операција 50% трошкова стамбено-комуналних услуга и још много тога.

Данас, морам да кажем, немамо времена за партијске противречности. Данас је време за консолидацију друштва и уједињење, брисање, а не повлачење линија подела између политичких снага у циљу подршке националној економији и социјалној сфери. Нема сумње да ће се санкције и ограничења која су усмерена против нас угушити. Већ су се угушили.

Пре две године, као председник Међународног комитета Државне Думе, апеловао сам на здравомислеће политичаре света са позивом да потпуно напусте санкције и ограничења као рудимент, атавизам, архаизам у данашњој политици. Више од 60 лидера држава и генералног секретара Уједињених нација – недавно је био у Москви, Антонио Гутерес, са којим сада активно разговарамо о Украјини – одговорили су ми са подршком за ову тезу. Али видимо да се дешава супротно.

Истовремено, потпуно сте у праву да је данас почео обрнути процес: европски политичари, укључујући и платформу Европског парламента, у скоро свим без изузетка, кажем без превише патетике, у апсолутно свим европским земљама без изузетка, у Азији, Африци, Латинској Америци – све више политичара, јавних личности, представника универзитетске заједнице, научника говори о дислокацији приступа који се данас примењују на Русију и угрожавају стабилност светске архитектуре, која би сада требало да буде формирана ових година као стабилна и сигурна.

Полазимо од премисе да светски поредак мора остати само мултиполаран, како је то утврђено након Другог светског рата, када су створене Уједињене нације са својом водећом улогом. Истовремено, Вашингтон не одустаје од покушаја да се Савет безбедности разбије изнутра. На велику жалост, за један број досијеа то се већ догодило. Сигуран сам да ћемо успети са оним колегама који нас подржавају у свету. Ово укључује земље БРИКС-а – око трећине светског бруто домаћег производа. Они су против униполарног света где ће Вашингтон бити једини пол моћи. Ма ко и ма колико се очајнички хватао за наше, како их ја зовем, стратешке пријатеље на Западу, од тога неће бити ништа. Желео бих да подржим Ваше тезе у вези са тим.

Партија ЛДПР је једногласно подржала – људи различите старости, вероисповести, из различитих региона – специјалну војну операцију у Украјини. Имамо велике тимове волонтера. Наравно, пружамо и хуманитарну помоћ. О неким стварима ћу вас извести на посебном састанку. Морам да кажем да сада нема ништа важније од помоћи овим храбрим људима који су осам година примали гранате са натписима „За децу Донбаса“ само да остану део руског света и наставе да говоре и уче децу на свом матерњем језику за многе генерације и њихове породице на руском језику.

Сада, поштовани Владимире Владимировичу, позиције које сте заузели пре десет година, 2012. године, актуелније су него икад. Ово је више пута цитирао Владимир Волфович у разним говорима. Тада сте изашли са програмским чланком „Русија и свет који се мења“, где сте рекли да морамо значајно повећати наше културно и хуманитарно присуство у свету и повећати га неколико пута тамо где говоре руски или разумеју руски језик. Ово није завршено до краја.

Данас апелујемо на Владу да релевантни федерални програми подршке руском свету, његовом цементирајућем темељу, фундаменталној основи – руском језику, буду подржани на квалитативно другачијем нивоу. Сигуран сам да ће то успети, иако се прилично споро крећемо ка овом циљу. Сада је управо ситуација када има смисла да, можда, много снажније радимо у овом правцу.

Тада, 2012. године, осмислили сте још један програмски чланак и ми смо га такође подржавали тада и наредних година. Он се назива „Социјална политика. Изградња правде за Русију“. Постоји диван одељак „Спасавање Русије“. Написали сте, Владимире Владимировичу, да ако се наша национална, миграцијска и демографска политика развијају помало тромо, као што су се развијале у то време, ми – имамо шестину земље, али само два процента светског становништва – ризикујемо да постанемо, цитирам дословно, „у празном простору, о чијој судбини нећемо одлучивати ми“. Наравно да неће бити тако.

Али ми сада треба да угостимо те хиљаде људи, о томе се говорило и на последњим светским конгресима наших сународника који су регистровани у нашим иностраним мисијама и који су спремни да се врате. Неопходно је створити кластере са одличном здравственом заштитом, образовањем – можемо то да приуштимо – са радним местима и вратити наше људе, јер је време за то.

Сада дух георгијевске ленте, који је просто у ваздуху над целим руским светом, колико год људи живели далеко од Москве, мора се подржати њихова жеља да се врате кући. Да би се то урадило, потребно је предузети одређене мере које су већ одавно развијене, једноставно је потребно на неки начин ојачати релевантне федералне ресоре алатима државне подршке.

Не може нас покорити никакав рат, ниједно најсавременије оружје. Ми смо борбено најспремнија – без сувишне патетике – сила на планети. Али можемо бити покорени слабљењем образовања наше омладине.

Не баш успешан експеримент смо извели 1999. са болоњским системом: у њега смо ушли брзо, али, ето, излазимо врло постепено.

Заиста смо, захваљујући Вјачеславу Викторовичу, нашем говорнику, одржали основна парламентарна заседања. Говорио је и Виктор Антонович Садовничј, ректор Московског универзитета, наша жива легенда. Имам част да га на добровољној основи ослободим као председника Факултета светске политике.

Морам да кажем да треба озбиљно да кренемо у том правцу и поново створимо најбољи образовни систем на свету, где су се образовали представници политичких и пословних елита више од стотину земаља света.

То неће потрајати још много времена. Рад у овом правцу је почео, и ја бих желео да Вас известим о томе и затражим подршку. Нема ништа важније од свеобухватног образовања оних који долазе да нас замене.

Хвала вам велико на иницијативи и свестраној подршци центру „Сиријус“ – сада то није само центар, већ територија „Сиријус“. Али ово је само један део онога што треба да се уради у овом правцу.

Радићемо као ЛДПР, као парламентарна посланичка група у блиској сарадњи, као што радимо и сада, са другим партијама на решавању задатака који су данас на дневном реду. Принудни рад је данас најважнији на питањима јачања националне економије, социјалне сфере и на националним пројектима.

Желим да се захвалим Влади на блиској и ефикасној сарадњи са Државном Думом него икада раније. Ми смо партија конструктивне опозиције и спремни смо за најкоординиранији рад у нашим тешким временима. Имамо веома, веома озбиљну одговорност.

Зато Вам велико хвала на значају који придајете данашњем парламентаризму. Настављамо да радимо.

Хвала велико.

В. Путин: Хвала.

Свој говор сте започели речима посвећеним Владимиру Волфовичу Жириновском. Не могу да се не сложим са Вама да Владимир Волфович био не само изузетна политичка личност у нашој земљи, већ веома свестрана личност, са тако великим, дубоким знањем. Отуда нека његова пророчанства која се обистињују. Они нису ниоткуда, не граде се на картама, већ на знању, на разумевању развоја ситуације, на перспективама развоја ових ситуација.

Али оно што је најважније јесте да је Владимир Волфович, наравно, био патриота Русије. То је потпуно очигледна ствар. И све његове активности изграђене су управо на том тлу, на тој платформи.

Кажу и да је Либерално демократска партија увек била партија једног човека и једног лидера. Полазим од тога да партија има своју идеолошку платформу. Наравно, Леониде Едуардовичу, неће вам бити лако, јер, да будем искрен, морате директно да причате о томе: сви ће упоређивати Ваш стил рада са стилем Владимира Волфовича. А ја знам да Ви имате свој стил.

Стил је стил, али општи приступ повезан са свиме што је у вези са интересима Русије остаје непромењен. То је изузетно важно. Желим Вам пуно успеха у раду. О детаљима ћемо разговарати током нашег билатералног састанка.

Хвала.

Изволите, Сергеју Михајловичу Миронове.

С. Миронов: Поштовани Владимире Владимировичу!

Пре свега, хвала Вам што сте наставили добру традицију поштовања седница руководства Државне думе и лидера посланичких група.

Хвала Вам што цените рад Државне думе. Заиста, у погледу законодавне подршке, борбе против санкција и спровођења специјалне војне операције, све посланичке групе Државне Думе су уједињене.

Неколико предлога, кратких теза. Почећу од оних питања која су повезана са спровођењем специјалне војне операције.

Наша посланичка група је поднела предлог закона о изједначавању народне милиције ДНР и ЛНР и свих милиција по статусу са нашим војницима – и у погледу социјалне заштите, и у погледу материјалне подршке – а убудуће и као ветерани ратних дејстава. Овде сматрам да је веома важно да то учине и пограничне службе који раде у Белгородској, Курској, Брјанској, Вороњешкој и Ростовској области, јер су они фактички прави учесници специјалне војне операције.

Процес интеграције је у току, а има још много посла. Мислим да када би се створила посебна агенција или комисија која би координирала активности свих министарстава која ће се сада бавити интеграционим процесима за улазак нових субјеката Федерације у Русију, то би највероватније било исправно.

Извештавао сам Вас о ситуацији у Харковској области, посебно у граду Изјуму. Не могу а да не кажем једну реч захвалности Сергеју Владиленовичу Киријенку, који је посетио ове градове и на лицу места открио проблеме.

Постоји предлог да се у Ваш Указ од 24. априла унесе поједностављена процедура за пријем држављана Украјине, становнике Харковске области, у држављанство Руске Федерације.

Што се тиче царинске регулативе, такође сам Вас обавестио да су предузете одређене мере. Али ми смо увели посебан закон који уводи царински режим за робу која се превози преко руске границе на територији Доњецке Народне Републике, Луганске Народне Републике и Украјине у целини, сличан царинском режиму са земљама Евроазијске економске уније.

Првог јула, поштовани Владимире Владимировичу, као што је то традиција од 2009. године, ратни ветерани су се окупили на Поклоничком брду. То су ветерани пре Авганистана. Као што знамо, постојала је и Кореја, ту су били Алжир, Египат, Куба, Вијетнам, Лаос, Ангола, Етиопија, Сирија. После Авганистана, ту су биле Југославија, Грузија, републике бившег Совјетског Савеза, и Таџикистан, и Карабах, и опет Сирија. Сада специјална војна операција.

Постоји предлог – преносим од ветерана ратних дејстава – да се 1. јул званично прогласи као Дан ветерана ратних дејстава, како би тај датум био у празничном календару.

Сада постоји неколико нерешених проблема и питања по социо-економским питањима наше земље, наших грађана.

Дали сте инструкције, а то је поменуо и Леонид Едуардович, да Влада још размисли о индексирању запослених пензионера. Још решења нема, а радни пензионери – око седам милиона – радују се томе.

Обуздавање цена. Исти циљ сте поставили и за храну и за лекове. Постоје конкретни предлози. Иначе, по свим питањима о којима говорим, релевантне законодавне иницијативе је поднела наша посланичка група. Својевремено смо донели добру одлуку о малопродаји, о трговинским ланцима: укинули смо такозвану маркетиншку накнаду и одмах су се цене мало стабилизовале.

Сада је у апотекама, нажалост, иста прича. Снабдевачи лековима су принуђени да плаћају ову маркетиншку накнаду, која је, наравно, укључена у цену лекова. Људи то сада не могу приуштити.

Постоји предлог да се порез на додату вредност на друштвено важне прехранбене производе, дечије производе, лекове и књиге смањи на 5%.

Максимално дозвољено учешће грађана у надокнади за стамбено-комуналне услуге – поставили смо ово питање. Општа федерална норма је 22%, у Москви 10%, у многим субјектима Федерације већ 15%, разне друге цифре. Остаје предлог да се направи федерална норма да људи не троше више од 15% на стамбено-комуналне услуге. Радили смо са Министарством финансија, израчунали смо: потребно је 25,5 милијарди рубаља.

Постоји предлог да се створи такозвани алиментациони фонд. Мислим да сваки посланик који је овде присутан добија велики број писама, а пишу их, по правилу, жене. Не могу да нађу несрећне очеве који беже, не плаћају алиментацију, немају чиме да издржавају децу. Предлог постоји као одговарајућа законодавна иницијатива: у таквим случајевима нека држава плаћа просечну алиментацију, лакше је држави касније да пронађе дужника, па га ухвати за врат и захтева све што је потребно да жене и деца не трпе.

А постоји још један предлог. Хвала Вам што сте 1. јануара 2021. увели прву прогресивну скалу пореза на доходак физичких лица. Они који примају више од 5 милиона рубаља плаћају 15%. Навешћу цифре: Министарство финансија је планирало да прикупи 60 милијарди рубаља, али су прикупили 82,5 милијарди рубаља, што је 30% више. Постоје резерве.

Ми смо поднели законопројекат. Они који примају више од 50 милиона рубаља годишње, тако да плаћају 18%, а они који примају, нажалост, имају плате испод минималца, тако да су углавном ослобођени плаћања пореза на доходак.

Поштовани Владимире Владимировичу, на крају састанка, молим Вас да ме примите буквално на кратак разговор.

Хвала велико.

В. Путин: Хвала Вам пуно на Вашим предлозима.

Што се тиче изједначавања припадника ЛНР и ДНР са руским војницима, то у потпуности подржавам. Штавише, ово се спроводи у пракси, ако још увек постоје неке ствари које нису развијене, треба да погледате – ми ћемо то сигурно урадити.

Исто важи и за наше пограничнике. Федерална служба безбедности је изашла са таквим предлогом и ја се слажем са тим. Хајде да разговарамо и о другим питањима.

Хвала велико.

Изволите, Алексеју ГенADIJEВИЧУ Нечајеуе.

А. Нечајеу: Поштовани Владимире Владимировичу!

Од првог дана подржавам Вашу одлуку о специјалној војној операцији у Украјини и сматрам да је диктира не само брига за становнике Донбаса, грађане Русије, већ ова одлука враћа Русији њено место у историји – државе, народа који показује другим државама и народима шта је стварни суверенитет, шта је права слобода у савременом свету и тиме мења сам тај свет. Суверенитет је у свим сферама, и друштвено-политичкој, војној и економској.

Сада видимо, упркос тешкоћама које су биле посебно у првим месецима, да су у целини – кажу ми другови, предузетници – многи ланци повезивања већ обновљени, ситуација је ојачала, а људи размишљају о новим могућностима, размишљају о развоју. Иако се ера капитализма завршава, сам капитал остаје. Људи су се замислили о „дугом“ новцу.

Заједно са Министарством индустрије и трговине и Руским фондом за директна улагања сада припремамо пакетна решења за финансирање висококвалитетних, средњих руских компанија. Средства Руске дирекције инвестиционих фондова ће се користити за њихов развој и моћи ће да се улажу како у виду конвертибилних кредита, тако и директних капиталних доприноса. Првих неколико пилот-пројеката је већ одабрано.

Један од њих је производња кухињског прибора. Компанија се развијала без икаквих додатних финансијских средстава. Али сада је јасно да су направили модел и да ће у наредних годину-две компанија моћи да направи исти искорак на тржишту – и домаћем и страном – од пет година, ако се развија без капитала. Таквих примера има много. Мислим да ако се ова идеја убрза, а ви подржите оваква средња предузећа, онда ће Министарство индустрије и трговине и Руска дирекција инвестиционих фондова чути такав сигнал.

Али, наравно, видимо, а Ви, наравно, знате да су елите англосаксонских земаља увеле заштитне дажбине до 35% на нашу, руску робу, плъунувши на договоре који су раније били постигнути на Светској трговинској организацији. Овим земљама још нисмо одговорили. Можда је време да се уведу аршини огледала. То је дуга процедура, јер смо ми чланови Евроазијске економске заједнице: биће потребно да се то усагласи, али, како кажу, почећемо раније, па можда ћемо то раније увести.

Има и ствари као што је, на пример, Пољска. Пољска је једноставно одузела посао, имовину, робу, новац од око 50 наших компанија – Ви то добро знате. Али занимљиво је да су уз званичан део оваквих напада на нас, увели и такве незваничне пиратске пљачке. Постоји и неколико компанија које су добро продавале своју робу у Пољској, све мреже их одбијају, не плаћају већ испоручену робу. Пиратство се не дешава само на нивоу државе, већ и на нивоу привредних субјеката. То је вероватно нека врста англосаксонске ДНК и такође се настанила у Пољској.

Занимљиво, Пољска је земља у којој се налазе производна места многих транснационалних корпорација из непријатељских земаља. То је место где се производи роба за целу Заједницу независних држава, за источну Европу, како би рекао Глеб Жеглов, имају „лежиште“ ових производних места – транснационалне компаније. Хајде да уведемо, можда, ембарго на робу произведену у Пољској, за оне групе производа које се производе и овде у Русији. Спремни смо и да са Министарством индустрије и трговине и другим ресорним министарствима припремимо такву листу, ако је уопште дошло време за ову идеју или ће можда ускоро доћи. Наше компаније су сада спремне, спремне да одговоре.

Владимире Владимировичу, хвала Вам велико на излагању и говору на Међународном економском форуму у Санкт Петербургу. Она је инспирисала многе људе. Говорили сте и о потреби да се даје више слободе предузетницима и да се смањи број кривичних предмета по економским члановима.

Више од десет година нисмо мењали параметре за утврђивање преласка са административне на кривичну одговорност у зависности од висине штете. Нико не говори да треба, и ја не сугеришем да треба да будемо неодговорни, али у једном броју случајева има апсурдности.

На пример, члан 180. Кривичног законика о фалсификовању. У њему одштета великих размера подразумева и новчану казну и поправни рад до две године, принудни рад до две године и казну затвора до две године уз новчану казну. Истовремено, велика одштета по овом чланку износи 250 хиљада рубаља. Ово је заиста велики новац, али можда већ можемо да урадимо индексирање, или можда да погледамо нове услове у целини: на крају крајева, више од 250 хиљада рубаља [одштете] је вероватно остало из неких прошлих времена. Наравно, нико не говори о неодговорности – једноставно постоји административна форма, она може бити довољна.

Још у мају смо припремили одговарајући предлог закона, добили позитиван одговор Врховног суда и од 19. маја чекамо одговор Владе. За сада нема одговора. Ова одлука не захтева додатне буџетске издатке. Напротив, омогућиће растерећење истражног затвора, ако буде потребно, и улиће поверење у будућност многим, посебно савесним људима који су на неки начин погрешили. Не плашимо се грешака и боље је сносити административну одговорност него кривичну.

Молим Вас да дате упутства за убрзање ове одлуке. Можда ће се и Влада присетити да је о овоме било речи на Међународном економском форуму у Санкт Петербургу.

Владимире Владимировичу, прошле јесени сам Вам причао о плановима за стварање сверуског образовног програма за младе „Ја на делу“ – и то је урађено. Већ пола године програм функционише у 62 региона Русије. За ових шест месеци обучили смо 10.000 студената, а у другој половини године ћемо обучити још 40.000. Следеће године планирамо да обухватимо око 200.000 студената и још око 300.000 ученика средњих специјалистичких школа и ученика основних школа.

У реализацији овог програма нам активно помажу и Министарство просвете и науке и Росомладина. Заједно са њима планирамо да у новембру одржимо велики сверуски образовни форум у једном од региона. Разговараћемо о Томску или Јекатеринбургу. Позивамо Вас да учествујете на овој трибини у форми која Вам одговара – лично, својим очима, јер је младим људима веома важан Ваш однос према ономе за шта се они интересују. Они свој посао граде овде, у Русији, и, наравно, чекају подршку и благослов.

Нећемо се ограничавати само на Русију. Недавно су одржани састанци са представницима парламената ДНР и ЛНР, договорили смо се њима о сарадњи, укључујући и сферу образовања, и говорили да укључимо у програм „Ја на делу“ младе људе из ових република. Потребни су им и млади, ватрени људи – они који ће опремити будући миран живот. Подржаћемо их.

Хвала.

В. Путин: Захваљујем Вам. Хвала на Вашим предлозима.
Изволите, Владимире Абдуалијевичу.

В. Васиљев: Хвала велико, Владимире Владимировичу, на омогућеном обраћању.

Ја, као и моје колеге, веома ценим наш данашњи састанак. Буквално јуче, сумирајући резултате рада парламента, Генедиј Андрејевич је говорио о неким питањима, а данас су их покренуле колеге, које ми различито оцењујемо. Управо је тада напоменуо да имамо тако добру прилику да се састанемо са Вама и разговарамо о овим питањима, слушајући једни друге и Ваш став.

Пажљиво сам слушао своје колеге и за почетак бих рекао да сте једном рекли да наш народ на невероватан начин дефинише праведност и доноси праве одлуке. Када су били избори за овај парламент, није било догађаја о којима данас говоримо, али и тада су људи донели апсолутно исправну одлуку.

И данас је састав парламента показао да је прошао тест политичке зрелости у овој веома тешкој ситуацији. Донесене су одлуке које су омогућиле и покретање специјалне војно-политичке операције и доношење законских одлука о признавању република Донбаса, што је, како сви констатујемо, променило данашњу геополитику широм света, а да не говоримо о томе шта се дешава у нашој земљи. О томе су говориле и колеге, а ја могу само да се сложим и подржим.

Имамо огроман потенцијал, а данас су о томе говорили моји другови, посебно Генедиј Андрејевич. Он је навео такве примере, реферисао на њих, да можемо да направимо тако велике кораке напред. Посебно, на пример, у погледу нове оранице.

Прво, то што је урађено у сектору пољопривреде је за поштовање. А данас нас води комитет, председник комитета је представник Комунистичке партије. Иначе, с друге стране, у овај посао је укључен и наш руководилац Гордејев, који има велико искуство у овој области и такође се бави овим послом.

Верујем да таквим заједничким радом са Владом, са којом смо, пре свега у сталној комуникацији, и са министром, и са премијером, можемо да дођемо до управо тих решења која ће бити ефективна. То су решења која неће уништити оно што је постигнуто и помоћи ће нам да кренемо ка оним циљевима о којима, можда, још увек сањамо и који још нису отелотворени као узор и који се још нису показали у стварности у овим условима. Али сви су већ схватили да су санкције – притисци без преседана, стална промена ситуације.

Ево данас, иначе, ово је вероватно веома важно питање и ова расправа би вероватно могла да се настави, јер су се премијер и његов први заменик дотакли теме, модела какав ће бити економски модел наше земље.

Тако то види ГенADIЈ Андрејевич. Видимо како разговарамо и сарађујемо са Владом да наша привреда постане од сустижуће и увозно супституционе развојне привреде која иде напред. Разумемо да је у садашњој ситуацији јасно да неће бити потребно уводити мобилизациону економију и није ни потребно.

С друге стране, буквално смо недавно разматрали ове методе мобилизационе привреде и усвајали их у разним правцима. У вези са тим, тај предлог о којем је говорио председавајући, да ово буде модел решавања проблема када се сусретнемо са њима, решава их на уравнотежен начин, атестира где је то могуће: на неким праксама које постоје, и у областима деловања, и у регионима, и у најбољим пилот пројектима.

Данас смо говорили о томе да постоји много обука за савремено кадривно руководство. Све је ово осмишљено, чини ми се, имајући у виду нашу богату заступљеност политичких партија у парламенту и понекад различите приступе решавању најсложенијих проблема, и данас је то омогућено нашој посланичкој групи, која има већину...

Иначе, желим да Вам се захвалим што сте на првом састанку, тога се сећамо сви, предложили да се не дели по броју гласова, већ да се опходи тако како би сви бирачи могли да виде своје представнике у парламенту. Ово се показало као врло пророчка одлука, посебно када се поставило питање и када су посланици почели да доносе тако виталне, судбоносне одлуке за државу и за становнике наше земље. Мислим да је то успело.

Данас, када се дотичемо и неких других момената, питања сарадње, сма-трам, питања одговорности свих према једном народу... Врло сте исправно рекли: много је партија – једна је Отаџбина. Дакле, ово је веома моћан потенцијал, који данас пружа решење проблема, излаз из најтежих ситуација и, што је најважније, омогућиће нам, уверен сам у то, да решимо све проблеме о којима су говорили моји другови, а којих, наравно, има и још ће бити.

Такође бих желео да кажем да, наравно, ми, као и наше колеге, овде радимо заједно. Вјачеслав Викторович је рекао колико је закона усвојено. Негде око 50% допринеле су наше колеге. Али остало су доставиле колеге из других посланичких група и ми смо о њима гласали практично консолидовано, када је у питању интерес народа, када је у питању интерес земље, када је у питању Ваша политика. Ово такође треба да чујете и знате, ми о томе стално причамо, чак и када се у нечему не слажемо.

Данас је ГенADIЈ Андрејевич још једном нагласио да не доводи у питање оно што чује од нашег председника, као ни од других посланичких група – о ово је веома важно. И овде постоји огроман потенцијал.

Радили смо, наравно, нећу да улазим у детаље, колеге су о томе говориле и додају: ово је подршка ветеранима ратних дејстава и члановима њихових породица, проширење категорија којима се додељује статус ветерана ратних дејстава. Подржавам предлог мог колеге – Ваш предлог, Сергеју Михајловичу. Спровели сте одличну изложбу о ветеранима ратних дејстава, то је био велики догађај. Хвала Вам за то. И наравно, морате размишљати о овом незаборавном датуму што је више могуће. Разумем да сви подржавамо ово питање.

Имали смо и једно невероватно важно, сигурно по обиму, саслушање у Думи посвећено образовању. Прво што је урађено у сали, заправо је изгласано у присуству и руководиоца посланичке групе и наших колега – прелазак са дефиниције „услуга“ на професионалнију дефиницију. И то исто од нас сада очекује медицина. Ми такође молимо – и мислим да је то наш заједнички став – да подржимо медицину и решимо ова питања у блиској будућности.

Стимулација увоза. То такође подржавамо на сваки могући начин, решавамо задатке. И на шта бих скренуо пажњу: недавно сам добио опомену од Дмитрија Анатољевича Медведева да нисмо испунили оно што је требало да урадимо по питању једног законопројекта.

О чему је реч? То су такозване провизије које се наплаћују за плаћања, укључујући и стамбено-комуналне услуге – Ви све одлично разумете, колеге, о чему говорим – до 7%, Владимире Владимировичу. Помислили смо да је то заиста много.

Прошли смо пут доста енергично, али смо наишли на консолидован положај, пре свега, банака. Разумемо да сада није свима лако, али људима који плаћају уплате ти износи су 7%. Сада говорим у присуству Вас и Ваших колега: желели бисмо да поставимо питање, а разумемо да се све то мора обезбедити, ако не о укидању, онда о значајном смањењу суме. Седам одсто! Седам одсто човек плаћа за стамбено-комуналне услуге – то су велика плаћања, зар не? У сваком случају, данас смо сви заокупљени овим питањем у нашој посланичкој групи. Мислим да ће нас и колеге подржати.

Користећи ову прилику, вероватно бих желео да поменем и још једну веома важну тачку: руски свет. Једном сте рекли, говорећи о нашем међунационалном друштву – извините, можда нећу тачно репродуковати – да сте Ви Чечен, Ингуш и почели сте да именујете друге националности. За мене је то врло јасно. Хвала што сте Ви то рекли.

После тога сам размишљао и питао Министарство одбране и колеге какав је национални састав оних који чине херојска дела, ко се херојски показао на бојном пољу. То су десетине националности. Практично се сада показало да су националисти и бандеровци – као што су говорили моји другови, и ја сада користим ову фразу – у рату са вишенационалним народом Русије, а националности народа Русије су им стали на пут и показују изузетно херојство. То је огромна моћ.

У вези са тим, колеге, сада бих желео да подржим оно што већ разумемо: да вероватно нема потребе да се силно такмичимо између наших посланичких група у погледу тога ко је више помоћи однео у Донбас. ГенADIЈ Андрејевич говори о 19 хиљада тона, ми говоримо о још неким стварима. Већ смо се договорили: можда би требало чешће да се окупљамо у једном конвоју, да промишљамо, да се састави неколико посланичких група.

Још један важан детаљ. Недавно сам видео бели „КамАЗ“, на њему је писало: „Јермени Русије – Донбасу“. Чини ми се да се и о овоме може добро размишљати, зато што је наш народ мултинационалан, мултиконфесионалан. Људи заиста веома желе да помогну, да помогну својим синовима. Иначе, сада је постала добра пракса да и Министарство одбране и Ви такође оперативно бележите/памтите наше хероје. Тамо се не говори о националностима, али многи све одмах разумеју. Стога ми се чини да би овај моменат и ми такође могли да искористимо.

И на крају, пошто је време ограничено, желео бих да се још једном захвалим колегама са којима радимо. Код нас се то понекад дешава, и Ви знате за то, и постоји одређена тензија, али увек нађемо заједничко разумевање. Зашто? Управо због онога што сте рекли: имамо једну државу и народ, и председника такође.

Хвала.

В. Путин: Хвала велико.

Неке колеге су приметиле да наша специјална војна операција води јачању нашег суверенитета и то је тачно. Али почетак ове операције није био повезан са овим циљем – то је споредни ефекат, неизбежан, али споредни ефекат. Главни циљ је, као што сам рекао, заштита Донбаса и јачање безбедности саме Русије.

Шта сам хтео да Вас питам? Ви директно комуницирате са људима, са народом, са својим бирачима. Ми чинимо све што је потребно, подржавамо Оружане снаге, али желим још једном да истакнем да су наши момци ти који тамо обављају борбене задатке заиста прави хероји.

На шта бих желео да скренем пажњу: на крају крајева, земља живи обичним мирним животом – лето, сезона годишњих одмора, културни живот, изложбе, а момци се тамо пробијају кроз метке, разумете? Они ризикују своје животе и губе своје саборце у борби за Отаџбину.

Зашто се обраћам Вама, посланицима? Консолидација друштва је веома важна, али нам је потребна општенационална агенда за подршку Оружаним снагама. Изузетно је важно да наши војници осете ту подршку. То ће им дати снагу.

И ово је веома важно за постизање коначног резултата. То ће се у сваком случају постићи, у то нема сумње. Али момцима ће бити лакше да раде, да извршавају борбене задатке, ако иза својих леђа осете подршку и дах Отаџбине, подршку нашег народа.

Што се тиче друштвених и економских питања, дневни ред је био изузетно богат и у великој мери тражен. Овде су колеге говориле: у ствари, можда не би било среће, али је несрећа помогла у неким индустријама, у неким секторима привреде. И добро је што су поједини напустили наше тржиште. Лоше је што је конкуренција можда мања, али треба да радимо на одржавању унутрашње конкуренције. Ако се обезбеди унутрашња конкуренција, онда ће и квалитет и цене робе бити на одговарајућем нивоу.

А све што се дешава у последње време показује да су се фундаментални, основни темељи руске економије показали много стабилнијим него што су о томе мислили наши злочници „преко брда“.

Али од вас и од мене – од вас, од посланичког кора – много ће зависити у блиској будућности да одржимо своју привреду, социјалну сферу, да одржимо потребан број радних места и да дамо нови замах развоју наше земље у свим њеним правцима, у свим важним областима.

Желим да Вам се још једном захвалим на заједничком раду и изразим наду да ћемо наставити да радимо на овако консолидован начин.

Све најбоље!

Хвала велико.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/transcripts/68836>

ГЛАВНА ПАРАДА РАТНЕ МОРНАРИЦЕ

Санкт Петербург, 31. јул 2022. године

В. Путин: Другови морнари и старешине, официри и подофицири, генерали и адмиралли!

Драги ветерани!

Поштовани грађани Русије!

Честитам вам Дан ратне морнарице – празник који воли и поштује народ Русије, драг срцима свих који служе или су служили у нашој прославној флоти.

Одајемо почаст свима вама – свим генерацијама храбрих чувара поморских граница Отаџбине, сећамо се великих поморских команданата и неустрашивих посада ратних бродова разних епоха, захваљујемо активним морнарима и официрима за највишу војничку вештину, храброст, одважност и оданост Отаџбини и нашем народу.

Параде ратних бродова данас одржавају главне базе наше флоте: Владивосток, Балтијск, Североморск, Каспијск и, наравно, Санкт Петербург, поморска престоница земље. Овде, у водама древне Неве и легендарног Кронштата, одржава се наша Главна парада ратне морнарице.

Ове године она је посвећена 350-годишњици рођења оснивача руске редовне флоте – Петра Великог. Под његовом влашћу Русија је стекла статус велике поморске силе, завредила ауторитет и утицај у свету.

Петар Велики је неодојиво, заувек повезао историју флоте са историјом руске државе. Од почетка свог формирања, флота је била и остала учесник свих најзначајнијих, судбоносних догађаја, и заједно са земљом, са народом, калила се у тешким искушењима и великим победама, увећавајући своју славу и моћ.

С правом смо поносни на то. Од малих ногу су нам познати примери хероизма и несебичности многих генерација морнара, бродоградитеља, истраживача – људи посебног каљења и свестраних знања.

Поморска служба је позив. Поморско братство, узајамна помоћ, презир према тешкоћама, јака воља – то је у природи команданта бродова, официрског састава и свих ратних посада. Реч војних морнара је непоколебљива, а ревност безгранична.

Ове вековне традиције су развијене у новој Бродској повељи Ратне морнарице – данас сам је потписао. Одобрена је и нова руска поморска доктрина.

Отворено смо исцртали границе и зоне руских националних интереса – и економских и животно значајних, стратешких. Пре свега, то су наши арктичке акваторијуми, воде Црног, Охотског и Беринговог мора, Балтичког и Курилског мореуза. Осигураћемо њихову заштиту чврсто и свим средствима.

Овде је кључна ствар – способност Ратне морнарице. У стању је да муњевитом брзином одговори свакоме ко одлучи да задире у наш суверенитет и слободу, успешно и часно обавља стратешке задатке на границама наше земље и у било ком делу Светског океана, има високу спремност за активне операције њених обалних, надводних, ваздушних, подводних снага и средстава. Они се стално усавршавају.

Довољно је поменути најновије хиперсоничне ракетне системе „Циркон“, који немају аналоге у свету, за које не постоје баријере. Поштовани другови, њихова испорука Оружаним снагама Русије почеће у наредним месецима.

Фрегата „Адмирал Горшков“ прва ће ступити на борбену дужност са овим страшним оружјем на броду. Сервисна зона брода, опремљеног хиперсоничним крстарећим ракетама „Циркон“, биће изабрана на основу интереса осигуравања безбедности Русије.

Наставићемо са великом градњом бродова и пловила и програме поморских научних истраживања. Велике позитивне промене ће се десити у приморским регионима. И наравно, добробит породица војних морнара, бродоградитеља и радника у свим индустријама везаним за море и флоту остаје један од главних приоритета.

Поштовани другови!

Савремени услови захтевају од нас адекватну, оперативну и одлучну акцију. Уверен сам да је данашња генерација морнара и официра поуздан и неуништив ослонац Отаџбине.

За све нас, Отаџбина је свети појам, а њена заштита је висока дужност и смисао живота сваког од нас.

Верујем у вас и хвала вам на вашој служби.

Слава Ратној морнарици Русије!

Ура!

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/news/69082>

ОБРАЋАЊЕ ПРЕДСЕДНИКА РУСКЕ ФЕДЕРАЦИЈЕ

Москва (Кремљ), 21. септембар 2022. године

В. Путин: Поштовани пријатељи!

Тема мог обраћања је ситуација у Донбасу и ток специјалне војне операције за његово ослобађање од неонацистичког режима који је преузео власт у Украјини 2014. као резултат оружаног преврата.

Данас се обраћам Вама, свим грађанима наше земље, људима различитих генерација, узраста и националности, народу наше велике Отаџбине, свима које спаја велика историјска Русија, војницима и официрима, добровољцима који се сада боре на првим линијама фронта, налазе на борбеном положају, нашој браћи и сестрама – становницима Доњецке и Луганске Народне Републике, Херсонске и Запорошке области и других области ослобођених од неонацистичког режима.

Биће речи о неопходним, неодложним корацима за заштиту суверенитета, безбедности и територијалног интегритета Русије, о подршци жељи и вољи наших сународника да сами одређују своју будућност и о агресивној политици дела западних елита, које се залажу свим силама да одрже своју доминацију покушавајући да блокирају, да потисну било какве суверене независне центре развоја како би наставили да грубо намећу своју вољу другим државама и народима, да подметнућу своје псеудовредности.

Сврха овог Запада је да ослаби, подели и на крају уништи нашу земљу. Они већ директно говоре да су 1991. успели да поцепају Совјетски Савез, а сада је дошло време и за саму Русију, да се распадне на многе међусобно смртно непријатељске регионе и области.

А такве планове праве већ дуго. Подстицали су банде међународних терориста на Кавказу, промовисали офанзивну инфраструктуру НАТО-а близу наших граница. Они су тоталну русофобију учинили својим оружјем, деценијама намерно гајили мржњу према Русији, пре свега у Украјини, којој су спремали судбину антируског упоришта, а сам украјински народ је претворен у топовско месо и гурнут у рат са нашом земљом, покренувши овај рат још 2014. године, користећи оружане снаге против цивилног становништва, организујући геноцид, блокаду, терор над људима који су одбили да признају власт која је настала у Украјини као резултат државног удара.

А након што је садашњи кијевски режим фактички јавно одбио мирно решење проблема Донбаса и, штавише, објавио своје претензије на нуклеарно оружје, постало је потпуно јасно да је нови, још један, као што се то већ два пута раније догодило, напад великих размера на Донбас био неизбежан. А онда би, исто тако неизбежно, дошло до напада на руски Крим – на Русију.

С тим у вези, одлука о превентивној војној операцији била је апсолутно неопходна и једина могућа. Њени главни циљеви – ослобођење целе територије Донбаса – били су и остали непромењени.

Луганска Народна Република је већ скоро потпуно очишћена од неонациста. Борбе у Доњецкој Народној Републици се настављају. Овде је осам година кијевски окупациони режим стварао дубоко ешалонирану линију дуготрајних утврђења. Њихов фронтални јуриш резултирао би великим губицима, тако да наше јединице, као и војне јединице република Донбаса, делују систематски, компетентно, користе опрему, штите људство и корак по корак ослобађају доњецку земљу, чисте градове и насеља од неонациста, пружају помоћ људима које је кијевски режим претворио у таоце, у живи штит.

Као што знате, у специјалној војној операцији учествују професионални војници, који служе по уговору. Са њима се раме уз раме боре и добровољачке формације: људи разних националности, професија, узраста, дакле праве патриоте. По зову срца стали су у одбрану Русије и Донбаса.

У вези са тим, већ сам дао упутства Влади и Министарству одбране у потпуности и у најкраћем могућем року да се утврди правни статус добровољаца, као и бораца јединица Доњецке и Луганске Народне Републике. Требало би да буде исто као и код редовних војника руске војске, укључујући материјалну, медицинску подршку и социјалне гаранције. Посебну пажњу треба посветити организовању снабдевања добровољачких формација и одреда народне милиције Донбаса техником и опремом.

У току решавања главних задатака заштите Донбаса, наше трупе су, на основу планова и одлука Министарства одбране и Генералштаба о општој стратегији деловања, ослободиле од неонациста и значајне територије Херсонске и Запорошке области и низ других региона. Као резултат тога, формирана је продужена линија борбеног контакта, која обухвата преко хиљаду километара.

Шта желим данас први пут да кажем јавно? Већ након почетка специјалне војне операције, укључујући и разговоре у Истанбулу, представници Кијева су веома позитивно реаговали на наше предлоге, а ти предлози су се пре свега тицали осигуравања безбедности Русије и наших интереса. Али очигледно је да мирно решење није одговарало Западу, па је Кијев после постижања одређених компромиса заправо добио директну наредбу да поништи све договоре.

Почели су Украјину још више да пуне оружјем. Кијевски режим је покренуо нове банде страних плаћеника и националиста, војних јединица обучених по стандардима НАТО-а и под дефакто командом западних саветника.

Истовремено, режим репресије широм Украјине према сопственим грађанима, успостављен непосредно после оружаног преврата 2014. године, још више је ојачао. Политика застрашивања, терора и насиља поприма све масовније, страшније, варварске облике.

Желим да истакнем да знамо да већина људи који живе на територијама ослобођеним од неонациста, а то су, пре свега, историјске земље Новорусије, не жели да буде под јармом неонацистичког режима. У Запорожју, у Херсонској области, у Луганску и Доњецку, видели су и виде зверства која неонацисти чине у окупираним областима Харковске области. Наследници бандероваца

и нацистичких разбојника убијају људе, муче их, затварају, обрачунавају се са њима, расправљају, иживљавају над цивилима.

У Доњецкој и Луганској Народној Републици, Запорошкој и Херсонској области пре избијања борбених дејстава живело је више од седам и по милиона људи. Многи од њих су били приморани да постану избеглице, да напусте своје домове. А они који су остали – око пет милиона људи – данас су изложени сталној артиљеријској и ракетној паљби неонацистичких милитаната. Гранатирају се болнице и школе, организују терористички напади на цивиле.

Не можемо и немамо морално право да предајемо себи блиске људе на иживљавање целатима, не можемо да не одговоримо на њихову искрену жељу да сами одређују своју судбину. Парламенти народних република Донбаса, као и војно-цивилне администрације Херсонске и Запорошке области, одлучили су да одрже референдуме о будућности ових територија и обратили су се нама, Русији, са молбом да подржимо такав корак.

Подвлачим: учинићемо све да осигурамо безбедне услове за одржавање референдума, како би људи могли да изразе своју вољу. И ми ћемо подржати одлуку о њиховој будућности, коју ће донети већина становника Доњецке и Луганске Народне Републике, Запорошке и Херсонске области.

Поштовани пријатељи!

Данас наше Оружане снаге, као што сам већ рекао, делују на линији борбених дејстава, која прелази хиљаду километара, супротстављају се не само неонацистичким формацијама, већ фактички читавој војној машинерији колективног Запада.

У овој ситуацији сматрам неопходним да донесемо следећу одлуку – она је у потпуности адекватна претњама са којима се суочавамо – а то су: да заштитимо нашу Отаџбину, њен суверенитет и територијални интегритет, да осигурамо безбедност нашег народа и народа на ослобођеним територијама. Зато сматрам да је неопходно подржати предлог Министарства одбране и Генералштаба о спровођењу делимичне мобилизације у Руској Федерацији.

Понављам, реч је конкретно о делимичној мобилизацији, односно позиву на војну службу ће подлећи само грађани који су тренутно у резервном саставу, а пре свега они који су служили у Оружаним снагама, имају одређене војне специјалности и релевантно искуство.

Позвани на војну службу ће пре упућивања у јединице обавезно проћи додатну војну обуку, узимајући у обзир искуство из специјалне војне операције.

Потписан је указ о делимичној мобилизацији.

О томе ће, у складу са законом, данас писмима бити званично обавештена већа Федералне скупштине – Савет Федерације и Државна дума.

Мобилизационе активности почеће данас, од 21. септембра. Поручујем начелницима региона да пруже сву неопходну помоћ раду војних комесаријата.

Посебно ћу подвући, да ће грађани Русије који су позвани на војну службу мобилизацијом добити статус, исплате и све социјалне гаранције војних лица која служе по уговору.

Додаћу да Указ о делимичној мобилизацији предвиђа и додатне мере за испуњавање одбрамбеног налога државе. Руководиоци предузећа одбрамбене индустрије директно су одговорни за решавање задатака повећања производње наоружања и војне опреме и распоређивање додатних производних капацитета. Заузврат, сва питања материјалне, ресурсне и финансијске подршке одбрамбеним предузећима мора моментално да реши Влада.

Поштовани пријатељи!

Запад је у својој агресивној антирусској политици прешао сваку меру. Непрекидно слушамо претње нашој земљи и нашем народу. Неки неодговорни политичари на Западу не говоре само о плановима за организовање испоруке офанзивног оружја дугог домета Украјини, већ системима који ће омогућити ударе на Крим и друге регионе Русије.

Такви терористички удари, укључујући и коришћење западног оружја, већ се изводе на пограничне насељене пунктове Белгородске и Курске области. У реалном времену, користећи савремене системе, авионе, бродове, сателите, стратешке дронове, НАТО врши извиђање широм јужне Русије.

ИзВашингтона, Лондона и Брисела директно подстичу Кијев да пребацивојне операције на нашу територију. Више не кријући говоре о томе да Русију треба победити свим средствима на бојном пољу, лишавањем политичког, економског, културног, уопште, сваког суверенитета, уз потпуну пљачку наше земље.

Покренута је и нуклеарна уцена. Реч није само о гранатирању Запорошке нуклеарне електране, које подстиче Запад, а прети нуклеарном катастрофом, већ и о изјавама неких високопостављених представника водећих држава НАТО-а о могућности и прихватљивости коришћења оружја за масовно уништење Русије – нуклеарног оружја.

Оне који себи дозвољавају да дају овакве изјаве о Русији, желим да подсетим да и наша земља има разна средства за уништавање, а за неке компоненте модернија од оних у земљама НАТО-а. А ако територијални интегритет наше земље буде угрожен, ми ћемо свакако искористити сва средства која су нам на располагању да заштитимо Русију и наш народ. Ово није блефирење.

Грађани Русије могу бити сигурни да ће територијални интегритет наше Отаџбине, наша независност и слобода бити обезбеђени, још једном то подвлачим, свим средствима која су нам на располагању. А они који покушавају да нас уцењују нуклеарним оружјем треба да знају да ружа ветрова може да се окрене у њиховом правцу.

У нашој историјској традицији, у судбини нашег народа је да заустављамо оне који теже светској доминацији, који прете распарчавањем и поробљавањем наше Отаџбине, нашег Завичаја. Урадићемо то сада, и тако ће бити.

Верујем у вашу подршку.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/news/69390>

СВЕЧАНИ КОНЦЕРТ ПОСВЕЂЕН 1160. ГОДИШЊИЦИ ЗАЧЕТКА РУСКЕ ДРЖАВНОСТИ

Велики Новгород, 21. септембар 2022. године

В. Путин: Поштовани пријатељи!

Данас славимо 1160 година руске државности. Честитам вам овај значајан, кључни историјски датум за Русију.

Велики Новгород, Рјуриково насеље, Стара Ладога, Изборск – све је то колевка Русије, извор наше цивилизације и наше државе, наше културе, просветитељства.

Одавде, са севера, почели су походи ратника прве руске династије Рјуриковича, трговачки каравани су ишли „од Варјага у Грке“, створена је Рус – најкрупнија држава у Европи тог времена, која је ујединила словенска, угро-финска, туркијска и друга племена, окупљајући их под своја све већа крила од Ладого и Балтика, Новгорода и Пскова до Кијева и Чернигова, Азова, Црног мора и Крима.

Током протеклих више од једног миленијума, наша државност је пролазила кроз различите епохе, укључујући окупације непријатеља, расцепканост и трагедије грађанских сукоба, али сваки тако тежак период се увек завршавао препородом Отаџбине. Херојске генерације нашег народа савладале су тешкоће и невоље, савладале сва искушења, стварале, увећавале величину наше Отаџбине и своја имена покриле славом.

Сећамо се и поштујемо ове заиста изузетне људе: Рјурика и Пророчког Олега, кнегињу Олгу и Свјатослава Игоревича, кнеза Владимира и Јарослава Мудрог, Владимира Мономаха и Александра Невског, Дмитрија Донског и Сергија Радоњешког, Ивана III и Ивана Грозног, Јермака, Мињина и Пожарског, Дежњева и Беринга, Петра I и Катарину II, Ломоносова и Пушкина, Суворова и Ушакова, Александра II Ослободиоца и Александра III Миротворца, Брусилова и Дењикина, Жукова и Рокосовског, Курчатова, Корољова, Гагарина.

Ови и многи други наши сународници били су велике, сложене, понекад контрадикторне историјске личности. Неки од њих су на свој начин видели будућност Русије и чак су били на супротним странама барикада. Знате, ја сам час уписивао у овај текст, час прецртавао имена као што су Николај II, Лењин, Стаљин. Судићи по свему, није прошло тако много времена са историјске тачке гледишта да би се дале пуноправне објективне оцене, ослобођене од текуће политичке конјуктуре.

Али сви они – државници, трудбеници, ратници, пионири, научници, подвижници и светитељи, а што је најважније, цео наш народ – од Русије су направили велику светску силу, одредили њену судбину.

А све је, понављам, почело овде, у Великом Новгороду, а новгородски сабор Свете Софије, као и друге древне руске цркве, увек ће служити као свети

симбол нашег историјског јединства. Савремена Русија је наследница Древне Свете Русије, као и Московског царства, Руске империје и Совјетског Савеза. Ово су највеће епохе наше непрекидне хиљадугодишње историје којом се поносимо.

Данас завирујемо у дубину векова и схватамо да морамо не само да сачувамо, већ и достојно наставимо традиције наших предака; да свако од нас има колосалну одговорност према Русији, да заштити и ојача нашу огромну земљу, нашу вољену Отаџбину.

Русија је вековима грађена као заједнички дом за људе многих националности и различитих вера. У нашем братству лежи моћна енергија хармоничног, независног и самобитног развоја.

Нико никада неће умети, неће моћи да забрани или укине нашу јединствену цивилизацију и најбогатију културу, као што је немогуће пољуљати, а још више уништити вредности које уједињују руско друштво, чине нас једним, великим, јединственим народом.

Ово је оданост истини и правди, поштовање породице, љубав према деци, ово је чврст темељ традиционалних вредности као што су милосрђе, саосећање и узајамна помоћ, спремност да се постигне благостање не само за себе, већ за све, за целу земљу, за целу Русију и пред заједничку претњу да станемо заједно као зид – „за ближе наше“, за Отаџбину.

Бити патриота је суштина природе и карактера руског народа. Сада, у току специјалне војне операције, наши хероји, војници и официри, добровољци показују управо такве највише људске квалитете, боре се храбро, раме уз раме, као браћа, зарад спасења народа Донбаса, зарад мирног неба за нашу децу и унуче, зарад њихове родне груди, која ће увек бити само слободна и независна.

За 160 година чврсто смо научили да је смртно опасно да Русија макар на кратко време ослаби свој суверенитет, напусти националне интересе. У таквим периодима је и само постојање Русије било угрожено.

Више од нас такве грешке неће дочекати. Нећемо подлећи уценама и застрашивањима и никада нећемо издати или изгубити свој суверенитет, већ ћемо га јачати, развијати своју државу.

Суверенитет је гаранција слободе за све. А у нашој традицији човек се не може осећати истински слободним ако његов народ, Отаџбина, Русија, Завичај нису слободни.

Одговорна, јака власт у нашој држави служи и служиће само народу Русије, а његова подршка у кључним питањима домаће и иностране агенде кључ је успешног, безбедног развоја наше земље као једног од центара сада насталог праведнијег, мултиполарног света.

Ми смо на страни отвореног, поштеног партнерства, чврсто стојимо на томе и градићемо такве односе са свима који деле наше идеје о равноправној, обострано корисној сарадњи.

Поштовани пријатељи!

Бити део шаролике руске цивилизације је срећа, али, понављам, то је и одговорност и дужност. Наша цивилизација је самобитна, има свој пут и у томе нема ни капи разметљивости и осећаја супериорности. Ова цивилизација је наша – то је оно што нам је најважније.

И за нашу Отаџбину, за наш Завичај који имамо, за нашу слободу, независност и суверенитет, за нашу културу и традицију ми ћемо се борити, издржати и одбранити у име наших предака и наших потомака, ради Русије, њене велике историје и велике будућности.

Честитам вам!

Све најбоље!

Хвала велико.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/news/69397>

ПОТПИСИВАЊЕ СПОРАЗУМА О ПРИЈЕМУ ДНР, ЛНР, ЗАПОРОШКЕ И ХЕРСОНСКЕ ОБЛАСТИ У САСТАВ РУСИЈЕ

Москва (Кремљ), 30. септембар 2022. године

У Георгијевској сали Кремља одржана је церемонија потписивања споразума о пријему у састав Русије Доњецке и Луѓанске Народне Републике, Запорошке и Херсонске области и формирању нових субјеката Руске Федерације.

В. Путин: Поштовани грађани Русије, грађани Доњецке и Луганске Народне Републике, грађани Запорошке и Херсонске области, посланици Државне думе и сенатори Руске Федерације!

Ви знате, да су у Доњецкој и Луганској Народној Републици, у Запорошкој и Херсонској области одржани референдуми. Црта је повучена, резултати су познати. Народ је свој избор направио. Недвосмислен избор.

Данас потписујемо споразуме о прихватању у састав Руске Федерације Доњецке Народне Републике, Луганске Народне Републике, Запорошке области и Херсонске области. Сигуран сам да ће Федерална скупштина подржати уставне законе о прихватању и формирању четири нова региона у Русији, четири нова субјекта Руске Федерације, зато што је то воља милиона људи.

И то је, наравно, њихово право, њихово неотуђиво право, које је утврђено у првом члану Повеље УН, у коме се директно говори о принципу равноправности и праву на самоопредељење народа.

Поновићу, то је неотуђиво право људи, засновано на историјском јединству у чије име су побеђивала поколења наших предака, они који су још од извора древне Русије током векова стварали и бранили Русију. Овде у Новорусији борили су се Румјанцев, Суворов и Ушаков, нове градове су оснивали Катарина Друга и Потемкин. Овде су се до смрти борили наши дедови и прадедови за време Другог светског рата.

Заувек ћемо памтити хероје Руског пролећа, оне који се нису помирили 2014. године са неонацистичким државним превратом у Украјини, све оне који су погинули борећи се за право да говоре својим матерњим језиком, за право на очување своје културе, традиције и вере, за право на живот. То су борци Донбаса, мученици „одеског Хатиња“, жртве нељудских терористичких актова које је починио кијевски режим. То су добровољци и припадници милиције, то су цивили, жене, деца, старци, Руси, Украјинци, људи разних националности. То је прави народни лидер Доњецка Александар Захарченко, то су војни команданти Арсен Павлов и Владимир Жога, Олга Качура и Алексеј Мозговој, то је државни тужилац Луганске Републике Сергеј Горенко. То је припадник десантних снага Нурмогомед Гаџимагомедов и сви наши војници и официри који су храбро погинули током специјалне војне операције. Они су хероји. Хероји велике Русије. Молим да им одамо пошту минутом ћутања.

(Минути ћушања)

Хвала.

Иза избора милиона људи Доњецке и Луганске Народне Републике, Запорошке и Херсонске области стоји наша заједничка судбина и хиљадугодишња историја. Ту духовну везу људи су предавали својој деци и унуцима упркос свим искушењима, пренели су кроз године ту љубав према Русији. Тај наш осећај нико не може да уништи. Ето зашто и старија поколења и омладина и они који су се родили након трагедије распада Совјетског Савеза, гласали су за наше јединство, за нашу заједничку будућност.

Године 1991. у Беловешкој шуми, без питања грађана шта они желе, представници партијских тадашњих елита донели су одлуку о распаду СССР-а и људи су се истог тренутка нашли отцепљени од своје отаџбине. То је најживо расцепило, поделило наше народско заједништво, прерасло у националну катастрофу. Као што су се некад након револуције по кулоарима исцртавале границе савезних република, тако су и последњи руководиоци Совјетског Савеза упркос директном изражавању воље већине грађана на референдуму 1991. године, растурили нашу велику земљу и довели народ пред свршен чин.

Допуштам могућност да они до краја нису разумели шта чине и до каквих последица ће то, на крају крајева, довести. Међутим, то сада више није важно. Совјетског Савеза више нема и прошлост се не може вратити. Али Русији то данас није ни потребно, ми ка томе не тежимо. Ипак, нема ништа снажније од одлучности милиона људи који по својој култури, вери, традицији, језику, сматрају себе делом Русије, чији су преци вековима живели у једној држави. Нема ништа снажнијег од одлучности тих људи да се врате у своју праву и историјску Отаџбину.

Дугих осам година грађани Донбаса били су подвргнути геноциду, грабљацима и блокадама, а у Херсону и Запорожју покушавали су да злочиначки утисну мржњу према Русији и свему руском. Сада, већ током референдума, кијевски режим је претио масакром, смрћу школским учитељима, женама које су радиле у изборним комисијама. Застрашивао је репресијама милионе људи који су дошли да изразе своју вољу. Међутим, несаломиви народ Донбаса, Запорожја и Херсона рекао је своју реч.

Желим да ме чују кијевске власти и њихове праве газде на Западу, да то запамте сви: становници Луганска, Доњецка, Херсона и Запорожја постају наши грађани. Заувек.

Позивамо кијевски режим да моментално обустави ватру, сва борбена дејства, тај рат који су покренули још 2014. године и да се врате за преговарачки сто. Ми смо на то спремни, више пута смо то рекли. Али о избору грађана Луганска, Доњецка, Запорожја и Херсона више нећемо разговарати, избор је направљен, а Русија га неће издати. И данашње кијевске власти морају да се односе према том слободном изражавању воље грађана с поштовањем и никако другачије. Само тако може да изгледа пут ка миру.

Бранићемо нашу земљу свим расположивим снагама и средствима, учићићемо све како бисмо осигурали безбедан живот наших људи. У томе лежи велика ослободилачка мисија нашег народа.

Са сигурношћу ћемо изградити разрушене градове и села, стамбене зграде, школе, болнице, позоришта и музеје, обновимо и развијаћемо индустријска предузећа, фабрике, инфраструктуру, системе социјалне и пензионе заштите, здравство и образовање.

Наравно, радићемо на повећању нивоа безбедности. Заједно ћемо учинити тако да грађани нових региона осећају подршку целог народа Русије, целе земље, свих република, свих крајева и области наше огромне Отаџбине.

Поштовани пријатељи и колеге!

Данас желим да се обратим војницима и официрима који учествују у специјалној војној операцији, борцима Донбаса и Новорусије, онима који су после декрета о делимичној мобилизацији ушли у редове Оружаних снага да испуне свој патриотски дуг, онима који сами по зову свог срца долазе у војне одсеке. Желим да се обратим и њиховим родитељима, женама, деци, да им кажем због чега се бори наш народ, какав непријатељ је са друге стране, ко баца свет у нове ратове и кризе, извлачећи из те трагедије себи крваву корист.

Наши сународници, наша браћа и сестре у Украјини, рођени део нашег јединственог народа својим очима су видели шта то управљачки кругови такозваног Запада припремају целом човечанству. Овде су они, у суштини, збацили маске, показали своје право лице.

Након распада Совјетског Савеза Запад је одлучио да свет, сви ми, заувек треба да се помиримо са његовом диктатуром. Још тада, 1991. године, Запад је рачунао на то да се Русија од таквих потреса неће опоравити и да ће се у будућности распасти сама од себе. То се скоро и десило, сетимо се 90-их, страшних 90-их година, гладних, хладних и безнадежних. Међутим, Русија је одолела, препородила се, ојачала, поново заузела своје достојно место у свету.

Притом, Запад је све то време тражио и наставља да тражи нове прилике да удари по нама, да ослаби и разори Русију, о чему су увек и маштали, да поделе нашу државу, да затрују народе међусобно, да их осуде на сиромаштво и изумирање. Једноставно им не да мира то што у свету постоји тако велика и огромна земља са њеном територијом, природним богатствима и ресурсима, са народом који не уме и никада неће живети по туђој директиви.

Запад је спреман на све како би очувао тај неоколонијални систем који му омогућава да паразитира, у суштини – да покрада свет уз помоћ власти долара и технолошке диктатуре, да од целог човечанства узима прави данак, да одузима извор незарађеног благостања, ренту хегемона. Очување те ренте је њихов кључни, јединствени и апсолутно себичан мотив. Ето зашто њиховом интересу одговара тотална десуверенизација. Отуда њихова агресија према независним државама, традиционалним вредностима и самосталним културама, покушаји да поткопају интернационалне и интеграционе процесе које не контролишу, нове светске валуте и центре технолошког развоја. Њима је од критичне важности да све земље предају свој суверенитет у корист САД.

Руководеће врхушке појединих држава добровољно пристају да то учине, добровољно пристају да постану вазали; остале поткупљују, застрашују. А ако им то не полази за руком, онда уништавају целе државе остављајући за собом

хуманитарне катастрофе, беду, рушевине, милионе уништених, унакажених људских судбина, терористичке енклаве, зоне социјалне беде, протекторате, колоније и полуколоније. Њима је свеједно, докле год имају корист од тога.

Хоћу још једном да нагласим: управо у алавости, у намери да очувају своју неограничену власт лежи прави разлог тог хибридног рата који „колективни Запад“ води против Русије. Они не желе нама слободу, већ хоће да будемо колонија. Не желе равноправну сарадњу, већ пљачку. Не желе да нас виде као слободно друштво, већ као гомилу бездушних робова.

За њих је директна претња наша мисао и филозофија, због тога и ударају на наше филозофе. Наша култура за њих представља опасност и зато покушавају да је забране. Наш развој и просперитет је за њих претња, јер тако конкуренција расте. Њима уопште није потребна Русија, она је потребна нама.

Хоћу да подсетим на то да су се претензије на светску доминацију у прошлости у више наврата сламали захваљујући храбрости и издржљивости нашег народа, Русија ће увек бити Русија. Ми ћемо и сада одбранити и наше вредности, и нашу Отаџбину.

Запад рачуна на то да ће проћи некажњено, да ће му све ићи за руком. Реално гледано, све им је до сада и полазило за руком. Споразуми у сфери стратешке безбедности бацају се у ђубре; договори који су постигнути на највишем политичком нивоу се представљају као измишљотине; тврда обећања да се НАТО неће ширити на исток, а чим су на њих насели наши претходни руководиоци, претворила су се у прљаву лаж; споразуми о противракетној одбрани и о ракетама средњег и малог домета једнострано и са измишљеним предлозима су раскинути.

Само слушамо са свих страна: Запад успоставља поредак који је заснован на правилима. Откуд та правила? Ко их је икада видео? Ко је усаглашавао та правила? Слушајте, то је само глупост, обична обмана, двоструки или чак троструки стандарди. Створени за будале.

Русија је велика хиљадугодишња држава, држава-цивилизација, и по таквим подметнутим лажним правилима неће живети.

Управо је такозвани Запад погазио принцип неповредивости граница, а сада по сопственом нахођењу одлучује ко има право на самоопредељење, а ко нема, ко није тога достојан. Због чега они тако одлучују? Ко им даје то право, остаје нејасно. Сами себи.

Ето зашто код њих изазива дивљи бес избор људи на Криму, Севастопољу, Доњецку, Луганску, Запорожју и Херсону. Никакво морално право да даје било какве оцене, чак ни да зучне по питању слободе и демократије тај Запад нема. Нема и никада није ни имао!

Западне елите не само да одбацују национални суверенитет и међународно право, већ њихова хегемонија има снажно изражени карактер тоталитаризма, деспотизма и апартхејда. Они безобзирно деле свет на своје вазале, на такозване цивилизоване државе, и на све остале који, према идеји данашњих западних расиста, треба да уђу у списак варвара и дивљака. Лажна етикета попут „отпадничка држава“, „ауторитарни режим“, већ су ту, лепе их

целокупним народима и државама и у томе нема ничег новог. Нема, јер су западне елите су такве биле и остале – колонизаторске. Оне дискриминишу и деле народе на прву и осталу сорту.

Ми никада нисмо прихватили и нећемо прихватити такав политички национализам и расизам. А шта је расизам, ако није русофобија која се шири сада по целом свету? Шта је расизам, ако није категоричко убеђење Запада да је његова цивилизација, неолиберална култура, неоспорни пример за цео свет? „Ко није са нама тај је против нас.“ То чак звучи страшно.

Чак покајање за своје историјске злочине западне елите пребацују на све остале, захтевајући и од грађана својих земаља и од других народа да се извине за нешто што нема никакве везе са њима, на пример, за период колонијалних освајања.

Треба подсетити Запад на то да је своју колонијалну политику започео још у средњовековном периоду, а затим је уследила трговина робовима, геноцид над индијанским племенима у Америци, пљачка по Индији, Африци, ратови Енглеске и Француске против Кине који су резултирали отварањем кинеских лука за трговину опијумом. То што су чинили, терали људе да се дрогирају, намерно истребљивали целе етносе ради земље и ресурса, правили прави лов на људе као на звери. То се противи природи човека, то се противи истини, слободи и правди.

А ми – ми се поносимо тиме што је у 20. веку управо наша земља стала на чело антиколонијалног покрета који је многим народима света дао могућност да се развију, да смање сиромаштво и неправду, да победе глад и болест.

Нагласићу да је један од разлога многовековне русофобије, нескривене злобе тих западних елита према Русији, баш из разлога што нисмо допустили да нас опљачкају током периода колонијалистичких пљачки, што смо натерали Европљане да тргују са нама на обострану корист. То смо успели да постигнемо тако што смо направили у Русији јаку централизовану државу која се развијала и јачала на великим моралним вредностима православља, ислама, јудаизма, будизма, на руској култури и руској речи која је отворена за све.

Познато је да су се у више наврата правили планови интервенције у Русији, покушавали су да искористе Смутно време почетком 17. века и период потреса после 1917. године – није прошло. До богатства Русије Запад је ипак успео да се дочепу крајем 20. века када је држава била разрушена. Тада су нас називали пријатељима и партнерима, а заправо су се према нама односили као према колонији. Из земље су извлачили билионе долара по најразличитијим шемама. Ми све памтимо, ништа нисмо заборавили.

И сви ти људи у Доњецку и Луганску, у Херсону и Запорожју су се изјаснили да обновимо наше историјско јединство. Хвала!

Западне земље вековима тврде да они доносе другим народима и слободу и демократију. Све је тако, само у супротном смеру. Уместо демократије су подаништво и експлоатација; уместо слободе – поробљавање и насиље. Цео униполарни светски поредак у свом корену је антидемократски и неслободан, потпуно лажљив и лицемеран.

САД су једина земља у свету која је два пута искористила нуклеарно оружје уништивши јапанске градове Хирошиму и Нагасаки. У ствари, направили су преседан.

Подсетићу и на то да су САД заједно са Енглезима без икакве војне потребе за време Другог светског рата у рушевине претворили Дрезден, Хамбург, Келн и многе друге немачке градове. И то је било учињено демонстративно, без икакве, поновићу, војне потребе. Циљ је био само један, као што је случај и са нуклеарним бомбардовањем Јапана, да се застраши наша земља и цео свет.

САД су оставиле ужасан траг у историји народа Кореје и Вијетнама варварским и тепих-бомбардовањима, коришћењем напалма и хемијског наоружања.

Дан-данас под окупацијом фактички држе Немачку, Јапан, Републику Кореју, па и друге државе, притом цинично их називајући равноправним савезницима. Интересантно је, какво је то савезништво? Цео свет зна да руководиоце тих земаља прате, да првим лицима тих држава уграђују прислушкиваче не само у службеним, већ и у стамбеним просторијама. То је права срамота. Срамота и за те који то раде, и за те који као робови ћутке и резигнирано гутају овај безобразлук.

Наређења и грубе, увредљиве повике упућене својим вазалима они зову евроатлантском солидарношћу, развој биолошког наоружања и експерименте над живим људима, између осталог у Украјини – племенитим медицинским истраживањима.

Управо том својом девастирајућом политиком, ратовима, пљачком, они су испровоцирали данашњи колосални пораст миграција. Милиони људи трпе губитке, малтретирања, хиљаде гину покушавајући да се домогну те исте Европе.

Тако сада извозе жито из Украјине. Куда се шаље под изговором да се „осигура прехрамбена безбедност најсиромашнијих земаља света“? Куда се шаље? Све то иде у исте те европске земље. Свега 5% је отишло најсиромашнијим земљама света. Још једна превара и чиста обмана.

Америчка елита користи трагедију тих људи како би ослабили своје конкуренте, за уништавање националних држава. То се тиче и Европе, тиче и идентитета Француске, Италије, Шпаније и других држава са многовековним историјама.

Вашингтон захтева нове санкције против Русије и већина европских политичара се са тиме покорно саглашава. Они веома добро разумеју да САД, терајући Европу да у потпуности одустане од руских енергената и других ресурса, заправо раде на деиндустријализацији Европе, како би у потпуности заузели европско тржиште. Све они то јако добро разумеју, те европске елите, све разумеју, али бирају да опслужују туђе интересе. То није подаништво, већ директна издаја свог народа. Али, Боже мој, то је њихова ствар.

Али Англосаксонцима је већ постало мало ових санкција, они су прешли на диверзије. Невероватно, али то је чињеница: организовавши експлозије на међународним гасним магистралама Северног тока, које иду по дну Балтичког

мора, фактички су приступили уништавању општеевропске енергетске инфраструктуре. Свима је очигледно коме то иде у корист. Кома иде у корист, тај је то и учинио, наравно.

Диктатура САД се гради на коришћењу грубе силе, на закону јачег. То може да буде представљено и на леп начин, али суштина је увек иста – закон јачег. Отуда и размештање и одржавање на стотине војних база у свим ћошковицама света, проширење НАТО-а, покушаји да се формирају нове војне алијансе попут АУКУС-а и њима сличне. У току је активан рад на формирању војно-политичке везе Вашингто – Сеул – Токио. Све те државе које имају, или које покушавају да створе прави стратешки суверенитет и које су у стању да упуте изазов западној хегемонији, аутоматски се проглашавају непријатељем.

Управо се на тим принципима граде војне доктрине САД и НАТО које захтевају, ни мање ни више него тоталну доминацију. Своје неоколонијалне планове западне елите приказују лицемерно, чак са претензијом на мирољубивост, говорећи о којекаком обуздавању. И такве лукаве речи пребацују из једне у другу стратегију, иако по смислу значе само једно – подривање свих суверених центара развића.

Ми смо већ чули о обуздавању Русије, Кине, Ирана. Претпостављам да су на реду и друге земље Азије, Латинске Америке, Африке, Блиског истока, али и садашњи партнери и савезници САД. Ми знамо да чим им се нешто не свиди, у стању су и да против савезника уводе санкције, или против једне банке, или против друге; или против једне компаније, или друге. То је пракса, и то ће се ширити. Они под нишаном држе све, између осталог и наше најближе суседе, земље ЗНД.

Упоредо са тим, Запад већ одавно и јавно жељено приказује као стварно. Предузимајући санкциони блицкриг против Русије, они су мислили да ће још један на њихову команду постројити цео свет. Али испоставило се да се та велелепна перспектива није допала баш свима, сем дотрајалим политичким мазохистима и поборницима других нетрадиционалних форми међународних односа. Већина држава одбија да то прихвати, већ бира разуман пут сарадње с Русијом.

Такву непокорност Запад од њих очигледно није очекивао. Просто су навикли да раде по шаблону: да узимају све силом, уценама, поткупљивањем, застрашивањем и убеђују себе у то да ће та метода деловати вечно, као да су се скаменили и заглавили у прошлости.

Таква самоувереност директна је последица не само концепције властите искључивости, мада и то изазива чуђење, већ и праве информационе глади на Западу. Истину су утопили у океану митова, илузија и лажних вести, користећи невероватно агресивну пропаганду, по рецепту Гебелса. Што је лаж невероватнија – пре ће у њу поверовати. Тако и раде, по том принципу.

Али људи се не могу нахранити наштампаним доларима и еврима. Ти папирићи нису за јело, а виртуелна, напумпана капитализација западних друштвених мрежа не може да загреје куће. Све ово о чему говорим је важно, али једнако је важно ово што је управо речено: папирићима никог не можеш

да нахраниш, потребне су намирнице. А ни напумпаном капитализацијом такође никога нећеш загрејати – потребни су енергенти.

Зато политичари у истој тој Европи морају да убеђују своје суграђане да мање једу, ређе се купају а код куће да се боље облаче. А оне који почињу да постављају оправдана питања: „Заправо, зашто је тако?“, из истих стопа проглашавају непријатељима, екстремистима и радикалима. Пребацују стрелице на Русију, кажу: ево ко је извор свих ваших несрећа. Опет лажу.

Шта бих желео посебно да истакнем и нагласим? Постоје све основе за претпоставку да западне елите не намеравају да траже конструктиван излаз из светске прехрамбене и енергетске кризе која је настала њиховом кривицом, управо њиховом кривицом као резултат њихове вишегодишње политике много пре наше специјалне војне операције у Украјини и Донбасу. Они не намеравају да решавају проблеме неправде и неравноправности. Постоји бојазан да су они спремни да искористе друге, за њих уобичајене рецепте.

А овде треба подсетити да је из противречности с почетка 20. века Запад прошао кроз Први светски рат. Добит од Другог светског рата омогућила је Сједињеним Државама да дефинитивно превазиђу последице Велике депресије, да постану највећа економија света и да наметну другима власт долара као глобалне резервне валуте. А криза која је наступила 80-их година такође се заострила, али Запад ју је умногоме превазишао присвајањем наслеђа и ресурса Совјетског Савеза који се распадао и на крају распао. То је чињеница.

Сада да би се извукао из новог клупка противречности треба им да се по сваку цену слома Русија и друге државе које бирају суверени пут развоја да би још више пљачкали туђа богатства и да на тај начин затварају и крпе своје рупе. Ако се то не деси, не искључујем да ће они покушати да сасвим доведу систем до колапса за који ће моћи да окриве за све или да, не дај Боже, одлуче да примене познату формулу: рат ће поравнати све рачуне.

Русија схвата своју одговорност пред међународном заједницом и учи ниће све да уразуми те усијане главе.

Очигледно је да је садашњи неоколонијални модел у крајњем исходу осуђен на пропаст. Али поновићу да ће се његове праве газде до краја грчевито држати за њега. Они просто немају шта да понуде свету осим очувања истог тог система пљачке и рекета.

У суштини, они пљују на природно право милијарди људи, већег дела човечанства, на слободу и праведност, на то да сами самостално одлучују о својој будућности. Сад су сасвим прешли на радикално негирање моралних норми, религије, породице.

Хајде да сами себи одговоримо на веома једноставна питања. Желим да се вратим на оно што сам рекао, да се обратим свим грађанима земље, не само колегама које се налазе у сали, свим грађанима Русије: зар ми желимо да код нас, овде, у нашој земљи, у Русији, уместо маме и тате постоји родитељ „број један“, „број два“, „број три“? Зар смо већ полудели? Зар желимо да у нашим школама, од првих разреда деци намећу перверзије које води деградацији и изумирању? Да им утувљују у главу да осим жена и мушкараца постоје још

некакви полови и да им нуде да ураде операцију промене пола? Зар ми сви то желимо за нашу земљу, за нашу децу? За нас је све то неприхватљиво. Ми имамо другачију, своју будућност.

Поновићу, диктатура западних елита је уперена против свих друштава, укључујући народе тих западних држава. То је изазов за све. То потпуно негирање човека, срозавање вере и традиционалних вредности, гушење слободе поприма особине „наопаке религије“ – отвореног сатанизма. У Беседи на Гори Исус Христ, разоткривајући лажне пророке, каже: „По плодовима њиховим познаћете их.“ И ти отровни плодови већ су очигледни људима – не само у нашој држави, већ у свим другим државама, укључујући и на самом Западу.

Свет је ушао у период револуционарних трансформација, оне имају темељни карактер. Формирају се нови центри развоја, они представљају већину – већину! – међународне заједнице и спремни су не само да говоре о својим интересима, већ и да их бране, а у мултиполарности виде могућност да ојачају свој суверенитет и тиме стекну истинску слободу, историјску перспективу, своје право на самосталан, стваралачки и самобитни развој, на хармонични процес.

У читавом свету, укључујући Европу и Сједињене Државе, као што сам рекао, имамо много истомишљеника и ми осећамо, видимо њихову подршку. Унутар разних држава и друштава већ се развија покрет који је по карактеру ослободилачки, антиколонијални, против униполарне хегемоније. Његов субјективитет ће само јачати. Управо ће та снага одређивати будућу геополитичку реалност.

Поштовани пријатељи!

Данас се боримо за праведан и слободан пут пре свега нас самих, за Русију, за то да диктат и деспотизам заувек остану у прошлости. Уверен сам да државе и народи схватају да је политика изграђена на искључивости било кога и на гушењу других култура и народа у суштини криминална, да ми треба да окренемо ту срамотну страницу. Слом западне хегемоније је започео и он је неповратан. И опет ћу поновити: ништа неће бити као пре.

Бојно поље на које нас је позвала судбина и историја је бојно поље за наш народ, за велику историјску Русију. За велику историјску Русију, за будућа покољења, за нашу децу, унукe и праунукe. Ми морамо да их заштитимо од поробљавања, од монструозних експеримената који су усмерени на то да се осакати њихова свест и душа.

Данас се боримо за то да никоме никада не падне на памет да се Русија, наш народ, наш језик, наша култура могу тек тако избрисати из историје. Данас нам је потребна консолидација читавог друштва, а у основи таквог јединства може бити само суверенитет, слобода, стварање и праведност. Наше вредности су човекољубље, милосрђе и саосећање.

И желео бих да завршим своје излагање речима правог патриоте, Ивана Александровича Иљина: „Ако својом Отаџбином сматрам – Русију, онда значи да на руски начин волим, разматрам и мислим, да на руском певам и говорим; да верујем у духовне снаге руског народа. Његов дух је мој дух, његова судбина је моја судбина, његова страдања су моја патња; његов процват – моја радост.“

Иза тих речи је – велики духовни избор, који су за више од хиљаду година руске државности следиле многе генерације наших предака. Данас тај избор правимо ми, направиле су га грађани Доњецке и Луганске Народне Републике, становници Запорошке и Херсонске области. Они су направиле избор да буду са својим народом, да буду са Отацбином, да живе њену судбину и побеђују заједно с њом.

Уз нас је истина, уз нас је Русија!

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/news/69465>

МИТИНГ-КОНЦЕРТ „ИЗБОР НАРОДА – ЗАУВЕК ЗАЈЕДНО“

Москва, 30. септембар 2022. године

Владимир Пуџин је учествовао на митингу-концерту „Избор народа. Заувек заједно“ у знак подршке пријему у Русију ДНР, ЛНР, Зајорошке и Херсонске области.

В. Путин: Драги пријатељи!

Данас имамо посебан, свечан и, без икаквог претеривања у овом случају, историјски дан – дан истине и правде.

Не могу да се не сетим, како се формирао Совјетски Савез када је Русија стварала савремену Украјину. Управо Русија је створила савремену Украјину, предавшијој значајне територије, историјске територије саме Русије, заједно са становништвом, које нико није питао где, како људи желе да живе, како желе да створе будућност своје деце, у којој држави. А са распадом Совјетског Савеза десило се то исто – елите су све одлучивале међу собом, милионе обичних грађана нико ни за шта није питао.

И тек сада је само савремена Русија дала право избора народу који живи у Луганској Народној Републици, у Доњецкој [Народној Републици], у Запорожју, у Херсону. Људи су изашли на референдум и направили овај избор – да буду уз своју историјску Отаџбину, уз Русију!

Само једна епизода из онога што се догодило пре два-три-четири дана: избори у Луганску, људи стоје у реду на улици на једном од бирачких места – и почело је гранатирање. Граната је пала у близини, недалеко од њих, али нико није изашао из реда за гласање. Невероватно!

Деценијама су покушавали да из ових људи искорене њихову историјску свест, да униште њихове традиције, да им забране да говоре својим матерњим језиком, да забране културу – ништа није успело. Ови људи су љубав према својој историјској отаџбини носили у својим срцима и преносили је својој деци. И зато кажемо: Русија не само да отвара врата нашег родног дома нашој браћи и сестрама – она им отвара своје срце. Добродошли кући!

Али знамо коме дугујемо данашњи дан, данашњу свечаност – дугујемо га нашим херојским војницима и официрима, милицији Донбаса, добровољцима. Ми смо данас овде на Црвеном тргу, али они нису на паради, они су у борби, они херојски бране избор народа који је направљен пре неколико дана – знам о чему причам – и то херојски. И зато, у знак подршке, захвалности, у знак признања за њихове заслуге, за њихово херојство и самопожртвовање, предлажем да им одавде, са Црвеног трга, пошаљемо знак наше подршке, поштовања и дивљења њиховој жртви и њиховом хероизму. Предлажем да

се то уради гласно, како би на хиљадама километара удаљености чули глас Црвеног трга, уз јасан троструки поклич. Удахните дубоко и на моју команду бројимо до три. Један, два, три! Ура! Ура! Ура!

Драги пријатељи, учинићемо све да подржимо нашу браћу и сестре у Запорожју, Херсону, Доњецку и Луганску. Учинићемо све што можемо да осигурамо безбедност, да повећамо ниво безбедности на овим територијама и за ове људе. Учинићемо све да оживимо привреду, обновимо инфраструктуру, изградимо нове школе, друге образовне установе, болнице и клинике.

Постали смо јачи, јер смо заједно. Истина је уз нас, а у истини је снага, што значи победа! Победа ће бити наша!

Хвала вам! Срећно!

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/news/69470>

СУСРЕТ СА КЋЕРКОМ ОЛГЕ КАЧУРЕ, ХЕРОЈА РУСИЈЕ

Москва (Кремљ), 12. октобар 2022. године

Владимир Путин је уручио „Злајну звезду Хероја“ Јелени Корабет, кћерки поинуле Олге Качуре. Тишула је додељена постојумно. Херој Русије и Донбаса, Олга је била један од оснивача Народне милиције ДНР. Била је поштована и цењена, познаја по кодним именом „Корса“. Једина жена командант која је предводила јединицу ракетне артиљерије, знала је да постојине резултате и да заштити људе. Почетком авиустиа њен аутомобил је изрешетан украјинском артиљеријом.

В. Путин: Предајем Вам одликовање Русије – Звезду Хероја, која је додељена Вашој мајци. Она је била храбра личност, апсолутно значајна, рекао бих за Донбас, пре свега за Доњецку Републику. Многи су је волели, поштовали и, што је посебно важно, као што се види из докумената, током њеног командовања одговарајућом јединицом у којој није било губитака.

Ј. Корабет: Ниједног.

В. Путин: Ето, видите. Нажалост, њој самој није било спаса. Желим да ово одликовање остане у вашој породици.

Ј. Корабет: Хвала Вам велико. Желела бих да вам се искрено захвалим. Велика ми је част што сам данас овде, да вас лично упознам. Наравно, волела бих да је моја мајка лично добила ово одликовање, али је, нажалост, погинула бранећи нашу Отаџбину.

Качурин кћерка је такође рекла да би волела да настави посао своје мајке. Јелена Корабет је на овај састанак дошла са медаљом ДНР „За одбрану Горловке“. Девојка га је добила пре неколико година. Јелена такође има брата који завршава средњу школу и жели да упише војну академију.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/news/69585>

САСТАНАК МЕЂУНАРОДНОГ ДИСКУСИОНОГ КЛУБА „ВАЛДАЈ“

Московска област, 17. октобар 2022. године

Председник РФ Владимир Пуџин учествовао је на завршној пленарној седници 19. сасџанка Дискусионог клуба „Валдај“. Тема овогodiшњег форума је „Свети после хетемоније: правда и безбедности за све“. Четвородневни сасџанак је окупио 111 сџручњака, политичара, дипломата и економиста из Русије и 40 сџраних држава, укључујући Аванистан, Бразил, Немачку, Еиџаи, Кину, Индију, Индонезију, Иран, Казахстан, САД, Турску, Француску, Узбекистан, Јужноафричку републику и друге.

В. Путин: Хвала много.

Поштовани учесници пленарне седнице! Даме и господо! Пријатељи!

Мало сам се упознао са дискусијама које су се овде водиле претходних дана – било је веома интересно и информативно. Надам се да нисте пожалили што сте дошли у Русију и комуницирали једни са другима.

Драго ми је да вас све видим.

На платформи Валдајског клуба више пута смо говорили о тим сменама – озбиљним, великим помацима који су се већ десили и дешавају се у свету, о ризицима који су повезани са деградацијом светских институција, са ерозијама принципа колективне безбедности, са заменом међународног права тзв. правилима – хтео сам да кажем, јасно је ко је то смислио, али, можда, ни ово није тачно – уопштено, није јасно ко је то смислио, на чему се ова правила заснивају, шта се налази унутар ових правила.

Судећи по свему, постоји покушај да се утврди једно правило, да они који су на власти – сада причају о власти, док ја говорим о глобалној власти – и они би имали могућност да живе без икаквих правила и да им је све дозвољено, све би им ишло од руке, без обзира шта раде. Ето, у ствари, то су управо она правила о којима нам стално, како народ каже, мељу, односно непрекидно говоре о томе.

Вредност Валдајских дискусија је у томе што се овде чују разне оцене и прогнозе. Колико су оне истините, показује нам сам живот, најстрожи и најобјективнији испитивач је живот. Овде се види колико су наше прелиминарне расправе биле истините претходних година.

Авај, догађаји се и даље развијају по негативном сценарију, о чему смо више пута говорили на претходним састанцима. Штавише, они, ови догађаји, развили су се у велику, системску кризу, и то не само у војно-политичкој, већ и у економској и хуманитарној сфери.

Такозвани Запад – условно, наравно, ту нема никаквог јединства – јасно је да је реч о веома сложенем конгломерату, ипак, рецимо да је овај Запад предузео низ корака у заоштравању односа последњих година, а посебно последњих месеци. У ствари, увек играју на заоштравање, ни ту нема ништа ново. То је распиривање рата у Украјини, то су провокације око Тајвана, дестабилизација светских тржишта хране и енергије. Ово последње, наравно, није урађено намерно, у то нема сумње, већ због низа системских грешака управо оних западних власти које сам већ поменуо. И као што сада видимо, плус овоме је и уништавање општеевропских гасовода. Ово је генерално споредна ствар, али ипак смо сведоци ових тужних догађаја.

Моћ над светом је управо оно на шта игра такозвани Запад. Али ова игра је свакако опасна, крвава и, рекао бих, прљава. Негира суверенитет држава и народа, њихов идентитет и посебност, не ставља ни у шта интересе других држава. У сваком случају, ако се директно не говори о порицању, у пракси се управо то спроводи. Нико, осим оних који формулишу управо ова правила која сам поменуо, други немају право на сопствени развој: сви остали морају бити „прочешљани“ управо према тим правилима.

С тим у вези, подсетићу на предлоге Русије западним партнерима за изградњу поверења и изградњу система колективне безбедности. У децембру прошле године поново су једноставно бачени у страну.

Али у савременом свету, мало је вероватно да ће седети мирни. Ко сеје ветар, како се каже, жање буру. Криза је заиста добила глобални карактер, погађа све. Нема потребе да гајимо било какве илузије.

Човечанство сада, у ствари, има два пута: или да настави да акумулира терет проблема који ће нас неизбежно све уништити, или да заједно покушамо да пронађемо решења, додуше несавршена, али делујућа, способна да наш свет учине стабилнијим и сигурнијим.

Знате, одувек сам веровао и верујем у моћ здравог разума. Стога сам уверен да ће пре или касније и нови центри мултиполарног светског поретка и Запад морати да почну равноправан разговор о заједничкој будућности свих нас, и што пре – то боље, наравно. И с тим у вези, навешћу неке од најважнијих акцената за све нас.

Данашњи догађаји су засенили проблеме животне средине – што је чудно, али бих желео да почнем са овим. Климатске промене више нису на врху дневног реда. Али ови фундаментални изазови нису нестали, нису се нигде изгубили, они само расту.

Једна од најопаснијих последица нарушавања еколошке равнотеже је смањење биодиверзитета у природи. А сада прелазим на главну тему, због које смо се сви окупали: да ли је још једна различитост мање важна – културна, друштвена, политичка, цивилизацијска?

Истовремено, упрошћавање, брисање свих и било каквих разлика постали су готово суштина савременог Запада. Шта се крије иза овог поједностављења? Пре свега, то је нестанак креативног потенцијала самог Запада и жеља да се обузда, блокира слободан развој других цивилизација.

Постоји, наравно, и директан меркантилни интерес: наметањем својих вредности, потрошачких стереотипа, унифицирањем, наши противници – тако ћу их исправно назвати – покушавају да прошире тржишта за своје производе. На овом плану је све врло примитивно. Није случајно што Запад тврди да управо његова култура и поглед на свет треба да буду универзални. Ако се то не каже директно – иако они често и говоре директно – онда се тако понашају и инсистирају да, у ствари, по животној чињеници, својом политиком, инсистирају да ови саме вредности буду безусловно прихваћене од свих осталих учесника у међународној комуникацији.

Навешћу цитат из чувеног говора Александра Исајевича Солжењицина на Харварду. Још 1978. године приметио је да Запад карактерише „непрекидно слепило надмоћи“ – а то се још увек дешава – и то „подржава идеју да би сва огромна подручја на нашој планети требало да се развијају и достигну садашње западне системе.“ Од 1978. године ништа се није променило.

Током протеклих скоро пола века, ово слепило о којем је Солжењицин говорио – отворено расистичко и неоколонијалне природе – попримило је једноставно ружне облике, посебно након појаве тзв. униполарног света. Шта желим да кажем на ово? Увереност у своју непогрешивост је веома опасно стање: на корак је од жеље самих „непогрешивих“ да једноставно униште оне који им се не свиђају. Како кажу, „отказивање“ – хајде да бар размислимо о значењу ове речи.

Чак и на врхунцу Хладног рата, на врхунцу конфронтације између система, идеологија и војног ривалства, никоме није пало на памет да негира само постојање културе, уметности, науке других народа – својих противника. То никоме није ни пало на памет! Да, одређивана су ограничења на образовне, научне, културне и, нажалост, спортске везе. Ипак, и совјетски и амерички лидери тог времена имали су довољно разумевања да се хуманитарна сфера мора третирати деликатно, проучавајући и уважавајући противника, понекад позајмљујући нешто од њега како би се, барем за будућност, сачувала основа за здраве, плодноне односе.

А шта се сада дешава? Некада су нацисти достигли тачку спаљивања књига, а сада су западни „чувари либерализма и прогреса“ увели забране Достојевског и Чајковског. Такозвана култура укидања, али заправо – о томе смо већ много пута говорили – право укидање културе коси све што је живо и стваралачко, не дозвољава да се развије слободна мисао ни у једној области: ни у економији, ни политици, ни култури.

Сама либерална идеологија данас се променила до неприпознатљивости. Ако је у почетку класични либерализам слободу сваког човека схватао као слободу да говориш шта хоћеш, да радиш шта хоћеш, онда су већ у 20. веку либерали почели да проглашавају да такозвано отворено друштво има непријатеље – испоставља се да отворено друштво има непријатеље – а слобода таквих непријатеља може и треба да буде ограничена, ако не и укинута. Сада су дошли до тачке апсурда, када се свако алтернативно гледиште проглашава субверзивном пропагандом и претњом демократији.

Шта год долази из Русије, то су све „интриге Кремља“. Али погледајте на себе! Зар смо тако свемоћни? Свака критика на адресу наших противника – свака! – доживљава се као „махинације Кремља“, „рука Кремља“. Глупост нека. На шта сте пали? Макар мућните главом, смислите нешто занимљивије, изнесите своје становиште некако концептуално. Немогуће је за све кривити хирове Кремља.

Све ово је још у 19. веку пророчки предвидео Фјодор Михајлович Достојевски. Један од ликова у његовом роману „Бесови“, нихилиста Шигаљов, овако је описао светлу будућност коју је осмислио: „излазећи из безграничне слободе, закључујем безграничним деспотизмом“ – до тога су, иначе, дошли наши западни противници. Њему одјекује други протагониста романа – Петар Верховенски, који тврди да је неопходна распрострањена издаја, проказивање, шпијунажа, да друштву нису потребни таленти и више способности: „Цицерону је одсечен језик, Копернику су извађене очи, Шекспир је каменован.“ До тога долазе наши западни противници. Шта је ово, ако не модерна западна култура укидања?

Било је великих мислилаца и захвалан сам, да будем искрен, мојим помоћницима који су пронашли ове цитате.

Шта се може рећи о овоме? Историја ће, наравно, све ставити на своје место и неће поништити највећа дела универзално признатих генија светске културе, већ оних који су данас из неког разлога одлучили да имају право да располажу овом светском културом по сопственом нахођењу. Самоуображеност оваквих фигура, како кажу, поткопава, али се за неколико година нико неће ни сећати њихових имена. А Достојевски ће живети као и Чајковски, Пушкин, ма колико се то неке не свиђа.

Управо на унификацији, на финансијском и технолошком монополу, на брисању свих и свакојаким разлика, изграђен је и западни модел глобализације, неоколонијалан у својој суштини. Задатак је био јасан – да се ојача безусловна доминација Запада у светској економији и политици, а да јој то стави у службу природне и финансијске ресурсе, интелектуалне, људске и економске могућности целе планете, да то учини под условима такозване нове глобалне међузависности.

Овде бих желео да се подсетим још једног руског филозофа Александра Александровича Зиновјева, чију стогодишњицу ћемо прославити буквално ових дана, 29. октобра. Још пре више од 20 година он је говорио да је за опстанак западне цивилизације на нивоу који је она достигла „неопходна цела планета као окружење за постојање, неопходни су сви ресурси човечанства“. На то они претендују, зато све и јесте овако.

Штавише, Запад је у овом систему у почетку себи дао огромну предност, пошто је сам развио своје принципе и механизме – као и сада управо оне принципе о којима се стално прича и који су несхватљива „црна рупа“: али шта су они – нико не зна. Али чим су корист од глобализације почеле да извлаче и друге државе, не само западне, овде пре свега, наравно, говоримо о великим државама Азије, Запад је одмах променио или потпуно укинуо многа правила. И такозвани свети принципи слободне трговине, економске отворе-

ности, равноправне конкуренције, чак и право на имовину су одједном, потпуно, заборављени. Чим им нешто постане исплативо, одмах мењају правила, у ходу, у току игре.

Или још један пример подметања појмова и значења. Западни идеолози и политичари већ дуги низ година говоре и понављају целом свету: нема алтернативе демократији. Истина, говорили су о западном, такозваном либералном моделу демократије. Све друге опције и облике демократије они су презриво и – желим да истакнем – кроз зубе бахато одбацили. Овај манир се развио давно, још од колонијалних времена: сви се сматрају људима другог реда, а сами су изузетни. И тако то траје вековима, до данас.

Али данас апсолутна већина светске заједнице захтева демократију у међународним пословима и не прихвата било какав облик ауторитарног диктата појединих земаља или група држава. Шта је то ако не директна примена принципа демократије на нивоу међународних односа?

А каква је позиција „цивилизованог“ – под наводницима – Запада? Ако сте демократа, онда би изгледа требало да поздравите такву природну жељу за слободом милијарди људи – али не! Запад то назива субверзијом либералног поретка заснованог на правилима, покреће економске и трговинске ратове, санкције, бојкоте, обојене револуције, припрема и спроводи све врсте државних удара.

Један од њих је довео до трагичних последица у Украјини 2014. године – подржали су га, чак су рекли колико су новца потрошили на овај државни удар. Уопштено говорећи, они су једноставно отупели, не стиде се ничега. Заробили су Сулејманија, убили иранског генерала. Можемо се према Сулејманију односити како хоћемо, али он је службеник друге државе! Убијали су га на територији треће државе и рекли: да, убили смо га. Шта је то уопште? Где ми живимо?

Вашингтон из навике садашњи светски поредак и даље назива америчким либералним, али заправо, сваким даном овај озлоглашени „поредак“ умножава хаос и, додао бих, постаје све нетолерантнији чак и према самим западним земљама, према њиховим покушајима да покажу било какву независност. Све се дави баш у корену, а против сопствених савезника уводе још санкција – без икаквог оклевања! И ови се са свиме слажу, ниско сагињу главе.

На пример, јулски предлози мађарских парламентарара да се приврженик европским хришћанским вредностима и култури консолидују у споразуму о ЕУ нису схваћени чак ни као устанак, већ као директна непријатељска саботажа. Шта је сад ово? Како то разумети? Да, некима то може да се свиђа, некима не.

За хиљаду година, ми у Русији смо развили јединствену културу интеракције између свих светских религија. Не треба ништа укидати: ни хришћанске вредности, ни исламске, ни јеврејске. Имамо и друге светске религије. Само треба да поштујемо једни друге. У великом броју региона у земљи – знам то из прве руке – људи шетају заједно, славе хришћанске, исламске, будистичке и јеврејске празнике, и то раде са задовољством, честитајући једни другима и радујући се једни са другима.

А овде тога нема. Зашто нема? Када би макар продискутовали о томе. Занимљиво је!

Све ово, без претеривања, није чак ни системска, већ доктринарна криза неолибералног модела америчког светског поретка. Немају идеје о стварању и позитивном развоју, једноставно немају шта да понуде свету, осим да задрже своју доминацију.

Уверен сам да права демократија у мултиполарном свету пре свега претпоставља могућност да било који народ – желим то да истакнем – да било које друштво било које цивилизације, изабере свој пут, свој друштвено-политички систем. Ако такво право имају САД и земље ЕУ, онда то свакако имају земље Азије, исламске државе, монархије Персијског залива, државе других континената. Наравно, има га и наша држава Русија и нико никада неће моћи да диктира нашем народу какво друштво и на којим принципима треба да градимо.

Директна претња политичком, економском, идеолошком монополу Запада је у томе што се у свету могу појавити алтернативни друштвени модели – ефикаснији, желим то да истакнем, ефикаснији данас, светлији, привлачнији од оних који постоје. Али такви модели ће се дефинитивно развијати – то је неизбежно. Иначе, о томе директно пишу амерички политиколози, стручњаци. Истина, њихова власт још не слуша много, иако не могу да не виде ове идеје које се износе на страницама политичких научних часописа и у дискусијама.

Развој треба да тече управо у дијалогу цивилизација, заснованом на духовним и моралним вредностима. Да, различите цивилизације различито схватају човека, његову природу – она је често различита само на површини, али свако препознаје највише достојанство и духовну суштину човека. И изузетно је важно да имамо заједнички, општи темељ на коме свакако можемо и морамо да градимо своју будућност.

Шта овде желим да истакнем? Традиционалне вредности нису неки фиксни сет постулата којих се сви морају придржавати. Наравно да не. Њихова разлика од такозваних неолибералних вредности је у томе што су у сваком случају јединствене, јер произилазе из традиције одређеног друштва, његове културе и историјског искуства. Стога се традиционалне вредности не могу никоме наметнути – оне се једноставно морају поштовати, пажљиво третирати оно што је сваки народ вековима бирао.

Ово је наше разумевање традиционалних вредности, а овај приступ дели и прихвата већина човечанства. То је природно, јер традиционална друштва Истока, Латинске Америке, Африке, Евроазије чине основу светске цивилизације.

Поштовање посебности народа и цивилизација је у интересу свих. У ствари, то је и у интересу такозваног Запада. Губећи своју доминацију, брзо постаје мањина на светској сцени. И, наравно, право ове западне мањине на сопствени културни идентитет, наравно, желим да то истакнем, мора бити обезбеђено, мора се третирати, наравно, са поштовањем, али, наглашавам, на равноправној основи, са правима свих осталих.

Ако западне елите мисле да могу да убризгају у умове својих људи, њихових друштава, чудне, по мом мишљењу, новонастале трендове као што су десетине полова и геј парада, онда нека буде тако. Нека раде шта хоће! Али оно што свакако немају јесте право да захтевају од других да их следе у истом правцу.

Видимо да се у западним земљама одвијају сложени демографски, политички и друштвени процеси. Наравно, то је њихова унутрашња ствар. Русија се у ова питања не меша и неће то радити – за разлику од Запада, ми се не шуњамо у туђе двориште. Али надамо се да ће прагматизам превладати и да ће руски дијалог са истинским, традиционалним Западом, као и са другим равноправним центрима развоја, постати важан допринос изградњи мултиполарног светског поретка.

Додаћу да је мултиполарност реална, а заправо и једина шанса да та иста Европа поврати свој политички и економски субјективитет. Искрено говорећи, сви разумемо, и о томе у истој Европи говоре директно: данас је овај правни субјективитет Европе – да то најблаже кажемо, да се нико не увреди – веома ограничен.

Свет је по својој природи шаролик, и покушаји Запада да све сатера под један шаблон објективно су осуђени на пропаст, од тога неће бити ништа.

Арогантна жеља за светским лидерством, а у суштини, за диктатуром или за очувањем лидерства путем диктата, заправо се претвара у смањење међународног ауторитета лидера западног света, укључујући и САД, и повећање неповерења у њихову способност да преговарају у целини. Данас кажу једно – сутра друго, потписују документа – сутра их одбијају, раде шта хоће. Уопште нема стабилности. Потпуно је несхватљиво како се потписују документи, о чему су разговарали, чему се може надати.

Ако је раније само неколико држава дозвољавало себи да се свађају са том истом Америком, и то је изгледало готово као сензација, сада је већ уобичајено када разне државе одбијају Вашингтону њихове неосноване захтеве, упркос томе што они и даље покушавају да изврше притисак на све. Погрешна политика је апсолутно таква, пуцањ у празно. Али нека буде тако, и то је њихов избор.

Уверен сам да народи света неће затварати очи пред политиком принуде, која је сама себе дискредитовала, и сваки пут ће Запад морати да плаћа и плаћа све више због покушаја да одржи своју хегемонију. Да сам на месту ових елита на Западу, озбиљно бих размишљао о таквој перспективи, као што о томе размишљају и сами политиколози и политичари у САД, као што сам већ рекао.

У садашњим условима тешког сукоба, неке ствари ћу рећи директно. Русија, као независна, самобитна цивилизација, себе никада није сматрала и не сматра непријатељем Запада. Американофобија, англофобија, франкофобија, германофобија – то су исти облици расизма као и русофобија и антисемитизам – као и све манифестације ксенофобије.

Само треба јасно разумети постојеће ствари, као што сам раније рекао, два Запада – минимум два, а можда и више, али најмање два: Запад тради-

ционалних, првенствено хришћанских, вредности, слободе, патриотизма, најбогатије културе, сада такође и исламских вредности – значајан део становништва многих западних држава исповеда ислам. Овај Запад нам је на неки начин близак, имамо много тога заједничког, чак и древне корене. Али постоји други Запад – агресивни, космополитски, неоколонијални, који делује као оруђе неолибералних елита. Управо са диктатом овог Запада Русија се, наравно, никада неће помирити.

Те 2000. године, након што сам изабран за председника, са чиме сам се суочио, заувек ћу памтити – сетите се коју смо цену платили за уништавање терористичког гнезда на Северном Кавказу, које је Запад тада практично отворено подржавао. Сви одрасли овде, већина вас присутних у овој сали, разумете о чему говорим. Знамо да је тако било у пракси: финансијска, политичка, информативна подршка. Сви смо то искусили.

Штавише, [Запад] не само да је активно подржавао терористе на руској територији, већ је и неговао ову претњу на много начина. Ми то знамо. Ипак, после стабилизације ситуације, када су главне банде терориста поражене, захваљујући и храбрости чеченског народа, одлучили смо да се не осврћемо уназад, да се не правимо увређени, да идемо напред, да градимо односе чак и са онима који су заправо радили против нас, да успоставимо и развијамо односе са свима који то желе, на основу узајамне користи и поштовања једних према другима.

Сматрали смо да је то у општем интересу. Русија је, хвала Богу, преживела све тешкоће тог времена, издржала, ојачала, изборила са унутрашњим и спољним тероризмом, привреда је сачувана, почела да се развија, а њена одбрамбена способност је почела да расте. Трудили смо се да изградимо односе са водећим државама Запада и са НАТО-ом. Порука је била иста: хајде да престанемо да будемо непријатељи, хајде да живимо сложено, хајде да водимо дијалог, градимо поверење, а самим тим и мир. Били смо апсолутно искрени, желим ово да истакнем, јасно смо разумели сложеност таквог зближавања, али смо ишли на то.

А шта смо добили заузврат? Укратко, добили смо „не“ у свим главним областима могуће сарадње. Трпимо све већи притисак на нас и стварање жаришта напетости на нашим границама. А која је сврха, ако смем да питам, овог притиска? Каква? Мало тренирања, зар не? Наравно да није. Циљ је учинити Русију рањивијом. Циљ је да се Русија претвори у оруђе за постизање сопствених геополитичких циљева.

Строго говорећи, ово је универзално правило: покушавају свакога да претворе у оруђе како би користили ове алате за своје потребе. А они који се не подвргну овом притиску и не желе да буду такав инструмент – њима се уводе санкције, спроводе се свакакве економске рестрикције и у односу на њих спремају се државни удари или, где је то могуће спровести – спроводе се, итд. И на крају, ако ништа не може да се уради, циљ је само један – уништити, збрисати са политичке мапе. Али то није успело и никада неће моћи да се примени и спроведе такав сценарио у односу на Русију.

Шта бисте још желели да додате? Русија не изазива елите Запада – Русија једноставно брани своје право да постоји и слободно се развија. У исто време, ми сами нећемо да постанемо нека врста новог хегемона. Русија не предлаже да се униполарност замени биполарношћу, триполарношћу и тако даље, доминација Запада доминацијом Истока, Севера или Југа. То би неминовно довело до новог ћорсокака.

И овде желим да цитирам речи великог руског филозофа Николаја Јаковљевича Данилевског, који је веровао да се напредак не састоји у томе да сви иду у истом правцу, како нас неки наши противници гурају – у овом случају би напредак убрзо стао, каже Данилевски, – али притом, да би „произвели цело поље, које је поприште историјске делатности човечанства, у свим правцима“. И додаје да се ниједна цивилизација не може поносити тиме да баш она представља највишу тачку развоја.

Уверен сам да се диктатури може супротставити само слобода развоја држава и народа; деградацији појединца – љубав према човеку као ствараоцу; примитивном упрошћавању и забранама – цветањем сложености култура и традиција.

Смисао данашњег историјског тренутка лежи управо у томе да све цивилизације, државе и њихова интеграциона удружења заиста отварају могућности за сопствени, демократски, оригинални пут развоја. И изнад свега, сматрамо да нови светски поредак треба да буде заснован на закону и праву, да буде слободан, самобитан и праведан.

Тако би светска економија и трговина требало да постану праведније и отвореније. Русија сматра неизбежним формирање нових међународних финансијских платформи, укључујући и за потребе међународних поравнања. Такве платформе треба да буду изван националних јурисдикција, да буду безбедне, деполитизоване, аутоматизоване и да не зависе ни од једног центра контроле. Да ли је то могуће учинити или не? Наравно да јесте. То ће захтевати много труда, уједињење напора многих држава, али може се извести.

Ово ће искључити могућност злоупотребе у новој глобалној финансијској инфраструктури и омогућити ефикасно, профитабилно и безбедно управљање међународним трансакцијама без долара и других такозваних резервних валута. Штавише, користећи долар као оружје, Сједињене Државе и Запад у целини су дискредитовали институцију међународних финансијских резерви. Најпре су их девалвирали због инфлације у зони долара и евра, а онда потпуно – мало-помало – присвојили су наше златно-девизне резерве.

Прелазак на обрачуне у националним валутама ће активно добијати на замаху – то је неизбежно. То, наравно, зависи од стања емитената ових валута, од стања њихових економија, али ће оне јачати, а такве калкулације ће, наравно, постепено почети да доминирају. Таква је логика суверене економске и финансијске политике мултиполарног света.

Даље. Данас нови светски развојни центри већ имају јединствене технологије и научна достигнућа у различитим областима и могу успешно да конкуришу западним транснационалним компанијама у многим областима.

Очигледно, имамо заједнички, прилично прагматичан интерес за поштenu и отворену научну и технолошку размену. Заједно, сви побеђују више него појединачно. Већина би требало да има користи, а не појединачне супербогате корпорације.

Како ствари иду данас? Ако Запад продаје лекове или семе пољопривредних култура другим државама, онда наређује убијање националне фармацеутике и селекцију, у суштини, у пракси се све своди на ово; снабдева машинама и опремом – уништава локално машинство. Ја, док сам још био председник владе, схватио сам ово: чим се отвори тржиште за одређену групу производа, то је то, локални произвођач је „пао“, и готово је немогуће подићи главу. Тако се граде односи. Тако долази до окупирања тржишта и ресурса, државе су лишене свог технолошког и научног потенцијала. То није напредак, већ поробљавање, свођење економија на примитивни ниво.

Технолошки развој не треба да повећава глобалну неједнакост, већ да је смањује. Тако Русија традиционално спроводи своју спољну технолошку политику. На пример, градећи нуклеарне електране у другим државама, ми истовремено стварамо тамо центре компетенција, обучавамо националне кадрове – ми стварамо индустрију, не градимо само предузеће, већ стварамо читаву индустрију. У суштини, дајемо прилику другим државама да направе прави искорак у свом научном и технолошком развоју, смање неједнакост и свој енергетски сектор доведу на нови ниво ефикасности и еколошке прихватљивости.

Још једном да нагласим: суверенитет и изворни развој никако не значе изолацију, аутаркију, већ, напротив, претпостављају активну, обострано корисну сарадњу на правичним и равноправним принципима.

Ако је либерална глобализација деперсонализација, наметање западног модела целом свету, онда је интеграција, напротив, разоткривање потенцијала сваке цивилизације у интересу целине, зарад опште користи. Ако је глобализам диктат, а то је оно на шта се на крају све своди, онда је интеграција заједнички развој општих стратегија које су корисне за све.

И вези са тим, Русија сматра важним активније покретање механизма за стварање великих простора изграђених на интеракцији суседних држава, чија се економија, друштвени систем, ресурсна база и инфраструктура међусобно допуњују. Овако велики простори, у ствари, основа су мултиполарног светског поретка – економска основа. Из њиховог дијалога рађа се истинско јединство човечанства, много сложеније, оригиналније и вишедимензионално него у упрошћеним идејама неких западних идеолога.

Јединство човечанства се не гради на заповести „ради као ја“, „буди као ми“. Формира се узимајући у обзир и на основу мишљења свих, уз пажљив однос према идентитету сваког друштва и народа. На том принципу се може развити дугорочна сарадња у мултиполарном свету.

У вези са тим, можда би било вредно размислити да структура Уједињених нација, укључујући и њен Савет безбедности, у већој мери одражава управо разноликост светских региона. На крају крајева, од Азије, Африке и Латинске Америке зависиће много више у свету сутрашњице него што се данас верује, а такав пораст њиховог утицаја је свакако позитиван.

Да подсетим да западна цивилизација није једина чак ни на нашем заједничком евроазијском простору. Штавише, већина становништва је концентрисана управо на истоку Евроазије – тамо где су настали центри најстаријих цивилизација човечанства.

Вредност и значај Евроазије је у томе што је овај континент самодовољан комплекс са гигантским ресурсима било које врсте и огромним могућностима. И што више радимо на повећању повезаности Евроазије, стварању нових путева, облика сарадње, постижемо импресивнији успех.

Успешна активност Евроазијске економске уније, нагли раст ауторитета и утицај Шангајске организације за сарадњу, велике иницијативе у оквиру „Један појас, један пут“, планови за мултилатералну сарадњу на имплементацији транспортног коридора Север–Југ, и многи други пројекти у овом делу света, сигуран сам да је ово почетак нове ере, нове етапе у развоју Евроазије. Интеграциони пројекти овде нису у супротности, већ се међусобно допуњују, наравно, ако их спроводе суседне државе у сопственим интересима, а не уводе спољне силе да би цепале евроазијски простор, претворивши га у зону блоковске конфронтације.

Природни део Велике Евроазије могао би бити и њен западни врх – Европа. Али многе њене лидере спутава уверење да су Европљани бољи од других, да им не приличи да учествују у неким подухватима равноправно са осталима. Иза такве бахатости некако не примећују да су и сами већ постали туђа периферија, суштински се претворивши у вазале – често без права гласа.

Поштоване колеге!

Распад Совјетског Савеза такође је уништио равнотежу геополитичких сила. Запад се осећао као победник и прогласио униполарни светски поредак у коме само његова воља, његова култура, његови интереси имају право да постоје.

Сада се овај историјски период неподељене доминације Запада у светским пословима ближи крају, једнополарни свет постаје прошлост. Стојимо на историјској прекретници, испред онога што је вероватно најопаснија, непредвидива и истовремено важна деценија од краја Другог светског рата. Запад није у стању да сам управља човечанством, већ очајнички покушава да то уради, а већина народа света више не жели да се мири са тим. Ово је главна контрадикција нове ере. Да употребим речи класика, ситуација је донекле револуционарна: виши слојеви не могу, а нижи слојеви не желе већ овако да живе, да се послужим речима класика.

Овакво стање је оптерећено глобалним конфликтима или читавим ланцем сукоба, што представља претњу човечанству, укључујући и сам Запад. Конструктивно, темељно решити ову противречност – то је данашњи главни историјски задатак.

Промена тежишта је болан процес, али природан и неизбежан. Пред нашим очима се формира будући светски поредак. И у овом светском поретку морамо слушати све, водити рачуна о сваком гледишту, о сваком народу, друштву, култури, о сваком систему погледа на свет, идејама и верским убеђењима,

никоме не намећући ни једну истину и само на овој основи, схватајући нашу одговорност за судбину – судбину народа, планете, да изградимо симфонију људске цивилизације.

На овоме бих желео да завршим речима захвалности за стрпљење које сте показали слушајући моје обраћање.

Много вам хвала.

Изворник: <http://kremlin.ru/events/president/news/69695>

II ДЕО

АНАЛИЗЕ И КОМЕНТАРИ
СРПСКИХ СТРУЧЊАКА

ИСТОРИЈСКА ПОЗАДИНА УКРАЈИНСКЕ КРИЗЕ

Често се превиђа да савремени политички догађаји и процеси увек, по правилу, имају дубље историјске корене без чијег разумевања није могуће разумети ни све оно што се дешава пред нашим очима. Такав је случај и са украјинском кризом. Изворе и инспираторе савремених догађаја, пре свега радикалног украјинског национализма са веома израженом русофобијом у свим правцима, треба тражити пре свега у деловању Украјинске грко-католичке цркве, затим у аустроугарским и пангерманским политичким пројектима крајем 19. и првим деценијама 20. века и на крају у карактеру совјетског режима и његовој националној политици од Октобарске револуције до распада СССР-а (разуме се и у деловању западних земаља на челу са САД и до 1991. а нарочито у последњих 30 година). Национална политика совјетских большевика је у великој мери слична националној политици Комунистичке партије Југославије, а и једна и друга у доброј мери баштине неке од идеја аустроугарске и немачке националне политике према истоку и југоистоку Европе, у првом реду према православним Словенима – Србима и Русима. И украјински пример, као и српски, показују како се политичким манипулацијама из историјски једног народа могу стварати посебни „нови идентитети“ који, нажалост, ратују међусобно и то углавном за интересе својих осведочених противника. Временом, различитим манипулацијама укореењено снажно антируско осећање постаје трагични интегративни чинилац украјинства – одбацујући етничку, језичку и културну сродност и вишевековне многоструке породичне и друге везе.

Идеја о украјинској нацији која би била издвојена из руског етничког корпуса и искоришћена у борби за његово слабљење јавља се прво код Пољака, али снажније крајем 19. века – у време формирања Пангерманског савеза (1891) и израде дугорочних аустроугарских планова према Балкану и Русији. У литератури је општеприхваћен став да се главним идеологом и „оцем“ украјинске нације сматра историчар Михаило Грушевски (1866, Холм, данашња Пољска – 1934, Кисловодск). Грушевски је после завршене гимназије наставио студије на Историјско-филолошком факултету Кијевског универзитета (1886–1890) да би већ 1894. прешао у Аустроугарску, у Лавов, где на Лавовском универзитету постаје професор опште историје са посебним нагласком на историју Источне Европе. У Лавову је остао све до 1914. године, али се није одрицао руског пасоша и долазио је повремено у Русију, у Кијев, нарочито после револуције 1905. године, окупљајући своје још увек малобројне истомишљенике. Подржан обилато финансијски, а и политички, од стране аустроугарских власти, Грушевски је у Лавову започео писање десетотомне *Историје Украјине–Руси* чији је први

* Др Славенко Терзић (1949), академик САНУ, инострани члан РАН и АНУРС, историчар, амбасадор Србије у Москви (2012–2019).

том изашао 1898. године. Објављивање овог обимног дела се у неку руку може сматрати делом политичко-културног украјинског пројекта Аустроугарске. У Бечу је од 1903. до 1905. године излазио часопис *Ruthenische Revue* који је затим наставио излазак до 1915. под називом *Ukrainische Rundschau*. Од 1908. године, у часопису је редовно објављивана карта Велике Украјине која је на истоку допирала практично до Каспијског мора. Пољске новине *Slowo* су 1912. године писале да је часопис објављиван новцем немачке амбасаде у Бечу: тим послом се бавио саветник амбасаде Дитрих фон Бетман-Холвег, рођак немачког канцелара. Немачки конзулат у Лавову бавио се претежно украјинским пословима у Русији, са великом политичком и финансијском подршком украјинском покрету. На другом конгресу украјинских студената у Лавову, 1913. Године, Дмитриј Донцов је изјавио да ће у будућем рату против Русије сваки онај ко не буде стао на страну Аустроугарске и Немачке бити сматран издајником своје нације.

За обликовање новог идентитета и нове историјске самосвести с правом се сматрало да су потребне нове историје и нови уџбеници историје. Тако је и *Историја Украјине–Руси* Михаила Грушевског постала основни извор идеја које су пресудно обликовале украјинску историјску самосвест за последњих више од једног века. Украјинци су, по Грушевском, искључиви наследници Кијевске Русије јер су се ранији они звали „Русини“ а Украјина „Рус“ – име су потом присвојили „Великоруси“. Украјинци су староседелачко становништво још од давних времена, од времена древних Анта – можда и потомци још старијих Трипољаца. Пошто су Украјинци у Кијевској Русији, према Грушевском, били основно становништво, од њих су пореклом и Руси – као потомци дивљих народа североистока које су Украјинци култивисали. Једини наследник државности Кијевске Русије је Галицко-Волинска кнежевина (а не Владимирско-Суздаљска кнежевина) а преко ње – Велика Литванска кнежевина. Током боравка у Лавову Грушевски се налазио на челу Научног друштва „Тарас Шевченко“, које је обилато финансирано из аустроугарске државне благајне како би постало главно средство украјинизације. Сматра се да је Грушевски најзаслужнији за стварање украјинског језика – тиме што је руске речи замењивао пољским, немачким или локализмима и новим кованицама. Украјински језик је према Грушевском не само директан наследник санскрита већ је и умногоме сличан њему. После 1905. године украјински правопис почиње да се шири у Кијеву издавањем периодике и различитих књига на новом језику. У Кијеву је већ 1909. године организовано Украјинско научно друштво. После повратка у Русију 1914. године, четири месеца после почетка рата, Грушевски је ухапшен под оптужбом за шпијунажу у корист Аустроугарске – „како пропагатор украјинског сепаратизма“. У Симбирску је провео неколико месеци у затвору, али је залагањем руске академске јавности (као истакнути масон) убрзо пуштен. Наставио је деловање у Казању а потом у Москви где је дочекао Фебруарску револуцију.

При крају Првог светског рата, после Фебруарске револуције 1917. године и опште пометње у Руској империји, дошло је до формирања украјинске Централне раде на чијем челу се од марта 1917. до априла 1918. године налазио

управо Михаил Грушевски. Он је стао на чело украјинског покрета за формирање украјинске нације и државе. Новембра 1917. године била је проглашена Украјинска народна република (УНР) у оквирима федеративне Русије, па су и бољшевици признали Централну Раду. Следећих неколико година наступили су различити обрачуни између украјинских националиста и бољшевичке совјетске власти. Почетком 1918. године Мала рада је прогласила независност украјинске државе „са оријентацијом на Европу“. Делегација Централне раде је 9. фебруара 1918. године у Брест-Литовску потписала сепаратни мир са представницима Централних сила (Немачка, Аустроугарска, Турска, Бугарска) које су признале суверенитет УНР и на захтев Централне раде преузеле обавезу да војном силом од 450.000 војника гарантују суверенитет Украјине као нове чланице Централних сила. Уз помоћ немачке војске Централна рада и влада су се вратиле у Кијев, а већ у марту 1918. године у Кијев је, на молбу представника УНР, ушла немачка војска. Крајем априла 1918. године формирана је нова влада Павела Скоропадског који је остао на власти све до 14. децембра 1918. године, када је побегао у Немачку (16. априла 1945. био је тешко рањен током савезничког бомбардовања у околини Минхена, након чега је убрзо преминуо). Бољшевици су 12. јуна 1918. године били потписали мировни споразум са владом Скоропадског.

После пораза Централних сила и победе Антанте, бољшевици су 22. јануара 1919. поново успоставили Украјинску народну републику – ујединивши Украјинску народну републику и Западноукрајинску народну републику (проглашену у Галицији после пропасти Аустроугарске). Борбе између украјинских националиста и совјетских снага су настављене све до октобра 1921. године. Западна Украјина (велики део Галиције) и Западна Белорусија су по споразуму из Риге, 18. марта 1921, између Пољске и бољшевика припале Пољској. Буковина и Бесарабија припале су Румунији а Закарпатје Чехословачкој. Украјинска совјетска социјалистичка република је 30. децембра 1922. године формално у духу бољшевичке идеје била један од оснивача СССР-а. Совјети су 1939. године након споразума Рибентроп–Молотов велики део Галиције (Западна Украјина) прикључили СССР-у, односно Украјини. Уочи Првог светског рата министар П. Н. Дурново је 1914. године у свом мемоару познатом као *Зайиска Дурново* упозорио цара Николаја II да само „безумник“ може хтети да припоји Галицију Русији – јер онај ко припоји Галицију изгубиће Империју.

Бољшевици су својом националном политиком у оквирима СССР-а већ 1923. године приступили „обавезној украјинизацији“ што је за последицу имало растакање руске културе, Руске православне цркве, уништење руске интелигенције. За све недаће окривљују се „великоруски шовиизам“ и Русија као „тамница народа“, што постаје идеолошка основа за обрачун са руским народом и његовом цивилизацијом. Кључну улогу у том послу, поред, разуме се, на првом месту совјетске партијске номенклатуре, имала је галицијско-унијатска идеологија, на челу са митрополитом Украјинске грко-католичке цркве (назив украјинска датира из 60-тих година 20. века) Андрејем Шептицким (1865–1944), лавовским митрополитом 1901–1944. године, аустријским грофом и официром. Већ на почетку Првог светског рата митрополит Шептички истиче да „само

што победоносна аустријска армија ступи на територију руске Украјине (...) ове области је могуће у потпуности отргнути од Русије и придати им карактер националне области, независне од Русије, државе туђе цару“. Аустроугарски политички планови према Русији су готово истоветни са оним што окупациони управник Бењамин Калај ради у Босни и Херцеговини („душевно прерађивање“) и Аустроугарска у целини према Србима. Командант Лавова генерал Римл констатује 1915. године: „Галички Руси се деле на две групе: а) русофили б) украјинофили... Украјинци су пријатељи Аустрије и под снажним руководством владајућих кругова могу постати честити Аустријанци. Иако украјинска идеја још није сасвим продрла у обичан руски народ, ипак се примећује у руској Украјини“.

Планови лавовског митрополита Шептичког далеко су превазилазили границе данашње Украјине. У свом обраћању свештенству 1929. године Шептички је истакао: „Многима од нас Бог ће још дати милост да проповедају у црквама Велике Украјине... по Кубану, и Кавказу, Москви и Тобољску“. Митрополит (надбискуп) Шептички је боравио и на Балкану – посећивао је Босну 1902, 1909, и 1913. године. Први пут је дошао у Босну у јесен 1902. на повратку из Рима према Украјини. У Сарајеву се срео са надбискупом Јосипом Штадлером. Тада је и купио велико имање на Диван брду „у средишту колоније Каменица“ на коме су 1903. засађена три јутра винограда. Подржавао је Штадлерову идеју да се у Босни оснује грко-католичка бискупија за Украјинце. Данас у Прњавору у Републици Српској, између Дервенте и Бања Луке већ скоро 25 година ради *Украјинска љетња школа Андреј Шейтшички*.

Украјинска грко-католичка црква (унијати), настала после Брестске уније 1596. године била је у основи творац политичког украјинства, са снажно израженом „москвофобијом“. Настојала је да уз подршку прво Пољске, а затим Аустроугарске, оствари своју мисију у православној Малорусији (Украјини) са крајњим циљем даљег продора на Исток. На сабору у Бресту (данас у Белорусији) октобра 1596. у присуству папских изасланика и представника пољског краља, кијевски митрополит Михаило Рагоза и епископи Луцки, Владимиро-Волински, Полоцки, Пински, и Холмски признали су римског папу за свога поглавару и прихватили римско-католичку догматику, с тим што су наставили богослужење по византијском обреду и на црквенословенском језику. Римски папа Јован Павле II је јуна 2001. посетио Лавов у коме је служио мису по латинском обреду и присуствовао литургији по православном обреду. Пољска је у то време имала велики утицај у Европи и била је озбиљан противник Русије, настојећи да спречи њен утицај на југу и западу Источне Европе.

Римокатоличка црква је Галицију увек сматрала предњом линијом, истуреним „одредом“, римокатолицизма на Истоку. Митрополит Андреј Шептички је заиста политички стајао иза пројекта радикалног украјинског национализма. Двадесетих година прошлога века је политички и финансијски подржавао омладинску организацију *Пласћ* чији су симболи били свастика и трозубац. Андреј гроф Шептички је 1941. упутио личну посланицу Адолфу Хитлеру у којој је између осталог стајало: „Као поглавар украјинске

грко-католичке цркве срдечно честитам Вашој Екселенцији заузимање престонице Украјине, златоглавог града на Дњепру – Кијева. У Вама видим непобедивог војсковођу моћне и славне немачке армије. Украјинској грко-католичкој цркви је познат пуни смисао снажног уздизања немачког народа под Вашим руководством“. Слично је поновио и у депеши Хитлеру 1942. године. Пред саму смрт честитао је и Стаљину ослобођење Лавова 1944. године од стране совјетске армије: „Владару СССР-а, Главном командујућем и Великом маршалу непобедиве Црвене армије Јосифу Висарјоновичу Стаљину поздрав и наклон“. Митрополит Шептички се противио поздраву украјинских радикалних националиста: *Слава Украјини – Херојима слава!* Настао по узору на немачке нацисте, поздрав је у почетку подразумевао „зиговање“ – са испруженом десном руком на горе. Традиционални западноукрајински поздрав *Слава Исусу Христју!* од 1941. године постепено се замењује са *Слава Украјини!* Митрополит Шептички је био против оваквог поздрављања сматрајући га безбожништвом.

После преврата априла 1918. године и доласка Скоропадског, главни идеолог и вођа украјинског покрета Грушевски крајем марта 1919. Емигрирао је у Аустрију и Чехословачку из којих се вратио 1924. године. Већ 1923. године Грушевски је постао члан Академије наука Украјине, а 1929. изабран је за редовног члана Академије наука СССР-а. За време генералног секретара ЦК КП(б) Украјине Лазара Кагановича (1893–1991), рођеног у Кабању близу Кијева у јеврејској породици, украјински језик је проглашен државним језиком. Због лошег вођења присилне колективизације у Украјини, Каганович се сматра одговорним за избијање велике глади 1932–1933. године чије жртве нису били само Украјинци него и сви други народи тога простора. У Украјини се та трагедија користи за оптужбе о наводном геноциду против Украјинаца од стране Москве, чиме се додатно подстиче мржња према Русима. Михаил Грушевски је у новије време постао национални херој Украјине. Године 1991. улица у којој се данас налази здање Врховне Раде добила је име Грушевског. Његови споменици подигнути су у Лавову и многим другим градовима а 1998. године и у Кијеву. Његова *Историја Украјине-Руси* постала је основни извор за све школске уџбенике историје у Украјини. У Москви је 22. августа 2003. године у Погодинској улици откривена меморијална плоча „првом председнику Украјине Михаилу Грушевском“, иако више аутора сматра да први председник није био Грушевски већ писац В. К. Виниченко. Многе улице, булевари и тргови у Украјини називају се његовим именом.

Територија данашње Украјине мењала се током 20. века зависно од политичких прилика, ратних догађаја, али и у мирнодопско време – током совјетског периода. Те границе, као и у случају одређивања граница југословенских република, нису пратиле ни етничке прилике нити су биле израз слободне воље народа. Болшевици су крајем 1918. Године Доњецко-Криволошку совјетску републику, коју су чиниле Харковска и Јекатаринска губернија припојили Украјини (данашња Доњецка, Луганска, Дњепропетровска и Запорошка област а делимично и Харковска, Сумска, Херсонска, Николајевска област, као и Ростовска област у Русији). После распада Аустроугарске, као што је већ речено, Западна

Украјина (Галиција) је припојена Пољској, Буковина и Бесарабија Румунији а Запорожје Чехословачкој. После совјетско-немачког пакта Рибентроп–Молотов (1939) велики део Галиције (Западна Украјина) је припојен СССР-у, Буковина и данашњи украјински део Бесарабије су 1940. одузети од Румуније и припојени СССР-у, као и Подкарпатска Рус, названа Закарпатска област, која је такође припојена СССР-у. После Другог светског рата 1945. године споразумом СССР-а са Чехословачком Закарпатска област опет је прикључена СССР-у односно Украјини.

До припајања Кримске области Украјини дошло је тек 1954. године заслугом првог секретара ЦК КП СССР-а Никите Хрушчова који је, као и његов наследник Брежњев, био пореклом из Украјине. По преузимању власти у Русији бољшевици су 21. марта 1918. године прогласили стварање Совјетске републике Тавриде (раније Таврическа губернија). Декрет о образовању Кримске аутономне републике В. Лењин и М. Калињин потписали су 18. октобра 1921. године. Руководство Обласног комитета КП СС на челу са првом секретаром П. И. Титовим затражило је од Стаљина 1952. године да се Кримска област преименује у Таврическу истичући да је време да Кримска област добије своје „руско име“. Титов се противио предаји Кримске области Украјини, за шта се залагао Хрушчов, ради чега је убрзо био смењен.

Кримска аутономна совјетска социјалистичка република у оквиру РСФСР је 30. јуна 1945. године преименована у Кримску област. Идеја о предаји Кримске области Украјини појавила се прво у редовима немачког нацистичког вођства. У мемоару поднетом Хитлеру 2. априла 1941. године министар за Исток Алферд Розенберг је, поред осталог, истакао да Совјетски савез треба поделити на седам делова (Великорусија, Белорусија, Балтичке земље, Украјина, Донска област, Кавказ, Туркестан). Што се тиче Украјине, главни политички циљ, према Розенбергу, треба да буде подршка јачању „националне самобитности“ Украјинаца све до стварања суверене државе, која би самостално или у заједници са Доном и Кавказом у форми Црноморског савеза могла представљати фактор сталног обуздавања Москве и гарантовати безбедност са истока за „велики немачки животни простор“. Хитлер је, међутим, био против Украјине као самосталне државе, наводећи као аргумент убиство једног немачког генерала у Украјини 1918. године. Зазирао је и од могућности да се наоружани Украјинци окрену против Вермахта. Розенберг је предвиђао припајање већих делова „Великорусије“ новоформираним територијама, пре свега Белорусији, Украјини и Донској области, тим пре што је 16. јула 1941. године именован за рајхсминистра свих окупираних источних територија (целог европског дела СССР-а). У свом *Полицичком дневнику*, који је недавно објављен, Розенберг бележи да је 20. јула рекао Хитлеру да је „неопходно подићи украјинску историјску самосвест, подржавати писменост, и основати у Кијеву Украјински универзитет“ што је Хитлер подржао. Крим, према њему треба да буде „немачки бастион на Црном мору“, док је Борман сматрао да Крим треба да буде очишћен од туђинаца и насељен Немцима. Решење „украјинског питања“ треба тражити у стварању „чврсте Украјине“ како би се Немачка у будућности заштитила од руске опасности.

После ослобођења 1945. године Никита Хрушчов (1894–1971) дуго година је био водећа политичка личност Украјине, у почетку као први секретар ЦК СК Украјине 1938–1949, а затим и председник Министарског савета Украјине 1944–1947. Није прошла ни година дана од Стаљинове смрти, а питање *О пријатању Кримске области из састава РСФСР у састав УССР* нашло се 25. Јануара 1954. Године на дневном реду заседања Президијума ЦК КП СС (под тачком 11). Након расправе у трајању од 15 минута закључено је: „Сачинити пројект указа Президијума Врховног совјета СССР-а о предаји Кримске области из састава РСФСР у састав УССР“. Сам указ је усвојен на заседању Президијума Врховног совјета СССР-а 19. фебруара 1954. Године, на чијем заседању је, према В. Панову и А. Чичкину, од двадесет седам чланова присуствовало свега тринаест (дакле није било кворума). Сагласно савезном закону СССР-а питање је прво требало да се разматра на Врховном совјету РСФСР, затим да се спроведе референдум и у РСФСР (свакако и у Кримској области) и у УССР, а затим да се на крају спроведе општесавезни референдум о измени граница између совјетских република.

Након распада СССР-а руски народ у Украјини, али и готово у свим бившим совјетским републикама, суочио се са разним видовима дискриминације и ускраћивања основних националних и људских права. Иако су Руси чинили готово трећину становништва Украјине, а више од половине је сматрало руски својим матерњим језиком, Врховна рада је 1996. одбила да руски језик добије статус државног језика у областима насељеним Русима. Ипак Законом о мањинским језицима из 2012. руски је постао званични језик у Дњепропетровској, Доњецкој, Запорошкој, Луганској, Николаевској, Одеској, Харковској и Херсонској области, као и у Севастопољу и на целом Криму. Међутим, законом из 2014. године, после мајданског преврата, руски језик је изгубио статус званичног језика у овим областима што је угрозило систем образовања Руса на матерњем језику (дозвољена је била употреба само у прва четири разреда основне школе). Временом је однос према руском језику постао све ригорознији: лекари морају да разговарају са пацијентима искључиво на „државном језику“, предвиђене су новчане казне за употребу руског језика и језика националних мањина у јавном општењу. Принудна украјинизација је добила најшире размере у украјинском друштву што је још више продубило одраније присутне друштвене и националне сукобе у овој земљи.

Украјинска грко-католичка црква је увек, па и у новије време, имала највећи утицај у Западној Украјини, мада је преношењем седишта из Лавова у Кијев и симболично истакла своје амбиције не само према целој Украјини него и према Русији и Белорусији. Према подацима из 2007. Украјинска грко-католичка црква је имала 4.175 парохија, са 4.284.000 верника, 3.000 свештеника и 43 епископа. У Кијеву и Лавову постоје духовне семинарије грко-католичке цркве, а у Лавову Украјински католички универзитет. Од 2011. године на челу Украјинске грко-католичке цркве је врло амбициозни кијевски архиепископ Свјатослав Шевчук. Док је Украјинска православна црква Московске патријаршије проглашена „опасношћу по националну безбедност“ Украјине, Украјинска грко-католичка црква је постајала све активнија, учествујући

нарочито активно у свим догађајима 2004. и 2013–2014. године. Њени званичници нису скривали крајем 2013. да су на Мајдану у Кијеву њихови верници и да се тамо налази око 300 њихових свештеника. На иницијативу декана Кијевске духовне семинарије УГКЦ Игора Онишкевича на Мајдану је 5. децембра 2013. године у војничком шатору подигнута импровизирана капела. Почетком 2014. Малтешки орден је отворио пољску кухињу за учеснике протеста „мирних грађана“, делићи истовремено пропагандни материјал – *Молишвеник револуционара. Пет корака ка доспјинућу духовне победe у Украјини*. Велики део учесника на Мајдану чинили су студенти Украјинског католичког универзитета из Лавова. Поглавар Украјинске грко-католичке цркве Шевчук није скривао у интервјуу Гласу Америке да је „мајдан – наш“. Унијати из Галиције су и у војничком смислу чинили окосницу *десној секшора*. Шевчук је у помнутом интервјуу рекао да „црква није учесник политичких процеса“, али је замолио САД да се умешају у догађаје у Украјини. Говорио је и о свом сусрету са тадашњим потпредседником Бајденом: „Са наше стране смо настојали да објаснимо да то што се дешава у Украјини пре или касније ће се тицати сваког Американца (...) Данас је реч о будућности демократије у Европи, Источној Европи, чак и Русији. Ако САД и Европа данас оставе Украјину, не буду имали проактивну политику, човечанство се заиста може наћи на ивици новог хладног рата“.

Украјина је после 1991. године постала полигон не само снажног политичког деловања САД и западних држава, директно, али и путем стотина невладиних организација, него и простор верско културног деловања многих секти и парацрквених организација које су уносиле још већу конфузију у украјинско друштво. Низ водећих политичких личности били су промотери таквог деловања. Примера ради, баптистички пастор Олександр Турчинов вршио је дужност председника Украјине у првој половини 2014. године, после протеривања легално изабраног председника Јануковича, а затим је био секретар Савета за националну безбедност и одбрану 2014–2019, док је Арсениј Јацењук, према низу извора припадник сајентолога обављао дужност премијера Украјине 2014–2016. године. Русија је све ове процесе, у првом реду до 2014. углавном пасивно посматрала.

Изворник: *Вечерње новости*, Специјални додатак, 28. март 2022.

Никола Поповић*

КАКО ЈЕ ХЛАДНИ ПРЕРАСТАО У ВРУЋИ РАТ

У науци, журналистици, јавном говору, како на Западу (САД...) тако и на Истоку (Русија), нема сагласности о томе када је почео Хладни рат и који су његови узроци. Различита су мишљења и о току тог рата, и о његовом, наводном, крају 1991. године. Исто је и са дефиницијом Хладног рата и пореклом његовог имена. У једној реченици суштина Хладног рата јесте: „Империјалистичка политика великих сила, мешање у политички и свеколики живот становништва широм света, посезање за војним регионалним интервенцијама (ратом), наводно, сходно својим националним интересима, константна критика (оцрњивање) супротне стране, вођење политике до ‘ивице жилета’“ (Д. Ф. Далс).

Преласком преко површине – оштрице жилета – пада се у „врући“ рат. После седамдесет седам година то се десило; савремени руско-украјински рат (иза Украјине у сваком погледу стоји Запад на челу са САД) јесте непо-рецив крај Хладног рата, а шта ће бити после ствар је претпоставки, што није предмет историјске науке.

Почетак хладног рата

У историјској науци и јавности САД трајала је дискусија о томе када је први пут употребљен термин Хладни рат. Један амерички политичар навео је да је то он урадио у свом говору 16. априла 1947. године. Утицајни амерички новинар В. Липман објашњавао је да је ту кованицу преузео из француске политичке терминологије. Крајем 1947. године Липман је објавио књигу под насловом „Хладни рат“, те се од тада та синтагма одомаћила широм света. Нема сагласности ни о времену његовог (Хладног рата) рађања; помиње се да је то време војне интервенције (Антанта) против Совјетске Русије (1918–1921), ипак убедљива су објашњења да се то десило крајем Другог светског рата. Тако један енглески историчар наводи да је Хладни рат почео 5. јануара 1945. године када је Совјетски Савез признао Привремену владу Пољске, а САД и Велика Британија су наставиле да признају пољску владу у Лондону. Постоји мишљење да је овај рат кренуо у тренутку када је у Потсдаму (на конференцији) августа 1945. године амерички председник Х. Труман рекао Стаљину да САД поседују атомску бомбу. Стаљин је спокојно саслушао, што је Трумана (по сопственом признању) запањило. (Стаљин је био спокојан, јер је од 1942. године био сасвим обавештен како теку радови совјетских научника на пољу атомске физике, па и изради бомбе).

Хладни рат, у свом непрекидном трајању, текао је различитом јачином, а најопаснији моменти оквалификовани су као кризе (Берлинска, Кубанска). Неравномеран ток омогућава да се изврши и периодизација. Тако, по мом суду,

* Проф. др Никола Б. Поповић (1939), академик АНУРС, историчар.

постојала су четири периода: први од 1945. до 1991; други од 1991. до марта 1999; трећи од 1999. до фебруара 2007. и четврти од 2007. до 24. фебруара 2022. године.

Општеприхваћено мишљење у науци јесте да су се средином 40-их година 20. века испојила различита схватања великих савезника из Антихитлеровске коалиције о стању у одређеним деловима Европе, а потом и на терену више региона у свету. Неочекивано, већ 5. марта 1946. године В. Черчил, бивши британски премијер, у присуству америчког председника Х. Трумана, у Фултону (Мисури) отворио је прву страницу теме која ће се назвати *Хладни рат*. Казао је: „Над позорницом која је недавно осветљена савезничком победом надвила се сенка. Нико не зна шта ће совјетска Русија и њене међународне комунистичке организације учинити у блиској будућности, нити докле досежу границе њихових опсежних намера и превратничких расположења“. Марта 1946. нису постојале никакве међународне комунистичке организације. Постојале су националне (у границама држава) комунистичке партије.

Надаље следи део говора који ће доживети, заиста, планетарну популарност. Биће цитиран и писмено, и усмено, небројено пута – и до данас. Гласи: „Гвоздена завеса се спустила преко целог европског континента, од Шћећина на Балтику до Трста на Јадранском мору. Иза те линије налазе се све престонице древних држава Средње и Источне Европе [...]“. Наравно, никакве гвоздене завесе у материјалном смислу није било, као на пример Берлински зид направљен од камена, цигли, цемента и креча, већ се, разуме се, циљало на сенцимент и психолошке ефекте. Нетачна је била и употреба придева „древни“ за државе које то нису биле. Шта рећи за хиљадугодишња царства у току Старе ере? Истина јесте да је Черчил са „завесом“ поранио; подељеност ће доћи тек са завршетком совјетизације источноевропских држава, што се збило 1949. године.

Иначе, Черчил је оспораван на Западу од утицајних америчких државника К. Хала и Џ. Маршала, а у широј јавности (у медијима) нападан је да је сам крив за ремећење односа са Русима.

Рекација Совјетског Савеза, у Стаљиновој формулацији, била је одрешита и поразна по Черчила. За Стаљина се он (Черчил) показао као заговорник рата, а са својим америчким пријатељима присталица завладавања светом од стране народа енглеског говорног подручја што је „замка за рат, позив у рат са СССР-ом“. Те 1946. године Стаљинова изјава („Сврха атомских бомби је застрашивање људи са slabим живцима, али оне не могу да одлуче о исходу рата,“) доживела је енормни публицитет. Иначе, Стаљин (и за западњаке тајанствени Политбиро) сумњао је у брзи опоравак Европе, а да ће САД за 2–3 године запасти у кризу. Радило се о совјетској догми – криза капитализма.

У хроници америчког изучавања стања у свету (централно место је заузимао СССР) и уобличавању глобалне (читај: хладноратовске) политике угаони каменови били су Труманова доктрина (12. март 1947) и Маршалов план (14. март 1948).

Ударни став доктрине гласи: „Сматрам да Сједињене Државе треба да заступају политику подршке слободним народима који се одупиру покушајима које спроводе наоружане мањине или се остварују путем спољашњег притиска [...]. Моје мишљење је да наша помоћ треба да буде економског и финансијског порекла, што је од пресудног значаја за економску стабилност и миран поли-

тички напредак“. Цитирана реченица је производ размене мишљења између високих званичника и научних (експертских) кругова, чији ће се смисао уградити у Маршалов план. Један тумач доктрине (Т. Ачесон) у Конгресу је говорио да је циљ совјетског комунизма не Грчка, већ успостављање контроле над Средњим Истоком, Јужном Азијом и Африком, а да је крајњи циљ окружење Немачке и Европе. Занимљиво је да су истински познаваоци СССР-а Џ. Кенан и Ч. Болен у Трумановој доктрини видели „сувише запаљивог антикомунизма“.

Маршаловим (министар иностраних послова 1947–1948) планом 16 европских држава добило је економску помоћ у износу 16–17 милијарди долара. Резон планиране помоћи био је у уверењу да уколико се не пружи помоћ, европске земље неће бити у стању да купују америчку робу. План је предложен 5. јуна 1947, а Сенат САД га је прихватио 14. марта 1948. године. Образлажући план, Маршал је казао да „рестаурација Европе подразумева првенствено рестаурацију Немачке. Без оживљавања немачке производње нема оживљавања европске економије“. На другом месту је рекао: „Америка ће помоћи обнову Европе како би избегла политичке поремећаје, подстакла опоравак светске привреде и однеговала слободне институције“.

За председника Трумана доктрина и план били су „две половине истог ораха“.

Совјетска реакција на америчке хладноратовске потезе била је вербална, али и политичкоорганизациона у смислу јачања јединства владајућих партија у Источној Европи. Тако је Маршалов план демистификован објашњењима да му је сврха да се обновљене привреде у Европи потчине америчком капиталу.

У Скљарској Поремби у Пољској, од 22. до 28. септембра 1947. године, основан је Комунистички информациони биро. Совјетски идеолог А. Жданов је у уводној речи, поред осталог, рекао да „империјалистички табор на челу са САД жели да постигне светску супремацију“. Представници КП Југославије критиковали су КП Француске и КП Италије и доцирали да „нама мора бити јасно да без Москве нема ни слободе, ни националне независности“ (Кардељ), а да је „основни факат тежња Америке да завлада светом. Та је опасност већа чак и од опасности од фашизма“ (Билас).

У хладноратовској атмосфери, било на Западу, било на Истоку, једна је димензија медијски рат и милитантна терминологија у пропаганди, а друга димензија конкретно војно усавршавање (трка у наоружању) властите војске и стварање војног савеза. У Вашингтону је 4. априла 1949. године настао Северноатлантски савез (НАТО) чије су прве чланице биле: САД, Канада, Белгија, Данска, Француска, Велика Британија, Исланд, Италија, Луксембург, Холандија и Норвешка. Португалија, Грчка и Турска су се придружиле 1952, а Западна Немачка 1955. године. Седиште је било у Паризу, а први врховни командант амерички генерал Д. Ајзенхауер. НАТО је дефинисан као дефанзивни савез, чувар колективне безбедности. Напад на једну чланицу значио је нападан на све – темељна је тачка у оснивачком акту.

Совјетски став према настанку (и циљу) НАТО-а изражен је опширно у *Декларацији Министарства спољних послова СССР-а у вобиледу пакта Северној Айлантшика*. С обзиром на тему овог текста биће довољна само једна ориги-

нална реченица: „Пакт Северног Атлантика на челу са Сједињеним Државама био би у целости непотребан за ма кога када не би постојала намера да се насилно успостави доминација Сједињених Држава и Велике Британије над другим земљама, када не би постојала тежња да се насилно успостави англо-америчка доминација над светом“.¹⁰

Док је јавност с обе стране Атлантика живо пратила вербални (пропагандни) рат, дотле су државни органи САД планирали рат (атомски удар) против СССР-а. Године 1978. у САД је објављен документ (обим 33 странице) – директива Савету за националну безбедност (СНБ 20/1) који носи датум настанка – 18. август 1948. године. У овој директиви постављена су два циља политике према Русији: а) Свести до минимума моћ и утицај Москве; б) извршити корените промене у теорији и пракси спољне политике које се придржава влада у Русији. Надаље, у образложењу је једноставно речено да је циљ „сврगाвање совјетске власти“. „Наш коначни циљ у односу према Совјетском Савезу јесте рат и свргавање совјетске власти“.¹¹

Начелници штабова разних родова војске САД су средином 1948. године направили план под именом „Чариотир“. По том плану, рат је требало почети бомбардовањем државних, политичких административних центара, као и градова центара индустрије. Тачно је наведено да треба бацити 133 атомске бомбе на 70 совјетских градова, од тога на Москву осам, а на Лењинград седам атомских бомби. После оваког дејства, речено је „Совјетски Савез ће капитулирати“.¹² А када је совјетска агенција ТАСС 25. септембра 1949. године објавила да је Совјетски Савез овладао тајном атомског оружја, у САД су одмах закључили да треба предузети „превентивни рат“. Почетак је требало да буде 1. јануара 1950. године. Но, пошто се превентивни рат није предузео направљен је „Дропшот. Амерички план атомског рата против СССР у 1957.“ По овом плану предвиђена је употреба 250 дивизија, тј. 6.250.000 људи, а у авијацији, флоти, противваздушној одбрани и др. још осам милиона људи. Све скупа требало је ангажовати 20 милиона људи. Циљ је био окупирати Совјетски Савез и друге социјалистичке земље Европе. После постизања овог циља предвиђена је моћна офанзива на Далеки Исток и Југоисточну Азију.¹³

Неверица у успех агресије на Совјетски Савез била је пресудна у одустајању од рата. Али, то није значило да се мењала генерална политика САД. Алтернатива (никако као стопроцентна замена) виђена је у психолошком, пропагандном, обавештајном раду. Циљ је и даље био исти, али сада у конкретној верзији тежило се свакодневном компромитовању, растројству совјетске власти. Овај посао препуштен је ЦИА и Ренд корпорацији. Шездесетих и седамдесетих година, све до појаве М. Горбачова (1985), америчка држава утврдила је огроман новац у стварање научног (совјетологија), политичког, техничког, полицијског кадра који ће водити подземни, јавни, али и подривачки

¹⁰ Predskazanje. Deklaracija Ministarstva spoljnih poslova SSSR-a u pogledu pakta Severnog Atlantika. Beograd 1999.

¹¹ Н.Н. ковлев, ЦРУ против СССР, Москва 1988, стр. 38

¹² Исто, стр. 46.

¹³ Исто, стр. 55: 59.

рат. Ослонац је нађен у старим руским белогардејским организацијама, а затим у свим опозиционарима, дисидентима унутар СССР-а. Тај рад требало је да буде крунисан стварањем „пете колоне“. Све наведено било је познато владама и политичким елитама на Западу. Вечито питање било је: шта са СССР-ом? Ученим људима, талентованим, натпросечним политичарима СССР је изгледао као непомерљиви монолит. (Немац В. Брант је нашао „излаз“ у ото-плавању, кооперацији са Русима. То и јесте корен Брантове источне политике).

Решење загонетке СССР дошло је изнутра, као плод Горбачовљеве политике – перестројке, гласности, новог мишљења, када се КПСС одрекла власти, доктрине ограниченог суверенитета (у Савету Европе јула 1989) чиме је био отворен пут слому реал-социјалистичких режима. У СССР-у (вишенационална држава) целокупна Горбачовљева политика омогућила је тријумф идеје националне државе – претварањем совјетских федералних јединица у националне државе. Водећу улогу у овом процесу имала је бирократија Руске Федерације на челу са председником Б. Јељцином. Конгрес народних депутата Русије 12. јуна 1990. године усвојио је *Декларацију о државном суверенитету Русије*. Обнародовано је да ће Русија бити у свему самостална и да ће њене одлуке бити *старије од савезних*. Иначе, барјак сепаратизма носиле су Естонија, Летонија, Литванија (Прибалтик), Грузија, Азербејџан.

Украјина је 1. октобра 1991. године прогласила независност. Њен председник Л. Кравчук је заједно са Б. Јељцином (председником Русије од 12. јуна 1991) и С. Шушкевичем, Белорусија, потписао споразум у коме је написано „да СССР као субјект међународног права и геополитичка реалност престаје да постоји“.

У Америци ауторски кружок око часописа „Тајм“ неочекивано је ламентирао; у дискусији која је трајала 40 година „голубови“ су били у праву, СССР никада није био стварна претња, америчка политика (и демократских земаља) не заслужује никакво признање; Сједињене Државе нису победиле у Хладном рату, већ га је СССР изгубио. Напори улагани 40 година били су непотребни, победу у Хладном рату извојевала је демократска идеја, која је подстакла побуну против комунизма, али не би победила да није крахирала комунистичка спољна политика.

Нестанком Совјетског Савеза, по мом мишљењу, завршен је први период Хладног рата. Истина, прихваћена је (некритички) у јавности оцена да је Хладни рат званично и формално окончан на самиту КЕБС-а у Паризу 19–21. новембра 1990. године. Тада је донета заједничка Декларација два војно-политичка блока (НАТО и Варшавски уговор) о престанку хладноратовских односа и будућим односима заснованим на бази кооперативности и пријатељства. Потписан је уговор о смањењу конвенционалних оружаних снага у Европи и Повеља за нову Европу. Та Париска повеља почивала је на следећим принципима: 1. неговање политичког плурализма и слободе; 2. развијање тржишне економије; 3. развијање привредног раста и општег просперитета; 4. неговање социјалне правде; 5. развијање запослености; 6. развијање међусобних пријатељских односа; 7. мирно решавање међународних проблема; 8. избегавање претње и употребе силе; 9. поштовање људских права и права националних мањина.¹⁴

¹⁴ Zoran M. Lutovac, *KEBS i jugoslovenska kriza*, Beograd 1996, str. 48–53.

У прилог тумачењима да је Хладни рат завршен иде и чињеница да је Берлински зид (изграђен августа 1961) као симбол Хладног рата срушен 9. новембра 1989, те да је сломом Совјетског Савеза на самом крају 1991. године нестало противника; из тога је следило да су САД победник. Чињеница јесте да су Сједињене Државе победник у једној бици, тј. *једној ешаји*. Таквим исходом могло се бити делимично задовољно, али глобални политички циљ *загобијање доминације САД у свету* није био остварен.

Тако, они узроци који су родили и обликовали Хладни рат непосредно после Другог светског рата нису били измењени деведесетих година двадесетог века. Измењени су противници: уместо идеолошки крајње одбојног Совјетског Савеза дошла је Руска Федерација, економски и политички веома рањива, али и даље респектабилна нуклеарна сила и комунистичка (sic!) Кина, чији брзопотезни привредни (а тиме и глобални политички) успон нико није предвидео.

У првој фази Хладног рата, Кина у САД није била виђена као противник раван СССР-у. Но, историјска истина јесте да је администрација председника Ф. Д. Рузвелта подржавала Чанг Кај Шека, лидера контрареволуције у Кини, што је наставила и влада председника Трумана (1945-1952); од 1945. до 1949. Чанг је добио 500 милиона долара „зајма за економску стабилизацију“. А када је рат прешао (1948) на острво Формозу (Тајван) са војском и бројним истомишљеницима успео је да успостави власт при чему је имао заштиту америчке седме флоте.¹⁵ И данас некомунистичка власт на Тајвану ужива разноврсну помоћ САД, што је први узрок хладноратовске политике на релацији САД – НР Кина.

Да је циљ Сједињених Држава у току првог периода Хладног рата било само ликвидирање идеолошке – комунистичке државе (СССР) био би логичан закључак да је рат завршен и циљ остварен. Но, пракса – делотворна политика САД – показала је да је и некомунистичка Русија (време Б. Јељцина) третирана као противник. Сједињене државе уживеле су се у улогу једине суперсиле, истинског хегемона и творца униполарног света.

Какво је било лице Русије? Да ли је Русија заиста наследила место СССР-а на светској политичкој позорници? У Сједињеним Државама није било никаквих недоумица; без обзира на објективно стање, она је третирана као противник, препрека у стваривању крајњег циља. Стога је настављено са политиком *ујрожавања Русије*.

Угрожавање Русије

Бард америчке геополитике З. Бжежински уверавао је народ да се ниједна држава не може поредити са Америком, имајући у виду њену моћ (премоћ) у војсци, економији, техници, и култури. За њега је Русија била бедна, примитивна земља, другоразредна сила, *која без Украјине не може бити суперсила*. (Живот је демантовао Бжежинског).

Привредна моћ Русије била је заиста слаба; године 1992. индустријска производња била је 18% од САД, Бруто национални производ Русије био је исте године 12% од САД, 49% Немачке, 68% Француске, 75% Велике Британије. Удео Русије у

¹⁵ Pol Džonson, Istorija američkog naroda, Knjiga-komerc, Beograd 2003, str. 742

светском бруто производу 1997. године био је 1,7%. Године 2002. Русије је била на 15. месту по националном производу. Државни дуг Русије био је 156 милијарди долара, а сервисирање дуга 2001–2002. иносио је 13 милијарди годишње.

Извоз нафте и гаса био је 40% руског националног производа.¹⁶

Амерички председници нису штедели лепе речи у образлагању, глобалне послератне политике. Тако Џ. Буш (старији) 1990. године говори: „Ми имамо визију нових, партнерских односа међу земљама које су превазишле рат. То је партнерство засновано на консултацијама, сарадњи и заједничком деловању [...]. Партнерство на основу принципа и владавине закона [...] у циљу ширења демократије, просперитета и мира, као и смањења наоружавања“. Б. Клинтон (1993): „У новој ери опасности и могућности наш најважнији циљ мора да буде ширење и јачање светске заједнице демократских, тржишно оријентисаних земаља“.

Лепо звучи, али неоконзервативни кругови у САД заговарали су стварање „глобалне империје“, другим речима да се легализује „империјална мисија Америке“. Ако се речено може гурнути у страну као приватно мишљење, пројекат „Упутство за одбрамбено планирање“ урађен 1992. године под руководством П. Волфовица формулисао је сасвим једноставан циљ: обезбедити такав систем који би искључио појаву нових супарника САД. Након осам година настао је нови документ под именом: „Реформа америчког система одбране“. Смисао документа био је кондензован у „задатку“ да се изведе учвршћивање свих инструмената америчког (САД) лидерства.¹⁷

Деведесетих година Сједињене Државе нису ревидирале свој глобални, империјални циљ, а Русију (каква је – таква је била) видели су као противника – супарника.

Најјачи доказ за речено било је јачање НАТО-а, инструмента америчке политике (САД су на НАТО трошили месечно једну милијарду, а 16 чланица заједно пола милијарде долара). Најделотворнији вид јачања НАТО-а био је пут пријема нових чланова. Тај процес може се назвати и ширење НАТО-а, а позорност ваља зауставити на *смеру експанзије*. Ово стога што ће назначена политика испољити ванредну офанзивност и задобити такве успехе чији карактер ће у Русији јасно проузроковати отпор.

Патријарх америчке совјетологије Џ. Кенан „смер“ никако није одобравао. У „Њујорк тајмсу“ 5. фебруара 1997. године је написао: „Проширење НАТО-а било би најфаталнија грешка политике од краја Хладног рата. Може се очекивати да ће ова одлука покренути националистичке, антизападне и милитаристичке тенденције у руском јавном мњењу, да ће оживети атмосферу Хладног рата у односима Истока и Запада и да ће усмерити руску спољну политику у правцу који неће нужно одговарати нашим жељама“.¹⁸ У Вашингтону, у Белој кући нису га чули. Тешку, претешку оптужбу Кенан је изрекао казавши да ће проширење НАТО-а бити „најфаталнија грешка“. У наше дане (март 2022) то је очито. (Али ко слуша учитеље историје).

¹⁶ Никола Б. Поповић, *Русија и Запад* – између традиционалног и новог мишљења. У: Зборник радова са научног скупа, Бања Лука 4–6. новембра 2004. Бања Лука, стр. 525.

¹⁷ Исто, стр. 524.

¹⁸ David Pertri, *Čemu kriza u Ukrajini*. U *Le monde/diplomatique* 5. februar 2022.

Године 1999. у Северноатлантску алијансу примљене су: Пољска, Мађарска, Чешка; све три државе биле су чланице Варшавског уговора (совјетски блок). Можемо претпоставити да је акт проширења НАТО-а код руских власти изазвао забринутост са суморним мислима, питањем: да ли ће се на томе стати? Већина становништва била је поражена, а мањина тзв. западњака, одраније повезано са америчким службама, ликовала је и радовала се. Но, с друге стране ваља знати да је проширење НАТО-а отварало очи, развејавало илузије и трезнило духове.

Нови талас отржењења широког јавног мњења у Русији изазвало је бомбардовање СР Југославије (март–јун 1999) у организацији САД и 19 чланица НАТО-а.

Ширењем НАТО-а (1999) и агресијом НАТО-а на СР Југославију (1999) та година постаје међаш; зар је могло бити недоумица о *смеру* и циљевима Запада? Да ли су савременици били свесни да је те године повучен конкретан, први потез који ће проузроковати 24. фебруар 2022. године?

Хладни рат је настављен. Широко јавно мњење у Европи '99. је сметнуло с ума, али ход повести није био поремећен. Други корак ширења и јачања НАТО-а (читај: офанзивне политике САД и њених сателита, чланица Европске уније) најављен је у Прагу 22. новембра 2002. године, на састанку представника 19 држава чланица алијансе. Тада је донета одлука да се прими седам држава: Бугарска, Румунија, Словенија, Словачка, Литванија, Летонија, Естонија. Састанак у Прагу протекао је у еуфоричној атмосфери. Генсек алијансе, лорд Робертсон, говорио је да ширење блока ничим не угрожава Русију. Никаквих препрека није било, те су наведене државе већ 2004. године примљене у НАТО.

Тим чином алијанса је ојачана са 45 бригада, око 500 авиона, 3.000 тенкова, око 50 бојних бродова. Војна активност (вежбе, маневри) Северноатлантске алијансе се повећала. Тако су у 2002. години близу руске државне границе проведени маневри с „применом превентивних атомских удара“. Истовремено је усавршавана војна структура и усмеравана на Исток. Цивилни аеродроми су оспособљени за дејства војно-транспортне авијације. Натовска авијација са аеродрома у Литванији, Летонији и Естонији могла је угрозити објекте на левој обали Волге.

Амерички председник слаткоречиво је говорио руском председнику о пожељности сарадње и мирољубивости. „Добијајући уступак за уступком у он је у новембру 2002. године наступао у улози ствараоца америчко-натовске империје у Европи, не учинивши никакве уступке Русији“ – закључио је руски научник.¹⁹

Затишје, појава Путина

На самом почетку новог миленијума у Русији и Америци збила су се два догађаја, која ће битно одредити непосредне односе великих сила, што ће се одразити и на ширем фронту међународних односа у Европи и Азији. Први је

19 С. И. Илларионов, *Русия и Америка на глобалној шахматној доске*, Москва 2003, стр. 59; 60.

победа В. Путина на председничким изборима у Русији 26. марта 2000. године, а други невероватан терористички акт – бомбардовање „кула близнакиња“ у Њујорку и зграде Пентагона 11. септембра 2001. године.

В. Путин био је непозната личност широј руској јавности, а поготово у центрима великих западних држава. Путинов биограф констатовао је: „Ниједан од аналитичких центара Запада 1998–1999. године није предвиђао да ће се на челу Русије појавити тако необичан политичар какав је Путин. Постојао је списак од 10–12 имена, али у том списку Путиновог имена није било. Чак и у СИА, како се показало, о Путину ништа нису знали“.²⁰ Но, Медведев наводи да је у времену октобар–децембар 1999. године о Путину објављено на стотине текстова, па цитира „Вашингтон пост“ (22. новембар): „Једно је јасно – Путин има велику политичку будућност“. У мноштву чланака о Путину вредно је свратити пажњу на неколико. Тако британски премијер Т. Блер: „Путин је изузетно разуман и тачно зна шта хоће да постигне у Русији“, а француски министар иностраних послова И. Ведрин (7. фебруар 2000): „Ово је човек снажног карактера. У њему сам препознао патриоту обузетог идејом величине његове земље. Он жели да Русија заузме место које јој припада и да буде поштована у свету“.

Но, с друге стране нису престајали непријатељски ветрови; З. Бжежински је настављао да мрачним тоновима приказује Русију: „Русија не сме ни да помисли да ће следити пример Француске у време Де Гола. После распада СССР Русија нема ништа. У Русији нема ни демократије, ни реформи, уопште нема државе која функционише. Војска и спољна политика су изгубљене“.

У америчком конгресу крајем маја 2000. године Вилијам И. Одом као да је настављао: „Треба превазићи инерцију ставова из времена Хладног рата по којима је Русија најважнија држава на свету. Русија преживљава тешка времена [...] она не може да се опорави у следећој деценији, можда чак и за неколико деценија“.

Занимљиво да оба наведена америчка званичника говоре да је Хладни рат завршен, а њихове цитиране речи су чист производ традиционалног хладноратовског речника.

Поставши председник Русије, Путин се прихватио огромног посла на сређивању стања у државним органима (корупција), усавршавању рада администрације, рационализацији пореске политике, банкарства, а посебно ликвидирању сепаратистичких тенденција (Чеченија) и тероризма подстакнутог са стране. Истовремено оријентисао се и на регулацију спољнополитичких питања; већ у јулу 2000. године дошло је до састанка у Душанбеу са званичницима Кине, Казахстана, Киргизије, Пакистана и Узбекистана.

Осамнаестог јула 2000. године Путин је дошао у Пекинг. У атмосфери пуног разумевања утврђен је курс (смисао) стратешког партнерства, потписана је „Пекиншка декларација“ и посебна изјава о противљењу покушајима САД да разбију „ограничени“ национални степен противракетне одбране. Запад се питао да ли се у Пекингу ствара дефанзивни или офанзивни савез. Уследила је изјава кинеског лидера Ђанга Цемина да се ради о новој

²⁰ Рој Медведев, *Владимир Путин*: четири године у Кремљу. Београд 2004, стр. 236.

врсти узајамних односа две земље, то је „савезничка алијанса која није усмерена против трећих земаља, то је остварење идеје мултиполарног света“.²¹ (Мултиполарни свет – ваља запамтити).

Кованица *мултиполарни свет* никако није могла да кореспондира са америчким предобрама о властитој изузетности и властитој доминантној позицији у униполарном свету, али о томе касније.

Нови председник САД (од јануара 2001), Џ. Буш млађи, заузео је резервисан став према Русији. У америчкој јавности порицана је могућност новог хладног рата. У образложењима је потенцирано да је Русија усамљена, ослабљена, да је тек успела да заустави пад, који је трајао десет година. Ако је заиста тако, онда није јасно који су разлози утицали да се организују два састанка Буша и Путина јула 2001. године, у Љубљани и Ђенови. Буш је уверавао Путина да НАТО није непријатељ Русије, па чак да се може размишљати о уласку Русије у НАТО.

У јеку затишја хладноратовског препуцавања збио се један догађај који ће наткрилити све проблеме и у први план поставити великим силама, пре свега Запада, али и светској јавности, нову тему бр. 1. Био је то терористички удар на Сједињене Државе 11. септембра 2001. године, дело исламистичких екстремиста (Ал Каида, Авганистан). Наравно, постојање терориста није било никаква тајна, европски свет је искусио њихове акте, али је огромно изненађење било избор нове мете (Њујорк, Пентагон) и организационо-техничка природа удара. Са стране Русије, речима Путина, одмах је изражено саучешће и солидарност: „Американци, ми смо с вама“. Касније, с руске стране су предложене мере и спремност Русије у помагању у антитерористичкој интервенцији у Авганистану. Из тих дана потиче и оцена да је тероризам као заједнички непријатељ ујединио САД и Русију.

То што сам оценио као „затишје“ кратко је трајало; рат у Авганистану завршен је у децембру 2001. године, а 2003. уследила је агресија (под лажним изговором) САД на Ирак. Рат у Ираку произвео је тешке последице по односе великих сила, слободољубиви свет обавио је мук а протуамеричко мишљење испољавано је на улици. Људе од политике, науке, обузела је црна слутња, јер судбина Ирака могла је на исти начин да задеси и друге државе.

У таквом стању налазили су се, вероватно и духови у Москви, а затим је у току 2004. године дошло до проширења Европске уније пријемом седам држава (Кипар, Чешка, Естонија, Летонија, Литванија, Мађарска, Малта) и проширења Северноатлантског савеза пријемом у чланство седам источноевропских држава.

Дакле, источноевропске земље биле су утегнуте у два моћна савеза политичког и војног карактера под пуном контролом САД.

Очито је да је Запад у целини игнорисао интересе Русије. Уједињен, ојачан, наставио је вођење политике до ивице жилета. Није требало дуго чекати да се појави *оштор*. Збило се то на *конференцији о безбедној полицији у Минхену 10. фебруара 2007. године*. Реч је о говору В. Путина, који ће вероватно ући у историју као његов говор бр. 1.

²¹ Исто, стр. 249.

Одмах по почетку излагања, Путин је рекао да је тема „наше конференције – глобална криза, глобална одговорност“. Осврнуо се и на Хладни рат, који нам је оставио „идеолошке стереотипе, двоструке стандарде и друге типичне аспекте хладноратовског блоковског размишљања“. Рекавши да се униполарни свет после Хладног рата „није одиграо“, Путин се упитао: „Шта је униполарни свет?“ и одмах одговорио: „Како год неко улепшао овај појам, на крају крајева, он се односи на једну врсту ситуације, односно један центар ауторитета, један центар силе, један центар одлучивања, то је свет у коме постоји један господар, један суверен“. С благим тоном доцирања додао је да „ово“ нема ништа заједничко са демократијом, а нас (у Русији) стално уче о демократији, а „они који нас уче не желе сами да уче“.

Следи одрешита реченица: „Сматрам да је униполарни свет не само неприхватљив већ и немогућ у данашњем свету“. Да би појаснио додао је: „Оно што је још важније јесте да је сам модел мањкав, јер у његовој основи нема и не може бити моралних основа за савремену цивилизацију“. После ових начелних филозофско-историјских прецизирања, Путин се осврнуо на реалност:

„Данас смо сведоци готово необуздане хипер употребе силе – војне силе – у међународним односима, силе која гура у понор трајних сукоба“. Следио је пасаж уперен против САД. Дословно: „Све је већи презир према основним принципима међународног права. А независне правне норме се, у ствари, све више приближавају правном систему једне државе. Једна држава и, наравно, пре свега САД у сваком погледу су прекорачиле своје националне границе. То је видљиво у економској, политичкој, културној и образовној политици које намеће другим народима“.

Лек за описану ситуацију образложио је овако: „Уверен сам да је једини механизам који може донети одлуке о употреби војне силе као последњег средства Повеља Уједињених нација“. Пошто је италијански министар одбране у свом говору навео „да употреба силе може бити легитимна само када одлуку донесу НАТО, ЕУ или УН“, Путин је, подсетивши на те речи, поновио: „Употреба силе може се сматрати легитимном само ако је одлука санкционирана од стране УН. И не треба да замењујемо НАТО или ЕУ за УН“.

Путин, пошто је говорио о детаљима разоружања, прешао је на најосетљивији проблем још од Горбачовљевог времена. Реч је о проширењу Северноатлантског савеза. Почео је овако: „Мислим да је очигледно да ширење НАТО [...] представља озбиљну провокацију која смањује ниво међусобног поверења. И имамо право да се запитамо: против кога је ова експанзија намењена? А шта се десило са уверавањима наших западних партнера након распада Варшавског пакта? Где су данас те декларације? [...] *Недвосмислено се залажемо за јачање режима неширења*“ (курзив НБП).

Када је на конференцији отворена дискусија, председавајући је дао реч Путину пошто су му упућена нека питања. Са становишта наше теме изузетно је значајан следећи одговор: „Што се тиче наше перцепције ширења НАТО на Исток већ сам поменуо гаранције које су дате а које се данас не поштују. Мислите ли да је то нормална пракса у међународним односима? [...] НАТО није универзална организација за разлику од УН. То је пре свега војни и

политички савез, војни и политички. Па, обезбеђење сопствене безбедности је право сваке суверене државе. [...] *Али зашто је потребно током ове експанзије пошавити војну инфраструктуру на наше границе?*“ (курзив НБП).

У наставку одговора Путин је експлицитно рекао: „Увек ћемо деловати стриктно у оквиру међународног права. Моје основно образовање је правно и дозволићу себи да подсетим и себе, и своје колеге да према Повељи УН мировне операције захтевају сагласности УН, и Савета безбедности УН. Ово је у случају операција за одржавање мира. Али у Повељи УН постоји и чланак о самоодбрани.“ (Спремајући се за рат у Авганистану 2003. САД су објавиле да имају право на превентивни одбрамбени рат).

На Западу су и чули и разумели Путина; после његовог минхенског говора он више није био „партнер“, већ противник, препрека САД (и њиховим сателитима) у походу на трон истинског хегемона униполарног света. Његово оспоравање, критизирање прерасло је, временом, у бесомучно сатанизовање; на Западу је постало мода бити против Путина (аутократа, апсолутиста, фирер). С тим је расла и русофобија и аверзија према целом руском народу. У таквом стању духова трајала је последња фаза Хладног рата (2007–2022).

Игноришући ставове Русије према ширењу НАТО-а на исток, САД су наставиле са својом политиком. Године 2009. примљене су Албанија и Хрватска, Црна Гора 2017. и Северна Македонија 2020. године. С обзиром на географски положај и потенцијал ових држава није било бурних реакција. Али, питање уласка Украјине у НАТО, имајући у виду баш њен географски положај, дугу државну границу са Русијом отворило је проблем у жестоком виду. Тежини украјинског проблема доприносила је антируска политика актуелне украјинске владе. која је одбацила све предлоге за мирно, дипломатско, решење спорних питања. Развој догађаја је показао да је изразито пронамоска политика украјинске владе била усаглашена са САД.

У Русији су протумачили да би улазак Украјине у НАТО животно угрозио њену државну независност, интегритет, безбедност. Најкраће речено – пријем Украјине у НАТО виђен је као отворени *непријатељски акт, који се мора сиречити*.

Тако је политика проширења НАТО-а на Исток Европе проузроковала прелазак преко „оштрице жилета“ чиме је створен „врући“ рат. Време ће показати да ли ће се Хладни рат обновити на европском терену или ће азијски смер постати примарни.

Београд, март–април 2022.

Изворник: *Књижевне новине*, Београд 2022, мај–јун; Београд 2022, јул–август

Владимир Коларић*

МАЛА АНАТОМИЈА РУСОФОБИЈЕ

Русофобија је занимљив феномен са озбиљним континуитетом и дубоким коренима у западној цивилизацији, док у самој Русији и земљама словенског цивилизацијског круга има важну улогу индикатора трансидеолошког, односно цивилизацијског конвертитства у смеру усвајања и интериоризације западњачких културно-цивилизацијских (релативно трајних и стабилних) и идеолошких (релативно променљивих) образаца од стране припадника цивилизацијског ареала ком припада Русија.

Овај феномен је занимљив пре за разумевање Запада и његових културно-цивилизацијских и трансидеолошких образаца и форми, него за разумевање саме Русије, па није чудно да само на српском имамо преведено неколико значајних књига западњачких аутора посвећених овој теми, попут „Русија-Запад: Хиљаду година рата“ Гија Метана, „Слика непријатеља: Русија“ Ханеса Хофбауера или „Русофобија“ Ђулијета Кјезе. На наш језик је преведена и „Русофобија“ руског научника Игора Шафаровича, док је Дејан Мировић написао књигу „Русофобија код Срба 1878–2017“.

Русофобију можемо посматрати кроз призму империјалистичке и колонијалистичке традиције доминантних западних сила кроз историју, као конституента самог цивилизацијског идентитета Запада, који је сопствени образац цивилизацијског развоја, крунисан идејом и праксом модернизације, изједначио са појмом цивилизације као такве. С друге стране, однос према Русији у овом смислу остаје донекле особен, вероватно што се овде ради о сродној и конкурентској културно-цивилизацијској традицији, са којом Запад дели наслеђе хришћанске вере, античке културе, институционализације по римском моделу, па чак о одређену форму универзализма засновану на империјалној идеји Рима.

Док се трансидеолошка аргументација Запада у осмишљавању сопствене империјалне и колонијалне праксе заснивала на тврдњи о нужности и преимућству сопствених идеја развоја, као универзално примељивог, прихватљивог и пожељног модела, као и мање или више експлицитним расистичким и култур-расистичким препоставкама, однос према Русији кроз историју је генерисао нешто сложеније идејне системе. Иако је русофобија релативно континуирани садржалац западњачке културне историје, неодвојив од саме самоидентификације (идентитета) Запада, она се, разумљиво, мањала у складу са конкретним историјским околностима и интересима тада доминантних западних политичких фактора, па је по правилу нарастала када би Русија преузела кораке у смеру сопственог политичког или (транс)идеолошког осамостаљивања у односу на Запад.

Русофобија се у том смислу може тумачити као конституент политичке идеје и праксе Запада, који више него било која друга идеја указује на неод-

* Др Владимир Коларић (1975), књижевник, теоретичар културе, преводилац.

војивост идеје глобалног ширења и глобалне хегемоније од саме идеје Запада. Хегемонија којој Запад тежи је територијална, економско-ресурсна и идејно-вредносна, заснована на жељи за наметањем сопствених идејно-вредносних норми и институционалних образаца свим осталим културно-цивилзацијским комплексима, који би самом интериоризацијом таквих идеја заправо престали да постоје као такви, постајући у својој основи само сегмент глобалног Запада, као универзалне и монополне идеје и праксе.

Западу је у том смислу увек била потребна „слика непријатеља“ (дакле, представа, конструкција, концептуализација непријатеља, а не непријатељ као такав) наспрам које је Запад осмишљавао комплексе идеја којима би демонстрирао сопствену цивилизацијску супериорност и универзаност својих цивилизацијских претпоставки, неупитно себе стављајући у позицију глобалног арбитра вредности и пожељног универзалног поретка односа. Основни принцип западњачког деловања у овом смеру била је нормализација и натурализација сопствених претпоставки и образаца, којим се они, иако у основи партикуларни конструкти, представљају, промовишу и репродукују као природни, законномерни, подразумевајући, неупитни и универзални, док се одступање од њих не посматра као легитиман избор и варијетет него као прекршај подложен законском и моралном санкционисању (идеја „глобалне полиције“).

Демонстрација оваквог идејно-прагматичког система Запада кроз историју је била најочљивија на примериу Русије и земаља источно-православног културно-цивилзацијског круга, баш због блискости њихових полазних основа. Борба за доминацију над Русијом и ареалом ком она припада морала је бити заснована на чвршћим идејно-вредносним темељима него борба за доминацију над земљама, културама и цивилизацијским ареалима који почивају на битније другачијим полазним основама, односно дубинским структурама, и где колонијална доминација и њен легитимитет могу бити постизани пукиком одржавањем и репродукцијом економске или војне надмоћи.

Укратко, страх Запада од Русије почива на могућности да она буде носилац културно-цивилзацијске, дакле не само идеолошке него и дубље засноване трансидеолошке алтернативе западњачком моделу развоја, који би могао да постане привлачан и на самом Западу или неким његовим деловима или пак да буде конкурент у глобалној подели власти и утицаја, чија моћ не би почивала само на војно-економским, него и идејно-вредносним чиниоцима.

Ово је важно разумети у нашем времену, када присуствујемо једном од већих експлозија русофобије у историји, а чија је главна мотивација у чијењеници да је Русија дошла до тачке у којој може да делује релативно самостално у односу на доминантне западњачке носиоце моћи и да на значајан начин утиче на међународни поредак односа. Медијска кампања и радикалност искључивања Руске Федерације из међународних система, уз потпуно пре-набрегавање узрока постојећег сукоба, деструктивне империјалне и милитаристичке праксе западних земаља последних деценија и било каквих интереса и права руске државе и народа сведочи о промовисању третмана Русије као ревизинистичке земље која нарушава једном заувек утврђен поредак глобалних односа, који је Запад одавно сматрао нормализованим и прогласио јединим легитимним.

Најважнији елемент антируске пропаганде поново је идејно-вредносни, у смислу да је главна оштрица Запада усмерена на негирање самих основа руске културно-цивилизационе традиције, њених идејно-вредносних темеља и права на трансидеолошку партикуларност са универзалистичким потенцијалом, које Запад приписује искључиво себи. Репродукују се идеје о дивљем и примитивном народу, ауторитивном и агресивном систему владања, неефикасности управљања, са отвореним сугерисањем цивилизацијске, па чак и расне инфериорности, која евентуално може бити превладана само усвајањем и интериоризовањем западњачких дубински структурисаних образаца и норми. Порицање и критика руског модела за сам Запад има значај превладавања такозваних традиционалних идеја унутар сопственог круга, односно снажног позива на укидање традиционалних регулатива друштвених, државно-институционалних, економских, вредносних, породичних и других односа, где се Русија пројектује као мрачни на традицији заснован двојник, жива слика стања које се на самом Западу мора превладати.

Најрадикалнији исходи овакве стратегије налазе се у нормализацији расисичких и култур-расистичких предрасуда од стране људи на Западу, али и у самој Русији или њој блиским земљама, а које делују као потпуно неподложне рефлексiji, критичкој свести, аргументацији на основу истраживања и логичког мишљења, којим са Запад толико поноси, добијајући обресе својеврсне митологије, која не подлеже рационалном и критичком преиспитивању и корекцији. Ово води још једном исходу, а то је потпуно превиђење руских жртава и чак могућности постојања злочина над руским народом, за које, иако постоје, могу бити криви само Руси сами, њихове власти, менталитет и традиција, па чак и подсмешљивом односу према самој могућности говора о геноциду или масовном злочину над руским народом и то не само тренутно, него и у историјској перспективи. Тако су тврдње о масовним гробницама пронађеним на територији Донбаса, без икаквих испитивања, априорно биле одбачене и исмејане као део руског пропагандног рата, масовни злочини над украјинским држављанима руског индентитета били су систематски прећутквани, а док се свако испољавање руске (или српске) националне свести и интереса олако идентификује са фашизмом, постоји неодлучност да се таквим именом идентификује пракса деловања неонацистичких украјинских формација попут „Азова“ или да се масовни злочини вршени над руским (или српским) становништвом, данас или у прошлости, означе појмом геноцида.

Нама је то веома добро познато, с обзиром на то да се србофобија и русофобија идеје и праксе које почивају на идентичним структурним обрасцима и мотивацијама и за које можемо сматрати да су неодвојиви и заправо феномени истог реда. Пренабрегавање српских жртава, чак и изругивање према самој могућности страдања српског народа, из истицање српских злочина и злочиначке праксе као историјског континуитета, одбацавање сваког права и интереса српског народа и државе, који се иначе подразумевају или макар толеришу када су други (западне земље и народи и њихови тренутни савезници) у питању, стигматизација испољавања српског културног и националног идентитета, такође је мотивисано идејно-вредносним аргументима, односно тврдњама о недовршеној модернизацији српског народа, који је у нашем вре-

мену утемељила Латинка Перовић, и којом се српска судбина последња два века искључиво тумачи у кључи цивилизацијске инфериорности, односно одступањем Срба од западњачких норми цивилизацијског развоја.

Препознаћемо то, до ситница, и у исказима актуелних русофобних перјаница руског порекла. Списатељица Људмила Улицка је 2018. године дала интервју једном украјинском медију, у ком наравно ниједном није поменула одговорност кијевских власти за кризу и масовне злочине чињене над грађанима украјине руског идентитета. Такође, иако није директно подржала, није ни опоменула водитеља због расистички интонираног питања о томе „какав то ген омета Русе да постану Европљани“, на шта је одговорила како се мање ради о генетици (дакле „мање“, а не никако) колико о цивилизацијском процесу, по ком Руси „још не могу да постану Европљани, за то ће нам требати још 150 година, а можда и више“. То је, тврди списатељица, разлика која се просто „осећа“, нарочито у контакту са људима из других земаља, због чега се Русија претвара у „светску провинцију“. Процес развоја Русије иде једним „архаичним током, супротном целокупном цивилизацијском процесу“. То нам се за сада чини неповратним, али постоје извесна колебања, која дају наду да ће Русија кренути неким другим током, можда већ, нада се списатељица, променом руководства. Једино то би могло смањити ниво агресије руског политичког и војног руководства, који је за Улицку највећи проблем не само Русије и њене „жртве“ Украјине, него и данашњег света у целини. Реторика „ненасилног отпора“, коју је у интервјуу и на другим местима отворено користила, могла би да имплицира да је њен учестали ангажман подразумевао релативно озбиљну и систематску припрему, односно систематско учешће у припреми унутрашњег преврата у Русији под плаштом „обојене револуције“, за коју је тада још било изгледа да би могла бити извршена у Москви.

Испади Улицке су ситница у поређењу са оним нобеловке Светлане Алексијевич, чији је један интервју из 2017. године по ко зна који пут потврдио како се у случају ове ауторке не ради о критичарки актуелног руског руководства или руске национално-империјалне политике и митологије, већ о екстремном заступнику русофобске пропаганде, која корене по правилу има у мешавини самомржње, тако често индуковане представницима такозваних „културних елита“ народа изван или на рубу политичког Запада, и баналног каријеризма и похлепе, за шта западњачки фондови очито још нису исцрпљени.

Већ на почетку интервјуа, Светлана Алексијевич свог руског саговорника одређује као некога ко „се налази с оне стране“ и интересује је шта „он има у глави“, као да говори о ванземаљцу, екстрахуманом бићу или припаднику неке потпуно непознате културе, што је за некога ко је деценијама живео у Русији и пише на руском језику у најмању руку чудно.

Себе, с друге стране, Алексијевич беспоговорно одређује као особу која се бори против лажи, која одлично разумева шта се догађа, за разлику од већине, која живи у „баналности“. А истина, која је увек истина – наравно мрачна – о Русији је следећа: „Сада се налазимо у ситуацији када је друштво изгубило оријентире“, Русија је земља ратова и револуција, и што је главно, „код нас постоји култура ратова и револуција“. Перестројка, покушај да Русија „буде

као сви“ пропала је јер друштво није било спремно за њу, па се вратило ономе што најбоље зна – ратном, милитаристичком стању, које је „наше нормално стање“, прећуткујући наравно узрочнике и покретаче већине ратова које је Русија водила.

За њу је рат у Украјини искључиво последица руске агресије, због изражене жеље украјинског народа да живи у Европи, услед чега је натеран да се бори за слободу и независност. Никаких фашиста нема у украјинској власти, а у свакој земљи постоје безначајне групације које около шетају са фашистичким знамењима. Украјина, по њеном мишљењу, само жели да створи своју државу, и у том смислу могу се разумети одређена циљана убиства. Она их не оправдава, али их „разуме“.

Све ратове на простору бившег СССР-а Алексијевич види искључиво као последицу руске агресије, док је присуство руског језика и идентитета последица насилне русификације. У том смислу, наметање украјинског (и енглеског!) језика рускојезичком становништву у Украјини је сасвим легитимно. Свако другачије мишљење за ову ауторску је само милитаристичка хистерија.

Русија није земља слободних људи, које Алексијевич дефинише као људе са европским, „хуманијим“, погледом на ствари. Чињеница да у Русији нема више људи који подржавају „наранџасту“ ведету Наваљног, за њу је доказ да Руси не желе слободу.

Андреј Бабицки у свом чланку „Простосрдачни канибализам Светлане Алексијевич“ овај интервју назива „спомеником руске либералне мисли у лику интелектуалне ограничености и окрутног антихуманог ауторитаризма“. Алексијевичкин интервју је преседан јер до сада је мало ко тако отворено оспоравао било каква права Руса, па и право на живот, док се сваком народу, ког су Руси наводно вековима угњетавали, даје право на свако насиље према Русима.

„Многи су писали о томе“, наставља Бабицки, „да ако би С. А. дозволила себи да овако говори пред неким западњачким новинаром, била осуђена од стране истог тог западног друштва, чијем се идеалима иначе толико клања. Али, наши либерали, некад више инстинктивно него разумски, знају шта се на Западу говори а шта не, и тада код њих наступа потпуна метаморфоза – они моментално мењају своје регистре, и од нацистичких концепата о народу генетски предодређеном да буде роб и целат истовремено, прелазе на причу о угрожавању људских права и грађанских слобода.“

Бабицки нарочито скреће пажњу на тврдњу С. А. како она није морала да буде присутна у Чеченији и Донбасу, јер је у својим књигама већ истраживала љуску патњу, и познато јој је како „страдају сви други“, подсећајући како такав став није у складу са хришћанским схватањем да је „свака судбина непоновљива“. Наравно, то не спречава ову нобеловку да људе разврстава у већ припремљене категорије, где Русима припада лик некаквих глупих, слепих, ружних и мртвих човеколиких ентитета.

„Добитница награде Лењиновог комсомола“, закључује Бабицки, „остаје неко чије су примитивни погледи формирани у совјетска времена, и она тим временима припада без остатка. Бездушна разврставање људи на оне који заслужују саосећање а који не, карактеристичан је за тај селективан

приступ, према ком је човек био упакован у класне одељке, и његова вредност се одређивала искључиво у тим категоријама. Овде је национална припадност заменила класну, али навика механичког класификовања људског друштва је остала непромењена.“

Анатомија типичног руског либерала је значајна за истраживање како колонијалистичког насиља, тако и менталитета самомржње као једног од његових главних циљева. Ако је процес псеудоморфозе у складу за цивилизаторским обрасцима политичког Запада код неких припадника руске интелигенције прерастао у апологију колонијалног потчињавања, пред нама је још тежи задатак очувања сопствене културне самобитности, па и самог биолошког опстанка.

Подразумева се при томе да карактер русофобије не треба приписивати свакој критици актуелног руског режима, одређених етапа, догађаја и личности руске историје, проблематизовању идејно-вредносних претпоставки на којима је заснована руска традиција и идеја. Треба имати на уму да су писци као Герман Садулајев или Захар Прилепин били изразити противници режима Владимира Путина, али не са русофобних позиција. Када су подржали руско присаједињење Крима, њима више није било места на Западу, где су до тада били превођени и позивани. Слично као пре њих у слушају Лимонова, или Милорада Павића, када оно што је говорио није пријало западњачким ушима осетљивим на све што је одступало од србофбне хистерије почетком деведесетих.

Такође, ни све руске либерале и западњаке не треба сматрати русофобима, уз напомену да русофоба највише има управо у тој групацији, којој русофобија лако постане својеврсна идеолошка и крипто-идентитетска легитимизација, посебно када имају претензије да буду прихваћени на Западу. Из истраживања личног искуства запазио сам да људи таквих уверења углавном потичу из редова потомака совјетске елите, углавном из дипломатских и културних кругова, знатно мање просветних, а још мање, за разлику од Србије, војних. Треба напоменути и максимуму Александра Зиновјева, која упућује на опрез када се критикује сопствена држава, народ и култура пред западњацима, а који је рекао како су он и његови пријатељи својевремено, као дисиденти у доба СССР-а, мислили да „пуцају на комунизам, а заправо су пуцали у Русију“.

Свакако је важна и опомена да се мора правити разлика између западњачких декларативно изнетих идеја и њихове праксе, поготово када је она усмеравана према онима изнад свог трансидеолошког круга, а за који, према њима, важе другачији критеријуми, где је свака (њихова) лаж дозвољена, а свака (туђа) жртва ништавна.

А најважнија од свега је способност и нас и Руса да градимо, да имамо самопоуздање, да не зависимо ни од кога и да слику о себи не формирамо према слици или у огледалу Запада, не сматрајући га ни непријатељем ни арбитром, већ да трагамо за основама оног света у ком ће нам најбоље бити, без непријатељства према било коме, али уз чврсту одбрану сопственог права на самосталност и слободно стваралаштво на основу сопствених традицијских темеља.

А велики је то посао и није извесно да ћемо имати снаге да га обавимо. Ако те снаге не будемо имали, нећемо бити ни први ни последњи народ који је ишчезао са „историјске сцене“. Али ја верујем да не мора да буде тако, да у нашим традицијама и нашим срцима имамо довољно снаге да изађемо из лавиринта самозаваравања и самопорицања, и да не дозволимо расистичким мрзитељима да ликују и да помисле да су и у једном тренутку били у праву. Не крају крајева, не треба да радимо све то због њих него због себе, због своје слободе, деце, будућности, јер будућност ће бити наша.

(Текст је првобитно објављен на сајту часописа *Печаш*, 1. марта 2022. године)

Зоран Аврамовић*

СЛИЧНОСТИ И РАЗЛИКЕ НАТО САВЕЗА ПРЕМА СРБИМА И РУСИМА, 1999, 2022.

Најновије геополитичко европско и светско искуство показује да западне демократије, са САД на челу, употребљавају рат као *средство спољне поли-тике*. Рат је превасходно инструмент тоталитарних држава, који се користи у освајању других држава и за чување унутрашњег поретка власти. Критичари рата су веровали да демократска држава одбацује рат из свог схватања политике. Међутим, НАТО бомбардује Републику Српску 1995. Године. СР Југославију 1999. Године. Повеља УН је бачена 1999. Године под ноге од стране демократских држава Запада, а Немачка, Француска, Шпанија мирно су погазиле своје уставне норме. На делу је чиста сила против права. Када су тако поступиле против својих уставних докумената не треба да чуди ратна воља са којом крше уставе других држава. Али то је био почетак НАТО интервенција: у Авганистану, 2003, НАТО први пут преузима мисију изван северноатлантског подручја. Већ следеће године изведена је „тренинг мисија“ у Ираку. НАТО је 2009. распоредио ратне бродове са циљем заштите морског саобраћаја у Аденском заливу и Индијском океану од сомалијских пирата. НАТО интервенише у Либији 2011. године. Од 2014. године наоружава Украјину и обучава војску. Америчких ратова са повременим НАТО подршком било је после 1945. године око 40. Запад је гласно ћутао док су убијани милиони недужних људи.

НАТО агресија 1999. На СР Југославију до краја је демонстрирала постојање такве недемократске праксе у темељним питањима државе – питањима рата и мира. Владе држава које бомбардују српски народ нису посегле за било којим демократским инструментом који би испитао став грађана према њиховој одлуци да уђу у рат са српским народом. Штавише, отворено се признаје да о рату и миру одлучује *један човек* на врху власти. У својим мемоарима (The Journey, 2010) Тони Блер се присећа бомбардовања Србије 1999. Године. „Од почетка сам био потпуно спреман на војно решење... Био сам непоколебљиво заузео став да ствар не пацификујем, него да је доведем до краја“. Политичка одлука у првом лицу једине.

Опис чињеница које тако убедљиво показују да западне демократије мењају своју политичку супстанцу и своју форму, без велике брига да се некако камуфлира то што раде, упозорава нас да се политичко човечанство суочава са новим, можда неслућеним искушењима. Питање је шта ће бити сутра, када се под капом демократије убија и разара држава која нема никакву међународноправну кривицу. Могућни приговор да НАТО гази демократију само у односу према Србима а да је чува у односу према другим народима, није одржив са правног, искуственог и логичког гледишта. Чињеница да НАТО делује антидемократски против једне државе показује само то да је НАТО у могућности да тако поступа и према другим државама.

* Проф. др Зоран Аврамовић (1949), председник Културно-просветне заједнице Србије, социолог.

Шта је НАТО? НАТО (*North Atlantic Treaty Organization*) је војни савез северноамеричких и европских држава. Од свог оснивања 1949. пријемом нових чланица бројност се са првобитних 12, ширењем на Исток, повећала на 30 чланица. (Треба само погледати заједничку фотографију која улива страх.) Северна Македонија се 2020. придружила НАТО-у као последња чланица. НАТО тренутно призива Босну и Херцеговину и Грузију као могуће чланове. Поред чланица организације у раду учествује 21 земља чланица Партнерства за мир, са још 15 земаља укључених у институционални систем дијалога. Трошкови за одбрану чланица треба да износе 2% бруто домаћег производа до 2024. године. Дакле, НАТО се шири на два начина: увећава своје чланице и стигао је на границе Русије, а Србију заокружио. При том се самопредставља као одбрамбени савез.

Искуство Срба са западним демократијама и НАТО савезом

НАТО демократија је демонстрирала своју снагу над Србима у бившој РСК, и Србима у Републици Српској и над СР Југославијом (Србијом) 1999. године. Шта је био циљ Запада и Америке у политици према Србима и СР Југославији? Зашто су западне демократије и НАТО напали Србију (и српски народ)?

Према свим оствареним политичким радњама Запада, пре и после 1999. године, јасно је да је основни циљ политике влада ЕУ и Америке да измести српски народ из Хрватске, да Срби по сваку цену остану у БиХ, да отме Косово и Метохију са истераним Србима, да војно-политички ослаби српску државу, да друштвени поредак уподоби западним моделима. Пажљива анализа њихове идеологије и практичне политике у односу према Србима, показује да се без прекида цепка српско национално биће и простор на коме живи као и непрестано урушавање друштвених услова колективног и појединачног живота. Да би остварио тај циљ Запад је користио сва средства против „режима“ у Србији не би ли га придобио за свој концепт решавања југословенског проблема.

Стратегија Запада, почетком 1990. године, била је да се Србија оцрни као друштво, држава и народ. Сва расположива средства притиска је моћни Запад употребио: економске и друштвене санкције, политичка изолација, материјално сиромашење, стална оптуживања за одсуство демократског поретка, медијска сатанизација Срба, тобожње угњетавање албанске мањине на Косову и Метохији, НАТО бомбардовање, суд у Хагу.

Ратно разбијање СФРЈ у западним политичким и медијским круговима *једногласно* је тумачено као српско зло, као српска кривица. Таласи анти-српске мржње се смањују и повећавају, при чему се несрпски народи априори амнестирају. Србији су уведене светске санкције; били смо осуђени на изумерање, препуштени буквалној борби за физички опстанак. Спортистима је било забрањено такмичење, а фудбалској репрезентацији је одузето учешће на европском првенству 1992. године. Гостовања српских уметника била су заустављена.

Када је 1999. године НАТО почео тромесечно бомбардовање Србије (СР Југославије), као на длану се показао *рейершоар зајадне мржње* према Србима. Медији су месецима у један глас демонизовали Србе у складу са Орвеловим

Министарство истине и Полицијом мисли. Наслов чувеног *Time*-а из 1995. године *Bringing the Serbs to Heel* (Пошаљите Србе у пакао) сажима тај западни медијски масакр. А Томас Фридман је добио Пулицерову награду 1999. за ове речи: „Треба угасити свако светло у Београду, треба гађати сваку разводну струјну мрежу, водоводну цев, пут у фабрику која има везе са ратом..... Хоћете ли 1950. годину? Ми вас можемо уназадити до 1950. године. Хоћете ли 1389. годину? Ми вас можемо уназадити и до 1389. године?“

Западни политичари су се утркивали у расистичким изјавама о Србима: „Нека се Срби подаве у сопственом смраду“ (Хелмут Кол), „Срби су народ без закона и вере, народ разбојника и терориста“ (Жак Ширак), „Рат против Срба је рат добра против зла, рат цивилизације против варварства“ (Тони Блер). Чак је и римски Папа Јован Пале II (чувени Војтила) приложио свој глас. „Требало би да бомбардујете Србе“. (Данас амерички председник Бајден о руском председнику говори да је „касапин“).

Државе које стоје иза НАТО савеза обилато су помагале политичку лаж у свим фазама борбе против српског народа. Те демократије су лагале годинама о српском националном карактеру, лагале су о природи режима („диктатура“), лагале су у време садистичке НАТО агресије.

НАТО је смрвио слободу медија као основни постулат демократије. Бацио је бомбе на РТС и притом убио шеснаест његових радника. Овим чином је отишао даље од стаљиниста и фашиста: они су прогањали „криво“ или „непријатељско“ мишљење, а НАТО разара само средство јавног мишљења. При томе су направили листу од 300 српских политичара којима је забрањен улазак у државе ЕУ.

Друштво које се мења средствима спољне силе, лажима и клеветатама читавог народа, дуплим стандардима, иностране воље, а не права – неће се развијати у правцу благостања и социјалне равнотеже већ у смеру друштвене аномије и колективних фрустрација. На сцени је стварање система зависних држава у Европи (а и шире) и свако ко се томе супротстави треба да буде уклоњен или изолован. При свему томе, ЕУ демократија користи сва недемократска средства (од уцена, претњи, санкција, увреда до војне силе) против Срба, а тражи демократију у Србији!

Шта је показало искуство НАТО агресије на Србију? Односом САД, ЕУ, НАТО савеза према Србији охрабрени су насилни облици сецесије, као и арбитарна улога великих сила у поступку дефинисања права и слободе и разградње држава. Да ли је српски пример био преседан, упозорење да је свет кренуо путем пуним неизвесности и опасности? На то питање одговор је уследио 2022. године.

Русија, Украјина, ЕУ и Европа, НАТО

Односи Русије и (прве) западне Европе су под тешким теретом војно-политичког памћења. Написане су књиге о русофобији која траје скоро 500 година. У европској историји је било је освајачких похода према Русији. Наполен (1812)

и Хитлер (1941–1945) војно иду на Русију а на средини Кримски рат (1853–1856) између Русије и савеза Велике Британије, Француске и Османског царства. С друге стране, унутар руске интелигенције било је у сваком историјском раздобљу словенофила и западњака. Поменимо Тургејева као приврженика Запада и Достојевског словенофила. Куриозум је да се француски језик користио на руским царским палатама.

Годинама пре 2022. припрема се трећи поход на Русију. Ширење је стигло на границу ове велике државе, преостала је само Украјина да приступи НАТО-у и Русија би била на коленима. Претварање украјинске демократија у „деспотије“ почело је 2014. године када је организован и подржан државни удар у Кијеву. Од те године јача оживљавање политике Степана Бандере, осведоченог нацисте из Друго светског рата, шири се шовинизам према Русима (необјашњива педагогија мржње), а осам година Влада Украјине бомбардује руско становништво у Доњецку и Луганску, 16 хиљада цивила и деце је убијено. Забрањују се политичке странке које нису по вољи режиму, забрањује се руски језик као други државни језик. На све то Запад ЂУТИ, не критикује Украјину, дакле сагласан је. Све своје вредности је бацао под ноге. Парадоксално, критику усмерава према Русији да би 2022. на Русе експлодирала невиђена мржња, када је Владимир Путин донео одлуку о „специјалној војној операцији“ на Украјину са циљем да се демилитаризује и денацификује и тако не постане НАТО база за напад на Русију. Руска војска је покренула војну акцију да спречи Украјину у намери да се сврста у НАТО и да при томе неутралише расистичку антируску политику, или мржњу украјинских делова друштва према руској мањини (око 10 милиона говори руским језиком).

Од 24. фебруара 2022. године сви политички лидери Запада говоре као један. Оборене су ограде пристojности. Пљуште увреде и демонизација Путина и Руса, ваљда зато што брине о безбедности Русије. Европска унија је одговорила хистеријом, проширила је на Европу уједињену мржњу према Русији. Само је мала храбра Србија изостала из система санкција. Данас, 2022. године у походу на Русију, сви западни ресурси су убачени у игру: финансије, имовина, медији, транспорт, уметност и култура, спорт. Забрањује се рад руским банкама у Европи. Одузима се приватна имовина руским олигарсима, што подсећа на комунистичко одузимање приватних добара после 1945. године (Подсећање: Борд директора Еутелсата донео је одлуку 26. марта 1999. да искључи РТС са трансмитера сателита у чијем финансирању је учествовала наша држава, што значи да је акционар. На делу је била чиста узрпација својине без образложења.) Широм Европе забрањени су руски медији. Гле лицемерства: челници ЕУ критикују руску контролу својих медија у околностима рата! Забрана спортистима да се боре на спортским теренима (кршење свог правила да се политика не меша у спорт). При том, хвале се демократијом која подразумева право на разлике. Зашто се чудити? Па то смо већ видели 1999. године.

Забрана живих и мртвих руских уметника: Чајковски, Достојевски, сопран Ана Итребко, диригент Гергијев. У Чешкој су одузели Емиру Кустуици награду „Кристијан“ за допринос светској кинематографији, због тога што ће радити представу у Театру руске армије... У Норвешкој прогањају руску децу из

вртића и школа („Зашто је Русија морала да реагује?“ Печат, бр. 704. 2022). Каква демонстрација западног шовинизма! Откуда оволика мржња према Русији? Изненађење је дубина и ширина мржње према свему руском („мржња нараста до помаме“). А представља се Запад као царство разума, слободе, људских права, демократије. Упркос свом демократском нарцизму, Европа *тражи једнола-сност*, тражи неку врсту европске интернационалне у којој влада унисоност. Неко ће у томе видети тоталитарну политичку свест.

Србија је данас, 2022. године, једина држава која се није прикључила западном политичком ирационализму. Није први пут у историји да брани вредност слободе. У Србији данас нема етно мржње, нема забрана припадника било које нације, нема отимања приватне својине странаца, нема једностраног, већ различитог говора о украјинској кризи, нема подршке рату, нема отимања имовине. Има слободе које код других нема. Непријатељи слободне Србије не гледају добронамерно на њене одлуке.

Знамо ли европску историју? Пред нашим очима се одвија *шрећи поход на Русију*, са Америком, НАТО-ом, ЕУ и свим европским државама. Та жеља да се покори, освоји, или нестане велика Русија гонила је европске владаре. Ги Метан је написао књигу о русофобији од Карла Великог до украјинске кризе (2017). Као некада тако и данас постоје западни политички планови у којима се Русија третира као непријатељ западне похлепе, заправо НАТО-а. Тај „продор на Исток“ део је западне политике. Док га не измени, трајнијег мира неће бити у Европи.

Дакле, и западни човек зна да мрзи. Руси су масовна прилика за плу-тајуће (саможиве) појединце на Западу да помере своју приватну осујеће-ност на немоћни обејкат. Свака неостварена жеља нашла је кривца у Москви: руско дете у школи у Норвешкој, Достојевски и Чајковски у Италији и Загребу. Ко зна? Али написана је књига доказа излива мржње према руском човеку у западним демократијама. Рус је заменио Србина.

У покушају разумевања антируске мржње може нам бити од помоћи управо забрањени Достојевски. У *Карамазовима* Фјодор Павлович Карамазов говори о својим неваљалствима. „Зашто ви тога и тога толико мрзите? А ево зашто: он мени, истина ништа није учинио, али зато сам ја њему учинио једну одвратну гадост и тек што сам то учинио, онога часа сам га омрзнуо.“ Дакле, некеме се учини нешто нажао, нешто гадно и ту се рађа мржња. Има ли нешто од ове идеје препознатљиво у данашњем односу Запада према Русији. Ко је коме учинио гадост? Запад Русији или Русија Западу? Реторичко питање. То наслеђе Наполеона и Хитлера није могло да нестане. Памћење великих догађаја је неуништиво. Нације и државе живе у сећањима појединаца, група, орга-низација, држава. Међу стотинама хиљада немачких војника који су ишли на Москву било је деда а можда и очева данашњих Немаца. (Три пута у 20. веку немачки војници нападају Србију!) И потомци Наполеонових војника су оставили „трагове гадости“ коју су учинили Русима. Ево и хрватских доборо-вољаца данас у Харкову, а преци су им живели само пре седамдесет година.

Руси нису Западу ништа чинили, а Запад Русији јесте. Двадесет пет милиона Руса је погинуло у одбрани од нацизма (колико је Американаца, Француза, Енглеза?), а распадом СССР-а око двадесет милиона Руса је остало

у некадашњим совјетским републикама. Руси су „оног часа су омрзнути“ када су се одбранили од Наполеона, Хитлера а сада и НАТО-а на својим границама. И то је један од одговара на питање зашто Запад два столећа мрзи Русе. Зато што им је Рус „учинио гадост“, што их је два пута поразио у покушају да освоје и покоре Русију. Од тада мрзи Русе.

Зашто се шири НАТО на Исток, на границе са Русијом? Зашто је опколио Руску федерацију? НАТО, као војна сила западних демократија, представља се као систем колективне одбране при чему чланови организације пристају на међусобну одбрану од напада било којег спољног напада, али га стварност демантује. С друге стране, шири се према Истоку. Од 1998. године када је обухватао државе западне Европе, кренуо је, и поред датог обећања да се неће протезати на државе бившег Варшавског уговора, на Исток и стигао је 2014. на границе Руске федерације. У опкољавању војним арсеналима преостала је Украјина. При том, НАТО пропагандисти се служе лажним пацифизмом. Критикују рат, а припремају се и воде офанзивне ратове. Шире говор да не буде никад рата, а издвајају огромна средства за војску и ратове.

Агресија Запада на Србију и однос према Русији показује неке *сличности и разлике*. Сам чин агресије је различит по облику и средствима: НАТО је бомбардовао Србију 78 дана и ноћи без икаквог међународноправног основа. НАТО ратује са Русијом преко Украјине тако што шаље новац, оружје, војне инструкторе и плаћенике. Русија је признала независност Донбаса па је покренула „специјалну војну операцију“. Систем санкција је исти с том разликом што су Србима додате и НАТО бомбе, а Русима уведено седам кругова санкција, досад незабележених у свету. Разлика је у ауторизацији санкција; Србима УН, а Русима Запад и колонизована Европа на челу са САД. Слична је западна политичка реторика – Србија и Русија крше људска права и демократију, а да се ништа конкретно није наводило. Трабанти НАТО савеза говоре о геноциду над украјинским народом као што су говорили о геноциду Срба над косовским Албанцима, при чему, поред масног лагања, обесмишљавају сам појам геноцида. (А ништа не говоре о својим стварним геноцидима.) На исти начин су жмурили над насиљем Косовских Албанца над Србима (вишедеценијско протеривање Срба) и Украјинаца над Русима (посебно у Донбасу од 2014. године). Иста је и етничка мржња на Западу према Србима и Русима. Велика је разлика у статусу Руса у Украјини и Албанаца на Косову и Метохији. Руси су нација у Украјини која има право на самоопредељење, а Албанци су национална мањина у Србији.

Проблем Украјине: етатизација нације од неукрајинаца

Украјинизација Украјине је заправо етатизација нације на одређеној територији. Држава, у складу са грађанистичким традицијама и схватањима, ствара нацију. Украјинизација је покушај стварања нације одозго. Власт у Украјини заборавља да је вишенационална држава и да свака етатизација неукрајинских нација, а посебно руске, наилази на отпор.

Дакле, део територије некадашње Кијевске Русије а затим СССР-а се одваја са лабавим унутрашњима границама у оквиру комунистичке државе и креће путем јачања државности, нарочито после 1991. године. Територија Украјине је ширена политичким одлукама совјетских комуниста, од 1917, 1945, 1965. и самим тим увећавала се бројност различитих националних заједница у новој држави а најбројнија је била руска (око десет милиона). План етатизација украјинске нације полазио је од идеје да се различита имена нација претопе у једно име и то је била прва кардинална грешка. Други део плана био је разарање културно историјског наслеђа, посебно оног из Другог светског рата када су дати животи и руских војника за ослобођење од немачких нациста. Трећи део, а можда први по грешкама, свакако је тражење западне свеколике помоћи у одвајања од Русије. Направити од Русије непријатељску државу, позвати за савезника Запад и НАТО који се иначе инсталирао на руским границама могао је неко ко је политички дилетант. А све то у околностима постојања трећине етничких Руса у саставу украјинске државе на истоку земље. Ратна заштита Руса у Украјини и борба против НАТО-а у Украјини била је неминовност коју политичка елита Украјине није имала очи да види, ни мудрост да изабере пут сарадње и компромиса.

Има приличне сличности између *етатизације украјинске нације* и *југо-словенства* у краљевини и социјалистичкој Југославији. Покушај да се створи југословенска нације уз помоћ државе, дакле одозго, није успео. Као вишенационална држава Југославија се од свог оснивања 1918. стално суочавала са проблемом усклађивања националних и државних права. На том путу од 72 године она је све испробала; најпре са наднационалном идејом Југославије – југословенством, после 1945. са антinationалном идејом – комунизмом и „братством и јединством“. Југославија је прошла кроз капиталистички и социјалистички друштвени поредак. Сви облици политичке власти били су испробани – монархија, диктатура, демократија. Али неугасиви жар су били међунационални односи. У оквиру југословенске државе, догодило се супротно: етатозовале су се старије нације али и новостворене. Хрвати су од Далмације, Славоније и Хрватске створили хрватску нацију и државу. Македонци, Црногорци и Муслимани такође етатизују становништво на својим територијама. Ратови на простору СФРЈ припремани су изнутра и споља у циљу претварања република у државе, при чему је етатизација нација у новим државама неизбежно водила оружаним сукобима напосто због чињенице да бивше републике нису биле национално чисте, већ су у своју државу насилно задржавали припаднике друге нације (Срба, пре свега) који нису пристали на нову етатизацију. Примена етатистичке концепције нације, подржана и подстицана од стране Запада, пренела се и на поље културе. После 1990. наступило је преузимање „својих“ стваралаца. Тако се поставља питање чији је Меша, чији је Андрић, чији је Тесла... Чији је... Иако се зна коме припадају, нације које су постале државе, узимају из туђих култура шта им се прохте – етатизују и културу.

Ови процеси етатизације нације увек садрже више или мање насиља и индоктринације становништва. То је и очекивано ако се зна да није реч о

историјски насталим нацијама са својом језиком, историјом и традицијом: у предању се налази колективни дух, легенде, митови, приче и рационалне творевине стваралачког духа. Ако се овоме додају и друге нације које су се неким начином нашле у саставу нове државе, онда је сила једна од инструмената етатизације, али није нужна. Црна Гора је прави пример појаве о којој је реч. Историјски и културно постоји на српској етничкој основи, али схватање државности од 2006. године одвија се насилном етатизацијом – мења се име језика, намеће се латинично писмо, додају се два слова, покушава се са стварањем своје цркве, присваја се културно наслеђе и културни ствароаци а неки бришу, чак и велики Његош. Од Србије се прави супарник, а неко би рекао непријатељ. Али и овде Запад није политички невин.

Како разумети демократско једноумље Европе („клицу деспотије“)? Најпре, илузије о демократији као царству добра у коме нема места за зло требало је одавно одбацити. Још је Токвил запазио да је љубав према богатству у основи западних демократија а Американце, све „гони да овладају морима као што је Римљане гонило да освоје свет“. Дуга је листа колонијалног освајања и богаћења. Данас, западне државе отимају имовину руским грађанима и држави. Амерички председник Бајден у Конгресу говори: „Пронаћи ћемо и запленили њихове (руских олигарха – дакле приватна имовина) јахте, луксузне станове, приватне авионе“ (2. март 2022). Људска права и слободе једнако су била коришћена за добро, али и инструметализована за зло. А у наше време догодило се да све европске државе, да ли самовољно или под притиском већих на мање, свеједно, оргијају једногласност у фронту против Русије. Тако демократија од идеје поштовања разлика долази до поништавања разлика и стварање једнолике слике Европе.

Нарцистички Запад је створио погрешну слику о себи. Уљукивао се два столећа да је разум тријумфовао, да је слобода резервисана само за Запад. Али 20. век је показао *снаћу ирационалној* у недрима Запада. Зар хитлеризам није политички ирационализам највишег реда. Зар агресија и ирационална однос према Србима није доказ присуства тамне стране западног човека! Зар продор НАТО-а на исток није неразуман план? Западни модел мишљења открили су Токвил и Шпенглер: освајање и богаћење, како у економији тако и у политици, тако у свим областима живота. У темељима овакве западне слике света налази се фаустовска култура о којој опширно пише Освалд Шпенглер у књизи *Пројасија зајага*. То је култура управљена на простирање било политичко, било привредно, било духовно, пра-симбол фаустовске душе је безгранични простор, чисто западне душевине су „воља“, „снага“, „дело“ (Шпенглер, 209-2). Фаустовска култура је култура воље (176-2). Основни елемент фаустовске слике света није став, него дело (307-2). Какав је западни човек? То је човек који себе ставља у средиште збивања. ЈА се изражава у целокупном деловању. „У етици Запада све је правац, захтев за моћи, свесно деловање у даљину... Њихов морал иступа са захтевом да важи уопште и увек“ (213-2).

Како изаћи на крај са фаустовском културом? Како превазићи нарастајућу војну и геополитичку неравнотежу у Европи и свету? Једино ако се државници који доносе најважније одлуке врате појмовима правде (једнакост), слободе (толеранције), истине (без фанатизма и презира), сарадње (без етно и других мржњи), мира (без војних савеза). Уверавајамо себе да ово није утопија.

Литература

- Аврамовић, З. (1998): *Друго лице демократије*, Филип Вишњић, Београд.
- Аврамовић, З. (2014): *Демократија и бомбардовање*, Catena mundi, Београд.
- Аврамовић, З. (2021): *Узбурканост и друштва и културе*, Филип Вишњић, Београд.
- Аврамовић, З. (2022): „Западно (европско) једноумље и антируска мржња“, Печат, бр. 705, 2022.
- Аврамовић, З. (2022): „Слободна Србија и Европска унија“, Политика, 10. мај, 2022.
- Данилевски, Н. (2009): *Русија и Европа*, Службени лист, Београд.
- Дугин, А. (2022): „Запад као идеологија и руски одговор“, Нови стандард, 21. 3. 2022.
- Бобио, Н. (1990): *Будућност демократије*, Филип Вишњић, Београд.
- Кин, Џ. (1995): *Медији и демократија*, Филип Вишњић, Београд.
- Метан, Г. (2017): *Русија-Запад. Хиљаду година рата: Русофобија од Карла Великог до украјинске кризе*, Академска књига, Нови Сад.
- Петровић Д. (2009): *Геополитика савремене Украјине*, Институт за међународну политику и привреду, Београд.
- Орвел, Џ. (2004): *1984*, Libretto, Београд.
- Ранковић, М. (2002): „Дефинисање новог светског/глобалног хегемонизма“, Социолошки преглед, бр. 3–4, Београд.
- „Зашто је Русија морала да реагује?“ Печат, бр. 704. 2022.
- Токвил, А. (1990): *Демократија у Америци*, Књижевница Зорана Стојановића, Нови Сад.
- Хобсбаум, Е. (1996): *Нације и национализми од 1780*, Филип Вишњић, Београд.
- Шпенглер, О. (1989): *Пројект Зайада 1–4*, Књижевне новине, Београд.

Душан Николиш*

ДЕМОКРАТСКИ ТОТАЛИТАРИЗАМ – ЈАХАЧИ АПОКАЛИПСЕ

Готово физички, чулно, сведоци смо рађања новог историјског и цивилизацијског феномена планетарних размера. Феномена новог света, новог глобалног политичког поредка – поредка демократског тоталитаризма из недара Западне, евро-америчке, међународне заједнице. Тоталитаризма са „демократским лицем“. Он на површину избија као врела, токсична магма из, доскора, невидљиве али не и непознате дубине с намером да формира нову, испрану свест код ионако већ испране свести својих комформистичких, лојално застрашених поданика. На делу је тектоника невиђеног свеобухватног менталног инжењеринга.

Европа и наша цивилизација искусила је до сада у својој новијој историји два тоталитаризма – црни и црвени. Какву боју одредити овом најновијем? Главни дизајнер и генератор оваквог поретка света су већ поодавно, нажалост, Сједињене Државе, односно њихов идеолошки, политички, обавештајни и војни естаблишмент. САД не могу да функционишу без свести о својој мисионарској изузетности и без глобалног непријатеља кога, уколико га нема, саме производе. Та изазовна, магнетна привлачност комунистичког Совјетког Савеза / капиталистичке Русије, као глобалног непријатеља за САД. Америка је своју политику глобалне доминације, коју је од завршетка Другог светског рата остваривала кроз небројене војне интервенције, државне ударе, тајне операције, кроз производњу грађанских ратова и кроз велике ратове на другим континентима (Вијетнам, Ирак два пута, Србија, Авганистан), одувек сматрала беневољентном, усређитељском хегемонијом. И никада до сада међународно-правно и кривично није сносила последице, није одговарала нити плаћала ратну штету коју је другима чинила. Производња хаоса је и данас за САД онај природни, оптимални међународни миље у коме ова држава најефикасније остварује филозофију свог међународног битисања и опстанка: бити први, бити једини на шпицу светског врха, без икога поред себе.

Од рата у Вијетнаму у коме су поражене, Сједињене Државе се усуђивале да ниједан велики рат воде саме, између осталог, да не би поново од стране светског, европског и дела сопственог јавног мњења биле осуђиване као (нео)империјалистички агресор. Што већа и што лојалнија политичка коалиција из редова савезника, партнера, клијената, неопходна је Америци за идеолошко и политичко оправдање рата који би водила. Све до ових дана НАТО је Сједињеним државама био највеће такво покриће, мада војно-технолошки од секундарног значаја. Поодавно је НАТО изашао из „пелена“ одбрамбеног војно-политичког савеза Северне Америке и Западне Европе упереног на колективну заштиту од СССР-а. Прерастао је у инструмент америчке гобалне доми-

* Др Душан Николиш (1950), научни саветник, међународни односи.

нације. Штавише, прерастао је он у експанзионистичку, агресивну, ратоборну и офанзивну силу проширивши подручје своје мисије на Евро-Азију: Русо-Азија, Средњи Исток, Централна Азија и, колико сутра, Кина.

Идеолошком и политичко-војном естаблишменту САД није било довољно то што је, са НАТО-ом, у својој политици слабљења и дефинитивног савладавања Русије „покрио“ Источну Европу, од Балтика до Црног мора (дугачка линија фронта немачког нацистичког Трећег Рајха у нападу на Совјетски Савез). Пожелели су и Украјину као последњу одскочну даску пред свој завршни „скок“. У тоталном рату (осим директног ангажовања свог људског материјала и директне нуклеарне размене) који су повеле против Русије са циљем њеног глобалног изоловања, одсецања, одстрањивања, изгона из Европе и међународне (западне) заједнице у Азију и у крајњој линији њеног поништавања као државе и народа, Сједињене Државе намећу демократску тоталитаризацију света. Операционализују доктрину и визију демократског тоталитаризма. У томе им ових дана свесрдно помажу некадашње европске колонијалне империје, налазећи сатисфакцију у осећању да им се враћа делић сјаја бивше светске моћи. Неочекивано, свој допринос наступајућој демократској тоталитаризацији света дају и такви, дојучерашњи, светионици европске неутралности који су изгубили своју дуго гајену невиност: Швајцарска (стална међународна неутралност), и Шведска и Финска (традиционална неутралност). Допринос Немачке је посебан историјски случај.

Отпочео је свеобухватни, велики, невиђени, лов модених, „софицистичких“ варвара испране свести на Русију и све што је руско. Нова, четврта, или пета, Интернационала је на делу, али овог пута је не предводи Стаљин? Колико до јуче могло се поставити питање: на шта би свет изгледао да, на пример, не постоје Русија и Кина? Одговор на то питање данас постаје све сликовитији. Џорџ Орвел би се вероватно упитао: „Како то да су ме тако брзо превазишли“?

Немачки Трећи рајх – европска геополитичка прошлост?

Адолф Хитлер је 18. децембра 1941. године потписао своју директиву бр. 21, названу кодним именом „Барбароса“, којом је донета одлука и активиран план за отпочињање војних припрема Трећег рајха за рат против Совјетског савеза / Русије и њеног освајања, предвиђен за половину маја 1941. године.

Упоредо са овим, припреман је и разрађен свеобухватни план економског поробљавања, грандиозне пљачке, „експлоатације“ Русије – индустријске, пољопривредне, рудне, минералне, нафтне, на њеној европској територији, до Урала. И план њене територијалне поделе и распарчавања, будуће њене робовске колонизације и укључења у Велики, читај, глобални немачки рајх.

Под шифрованим називом „Олденбург“ план је донет 1. марта 1941. године, а припрема и организација поверена Херману Герингу. „Пројекат“ је 29. априла припремљен и разрађен до најситнијих појединости. Русија је њиме подељена на четири „економска инспектората“: Лењинград (кодно име „Холштајн“), Москва („Саксонија“), Кијев („Баден“) и Баку („Вестфалија“) са 23 економске команде и 12 нижих уреда.

Меморандумом од 2. априла 1941. године Русија се разбија, рашчлањује на седам државних области: Велика Русија чије срце је Москва; Белорусија; Украјина; Доњецки басен; Кавказ; Средња Азија са Туркменистаном, као муслиманска јединица; и Балтичке области – Осланд, као целовита територија. Хитлер је лично изабрао своје „старе борце“ за гаулајтере ових области: Лозеа, за балтичке земље, Кашеа, за Москву, Фауенфелда, за Крим; Тербовена, за полуострво Колу.

У свом чланку „Геостратегија за Евроазију“, у броју 5, септембар–октобар 1997. године часописа Форин Аферс, чланку који је претходио објављивању књиге „Велика шаховска табла“ исте године, Збигњев Бжежински објављује геополитичку карту Евроазије. У њу су, међу осталим, уцртане: заокружена, потпуна „Евроатлантистичка Европа“ (без иједне европске државе изван ње), која својом источном границом, од Мурманска на северу до Црног мора на југу, укључује делове западне Русије, целокупну Белорусију и Украјину, одсеца Русију од читаве њене црноморске обале, обухватајући Грузију и Јерменију: и „Конфедерализована Русија“ подељена на „Русију“, „Сиберију“ и „Далекоисточну републику“.

Поменути немачким меморандумом Украјини се, у границама могућности, даје право на „аутономан национални живот“ са намером да се претвори у економски и политички вазалну државу и укључи у тзв. црноморску унију. Украјини би се поверила двострука „часна и поверљива“ мисија: прехрањивати Рајх и „константно држати Москву у шаху“. Галиција, некада део Аусроугарског царства, треба да постане територија Рајха као и све балтичке земље. Са Крима треба уклонити сво његово становништво, населити га искључиво Немцима и претворити такође га у немачку територију Рајха као и полуострво Колу због рудника, басен Волге, и Баку, због извора нафте, који ће бити претворен у „немачку војну колонију“. Све просторе Русије, укључив и средњеазијске области треба поделити на „вазалне државе“ које ће војна сила Рајха држати у потчињености.

Шестог јула 1941. године, када је изгледало да је победа на дохват руке, Хитлер на једној конференцији посвећеној питању реорганизације Истока изјављује да „никад више не сме се дозволити стварање једне војне силе западно од Урала, па макар се морали борити сто година да би то спречили. Сви моји наследници треба да знају да нема сигурности за Немачку ако западно од Урала постоји било каква војна сила. Наш гвоздени принцип мора бити и остати следећи: нико други осим Немаца не сме носити оружје.“ Нешто раније, маја 1941. године, на састанку са водећим генералима Вермахта он каже: „Рат против Русије не може се водити по законима части. То ће истовремено бити борба идеологија и раса и њу треба водити оштрином којој нема примера у прошлости. Официри треба да се ослободе својих застарелих погледа. Знам да моје есесовске јединице неће бити признате од стране Совјета као борци. Заузврат, очекујем да ће политички комесари бити ликвидирани“. Према генералу Јодлу, када је у питању била природа рата у Русији на коју су генерали гледали као на сукоб двеју армија, фирер га је сматрао борбом до истребљења између двеју непомирљивих цивилизација у којој се закони који су владали у другим ратовима не могу примењивати на борбу против Русије.

Хајнрих Химлер, чија је специјална мисија у рату против Русије била – истребљење Словена и руског цивилног становништва – за шта је, са својим СС трупима, а посебно ајнсац групама за спровођење масовног терора над цивилима (убијено и масакрирано 750.000 људи) имао одрешене руке, 4. октобра 1943. године, у Познању, у обраћању генералима својих СС вафен јединица каже: „Руски народ треба да буде уништен, на бојном пољу или појединачно и треба да искрвари на смрт... Морамо бити лојални, поштени и братски се односити према онима који су наше крви – и само према њима. Шта ће се десити једном Русу, ни најмање ме се не тиче. Да ли ће народи живети, просперирати или умрети од глади тиче ме се само утолико уколико су они робови наше културе... Ми, Немци, једини смо народ који се пристојно односи према животињама и треба да се исто тако односи према људским животињама... Ето, шта ја хоћу да усадим у душу есесоваца као један од најсветијих закона у будућности. Захтевам од њих да такав став имају према свим негерманским народима, а специјално према Русима“.

Хитлер је за свога министра за источна питања именовано службеног нацистичког идеолога Алфреда Розенберга. Два дана пред напад Немачке на Совјетски Савез, у обраћању онима који ће бити задужени и одговорни за организацију освојене руске земље, каже: „Исхрана немачког народа представља ове године главни немачки циљ на Истоку... Не видимо уопште разлог који би нас обавезивао на то да с производима тих додатних области хранимо руски народ.“

Трећи рајх – амерички рајх?

Шта нам у суштини данас говори актуелни велики, светски рат у Европи, највећи од окончања Другог светског рата у Европи, маја 1945. године?

Прво, да Други светски рат, када су у питању Русија и Сједињене Државе, није завршен, да се наставља. За САД – питање је бити или не бити хегемон, владар света. За Русију – опстанак као државе и народа.

Друго, када је о Русији реч, геополитички посматрано са становишта владања Европом (а тиме и светом), САД су се оголиле као настављач немачког нацистичког Трећег рајха. Сједињене Државе преузимају његову ратну, експанзионистичку, освајачку штафету похода на Русију. За разлику од Хитлерове Немачке која је, претходно покоривши војно, привредно, ресурсно Европу (осим Британије и неутралних Швајцарске, Шведске, Португала, Шпаније и Турске), сама својом војном силом кренула у освајање и поробљавање Русије, САД не крећу саме и директно већ уз апсолутну подршку политичких, пропагандних, војних и финансијских капацитета антируске коалиције Европске уније и НАТО-а.

Оно чега данас постајемо свесни и чега смо сведоци је сазнање да је Други светски рат, посебно његова европска „компонента“, тј. борба савезничке антифашистичке коалиције Русије, Британије и САД за сламање Трећег рајха, само привидно (био)завршен. Да је ратно-поратни глобални европски геополитички процес и даље у току.

литички и безбедносни поредак био само историјски привремена пауза. Да су борба и рат за геополитичко овладавање светом преко освајања Русоазије (читај, поништење Русије) настављени. У „кожу“ Трећег рајха одмах су уско-чиле Сједињене Државе са својим највернијим ратним савезником и партнером Великом Британијом, а убрзо са осталим НАТО партнерима, из обе ратне коалиције.

Шта је то заједничко немачком нацистичком Трећем рајху и Сједињеним Државама данас? На првом месту намера, тежња за светском владавином, за владањем светом преко глобалног геополитичко-геоекономског и просторно-демографског овладавања и господарења Евроазијом и „уже“, Русоазијом. Између нацистичког немачког Трећег рајха и америчког либерално-демократског рајха, дакако не постоји вулгарна историјска и историцистичка аналогична и паралела, али постоје бројни сигнификантни елементи и „методолошки приступи“ и поступци који су им заједнички. Од оних, наизглед површних, неважних, али симболичних до оних најкрупнијих.

Садашњи рат у Европи, а поводом Украјине, и на њеној територији, али и на територији Руске федерације, огољено, до сржи, више него икада до сада у протеклих седам и по деценија, показује и потврђује да су САД, када је Русија у питању, настављач политике Трећег рајха. Да „баштине“ његову „идеологију“, визију, неутољиву потребу господарења Европом, Источном Европом и на првом месту Русијом. И, у том смислу, Други светски рат за САД никад није био завршен. Био је то само привид, да сламањем Трећег рајха, јесте. Штавише, води се на истим географским дужинама и ширинама, „Ватрена линија“ савременог фронта протеже се од нордијског арктичког врха Европе до Цног мора и, и овог пута неутралне Турске. И Русија се, као што је то била и за Трећи рајх, означава као примарни и највећи непријатељ за САД и ЕУ-НАТО међународну заједницу.

Оба рајха, и немачки Трећи и амерички неолиберални, демократски, у својој суштини су тоталитарне глобалне концепције и стратегије владања светом, које за своју прелиминарну и базичну премису имају слабљење, исцрпљивање, разбијање и, као свој крајњи циљ, уништавање и поништавање Русије/Русоазије, или господарење свеукупним њеним богатствима и огромним ресурсима.

До садашњег „рата светова“ све ово речено, ова дихотомија Трећи рајх – амерички рајх била је пригушена идеолошким хладноратовским покровом и прекривена маглом готово безбројних локалних ратова, војних интервенција, државних удара, специјалних операција, индукованих грађанских ратова, политичких атентата и сл. које су САД од окончања Другог светског рата извониле широм света, у геополитичком римленду, прстенастом ободу светског хартленда – Русоазије. И даље је, као константа, на снази неприкосновени кључни класични геополитички кредо: ко влада Хартлендом тај влада светом.

Драган Петровић*

УКРАЈИНСКА КРИЗА ОД 2004. ДО ДАНАС

Украјинска криза се јавила још у периоду Наранџасте револуције крајем 2004. године, али је своју динамику добила од јесени 2013. године, практично све до данашњих дана. Инициран уч фебруара 2004. довео је Украјину у атлантискичко-глобалистички пројекат концепта Украјина–антиРусија. У том правцу Русија је између прихватања поражавајуће концепта Украјина–антиРусија и сукоба, изабрала ово друго фебруара 2022. године. Ово је мултивекторски сукоб, имајући у виду да САД, Британија, НАТО стоје иза кијевског режима. Колективни Запад је прихватио да тражи овај концепт, па санкције Русији, помоћ Украјини постаје важан елемент украјинског сукоба. Русија се усљешно носи са санкцијама западних земаља, рачунајући и то да остале земље света нису спремне да траже Запад по том питању. Сама оружана интервенција у Украјини је у до садашњих осам месеци сукоба имала своје различите фазе. Укућно посматрано руска интервенција је постигла извесне резултате у виду пријања четири области југоистока које су претежно рускојезичне. Са друге стране ангажован је мањи број руских војника од оних снага које је мобилисала Украјина, што уз западну помоћ долази до изражаја током јесени. Тада су Украјинци повратили део територија, пре свега у Харковској области, као и град Херсон. Делимична мобилизација коју сироводи Русија даје перспективу руској страни да у следећем периоду оствари победу у овом сукобу.

Украјинска криза

Претече украјинске кризе имамо у Наранџастој револуцији крајем 2004. године, па је током следећих година ситуација била сложенија него у претходној епохи. Од распада СССР-а и добијања независности бројне разлике међу регијама и у идентитетском смислу Украјина је преошћавала плурализмом. Плурализам је у институционалном смислу био катализатор функционисања државе, уз све противречности и напетости које су постојале. Међутим, приближно од тзв. наранџасте револуције па надаље, долази до озбиљне кризе функционисања плуралистичког система у Украјини. У више наврата („Наранџаста револуција“ крајем 2004, потом распуштање Јануковичеве владе на сумњив начин у пролеће 2007. од председника Јушченка, најзад преврат фебруара 2014, повезан са ратним збивањима и превирањима у земљи, отцепљењем Крима и сецесијом на Истоку), означили су крај једне ере постсовјетске Украјине. Турбулентни период је делом окончан крајем ратних збивања фебруара 2015. и потписивањем споразума Минск 2. Тај период украјинске кризе у пуном смислу је, дакле, трајао приближно од јесени 2013. до фебруара 2015. године.

* Др Драган Петровић (1964), научни саветник у Институту за међународну политику и привреду.

Украјинска криза се дакле разбуктала у периоду од јесени 2013. године. Епицентар се развио након пуча 21. фебруара 2014. Након тога он добија међународни карактер и прераста у оружани сукоб све до фебруара 2015. године. Затим је криза нешто спласнула, посебно на међународној сцени, али је ситуација у самој Украјини била тешка за већинско становништво Југоистока, односно за етничке Русе и у нешто тек мањој мери рускојезичну популацију. Ситуација се компликује када је председник Порошенко уз помоћ САД и сервилношћу васељенског православног патријарха у Цариграду (Истанбулу) помогао стварање тзв. Православне цркве Украјине. Тиме је украјинска криза добила и верску димензију. Промене на власти у Украјини 2019, када је дотадашњи глумац Зеленски прво победио на изборима за председника државе (у другом кругу Порошенка), а потом неколико месеци касније, његова новоформирана странка Слуге народа, и на парламентарним изборима – представљале су позитиван елемент у извесном смиривању ситуације у земљи. Међутим, то је трајало тек око годину дана, да би се од друге половине 2020, а нарочито крајем те календарске године, ситуација поново погоршавала. То се временски поклапа са изборном победом (иначе проблематичном и до јануара 2021. спорном) Бајдена за председника САД. Поред доношења националне стратегије на нивоу Врховне раде, где је Русија означена као агресор и противник, донете су мере којима се руском језику одузима право да буде други званични језик (поред украјинског) у областима Југоистока, где је рускојезичко становништво већинско.

Током календарске 2021. године ситуација у Украјини се драстично погоршава, јер је режим Зеленског већ на почетку донео нове ограничавајуће мере за употребу руског језика. Већ у фебруару Опозициони покрет за живот Виктора Медведчука, по истраживањима јавног мњења, постао је најпопуларнија странка у Украјини. Опозициони покрет за живот има претежно бираче у рускојезичком становништву, па је то значило охрабрење и за њих, и за Југоисток, као и за Украјинску православну цркву (којој је на челу московски партијарх). Међутим, следи даљи развој ситуације, који заправо подиже напетости и противречности како у самој Украјини, тако и у односима према Русији. Прво, режим Зеленског удара на опозицију, па је лидер опозиционог Покрета Шарија избегао из земље, а нарочито су систематски били удари на Опозициони покрет за живот. Режим забрањује рад три телевизије у власништву вођства ОПЖ, потом долази блокада финансијских рачуна странке, након кућни притвор за Виктора Медведчука и низ других притисака на ту партију. Паралелно са тим, погоршавају се односи са Русијом, одбија се важеће Минска 2 као мировног споразума. У односу на Донбас Украјина све чешће крши примирје и све су веће жртве прекида ватре. Везаност за атлантистичке центре моћи је сада потпуна, а рускојезичко становништво Украјине, нарочито Југоисток, под вишеструком је пресијом. Мора се навести да је економски суноврат у Украјини био екстреман након пуча фебруара 2014, што доводи до енормног пада и БДП-а по глави становника. То се наставља свих следећих година, па је Украјина, посматрано по БДП-у по глави становника, на самом европском зачељу (око два и по пута нижи у односу на Русију). Украјинска криза је, дакле, све више и економска, и то посматрано по еко-

номским показатељима, а такође и по социјалним. Социјална стратификација је лоша и даље се продубљује, јер је мали слој богатих имовину стекао деведесетих година. Међутим, социјална ситуација се и надаље погоршава, како реалним сиромашењем земље и друштва, падом привреде, а додатно даљим, нарочито од 2014, раслојавањем и сиромашењем нижих слојева популације. Страни капитал експлоатише Украјину, а милитаризација земље и енормна улагања у војску додатно погађају економију и посебно ниже социјалне слојеве. Поред тога, под пресудним страним утицајем и десуверенизацијом земље од стране атлантистичких структура, огромне обрадиве површине под черноземом продате су странцима, као и рудна блага и велики део преостале привреде. То све заједно поспешује исељавање из земље милиона људи, који иду широм света у потрагу за сигурношћу и егзистенцијом. Рускојезичко становништво се исељава и у Русију.

Временом долази до притиска и на Украјинску православну цркву, која за свог врховног верског поглавара има московског патријарха. Притисци на њу, настали у периоду Порошенка, једно време су се смањили доласком на власт Зеленског, који је наговештавао повољнији приступ верском питању. Међутим, већ током 2021. године притисци на једину међународно признату канонску православну цркву у Украјини се повећавају. Током јула је одржан масован скуп верника УПЦ у Кијеву на редовној верској манифестацији, када је било више стотина хиљада људи.

Током јесени 2021. године Русија је учинила низ дипломатских покушаја у односу на САД и друге западне центре моћи да се деескалира украјинска криза. Нарочито је био значајан покушај да се нађе споразум са САД и НАТО по питању безбедности, укључујући и постизање споразума о ванблоковској позицији Украјине. Међутим, тај предлог је одбијен, што је повећавало могућности сукоба. Током јануара 2022. дошло је до неуспелог пуча покретањем немира у Казахстану. Криза је брзо окончана, тиме што је председник Казахстана, Токајев, упутио позив Русији и ОДКБ (чији је Казахстан члан) да се интервенише слањем мировног контингента, што је и учињено и криза је брзо превладана.

Украјинско-руски сукоб 2022. године

Русија 21. фебруара признаје независност народних република Доњецке и Луганске, али у њиховим пуним границама, дакле укључујући и територије које контролише Кијев. Поред тога, Владимир Путин је у обраћању јавности тим поводом говорио о Украјини која има не само лоше и недемократско руководство и политику већ да је она практично погрешна историјска творевина, заправо део руског света који је узурпиран. Потом су председници Луганске и Доњецке народне републике у Москви потписали споразум са Руском Федерацијом о признању и стратешкој сарадњи. Најзад, 24. фебруара из више праваца Русије и Белорусије долази до напада руских војних снага на Украјину. Руска страна је тврдила да постоје докази о намери Украјине да учестале прекиде ватре према Донбасу претвори у агресију на ЛНР и ДНР.

Украјинска криза и напоследку ратни сукоб у Украјини одразио се, и одражаваће се, на ситуацију у свету. Многе противречности у савременом свету доводе до криза, па се и украјинска криза узрочно-последично може пратити као део тих светских противречности. Сукоб између глобалиста и са друге стране реалиста (и често националиста) огледа се и у самим САД, где Бајден представља интересе првих, заправо пре свега мултинационалних компанија. Долазак Бајдена на власт поспешило је украјинску кризу, односно дао подршку Зеленском да буде непопустљив и ригидан у односу на могућности превазилажења конфликта. У периоду од јесени 2020. долази до радикализације ставова званичног Кијева како на унутрашњем плану, према проруском становништву и политичким странкама проруског обележја, тако и на међународном плану, односу према Русији и другим великим силама. При томе се избегава реализација мировног споразума Минск 2. То све доводи до повећања напетости и на унутрашњем плану, са недемократским притисцима према опозиционим проруским партијама, потом и забраном употребе руског језика као другог званичног, чак и у регијама Југоистока (где је већински). У исто време, након забране раније владајућих странака Партије региона и Компартије након пуча 2014, долази и до недемократског обрачуна са преосталим утицајним проруским странкама Опозиционог покрета за живот и Партије Шарија, 2021. године. На удару је најзад и Украјинска православна црква Московске патријаршије.

САД, Британија и НАТО стоје иза Зеленског, што неумитно доводи до радикализације ситуације. Пошто су одбили понуде Москве о безбедносном договору у Источној Европи, укључујући и предлог о војној неутралности Украјине, ове силе настављају да усмеравају политику званичног Кијева. Заправо, управо та непопустљивост Зеленског и званичног Кијева да се изађе у сусрет минимуму интереса рускојезичког становништва у Украјини, као и Русије, доводи током периода 2020–2022. до радикализације ситуације.

Најзад, сукоб који је настао оружаним нападом Русије на Украјину 24. фебруара доводи до заузимања значајних делова Југоистока током следећих месеци. Заузете су у целости Луганска и Херсонска административна област, те највећи делови Доњецке и Запорошке и источни део Харковске административне области. Читава акваторија Азовског мора налази се у руским рукама, те највећи део црноморске (сем Николајевске и Одеске области). Централна битка за западни Донбас развија се у својој зрелој фази и стиче се утисак да је руска страна близу посезања читавог Југоистока. Међутим, Украјина је успела да мобилише замашне снаге, а уз то помоћ НАТО и западне силе у целини помажу истрајност украјинског отпора. Током септембра и почетком октобра украјинске снаге су успеле да поврате део Харковске области, који су претходно поселе руске снаге, а постигнути су мањи резултати и у Херсонској области, па и у Донбасу. Тада Русија чини два кључна потеза, а то је делимична мобилизација, која отвара могућност довођења довољног броја војника за успешан наставак сукоба, као и референдуми о припајању четири административне области југоистока Руској Федерацији, које у највећем контролишу руске снаге. Тако је окончан процес уједињења Доњецке, Луганске, Херсонске и Запорошке административне области са Русијом. Поред тога донет је

уставни оквир да се, по могућности, још неке украјинске области могу тим механизмом укључити у састав Руске Федерације. Међутим, додатан заплет у украјинском сукобу представља напуштање десне обале Дњепра и града Херсона у Херсонској области у првој половини новембра. Паралелно са половицим резултатом републиканаца у изборима за Конгрес и Сенат, то може утицати на продужавање и чак извесну неизвесност у погледу коначног епилога украјинског сукоба.

Посебна димензија сукоба су економске санкције Русији од стране САД, које за сада прихвата и „колективни Запад“. Прихватање санкција према Русији од земаља ЕУ је евидентан успех Вашингтона, међутим последице тих санкција до сада су веома болне за европске државе, а руској привреди нису претерано наудиле. Посебан фактор је што ван западних земаља остатак света није прихватио да уведе санкције Русији. Руска привреда је имала извесне слабе тачке до увођења санкција западних земаља пролећа 2022. године. То су остаци неолиберално-неомонетаристичке концепције, који се у новонасталим околностима делимично коригују, или су у одређеној мери већ били кориговани претходних година. Руско наоружање и привреда су спремнији на суочавање са западним центрима моћи него у претходним кризним ситуацијама, посебно везаним за украјинску кризу (2004, 2014. и др.). Отуда се стиче утисак да ће вероватни епилог украјинског сукоба бити излазак Русије на простор Југоистока, довођење у питање будућности украјинске државе, те убрзавање преласка светског поретка на мултиполаризам. С друге стране, атланстичка агенда, коју подржава Украјина (прецизније Украјина је под њиховим патронатом), рачуна да у украјинско–руском сукобу што више ослаби Русију. То подразумева спровођење уведених санкција Русији од „колективног Запада“, потом максимално могуће ометање руских снага да извојују победу у Украјини, те компромитација Руса у медијско-пропагандној сфери. Паралелно са тим ради се на слабењу престижа руског политичког руководства у Русији и јачању опозиције. Такође, покушава се ослабити руска економија.

У овим тренуцима неизвесно је колики ће бити додатни притисак атланстичких сила током трајања украјинског сукоба на српски фактор и евентуални губици у вези са тим. Међутим, у средњем и дужем року излазак Русије у пуном капацитету на северну акваторију Црног мора, вероватно чак до Дунава, повећаће њен утицај у геополитичком смислу на Балкан, што ће погодовати, између осталог, и српском фактору.

Ратни сукоб у Украјини, који је започео 24. фебруара 2022, наставак је украјинске кризе која се развија дуги низ година, посебно од фебруара 2014. године. Русија је у овај сукоб ушла фактички са САД, Британијом и НАТО-ом против себе, иако је то формално украјинско-руски сукоб. Овај сукоб је вишедимензионалан, јер поред војног сукоба постоји и још низ поља сучељавања. То су санкције које су западне земље увеле Русији и које су успеле да обједине „колективни Запад“ током досадашњег дела 2022. године. Међутим, преостали део света, ван „колективног Запада“, није увео санкције Русији. Друго, те санкције до сада ни изблиза нису наудиле Русији у оној мери у којој су атланстичке снаге то очекивале и прижељкивале, мада је јасно да ће руска прив-

реда имати од њих извесне губитке. Насупрот томе, ове санкције највише су погодиле западноевропске државе, што ће изазвати и већ изазива политичке и друштвене кризе у њима. Заоштравање односа Кине са САД око Тајвана и других спорних питања додатно погодује Русији и јачању мултиполарног света.

Предвиђање даљег тока украјинске кризе

Предвиђање је највиши ниво научног циља, далеко тежи за процену од дескрипције, класификације и научног објашњења. Украјинска криза данас је пресудно везана за украјински сукоб у који је уплетена Русија. Чини се из ове перспективе (новембар 2022. године) да је након одлука о делимичној мобилизацији и спроведених референдума о укључивању четири области Русији, Руска Федерација фаворит у украјинском сукобу. Свакако да постоји несразмера између снаге и капацитета Русије у односу на Украјину, која је притом и вишеструко идентитетски подељена. С друге стране, САД и Британија помажу Украјину, чему треба додати и Пољску, балтичке државе, као и НАТО као целину. Са тим се, у већој или мањој мери, солидаришу и остале земље тзв. „колективног Запада“. Слабе тачке „колективног Запада“ су незадовољство доброг дела народа земаља ЕУ које трпе због увођења санкција Русији, као и због помоћи коју шаљу Украјини. У земљама ЕУ продубљује се економска и социјална криза, а нарочито су Француска, Немачка и Италија традиционално везане за привредну сарадњу са Русијом. С друге стране, Трамп и републиканци имају битно друкчији геополитички и концепцијски став од владајућих структура које стоје иза Бајдена, што може усложњавати званичну политику Вашингтона, упркос половичним резултатима избора за Конгрес и Сенат.

Блиско је логици да Русија има капацитете да задржи припојене четири области и да се са приспећем појачања војске мобилизацијом одбрани од украјинске контраофанзиве. Уколико се не нађе компромис, чини се да Русија може посести још неке области Југоистока, а нарочито оне које су већински рускојезичне, попут Харковске, Николајевске, Одеске и Дњепропетровске административне области, или макар неке од њих. У овом тренутку је веома тешко прогнозировать шта ће бити са остатком Украјине, да ли ће опстати као суверена држава, или ће Русија ићи на Кијев и да промени структуру режима и натера га на ванблоковску позицију. Такође, није јасно да ли ће се северозападна Украјина (Галиција и неке друге области које ту спадају) задржати у саставу Украјине ако Русија успе да очува анкетирани области, или их чак прошири. Ту постоје и притајене аспирације суседних земаља.

Светски мир је угрожен украјинским сукобом, тако да није познато држање западних сила у различитим сценаријима. Да ли ће се наћи компромис са Москвом и где Кина, Индија и друге велике силе ван „колективног Запада“ држе се по страни, али у мањој или већој мери показују подршку Русији.

Коришћена литература

Књиге, научне монографије

- Петровић, Драган и Николић, Горан. *Геополитика савремене Украјине*, Београд: Институт за међународну политику и привреду, 2009.
- Петровић, Драган. *Председнички избори у Украјини 2010*, Београд: Институт за међународну политику и привреду, 2010.
- Петровић, Драган и Буквић, Рајко. *Украјинска криза 2013–2019*, Институт за међународну политику и привреду, 2019.
- Петровић Драган, *Украјинска криза и украјинско-руски сукоб 2019–2022*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2022.
- Стариков, Николай Викторович. *Украина: хаос и револуција — оружје доллара*, Санкт-Петербург: Питер, 2014.
- Топузов, Олег Михайлович; Надтока, Олександр Федорович; Покась, Лілія Антонівна. *Географія. Україна у світі: природа, населення*, УОВЦ „Оріон“, Київ, 2016.
- Шеклер Миланко, *Досије Украјина*, тотално политички некоректно, НИД Новости, Београд, 2022.

Чланци у научним часописима и зборницима, појављена у књигама

- Брутер, Владимир. „Украина 2018–2019, предварительные сценарии“, Россия в глобальной политике, Москва, <https://globalaffairs.ru/articles/ukraina-2018-2019-predvaritelnye-scenarii/>
- Демографічна ситуација у січні–червні 2019 року, *Експрес-випуск*, 19.08.2019, Київ: Державна служба статистици України, 2019.
- Киридон, Алла Миколаївна. „Становлення помісної православної церкви в Україні (2016–2019 рр.)“, у: *Південь України: етноісторичний, мовний, культурний та релігійний виміри*, Збірка наукових праць, Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2019, стр. 180–190.
- Лукьянов, Федор. „Ушли с Майдана: Выборы в Раду показали что в украинской политике начался новый этап“, *Россия в глобальной политике*, Москва, 2019. <https://globalaffairs.ru/articles/ushli-s-majdana-vyboru-v-radu-pokazali-что-v-ukrainskoj-politike-nachalsya-novyy-etap/>
- Petrović, Dragan. „UkrainauvremepredsedničkogmandataViktoraJanukoviča 2010–2012“, *Међународнаполитика* (Београд: InstitutzamedunarodnupolitikuIprivredu), godina 63, april–jun 2012, br. 1146, str. 28–38.
- Петровић, Драган. „Украјинска криза 2013–2015“, *Култура полиса*, бр. 26, Београд, 2015, стр. 219–236.
- Петровић, Драган. „Украјинска криза“, *Поља геополитиике, тематски зборник радова*, Култура-полис, Факултет за европске правно-политичке студије, Нови Сад, 2017, стр. 141–157.

- Петровић, Д. Р., Буквич, Р. М., Пайовић, И. С. „Переход миропорядка к многополярности: причинно-следственные связи и промежуточные итоги процесса“, стр. 46–51. Дипломатическая академия МИД России, 2019, Москва, Сборник статей по итогам работы IV-й Международной научно-практической конференции 27 апреля 2018 года „ТРАНСФОРМАЦИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ ОТНОШЕНИЙ В XXI ВЕКЕ: ВЫЗОВЫ И ПЕРСПЕКТИВЫ“.
- Петровић, Драган. „Отопљавање украјинске кризе?!“, *Култура полиса*, бр. 42, 2020, стр. 247–260. <https://kpolisa.com/КР42/2-6Petrovic.pdf>
- Петровић, Драган. „Россия и Балканы – историческое наследие и современные отношения“, *Выстраивая добрососедство, Россия на пространствах Европы*, Институт Европы, Российской академии наук, Москва, 2013, стр. 119–131.
- Petrović, Dragan. “Russi and the Serbs (Serbia), from eastern question to contemporary relations”, *Russia and Serbia in the contemorary world: Bilateral relations, challentes and opportunities*, Institute of the International Politics and Economics, Belgrade, 2020, pp. 98-116.
- Петровић, Драган. „Украјинска држава и њена перспектива: демократска реформа или наставак кризе?!“, *Противречности у постмодерном амбијенту*, Центар за стратешка истраживања националне безбедности – ЦЕСНА-Б, Београд, 2021, стр. 53–66.
- Петровић, Драган. „Украјинска криза и украјинско-руски конфликт у перспективи“, *Конфликтне зоне на постсовјетском простору и регионална безбедност*, Институт за међународну политику и привреду, Београд, 2021, стр. 235–254.
- Петровић, Драган. „Белорусија и Украјина у постсовјетском периоду – два различита модела и уређења и позиционирања државе“, *Култура полиса*, бр. 46, 2021, стр. 21–34.

Митар Ковач*

УКРАЈИНСКА КРИЗА И НАСТАНАК МУЛТИПОЛАРНОГ СВЕТА

У чланку се разматрају основни аспекти безбедносних процеса дезинтеграције држава и интеграционих процеса у Европи и на евроазијском простору. Након распада Варшавског уговора, НАТО је постепено наставио поход на Исток, изазивајући перманентне кризе и конфликте у многим државама, дуж вредносне линије поделе, која се намеће и усјоставља између појединих држава на евроазијском простору у току Украјинске кризе. Све велике силе савременог света желе да утичу на процес евроазијских интеграција и да остварују своје интересе у том делу света. По демографским и природним ресурсима, то је централни простор света. Због тога, интеграциони процеси, сукоби и ратови, који се дешавају на евроазијском простору имају огроман утицај на глобалну безбедност. Сукоб колективног Запада, као носиоца глобализма, репрезентативно се одсликава кроз рат у Украјини, који ће својим током и непосредним и посредним учешћем великих сила значајно одредити европску безбедност и трансирати кључна решења глобалне безбедности у будућности. Мултиполарни свет је извесан само је питање цене и страдања народа док то прихвати и утицајни центри моћи на Западу, пре свих САД.

Увод

Међународним односима након хладног рата успостављена је нова расподела моћи и утицаја у свету. Убрзо након распуштања Варшавског пакта и разбијања Совјетског Савеза, већина бивших совјетских република, мотивисана је да сарађује и да тако остварује заједничке интересе. Те нове државе започеле су нови модел интеграционих процеса, како би умањиле последице распада и унапредиле међусобне односе. Поред њихове географске близине, томе су допринеле и бројне везе и међузависност која је успостављена у СССР-у. Један део бивших совјетских република и бивших чланица ВУ брзо је потпао под контролу Запада, који је под плаштом демократизације у њима развијао русофобију. Такво стање је карактеристично за балтичке државе, Украјину, Грузију, Пољску и Румунију.

У контексту процеса који се спроводе у функцији значајне реконструкције међународних односа са циљем промене дистрибуције моћи главних актера у међународној политици, на простору Евроазије успешно се развијају различити интеграциони процеси, који су резултирали стварањем неколико регионалних организација, почев од Заједница независних држава, Организација договора о колективној безбедности и Шангајска организација за сарадњу, које се међусобно допуњују и стварају широку платформу сарадње и партнер-

* Проф. др Митар Ковач (1959), генерал, директор Евроазијског безбедносног форума.

ства. Осим што у територијалном погледу представља огромно пространство, Евроазија поседује и значајан демографски потенцијал и природна богатства. Са геополитичког аспекта, такође, читав овај простор је изузетно значајан јер битно утиче на стање глобалне безбедности.

Имајући у виду вишевековно надметање најугицајнијих држава у међународној заједници за ширење сфера утицаја и остваривање сопствених националних интереса и данас се одвијају противречни процеси дезинтеграције суверених држава и стварања наднационалних интеграција, на које се преносе надлежности суверених држава. То се посебно односи на Европску унију, која је у својој основи начина управљања и заступљености држава, дискриминативна и неравноправна организација у којој се фаворизују национални интереси водећих и најразвијенијих држава.

Под утицајем САД, ЕУ настоји да се постепено шири, често усаглашено са ширењем НАТО-а на исток, кроз процес пријема нових држава бивших чланица Варшавског уговора. Такав циљно инструкисан процес довео је до многих криза и локалних ратова, а посебно се рефлектовао на настајање и ток украјинске кризе, као и на отпочињање рата између НАТО-а и Русије на простору Украјине. Русија није могла више да дозволи такав тренд ширења, првенствено НАТО-у, па и ЕУ, који директно угрожава њене виталне националне интересе. Због терора украјинског режима над руским народом дошло је до „обојене револуције“ а потом и до грађанског рата, у тој земљи 2014. године. Руско становништво није жељело да остане у таквој држави, која је русофобна и која је забранила његова елементарна национална права.

Данас свет се налази на раскрићу безбедносних процеса, кроз које се изирађује нови мултиполарни светски поредак. Све се то прелама кроз рат у Украјини.

Однос НАТО-а према украјинској кризи

Након нестанка Варшавског уговора, НАТО је имао скривене циљеве постепеног преображаја држава Источне Европе и њиховог пријема у чланство, мада се на почетку тврдило да до тога неће доћи и да се то неће десити са државама које су биле део СССР-а. *Нестанком Хладног рата и уједињењем Немачке настао је немир у Европи, са великим бројем унутрашњих сукоба који су прерасли у грађанске ратове.* Многе од тих државе су се распале, а под утицајем пре свега САД и Немачке признате су и промовисане нове државе као бивше комунистичке творевине. Сагласно процесу настанка нових држава и државних творевина, по политичком критеријуму промовисане су нове нације, које историјски нису постојале у двадесетом веку. Тај процес, након грађанског рата у бившој СФРЈ, наставио је даље ка истоку, са малом паузом након стратешког осмишљавања концепта и визије НАТО, у новом геостратегијском контексту међународних односа.

По истој логици сукобљености интереса настала је Украјинска криза, која као никада после Хладног рата утиче снажно на промену регионалне и глобалне безбедности. Криза у Украјини довела је до тога да су министри одбране чла-

ница НАТО-а одлучили да отворе нове командне центре у источној Европи, изјавио је генерални секретар Алијансе, Јенс Столтенберг, 5. фебруара 2022. године, у Бриселу. План НАТО-а да отвори нове командне центре у источној Европи, поједини експерти који су политички мотивисани, поздравили су као знак да Балкан неће бити игнорисан. Министри одбрана алијансе сагласили су се да успоставе команде и доведу јединице у Бугарску, Естонију, Летонију, Литванију, Пољску и Румунију. *Ошварење тих центара јесте прва фаза милитаризације Европе, дуж већ успостављене линије вредносне поделе и сукобљености интереса водећих сила НАТО-а према Русији.* Тај корак долази „у светлу промене безбедносне климе источно и јужно од граница Алијансе“, наводи се у саопштењу НАТО-а. Нови центри у шест источних, савезничких земаља осигураће да „имамо праве снаге, на правом месту, у право време“, рекао је генерални секретар НАТО-а Јенс Столтенберг. *„Наше одлуке јасно говоре да је НАТО одлучан да брани све савезнике од свих претњи из свих смерова“*, додао је он.

Командни центри у источној Европи правдају се ојачавањем регионалне безбедности, кажу инструисани поједини тзв. аналитичари стања безбедности у Европи и свету. Према речима Адријана Коројануа, румунског историчара, писца и бившег министра спољних послова, „одлука НАТО-а да успостави командне центре није проглашење рата, него указује на нестабилност источних граница Алијансе“. Експерти указују да су нови НАТО центри резултат кризе у Украјини како би се показало да НАТО остаје „велика подршка и заштита својим савезницима“ у овом делу Европе. Успостављање сталних војних објеката НАТО-а и САД, попут базе за противракетну одбрану у Девеселу и нових командних центара, јесте значајна политичка порука Русији да се Румунија неће вратити у њену сферу утицаја. Међутим, треба знати да је то само једна страна медаље, па се може рећи да нису сагледане последице које са собом доноси таква одлука јер НАТО објекти постају легитимна мета у евентуалном сукобу са Русијом или безбедносним организацијама, чији је она члан. Ово позиционирање НАТО-а наговештава не само гарантовање безбедности у конкретним регионима и институционално јачање и веће људске капацитете на спољним границама Алијансе, него гомилање војних ефектива дуж замишљене линије сукобљености између интереса и система вредности водећих држава Запада и Истока.

Истовремено са јачањем војних ефектива, НАТО врши притисак и на државе Западног Балкана да се на сваки начин дистанцирају од Русије и придруже санкцијама које је увео Запад према Руској Федерацији, пре свега САД и водеће државе ЕУ. У том контексту су и изјаве политичара западних земаља. Вашингтон континуирано изводи притисак на Србију по питањима која се тичу односа ЕУ, Русије и Србије. У том контексту је дата и изјава бившег амбасадора САД у Републици Србији Монтгомерија, „да је забринут за Србију, јер ЕУ прети да неће отворати поглавља у преговорима“, те да Србија треба да се дистанцира од Русије и придружи санкцијама Запада.

Украјинска ратна епизода је само индикација конфликтног стања у коме је експанизија евроамеричког чиниоца, макар и на час, заустављена и примирена. *Запад се без већих траума неће одрећи свој ширења преко граница руске интересне сфере, јер је то логика силе која се само силом може променити.*

Дефиле америчких војника у борбеним возилима и са наоружањем кроз земље Источне Европе, који у ствари више личи на марш „победничке војске“, пре свега је политичка порука Европи и упозорење да Америка нема намеру да одустане од контроле над старим континентом. Иако све, по много чему, личи на још једну у извесној мери детињасту пропагандну вежбу, у суштини то је веома јасна и озбиљна симболичка манифестација америчке силе и европске политике Вашингтона.

Под изговором опасности од Русије и Украјинске кризе, на сцени је поновно америчко освајање Европе и „тешки загрљај“ који ће сигурно болети. То је суштина ове фазе генерисања Украјинск екризе и заоштравања односа са Русијом без обзира колико то из угла медијске пропаганде и изјава политичара звучало невероватно. *Од Првој свејској рајша, када је Америка изашла на међународну и евројску јолијску сцену, констатанта америчке јолијске је да не само усјосјави конјролу нејо и да сјречи било каво јовезивање Евроје, јре свеја Немачке, са Исјоком, са Исјочном Евројом и Русијом.* И то је и дан-данас амерички циљ. Деценијама је тај циљ ефикасно реализован генерисањем страха од комунизма и Совјетског Савеза. Одатле и америчка подршка бујању нацизма у Немачкој, што је историјска тема која се упорно потискује. *Каснијом јракјично америчком окујацијом Евроје и фабриковањем Хладној рајша, Америка је усјела да одвоји Зајадну и Централну Евроју од њеној Исјока.* У том циљу је и кључна америчка подршка формирању европских интеграција, које су на крају довеле до Европске уније.

Времена се мењају, па су инструменти америчке контроле над Европом и њене изолације од Истока постали све слабији. У таквим околностима испливала је историјска судбина Европе да се окреће ка свом истоку и Русији. Распадом блоковске поделе Европе и афирмацијом глобализације и рушења граница та историјска судбина Европе је добила своју нову шансу. Европа се тако природно, не зато што то нека политичка елита заиста жели или има тајни план, поново природно окренула ка Евроазији у смислу сарадње пре свега у области енергије, привреде и ресурса. То су САД осетиле и желе да спрече тај тренд. То је једноставно природан процес. Без свог истока и Русије, Западна Европа, која је саму себе прогласила „једином Европом“, није континент, него само полуострво Азије, што је до пре неколико векова и била. *Евроја је шек цела и без шензија када се сјоје њен исјок и зајад и без било каквих линија јоделе у њој.* Америка, међутим, нема намеру да изгуби контролу над Европом. Први корак је било пожуривање Европске уније да се прошири на Источну Европу како би земље истока биле лојалне Америци за своју европску судбину и како би постале амерички, а не европски политички инструмент. У томе је Америка у највећој мери и успела у политичкој контроли над Европском унијом. То је она америчка „нова Европа“ наспрам „старе Европе“, ако би случајно ЕУ покушала да профилише као самостални политички субјект и да предвођена Немачком сарађује са Русијом или постане са њом „превише блиска“.

Немачка је судбински, и културолошки, и економски окренута ка Истоку, пре свега према Русији. Америка не прихвата тај природни процес и сада, када је махом потрошила политички арсенал и није успела да поврати контролу,

окреће се јачању војног присуства и генерисању страха од избијања новог рата у Европи. После 77 година од Другог светског рата Америка војном силом поново жели да под плаштом украјинске кризе базира нове снаге у Европи.

Неизвесно је, међутим, како ће се тај процес даље развијати. Досадашњи најефикаснији инструмент америчке силе у Европи, НАТО показује извесне знакове слабости. Све је мање неопходне сагласности унутар европских НАТО чланица. У већини земаља Источне Европе су инсталације америчке војске, а не НАТО. Поставља се питање да ли је НАТО довољан инструмент који би преживео испит у регионалном рату у Европи.

Све указује на појачану милитаризацију Европе, што буди сумње да ће та политика постепено прерасти у говор мржње, у потребу војне силе и ратове који би је опустошили и бацили у вихор рата са несагледивим последицама. У том светлу занимљива је недавна изјава пољским новинама једног од америчких идеолога, Збигњева Бжежинског, у којој он саветује Пољацима да се припремају за рат. Временски се изјава подударила са дефилеом америчких војника. Иако је тај савет дат у контексту кризе у Украјини и „руске опасности“, искусни Бжежински није, међутим, био јасан против кога би тај рат могао да буде. Јасно је да Америка нема намеру да испусти контролу над Европом и јасно је да су Европа и Немачка кључни амерички проблем у овом делу света и желе по сваку цену да их искористе у новом походу на Русију.

Све као да се припрема на тај судар супротстављених интереса САД и Русије кроз интензивирање Украјинске кризе. Конгрес САД усвојио је прошле године „Акт о превенцији руске агресије“. Током следеће две године требало би да се у Европи креира тзв. Безбедносни фонд НАТО савеза у који би биле укључене Украјина, Грузија, Молдавија, Азербејџан, Босна и Херцеговина, Македонија, Црна Гора, Косово и Србија. Дипломатским флоскулама о усаглашавању стандарда оружја, заједничкој обуци и сарадњи у мировним мисијама прикривена је намера даље милитаризације Европе кроз нову улогу НАТО-а у украјинској кризи. САД очигледно око Украјине и у њој појачају своје војно присуство и на тај начин заоштравају геополитичку конфронтацију са Русијом.

То што разлике између америчке и европске политике по питању односа са Русијом постају све очигледније, не забрињава Вашингтон, јер су САД рачунале на такву препреку својим плановима јер имају велики број чланица ЕУ које следе њену политику и које гледају прво на Вашингтон па тек онда на Брисел. *ЕУ без воље САД не може да постоји, што је јасно и водећим чланицама ЕУ.* Осим тога, САД, за разлику од Европе, не зависе од Русије ни у економском ни у енергетском смислу. *Негативне последице санкција не дођу до САД, сви трошкови украјинског конфликта падају на најбољим земље ЕУ.*

САД се надају да ће помоћу испорука оружја у Украјину изазвати додатне економске проблеме за Русију, услед којих ће грађани те земље изгубити поверење у Владимира Путина и на крају, власт бити пренета на некаквог „новог Јељцина“, како би Русија изгубила свој значај и престала да буде геополитички супарник САД и омогући дугорочни партнер Кине. *Докле год је Русија јака, јединствена и одлучна, као сада, не постоје реалне шансе НАТО-а да решење у украјинској кризи намећне рашом.*

САД и Велика Британија су главни покровитељи, иницијатори и креатори Украјинске кризе, почев од 2007. године, Мајданског преврата 2014. године, па све до изазивања рата, у фебруару 2022. године. Истовремено су те државе инструментализовале НАТО и ЕУ да ревностно и безусловно следе њихове стратешке смернице око груписања снага на истоку Европе. Постепено су гомилале ефективе на истоку, подстрекивале власт Украјине да „војно реши проблем“ и окупира Доњецку и Луганску област. Постепено су анимирале друге чланице НАТО-а да учествују у донацијама, новчаној помоћи и обуци Оружаних снага Украјине. *САД су својим примером улајања милијарди долара у наоружавањем Украјине и приписивањем ЕУ да уложи милијарде евра за наоружање, створиле предпоставке за наставак рата.* Уцениле су велики број европских држава да донирају различито оружје и опрему. На тај начин САД су потврдиле да су заинтересоване за наставак рата у Украјини што је могуће дуже.

Стратегијски концепт САД и Велике Британије да изазову рат у Европи, најжалосније показао се у последњим. Ти савремени „ратни пројекти“, у минулим 20 година, успели су да промене власт у Украјини, изврше значајну нацификацију и развију русофобију у народу. Тај процес нацификације и русофобије реализован је на стратешким одредбама државног руководства Украјине и ослоном на снаге на западу Украјине, које бивају нацистичке вредности. Пројекат је спровођен чак од вршних, школских установа, факултета па до свих нивоа власти, на локалном и регионалном нивоу.

Грађани Украјине, који се осећају као Руси и свесни су свог националног порекла, били су изложени тортури, пресијама, терору од нацистичких банди, које су спроводиле своју самовољу, како кроз деловање власти тако и кроз деловање насилника и паравојски под заштитом државе. Терор Оружаних снага Украјине и нацистичких формација у Донбасу од 2014. године постао је несношљив. Нажалост, тај терор и страдање цивилног становништва „није видела“ Европа, НАТО, а посебно САД и Велика Британија, нити њихови медији.

Данашња лицемерна ЕУ „лије сузе“ због страдања цивилног становништва у оружаним сукобима у Украјини и не присећа се преко 14.000 страдалих у Донбасу и преко 500 деце. Све то говори о лажним моралним дилемама и вредностима Запада, о његовој похлепи и хистеричној русофобији. То је та болест која је изгледа неизлечива у власти многих држава Европе. Те власти се налазе под тоталном контролом америчке администрација. Европска унија је показала тоталну неспремност и незрелост да се ухвати у коштац са проблемима који постоје, односно да не дозволи САД и Великој Британији да урушавају њену безбедност. *Медијска кампања, слање добровољаца, увођење масивних санкција и на своју шtetу, забрана лешова, издвајање новца и оружја за Украјину су појаве ирационалне мржње према Русији, које све више преводу Европу у стање рата са несавесним последицама.* То је јесте циљ Америке и Велике Британије, док мирно гледају потоке крви у срцу Европе. Али та мржња коју испољава Запад према Руској Федерацији и руском народу довешће до још већих последица по мир и безбедност Европе. Исцрпљивање ЕУ и Руске Федерације у Украјини јесте идеал коме тежи америчка стратегија.

Угрожавање европске безбедности

По мишљењу владајућих елита у САД и Великој Британији, рат у Украјини је вишеструко користан и у складу са њиховим националним интересима:

- Исцрпљују Европу и Русију;
- Праве и утврђују линију поделе Немачке и источноевропских држава према Русији;
- Угрожавају енергетску безбедност Европе;
- Планирали су да инсталацију стратегијске борбене системе у Украјини, Шведској и Финској (систем противракетне одбране, радаре, поморске луке, офанзивне ракете са нуклеарним бојевим главама, биолошке лабораторије) којима би директно угрожавали безбедност Руске Федерације;
- НАТО треба да добије нове чланице, која својим положајем, ресурсима, површином и бројем становника имају стратегијски значај за покушаје војног угрожавања Руске Федерације и разбијања на више држава; и
- Након тога САД и Велика Британија би преко Украјине чиниле све да кроз нову континуирану кризу око Крима провоцирају Русију и да траже повратак те стратешке територије у састав Украјине, ради базирања НАТО снага и преотимања контроле над Црним Морем.

Стратешки концепти и интереси САД и Британије директно су уграђени у поједине уставне одредбе и законе у Украјини, а у функцији офанзивног наступа према Русији. *Процена САД и Велике Британије јесте да би на такав начин значајно исцрпили Русију, дискредитовали је политички и медијски у свету и умањиле њен утицај у међународним односима.* Та фаза би била у функцији наставка низа операција против Русије, из домена хибридног рата, како би се дестабилизovala унутрашња ситуација, изазвали немири и растакање и разбијање те моћне државе, која се испречила на путу даље глобализације на евроазијском простору. Дакле, Украјинска криза није настала сама од себе, због унутрашњих противречности него је чедо агресивне стратегије НАТО-а. Русија није имала пуно избора у овом стратешком контексту намера Запада, него да опстане и победи у Украјини и оствари своје стратешке националне интересе.

Креирање украјинске кризе

Када се Руска Федерација суочила са крајње непријатељским плановима, пре свега САД и Велике Британије, морала је превентивно да делује у функцији одвраћања Украјине и агресивног дела НАТО-а. Званичници у седишту НАТО све више лажно „брину“ о тешким сценаријима угрожавања безбедности у Европи, од стране Русије, кроз Украјинску кризу. *НАТО настоји да успостави војну супериорност над Руском Федерацијом, да је исцрпи сталним јачањем санкција и изазивањем оружаних сукоба на широкосветском простору, дуж успостављене линије поделе.*

Русија је дуго покушавала да кроз преговоре уразуми САД и НАТО да су прегазили многе црвене линије и да је неопходно да се релаксирају односи кроз дезангажовање војних снага и инсталација НАТО-а у источноевропским државама, као и кроз престанак пријема бивших совјетских Републике у НАТО. НАТО, под утицајем САД, истиче формалан аргумент да свака земља има право да бира свој пут и да је тај „основни принцип“ темељ европске безбедности. *Заборавља се да је постојало обећање да се након распуштања Варшавског пакта, НАТО неће ширити на Исток нићи на поствојетски постојор.* Све је изневерено и погажено од стране НАТО-а и то вероломство га је довело до непремостиве препреке јер су, у великој мери, избили на границе Руске Федерације.

САД и Велика Британија, као носиоци глобализације турали су Украјину у раић и припремале офанзиву на Донбас. Поред огромних финансијских средстава САД датих Украјини, донира се и даље наоружање, модерна војна опрема и допремају велике количине муниције. На исто поступање се мотивишу и присиљавају друге чланице НАТО-а, па чак и неутралне државе. Поред тзв. војне помоћи, чланице НАТО-а су обавезне да шаљу своје војнике, ваздухоплове и бродове у прибалтичке републике (Литванију, Летонију, Естонију), Пољску, Румунију и Бугарску. Велика Британија, Летонија, Данска, Пољска, Хрватска и многе друге земље су, мимо међународног права, подржале слабе добровољаца да се боре на страни Украјине. Њихов пример ће следити сигурно и многе друге државе у Европи. Међу тим „псима рата“, вероватно ће се упућивати обавештајци и специјалне снаге. *Донирање борбених авиона Украјини и дозвољавање да користиће инфрасруктуру Пољске, као чланице НАТО-а може бити насртавак комликовања ситуације и ошочињања регионалног раића, чије се послидице не моћу лако саледати.*

Суочена са офанзивним плановима НАТО-а, Руска Федерација је на време труписала гео војних снага према украјинској граници, опремљених разним системима наоружања, збој реалне преиће да ће Украјина инвервенисати према Доњецку и Лујанску, уз масивна разарања, изазивајући страдање цивилног становништва. При томе је дошло до великог избјегличког таласа становништва према Русији. Америка је одлично знала када су испланиране оћеације Оружаних снага Украјине на Донбас и Лујанск. САД и Велика Британија су покушавале да медијски убеди међународну јавност о тзв. руској претњи, како би покрили своје агресивне намере. Русија је то помно пратила и дан пре предузела операцију са амбициознијим циљевима. Постигнуто је стратешко изненађење. Ни сада Запад не зна шта то намерава Русија.

Унутар НАТО-а круже велики страхови од велике способности руских оружаних снага да искористе своје појачано војно присуство у Украјини, на Медитерану, Блиском Истоку, северном Атлантику и на Арктику, за удар на изабране циљеве на широком фронту, против појединих држава чланица НАТО-а, у колико се умешају у сукоб. Отуд и потиче реалан страх САД и Велике Британије да непосредно учествују у рату у Украјини. На тај начин су изненадили власти Украјине, која тек сада схвата да су изиграни и остављени на цедилу да сами сносе последице покварене и нечасне натоизације и нацификације земље.

Тојови ћуцају у Украјини али се јако осетје и дрући садржаји раића који води Америка са Бриџанијом и ЕУ ђроћив Руске Федерације. Зато западни медији истичу да је рат у ствари „агресија Русије на Украјину“, а не ѓоворе шћа су радили ђре а и сада из домена сћецијалних оћерација на међународном, економском, информатћичком, медијском, сћорћском и војном ѓлану. Гледајући праву суштину и садржај рата он јесте почео одавно кроз санкције, економске, финансијске и енергетске кампање и операције, интензивну обавештајну делатност, логистичку подршку, медијску кампању, лажи, перфидије и обмане Запада.

Медијски аспект кризе у Украјини

У западним медијима се континуирано шире лажи о „борбеним формацијама Оружаних снага Русије, стању и губицима. Питање је тренутка „само што нису поражене“. То је део хибридног или специјалног рата који Запад упорно води против Русије и настоји да искомпромитује државу и њене највише руководиоце. Водеће државе НАТО-а настоје да од државних руководиоца направе криминалце, злочинце, корумпиране личности, који су криви и одговорни за сва зла која се дешавају. Сличан је њихов политички и медијски модел од Ирака, Ирана, Северне Кореје, Венецуеле, Либије, Србије, Републике Српске па до Белорусије и Русије. Покушај оптужби Међународном суду у Хагу јесте вид притиска на политичке и војне руководиоце у Руској Федерацији, по моделу Југославије и Србије. *Победа у раћу јестје ѓрави лек за оћћужбе и заверу коју Зајад ћокушава да сћроводи ђрема Русији.*

Поред медија на Западу, САД, Велика Британија и Немачка су у Европи инсталирали своје медије, организовали многе политичке партије, невладине организације и ангажовали неке утицајне јавне личности, како би проширили зону утицаја на цивилно друштво и креирали јавно мњење. *Тако се веома брзо и једновремено сћроводи кампања у Европи.* Западу је веома битно шта мисли међународна јавност. По свим тим тзв. независним анализама, Русија је „крива“ за угрожавање безбедности Украјине. *Не наводе се ѓрави узроци кризе, које је ућраво сћтворио НАТО, ђре свећа САД и Велика Бриџанија.* То је стављено у „сиву зону конфликта“, коју већина светске јавности не треба да зна, како би се замаглеиле праве информације о природи и садржају сукоба.

Сједињене Америчке Државе из дана у дан ѓојачавају антићируску кампању, ѓреко УН, ЕУ и свих друћих међународних оћанизација ѓривредних, финансијских ѓа до сћорћских. То је срамоша и лице шћоћ болесноћ Зајада. За ширење лажи у Европи и свету САД и Велика Британија користе ресурсе дипломатских представништава. Пропаганду САД у ЕУ и Србији преносе многи медији са националном фреквенцијом, портали, сајтови и штампани медији, који су под њиховим утицајем или су њихово власништво. *Паралелно са деловањем САД, Велика Бриџанија на сличан начин оћћужује Русију, ѓа се шћако држи и ѓрема Србији јер нас и даље оћћужују као „мале Русе“.*

Бриџанци на Зајадном Балкану имају највеће инћересе на срћском ећничком ѓросћору, свесни да је шћо центћрални ѓросћор на Балкану, без чије конћроле се не може ићи даље на Истћок. Поједине сћранке и НВО у Србији не

би ни постојале без новца Британије и САД, а све у функцији пошкривања „малиној ушницаја“ Русије. Многи пошкривачари, а и медији на Западу говоре о томе да је наставак рата из Украјине моућ на шв. западном Балкану. Наравно за то је крив српски народ. Тај приписак је још већи од када Србија није увела санкције према Русији.

НАТО припрема своје чланице на послушност

САД и Британија хоће да Украјинску кризу дигну на виши ниво интензитета, кроз оружани сукоб између Русије и Украјине. Зато све више западних медија фабрикује злочине и страдање цивилног становништва. Прелазак „границе Украјине“ се у међународној јавности приказује као акти агресије, да би мотивисали европске државе да дају своје војне континенте да прихвати намењене најтежих санкција према Русији. Тако се и Немачка спрема за напад на Совјетски Савез и кренула са војним континентима 22 нације. Хитлеру је била потребна међународна подршка и мултинационалне снаге; на сличан начин САД и Велика Британија данас желе учешће Немачке. Заборавила је брзо Немачка на Други светски рат. Даје оружје и новац Украјини и повећава издвајања за потребе одбране чак на око 100 милијарди евра. И овај пут се тако ради, да не би испало да ратују само Британци, Пољаци, Румуни и Американци потребно је да све чланице НАТО-а дају нова ојачања у људству и техници.

Жалосно је што се ратно хушкање САД и Велике Британије преноси на целу Европу. Тако се неке мале државе попут Северне Македоније, Црне Горе, Албаније, Хрватске, Словачке, Бујарске, Чешке и лажне државе Косово нуде не само да дају континенте неће и да учествују у сукобима у Украјини. Такве одлуке доносе режими, без ослонаца на вољу народа и исказују ниво заслепљености и непознавања ситуације. Изузетак су Мађарска и Бујарска, која не учествује у наоружавању Украјине.

Америка и Велика Британија тесно сарађују на остварењу својих стратешких интереса у Европи, почев од изградње безбедносних организација, до стварања ЕУ као подсистема НАТО-а и одбацују сваки покушај изградње посебних јединствених снага ЕУ. На критичне тачке у Европи, САД и Велика Британија су поставиле своје оружане снаге, првенствено у Немачкој, коју држе као „затвореника“ из Другог светског рата. Ове две силе су искористиле НАТО, као војно-политичку организацију, да успоставе линију поделе од Балтика до Блиског Истока.

Опасност по европски и светски мир, од агресивне политике САД и Велике Британије у Европи, брзо ће се потврдити кроз русофобију која захвата све поре живота, као нацизам пре Другог светског рата. Временом ће се супроставити многе европске државе, које не желе да страдају за рачун њихових болесних амбиција.

Мир и безбедност у Европи имаће веће шансе од оној моменту када се САД и Велика Британија почну бавити собом, када војним ефективима, посебно нуклеарним, најусије ствари континент и престају да се баве „намењеном демократије и заштитом људских права и слобода“.

Председник Руске Федерације Владимир Путин је упозорио свет да је *“... русофобија први корак ка јеноциду”*. Сигурно је да то Русија неће дозволити јер је руски народ најстрадалнији народ у свету, за слободу човечанства од окупиатора и шираније. Његови говори поводом признавања Доњецке Народне Републике и Луѓанске Народне Републике, као и поводом специјалне војне операције остале забележени у историји, као јас разума и борбе за праведнији свет, без шерора глобалистичких центара моћи на Западу. Ти говори прецизно износе разлоге и циљеве, које је пред себе поставила Русија.

Закључак

Европске интеграције, учлањење у НАТО су инструментализовани процеси који се одвијају уз различите облике уцена и принуде. То су све усмерени дириговани процеси дугог трајања, уз креирање јавног мњења у тим државама, а по потреби и кроз спровођење различитих форми доношења одлука о чланству, сагласно приоритетима тих регионалних организација.

Безбедносни проблеми у Европи постали су утолико већи што су убрзано и без суштинске потребе примане бивше чланице Варшавског уговора и совјетске републике, од којих многе нису ни приближно испуњавале услове за пријем у чланство у ЕУ или у НАТО. Након распуштања Варшавског уговора лоично је било да се и НАТО распусти, а не да проналази нови смисао постојања и постане инструмент силе глобалистичких центара моћи, пре свега САД. То је процес насилне тзв. глобализације у функцији мултинационалног капитала.

После више од две деценије након распада Совјетског Савеза, Русија све више проналази своје место у мултиполарном свету, а у насилном ширењу НАТО види проблем по своју националну безбедност. Током последњих неколико година Русија је направила значајан напор да поврати свој међународни кредибилитет и свеукупну моћ.

Будућност Европе, ЕУ, Русије, Кине и других европских и азијских држава није у сукобљености и „цртању неких нових линија поделе“, него у сарадњи и решавању свих проблема, па и безбедносних, мирним путем. Истрајавање САД и Велике Британије на подели Европе директно угрожава евроазијску безбедности и доводи свет у предвечерје рата.

Једном прекршено међународно право, применом војне силе, на Космету, и насиља према сувереној држави, као што је учињено Србији, узрокује настанака тако снажних промена у међународним односима, да се шешко моћу контролирати. Зато често и у државама које су кршиле међународно право почињу бујати сецесионистички покрети и враћају се као бумеранг непромишљеним потезима и насиљу.

Свет се данас налази у транзицији система глобалне безбедности и афирмације и профилисања мултиполарног света. У том процесу, позиционирање државе и народа може донети бенефиће или последице.

Када се сукобљавају велике силе, свако апсолутно сврставање на било коју страну, малим државама и народима, које се налазе у зони сукобљености,

доноси углавном несрећу. Зато после вековног страдања и демографског разарања националног бића српског народа, очување војне неутралности има стратегијски значај за Републику Србију и њено позиционирање у међународним односима.

Данас је часно, поносно и тешко бити Рус и Русија! Српски народ је уз братски руски народ, Русију и Оружане снаге Руске Федерације, свом душом и срцем! До победе глобализма и нацизма у Европи и свету биће још тешких дана!

Постепено ће се народ у Европи пробудити и разумети да су прави инспиратори рата у Украјини управо на Западу, пре свега САД и Велика Британија. Мир у Европи биће изванредан када се Европа ослободи нуклеарног оружја и доминације Америке и Велике Британије, када ЕУ схвати да се Русија не може војно победити у Украјини и када победи реалност мултиполарног светског поретка.

Литература

- Младеновић, Мирослав, Килибарда, Зоран. Шангајска организација за сарадњу, *Војно дело*, пролеће 2011, 24–40.
- Mackinder, H. J.. *Democratic Ideas and Reality*, London: Constable and Co., 1919.
- Parakhonsky, Borys. "Central Asia: Geostrategic Survey," *Central Asia and the Caucasus Information and Analytical Center*, June 2000.
- Scott, James Wesley. *EU Enlargement, Region Building and Shifting Borders of Inclusion and Exclusion*, Ashgate Publishing Limited, 2006.
- Степић, Миломир. *Геополитика неоевроазијства*, Институт за политичке студије, Београд, 2013.

Интернет адресе

- Дугин, Основи геополитике, Глава 4.1, 4.2, 4.3, стр. 10 и 11, ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА, ModernLib.ru, http://modernlib.ru/books/dugin_aleksandr/osnovi_geopolitiki/read_10/
- Организација Договора о Колективној Безопасности, www.odkb-csto.org/media/presentation.ppt
- Повеља Шангајске организације за сарадњу, <http://www.soi.org.br/upload/34b4f65564132e7702726ee2521839c790b895453b6de5509cf1f997e9e50405.pdf>

Бранко Ракић* *et al.*

ИНТЕРВЕНЦИЈА РУСИЈЕ ИМА СВОЈЕ УПОРИШТЕ У МЕЂУНАРОДНОМ ПРАВУ

Иако у медијима запостављен, терор над Русима у Украјини од стране прозападно оријентисаних елита спроводи се континуирано, систематски и плански, у нешто блажем облику у периоду 2004–2010. године, а ескалира након „Мајданског“ преврата од 2014. године. Украјинске политичке елите сматрају да им начело територијалног интегритета, загарантовано међународним правом, даје могућност да раде шта хоће на територији своје државе.

Идеолошки следбеници нацизма

Међутим, модерно међународно право, чији је централни документ Повеља Уједињених нација, управо је грађено са идејом да се спречи могућност да некакви идеолошки наследници Адолфа Хитлера буду у могућности да наставе дело свог идеолошког претече. А да су у Украјини на власти идеолошки следбеници нацизма сами ти следбеници и не скривају: широм Украјине ничу споменици нацистичком колаборационисти из Другог светског рата Степану Бандери, битну позицију у власти имају припадници неонацистичких организација попут Десног сектора итд., а ударну песницу оружаних снага Украјине чине неонацистичке оружане формације (попут злогласне јединице Азов) које носе кукасте крстове и сличне нацистичке симболе. Али ствар се не задржава на симболима: све што је руско у Украјини бива потискивано, од језика до свих других елемената руског идентитета, а у деловима земље где је већа концентрација руског становништва, одбијање грађана да се повинују таквој власти кажњавано је оружаним нападима украјинске војске, најчешће на цивилно становништво, у којима главну и најсуровију улогу играју поменути декларисани неонацисти. Процењује се да је у тим нападима страдало око 15.000 људи, пре свега цивила. Покушаји да се мирним путем, у оквиру украјинске државе, реши статус источних делова Украјине, чије се становништво самоорганизовало у Доњецку и Луганску народну републику, нису уродили плодом, услед истрајног одбијања украјинских власти да примене Споразуме из Минска из 2014. и 2015. године. На крају, када је офанзива украјинских неонациста на руске регионе на истоку почела да ескалира, у помоћ својим сународницима је прискочила Руска Федерација, која је до тада истрајно али узалудно подржавала реализацију Споразума из Минска. Признала је две новостворене републике и пружила им оружану помоћ, као последњи лек, када ниједан други није деловао.

* Проф. др Бранко Ракић (1962), редовни професор, шеф Катедре за међународно право и међународне односе Правног факултета Универзитета у Београду.

После ових дешавања, водеће велике силе Запада изненада су се сетиле начела поштовања територијалног интегритета држава, а за њима се у ГСУН и ван ње повео и значајан број држава у свету, укључујући и Србију.

Шта каже међународно право?

Шта заиста каже међународно право? Да ли оно штити суверенитет и територијални интегритет држава чак и по цену истрајног, драстичног и масовног терора над деловима њиховог становништва? Тј. да ли се оно на овом плану није ни мало одмакло од међународног права из тридесетих година 20. века?

Наравно да није тако!

Чињеница јесте да савремено међународно право штити територијални интегритет и то у међудржавним односима, тј. забрањује једним државама да повређују територијални интегритет других држава. Чланом 2. тачка 4. Повеље УН прокламовано је начело по коме се „сви чланови (УН) у својим међународним односима уздржавају од претње силом или употребе силе против територијалног интегритета или политичке независности било које државе...“. И Завршни акт КЕБС-а из Хелсинкија од 1. августа 1975. године, акт са великим ауторитетом али без обавезујућег дејства, прокламује начело територијалног интегритета држава и позива државе учеснице да поштују територијални интегритет сваке од држава учесница. Ово начело потврђује и низ других аката.

Међутим, начело територијалног интегритета примењује се на систематски начин, заједно са другим важећим начелима међународног права, укључујући и начело самоопредељења народа. То начело, које је своју посебну афирмацију почело да добија у време Првог светског рата и то како у СССР-у тако и у САД (послуживши као основ за излазак јужнословенских народа из оквира Аустроугарске и за њихово уједињење са Краљевином Србијом), прокламовано је чланом 1. став 2. Повеље УН који каже да је један од циљева УН „развијање међу нацијама пријатељских односа заснованих на поштовању начела равноправности и самоопредељења народа ...“. О овом начелу, тј. праву народа на самоопредељење, говоре и чланови 55. и 56. Повеље УН, као и низ других аката (укључујући Међународне пактове о људским правима из 1966. године, као и поново Завршни акт КЕБС-а из Хелсинкија итд.). Тумачење садржине овог начела, као и других начела међународног права из Повеље УН, дато је у Декларацији о начелима међународног права о пријатељским односима и сарадњи држава у складу са Повељом Уједињених Нација из Резолуције 2625 (XXV) Генералне скупштине УН од 24. октобра 1970. године. Према овом акту, право на самоопредељење укључује пре свега интерно самоопредељење, које значи право народа да „слободно, без страног мешања, одређују свој политички положај и слободно остварују свој економски, социјални и културни развој“, дакле као неку врсту „права на демократију“. Али самоопредељење народа може бити и екстерно, а то значи право на „успостављање суверене и независне државе, слободно удруживање или интеграцију са неком независном државом или успостављање било ког другог политичког положаја слободно одређеног од стране неког народа“.

Декларација из 1970.

Наравно, како је ово право у судару са начелом очувања територијалног интегритета држава, оно се мора рестриктивно тумачити и према Декларацији из 1970. ограничено је само на три случаја. Први је случај ослобађање од стране окупације. Други је случај деколонизације. Трећи случај, који је нама овде интересантан, исказан је констатацијом да начело самоопредељења народа не сме да буде схваћено „као да одобрава или подстиче било какву активност која би нарушила или угрозила, потпуно или делимично, територијални интегритет или политичко јединство било које суверене и независне државе која поштује начело равноправности и самоодређења народа и која стога има владу која представља целину становништва са њене територије без разликовања у погледу расе, вере или боје коже“. Реч „раса“ (појам који је у модерној науци у значајној мери превазиђен) овде би требало схватити на начин како је одређује Међународна конвенција о спречавању свих облика расне дискриминације из 1965. године, која забрањује (тј. под расном дискриминацијом подразумева) разликовање засновано на „раси, боји, прецима, националном или етничком пореклу“. Дакле, народ коме је ускраћено право на интерно самоопредељење, према Декларацији из 1970. године, има право на екстерно самоопредељење, тј. на сецесију. Како се ради о последњем леку којим располаже народ који се нашао у таквој ситуацији, ова врста сецесије је названа „ремедијалном сецесијом“.

Готово идентична одредба оној из наведене декларације из 1970. године садржана је (дакле преузета) у Бечкој декларацији Светске конференције о људским правима од 25. јуна 1993. године и у Декларацији из Резолуције 50/6 Генералне Скупштине УН усвојене 24. октобра 1995. године поводом педесетогодишњице оснивања ОУН. Разлика је једино у томе што су у два наведена каснија документа речи „без разликовања у погледу расе, вере или боје коже“ замењене речима „без разликовања било које врсте“.

Питање сецесије Квебека

Врховни суд Канаде је у одлуци од 20. августа 1998. године, поводом питања сецесије Квебека (провукавши ситуацију Квебека кроз тест испуњености услова за примену екстерног самоопредељења, тј. сецесије од Канаде, због ускраћивања права на интерно самоопредељење и нашавши да ти услови у случају Квебека нису испуњени), на следећи кондензован начин навео међународним правом предвиђене ситуације у којима је дозвољено „екстерно“ самоопредељење: „Укратко дакле, право на самоопредељење у међународном праву подразумева право на екстерно самоопредељење једино у случају бивших колонија; у случају потлачених народа, попут народа под страном војном окупацијом; или у случају када је једној одређеној групи ускраћен стварни приступ власти ради остварења њеног политичког, економског, социјалног и културног развоја. У те три ситуације народ о коме је реч ужива право на екстерно самоопредељење због тога што му се ускраћује могућност да ужива право интерног самоопредељења.“

Случај Бангладеша и сличности са Донбасом

У стручној литератури је присутна констатација да стицање независности Бангладеша, дотадашњег Источног Пакистана, од Пакистана, из 1971. године, представља пример успеле ремедијалне сецесије. Сличности овог случаја са случајем република из Донбаса су велике: слично оспоравању формирања (2004) или опстанка (2014) власти на основу на изборима изражене воље грађана у Украјини, и у Пакистану је спречено да Народни савез Муџибура Рахмана у складу са огромним успехом на изборима од 7. децембра 1970. године узме учешћа у власти и да сам Муџибур Рахман буде премијер; бунт до кога долази у Источном Пакистану због непоштовања изборне воље бива угушен крвавом интервенцијом која достиже такав ниво да се за њу користи израз „бангладешки геноцид“, прискакање оружаних снага Индије у помоћ народу Источног Пакистана. ОУН је примила Бангладеш у чланство 1972. године, пошто га је претходно признао и сам Пакистан. Поред случаја Бангладеша, и издвајање Јужног Судана из састава Републике Судан 2011. године (исте године постао и члан ОУН) такође се сматра примером успеле примене ремедијалног екстерног самоопредељења. У случају сецесије Косова, Међународни суд правде је, упркос инсистирању неких од судија и неких држава које су изнеле свој став током поступка, у свом саветодавном мишљењу избегао да примени ремедијалну теорију, што би га увукло у доказивање нетачне тврдње да је Албанцима на КиМ ускраћено интерно самоопредељење (видети доле) већ је прибегаво једноставнијој формули по којој међународно право не забрањује сецесију која се врши изнутра (што би, иначе, било примењиво на Донбас, где је део становништва Украјине остварио сецесију изнутра, док је у случају КиМ сецесија извршена уз активно садејство страних држава, укључујући и агресију, а затим и нарушавањем статуса успостављеног Резолуцијом 1244 СБУН).

Право на екстерно самоопредељење

Иако су све три наведене декларације акти који немају обавезујућу правну снагу, ипак је Декларација из 1970. године (а и она из 1995. године) „интерпретативна декларација“, тј. садржи тумачење и разраду начела из Повеље УН, као обавезујућег акта са највишом правном снагом, па самим тим њен садржај извлачи правну снагу из акта који тумачи. Такође, сва три документа су усвојена једногласно (консензусом и акламацијом) од стране свих држава учесница (у случају декларација из деведесетих година радило се о преко 180 држава). Коначно, и у пракси је макар једном дошло до примене овако протумаченог начела самоопредељења уз експлицитно позивање на њега (од стране Врховног суда Канаде, јер сама примена теста испуњености услова представља примену правила), а још бар два случаја успелог остварења екстерног самоопредељења одговарају моделу ремедијалне сецесије (Бангладеш и Јужни Судан). Све ово, упркос одређених сумњи исказаних и у теорији и пракси, указује на чињеницу да је у међународном праву дато право на екстерно самоопредељење (сецесију) групацијама којима је у држави у којој тренутно живе

ускраћен стварни приступ власти ради остварења њиховог политичког, економског, социјалног и културног развоја и да се ради о правилу које је стекло обавезујући карактер.

Сецесија као средство за враћање основних права

Будући да представља изузетак од начела поштовања територијалног интегритета, оваква сецесија наравно мора да буде изузетак и последње средство, последњи лек, када су сва друга средства за обезбеђење поштовања права дате групе на интерно самоопредељење исцрпљена (зато се оваква сецесија назива ремедијалном). А и кршења права морају да буду драстична. У Извештају насловљеном „Примена права на самоопредељење као допринос спречавању конфликта“ са Међународне конференције експерата коју је UNESCO организовао у Барселони у новембру 1998. године, констатовано је следеће: „У ширем контексту самоопредељења, издвајање или сецесија од неке државе народа који чини њен део треба да буде третирана као право које представља последње средство. Ако су дакле нека држава и власти које се смеђују у њој у дужем периоду континуирано тлачиле неки народ, кршиле људска права и основне слободе његових припадника, искључивале његове представнике из процеса доношења одлука нарочито о питањима од утицаја на добробит и сигурност тог народа, потискивале његову културу, религију, језик и друга обележја идентитета од значаја за његове припаднике, и ако су покушана и јасно пропала друга средства за постизање довољног степена самоуправе, онда се питање сецесије може појавити као средство за враћање основних права и слобода и унапређење добробити тог народа. Ово право се може посматрати као аналогно праву на побуну као последње средство против тираније и тлачења о коме говори Преамбула Универзалне декларације о људским правима.“

У случају Донбаса критеријуми су испуњени

Више је него јасно да су у случају руског становништва из Донбаса сви наведени критеријуми више него испуњени, те да су се стекли услови за сецесију успостављањем Луганске Народне Републике и Доњецке Народне Републике. Треба имати посебно у виду и седмогодишње одбијање украјинских власти да примене Споразуме из Минска, као договорени *modus vivendi* који би измирио захтев за очување територијалног интегритета Украјине и захтев за поштовање најелементарнијих егзистенцијалних права народа Донбаса.

После дугогодишње подршке Споразумима из Минска и у тренутку када је кренула ескалација напада украјинских неонациста на руско становништво у Домбасу, Руска Федерација је признала Луганску Народну Републику и Доњецку Народну Републику, чије је становништво прибегло сецесији као последњем средству за заштиту својих егзистенцијалних права.

Напад украјинских екстремиста на две наведене државе, које су, како смо описали, настале на легалан начин, коришћењем права локалног становништва на екстерно самоопредељење, представљао је међународни сукоб, односно

повреду забране „претње силом или употребе силе против територијалног интегритета или политичке независности било које државе...“ из члана 2. тачка 4. Повеље УН. У таквом случају нападнуте државе имају право на самоодбрану, загарантовано чланом 51. Повеље УН. Самоодбрана може да буде индивидуална, ако се нападнута држава сама брани, а може да буде и колективна, ако јој у помоћ притекну и неке друге државе. Та помоћ, односно колективна самоодбрана, може бити *ad hoc*, а може бити и предвиђена неким раније закљученим уговором (такав је рецимо Северноатлантски уговор којим је 4. априла 1949. године основан НАТО).

Интервенција Руске Федерације има своје упориште у међународном праву

Дакле, и интервенција Руске Федерације о којој је реч има своје упориште у међународном праву, прецизније у Повељи Уједињених нација. Све је ово, нажалост, занемарено од већине чланица УН које су у Генералној скупштини осудиле ову интервенцију. А ако би неко евентуално поставио питање зашто Руска Федерација интервенише ван територија ЛНР и ДНР ако брани њихов територијални интегритет од украјинске агресије, могло би му се одговорити противпитањем зашто је Црвена армија 1945. године дошла до Берлина и зашто је Армија САД дошла до Елбе. Када дође до рата, онда важи ратна логика, а главни елемент те логике је да се ратује да би се победило.

Треба додати и чињеницу да овом интервенцијом Руска Федерација од себе отклања више него евидентну опасност коју по њену безбедност доноси ширење НАТО-а на исток и, конкретно, наоружавање непријатељски настројене украјинске војске оружјем којим се може угрозити и сама Руска Федерација. На овакве ситуације су примењиве концепције превентивног и преемптивног рата (разликују се по мери непосредности опасности), на које су се САД позивале нпр. ради оправдања напада на Ирак 2003. године, служећи се лажима о наводном ирачком поседовању „оружја за масовно уништење“. Занимљиво је да САД (као творци овог теоријског концепта) и НАТО сматрају да је право на превентивни и преемптивни удар њихово ексклузивно право, док га другима оспоравају.

Поређење са КиМ нема упориште у чињеницама

Коначно, сваки евентуални приговор да би ремедијална сецесија могла да буде опасна као евентуални основ за оправдање нарушавања територијалног интегритета Србије сецесијом КиМ нема никаквог упоришта у чињеницама и међународном праву. Јер, албанској мањини на КиМ није било ускраћено право на „интерно самоопредељење“, с обзиром на постојање уставно дефинисане аутономије која је гарантовала њену културу, религију, језик и друга обележја идентитета. Албански сецесионисти су организовали бојкот институција Републике Србије и СРЈ, одбијајући све позиве власти да се у њих врате и покушаје постизања договора у том правцу, а затим су кренули и у оружаном насиље

коме је држава била приморана да се супротстави. Управо супротно ситуацији у Украјини, где су власти те државе упорно одбијале примену Споразума из Минска и где су оружане формације те државе, предвођене неонацистима као ударном песницом, годинама вршиле насиље над становништвом руске националности. Дакле, за разлику од стварања Луганске Народне Републике и Доњецке Народне Републике, сецесија КиМ нема никаквог упоришта у међународном праву. А напад НАТО-а на СРЈ није имао карактер помоћи некој држави у њеној самоодбрани, дакле није био акт колективне самоодбране који дозвољава члан 51. Повеље УН, већ је био акт агресије на једну суверену државу.

проф. др Бранко М. Ракић, редовни професор и шеф Катедре за међународно право и међународне односе Правног факултета Универзитета у Београду

проф. др Александар Јакшић, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду

проф. др Слободан Панов, редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду

др Михајло Вучић, виши научни сарадник Института за међународну политику и привреду

Горан Петронијевић, адвокат, председник Центра за обнову међународног права

проф. др Дејан Мирковић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

проф. др Бојан Бојанић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

проф. др Димитрије Ђеранић, ванредни професор Правног факултета Универзитета у Источном Сарајеву

др Милош Јовановић, доцент на Правном факултету Универзитета у Београду

др Душко Челић, доцент на Правном факултету Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици

Изворник: (11. март 2022. *Печаш* – Спутњик)

Бранко Павловић*

РАЗБИЈАЊЕ ГЕОПОЛИТИЧКИХ ЗАБЛУДА

Нагомилало се много дилема и „дилема“ у нашој јавности око кризе у Украјини и поводом ње. Циљ текста је да понуди разбориту аргументацију у погледу неких отворених питања.

„Србија мора да усклади спољну политику са ЕУ“

1. ЕУ, као што видимо, уопште нема своју спољну политику – то је у потпуности политика САД (НАТО-а, што је опет САД);

2. Када кажемо политика САД, то је наравно скраћено изражавање, реч је о интересима веома уске групе људи који доносе одлуке – који су сасвим изван јавности у тој функцији главних управника и ширег апарата који је у функцији спровођења њихових одлука – који зовемо дубока држава. Најтачније, персонификовано у једној личности, то је политика коју оличава Хилари Клинтон;

3. У политици Хилари Клинтон (САД) нема места за било који национални и/или стратешки интерес Србије. Нула. Од нас се захтева да их све редом поништимо, а „слобода“ која нам се препоручује састоји се у томе да не морамо све одмах да спроведемо по захтеву САД/ЕУ/НАТО, али свакако морамо да цео пакет самопорицања – дакле и самоуништења као субјекта у политици – извршимо веома брзо. Нешто у наредних „неколико недеља“, а нешто може и за пар година. Али мора све.

А шта подразумевају ти потези „усаглашавања спољне политике“?

1. Увођење санкција Русији;

Признање независности Косова у форми сагласности да добију столицу у УН;

2. Сагласност да Република Српска престане суштински да постоји, потпуним фактичким поништавањем Дејтонског уговора и подршка унитаризацији БиХ, како би Бошњаци могли да прегласавају Србе, како то већ чине Хрватима у Федерацији;

3. Прекидање привредне сарадње са Кином и пристајање на све санкције које САД/ЕУ уводе Кини;

4. Престанак пружања помоћи Србима који живе изван Србије;

5. Прихватање лажи да је у Сребреници извршен геноцид;

6. Укидање подршке и вредносно дистанцирање од СПЦ;

7. Прихватање у свим облицима, а нарочито у образовним програмима, целокупне идеологије ЛГБТ;

* Бранко Павловић (1960), адвокат и политичар.

8. Прихватање зелене агенде по цену енергетске нестабилности и енормног задуживања Србије;
9. Улазак у НАТО.

Србија не може да опстане ако се усаглашава са САД/ЕУ/НАТО у било којој од описаних области од 1 до 10 – зато што је то повезана целина (као што не може неко бити „мало трудан“) која се од нас захтева, а Запад је области само временски раздвојио. Када се крене тим путем, Србија је у погрешном возу и одмах много слабија него док држи чврсто своју позицију да не пристаје ни на шта од наведеног.

„Бранићемо националне интересе докле год то буде могуће“

Све што је од националног интереса се брани безусловно. И пораз у тој борби је семе будуће победе. Наши преци су нам то показали много пута, а борба за Републику Српску и Космет 1999. године је то доказала.

Наша нова борба за очување националних интереса је изванредан пут у победу. Зато што су околности много повољније. Важно је уочити да су сви који су нас напали 1999. године данас неупоредиво слабији него тада, а сви које смо својом борбом за слободу остварили (односно показали им шта је у својој суштини Запад) данас су много јачи него што су тада били.

Наша борба за националне интересе је данас неупоредиво лакша него било када у историји, када су нам их Запад и Турска угрожавали. Никад лакша. То не значи да је лака, али нема места дефетизму и кукњави.

Запад је економски и војно слабији. А наши главни савезници неупоредиво јачи. У бројкама, анализа БДП-а по методологији „паритета куповне моћи“, која боље одређује односе величина различитих привреда, изгледа овако:

Године 1999. БДП Америке је износио 9.631 милијарди. Збирно, исте године, БДП Кине, Индије и Русије је износио 5.529 милијарди. Дакле, Америка је имала скоро дупло већи БДП (за 42 одсто) од главних конкурената у збиру.

Године 2021. само Кина има 27.300, а Америка 23.000 милијарди. Дакле, сада је Америка мања привреда од кинеске за 20 одсто. Ако рачунамо укупно: Кина, Индија и Русија имају 42.300 милијарди, што сада Америку чини упола мањом привредом (САД је на 54 одсто) од њиховог укупног збира. За само две деценије!

И сви трендови даље погоршавају позицију САД, која је опет најбоља у односу на оно што зовемо „колективним западом“. Да ли Запад пропада? Релативно да. Да ли се огромна промена у економској области већ догодила? Апсолутно.

Томе треба додати и јавни дуг: 1999. године је у САД био 58 одсто од БДП (нешто мањи од 6.000), а сада је 134 процента (31.000). Заостајање се догађа у времену огромног буџетског подстицаја привреди, а Запад свеједно губи трку. Истовремено ни Кина, ни Русија, ни Индија уопште немају ризичне нивое јавног дуга. Њихов раст је реално утемељен.

Чули смо и да Русија има предност „само у хиперсоничном наоружању“. Прво, то није „само“ зато што против таквог оружја нема одбране, а то даље значи да би, на пример, целокупна флота САД могла да буде уништена једног преподнева. Да не кажем за 2 сата.

Али много је важније да Русија има несумњиву предност и у:

- Системима противваздухопловне одбране (ПВО). Већ је С-400 бољи од свих система запада, а о С-500 да не говорим;
- Тенковима: има Армату као далеко најбољи тенк на свету и има огромну предност у броју модерних и модернизованих тенкова;
- Има највероватније бољу авијацију од САД, али у најгорем случају САД немају никакву предност у односу на Русију;
- Има несумњиво боље хеликоптере од САД;
- Има једнак квалитет у артиљеријско-ракетним јединицама, али много већу производњу средстава и муниције од САД;
- Има боља специјална возила од САД.

Минимизирање предности Русије у односу на САД у војној снази је покушај подстицања малодушности у народу. А томе треба додати и војни потенцијал Кине, која је од уништавања њене амбасаде у Београду (и погибије цивила) 1999. године увећала свој војни буџет 14 пута (1.400 одсто).

Пошто је неспорно да у међународним односима утицај зависи пре свега од економске и војне снаге, а како смо показали, она се у огромној мери већ преселила ка Русији, Кини и Индији (које нису и неће признати независност КиМ, нити ће ове две увести санкције Русији, што те санкције чини бесмисленим), онда је потпуно тачна тврдња да ништа у том погледу није данас исто као 1999. године и да све промене иду на руку очувању наших националних интереса.

Ако се то не искористи (или не користи у довољној мери) онда је реч о нашој неспособности, а не о немогућности да се национални интереси одбране. Отуда за Србију уопште не постоји „егзистенцијална угроженост“ која би нас приморала на увођење санкција.

Притисак Запада треба искористити да се – управо на бази народног консензуса да санкције никако не треба уводити – знатно побољша привредни систем Србије. А то је могуће, зато што нас принципијелни став чини веома видљивим, уједно и важним за кључне државе новог мултиполарног поретка: Русију и Кину (и многе друге државе у свету то веома поштују). И ту позицију је лако могуће преточити у економску и војну корист за Србију.

То је прилика, а не егзистенцијални проблем. Демагози полазе од тога да никаква другачија економска политика није могућа, па онда „пошто је то тако“ изводе црне сценарије. Али другачије економске политике не само да су могуће, него су и пожељне и боље од ове коју сада примењујемо по диктату Запада. То је као да неко крене да вас удари а ви се не браните. Па да, онда неће бити добро. Али ако избегнеш ударац, узвратиш, потражиш савезнике, онда напад пропадне, а ти развијеш нове способности.

Пример је Русија: 2014. године јој уведу санкције за пољопривреду и она од великог увозника постане велики извозник пољопривредних производа. Или садашњи напад на рубљу – а рубља јача. Зато што предузимаш контра-мере. И суштински побољшаваш своју привреду.

Отуда је и „одређивање датума“ за чланство у ЕУ, као начин да нас омекшају, потпуна бесмислица. За нас тамо, као за Србе и Србију, нема места. Само као територија насељена неким индивидуама којима је испран мозак, а све у функцији страних компанија. О интеграцијама можемо да размишљамо када ЕУ успоставе добре односе са Русијом и Кином, јер је то знак да су се вратили у нормалу и да разумеју сопствене интересе (за почетак), као и да су се вратили међународном праву, што значи да су повукли признање КиМ. Пре тога интеграција је чиста превара како бисмо се сами одрекли свих својих националних интереса.

„Ми смо принципијелно осудили агресију Русије на Украјину“

Јесмо осудили, али то није принципијелно. Претпостављам да је читалац сада мало збуњен, па да појасним: у складу са међународним правом, Албанци на КиМ немају право на самоопредељење издвајањем дела територије из састава Србије, а Руси у Украјини имају то право.

Међународно право штити већи број принципа, а територијални интегритет и суверенитет држава је несумњиво најважнији. Поред њега, штити се и право на самоопредељење. Одмах је јасно да су то два супротстављена принципа. Што ће рећи да се територијални интегритет не штити безусловно. Поред тога, држава не сме да се понаша тако да представља претњу по безбедност друге државе чл. 51 Повеље УН).

Да би се признало право на самоопредељење као јаче у односу на територијални интегритет, потребно је да се стекну многи услови:

1. Угрожавање народа, неке националне заједнице, мора бити драстично по последицама великог степена;
2. Централне власти те акте насиља и дискриминације морају вршити у дужем временском периоду;
3. До угрожавања мора долазити плански од стране централних власти (није довољно да је, на пример, полиција побила неке цивиле у некој акцији прекомерне употребе силе, или у више таквих неповезаних акција);
4. Централна власт мора поступати на начин да се легитимни интереси националне заједнице у тој држави не могу остварити било каквим сагледивим политичким процесима.

У случају Руса у Украјини испуњени су сви услови за примену права на самоопредељење и одвајање дела територије од Украјине:

1. Режим у Кијеву је само у Донбасу за 8 година убио више од 10.000 цивила намерним ракетирањем и грантирањем цивилних објеката, линчовао је Русе по целој Украјини, живе спалио преко 50 Руса у Одеси (за овај злочин упркос видео снимцима нико није одговарао итд.).
2. Доношени су закону о поништавању права на језик и свих облика испољавања припадности руској нацији, што је 100% доказ плана уништења Руса у Украјини;

3. Одбили су у дугом периоду од седам година да примене резолуцију СБУН 2202 која садржи преточене тзв. Миснке споразуме – по којима се гарантује територијални интегритет Украјине – али под условом да она претходно омогући Русима да остваре сва своја права у Украјини. Обрнуто, режиму у Кијеву је свих ових година (усмераваани наравно од стране САД, пре свих) етничко чишћење Руса био приоритет и по цену да тиме угрози свој територијални интегритет (шта су тражили то су и добили).

У случају Албанаца на КиМ није постојао ниједан разлог који међународно право признаје за остварење самоопредељења:

1. Године 2008. није постојало никакво угрожавање Албанаца од стране Србије (обрнуто, Срби су били угрожени на КиМ),
2. Албанци су имали свој парламент, владу, судове, полицију, тужилаштва, телевизију, новине, универзитет, одређивали су сами школске програме, своју монетарну и фискалну политику – укратко, имали су све што уопште може да се обезбеди једној националној заједници у држави.
3. Београд је све време инсистирао на примени резолуције 1244 СБУН (Кијев неће да примењује ни обавезне норме из резолуције која регулише њихов случај), непрекидно учествовао у преговорима на тој платформи, па је политичко решење засновано на признатим нормама међународног права изостало искључивом кривицом Албанаца.

Без улажења у дубљу анализу, само да подсетим да је саветодавно мишљење Међународног суда правде из 2010. године изричито констатовало да се они нису упуштали у оцену права на сецесију (самоопредељење издвајањем територија) зато што их то нико није ни питао, а да група грађана има право да прогласи шта хоће, па и независност. То су дакле два одвојена питања: једно је право да прогласиш, а друго је да ли има основа да се нечији територијални интегритет угрози због права на самоопредељење. О овом другом питању суд се није уопште изјаснио.

Иста је ствар и са уласком руских трупа у Украјину. Суседна држава која је извршила огромне војне припреме за коначно етничко чишћење Руса, која се приближава чланству у НАТО, у атмосфери изласка САД из свих уговора о контроли нуклеарног потенцијала и ракетних система, представља објективну непосредну претњу по Русију, што препознаје чл. 51 Повеље као основ за интервенцију. Дакле, Русија није поступила противно међународном праву, па наше учешће у осуди тих поступака као чина агресије није принципијелно.

Да ли то одмах значи да Србија у опортуном политичком смислу не може да прихвати да уз неке лажне резолуције стави и свој потпис? То је друго питање. Ја мислим да смо највише са опортунизмом смели да пробамо само код прве резолуције и више ниједном. Зато што је наша политичка снага у принципијелности и сарадњи са Русијом и Кином као кључним државама постигнутих промена у свету и надлазећег праведнијег поретка.

Овде је мени важно да сваки читалац зна да је сасвим утемељено бити против сецесије Албанаца, а подржавати сецесију Руса у Украјини.

„САД и ЕУ су извор агресија у свету, али су успешни и зато морамо да их слушамо“

То је пропагандни трик. Запад је веома неуспешан у реализацији својих намера. Показаћу то на чињеницама које су нашој јавности мање познате.

Мексико: председник је Обрадор, човек који није хтео да прими позив Бајдена и неће да уведе санкције Русији. Па је ли то оно што САД жели на својој граници? Наравно да није.

Куба: сигурно систем који САД не жели. Па могу ли да га замене? Не могу.

Венецуела: пропао им је покушај да силом инсталирају неког Гваиду (у контексту кризе у Украјини, много већи фашиста од Зеленског) и сада иду да моле Мадурa, легитимног председника, да им прода нафту. И то је по жељи САД? Ни случајно.

Костарика: на власти сандинисти, њихова верзија комуниста. И уз то граде много већи канал са Кинезима од Панамског канала. Невероватан неуспех САД.

Колумбија: на власт први пут у историји дошла левичарска, прокомунистичка групација. Нема потребе коментарисати даље.

Боливија: и тамо су мислили да су Моралеса отерали силом, па се вратио на власт. Још један дебакл САД.

Бразил: Лула у другом кругу избора за председника (гласање 30. октобра) као првопласирани из првог круга (преко 48 одсто гласова). САД су мислиле да су га незаконитим затварањем на више година потпуно елиминисали из политике. Па је ли успех или неуспех САД чињеница да је Лула поново најпопуларнији политичар у Бразилу?

Аргентина: поднела захтев за чланство у БРИКС-у.

У овим државама живи око 500 милиона људи. Овде ћу стати са набрајањем. Кад су овако неуспешени у „свом дворишту“, шта је тек у остатку света? Осим што су САД успешне, наравно, у државама тзв. колективног запада.

Континенти су против САД и свега што они представљају и свих који их следе. Континенти. И то организовани у одбрани својих интереса. И то даје резултате. Претње САД не дају резултате.

Времена јесу преломна у смислу дубоких промена, али нема неизвесности. Свет Хилари Клинтон неповратно нестаје. А много праведнији свет сигурно побеђује. И то у веома блиској будућности, од пет до десет година.

Задатак оних који воде Србију, пре свега Александра Вучића, је веома једноставан: нема одустајања од националних и стратешких интереса (а то није чланство у ЕУ у овом тренутку), очување националног консензуса који имамо око свих битних питања, као и јачање Србије у свим областима – у околностима које су нама наклоњеније више него било када раније у последњих 30 година.

Нема оправданог разлога да се у томе не успе. Ако се иде правим путем. Ако се скрене, као и увек у демократији, народ ће исправити руководство.

Изворник: <https://standard.rs/2022/10/21/razbijanje-geopolitickih-zabluda/?alphabet=cyrillic>

Синиша Атлагић*

ВРЕДНОСНЕ ОСНОВЕ ГОВОРА ВЛАДИМИРА ПУТИНА ОД 24. ФЕБРУАРА 2022. ГОДИНЕ

Суштина политике лежи у вредностима. Оне су њено исходиште, њен израз и оправдање. Ако бисмо пожелели да сликовито објаснимо улогу вредности у политици, на потоњу би могло да се гледа као на ледени брег. Тек његов мали део је видљив. Тај видљиви део у политичком животу углавном потпада под оно што зовемо политичком комуникацијом која представља својеврсну објаву „реда ствари“ које јој претходе и које чине онај теже видљиви део саткан од вредности. Најшира вредносна основа на којој почива тај „ред ствари“ је савремени политички мит и око њега формирана идеологија. На бази овако формираних идеологија стварају се политички програми који се претачу у политичке поруке са циљем да се грађани увере у исправност, корисност и прихватљивост одређених садржаја и њихових носилаца.

Каква је, из вредносног угла посматрано, порука коју је председник Руске Федерације Владимир Путин упутио грађанима своје земље најављујући специјалну војну операцију на територији Украјине 24. фебруара 2022. године?

Представа о „историјској Русији“ назире се као најшири вредносни оквир у говору руског председника. Њу је могуће идентификовати у споју руских „историјских територија“ и „моћног коренског система ... (руске – С. А.) културе и вредности, искуства и традиције предака“ на које упућује. Потоњим указује на порекло вредности и на елемент који се у бројним дефиницијама вредности у социјалној психологији означава кључним – пожељност, схваћену као трансмисију историјских образаца понашања.

Терминалне вредности, вредности највишег ранга која се могу идентификовати у говору В. Путина су благостање и слобода. Он их помиње једном, у закључном делу говора, након што је саопштио одлуку о отпочињању специјалне војне операције, а у контексту права на самоопредељење становника Донбаса и благостања коме стреме грађани Русије. Реч је о трајним тежњама, дугорочним циљевима-вредностима који се реализује тзв. инструменталним вредностима. Основна инструментална вредност, односно средство у реализацији ових вредности у Путиновом говору је очување суверенитета Руске Федерације, односно очување Русије као државе. Он је, у вези с овим, недвосмислен: „А за нашу земљу ово је, на крају, питање живота и смрти, питање наше историјске будућности као народа. И ово није претеривање – истина је. То је реална претња не само нашим интересима, већ и самом постојању државе, њеном суверенитету. Ово је црвена линија о којој се много пута говорило. Прешли су преко ње.“ Имајући у виду немали број аутора који вредности сматрају искључиво терминалним придајући им значења идеала, на очување суверенитета Русије у Путиновом говору би такође могло да се гледа као на вредност највишег ранга.

* Проф. др Синиша Атлагић (1976), редовни професор Одељења за новинарство и комунологију Факултета политичких наука Универзитета у Београду.

Очување државе истиче се као централно место у вредносној консолидацији друштва. Распад совјетске државе, наводи Путин, довео је до тога да смо „на неко време изгубили поверење у себе“ алудирајући на контекст социо-културне кризе која се развила у руском друштву крајем двадесетог века а у оквиру које се манифестовала криза идентитета руских грађана. Разарање слике света која је у комунизму успешно стабилизовала свест и понашање грађана условила је њихову дестабилизацију током деведесетих година прошлог века. Значења вредности и норми које су претходно дефинисале процес самоидентификације појединца су измењена а ондашњи општеприхваћени циљеви су лишени смисла. Идеја демократије, разумевана на различите начине – или као „западна демократија“ у смислу идеала коме Русија треба да тежи, као заједница „демократа у смислу супротности заједници „непријатеља демократије“ (комуниста и националиста), или као симбол реформи који је у свести људи развијао велика очекивања која су касније довела до разочарења – није постала основ самоидентификације. Отуда Путин позива на идентификацију са заједницом перципираном као „ми“. Реч је о „руском свету“, руској цивилизацији са својим, како истиче, „традиционалним вредностима“.

Зарад идентификације са „ми“ од суштинског значаја су „они“ – други, другачији, а у говору Владимира Путина – претња. Он доводи примаоце поруке у концептуални однос са „њима“ према уџбеничком обрасцу „доносећи“ историјске примере, ближе и даље, којима успоставља поделу на линији „ми-они“. „Њихове“ карактеристике нису прихватљиве у друштвеној заједници коју предводи – то су „неодговорни политичари“, они који се служе „циничним обманама и лажима“ уз „низак ниво опште културе и бахатости“, они који износе лажи на „највишем државном нивоу и са говорнице Уједињених нација“, то је „империја лажи“ и „анти-Русија“ као њен продукт. Реч је о колективном Западу оличеном у НАТО-у чија, како наводи, „војна машина се креће и... приближава нашим границама“. У настојању да одговори на претпостављену потребу појединца да разуме и објасни разлоге догађаја, он интерпретира њихово понашање приписујући њиховим споља видљивим активностима конкретне мотиве. Реч је о уништењу Русије као државе и наметању „...својих псеудовредности које би нас, наше људе изнутра нагризале, оне ставове...који доводе до деградације и дегенерације, јер противрече самој природи човека.“. Избор мотива непријатеља у интерпретацији у којој се Путин користи психолошким механизмом каузалне атрибуције директно је условљен и његовим личним искуством. „Преварили су ме...“ истиче председник Руске Федерације указујући на обећање НАТО-а да се неће ширити према границама Русије и наводи бројне примере кршења међународног права од стране ове организације – од напада на Југославију, преко „потпуног уништења“ либијске државе до инвазије на Ирак и помагања „сепаратизма и плаћеничких банди на југу Русије“, а потом поентира питањем: „Шта даље, шта очекивати?“. У одговору на њега он са личног прелази на историјско искуство Русије и то оно са нацистичком Немачком које је, како наводи, „скупо коштало наш народ“ а што се не сме изнова дозволити. Он доводи у везу перципирану претњу са њему, као представнику конкретне заједнице, сличним и познатим. Отуда је денацификација Украјине циљ – вредност, онаква каква је била и победа над наци-

стичком Немачком у Великом отаџбинском рату. Она се интерпретира као политички симбол, као оно што би требало да изрази концентрисану свест савремене Русије и у чему би требало да буде акумулирана свест сваког појединачног Руса.

Победа над нацизмом у Отаџбинском раду нуди се као образац понашања који служи као критеријум на основу кога и појединац и целокупна заједница могу да изврше евалуацију у конкретној ситуацији што је, иначе, у основи тзв. усмеравајуће функције вредности. Отуда он скреће пажњу грађанима Руске Федерације да су „снага и спремност за борбу оно што лежи у основи независности и суверенитета“, управо оно чиме су се совјети одбранили од нациста. Неупитно је, чини се, да Путин интерпретира улогу совјета, чију жртву у Отаџбинском рату назива „светињом“, као ону која је суштински допринела очувању историјске Русије, а никако као место разилажења у разумевању њеног развоја. Победу над нацизмом, као заједничку вредност, он истиче у делу говора у коме се обраћа војном особљу оружаних страна Украјине наводећи жртве које су њихове преци поднели у борби против нацизма.

Обраћајући се, на крају говора, припадницима руских оружаних снага он настоји, из психолошког угла гледано, да их придобије (на нивоу става), али и да их мотивише да дају подршку (на нивоу понашања) специјалној војној операцији полазећи од оног кључног у разумевању вредности – од претпоставке да је стремљење ка наведеноме циљу одраз њихове заинтересованости за сигурну будућност заједнице, као и од емоције која прати свест о томе шта је добро, важно, корисно, исправно и лепо, односно пожељно за њен опстанак.

У Москви, 4. новембар 2022.

Александар Павић*

РУСИЈА НИЈЕ ИМАЛА ДРУГОГ ИЗБОРА НЕГО ДА ПРИЗНА ДНР И ЛНР

Са „недоговороспособним“ Западом и њиховим украјинским марионетама, више се није могло разговарати. Заправо, правих разговора свих ових година уопште није ни било.

Попут Дејтонског и Кумановског споразума, политички Запад је третирао Минске споразуме само као примирја и шансе за консолидацију већ стечених позиција пре повлачења нових агресивних потеза према непријатељу – прво Србији и Србима, а сада Русији и Русима.

А док је „примирје“ трајало, уз вечите западне осуде стране (српске и руске) која им је поштено приступила – локални извршиоци су се додатно наоружавали и радикализовали.

Москви је већ неко време било јасно да се никакав договор не може постићи, јер га друга страна не жели, јер се Украјина од стране Запада, а најпре Вашингтона и Лондона – користи као истурени непријатељски положај, као црна рупа у коју се може убацити свакако оружје – па и оно „прљаво“, па чак и нуклеарно – као и терористички олош из свих крајева света.

Зато је указ који је Владимир Владимирович Путин потписао 21. 2. 2022. о признању ДНР и ЛНР био једини могућ и логичан потез. И, с обзиром на то како је руски председник описао стање у Украјини – на томе се неће завршити.

Једноставно, политички Запад, на челу са англоамеричком осовином, свесно је претворио Украјину – иначе вештачку лењинистичку творевину, како је Путин у свом историјском говору истакао – у потенцијално смртну опасност по безбедност и опстанак саме Русије.

Признавање донбаских република је само први корак у решавању тог вешто наметнутог проблема. Уосталом, западни политички естаблишмент то врло добро зна, јер не би иначе унапред повукао своја дипломатска представништва из Кијева у Лавов.

Гледајући уназад, вишегодишња војно-пропагандна офанзива либерал-фашистичке империје (ко мисли да је ова квалификација прејака, нека само прати бруталне потезе канадског јапи-диктатора и питомца Светског економског форума, ЏастинаТрудоа, ових дана против мирних демонстрација) на Русију преко вештачки конструисане анти-Русије – Украјине – претходно је добро увежбавана (и) на нашим просторима.

Цела садашња архитектура простора бивше Југославије почива на лажима, од којих је највећа и носећа – лаж о српској „агресији“. Та лаж, која чини основу свих прошлих и садашњих западних дипломатских потеза и притисака, треба да замагли суштину и природу западног ангажмана на Балкану од краја Хладног рата и „победе демократије“ – западнинеоколонијализам и цинично-прагматичну геополитичку агресију у склопу новог похода на Исток.

* Александар Павић (1961), политиколог.

У име „демократије“ су сакрализоване вештачке титоистичке авнојевске границе (осим, наравно, границе авнојевске Србије), колонијализована скоро целокупна привреда бивше СФРЈ и цео простор – изузев Србије и БиХ, захваљујући Републици Српској – усисан у НАТО.

Потом се средиште европске кризе, као резултат даљег Drang nach Osten (похода на Исток) НАТО-а, преселило у Украјину. И, да би се замаглила суштина наставка западне хладноратовске политике обуздавања СССР-а и после пада Берлинског зида – уз последичну колонизацију, нацификацију и милитаризацију Украјине након западно-спонзорисаног пуча у Кијеву у фебруару 2014. године, сакрализована је „лењинистичка“ Украјина и лансирана је лаж о „руској агресији“, која је постепено попримила размере праве хистерије.

Оно што је сигурно је да англо-америчка (гео)политика неће добровољно одустати од започетог посла, упркос почетним релативно благим реакцијама на руско признање донбаских република, јер је алтернатива – крај свих снова о глобалној доминацији. Следећа два релевантна цитата одлично илуструју о чему се све време ради:

– „Америчке колеге у Пентагону су ми недвосмислено рекле да САД и Велика Британија никад неће дозволити да се европско-совјетски (односно руски) односи развију до степена где би они угрозили англо-амерички политички, економски или војни примат и хегемонију на европском континенту. Такав развој догађаја ће се спречити свим могућим средствима, по цену рата у централној Европи.“ (Речи високо-позиционираног НАТО адмирала из једне северно-европске земље, по казивању немачког политичког аналитичара Кристофа Лемана.)

– „Примарни интерес Сједињених Држава, зарад ког смо водили ратове, први и други светски рат и хладни рат, тиче се односа између Немачке и Русије, јер би оне, кад би се ујединиле, представљале једину силу која би нас угрозила. И да осигурамо да се то не деси... За Сједињене Државе највећи страх представљају немачка технологија и немачки капитал, руски природни ресурси и руски људски потенцијал, као једина комбинација која вековима утерује страх у кости Сједињеним Државама. И, како се та ствар развија? САД су већ ставиле своје карте на сто. То је линија од Балтика до Црног мора. Руси су увек играли са отвореним картама, њима је потребна Украјина која је бар неутрална, никако прозападна Украјина.“ (Џорџ Фридмен, оснивач и председник аналитичко-обавештајне агенције Стратфор, на предавању у Чикагу 2015.)

Уосталом, није ли Вили Вимер известио тадашњег немачког канцелара Шредера још у мају 2000. године о правим разлозима агресије на СРЈ и циљевима ширења НАТО-а, укључујући и контролу простора од Балтика до Црног мора по обрасцу Римског царства

„4. Рат против Савезне Републике Југославије вођен је да би се исправила погрешна одлука генерала Ајзенхауера из доба Другог светског рата. Због тога се из стратешких разлога тамо морају стационирати амерички војници, те да се тако надокнади оно што је пропуштено године 1945. 7. Ваљало би да се приликом садашњег ширења НАТО-а поново успостави територијална ситуација на простору између Балтичког мора и Анадолије, каква је постојала у време Римског царства и то у доба када је оно било на врхунцу моћи и заузимало највеће територијално пространство. 8. Због тога Пољска мора да буде окружена са севера и југа демократским државама као суседима, а Румунија и Бугарска да обезбеде копнену везу са Турском. Србија (вероватно због обезбеђивања несметаног војног

присуства САД) трајно мора да буде искључена из европског развоја. 9. Северно од Пољске треба да се оствари потпуна контрола над прилазима Санкт Петербурга Балтичком мору.“

Кад се скине вео западних медијско-пропагандних лажи у вези са Украјином (а и Балканом) – суштина је чисто геополитичка и империјална. Ледено цинична и окупна.

Руси су тога, више него икад, и те како свесни.

Када су проценили да је сазрело време, прво су предали своје предлоге о новом безбедносном договору колективном Западу средином децембра 2021. Схватили су да је последњи тренутак да јавно подвуку црвену линију. Поготово зато што су, по први пут у историји, стекли војно-технолошку премоћ над Западом. А и зато што, услед агресивне милитаризације Украјине, више није било простора за умицање.

Нису Руси имали илузија да ће из Вашингтона/Лондона и Брисела добити задовољавајуће одговоре, а камоли разумевање концепта „неделивие безбедности“ од врхунских западних практичара у игри „нулте-суме“, где нема места за истински суживот, односно мултиполарност, већ само за победнике (њих) и поражене (остатак света).

Погоотово нису очекивали да ће се прихватити руски захтев за повлачење „свих америчких оружаних снага и наоружања распоређеног у централној и источној Европи, као и балтичким земљама“. А тешко да очекују да ће Американци прихватити и руски захтев да се „прекину испоруке оружја Украјини, да се повуче већ испоручено оружје, да сви западни инструктори морају да оду и да НАТО одустане од војних вежби са Украјином“.

Руски медвед се повукао у своју пећину почетком 1990-их, да лиже ране, и сам уљуљкан у приче о новом „златном добу“ демократије и слободне трговине, о „крају историје“ чак.

Најбољи амерички изданци послератног доба, попут Џорџа Кенана, и 50 бивших сенатора, официра, дипломата и професора су још 1997. године упозоравали да га не треба беспотребно чачкати, односно да није било ни сврсисходно ни паметно даље ширење НАТО-а ка истоку. Њихови апели су игнорисани.

Као и, десет година касније, Путинова упозорења дата у Минхену 2007, и позиви на нови општи безбедносни договор.

„Нико нас није слушао. Сада нас чујте,“ рекао је председник Путин једанаест година касније, 1. марта 2018. године, када је свету представио руско хиперсонично и друго оружје које нико други нема, што је и омогућило Русији да данас тако смирено и самоуверено комуницира са „најјачом војном алијансом коју је свет икад видео“.

А 21. фебруара 2022. је инструментализованим Украјинцима и њиховим западним покровитељима, односно хушкачима, руски председник поручио: „Ако желите декомунизацију, немамо ништа против, али немојте да то радите половично – спремни смо да покажемо како изгледа права декомунизација Украјине.“

То се очигледно не односи само на рушење споменика Лењину широм Украјине, већ и на његове границе. Руси, као и Срби, имају свој АВНОЈ, само што су Руси коначно решили да раскрсте са својим.

Изворник: <https://sveosrpskoj.com/komentari/pavic-rusija-nije-imala-drugog-izbora-nego-da-prizna-dnr-i-lnr/>

Душан Пророковић*

УКРАЈИНСКА КРИЗА – СТРАТЕГИЈА ПРОТИВ ТАКТИКЕ

Расправе о карактеру, узроцима и последицама ескалације украјинске кризе не јењавају, не губе нити на обиму, нити на интензитету. У Црној Гори су, чак, успеле да засене и деценијско полемисање о српском, црногорском, српско-црногорском и црногорско-српском. Иностраној публици то и неће деловати нешто посебно занимљиво, за домаће хроничаре ово је свакако епохална промена. Нова поларизација у целој Европи пројектује се по другачијој вертикали, ни балкански народи не остају мимо тога. Иначе, сама расправа често подсећа на сцене из култног филма Божицара Николића „Три карте за Холивуд“. Ја л’ си за Русе, ја л’ за Американце!? Овај феномен не везује се само за нашу, балканску, или српску, или црногорску, или српско-црногорску политичку чаршију. О не, никако! Та се појава детектује у континенталним размерама, заслужује придев европска у сваком погледу. Одозго надолу, најчешће из Брисела, свакодневно се шаљу поруке шта јесте, а шта није политичко коректно, уз пратеће прогнозе о скорашњој победи које би ваљда требало да мотивишу „партнере“. Последња у низу стиже од Урсуле фон дер Лајен, која процењује да је Русија пред банкротом, економским крахом, пада бруто друштвени производ, креће инфлација, незапосленост расте, млади напуштају земљу... Заборавила је да дода и раније изнете тезе пробраних аналитичара како се бесни олигарси спремају за подстицање демонстрација и политичког преврата. Оде Путин, само се још мало стрпите.

Појам „партнери“ заправо је еуфемизам за стари, прецизнији и ову прилику примеренији термин „вазали“. А ко то па пита периферне државице и државолике творевине шта јесте, а шта није исправно? Њихово је да прате. Вазали не служе да питају, да се са њима договора, нешто усаглашава, већ да одлуке прихватају и на оперативном плану прописано реализују. И да понављају мотивационе говоре. Уосталом, не пита више нико ништа ни ЕУ. За једно вече распала се спољна и безбедносна политика, која се и до те кобне фебруарске вечери „држала“ на климавим ногама. Спољна и безбедносна политика ЕУ дефинише се у Вашингтону. Нуђење образложења типа – морали смо то због евроинтеграција или европске солидарности, делује трагикомично, зато што у овим околностима указује на вазални статус једног периферног актера у односу на другог вазала, а не у односу на империју. ЕУ је без самосталне спољне и безбедносне политике вазал САД, а балканске државице и државолике творевине натоциљане да буду вазали ЕУ као америчког вазала. Тапшање по рамену на самитима НАТО наших председника, премијера, министара и мандатара ту ствар суштински не може изменити. Ескалација украјинске кризе, поред бројних других промена и потврда, доноси и „цементирање“ периферног статуса Балкана у односу на „колективни Запад“, треће-

* Др Душан Пророковић (1976), начелник Центра за евроазијске студије Института за међународну политику и привреду.

лигашког места свим „регионалним играчима“. Тужно и депресивно, али огољено до краја и у овом „ратном амбијенту“ болно истинито. Како то изгледа у случају Украјине описао је Жак Бо: „Мислим да су од самог почетка украјинског председника Владимира Зеленског увели у замку западни савезници. Американци и Британци никако нису желели мир у Украјини. Ово је план за слабљење Русије. Украјина заправо никога не занима, та држава је само оруђе за покушај слабљења Русије.“ Бивши швајцарски обавештајац са искуством рада са структурама НАТО и УН још додаје: „Ако се обрачунају са Русијом, онда ће Кина постати следећа жртва. Кинези знају за то. Зато не желе да одустану од својих односа са Русијом.“ Фон дер Лајенова још није одговорила, али несумњиво је да хоће: откуд Кинези знају шта је самостална спољна и безбедносна политика, лоше су они рачунције! Уз додатак на крају: Оде Путин, само да се још мало стрпимо!

Али, када се разгрне пропаганда и занемаре политички подобне вертикале конструисане да одржавају мотивисаност западног мњења на антируским позицијама, оно што се примећује након скоро два месеца трајања кризе какву свет одавно није доживео, уместо сцена из филма „Три карте за Холивуд“ јесу неке друге реалности.

Са једне стране, приметно је да су САД жртвовале стратегију зарад тактике. Са друге стране, приметно је да су у Москви решили да жртвују тактику зарад стратегије. Шта то значи у пракси и како ће се одразити на будућа дешавања? Жак Бо је сасвим у праву када тврди да на Западу „Украјина заправо никога не занима“. Целокупан „Пројекат Украјина“ припреман од друге половине последње деценије 20. века, а уведен у оперативну фазу од 2013. године, служи за слабљење Русије. Концептуално, о значају Украјине за слабљење Русије још давно је писао и Збигњев Бжежински. За њим потом и читав низ америчких и британских теоретичара, стратеголога и аналитичара. Једноставно, то представља део велике стратегије овладавања евроазијском континенталном масом, то је политички циљ. Међутим, са почетком руске операције нужно је дошло до поистовећивања политичког циља са војним циљем. Војни пораз Кијева значи и да је велика стратегија пропала, нема ништа од давно утврђеног политичког циља, те се предност даје тактици задржавања руског напредовања уз перманентно наоружавање украјинских снага, регуларних или паравојних свеједно. Ово одуговлачење спроводи се уз паралелно увођење санкција, проглашавање Русије отпадничком државом и деловање кроз међународне организације где год је то могуће, како би се Москва политички изоловала, економски изнуривала и политички дестабилизovala на унутрашњем и међународном плану. Без војног задржавања руског напредовања ни ове паралелне активности не могу донети неки велики резултат, пошто је познато и у теорији и у пракси да војна победа гарантује бољу преговарачку позицију и политичке бенефите.

Сасвим супротно, руски центри одлучивања очигледно су дали предност политичким циљевима у односу на војне, то јест војно напредовање само је део ширег (гео)политичког плана који се тиче обликовања мултиполарне структуре светског политичког система и нових правила игре унутар ње. Тактика,

распоређивање јединица на појединим правцима деловања уз употребу технике, маневри које заинтересована публика прати свакодневно, те у коначном и овладавање одређеним простором, у овој „утакмици“ јесте важно, али не и приоритетно, те због тога „фактор време“ нема пресудну улогу. Да ли ће се појединачне планиране војне акције завршити раније или касније, није од кључног значаја. Ова констатација захтева додатно образложење.

О потенцијалном „руском војном ангажману“ шпекулисало се дуго, пре свега у „западним кулоарима“ и „добро информисаним кружоцима“, све чешће је то почело још од јесени 2021. године. Русија је предложила САД договор о стратешком партнерству, након билатералног састанка два председника у Женеви чинило се да су „одшкринута врата“ за неки помак. Логично, за претпоставити је да се разговарало о свему, па и о могућим последицама неуспеха преговора и „затварању врата“. То је онај део који дипломате воле да описују уз фразу „упозорили смо другу страну“. Е сада, ако је друга, у овом случају америчка страна била упозорена да ће доћи до ескалације уколико не прекине са одређеним активностима у Украјини (а тих активности се нагомилало од 2013. године онолико, од лабораторија „чудне намене“ које су могуће служиле и производњи биолошког оружја, преко отвореног подржавања неонацистичких покрета до тога да је на последњој Минхенској безбедносној конференцији председник Владимир Зеленски наговестио „оживљавање“ војног нуклеарног програма за шта је „украјински систем“ имао ресурсе), онда је требало да израчуна евентуалне трошкове и користи од таквог расплета. Наивно је било веровати да ће Кремљ покретати једну такву колосалну акцију, са становишта међународне политике врло сложену и јако захтевну уз низ непознатих које нико живи није могао са великом поузданошћу предвидети, а са становишта унутрашње политике делимично и ризичну, са циљем да „ослободи“ територије ЛНР и ДНР. Наивно је било веровати и да ће то учинити како би Украјину „конфедерализовали“, уз инаугурисање неке нове власти. Наивно је било веровати и да се све ово чини како би се сада серијски проглашавале Херсонска, Николајевска, Харковска, Одеска и остале народне републике... Све је то наивно, због тога што су приликом рачунања евентуалних трошкова и користи од украјинске операције у Москви просто морали бити свесни шта их чека. Шта их чека већ је било и најављивано, баш од јесени 2021. године, могло се само то пописивати и квантификовати као мање или више вероватно. Зарад најављених огромних трошкова, нису се могли постављати „мали“ политички циљеви. Јер, било да су политички циљеви постављени као „мали“ или „велики“, трошкови за Русију, укључујући све виђено, од санкција, преко проглашавања Русије отпадничком државом до деловања колективног Запада кроз међународне организације где год је то могуће, како би се Москва политички изоловала, економски изнуривала и политички дестабилизovala на унутрашњем и међународном плану, свакако би остали исти. Политички циљеви зато су постављени „високо“, а у стратегији њиховог достизања Украјина је само средство, инструмент који се користи. Подразумева се, заинтересованост Русије и Руса за судбину Украјине и Украјинаца постоји, већина је и даље убеђена или да је то један народ који је политика трагично раздвојила, или да су то два братска најближа могућа народа истог корена.

Зато, за разлику од „западног става“, ова „украјинска ствар“ Русију итекако занима. Али, гледајући из угла тренутних дешавања и текућег односа снага у „међународној ацени“, Украјина је „послужила“ за сасвим другачију сврху.

На војном плану показало се како САД нису спремне да заштите своје вазале. Њихова војна моћ, иако огромна, корисна је за дисциплиновање Ирака, Авганистана, Либије или СР Југославије, али када је неопходно упустити се у директан оружани сукоб са Русијом, ту се повлаче. Компензација у виду дотурања наоружања украјинским снагама није довољна да би се ова слика променила. План да се од екстремистичких група створе герилске јединице које ће Русима приредити „нови Вијетнам“ такође је упитан због неколико разлога, а ни он неће променити овај закључак који постепено преовлађује у незападном делу света. НАТО је показао слабост и ту је крај.

На политичком плану показало се како је крајњи домет САД мобилисање чланица НАТО и ЕУ, уз придруживање Јапана и Аустралије као две регионалне силе (и још неколицине мањих земаља), и уз изостанак Турске као једне од најважнијих чланица НАТО. Није „међународна заједница изоловала Русију“ како то упорно понавља немачки канцелар, већ се међународна заједница поделила на мањински западни и већински незападни део приликом опредељивања како реаговати против Русије. Гласања у ГС УН слаба су утеха за неувођење санкција и неучествовање у мерама изолације Москве. На економском плану, последице су драматичније за европске државе, него за Русију, са тенденцијом да постану још горе у догледној будућности. Раст цена енергената, животних намирница, метала и распад дуго грађених дистрибутивних ланаца угрожава конкурентност европске економије и најављује драматична дешавања. Нису у бољој позицији ни САД, пошто је ескалација украјинске кризе искоришћена за почетак процеса дедоларизације глобалне економије. Руска стратегија је, дакле, усмерена ка радикалном и рапидном обарању потенцијала војне, политичке и економске моћи западног блока предвођеног Сједињеним Државама употребом низа инструмената (од енергената, преко житарица и спољнотрговинске размене у домаћим валутама, до врло динамичних и разгранатих дипломатских активности на билатералном нивоу захваљујући којима је осигурана отворена или прећутна подршка за имплементацију ове стратегије од стране важних центара моћи, укључујући чланице БРИКС-а и низа регионалних сила у различитим деловима света). У том контексту, војно напредовање на терену, брже или спорије, као и војни циљеви постављени у Украјини (било о којој опцији да се ради) нису кључни, пошто је предност дата политичким циљевима. Свакако, мана оваквог приступа је да би неуспех војне операције угрозио имплементацију стратегије и достизање политичких циљева. Али, имајући у виду досадашњи развој ситуације, десетковање украјинских снага (губици у опреми, апаратима, наоружању и људству су ненадокнадиви, украјинске снаге су практично остале без снага РВ и ПВО, морнарице, доброг дела механизовано – оклопних јединица и са непремостивим проблемима у снабдевању на тако великој територији и дугој линији фронта) и премоћ руске војске, та се ствар на крају крајева не би требала доводити у питање. Заправо, највећа опасност за задржавање војног напредовања тичала се подршке јавног

мњења таквом деловању и евентуалној демотивисаности официрског кадра и војника да у томе учествују. И ту се ваља вратити на изјаве Урсуле фон дер Лајен и америчку тактику. Оде Путин, само се још мало стрпите.

Испоставило се, међутим, да је Путин консолидовао сопствени рејтинг у јавном мњењу, овакву подршку одавно није имао, да је мотивисаност за наставак војног напредовања већа него на почетку операције, као и да се америчко давање предности тактици на средњи рок може показати кобном грешком и пропустом у планирању који ће зауставити даљу имплементацију велике стратегије, инициране још за ваката Збигњева Бжежинског. То што ће вазали наставити са хорским понављањем о томе шта је политички коректно, те тако покушавати више да се допадне ономе који се у западном блоку и даље за све пита, неће променити реалност. Напротив, утицаће да се самозаваравање настави, а лоше сагледавање шта нам ескалација украјинске кризе у глобалним размерама доноси продужи. Ово није филм, није ни изјашњавање по принципу „ја л’ си за Русе, ја л’ за Американце“, већ (гео)политички земљотрес који реконфигурише до сада познате међународне односе, мења релативни однос потенцијала моћи између кључних актера и из корена трансформише свет у каквом смо до сада живели.

Изворник: Објављено 22. априла 2022. године на порталу IN4S

Миломир Степић*

ПРОМЕНА ГРАНИЦА КАО РУСКО-УКРАЈИНСКИ ЕПИЛОГ: БАЛКАНСКА ДИМЕНЗИЈА

Када је у жеку разобручене униполарне америчке доминације у Паризу 1997. изашла обимом невелика књига необичног наслова *Геополитика хаоса* Игнасиа Рамонеа, а већ 1998. је на српском језику објавио тадашњи београдски Институт за геополитичке студије у преводу проф. др Андреје Милетића, многи су помислили да аутор није у праву, да претерује и да је речени хаос само изолована, ендемска балканска геополитичка појава и да се та „болест“ неће раширити. Показало се да то није добра процена. Геополитички аксиом наставиће да важи – оно што се „тестира“ на Балкану захватиће читав свет. Украјинска криза је очигледан пример.

„Бордеринг“ – нужна последица смене поредака

Крајњи исход руско-америчког оружаног сукоба у украјинској арени на просторствима Велике источноевропске равнице, тј. резултат свеобухватног судара гиганата на глобалном плану, још увек се не зна, али се са великом вероватноћом наслућује. Нарочито онај непосредан и краткорочан, мада се види да ће и онај посредан и дугорочан – а сигурно за будућност света важнији – донети епохалне, планетарне промене.

Очигледно је да се суштински нису променили нити узроци, нити смисао, нити последице рата – надметање за природне ресурсе, комуникацијске правце и чворове, преобликовање идентитета људских заједница и њихових простора, редефинисање геополитичких односа, политичко-територијално прекомпоновање и промена граница. У ствари, промена граница је симбол и парадигма, али и очигледан, конкретан, материјални показатељ свих наведених промена, успеха или неуспеха зараћених страна.

Прекомпоновање, које спада у укупно бављење границама (бордеринг, *sic!*), значи редефинисање припадности простора и свих његових вредности – и у квалитативном и у квантитативном смислу – у односу на претходну, предратну, тј. представља једну врсту победничког плена.

Ако могу да се мењају украјинске границе, могу и друге

У оптицај све отвореније улази теза да се границе Украјине морају мењати. То ће бити она на терену видљива манифестација надмоћи Русије. Истовремено, биће то цена коју је Запад спреман да плати како би отупео оштрицу руске реконкисте, стопирао њену иницијативу, разводњио успехе

* Проф. др Миломир Степић (1959), научни саветник Института за политичке студије.

на фронту, релативизовао фактичко стање на терену, увукао је у унапред бесплодне преговоре и труле компромисе, те јој локализовао циљеве како би „купио време“, консолидовао се и пронашао ефикасан начин да се супротистави прерасподели моћи евроазијских и глобалних размера.

А Украјина је, подсетимо се, најпространија (искључиво) европска земља. Ако промена граница постаје могућа у њеном случају, зашто не би могла и у другим, па и у европским? Европа је препуна арбитарно повучених, вештачких, нелогичних, неприродних, неконсеквентних, дискордантних и неетничких граница, са примиреним или активним конфликтним потенцијалом – од Сувалки коридора, до подељене Ирске.

„Ефекат домина“, који је покренут онемогућавањем Запада да цивилизацијски, геополитички и геоекономски „киднапује“ Украјину у комунистичким границама, прети да се пренесе на прибалтичке републике, Закавказје, Молдавију, Румунију, Бугарску, Србију, БиХ, Северну Македонију, Албанију, Црну Гору, Хрватску, Словенију... И на њихове наслеђене, дискутабилне границе. Нарочито оне титоистичко-бадентеровске у постјугословенском простору.

Балкански геополитички вектор – питање интереса и кредибилитета Русије

У супротном – ако се Русија заустави у Украјини необављеног или само половино обављеног посла, не само ради предаха и тактички, већ дугорочно и стратешки – онда она и не заслужује да буде велика сила. Штавише, у том случају може бити и сама распарчана неким новим границама на ненаслутиво велики број државоида, што ће у питање довести и само њено постојање. Стога она нема избора у ономе што је очигледно започела – да проширивањем западног периметра не само оствари сопствену непосредну безбедност, већ и дуж неколико геополитичких вектора успостави своју неокласичну интересну сферу. Један од тих вектора свакако је балкански.

Али, ту ће наићи не само на „бедем“ окоштале атлантистичке структуре у виду карикатуралних, али ипак формалних чланица НАТО-а и ЕУ, већ и на геополитички утилитарно зацементиран принцип дезинтеграције Југославије и диктиране границе које својом недодирљивошћу чине Балкан нестабилним, латентно запаљивим „регионом-барутаном“. Ако намерава да оствари много крупнији, суштински геополитички циљ – да САД потисне са запада Евроазије и уклони његов трансатлантски макро-мостобран – неопходан (међу)корак јесте да демонтира затечену „балканску архитектуру“, те да то „овери“ трасирањем нових постјугословенских граница.

Има ли Русија за тај подухват тренутно довољно моћи, да ли су јој то приоритети, колико се то уклапа у њене дугорочне циљеве и има ли „кондиције“ за борбу са садашњим атлантистичким, а у будућности можда и са евроазијским конкурентима? И да ли, уопште, Русија у укључивању већег дела или читавог Балкана у сопствену сферу интереса види тај регион као једног од битних стожера своје будуће улоге велике силе – једног од актера мултиполарног, а потом

и необиполарног система? Рачуна ли она на све стрмију криву деклинизма Запада, коме ће неупоредиво важније бити да сачува своје језгро него да се исцрпљује у надметању за неки регион на југу „Међуевропе“? Не види ли Русија у томе прилику за промену геополитичке структуре Балкана и његових унутрашњих граница као предуслов демонтирања западног, а повратка свог утицаја? Шта би, у том контексту, требало да учини српски чинилац?

Представити реконфигурацију постјугословенског простора логичном, потребном и остваривом

Постјугословенске границе бивших федералних јединица, а сада међународно признатих држава, Запад је силом своје униполарне надмоћи наметнуо према титоистичко-бадентеровском псеудопринципу и већ више од три деценије све чини да их учини неупитним. Стога српским политичким номенклатурама и јавности треба стално аргументовано образлагати да ниједне, па ни те границе нису вечне, указивати на оправданост ревизије принципа дезинтеграције Југославије, упозоравати да је то било у служби фрагментације и сажимања српског простора, те дугорочног, стратешког расрбљивања Балкана.

Сходно томе, неопходно је апострофирати ноторну чињеницу: да се под окриљем Запада, а нарочито у контексту његове опадајуће моћи, те усисани у римокатоличко-протестантски цивилизацијски и таласократски геополитички идентитет, као и чланством у организацијама које је он основао и у оквиру америчког униполарног поретка који је на издисају – *не може* на прави начин, позитивно и у српском интересу решити српско питање. Управо дијаметрално супротно томе: шанса за то постоји само у преобликованим односима који се називу у крупним последицама оружаног сукоба у Украјини.

Јер: шта је алтернатива тој промени? Геополитички status quo? Да ли то значи:

- да геополитичка реалност остане таква да српски Heartland на Балкану остане опкољен инсталираним бројним *антисрбијама* које чине непријатељски ланац балканског Rimland-а, тј. и даље у смртном стиску регионалне „стратегије анаконде“?
- да се Срби, помирили са наметнутим границама, трајно одрекну идентитетски немерљиво важног јужног дела Старе Србије проглашеног за Северну Македонију, са све аутокефалијом и томосом поклоњеним тамошњим расколницима?
- да се корак-по-корак привикну да оно што носи еуфемистички назив „административна линија“ постане прави ампутациони рез који од Србије одваја њено цивилизацијско и државотворно срце (при томе још и пребогато природним ресурсима) како би се формирала претећа Велика Албанија?
- да се, ако се већ одрекну Косова и Метохије, сутра лакше ратосиљају, поделе и разграниче са Бујановачко-прешевским крајем, Рашком облашћу, Војводином, Неготинском Крајином, Мачвом, Стигом...?

- да ли то значи да отпишу Босну и Херцеговину – „Светог Саве дедовину“ – првенствено да „пусте низ воду“ Републику Српску, ионако угрожену унитарним тежњама Сарајева и са западним „крилом“ у агресивном хрватско-муслиманском окружењу, а уз то и под сталним „Дамокловим мачем“ који прети пресецањем у Брчком, „пупчанику“ Коридора, Козлучком и Оглевевском сужењу, Мркоњићком „врату“...?
- да забораве новомученичку Републику Српску Крајину и тиме прећутно потврде да се исплати (нео)ушастшки србоцид на Банији, Кордуну, Лици, Славонији, Срему, Барањи, Северној Далмацији?
- да се трајно одрекну излаза на море и тако остану „хендикепирана земља“ којој у свакој иоле напетивој светској или регионалној ситуацији може бити блокадом онемогућена комуникација – од увоза и извоза хране, лекова, сировина, енергената и оружја, до дипломатских посета?

Да ли наведено значи задржати геополитички status quo који оваплоћују садашње границе?

Или ће Срби коначно почети да се ослобађају „синдрома“ који је важио и у неколико сличним геополитичким приликама пре више од једног столећа: да не смеју да траже ни најосновнија права, нити да се залажу за елементарне националне интересе јер „Србија је [била] опкољена земља, а Срби ухапшен народ“ (Ј. Цвијић)? Неопходно ће бити да Срби у својој колективној геополитичкој култури почну да негују стратешко промишљање о потреби редефинисања граница и припреми за коришћење прилике која се указује у праскозорје које ће се појавити са Истока? Инхибирани фрустрацијама из недавне прошлости, а још увек мамурни од опијености титоизмом, они ће тешко препознати долазак повољне историјске прилике.

А Руси одавно узимају ствар у своје руке и креирају нову геополитичку сцену. О Кинезима да се и не говори. С друге стране, Американци схватају да им је империја на заласку и жртвујући вазале повлаче се са њене периферије. Србима долази тренутак да недвосмислено одлуче шта хоће, да то активно припремају и конкретизују, те да презентују великим силама које ће уређивати свет у будућности. *Морају да траже да би им се дало.*

(Излагање за округлим столом „Српска и Србија у позадини глобалног сукоба у Украјини“, који је у организацији портала Све о Српској, Представништва Републике Српске у Србији и портала Факти, одржан у Прес-центру УНС-а у Београду, 30. јуна 2022. године)

Слободан Антонић*

НАРОД ЈЕ НА СТРАНИ РУСИЈЕ

Истраживања јавног мњења показују да су грађани Србије листом против увођења санкција Русији.

Када су Ђорђе Вукадиновић и НСПМ, још у мају 2022, изашли с подацима да је преко 80 одсто грађана Србије против санкција Русији, против уласка у НАТО и против давања Косова зарад уласка у ЕУ, многи су скочили и рекли – „То су надуване цифре!“ и „Немогуће је да је то тачно!“.

Међутим, још три истраживања, од који је једно рађено непосредно пре, а два одмах после Ђорђевог истраживања – дала су исти или сличан резултат. При томе, треба нагласити да су сва три истраживања долазила од агенција за које би тешко могло да се каже не само да су „проруске“, већ чак и да су „про-српске“ – по речнику наше другосрбијанштине.

Да подсетим, по истраживању НСПМ, против санкција Русији било је 82 одсто грађана Србије, за увођење санкција 7 посто, док 11 одсто није имало став³⁴. Ако, дакле, одбијемо ове који немају мишљење, то је статистички преко 90% људи, међу изјашњенима, који су против санкција Русији. А то је фактички – једнодушност!

Непосредно пре Ђорђевог, урађено је истраживање тзв. Института за европске послове. Кажем таквозваног, јер то није никакав институт, него невладина организација, коју води Лео Бешири. Он је добио резултат, такође сличан Ђорђевом, по коме је 76 одсто грађана Србије против санкција Русији, а 76 одсто испитаника тврдило је да нам је Русија пријатељ³⁵.

Недељу дана после истраживања НСПМ, објављено је још једна сондажа – Демостатова. Она је показала да је 71 одсто испитаника против санкција Русији, да чак 21 одсто грађана Србије сматра да наша земља треба да стане јасно и гласно на страну Русије, а чак 50 одсто њих сматра да Србија не треба да се придружи антируском табору ЕУ/НАТО земаља чак и по цену санкција и несташица – односно, свега што подсећа на деведесете године³⁶.

Ово је веома важан налаз, јер код нас другосрбијански политичари и пропагандисти непрекидно настоје да заплаше грађане Србије „враћањем у деведесете“, које ће се тобоже десити ако нешто не урадимо што је по вољи Брисела

* Проф. др Слободан Антонић (1959), редовни професор Одељења за социологију Филозофског факултета Универзитета у Београду

34 Представљање истраживања јавног мњења НСПМ - „ЕУ, НАТО, КиМ, рат у Украјини и санкције Русији“: За увођење санкција Русији 6,9%, против 82,1%, *НСПМ*, 23. мај 2022. <http://www.nspm.rs/hronika/nspm-konferencija-za-novinare-u-medija-centru-predstavlanje-istrasivanja-javnog-mnjenja-nove-srpske-politicke-misli-eu-nato-kim-rat-u-ukrajini-i-sankcije-rusiji.html>

35 Истраживање: Већина грађана Србије против санкција Русији, *Glas Amerike*, 13. април 2022. <https://www.glasamerike.net/a/6527537.html>

36 Презентација истраживања: Предизборно мњење грађана Србије – mart 2022. <https://demostat.rs/sr/vesti/istrasivanja/prezentacija-istrasivanja-predizbornog-mnjenja-gradana-srbije-mart-2022/1453>

или Вашингтона. Дакле, и поред тог застрашивања, видимо огроман проценат оних који остају при чврстом ставу да Русији не треба уводити санкције чак и по цену „повратка у деведесете“.

И треће истраживање, објављено два дана пре Демостатовог, а које је урадила ЦРТА, показало је да 72 одсто испитаника сматра да су за рат у Украјини криви Запад и Украјина, 72 одсто сматра да је Русија морала да интервенише због ширења НАТО-а на исток, а чак 83 одсто испитаника било је против санкција Русији – што је већи проценат него код Вукадиновића³⁷.

Дакле, ово прво истраживање НСПМ, које је било дочекано на нож, показало се као релевантно и тачно! У том светлу, онда, ваља посматрати и истраживање НСПМ чији су резултати саопштени 1. новембра³⁸. У односу на прво њихово истраживање прошло је пола године, при чему су, у међувремену, и поједини провладини медији о рату у Украјини почели да извештавају амбивалентно, преносећи често украјинску пропаганду и дезинформације НАТО стране (рецимо, *Српски шелејраф*³⁹).

Међутим, и ово последње истраживање НСПМ показало је да је 81 одсто грађана Србије против санкција Русији, 83 одсто је против чланства Србије у НАТО (само 4 одсто је за улазак у НАТО!), а чак 80 одсто испитаника је против уласка у ЕУ ако то мора бити плаћено давањем Косова заузврат⁴⁰.

Очигледно, имамо посла с јасним и чврстим опредељењем наших грађана, импресивним по уделу у бирачком телу, што политичари неминовно морају да узимају у обзир код доношења одлука. Јер, када као државник или политичар доносите одлуке, морате да водите рачуна какав је став грађана Србије – не само зато што вам следе неки избори, већ зато што је то ваљда нормално у демократском поретку.

Истина, постоји и једно недавно истраживање, које је представљено тако да, по њему, „увођење санкција Русији не би подржало 64 одсто грађана Србије док је 16 одсто испитаника за усаглашавање са ЕУ по том питању“ – односно за увођење санкција⁴¹. То је дупло већи удео испитаника који је за увођење санкција него у истраживању НСПМ (где је било 8 посто).

37 Mihaela Šljukić Bandović: Većina želi autoritarnog lidera i savez sa Rusijom, najmanja podrška EU, 28. 5. 2022. <https://www.istinomer.rs/analize/analize-analize/vecina-zeli-autoritarnog-lidera-i-savez-sa-rusijom-najmanja-podrska-eu/>

38 Представљени резултати истраживања НСПМ «Србија – јесен 2022»: Ђорђе Вукадиновић – Разлика између присталица и противника уласка у ЕУ порасла на 14 одсто у корист евраскептика. Националне и „десне“ странке у порасту, НСПМ, 03. новембар 2022. <http://www.nspm.rs/hronika/predstavljени-rezultati-istraživanja-nspm-srbija-jesen-2022-djordje-vukadinovic-razlika-izmedju-pristalica-i-protivnika-ulaska-u-eu-porasla-na-14-odsto-u-korist-evroskeptika.-nacionalne-i-desne-stranke-u-blagom-porastu.html>

39 Marija Vučić, Milica Ljubičić, Vesna Radojević: Analiza 4.000 tekstova domaćih medija o ratu u Ukrajini: Dominacija proruskog narativa, 31. 10. 2022. <https://www.raskrikavanje.rs/page.php?id=Analiza-4-000-tekstova-domacih-medija-o-ratu-u-Ukrajini-Dominacija-proruskog-narativa-1097>

40 Представљени резултати истраживања НСПМ «Србија – јесен 2022», *истито*.

41 Istraživanje: Skoro dve trećine građana Srbije protiv uvođenja sankcija Rusiji, *Danas*, 25. 10. 2022. <https://www.danas.rs/vesti/drustvo/istraživanje-skoro-dve-trecine-gradjana-srbije-protiv-uvodjenja-sankcija-rusiji/>

Одмах да кажем, нисам видео оригинално истраживање, али по репутацији дотичне агенције да поставља сугестивна питања – о чему сам већ писао⁴² – не бих се смео заклети да овај резултат није добијен тако што су испитаницима, поводом увођења санкција, понуђена два одговора: 1) „не“, и 2) „да, да бисмо се ускладили са политиком ЕУ“. Тиме се на некоректан начин повећава удео оних који су за увођење санкција. Но, чак и уз то, опет је добијено да је две трећине грађана Србије против санкција Русији.

Наравно, наши овдашњи компрадорски медији настоје да овако јасно и чврсто опредељење грађана Србије некако амортизују, забашуре и омаловаже.

Прва тактика је да кажете – то није тачно. Али, видели смо да и њихове агенције добијају исте или сличне резултате, тако да ова тактика није баш особито успешна.

Друга тактика је да кажете – то је све резултат доминације руске пропаганде у Србији. У доминацију руске пропаганде овде могу да верују само они који протеклих двадесетак година нису живели у Србији, него су пали директно с Марса. Јер, само једна америчка агенција (USAID), према сопственим подацима, у медије Србије и у овдашње НВО, од 2001. до 2019, уложила је 140 милиона долара!⁴³

Не знам да ли су Руси, у истом раздобљу, уложили овде и један једини долар у наше медије и НВО. Али, тврдити да је овакво опредељење српског јавног мњења резултат „малигне руске пропаганде“ – то је стварно у најмању руку дрско и представља отворено лагање.

И трећи аргумент, трећа тактика, јесте да се каже: „Па, зар ћемо ми да слушамо шта мисле људи који су, најчешће, необразовани – и неинформисани? Да питате ђаке да ли треба избацити математику, 80 одсто би то тражило. Па, нећемо ваљда да и њих за такве ствари слушамо?“

Природа овог аргумента је више него јасна. Наши грађани ту се третирају као некакви малолетници, којима ваљда треба старатељ – а тај старатељ је, дакако, наша компрадорска, другосрбијанска каста. Но, ми нисмо никакви прваци, па да о свету око нас слабо шта знамо. Наш народ, када су у питању санкције и политика Вашингтона и Брисела, има непосредно историјско искуство.

Србија је прошла кроз све то кроз шта сада пролази Русија – санкције, медијску манипулацију, пропагандни шиболет, дехуманизацију целог народа и његове културе... Овај народ се тога веома добро сећа, ми старији смо то доживели, а ови млађи су чули од родитеља како је то било. Србима, дакле, не треба никаква руска пропаганда да препознају у овој ситуацији на чијој страни је правда, а на чијој кривда. А Србима још мање треба некакав старатељ који ће уместо њих да одлучује.

⁴² Слободан Антонић: Истраживање или манипулација – швиндлерај плус, *НСПМ*, 07. јул 2015. <http://www.nspm.rs/kolumne-slobodana-antonica/istrazivanje-ili-manipulacija-svindleraj-plus.html>

⁴³ Dušan Komarčević: Међународне организације odbacuju navode premijerke da finansiraju proteste u Srbiji, *Radio Slobodna Evropa*, 27. januar 2022. <https://www.slobodnaevropa.org/a/srbija-medjunarodne-organizacije-finansiranje-protesti/31672876.html>

Дакле, мишљење народа мора да се поштује, поготово ако хоћемо да будемо демократско друштво. Врло често наши аутоколонијални пропагандисти Путинову Русију означавају као ауторитарно, тоталитарно друштво, које не води рачуна о демократској вољи народа. Али, пазите сад, исти ти компардорски пропагандисти у случају Србије, када постоји једна врста народне једнодушности, односно јасно изражене воље да се не уведе санкције Русији, хладнокрвно и, рекао бих, безобразно из шешира извлаче аргументе који су отворено антидемократски, ауторитарни и апсолутно неприхватљиви.

Отуда је поштовање воље грађана Србије, воље српског народа, срж политике која жели да буде истински демократска – што ће рећи народна и правдољубива. Ко то не жели, нека на неком другом месту, у некој другој земљи – ако то може и ако му то дозволе – прави своје приватне затворе, и своје приватне концентрационе логоре. А Србе и Србију да оставите на миру.

(Излагање на Првом округлом столу Српско-руског братства «Србија, Русија и рађање новог света», 10. новембра 2022. године.)

Владимир Кршљанин*

НАТО, ФАШИЗАМ И НОВИ СВЕТ

I

Договарајући његов наступ као сведока одбране Слободана Милошевића у Хагу, питао сам 2004. у Београду адмирала Елмара Шмелинга, шефа контраобавештајне службе Бундесвера 1982–83. (који је у том својству сваке недеље учествовао на састанцима шефова свих тајних служби са канцеларом, па је отуда знао целину западне политике), како је могуће да се почетком 90-их догоди тако велики заокрет у политици Запада према Југославији, са којом је Запад до тада одржавао одличне односе.

Елмар ми је објаснио да су ти „одлични односи“ били само на јавном политичком нивоу, док се на нивоу тајних служби и специјалног рата, тај однос није нимало разликовао од односа према земљама Источног блока, штавише, на западу су „гајене“ емигрантске фашистичке и квислиншке групе и организације из ових земаља, да би биле употребљене у погодном тренутку.

Напустивши службу 1990. са искреним уверењем да учешће у оваквој англоамеричкој политици није у немачком интересу, Елмар је постао познати антиратни активиста и борац против западног милитаризма и агресивне политике НАТО-а. У својој земљи је лишен пензије и свих привилегија, осуђиван и маргинализован. Преминуо је тихо 1. марта прошле године. Његово сведочење у Хагу се није догодило, јер је НАТО трибунал 11. марта 2006. убио Слободана Милошевића. Извештај трибунала о његовој смрти Русија је одбила да прихвати.

Али учешће фашиста, терориста и исламских екстремиста у разбијању Југославије и у ратовима у бившим совјетским републикама под покровитељством НАТО-а се јесте догодило.

Савремена Европа и актуелно међународно право постоје захваљујући победи над фашизмом, у којој је Русија имала највећу, а Србија велику улогу.

Зато код нас постоји нулта толеранција према фашизму и нацизму. И сматрамо да тако мора бити у читавом свету.

На српску борбу против фашизма НАТО је одговорио злочином против мира – агресијом 1999, јединим ратом који је читав НАТО водио у својој историји и највећим (некажњеним) злочином против Европе после Другог светског рата.

Иако је одолела војној агресији НАТО-а и његових фашистичких помагача, Србија је на 12 година покорена „обојеном револуцијом“ – хибридном ратном операцијом НАТО. Тиме је уклоњено једино жариште отпора у Источној Европи и НАТО се убрзо проширио на све преостале земље и појачао субверзивно деловање у бившим совјетским републикама.

* Владимир Кршљанин (1960), амбасадор у МСП Србије, књижевник, научни радник и политичар.

Сви новоизабрани амерички председници од 1950. до 1990. давали су ритуалну изјаву: „САД гарантују независност Југославије“. А онда је та изјава одједном нестала и појавила се слична: „САД гарантују независност Украјине“. Да је Украјина највећа темпирана бомба у „НАТО Европи“ знало се од самог почетка. Али, због њене величине и ефеката које је Западу немогуће контролисати, надао сам се (и не само ја), да никада неће бити детонирана.

Ипак, то се догодило 2014, вероватно као очајнички одговор на стратешки преокрет, који се, успоном Русије и Кине, догодио у свету. Фашисти су у Украјини, после крваве „обојене револуције“ у присуству Викторије Нуланд, уведени у власт. Русија је осам година стрпљиво настојала да спречи најгоре, Запад је жмурио, а фашисти су убили 14.000 цивила.

У Вашингтону је сада на власти иста екипа као 2014. Одбијање од стране САД и НАТО озбиљних преговора о гаранцијама безбедности, њихово растуће присуство у Украјини и растуће испоруке оружја, медијска кампања Запада протов Русије и претње заузимања Донбаса „по хрватском сценарију“ и производње нуклеарног оружја у Украјини, нагнали су Русију на специјалну војну операцију са два циља: демилитаризација и денацификација Украјине. Украјина је дакле постала жртва НАТО, као некада Југославија. И то уз очекивано безгранично лицемерје. Фашисти који убијају Србе и Русе су „борци за слободу“, Срби и Руси који се бране од фашиста су „агресори“ и „чудовишта“, а НАТО је „добронамерни одбрамбени савез“ који спроводи „хуманитарне интервенције“.

НАТО галама и „санкције“ су и 90-их против Срба, и сада против Руса, огромни. Ипак, сада су већи него икад, претворили су се у хистерију. Јер НАТО зна да Русе не може да победи. И да је већ наступио Нови свет, који предводе Русија и Кина, а који је иницирала Србија. Свет у коме нема места за фашизам, тероризам и „обојене револуције“. Правичан мултиполарни систем. Заједница заједничке судбине човечанства. Свет сарадње, а не конфронтације.

II

И видјех небо отворено, и ње, коњ бијели, и Онај који сједи на њему зове се Вјерни и Истинити, и њо њравди суди и раиције; (Откр. 19.11)

И видјех анђела њдје силази с неба, (...) и ухвати аждају, сѣтару змију, која је љаво и сашана, и свеза је на хиљаду љодина, (...) и баци је у бездан, и закључа и заиџаиши над њом, да више не вара народе, (Откр. 20.1-3)

Блажен је и свети онај који има удјела у љрвом васкрсењу; над њима друија смрт̄ нема власти, не љо ће биѣи свешѣеници Боју и Христ̄у, и цароваће с Њим хиљаду љодина. (Откр. 20.6)

Други Косовски бој се догодио 610 година после првог, 1999, када је Србија одолела агресиви 19 чланица НАТО-а. Моћни НАТО је разбио Југославију, водио најпре прокси, а затим и отворени рат против РС, РСК и СРЈ – делова

историјске Србије, али није успео да победи у овом свом првом рату и то је био наговештај његовог краја. Косовски завет је потврђен.

Када је, увече 24. марта 1999, започела НАТО агресија, ми дипломати смо осећали велику одговорност и нелагодност. Наиме, ратни план, документ који се чувао у сефовима, у нади да никад неће бити примењен, предвиђао је као први, обавезни корак у одговору на агресију – прекид дипломатских односа са државом агресором. Али како сада прекинути дипломатске односе са 19 земаља, са већином Европе? Била је општа прећутна процена да би то по нас било лоше.

Ујутру 25. марта, на проширеном колегијуму савезног министра, сви су због тога били нерасположени и углавном су ћутали. Јавио сам се и рекао да се суштина одредбе мора испоштовати и да нас та суштина обавезује да прекинемо дипломатске односе бар са водећим државама НАТО, које су и најодговорније: САД, Великом Британијом, Немачком и Француском. Савезни министар Јовановић је предлог пренео председнику Милошевићу и већ у 15 часова Радио Београд је објавио да је Савезна Влада донела одлуку о прекиду дипломатских односа са ове четири државе.

После страшног Косовског боја, бомбардовања и рушења земље, Кошара и Паштрика, Србија је одолела и показала да је дух моћнији од технике, а љубав од мржње. Русија и Кина су се пробудиле. Окружни суд у Београду је првостепеном пресудом осудио челнике четири државе и НАТО за ратне злочине, на најтеже казне. По окончању агресије, почео је процес постепене обнове дипломатских односа.

Оружани рат НАТО-а против нас завршен је 10. јуна 1999, али хибридни још траје. Он је НАТО-у донео велики успех 5. октобра 2000. Дипломатски односи са четири државе су тренутно обновљени, мимо сваке процедуре, пресуда Окружног суда је укинута, НАТО се уселио у министарство одбране, уништавање наше војске и привреде је настављено, а Резолуција 1244, за чије спровођење је војно одговоран управо НАТО, од почетка се спроводи селективно, непотпуно и често крши. Као епилог Другог Косовског боја, Слободан Милошевић је пострадао у Хагу. „Слободан Милошевић је записао себе у књигу вјечног живота и у памћење неизбрисивим словима. Његов живот и животну дјело су били у духу великомученика косовског Лазара. Видовданско и лазаровско је житије и крај житија Слободана Милошевића“ – рекао је блаженопочивши митрополит Амфилохије.

Србија је 2012. почела да обнавља своју сувереност, економску и моралну снагу. Не дирајући у достигнути ниво односа са Западом, успоставила је савезничке односе са Русијом и Кином.

Са истим искушењима као некад Србија, суочава се данас Русија у Украјини. НАТО је против ње организовао прокси рат, чију је ескалацију Русија предухитрила специјалном војном операцијом. САД и НАТО су водили мноштво неупоредиво суровијих ратова, на које човечанство никад није реаговало тако бесно и обесно, као што данас „колективни Запад“, односно САД и њихови вазали реагују на руску војну акцију. Запад не сме да Русији узврати

војно, али се на удару његове обесне и очајничке одмазде нашао – читав свет! А Русија, следећи Христов пут, ратује и за наше спасење и за спасење света!

Не само да непрестаним испорукама оружја Украјини, Запад настоји да се прокси рат води што дуже, „до последњег Украјинца“, већ се поремећаји економских, монетарних, безбедносних и медијских односа у свету, претварају у прави Армагедон, у коме Запад и НАТО, не жалећи животе људи ма где били, покушава да сачува свој злочиначки примат и бар ослаби и уздрма, а ако је могуће и уништи Русију и Кину. Механизми сатанизације Србије, сада се употребљавају против њих. У свом бесомучном одступању од истине, правде и међународног права, Запад свима изгледа одвратно и гротескно. Таквом монструму се не смеју чинити уступци – ако му дате прст, одгришће вам целу руку.

Од нових претњи, уцена и ратних гестова није поштеђена ни историјска Србија (укључујући Републику Српску, Црну Гору, Косово и Метохију). Британци воде хајку на Додика и испоручују „Цавелине“ Куртију, подсећајући нас да су дипломатски односи са њима и САД прерано обновљени. Куртија је ових дана походио и Весли Кларк. Као минимум, ветерану НАТО агресије Стјуарту Пичу би требало објаснити да је пао на испиту и да овде више не долази. О врло скорој пропасти текућег англосаксонског глобалног гангстеризма и њихове „империје лажи“ сведоче и ове бројке: Бајдена данас подржава само 33% Американаца, док 57% Британаца тражи да Џонсон поднесе оставку!

Наши нови приоритети морају бити духовни и животни, а не географски. ЕУ је данас учесник рата против слободног света. Сем тога, у интересу Србије, треба да убрзано јачамо економске и друге везе не само са Русијом и Кином, већ са свим слободним земљама, које не желе да се покоре западном диктату и уценама, а такве земље данас чине 80% човечанства!

Запад хоће да спречи Нови свет, који је већ настао. Нови свет, који предводе Русија и Кина, а који је иницирала Србија. Ако се не поколебамо у вери, Армагедонска битка која се сада води, има неминован исход. А онда следи хиљаду година Новог света. Праведни мултиполарни систем. Заједница заједничке судбине човечанства. Прво васкрсење!

III

Под појмом Нови свет подразумевамо нову епоху историје човечанства, која започиње, у којој улогу предводника или најутицајнијих фактора имају Русија и Кина, а коју је иницирала Србија, својим принципијелним отпором западној агресији и деструкцији.

То је уједно и крај многовековне светске доминације колективног Запада, и у политичком и у цивилизацијском смислу.

Западом управљају најбогатији појединци, а Русијом и Кином људи вођени духовно-моралним вредностима и начелима.

С обзиром на православно утемељење Русије, Нови свет је и оваплоћење Новог завета.

У документу усвојеном на њиховом самиту у Пекингу 4. фебруара 2022, Путин и Си су светске односе у новој епохи ближе описали са два равноправна израза, руским „праведни мултиполарни систем“ и кинеским „заједница заједничке судбине човечанства“.

Дакле, сарадња и заједништво доминирају над конфронтацијом и индивидуализмом, љубав над мржњом, добро над злом. То су предуслови за успешно стваралаштво. И зато је војно-политичка и економска моћ Русије и Кине већа од западне, и зато је Нови свет бољи од старог.

Имајући у виду да је људско стваралаштво колективни чин, који подразумева сарадњу, и да је оно фактор напретка, за разлику од западне деструкције, морамо се запитати како то да државе које промовишу предуслове за стваралаштво, постају доминантне у свету тек данас?

Проблем је човеков дефект у спознаји добра и зла. Наиме, иако су стваралачке могућности разумног човека неограничене и тиме он превазилази све живо и постаје сарадник или саучесник Бога у демијургији, разумни човек је нажалост у стању да превазиђе све живо и у чињењу зла, обмани, насиљу и убиству у односу на припаднике своје врсте, што животиње нису у стању.

Једини могући регулатор, који опште добро (и неприкосновеност људског живота и стваралаштво и сарадњу) уздиже, а зло (и убиства и деструкцију и конфликте) сузбија и маргинализује, јесте систем духовно-моралних вредности који носе вера и цивилизација. На Западу су вера (јерес) и (анти) цивилизација прилагођене „коезистенцији“ добра и зла, односно општој контаминацији човечанства злом и његовој доминацији.

Знамо да је било много стваралаштва и на Западу, али оно није било главни извор западне моћи, већ злоупотреба људских слабости. Од похлепе, апсолутизације приватне својине и свеопштег утицаја сопственог капитала, преко проституције и порнографије, конзумеризма, наркоманије, до ЛГБТ и „гендерне равноправности“. Односно, Запад је владао помоћу зла – ратова, пљачке, освајања, колонизације, конфронтације и индивидуализма, обмане, насиља и убиства. Од времена Јулијана Апостате врховни принцип западних властодржаца је древно гесло „завади па владај“. И зато имамо хиљаде година континуитета владалаца огрезлих у злочину, који имају два покретачка мотива – сачувати злочином освојену власт и – избећи казну. Похлепа је ту споредни мотив – она је само једно од средстава за манипулисање масама на бази људских слабости.

Та два мотива доводе и до тога да је опсесивни задатак који колективни Запад све време пред себе ставља – уништити систем заснован на добру и на сарадњи, уништити Русију, Кину, православље и друштвену правду, јер већ само њихово постојање прети да укине доминацију Запада, те антицивилизације засноване на злу и злоупотреби људских слабости. Како? Свим средствима, а пре свега помоћу „завади па владај“, што је за Запад метод решавања свих проблема. Стога су поделе посејане и продубљене до конфликта свуда где утицај Запада допире: између раса, религија, нација, странака, компанија, спортских клубова... Становници западних земаља, па и читав свет, постају

таоци врхушке која је узурпирала власт у западним земљама и која влада помоћу лажи и агресивне лажне и корумпиране демократије. Уместо тога, Нови свет доноси љубав, дијалог и саборност.

Огромне напоре и огромна средства Запад је уложио и улаже да би „леги-тимизовао“ свој нечовечни злочиначки систем – путем пропаганде, субверзије, организација и институција, а у првом реду помоћу вере и науке. Ако је у свест обичног човека у англосаксонском свету уграђена представа да богате треба поштовати и да је нормално да они имају највећи утицај у друштву, „јер је Бог одлучио да они буду богати“, онда можемо разумети да Запад не преза ни од чега, односно да непочинства на која је Запад спреман, наш ум тешко може да замисли. Истовремено, морамо бити на опрезу чак и у односу на најшире прихваћени појмовни систем у друштвеним наукама, јер и он долази са Запада.

Данас је већина човечанства, предвођена Русијом и Кином, изван пуне контроле Запада, и моћнија је од Запада. Али, Запад данас за подстицање конфликта користи најмоћније технологије: злоупотреба друштвених мрежа доводи до атомизације конфликта и њихове свеопште распрострањености у друштву.

Садашња криза је настала када је Русија постала најмоћнија сила на војно-политичком плану, а Кина на економском. Западу је преостала само хипертрофирана доминација на пропагандном плану, јер Русија и Кина се никада нису озбиљно бавиле хиперпродукцијом технолошких средстава за манипулацију људском свешћу. Нису ни осећале за тим потребу, јер никад нису планирале да се баве лагањем у стилу „хиљаду пута поновљена лаж постаје истина“, што Запад стално чини. И чиниће, док год види и најмању наду да може победити помоћу обмане. Зато никакве начелне и принципијелне преговоре са Западом не треба очекивати. Слажемо се и да Западу треба укинути сваку наду у победу. То је данас и могуће и неопходно: јер су у његовом очајању и агонији, са Запада пале све маске – остала је само ужасна слика Доријана Греја, коју данас сви виде и која не може више никога да привуче.

Најновији, и можда последњи крупни агресивни потез Запада, за којим је очајнички посегао 2014, када је у Сирији постало јасно да више нису могуће америчке војне интервенције и „обојене револуције“, јесте детонација деценијама припремане украјинске кризе, која је ових дана принудила Русију на специјалну војну операцију и омогућила Западу да започне незапамћену у историји политичко-пропагандно-медијску хистерију. Надамо се да ће ову битку Русија и Нови свет добити брзо и чисто (а добиће је свакако) и тиме свести на минимум могућност Запада за „лов у мутном“ и тако му одузети и ту наду.

Многи људи на Западу се критички односе према систему у коме живе. Пошто је сарадња наш принцип, управо тим људима треба објаснити разлике цивилизације и антицивилизације, предност нашег система над њиховим. Па ако су Русија и Кина могле да преузму све оно што је на Западу било вредно, можда ће доћи време, када ће Запад, зарад свог опстанка, бити стању да учи од нас.

Изворник: *Политика*, 12. марта, 26. марта и 26. априла 2022.

Синиша Љепојевић*

УКРАЈИНСКА КРИЗА ЈЕ ДЕО СВЕТСКЕ РЕВОЛУЦИЈЕ

Украјинска криза је уистину и део светске револуције, епохалних глобалних промена и почетак нове историје савременог света.

Историјски догађај се десио 24. фебруара 2022. када је Русија преломила и покренула, како се то каже, Специјалну војну операцију у Украјини. Тај дан је истински почетак светске револуције и новог историјског амбијента у коме ће живети будуће генерације. Тог фебруара су у Украјини почели и нови светски рат и светска револуција. Као и толико пута до сада револуционарне промене, изгледа, нису могуће без ратова.

Тим ратом се, ма како то многим под утицајем западне пропаганда изгледало невероватно, завршава ера западног насилног освајања туђих територија, која је ефективно почела још првим крсташким ратом у 11. веку, мада су насиље и освајање унутар Европе почели и раније. Ако је Запад уопште цивилизација она је све до данашњих дана суштински освајачка и силеџијска. Зато рат у Украјини није само знак краја западне доминације него и почетак суштинских промена у свету, праве светске револуције.

Украјински рат је пре свега симптом глобалне кризе изазване падом моћи и утицаја Америке и Запада који једноставно не могу да прихвате ту историјску неумитност. Не могу да прихвате револуционарне промене. Али како каже једно старо историјско искуство Персијанаца „умрли се мора сахранити ма колико га волели“.

У рату у Украјини, на један или други начин, учествује скоро цели НАТО, Украјина и Русија. Од НАТО чланица у украјински рат нису укључене само Мађарска и Исланд, који и нема оружане снаге. Ту је и Шведска које затражила чланство у НАТО-у али још није и званично постала чланом. Од НАТО стране, дакле, учествује 29 земаља, па онда Украјина и Русија што у преводу значи 31 земља је у том рату. Пољска у Украјини већ има између десет и петнаест хиљада својих војника, Британија је и званично признала да су тамо и њени маринци, Американци командују украјинским оружаним снагама а ту су и официри и специјалци и других водећих земаља НАТО-а. Поред оружја које се немилице шаље. Другим речима, то је светски рат.

У тој очигледности намеће се кључно питање – колико ће рат и та револуција трајати.

Наравно, увек је тешко предвиђати трајање револуционарних процеса које симболизује украјински светски сукоб. Старци у манастирима Руске цркве, са својом нагомиланом мудрошћу, предвиђају да ће рат у Украјини потрајати све до маја 2024. године. Али, упркос њиховој мудрости ипак је тешко предвидети колико ће све то трајати. Јер, могуће је да се украјински рат прошири и

* Синиша Љепојевић (1956), новинар и публициста.

на неке друге делове Европе и света. Америка користећи НАТО сада формира две велике војне формације у Европи које до сада нису постојале, два велика корпуса, сваки корпус има неколико дивизија, од којих ће један бити линијом од Бугарске до Балтичких република и чиниће га војници тих земаља а други западно од те линије, у дубини Европе, у којем би били и амерички војници. Многи то виде као амбицију Вашингтона да Европу гурне у рат против Русије, али без званичног, директног учешћа Америке. У том светлу би требало гледати и на гађање циљева на територији Русије. Ти напади немају озбиљнији војни резултат али могу да буду провокација за ширење рата. Истовремено, моћна војна америчка РАНД корпорација разрађује могућа сценарија напада Русије на Европу.

Формирање нова два корпуса НАТО снага као и покушај провоцирања Русије нападима на њену територију би се, међутим, могли показати као још једна илузија, јер на Западу нема довољно војника, и погрешна процена Русије.

Али, колико год буде све то трајало резултат ће бити, тектонске, револуционарне промене широм света.

Које би то могле да буду промене?

Промене на Глобалном југу, Блиском истоку и Евроазији су већ очигледне, али у тој новој глобалној револуционарној архитектури вероватан и најдраматичнији резултат на дужи рок би могло бити потпуно повлачење или истискивање доминације Америке из глобалне политике као што је протерана из Евроазије, процес који је дуго трајао, почео је у Вијетнаму а завршио се у Ираку и Авганистану. У Евроазији Америка сада контролише само неколико острва, Тајван, Јапан и Сингапур и део Корејског полуострва. На Блиском истоку ће јој остати само Израел мада и то би могло бити неизвесно. Америка ће у тим катаклизмичним променама на крају напустити и Европу, коју ће претходно потпуно сломити и опљачкати.

Напуштање Европе после 80 година окупације ће значити и крај НАТО-а, а такође и дефинитиван распад Европске уније.

И то ће довести до темељне реконфигурације Европе која ће бити приморана да крене у обнову суверенитета њених земаља, процес који је већ почео и за сада га предводи Мађарска.

Али, тај процес ће затећи Европу банкротiranу и деиндустријализовану и политички и геостратешки потпуно маргинализовану. У таквом амбијенту Европа ће се ипак окренути ка истоку где су природни ресурси, индустрија и популациони потенцијал. И то је њена природна орјентација.

Ваљало би подсетити да је Европа вештачки континент створен пре око 500 година неприродним одвајањем од Евроазије из чисто политичких разлога. Оно што је данас Европа она чак није ни цивилизација ако се под цивилизацијом сматрају историјски коријени. Територија Европе је историјски евроазијско полуострво и то је и била на свим географским картама све до 15. века.

Повратак том статусу евроазијског полуострва је неминован без обзира на навику да је Европа центар света. Истовремено, не би се смело заборавити да је управо Европа основни извор насиља и освајачке политике коју у овом вре-

мену тако доследно примењује Америка. Европа је, међутим, потрошена па чак и у вероватној конференцији о такозваној новој безбедносној архитектури Европе она неће имати одлучујућу реч.

Све ће то, и то чак врло скоро, имати последице и на геополитичку судбину и српских земаља, на Србију, Црну Гору, Босну и Херцеговину као и на Косово и Метохију. Зато би било неопходно да српске земље помно прате те промене. Оне наравно не могу да утичу на те процесе али би морале да их разумеју и процењују како би се на време припремиле и спремне дочекале историју у настајању. И да се не изгуби из вида историјско искуство да је Балкан одувек био граница светова.

Када се одвоји од својих клијената и остане сама, Америка ће прво морати да лечи своје ране и да се врати себи и свом великом природном богатству. Америка је континент и то веома богат и мора да поврати своју индустрију и припреми се за дедоларизацију светске економије која је већ увелико у току. И да прихвати да је само једна од великих сила а не једина.

У тим историјским променама нејасно је шта ће бити са огромним западним дуговима. Да ли ће Запад генерисањем светског сукоба довести до катаклизмичких последица па да се онда под тим изговором ти дугови избришу остаје да се види. Не би требало искључити и ту вероватноћу. Приметно је да се Русија и Кина на то, на неки начин, већ припремају и те две земље имају највеће залихе злата у државним трезорима на свету.

Настаје један нови свет без централне команде Запада. Запад на неки начин постаје само једна од провинција света а не његов центар. То су неизбежне револуционарне промене, могу да буду успорене или чак привремено блокиране, али се не могу зауставити.

Док се новопроглашени такозвани Колективни запад бави медијским и политичким обманама у реалном животу настаје један нови свет као основа будућег глобалног светског поретка. Један од симбола је минуле јесени одржани 22. самит земаља Шангајске организације за сарадњу (ШОС) у Самарканду, главном граду Узбекистана, тој главној раскрсници Пута свиле током 2.500 година његовог постојања. Симболика је јасна – Евроазија јесте истинска цивилизација.

Самит је био још један корак даље у институционализацији изградње Евроазије, интеграције која ће обележити 21. век. На самиту су били лидери 15 земаља. Кључни чланови ШОС-а су поред Кине, Русије и Индије, Казахстан, Таџикистан, Пакистан и Узбекистан. Иран ће постати пуноправни члан ШОС-а ове године, а остали очекивани чланови током наредних неколико година су Бјелорусија, Саудијска Арабија, Катар, Уједињени Арапски Емирати и вјероватно Турска.

Историјски искорак овогодишњег самита је то што је кинески председник Си Ђинпинг представио Кину и Русију заједно, као „одговорне глобалне силе“ са чврстом намером да обезбеде уздизање мултиполарности и да не пристану на „поредак“ какав би да наметне Америка. Председник Си је тада, у директном обраћању председнику Путину, нагласио како су циљеви Русије

и Кине заједнички: „Пред лицем колосалних промена на светском плану у овим данашњим временима, досад незабележених у историји, спремни смо да скупа с руским колегама успоставимо пример одговорне светске силе и да одиграмо водећу улогу у усмеравању тако убрзаних светских промена на колосек одрживог и позитивног развоја.“

Предсједник Путин је са своје стране послао поруку: „Фундаменталне трансформације су већ увелико зацртане у светској политици и у економији, и оне су неповратне.“

Самарканд је уз остало дао и додатни импулс интеграцији дуж од Русије конципираног Великог евроазијског партнерства у који би се укључио и Евроазијски економски савез (ЕАЕС). И тако се показује да је у игри пуна кохезија различитих циљева, а и механизма за интеракцију, које примењују Велико евроазијско партнерство, Појас и пут (БРИ), ЕАЕС, ШОС, БРИКС+ и Коридор Север–Југ. Уједињавање свих тих организација и узимање у обзир геоекономских приоритета сваке од земаља чланица или само придружених партнера је циновски задатак, и управо то се и догађа, уз то и неочекиваном брзином. Ништа мање колосалне нису ни промене у финансијским системима. Русија, Иран, Кина, Турска и Индија, за сада, већ уводе размјену у локалним валутама што је корак ка потпуној елиминацији америчког долара. Ускоро би требало да буде отворена и Источна берза у Владивостоку. Кинески пројекат међународног економског развоја, Новог пута свиле (БРИ), је у минулих 10 година окупио преко 100 држава. Да, ово је евроазијски цивилизацијски пројекат за 21. вијек. Наравно, ово економско и технолошко партнерство ће временом доћи и до безбједносних питања, до безбједности ако се то већ није и десило.

Потом је и Бишкеку, у Киргистану, одржан први самит Евроазијског економског форума (ЕАЕФ). Основу Форума чине земље Евроазијског економског савеза (ЕАЕС) у којем је пет сталних чланица, Русија, Казахстан, Киргистан, Бјелорусија и Јерменија, али на Форуму је било и 14 делегација из других делова света, укључујући Кину, Вијетнам и неколико земаља из Јужне Америке. ЕАЕС је фомиран 2015. године и представља тржиште од 184 милиона људи са заједничким бруто друштвеним производом од 5 хиљада милијарди долара. Пре државног удара у Кијеву 2014. године и Украјина је имала опцију да се придружи ЕАЕС.

Кључни договор је да ће земље Форума до 2025. године хармонизовати своје законодавство финансијског тржишта. У преводу то значи стварање у том делу света одвојеног финансијско-економског система од онога доминантног и креираног на Западу који се обично зове доларски. План је, дакле, далеко већа сарадња међу земљама Евроазије укључујући и Кину, Пакистан, Иран и Индију. Закључено је да је то неопходно јер се тежиште глобалног економског развоја постепено пребацује на подручје Азија–Пацифик. Тај аспект економског развоја се већ зове „Велико евроазијско партнерство“. То је највећа и најмоћнија интеграција на свету. То партнерство, међутим, не чине само земље ЕАЕС него његов део су и чланице БРИКС-а, пре свега Кина и Индија, затим Шангајске организације за сарадњу (ШОС), па АСЕАН, земље југоис-

точне Азије, као и друге регионалне организације. Први Евроазијски економски форум има значај постављања темеља кључне геоекономске интеграције Евроазије.

У основи, пре свега у сарадњи са Кином, ЕАЕС гради нову маркоекономску интеграцију, нови монетарно-финансијски систем. И то је база вишеслојне евроазијске интеграције. Велико евроазијско партнерство се већ назива и као „велики цивилизацијски пројекат“.

Рађа се потпуно нови свет у коме живи скоро 80 одсто светског становништва, који располаже са око 70 одсто глобалних природних ресурса и који тренутно даје 65 одсто светског друштвеног производа.

И док се тако ствара и институционализује нови светски поредак и нови део света шта се десило са Украјином.

Украјина је 1992. године када је као совјетска република постао независна имала 51 милион становника. За неколико година независности иселило се око 10 милиона људи и Украјина је кренула „европским НАТО путем“ са 41 милион становника.

Колико је сада преостало људи у Украјини? Европска комисија је саопштила да је само у последњих седам месеци 2022. у Европској унији збринуто 8,1 милиона Украјинаца. Ако се зна да многи Украјинци купују углавном пољско и словачко држављанство онда многи нису ни регистровани као избеглице. Такође, ако се зна да је током година „европског пута“ око 2 милиона Украјинаца већ отишло у земље Европске уније, Америку и Канаду онда је број таквих који више нису у Украјини негдје око 12 милиона људи.

Не би требало заборавити да су на многима од тих људи који су сада у европским земљама док су били у Украјини вршени разни биохемијски експерименти и да је велики број већ инфициран неким новим, непознатим инфективним болестима које су са собом донели у Европу.

Истовремено, у источним деловима Украјине, у Добасу живи око 10 милиона људи, око два милиона је већ отишло у Русију, који себе више не сматрају грађанима Украјине.

Другим речима, од 41 милион становника у ономе што је остало од Украјине живи, по слободној процени, мање од 18 милиона људи. Од 51 до 41 па до мање од 18 милиона – то је „европски и НАТО пут“ те несрећне земље.

Буро Билбија*

СРБИ МОГУ ЗАТРАЖИТИ И ДИРЕКТНУ ЗАШТИТУ РУСИЈЕ И КИНЕ

Америчка „дубока власт“, чији је видљиви део Демократска партија САД, кренула је у прекомпоновање постхладноратовске верзије Pax Americana ради прављења „новог Запада“ који ће јој обезбедити пре свега потпуну контролу Европе и нови тип парирања Кини, са „савезом демократија“ и АУКУС-ом, проширеним Јапаном и вероватно Канадом, у улози главних инструмената.

Вашингтон, Брисел и Лондон су фактичким присиљавањем Русије на рат у Украјини – направили такозвану идеалну олују за велики план чија реализација је у току.

Само присиљавање је имало два окидача.

Први је био наступ украјинског председника, Владимира Зеленског, на Безбедносној конференцији у Минхену на којој је добио „трајуће аплаузе“ за најаву да Кијев одустаје од свог ненуклеарног статуса и креће у прављење атомске бомбе. А други, Столтенбергову више него изазивачку изјаву два дана пре почетка руске специјалне војне операције у Украјини: тражите мање НАТО на границама Русије, е – сада ћете га имати још више!

Руска операција је за Вашингтон и Лондон заиста „идеална олуја“: Русија је увучена у рат који већ покушавају да јој претворе у „други Авганистан“, ради чега САД само што нису Кијеву испоручиле модерног офанзивног наоружања за милијарду долара, поново се појавила „опасност са истока“ која дисциплинује Запад, оправдава даље постојање НАТО-а и храни америчку војну индустрију, а даје прилику за свеобухватне „адске санкције“ срачунате да – заједно са што дужим украјинским ратом – Русију економски баце на колена и обезбеде рушење Владимира Путина изнутра.

Само, све што се догађа је и за Путина „идеална олуја“ за поновно уједињење руског народа и стварање нове Русије са својом сфером утицаја и својом валутном зоном којој се, поред „остатка СССР-а“, могу прикључити и Иран, Турска и неке арапске земље. И за свођење америчке доминације (заједно са Кином) у оквиру „новог Запада“, са којим ће се постепено успоставити односи и правила игре (конкуреније и контролисане конфронтације) слична хладноратовским.

Док руска специјална операција буде трајала, трајаће настојања „колективног Запада“ – из Вашингтона, Лондона, Брисела и Берлина – да све што им се отворило са „украјинском кризом“ усмеравају против Србије, Републике Српске и српског простора и интереса у целини.

Да Србију лишавају и реалне војне неутралности и права да стреми чланству у ЕУ, истовремено имајући стратешка партнерства са Русијом и Кином.

* Буро Билбија (1948), новинар – специјалиста за Русију, уредник портала Факти.

Да планским „преливањем Украјине“ на наш део Балкана наставе дедејтонизацију БиХ, прво блокирањем настојања Бањалуке да поврати бар део отетих надлежности које Српска има по Уставу БиХ, а потом преласком у офанзиву са позиција које су уграђене у дозвољавање Бакиру Изетбеговићу да Дејтонски споразум прогласи за лудачку кошуљу на телу БиХ.

Да „преливањем“ демонизују и прогласе малигним све српско – у готово потпуној симетрији са демонизовањем Русије и проглашавањем „малигним“ чак и „Ане Карећине“, Шостаковича, Чајковског и Стравинског, руских мачака (којима је забрањен долазак на „међународне изложбе“), а и „руских“ музичких инструмената због којих су Швеђани забранили један концерт.

Против Србије и Српске ће, док траје руска специјална операција, појачано користити не само НАТО, Европски савет и Европску комисију, Европски парламент и амерички Конгрес, него и ОЕБС, који је Доњецка Народна Република оптужила за шпијунажу, и Савет УН за људска права и све што је деценијама шминкано као „међународно“.

Са завршетком руске специјалне операције, успешним по Москву, почеће и сусретно „преливање“ у контраасмеру које ће учинити видљивим главно: да удружени Запад није успео да Русију ни разбије ни сведе на „бензинску пумпу са нуклеарним оружјем“, да је свет постао реално мултиполаран, а да је долар добио бар две конкурентске и независне валутне зоне формиране око Кине и Русије.

Ово контрапреливање, шта год даље било са Уједињеним нацијама и структурама које су досад фигурирале као „међународне“, бацаће сенку и на Балкан и олакшати положај и Србије и Српске. Можда не одмах и не довољно. Али, ако издржимо, ако задржимо колико-толико „независни курс“ – на шта нас охрабрује и Кина, и ако не дозволимо да нас Брисел, Берлин и Вашингтон лише права да и мимо њих имамо интересе и пријатеље – дочекаћемо ново велико „дељење карата“ које по српски простор и интересе може бити осетно повољније и отворити нове могућности. Поготово што је све што је почело са разби-распадом Југославије било извођено – све до данас – на штету Срба и против Срба.

Вашингтон је све учинио да спречи посету Зорана Ђинђића Бањалуци – у недељама пре него што је убијен, а у дану када је кренуо према главном граду Српске суочио се са сачекушом код београдске Арене.

Упркос западном антисрпском „преливању Украјине“ на Балкан, Милорад Додик и Александар Вучић су објавили да ће Србија и Српска заједно бранити своју неутралност.

Да ли су још нешто уградили у свој минимални гард – нису открили. Можда и зато што не постоји.

Независно од тога, и неутралност је барикада која се може и мора бранити.

Та барикада ће бити знатно одбрањивија након руске победе у Украјини која већ има и тек ће имати планетарне последице.

Удружени Запад се већ уверио у тачност упозорења Москве да ће ширење НАТО-а на исток довести до рата.

У Украјини је у току рат у којем цео НАТО, а ни Американци заједно са Британцима, не смеју да окрену свој „колт“ према Русији.

Почасни председник московског Савета за међународне односе – Сергеј Караганов – процењује да се огроман број земаља, макар прикривено, радује што је Русија већ подрила доминацију Америке и Запада.

Међу онима који се радују је и српска убедљива већина јер би Изетбеговићи и Ђукановићи без америчке и британске силе и манипулација били смешни пајаци.

Караганов је уверен да ће се јединство које тренутно демонстрирају са обе обале Атлантика у догледно време напросто расути.

Пандемија и рат за Украјину, по његовом мишљењу, само убрзавају деглобализацију и либералне „грађане света“ лишавају будућности јер се свет враћа из глобалног и виртуелног у национално и реално.

Он је уверен да Европска унија нема будућност, да ће Сједињене Државе још дуго бити утицајне, али да ће „Велика Азија“ постати центар света ка којем ће се окренути и Русија и тако затворици страницу своје историје коју је отворио Петар Велики. Јер, Русији од Европе, како наглашава, више ништа није потребно.

Украјина је требало да буде западно копље заривено у срце Русије као војно-политичког стожера „неЗапада“. Русију желе да фатално ослабе и униште, жалећи што нису искористили прилику коју су за то имали деведесетих.

Друго копље био је у Вашингтону форматизовани продор Цариградске патријаршије у украјински део канонске територије Руске православне цркве

Сада је за Запад прекасно, па ће морати да се помири са губитком доминације и са скромнијим позицијама у свету, а Вартоломејево копице – тзв. Православна црква Украјине – напросто ће испарити, као што убрзано испарава и „васељенски“ статус цариградског патријарха.

Руска специјална војна операција у Украјини, која већ има, и тек ће имати, епохални значај и ефекте, одвија се на самој ивици ризика избијања трећег светског рата.

Сама је притом у функцији спречавања трећег светског рата, а покренула је историјске тектонске плоче и процесе који разарају Фукујамину фантазматорију о „крају историје“ и вечној доминацији западног либерализма.

Си Ђинпинг је за време самита G-20 на Балију одбио Бајденову понуду да Кина са САД прави биполарни свет у којем би Америка била старији партнер и „велики брат“. Свет продужене западне доминације са његовим давосима, Билдербершким и осталим клубовима.

Са Сијевим остајањем на позицијама демонтаже Рах Americana – заједно са Русијом и оним што се већ са разлогом назива Светском већином – пала је у воду и последња нада Вашингтона да ће успети да успостави нову верзију Кисинџеровог троугла у коме САД имају боље односе са Кином и Русијом, него Кина и Русија између себе.

Готово у исто време је могући председнички кандидат америчке Републиканске партије – популарни и све утицајнији трамписта гувернер

Флориде Рон Десантис – одржао свој досад најзначајнији политички програмски говор који је сународницима пласирао под насловом „Флорида против Давоса“

Штавише, унутар америчке политичке и економске елите постепено се формира струја која би да са САД скине глобалистичку надградњу.

То, наравно, без великих унутрашњих потреса и промена у самој Америци – неће бити могуће. Али, то би и био реални садржај девизе „Флорида против Давоса“. А може се испоставити да ће управо то бити главни или конкурентски амерички колосек за улазак у свет који настаје

Да свет није и неће више бити као досад – добро се види и из Сједињених Држава и из Русије.

Бивши саветник шефа Пентагона – пуковник Даглас Мекгрегор – са пуном увереношћу указује да ће Руси у Украјини сигурно победити и да нова фаза украјинског рата неће бити само уништење украјинске државе

Он прецизира: „Биће уништени и последњи остаци послератног либералног светског поретка, доћи ће до великих померања моћи и структура утицаја широм Европе, посебно у Берлину, а да не говоримо о Вашингтону и Москви. Овај процес ће се, у извесном смислу, тицати чак и Пекинга“.

Караганов пак тврди да је више него вероватно, ако сукоб не ескалира у потпуни нуклеарни рат, да ће Русија победити и да ће уследити гигантске промене на штету 500-годишње доминације Запада

Караганов прецизира: „Стари систем институција или је већ уништен (слободна трговина, поштовање приватне својине...), или живи своје последње године. Ово се односи и на Светску трговинску организацију, Светску банку, ММФ, ОЕБС, а бојим се – и на ЕУ“.

И додаје: „Почињу да расту нове институције којима припада будућност. То су ШОС, АСЕАН+, Организација афричког јединства и Регионално свеобухватно економско партнерство. Азијска развојна банка већ даје вишеструко више кредита од Светске банке. Неће, наравно, све нове институције опстати, надајмо се да ће остати и један број старих, пре свега у систему Уједињених нација, коме је неопходна хитна реформа, пре свега кроз представљање у секретаријату УН земаља Светске већине, а не Запада“.

Караганов још опомиње: „Главна ствар је не дозволити Западу, који губи, да успори историју или да је избаци из колосека кроз светски рат“.

Руска специјална операција је Велику Британију закачила само бочно, али јој је за мање од девет месеци подарила три владе.

Западна Европа се након Другог светског рата никада није овако и оволико бавила сопственим проблемима, а тек треба да прође чистишти без наркотика јефтених руских енергената и да дочека „пакао“ руске победе у Украјини и поводом Украјине.

Амерички војни експерт Скот Ритер прогнозира да ће Руси у Украјини победити до краја лета 2023, а Сотлтенберг и Шолц на ту будућу победу и даље гледају као на – пораз НАТО и Запада.

Ствари ће се развијати у том смеру чак и ако у свим главним градовима Запада буду следили пример Чешке која је улици у Прагу у којој је амбасада Русије променила име у – Улица украјинских хероја, а Аустралија улицу у Сиднеју, у којој је руски генерални конзулат, назвала Украјинском улицом.

Као што је Мао Цедунг у своје време улицу у Пекингу у којој је амбасада СССР-а прогласио за Ревизионистичку. А то његово лишће је ветар историје одавно однео.

Свет који настаје неће бити тек нови тип односа међу државама ни само груписање држава у геоекономске мегазоне. То се већ увелико види.

Русија и Кина су већ прешле на плаћање гаса по формули – пола у јуанима, пола у рубљама. Индија руски угаљ плаћа јуанима.

Руско-индијска трговина се током 2022. увећала за 310 одсто.

Турска, Саудијска Арабија, Египат и Алжир већ праве – мање или веће – кораке ка свету који се окупља око Кине, Русије и Индије.

Бајден јесте кренуо на Русију као Реган у своје време на СССР, али је Америка сада подељена попола и у политичком грађанском рату, а још је државни дуг Сједињених Држава, који је 2000. био на 55 одсто њиховог БДП, сада на 122 одсто, а 2050. ће, по проценама, стићи до 200 одсто.

До руске победе, коју најављује Ритер, пукотине у америчкој конструкцији да Европа не сме зависити ни од кога осим од Америке, биће још веће.

А нама Србима одговарају и „Флорида против Давоса“, односно – трампизам против Давоса, и руска победа и у Украјини и поводом Украјине.

За Србе је – док се историјске тектонске плоче померају – главно не одустати под притиском Запада који губи ни од једног крупног националног интереса и ни од једне једине барикаде на којој се још брани оно што се мора бранити.

Са свешћу да су сви наши историјски непријатељи у Европској унији и Отвореном Балкану, а да свет заснован на ширењу НАТО-а и доминацији Запада води у нови велики рат.

Нас да се не растворимо међу својим непријатељима обавезује и чињеница да је хегемонија Запада, са његовим глобалним либералним империјализмом, почела да се урушава 1999. године када је у лудилу своје некажњивости силовао Југославију.

Са преузимањем контроле макар над већим делом Украјине, Русија ће поново бити на ушћу Дунава, па ће се – можда и само од себе – отворити питање: хоће ли Русија, која настаје у актуелном рвању са Западом, моћи и хтети да постави још једну своју црвену линију – да наступа као заштитница православних и других народа који буду хтели да са њом повежу своју судбину?

Као што се царска Русија изборила да буде заштитница православних у Турској.

„Расипање Запада“ и разлаз унутар Европске уније Срби не смеју чекати са крчмљењем националних интереса и позиција за пуко обећавање фантомске ЕУ-лизалице.

Додик је већ обзнанио да то не долази у обзир и да неће дозволити да се кандидатски статус БиХ за чланство у ЕУ претвори у инструментаријум за нове притиске на Републику Српску и њено даље слабљење на радост свих у Сарајеву – од бошњакских великомуслиманских партија и елита до водећих западних амбасада.

Српски свет има више него довољно својих разлога да се – данас више него икад – држи опомене великог руског царског обавештајца и научника Алексеја Једрихина: Од непријатељства Англосаксонаца, горе је смо – њихово „пријатељство“

Са одбрањеном барикадом неутралности и проширивањем, продубљивањем и јачањем веза Београда и Бањалуке, са истовременим помагањем српству у Црној Гори да поврати своје историјске позиције, моћи ћемо да чекамо реалне плодове демонтаже америчке хегемоније и могућу појаву додатне црвене линије Москве.

Кад та „демонтажа“ одмакне, Немачка и Француска ће бити присиљене на сарадњу са Москвом, наш део Балкана више неће бити америчко и британско антисрпско ловиште какво је и данас, па Србима руска заштита можда и неће бити потребна.

Независно од тога, и данас верујем да Србија Русији треба да понуди тип стратешких односа какве Израел има са Сједињеним Државама. Ти односи Израелу омогућавају не само да сигурно опстаје него и да буде једна од најнапреднијих и најсуверенијих држава не само у свом делу света.

Колико знам, такве односе Владимиру Путину из Београда досад нико није нудио. Мислим да вреди, у најмању руку, покушати.

Упркос томе што Горан Свилановић тврди да су два наметнута гласања Србије против Русије једина права врата за Србију и да она кроз њих треба не само да тактички да прође, него и да то треба да буде важан сегмент стратешког курса Београда.

Исто или слично мисли и сва наша пета колона, а и све што у Београду (по категоризацији Александра Дугина) припада шестој колони. За прве је то део добијених инструкција, а за друге – ствар убеђења која се која се крију иза србовања као лажне заставе. Међутим, то би било противно целом току српске историје, а значило би и одлазак крајем 1944. у четнике.

Сенка руске победе у Украјини и руско-кинеске демонтаже западне доминације заштитиће могући српски „израелски“ историјски избор.

У крајњем случају, ако то буде неопходно, Срби могу затражити и директну заштиту Русије и Кине.

На нама је да изаберемо и да будемо на нивоу могућег избора. Утолико пре што ће то имати и димензију стајања на праву страну историје.

Драгомир Анђелковић*

СПАСОНОСНА РУСКА ПОБЕДА

Русија је много пута у историји ишла тежим путем до успеха, али је на крају постизала оно што јој је био кључни циљ. За многе руске, укључујући и најславније војне подухвате, у почетку је деловало да нису ишли како треба, али су ипак окончавани величанствено. То ми Срби, због своје будућности а не само истине, никада не смемо да сметнемо с ума и допусте да нам Запад манипулативно, плашећи нас изолованошћу од Русије и тешкоћама са којима се она суочава, наметне национално-деструктивна решења која и те како можемо да одбацимо ако не подлегнемо паралишућем страху.

Срби и Русија

Српски народ је – то показују сва постојећа истраживања ставова грађана наше земље (спроведена и од истраживача наклоњених и ненаклоњених Москви) – у огромној већини уз Руску Федерацију, у њеној борби на просторима малоруских земаља, против посредне НАТО агресије. Срби имају наглашене симпатије према Русији, коју традиционално сматрају пријатељском земљом првог реда и као такву воле, али су свесни и својих националних интереса. Само онима који то не желе да виде, није јасно да се Руска Федерација данас, са мачем и штитом у рукама, одважно бори и за одбрану Косова и Метохије, опстанак Републике Српске и ревитализацију основних националних права српског народа у Црној Гори. Ако би Запад успео да продуби свој поредак, српски фактор би био сведен на више неко јадну „меру“ коју му је одредио (или тачније потврдио) крајем прошлог века.

То подразумева крњу Србију, изнутра дубински испуњену духом неотоистичког аутошовинизма, смештену у некој периферној зони ЕУ и, као топовско месо за неке његове нове освајачке походе, увучену у НАТО. Уз то иде и трајно одрицање од српског народа схваћеног као аутохтони чинилац ван граница пројектоване марионетске Србије, односно одбацивање било каквих свесрпских друштвено-политичких концепција. За осакаћену Србију, Срби ван њених граница могли би да буду само пука национална мањина на „туђем“ државном простору (а тако би била третирана и државности лишена Српска, те наша, у том случају потпуно отргнута, јужна покрајина Косово и Метохија). Ништа више и боље од тога не можемо да очекујемо ако Русија не сруши евроатлантску хегемонију или званични Београд подлегне притиску и одрекне се стратешке сарадње са Москвом!

* Мр Драгомир Анђелковић (1971), публициста.

Реализам vs. дефетизам

Руски успех је једина препрека да не наступи потпуни српски сумрак. Зато овдашњи професионални србобоби и НАТО лобисти тако горљиво навијају против Русије, док гро Срба њу посвећено подржава. За прве је неуспех Русије синоним за тоталну капитулацију Србије коју призивају, док је за друге руски тријумф сатисфакција сам по себи, али је и увод у пре или касније реални српски препород. С друге стране, досадашњи ток оружаних дешавања на просторима историјских југозападних руских земаља, код многих грађана Србије наклоњених Русији изазива забринутост и страх да се ствари неће завршити онако како желе, са погубним импликацијама које би то имало како за Русе тако и Србе. Такво стање форсирано користе они који раде на удаљавању Србије од Русије како би ту остварили жељене помаке.

Увереност у муњевиту руску победу готово па преко ноћи претворила се у страшну зебњу, нараслу пропорционално продужетку „специјалне операције“ коју Москва сада води. Како наш народ каже: „У страху су велике очи“. Многе ствари тада делују битно горе него што уистину јесу. Стога, како не бисмо допустили да нас страх паралише и доведе до за нас катастрофалног расплета балканских проблема, сврсисходно је да актуелна дешавања на просторима Украјине и њеног окружења, сагледамо из специфичног али реалног угла, у светлу минулих руских ратова, а полазећи од речи једног од претходних кијевских поглавара, који је допринео сејању онога што сада даје отровне плодове за великоруски и малоруски народ, као и свет у целини.

Истина у себи садржи и оно што нам се не допада, и од тога не треба бежати, али битно је да њено уважавање не деформише свеукупну слику. Она, сагледана без црних наочара (које су и штетније од оних ружичастих), може да буде сасвим другачија од представе која произлази из мрачних слутњи. Не смемо да допустимо да нас оне опију. Јер, за нас је најопасније а за наше душмане најкорисније, да утонемо у дубине дефетизма. Тада ће они који нам зло не само мисле већ увелико и реализују, не чекајући расплет догађаја на источноевропским просторима за који сам уверен да ће по Србе бити спасоносан, моћи да нам ирационално натуре низ по нас погубних решења (од Косова до Српске) до којих рационално гледано једино може да дође услед неуспеха Русије. А он је, ако се ствари сагледају дубински, немогућ. Само је питање колико је дуг и трновит пут до руске победе.

Украјински инжињеринг

Кренимо са Балкана на Европским исток, од Леонида Кучме (1938), председника Украјине од 1994. до 2004. године. Његове речи нам много тога говоре о једној, али битној, страни узрока тешкоћа са којима се Русија суочава у Украјини. Некадашњи првак украјинске државеу обраћању студентима Универзитета у Харкову почетком 2003. године изговорио је већ увелико чувену реченицу: „*Створили смо Украјину, сада треба да створимо Украјинце*“. То је поновио крајем исте године у самој Москви, на тамошњој промоцији своје

програмске књиге „Украјина није Русија“. Шта се стварно крило иза Кучминог исказа о Украјинцима и његовог дела о руско-украјинским односима у прошлости и будућности, Руси – уверени у ненарушивост братства северног и јужног огранка сверуског дрвета – нажалост нису разумели на време, и отуда су пропустили да благовремено почну адекватно да делују.

Све речено им је изгледало скоро анегдотски, а показало се да је паклено. Колико се озбиљно с противничке стране поступало у прилог онога што је Кучма најавио као нови стратешки циљ, Руси су тек недавно схватили у потпуности. Пошто је успешно остварен претходни задатак оних који Русији желе зло – а то је да Украјина више есенцијално, а не само формално, не буде Русија (и то уз подршку саме Руске Федерације која је искрено прихватила државност својих новопечених суседа) – дрско се кренуло много даље. Од прве украјинске наранцасте револуције (2004–2005) до данас, тек уз извесне промене интензитета и начина деловања од 2010. до 2014. године, систематски се, под диригентском палицом Вашингтона, радило како би Украјинци са преовлађујуће двојним идентитетом (сверуским и украјинским) постали русофоби.

Глобална раскрсница

Колики је на том пољу постигнут успех, Руси су готово преко ноћи схватили када је отпочео актуелни руско-украјински сукоб. Ту лекцију дефинитивно су научили на крвавом бојном пољу, упркос очекивањима да ће ствари ићи много лашке тј. да против себе имају државно-национални провизоријум који недобронамерници, насупрот његовој историјској, етничкој и духовној основи, вештачки окрећу против онога чему суштински припада. Многима је у Москви донедавно изгледало да је немогуће да тако нешто постигне већи резултат, али од Црне Горе до Украјине, показује се да је то и те како могуће. Фикција је, само ако се систематски намеће од стране оних који су вични испирању мозга, често изнад истине.

У складу са тим, без обзира што део украјинске популације себе и даље сматра истоветним са руским народом, већина је усвојила нови идентитет (дефинисан као историјски антиидентитет) и спремна је, неретко и фанатично, да се бори за оно што им је представљено да га угрожава. А у „помоћ“ су им – без обзира на гигантску цену коју због тога плаћа Европа – са свих страна притекле НАТО структуре, препознавши прилику да на (полу)индиректан начин поведу рат против Русије и тако пробију војно-политички зид који их спречава да потом обуздају на пољу стратешког нуклеарног одвраћања много слабију Кину, која опет економски угрожава глобалну премоћ САД.

Тако се операција за коју се, по свему судећи, у Москви очекивало да ће без већег разарања и ангажовања снага довести до брзог елиминисања оних фактора који помахнитало трују историјски утемељене руско-украјинске братске везе, претворила у крвави рат који има, без имало претеривања, пресудан значај за будућност целог човечанства.

Болна финска подсећања

Није то први случај да Русима ратови у почетку, из разних разлога, не иду на планирани начин. Штавише, то је нажалост готово правило. Слично као што је 2022. украјински борбени потенцијал потцењен, догодило се пре скоро осам деценија са Финском. Додуше, Кремљ ни са њом није желео рат. Понудио је, по њу више него повољну размену територија, како би, свестан да је у неком тренутку неминован сукоб са нацистичком Немачком, благовремено обезбедио стратешку дубину за одбрану Санкт Петербурга (тада Лењинграда). Нажалост, Финска – охрабрена од Лондона и Париза и више него од Берлина – није показала спремност да са Москвом нађе компромисно решење. Тиме је испровоцирала совјетску акцију.

Совјетски Савез је у сукоб са том земљом (познат као „Зимски рат“), која је тек двадесетак година пре тога престала да буде руска провинција, ушао 30. новембра 1939. године, уверен да ће га завршити у року од пар недеља. Међутим, совјетске снаге су удариле у тврди фински одбрамбени бедем. Тек после свеобухватног прегруписавања, довођења појачања те промене командног кадра и стратегије, СССР је почетком марта 1940. поразио северног суседа и издејствова потписивање мировног споразума који је задовољио виталне интересе Москве. Док се то није десило, после почетне фазе рата, и у Русији, и широм света, настао је шок. Његови негативни ефекти на неки начин су потрајали све до првих великих победа СССР-а у Другом светском рату. Совјетски Савез се намучио са педесет пута малобројнијом земљом. Аналогија томе би била да је Русија данас у сукобу са малом Летонијом и да са њом има сличне муке као са великом Украјином са њених 40 милиона становника и бројном војском опремљеном и обучаваном од читавог Запада.

Од Наполеона до Хитлера

Русима су слично почињали и многи други, и то драстично значајнији, сукоби. Нису у потпуности схватили опасност која се над њиховом земљом надвила пред почетак Наполеоновог похода 1812. као и Хитлерове најезде 1941. године. У оба случаја били су принуђени на велика одступања, без обзира на релативно изједначен однос снага на почетку рата, док у неким тренуцима нису прешли у ураганске противофанзиве, које су, после много мука и проливања крви, завршене грандиозним руским победама. Из њих се изродила много већа слава Русије од пређашње, али до ње се стизало и преко низа пропуста.

Накнадно се оно што се дешавало на почетку оба рата (поготово са Наполеоном) неретко представља у много повољнијем светлу него што је реално било јер победа засени све грешке. Ипак, на првим етапама тих ратова многима је уистину деловало да се Русија, царска или црвена, сада је небитно, креће ка понору. Но, показало се да је она својеврсна геополитичка птица феникс, која и када делује да је (па и јесте) тешко повређена, нађе начин да се брзо препороди и величанствено засија. Данас је далеко од тога да је Русија у проблемима у каквима је била 1812. или 1941. године, односно да је стварно задобила

велике ране у досадашњем току „специјалне операције“. Само развејава илузије да су јој браћа и они који то више нису, и у складу са тим постепено окреће ћурак, спремајући се да поведе прихвати прави рат. Али тиме ћемо се бавити касније. Сада да уронимо у још даљу прошлост од оне којом смо се бавили.

Балтик и Балкан

На почетку Великог северног рата (1700–1721), Русији такође нису цветале руже. Преценила је своју реформисану снагу, олако је кренула у тежак сукоб са суседном великом силом тог доба, и током његове прве етапе доживела је серију тешких пораза. Но, брзо се прибрала и успешно препаковала све оно што је морало да се среди. Русија је потом извојевала кључне победе над Шведском и њеним локалним савезницима (нпр. делом малоруских снага под командом атамана Мазепе који је издао руског цара Петра Великог), баш на простору данашње Украјине. Последица тог комплексног сукоба – на чијем почетку је услед иницијалних пораза, Русија охоло третирана на Западу – била је да је она постала водећа сила на европском северу и неизоставни чинилац у светској политици. И пре тога руска држава је повремено ступала на велику геополитичку сцену као битан играч, али на њој није дуго остајала. Но, после победе у Северном рату она је у том својству опстала континуирано до данас – без обзира на све промене државне форме и идеолошког руха – и то на упечатљивији начин него што је икада раније и у тренуцима њеног периодичног сјаја био случај.

Русима ствари нису најбоље ишле ни на почетку за нас веома битног Руско-турског рата 1877–1878. године, који је довео до признања независности обе тадашње српске државе – Кнежевине Србије и Кнежевине Црне Горе – и ослобађања југоисточних крајева наше земље као и низа области које су данас под јурисдикцијом Подгорице. Петроград (тадашњи центар Русије) пре-видео је капацитете Турске да се истрајно бори. Отуда су Руси, очекујући брзу победу, недовољно спремни ушли у дуготрајни и исцрпљујући рат. Опсада Плевне, турског утврђеног града у Бугарској, постала је тако један од првих глобалних ратних ријалтија. О борбама су свакодневно, и то сензационалистички, извештавали медији широм света. Многи су на Западу навијали против Русије, али колико год да су уживали у њеним проблемима, њихове жеље се на крају нису оствариле. Руси су сломили Турке, а то је захтевало промену приступа и мобилизацију много већих ресурса него што је иницијално било планирано. Очекивали су да се Османлије паралишу када им се приближи добро опремљена и обучена, али бројчано врло ограничена руска војска, али то се није догодило, па су морали да их, уз довођење нових трупа и проливање много зноја и крви, потпуно поразе на терену.

Бесмислене паралеле

Да не испадне да нећу да поменем и неки (од ретких) сукоб из кога Руси нису изашли са ловорикама, осврнућу се на Кримски рат (1853–1856), који се

сада на Западу неретко пореди са оним што се дешава у вези са Украјином коју активно подржава НАТО. Средином 19. века, како би обуздали све већу руску моћ, Турској, са којом се Русија стартно сукобила, у помоћ су после неког времена директно прискочиле Француска, Велика Британија и Пијемонт (северноиталијанска држава која ће под својом круном убрзо после тога ујединити Италију). Данас Запад уз помоћ украјинског топовског меса које свестрано наоружава, финансира и на друге начине помаже, ратује против Руса. Пре 170 година се, делимично у вези са истим простором, непосредно упутио у поход против њих. На руско тло су послате бројне снаге западноевропских држава.

То је довело до много жртава на обе стране и закључивања по Русију релативно неповољног мира, којим се она одрекла реализације раније постављених циљева у вези са Турским царством (али далеко је било од тога да је Русија тада сломљена или окупирана, штавише могла је да настави рат, али је проценила да јој то из унутрашњополитичких, економских и спољнополитичких разлога не користи). Но, Руси у то доба нису имали „оружје судњег дана“. Данас га имају. И немају га тек да би се њим хвалили. Москва га неће прва употребити у украјинском сукобу, иако је изложена западној пропагандни да то намерава да учини. Ипак, не значи да ће тако бити ако садашњи сукоб, не дај боже, прерасте у истински Трећи светски рат.

Док се износе лажи о руској нуклеарној претњи, под тепих се гура чињеница да су до сада једино САД, и то без неопходног разлога, бациле две атомске бомбе на Јапан и биле на корак да то понове са Кином током Корејског рата (1950–1953). Тако, насупрот томе, нису поступили ни СССР, нити после његовог распада Руска Федерација. Нема чак ни назнака да су икада разматрале такву опцију, па су смешне оптужбе на рачун Москве да се поиграва нуклеарним оружјем. Уосталом, зашто би Русија без судбоносног разлога употребом чак и тактичког нуклеарног оружја изазвала еколошку катастрофу на прагу своје куће?

(Не)могући Армагедон

Отворени војни атак Запада на Русију тј. слање бројних НАТО фаланги против ње, што би запретио да дубински угрози њене позиције, све би преко ноћи променило. Тада више не би било простора да се регуларним аршинима мере последице. Вероватно би у таквим околностима дошло до тактичког а можда и стратешког нуклеарног обрачуна. Знајући то, САД са партнерима неће се усудити да започну непосредан рат против Русије (посредан већ увелико воде). Западни моћници иду на тотално разарање туђих земаља само онда када знају да су њихове ван домета одмазде. Зато поређења са Кримским ратом немају смисла.

Исто важи и за Руско-јапански рат (1905–1906), који би Русија, упркос по њу несрећном развоју сукоба – око тога се слажу и њој ненаклоњени западни извори – на крају добила. Јапански привредни, људски, војни и сви други потенцијали били су драстично мањи од руских, и савременицима поменутог рата већ је било јасно да њихова систематска концентрација не може пре или касније да не уроди плодом. До тога није дошло упркос одмаклим руским

припрема да се то деси, због избијања – уз и те какву подршку страних фактора (укључујући и англосаксонске земље које су подржавале Јапан) –разорне револуције у Русији (Прва руска револуција 1905–1907).

Данас је руска држава довољно јака и стабилна да је тако нешто потпуно искључено, упркос разним покушајима Запада да ровари по Руској Федерацији и против ње води пропагандни рат. Његов део су и наивне приче о томе да се у Кремљу сукобљавају властодржачке фракције или да Путин некако другачије само што није срушен с власти. С друге стране, као што смо већ видели, руски нуклеарни потенцијал је такав да је гарант да ни било какво, па и директно, екстерно војно-политичко мешање не може понаособ да уруши руске позиције (могу да буду угрожене као део шире целине, само ако цео свет буде доведен на ивицу пропасти). Наранцасте игре на руском терену су нереалне, а војно бацање Русије на колена је немогуће!

Пут ка успеху

Сетимо се свега о чему смо сада говорили, када, макар и добронамерно али малодушно, гледамо на дешавања на украјинском ратишту. Многи русофилски и национално настројени Срби – да се тога још једном дотакнемо – понекад са разочарењем посматрају шта се тамо дешава (док се овдашњи аутошовинисти и русофоби због тога што руска „специјална операција“ већ није победоносно окончана, малициозно радују). И разумем их (прве) јер и сам неретко нисам миран што се операција Русије не развијају брже и успешније, односно што и руска страна повремено претрпи снажне ударце. Али ме увек утеши то што знам да Руси, по правилу, после почетних тешкоћа све поставе на добре основе и са успехом заврше и оно што тако нису започели. Можда им не баш ретко све не иде најбоље на почетку, али на крају се баш они смеју и радују, док њиховим непосредним преживелим и посредним душевно повређеним непријатељима остаје да смркнуто ћуте.

Стара је, а у пракси много пута потврђена изрека: „Руси споро седлају, али брзо јашу“. Додуше, некада крену у погрешном правцу. Ипак, после краћег или дужег лутања, нађу прави пут и успешно стигну до циља. Тако ће несумњиво бити и са руском „специјалном операцијом“ у Украјини. Само неко ко је од мржње, предрасуда или страшног разочарења, геополитички заслепљен, не схвата да ће Москва – сада пошто је повукла нужне потезе и мобилисала неопходне снаге те почела много озбиљније да ракетним и ваздухопловним средствима дејствује по дубини противничке територије – победити у сукобу који је у току, иако се носи са великом и добро организованом армијом. А украјинска војска је, што се често код нас занемарује, суштински најснажнија копнена НАТО сила после САД и евентуално Турске (Украјина је неформално више део Северноатлантског пакта него нпр. Мађарска или Турска, које су његове пуноправне чланице), коју снабдева и на друге начине подупире читав западни свет.

Та војска, коју превасходно чине већ створени Кучмини Украјинци (иако они још нису преовладали у источним и јужним крајевима некадашње

Украјине који су се током „специјалне операције“ знатним делом већ прикључили Руској Федерацији), није се распала, нити се суочена са моћном Русијом побунила против властодржаца који су је гурнули у сулуди сукоб са браћом. Руси су то изгледа очекивали али када се тако нешто није десило, као и много пута у прошлости, убрзано су почели да се прилагођавају реалности. Тај процес је, чини се, при крају, и ускоро ће наступити у историји много пута виђен незадрживи скок руског медведа. Из свега што се сада дешава, Москва ће на крају свакако изаћи уздигнуте главе. То је питање опстанка Русије не само као велесиле, већ и као суверене државе. Стога, јасно је као дан, да ће сконцентрисати све неопходне ресурсе и тријумфално завршити посао који, вероватно, није најбоље започела.

Императив победе

Бузепе Мацини (1805–1872) – велики познавалац политичких процеса и идеолог италијанског уједињења – на крају свог животног пута закључио је: „Тајна моћи је у вољи“. А руско вођство и народ, како су то много пута потврдили, имају фасцинантну вољу за победом и потенцијале да је на крају крајева постигну. Тако ће бити и овај пут. Вероватно током зиме 2022–2023. године, када се очекује велика руска офанзива, можда и нешто касније, али сигурно, Русија ће своју већ више него „специјалну операцију“ завршити победоносно. А она, то треба још једном рећи, није усмерена против украјинског народа и државе, већ се Русија на тлу некадашње и садашње Украјине бори са евроатлантским центрима моћи који немилице жртвујући Украјинце, угрожавају руске (и не само њихове) виталне интересе.

Опирући се Западу који на руском историјском тлу кидише на њу, Русија брани све оно што је битно и за многе друге народе света, укључујући и српски. Од исхода битке која је у току, уистину зависи слобода и перспектива низа држава и нација. Стога се надајмо да ће Руси што брже и са колико је год могуће мање жртава, обавити своју мисију. Али будимо уверени да ће овако или онако, пре или касније, њу завршити на задовољавајући начин. За Русију се често каже да је велика тајна. И јесте на неки начин тако. Али то се не односи на исходе отаџбинских ратова које води. Сукобе које њен народ препозна као такве – а на неки начин то се већ догодило са ратом који сада НАТО води против Русије – она неизоставно добија.

Истина о агресији

Од када је почео сукоб на западу руског историјског простора, остарели Кучма папагајски понавља да Украјина више није Русија и да никада то поново неће постати. Али Руси то и не траже. Онима који су одлучили да са њима више немају ништа заједничко, поручују: „Широко вам поље“. Ипак, захтевају да Украјина не буде одскочна даска за напад на Русију, те да они становници украјинских простора који нису пристали да покидају своје руске корене,

имају национална и грађанска права која би у наше доба морала да се подразумевају. То укључује и право на самоопредељење пошто је постало јасно да Кијев не одустаје од намере да над њима спроведе идентитетски геноцид.

Узимајући све то у обзир, без трунке претеривања може да се закључи да је сада у току не руска агресија на Украјину, што Запад накарадно покушава да наметне свету, већ егзистенцијална (отаџбинска) борба посредно и непосредно нападнутог руског народа, са глобалним агресорима тј. САД и вазалима те суперсиле, за национални и државни опстанак Русије и Руса. Та борба као и у прошлости може да има само један исход: руску победу! Коначно преломивши да са модела „специјалне операције“ ограничене на релативно малобројне професионалне снаге и уз крајње уздржано коришћене потенцијална за разорне ударе са дистанце, пређе на вођење операција уз шире национално ангажовање и темељније деловање по дубини противничке територије – Русија је кренула путем који је води ка тријумфу.

Нас Србе то треба и мора да подстакне да одлучно одбацимо све, у претходном периоду драстично појачане покушаје Вашингтона, Берлина и других западних центара моћи, да нас наведу да прихватимо тоталну капитулацију, тј. по нашу нацију фатално одрицање од Косова и Метохије, у Дејтону потврђене државности Републике Српске и историјски утемељених пријатељских односа са Русијом. Светло се већ види на крају тунела и због предака као и потомака – дужни смо уместо да се колебамо, да енергично кренемо ка њему. То је морална обавеза оних који управљају овом земљом, колико би на другој страни велеиздају представљало удољовавање актуелних захтева западних агресора који воде ка предаји Србије!

Слободан Рељић*

ОПЕРАЦИЈА „БАРБАРОСА“ СЕ НАСТАВЉА – О ДЕНАЦИФИКАЦИЈИ, РУСОФОБИЈИ И АГОНИЈИ ЗАПАДА

1.

Најсликовитији приказ Украјинске кризе било ми је оно поређење са временом Елизабете I (1533–1603) кад су се краљевски кругови забављали представама где бесни пси муче заробљеног медведа. „Медвед никоме није чинио зло, али су пси дресирани да изазивају заточену звер и терају је да узвраћа. Крв која липти из слуђених животиња одушевљавала је гледаоце“, пише Дајана Џонстон подсећајући да је та „брутална пракса одавно забрањена као нехумана“, али да се њена политичка верзија „практикује сваки дан против читавих нација у гигантским међународним размерама. То се зове *свољна йолиџика Сједињених Држава*. И постало је редовна пракса апсурдног међународног спортског клуба званог НАТО.“

Харолд Пинтер, добитник Нобелове награде за књижевност био је још сликовитији и директнији: „Спољну политику САД можете најбоље овако описати: пољуби ме у дупе, или ћу те шутнути у главу. То је баш тако, баш толико и једноставно и брутално. Оно што је најинтересантније да је то и тако невероватно успешно. У њему су садржани сви елементи дезинформације, коришћење реторике, језичко извртање које зна да буде изузетно убедљиво, али је све то једна обична гомила лажи. То је изванредно успешна пропаганда. Они имају новац, у њиховим је рукама технологија, они имају све начине да се из тога извуку неокрњени, и да се на крају се увек и извуку.“

И у „редовној пракси“ постоје – изузетни догађаји. Кад се на хоризонту појави Русија ту разум стаје. Русофобија је судбина Запада. Производи поплаве мржње и страха. И, на први удар, није тешко тим управљати. Али кад се укажу проблеми са грејањем, храном, инфлацијом, деиндустријализацијом... онда прост човек на Западу почне да бесни, али не и да мисли. Јер, русофобија је – надрационална.

Све је утемељено у вековним историјским дубинама. Швеђани, Французи и Немци имају баш конкретне разлоге, изгубили су кључне ратове са Русима, а Енглези...

После пада Наполеона 1815. једине две силе бејаху Русија и Британија, али „за Британце је то било неподношљиво“, објашњава писац књиге „Русија – Запад, хиљаду година рата – Русофобија од Карла Великог до украјинске кризе“ швајцарски политички писац Ги Метан. „Од тада у новинама попут лондонског *Тајмса*, можете видети како новинари... користе исти стари аргумент: ‘Ах, али Русија је опасна. То је аутократија. Цар је аутократа, није демократа, он је веома лош момак. И држи народ у кметству.’

* Др Слободан Рељић (1954), новинар и социолог.

Баш као што данас говоре о Пуџину?

Мејџан: Да. Ако погледате лондонски *Тајмс* 1851–1852, карикатуристи цртају цара Николаја, као вампира великих зуба, који исисава крв једног Британца.

Тачно као Пуџин! Објашњаваше у књизи да Дракула из тога поштомиче – да је Брам Стокер, аутор Дракуле, инспирисан овим.

Мејџан: Прилично је смешно кад сад цртачи користе медведа, лошег руског медведа који напада на једног Европљанина. У XIX веку то је вампир. Али то је исти аргумент.“

2.

С Другим светском ратом појавила се и нада да се вековно стање може променити. И да фашизам/нацизам може ујединити савезнике и да се на том може изградити – нови бољи свет.

Освојен је Берлин 1945, свет је славио „крај хитлеризма“, многим се учинило да ће све кренути на добро, кад је први од руских војника маршал Георгије Жуков испод застава победника на Рајхстагу рекао: „Ми смо ослободили Европу од фашизма, али нам они то никад неће опростити.“ Маршал није хтео да се помеша са одушевљеном светином.

И 77 година касније, председник Русије – која је сукцесор државе чија је војска ослободила Берлин – морао је да покрене војну операцију за чији је циљ одредио – денацификацију Украјине.

Руски преговарач Владимир Медински је изјавио после мартовских преговора у Цариграду да украјинска делегација – о денацификацији не жели да разговара. Може одустајање од НАТО, свођење војске на симболичније размере, али денацификација – не.

Све то упркос очигледности – да се у Маријупољу појављује тзв. *батљон Азов*, чији борци се диче нацистичким ознакама – од застава до тетоважа. Упркос што је читава Источна Украјина од 2014. премрежавана војском под именима *Азов, Ајгар, Дњепар, Десни сектор...* Или, управо због тога.

Наравно да и велики борац за људска права Бернар Анри Леви, док поносно ступа улицама Одесе са знаним лидером *Десној сектору*, зна да је „злогласни кијевски батаљон Азов, који је званично део Националне гарде Украјине, широм света регистрован као неонацистичка добровољачка паравојна снага“, и да је због расизма критикован и од Хјумен рајтс воча и Уједињених нација. Зна, али то није важно. Као што борци за људска права увек чине. Важно је оно што њима важно.

После државног пуча у Кијеву 2014. године – уз очигледне везе са Десним сектором, од најистакнутије Валерије Нуланд до најбестиднијег Хантера Бајдена – САД и Канада су се дале на обуку неонациста. Али су у јуну 2015. објавиле забрану. Међутим, већ следеће године „због притиска Пентагона“ укида се забрана. Радови се настављају, а магазин *Нејшн* ће 2019. писати да је „Украјина (постмајданска) једина нација на свету који има неонацистичку формацију у својим оружаним снагама“.

3.

То, наравно, није случајност. И ми ћемо се вратити на деведесте, време „пада комунизма“, кад је стварана атмосфера да је добар саборац свако ко ће бити неупитно против, а најбољи су нацисти/фашисти код којих се најлакше могло активирати „право“ на освету – до крви.

Искакали су наци-ликови. Импортовани су из „фашистичке емиграције“, која је најнормалније гајена и одржавана у западним, веровало се, антифашистичким друштвима. *Радио Слобода*, *Глас Америке* и остали „слободни медији“ су громогласно тумачили да би маргинализовање нациста било „ограничавање слободе говора“.

Међу Србима, који су имали два антифашистичка покрета, краја није било чуђењу како су то „наши савезници“ одједном постали заштитници „поражених снага“...

Одједном су они нас оптужили да оснивамо „концентрационе логоре“. Нас? Нисмо знали шта да кажемо. Да ли је то могуће?

Зар није Дража Михаиловић био на насловној страни *Тајма* 25. маја 1942? Зар нисмо ми спашавали америчке пилоте? Зар нису ту били западни изасланици у нашим покретима?

Онда се део српских „либерала“ сетио да је то због Милошевића. Нема другог разлога. И викало се у Београду: Слобо–Садаме! Али Американци онда одоше корак даље: Милошевић је Хитлер. Није Туђман, иако се хватао за НДХ као за реликвију!? Опет нисмо знали шта да кажемо.

Док је српска јавност истраживала шта је то могао да учини грозни Милошевић, а да би то толико наљутило Американце, тајну нам је разрешио један Немац.

НИН је 2007. објавио писмо које је канцелару Герхарду Шредеру 2. маја 2000. послао Вили Вимер, иначе канцеларов изасланик на конференцији у Братислави коју су организовали Стејт департамент и Институт за спољну политику Републиканске странке. На сесијама затвореним за јавност било је објашњено да је „рат против СРЈ спроведен да се ревидира исхитрена одлука генерала Ајзенхауера из Другог светског рата (у Техерану и на Јалти). Због стратешких разлога, морала је да се преиначи та одлука и да се распореди америчка војска у региону“. А да би се то спровело треба „Србија да се *шрајно* искључи из европског развоја“.

И Ајзенхауерова грешка из 1945. нас враћа оној изјави генерала Жукова. Није Ајзенхауер направио грешку, него „америчка војска“ није тада могла да распоређује по регионима до којих није могла да стигне. А непријатељство према савезнику са Истока већ се увелико развијало.

4.

Још крајем 1944. Британска команда је разматрала поновно наоружавање Немачке за напад на Русију. План за Трећи фронт.

Ево: „Строго поверљиво. Тема: Русија – претња западној цивилизацији. Операција: „Незамисливо“. Бавили смо се анализом (могућношћу реализације) операције ‘Незамисливо’... Датум објаве рата – 1. јул 1945. године.

Какве су ово небулозе? Али не, нису то никакве глупости, већ извештај британског Штаба за генерално планирање, који је разрадио план рата са СССР-ом! Финална варијанта је била готова 22. маја 1945. године. ДВАДЕСЕТ ДРУГОГ МАЈА!“ Ово је из књиге *Рајн – мишови СССР-а 1939-1945* Владимира Мединског.

Британци процењују да је тешко ликвидирати разуђену совјетску војну индустрију, државне мреже совјетских комуникација те „суштински, једини начин да дођемо до брзог (ратног) успеха јесте копнена кампања, која би омогућила да се у пуној мери искористи наша доминација у ваздуху“. Планира се ангажовање 20 оклопних дивизија, 50 пешадијских дивизија, пет ваздухопловни дивизија, оклопно-тенковских и пешадијских бригада, еквивалент за осам дивизија. А „према проценама, у раним етапама (војне кампање) било би могуће прекомпоновати, поново опремити и наоружати 10 немачких дивизија“. План операције потписан: *W.S.C.* Винстон Спенсер Черчил. После петогодишњег антифашистичког савезништва.

Само савезништво пало је 12. априла 1945. кад је умро председник Френкин Рузвелт. Хари Труман који је говорио како је интерес САД да рат исцрпе и непријатеље Немце и савезнике Русе, тада преузима Америку и одмах мења и политику и људе. Између осталог, није био проблем да се нацисти ангажују за све корисне послове. На пример, да се за првог човека обавештајне службе успостављане Западне Немачке постави Рајнхард Гелен, шеф обавештајног дела операције „Барбароса“ – што је назив за операцију против СССР-а. Гелен ће надгледати БНД све до 1968. Кад је 1947. формирана ЦИА, Гелен ће у Алану Далсу, првом шефу, имати пријатеља и истомишљеника. Далс је говорио: „Словене ратом не можеш да победиш. Ми ћемо им дати лажне идеале и они ће сами себе уништити.“ И знања Гелена о Украјини и совјетским републикама и мреже које је створио у ратним годинама било је ЦИА на располагању.

5.

То, ако се суочимо са чињеницама, није немогућа мисија. Напротив. Ако се вратимо у време подизање темеља оног што данас видимо као Европску унију, видећемо велики талас антифашизма после 1945. који је подигла победа Совјета а који је прекрио чињеницу: 1941. није само Немачка напала СССР. Напала га је цела Европа. Са изузетком Грка и Срба!

Државе које су се придружиле Хитлеру биле су правно утемељене – политички пронемачке, а какве би биле. Као што су данас све европске државе проамеричке. Подршка народа тим државама је била мање-више неупитна. Наравно, ако не читате послератна објашњења, кад су се сви свим силама оградили од Хитлера, Немаца, нацизма, недемократских режима.

Али, погледајмо кратак преглед чињеница.

На територију СССР су уз Немце ушле – шпанске дивизије и француске легије, војске Италије, Румуније, Мађарске, Финске, делова Чехословачке, Хрватске итд.

Брестовску тврђаву заузели су Аустријанци, а Севастопољ Румуни и Италијани. Сваки други возач гудеријанских тенкова (немачки генерал Хајнц Гудеријан) био је Чех. Сви они су извршили бројна зверства. Мађарски кажњеници нису заробљавали совјетске војнике већ су их одмах убијали. Албанија је послала СС дивизију *Скендербег*, а босански муслимани *Ханџар дивизију*.

Под Лењинградом и Ржевом зверства су чинили војници холандске СС дивизије „Нордленд“. А наступали су Италијани, па шездесет хиљада француских добровољаца СС дивизије „Шарл Велики“ и безбедоносних и казних одреда. Швајцарци, Фланци, Валонци, Данска и Шпанија послале су своје војнике и без формалне објаве рата Совјетском Савезу!

У тренутку напада 1941, непрестано допуњујући губитке у Хитлеровој војсци – било је око милион војника свих европских националности. До краја рата милион и по Европљана је је било у руском заробљеништву (без Немаца).

У одбрани Рајхстага 2. маја 1945. били су Французи из СС дивизије „Шарламањ“... Не Немци из Алзаса, већ Французи.

Зато у трећој деценији 21. века преостали антифашисти (Руси и Срби) славе Дан победе 9. маја, а они други 8. мај – Дан помирења и жалости. Оплакују свој пораз у трајном гневу против Руса. Они су данас – ЕУ и НАТО. Земље које су биле савезнице нацистичке Немачке сада су чланице НАТО.

А сваки отпор Хитлеровој суперсили заснивао се на нади да ће Руси, на крају, победити. И четници и партизани су се храбрили тако. И Грци. И прост свет. Жарко Видовић описује живот у концентрационом логору 1942: „Нас је једино држала вера да ће Руси да победе!“ Дакле, и поред тога што су они бољшевици, а Русија СССР, без обзира на Трећу интернационалу, и вулгарни атеизам, и после тоталне антибољшевичке кампања либералног Запада – вера у једну страну наше трауме (Русе) чува нас за катарзу!

6.

Ако то гледате огољено као историјски ток, конзервисање фашизма/нацизма почело је Маршаловим планом, кулиминирало Европском унијом.

Кад је послератна победничка интерпретација ушла у антифашистички код – међу свим европским народима – ми смо веровали да је то стварно. Јесте много тога шкрипало, али ако се договоримо... Данас, њихова русофобија и наш разуман став према Русима логичне су последице историјских односа.

Американци, важан део савезничке коалиције, пристајали су на антифашистички наратив, али нису губили време на разрачунавање са нацистима. Узели су све што им је могло бити од користи. На нашем нивоу то се видело на бестидном подржавању фашистичке емиграције – а против земље победнице у рату. То су, наравно, била „људска права“ као средство против својих савезника.

Цели континет се прекрио антифашистичким ћебетом. Кад је почео да пада Берлински зид фашисти су одједном измилили. За разарање Југославије није било бољих извођача радова од наследника фашистичких очева. Тако се историја из 1941. поновила: Срби су опет баш како је Хитлер рекао „стални елемент немира и несигурности на Балкану“.

„Нацификација“ формирања новоевропских транзиционих држава текла је неометано све до „денацификације“ у Украјинској кризи која је оголила лажност тог кода. Ови људи нису следбеници нациста, они су нацистичкији нацисти – у појавном облику – од самих нациста. Они су настали као део, за западне планове, легитиманог пута. Тај пут је завејаван великим декламацијама али је одржаван – конкретним деловањем.

Да се подсетимо, Други светски рат није ни окончан, а већ је почињао – нови рат. После ће добити име – Хладни рат. Годину дана касније незаобилазни Черчил ће у Фултону у Америци извикати досетку о „гвозденој завеси“.

„Гвоздена завеса ће пасти на читаву гигантску територију под контролом Совјетског Савеза, иза које ће читави народи бити истребљени“, написао је Јозеф Гебелс у недељнику *Pajx* 25. фебруара 1945. Он је осмислио – *die eiserne Vorhang*, што ће Винстон Черчил превести у *the iron curtain*. Тако су из тла фашистичко-нацистичке Европе почели да као висибаве ничу „антифашисти“ који су могли да без већих напрезања пређу на обновљени колосек. Јер, правац офанзиве није мењан – Москва.

7.

За разумевање суштине антифашизма на Западу згодно је подсетити се текста француског мислиоца и борца Покрета отпора Жака Елила из 23. јуна 1945. под насловом: *Хитлерова победга?*

„Само месец дана пре пораза, (Хитлер) је објавио да је његова победа извесна. Томе су се тада сви смејали“, али да ли се Хитлерова објава може одбацити. Елил подсећа да „Хитлер је, пре свега, промовисао тотални рат, који подразумева тоталну мобилизацију, а с друге стране, тотални масакр... Да бисмо победили, не можемо поступати другачије... Тотална мобилизација је имала две истовремене последице. Не само да су жене мобилисане да обављају послове за које нису створене, него је, што је још важније, држава себи доделила апсолутну власт...“

Да би се мобилисала целокупна нација, држава мора држати у својим рукама сва финансијска и економска средства, све што је од виталног значаја... Ограничавају се слобода, једнакост, следовања, право на културу, одбацују се ствари, а убрзо и људи који нису од користи за одбрану земље. Држава преузима све и све обавља преко техничара. Шта је то, ако не диктатура? У сваком случају, то је оно што је успостављено у Енглеској и Америци... о Русији да и не говоримо.“

Русија се саобразила с большевизмом и диктатура је била очигледна, а либерални Запад је сва средства правдао борбом са „дрвеним злом“. САД су

од оног Елиловог упозорења тридесет и три пута нападала суверене земље и незаштићене народа. Сад смо стигло дотле да је оно што је Елил описао 1945. постало очигледно.

Државе су претворене у дигиталне концентрационе логоре и колико год се владари самозвали демократама, сама суштина система – сетите се како се одлучивало у двогодишњем корона периоду – неодољиво подсећа на Четврти рајх. Грађанско право је толико еродирало, да грађанин не може слободно да располаже ни својим телом.

8.

Како је први руски војник стао на украјинско тло, корона је повучена са фронта. Русофобија је употребљивији за безгранично поништавање људских слобода, успостављање фашизираних контрола, припремање пута за друштво Великог ресета – где се за демос планира улога тоталне пасивизације и физичког нестајања. И ту наступа Украјина – над којом се слободно вијоре заставе са нацистичким симболима.

Америчка администрација организује државни удар. Светски медији с размевањем посматрају кад нацисти у Одеси спаљују десетине људи, у сред бела дана. Њихов терор – јаван и бруталан – не наилази на осуду. Напротив, подржава се као „побуна народа“. Кад страх произведе побуну на смрт уплашених Руса у Доњецку и Луганску „демократске земље“ ће подржати „праведну борбу“ Азова а против руског сецесионизма. Од 2014. нацисти су као део легалне украјинске војске убили – 14 хиљада људи и покренули иселавање стотине хиљада цивила.

Али! Кад се 2014. пред Генералном скупштином УН нађе Резолуција о забрани величања нацистичких идеја – *против* су САД, Канада и Украјина. Резолуцију је *подржало* 115 земаља, а *биће* 55 *уздржаних*. Ко су уздржани? Све земље Европске уније! У нашем региону – једино је Србија подржала резолуцију. И 2021. резултат је исти. Ако погледате мапу земаља које су увеле снакције Русији – и пре Украјинске кризе – видећете да се ради о истим.

Нацизам није непожељан у Европи. Напротив. Очигледно је да антифашизам више није европска вредност. Односно, све је застрашујућа – колективна шизофренија.

Нормално је да Азов и Десни сектор баштине кукасте крстове, подигнуту десну руку, да се у Лавову оснива *Институт Јозеф Гебелс*... Али, Путин је Хитлер. А, не, није он *фирер* украјинских нациста. То је овај послодавац Викторије Нуланд и отац Хантера Бјадена. Човек се истиче објавама које личе на националсоцијалистичке, али – оне су демократске. Позивање на убиство председника суверене земље, претња насилне промене власти у тој земљи, обећање да ће он да чини да се украјински рат не заврши скоро... Ствари иду толико далеко, да државни секретар тог председника мора да јави како његов шеф није тако мислио.

Политичари су ту само део кохорте. Са масама се ради на свим фронтима. Позивају се корисници Фејсбука и Инстаграма на безобално насиље против

руских војника и Руса, да се на сав глас зазива смрт Путина и Лукашенка. А величање украјинских фашиста из „Азова“ добродошао је садржај. Званично објашњење: компанија „засад допушта мале изузетке за величање ‘Азова’ строго у контексту одбране Украјине или његове улоге у склопу Украјинске националне гарде“.

9.

Ми, Срби, то гледамо са зебњом. Нацизам и денацификација постају опет тачка у коју ће се сабити простор за наше кључне одлуке које ће одређивати – то се мора разумети, и нашу будућност. То је највећа драма српске нације.

Кад је Олаф Шолц, у Кремљу, објављивао како би Украјина могла бити први рат у Европи од 1945, поверовао је – како су га учили – да је Путин зли блесан. Али тај „зли“ човек није се одрекао здравог разума: „Господин канцелар је рекао да његова генерација, наша генерација, тешко може да замисли рат у Европи. Али ми смо сведочили рату у Европи који је отпочео НАТО у Југославији, ракетним нападима на једну од европских престоница – Београд.“

Колико су ствари одмакле од права народа Европе да осуђују фашизам/нацизам види се по одговору Немца: НАТО бомбардовање је уследило да би се спречио геноцид!

Какав квалитативан напредак! Добро што је фарсично да Немци оптужују неког за геноцид, али и канцелар Шредер, кад је 1999. Слао авионе смрти назвао је то – „систематско кршење људских права“ и „спречавање хуманитарне катастрофе на Косову“. То се са два клика нађе на самом почетку документарног филма немачке АРД под насловом *Es begann mit einer Lüge* (Почело је са лажи). Ту су два Немца – којима је више стало до обичне истине него да Немци шире „истину о геноциду“ – јасно и директно (Немци то знају!) показали свету – гомиле лажи које су емитоване у „геноцидно време“. Све је очигледније и откуд тако јака жеља да живи наратив „геноцида у Сребреници“.

Мора се, свим средствима одржавати, „потребни наратив“. Њихова лаж је њима увек истинитија од просте истине. И данас – многи „поштен Европљанин“ може да се сложи с Шолцом да су Срби чинили геноцид. Откад су постали.

Али све то измиче логици, јер сила која је стајала иза те радње више није једна једина. И не одређује она преседане, како јој падне на ум.

„Постоји консензус свих странака у Бундестагу да је то што ради Русија кршење међународног права. Међутим, ми се разликујемо у процени и гласности критике. Ми из АФД сматрамо да се неко за непредржававање правила може критиковати само ако се правила поштују. А ми смо део Запада који је аплаузом дочекао, или учествовао – односно који је издејствовао сецесију Косова од Србије и зато нам недостаје морална основа да за исто кршење критикујемо Русију.“ Петр Бистрон је спољнополитички портпарол АФД.

Наравно да је Истина у овом лажљивом свету као свећа у пустињској ноћи. „Ми знамо да они лажу, они знају да лажу, они знају да ми знамо да они лажу, али и даље лажу“, говорио је Солжењицин.

Навешћу овде и мишљење америчког правника који је „отворио очи“ водећој колумнисткињи *Њујоркера* Маши Гесен. Дакле, кад је крајем јануара 2022. Машина пријатељица Украјинка рекла „Немогуће је замислити ваздушне нападе на Кијев“, Гесен није могла да оћути: „Као што је било немогуће замислити ваздушне нападе на Београд! ...била сам у Београду када је прва бомба пала на град и незамисливо је постало стварност.“

Даље: „Ваздушни рат око Косова... предузет је без одобрења Савета безбедности УН. Владе и велики део медија приказивале су га као *хуманиитарну интервенцију*. (Нисам једина који ту фразу слушам као оксиморон. Проверила сам са Лоренсом Дагласом, професором на Амхерст колеџу који је доста писао о праву и рату. ‘Рат као хуманитарне интервенције’ је толико бизарна формулација да се може искористити за правдање сваке агресије, рекао је он.)“

А: међународно право војну акцију признаје 1) као самоодбрану или 2) ако ју Савета безбедности УН одобри. „И даље ћете наћи значајан број правних научника који ће рећи: ‘Требало би да признамо да међународно право није лудачка кошуља’, рекао ми је Даглас. ‘Али ако је закон само препорука, онда није закон’. ‘Закони важе за њих, али не и за нас’ није начин на који функционише правни систем. Ваздушни рат на Косову учинио је да међународно право постане као фарса. И да се то односи само на слабе.“

10.

Док сте једина сила баш вам се свиђа да правите фарсе. Што да не? Међутим, кад на сцену ступе бар две нове светске силе – фарса се претвара у мучнину. А владајући наратив у отужну кукњаву. Тако се британски премијер Борис Џонсон, сенка америчке моћи, прославио примећујући да је „једна од најфасцинантнијих ствари које Путин ради та блиска паралела између његових потеза и потеза Слободана Милошевића. Продају се потпуно исте глупости о ‘мистичној’ унији Косова и Београда, Кијева и Москве, потпуно иста агресија и сетите се да је Слободан Милошевић преминуо на суђењу“.

Шарлатански губитак везе са реалношћу! Јесте се с Милошевићем могло као да је ово елизабетијанско време, али – пред Западом је сад Русија. Сама Русија све је мање везана, па су бесни пси све невољнији да учествују у игри. И њима је баш сумњиво да ће се Путину као Милошевићу судити на неком *ad hoc* инквизиторском суду!

Само по себи све је то, ако изађете из овог суманутог трена, бесловесно. Посебно кад се тако врштити на светску силу која улази / враћа се у улогу да одлучује како ће изгледати свет. Говорити тако историјски је инфериорно.

Много је смисленије и геополитички сврсисходније, а и мање лицемерно – вратити се, рецимо, у 1962. То је година „највеће кризе модерног доба“ кад је СССР, читај Русија, распоредила ракете на Куби, на 90 километара од америчке обале. Као велика сила, Америка то није могла дозволити. По цену нуклеарног сукоба. Председник Џон Кенеди тражи да се пројектили уклоне, или...

Фидел Кастро као лидер светског формата „затражио је од својих совјетских пријатеља да уклоне пројектиле“. Јер, пријатељи јесу пријатељи, али

Кубанци су први изложени ужасној смрти. И – кубанска криза се смирила. Говрило се да се Кенеди „обавезао да неће рушити Кастра на незаконит начин“. Пошто је 35. амерички председник убијен следеће 1963, Американци су се тог обећања држали као и оног које су дали Горбачову тридесет година касније.

Али један је Кастро. Фидел је умео да се чува и није кукао јер је знао да Америка ни своје „савезнике“ не третира као партнере него као муницију. Мртви-живи свејдено. У оба случаја могу послужити. Зато је сва ова бука око Украјине и фарса.

Јер баш је динично да се на међународно право позива Америке која за оружје и насиље троши више од комбинованих војних буџета Кине, Русије, Уједињеног Краљевства, Јапана, Француске, Саудијске Арабије, Индије, Немачке, Италије и Бразила. Која одржава 800 војних база и трупа стационираних у 160 земаља. И која терорише и „пријатеље“ и непријатеље. Не помишљајући да то не може бити пријатно, чак и кад се гута упаковану као „демократију и људска права“.

За оваке понуде „добре праксе“ Ганди је рекао: „Тамо где се мора бирати између кукавичлука и насиља, ја сам за насиље.“

II.

И зато нам неће бити проблем да правилно схватимо речи Јакова Кедмија, руског Јеврејина, који је у Израелу био шеф специјалне службе „Натив“: „Колико је пута ваш председник разговарао са оним петлићем Макроном? Колико пута је том петлићу подробно објашњавао шта се догађа? И? Шта данас – после свих објашњења – кукуриче тај петао? И туп би схватио о чему се (са Украјином) ради! А он није туп. Он не жели да схвати!

Може им се објаснити и сто пети пут, али не треба да се ничему надате. Зато што се против вас води рат до уништења. Рат за уништење ваше цивилизације, ваше културе. Оно са Достојевским у Италији – није грешка.

Рат је сада прешао на нови ниво? Ви сте сад ван закона! Ваша земља је ван закона! Ваша култура! Ваши спортисти! Ваша историја! А ви размишљате: како да живимо по законима који за нас не важе!

Ви нисте дужни да поштујете законе који за вас не важе! Нисте обавезни да поштујете никакве њихове законе! Сједињене Државе не поштују никакве и ничије законе осим америчких! А ви?

Када туку и малтретирају руско дете у школи у Француској, они сматрају да је дошло време да вам покажу да је цивилизација за њих а не и за Русе. Тамо за вашу децу нема закона. Ни за ваше болесне и инвалиде – нема закона. Ви сте за њих парије.

У праву је Лавров да ће наступити ‘време дијалога’. Али, то ће бити само – ако ви победите. Ако они победе – никаквог ‘дијалога’ неће бити! Ако устукнете и милиметар – са вама нико неће разговарати! Када они попуштају? Само кад немају снаге! Јер, с ким ви разговарате? Са друмским разбојницима који су увек пљачкали цео свет! Са онима који су правили чудовишна зверства

кроз целу своју историју и настављају и у 21. веку. Ви то говорите пиратима и друмским разбојницима, наслиницима и лоповима, преварантима и шпекулантима које ништа није свето. За које не постоје никакви закони.

Ви водите битку за преживљавање. Ваши војници настављају битку коју су водили њихове прадеде. Пред вама је последња и пресудна битка. Ако је, не дао Бог, изгубите – ви нове могућности нећете имати!“ Утисак је да Руси разумеју смисао овакве поруке.

12.

Можда су ово за политички дијалог прејакe речи, али не може се рећи да нису потресно истините. Ми, Срби, знамо да и кад уђете у „дијалог“ и потпишете Дејтонски споразум или се објави Резолуција 1244 – они одмах крену да их поништавају. Као да нису они диктирали услове до крајње тачке њихове тренутне моћи.

Момир Булатовић је препричавао како је Слободан Милошевић питао Џејмса Бејкера шта се све очекује да он преда. Одговор: Нема ту границе. Кад ми тражимо, ти дајеш. Али то није фина иронија. Него аксиом америчке политике.

„Злочини Сједињених Држава Америке одувек су систематични, стални, силовити, без трунке покајања, а опет изузетно мали број људи о њима уопште нешто изговори. За нешто тако Америци се мора одати признање. Успешно су широм света извршили сасвим хладнокрвну манипулацију своје моћи, све под маском силе универзалног добра. Управо је у томе срж њиховог бриљантног, чак виспреног и изузетно успешног поступакихипнозе“, говорио је Харолд Пинтер кад је добио Нобелову награду за књижевност 2005.

Објашњавајући свом пријатељу Џону Пилџеру шта подразумева под „хипнозом“ појаснио је: „То значи да је испирање мозга толико темељно да смо програмирани да прогутamo гомиле лажи. Ако не препознамо пропаганду, можемо је прихватити као нормалну и поверовати у њу. То је покорна празнина.“ Добровољно ропство. Русофобија и атаковање на Русију од тог је материјала.

13.

Безгранично омрзнута Русија бива још омрзнутија кад неки европски мозгови подсети на значај те земље и Руса за европску будућност. Кад опомињу, да нема европске будућности без Русије. А при том не мисле на тек на гас, нафту, никл итд.

„Русизам је обећање будућности нашој култури док вечерње сенке постају све дуже и дуже над западним светом“, писао је Освалд Шпенглер 1919. Таман је завршио први део *Проијасџи Зајпага*. Он је обајвљивао да ће се после слома „фаустовског Запада“ у Русији појавити нова цивилизацијска сила.

Док се модерни Запад томе супротставља пуном снагом постаје све очигледније да „шта год да се деси, сунце ће за европске народе изаћи на Истоку“, пише ових дана француски аутор Лоран Гујано (Laurent Guyenot). „Оживљавање вере и моралних вредности у Русији сада је ту да, захваљујући снажној вези државе и Цркве, стане у одбрану традиционалних породичних вредности.“ И других вредности.

Достојевски је разумео и осећао мисију Русије у свету. Изгледа да и Владимиру Путину, на коме је доношење одлука у овом времену, то постаје јасност без сенки.

Западу који је духовност свео на „глобални кабализам“ допадају се руска пространства, али без Руса. Када би се усудили кренути на тај пут, могла би да се Фејсбуком шири једна лепа историјица како су, у ствари, Наполеон и Хитлер победили Москву. А на кремаљске највише тачке, уместо крстова и звезда, би могле да се донесу „свастике“ из Кијева, Ровна и Лавова. Заставу са тим знаком на Црвеном тргу могао би да подигне неки јунак из „Азова“ а да на почасном месту буду Марк Закенбергер и Викторија Нуланд. Ту би се и Мефистофелес осећао мало скрајнутим. Али то је западни Прогрес. Који се у Украјини заглибио у дубоко благо.

А Срби на то гледају без замућеног погледа. Све им је јасно. Према истраживању Нове српске политичке мисли, убрзо по почетку руске специјалне војне операције, две трећине грађана Србије, односно 61 одсто, сматра да су САД и НАТО криве за рат у Украјини! Њих 4,5% одсто види Украјину као кривца, а 3,5% одсто мисли да је то Русија.

То је сасвим добра основа за реалну орјентацију у времену кад се Европска унија и Запад гуше у русофобији и налазе у стању које је француски нобеловац Ромен Ролан описао а у време ратне хистерије и шовинизма Немаца и Француза у Првом светском рату: „Ниједно земаљско правдање не може оправдати капитулацију људског разума пред јавним мњењем.“ Јесте, мораћемо сами. Од „европских пријатеља“ ту немамо шта да научимо.

ПРИЛОГ

ВОДЕЋЕ ЛИЧНОСТИ САВРЕМЕНЕ РУСИЈЕ биографије

САСТАВИО МАТИЈА МАЛЕШЕВИЋ

Владимир (Владимирович)

ПУТИН

Председник Руске Федерације

Рођен је 7. 10. 1952. у Лењинграду. У детињству и за време студирања живи скромно, у једнособној „комуналки“ са мајком и оцем. Нема прилику да се упозна са браћом: старији умире пред почетак рата, млађи за време лењинградске блокаде. Отац Владимир Спиридонович, родом из Твери, тешко рањен за време Отаџбинског рата, касније радник у фабрици за производњу путничких вагона. Мајка Марија Ивановна такође пореклом из Твери и радник у истој фабрици као муж.

После завршене основне школе и Техничког института на одсеку за хемију осамнаестогодишњи Владимир уписује Правни факултет Лењинградског државног универзитета. Дипломским радом на тему „Третман најповлашћеније нације у међународној трговини“ 1975. стиче звање дипломирани правник. Одмах затим је примљен у КГБ Лењинградске области, а две године касније у контраобавештајну службу Лењинградског КГБ. Владимир Путин се 1983. оженио Људмилом Шкробневом, по занимању стјуардесом и у следеће три године добија две ћерке. Са 32 године и чином мајора уписује постдипломске студије на КГБ институту „Јуриј Андропов“ где усавршава немачки језик и специјализује се за контраобавештајне операције. Од 1985. до 1990. млади обавештајац је на тајном задатку у Источној Немачкој. Као директор дрезденског Дома пријатељства, има задатак да прикупља информације о размештању ракета кратког и средњег домета на територији западне Европе. После пада Берлинског зида враћа се у Лењинград, а након покушаја државног удара од стране појединих КГБ официра августа 1991. напушта службу.

Владимир Путин политичку каријеру започиње 1991. после позива првог демократски изабраног градоначелника Санкт Петербурга да се прикључи његовом тиму. Антониј Собчак, уједно и бивши колега са Правног факултета, поставља Путина на место председника одбора за спољне послове одговорног за привлачење страних инвестиција. У марту 1993. именован је за првог заменика председника градске владе, задуженог за координацију цивилних и безбедносних служби. Такође, 1995. Путин руководи регионалним одбором владајуће политичке партије Наш дом Русија. Значајан број Путинових сарадника из овог периода (Сечин, Медведев, Кудрин, Милер, Греф, Иванов, Нарешкин) током 2000-их сели се у Москву и заузима високе државне и корпоративне функције.

После пораза Анатолија Собчака на изборима за градоначелника 1996, Путин по партијској линији одлази у Москву и започиње рад у Администрацији председника Бориса Јељцина. Од јула 1998. до августа 1999. налази се на челу ФСБ-а. Након изненадне смене премијера Јевгенија Примакова и кратког боравка на премијерској функцији Сергеја Степашина, Владимир Путин постаје председник владе. Премијерску функцију обавља само 4 месеца, до Јељциновог новогодишњег обраћања нацији на којем је именован за привре-

меног председника Русије. За све то време, од августа 1999. до априла 2000. у Чеченији се одвијају борбена дејства, а Владимир Путин од самог почетка практично обавља функцију главнокомандујућег. Успешно привођење војних операција крају у значајној мери утичу на резултате председничких избора 2000. на којима Путин осваја 52% гласова.

Први председнички мандат пролази у нормализацији унутрашње политичке ситуације и обрачуну са сепаратистичким тенденцијама. На економском плану Русија почиње да бележи стабилан раст који до 2008, и глобалне финансијске кризе, годишње у просеку износи 7% БДП-а. Један од првих потеза новог председника, који ће се испоставити кључним за напредак Русије, био је договор –консензус са олигарсима. Он се обавезао да неће доводити у питање приватизацију из 90-их, а олигарси да се неће мешати у регионалну или федералну политику, то јест да ће поштовати еквидистанцу у односима са властима. Само поједини олигарси као што су Борис Березовски и Михаил Ходорковски нису поштовали консензус, а остали су наставили са редовним пословањем на обострану корист. На међународном плану, после терористичког напада на Светски трговински центар 11. септембра многе државе глобалног севера, укључујући и Русију прогласили су „рат против тероризма“ за спољнополитички приоритет. Русија не само да се није противила инвазији САД на Авганистан, већ је дозволила транспорт америчке војне опреме преко своје територије. Сарадња у оквирима Г8 још више се продубљивала и тежило се изградњи „Великог европског дома“ и колективног система безбедности са НАТО пактом.

Крај првог и почетак другог мандата обележен је великом популарношћу председника Путина о чему сведочи 71,30% освојених гласова на изборима 2004. Ипак, већ тада се у Кремљу појављује сумња у исход стратешког зближавања са Западом. Само две недеље након изборне победе Путина, НАТО проширује своје чланство на још седам држава источне Европе. Неочекивано приближавање Северноатлантске алијансе границама Русије Владимир Путин доживљава као „личну издају“. Пре тога, 2003. САД започињу рат у Ираку без одобрења Савета безбедности УН, што је, такође, био јасан сигнал да западне силе не желе међународни поредак заснован на равноправности већ на диктату. Званичну Москву је посебно забрињавао феномен „обојених револуција“ у блиском суседству: Украјина 2004, Киргизија 2005. и Грузија 2006. Конкретне потезе у правцу заостравања односа са Западом председник Русије није предузимао, али је 2007. на Минхенској безбедносној конференцији по први пут оштро критиковао униполарну концепцију и управљање светом из једног центра. На другој страни, 2005. Путин и његов кинески колега Ђијанг Цемин решавају деценијски погранични спор и отварају нову перспективу стратешком зближавању две суседне државе.

Имајући у виду уставна ограничења која нису дозвољавала више од два узастопна мандата, за наследника Владимира Путина 2008. изабран је његов дугогодишњи сарадник још из Санкт Петербурга. Тек што је Дмитриј Медведев ступио на нову дужност, ситуација у Грузији је захтевала хитну интервенцију. Без обзира на ратну епизоду у Јужној Осетији и Абхазији, либерално-демократски имиџ новог представника имао је за циљ да омекша политички

Запад и обнови односе између Москве и Вашингтона. За то време Владимир Путин је у другом плану, обавља функцију премијера и руководи владајућом партијом Јединствена Русија.

Повратак Путина на место првог човека Русије 2012. обележен је безуспешним покушајем обојене револуције. Био је то један од многих разлога због којих је Путин одлучио да на почетку свог трећег мандата геополитичку оријентацију Русије преусмери на Исток. Русија напушта Г8 и посвећује више пажње међународним организацијама као што су ШОС и БРИКС. На чело Министарства одбране Путин поставља Сергеја Шојгуа, како би се убрзала модернизација оружаних снага. Године 2015. оснива се Еврозијски економски савез. Барак Обама 2013. демонстративно одлаже посету Москви наводно због одлуке да се Едварду Сноудену одобри боравак на територији Русије. Односи се додатно компликују интервенцијом Русије у Сирији на основу позива званичних сиријских власти, које Запад по сваку цену жели да свргне. Чаша се прелива 2014, када прозападна опозиција узурпира власт у Кијеву, а Москва као одговор припаја Крим. Од тог тренутка Русија и њени највиши званичници потпадају под западне санкције, док бројни војно-политички аналитичари, између осталих и Мирослав Лазански говоре о неизбежности сукоба између НАТО-а и Русије на територији Украјине. Ратни сценарио и вишегодишње грантирање проруског становништва на југоистоку Украјине Владимир Путин покушава да предупреди за преговарачким столом и подршком Минском процесу. Међутим, регулисање конфликта дипломатским путем није уродило плодом, јер украјински лидери нису били спремни да одустану од насилне реинтеграције изгубљених територија.

На изборима за председника Русије 2018. Путин осваја рекордних 76,69% гласова и одмах започиње реализацију пензионе, а затим и уставне реформе. Током пандемије ковида 2020. на место премијера уместо Дмитрија Медведева поставља Михаила Мишустина. У међувремену, Путин покушава да упозори колективни Запад, тако што обзнањује најсавременије ракетне комплексе Кинжал и Сармат који обесмишљавају противничку ваздушну одбрану и сведоче о супериорности руских оружаних снага. Фебруара 2022. на седници Савета безбедности Руске Федерације због додатне ескалације сукоба у Украјини, одлучено је о признању Доњецке и Луганске Народне Републике. Три дана касније, 24. фебруара, Владимир Путин објављује почетак „специјалне војне операције“ са циљем демилитаризације и денацификације западног суседа. У опсежном говору 30. септембра 2022. на церемонији потписивања уговора о приступању Доњецке и Луганске Народне Републике као и Херсонске и Запорошке области Руској Федерацији, Путин изјављује да „свет улази у период револуционарних трансформација“ и да је „слом западне хегемоније неповратан“. У контексту вишевековног колонијализма и западног сатанизма, угњетавања других народа и култура Путин одлучно изјављује: „више неће бити као пре“. Према независним анкетама „Левада центра“, након почетка „специјалне војне операције“, популарност руског председника налази се на рекордно високом нивоу. Сада 83% грађана Русије подржава Путина, док 69% сматра да се држава креће у правом смеру.

Од првог ступања на председничку дужност до данас, Путин је четири пута посетио Београд. Први пут 2001. када су му домаћини били председник Коштуница и премијер Ђинђић. Том приликом председник Русије посетио је руске војнике на Косову и Метохији. Следећа посета уследила је 2011. у својству премијера. После сусрета са председником Борисом Тадићем и потврђивања подршке територијалном интегритету Србије, у Храму Светог Саве одликован је истоименим орденом од стране патријарха Иринеја и најавио помоћ Русије у завршетку храма. Повод за трећи долазак била је прослава јубиларне седамдесетогодишњице Дана ослобођења Београда 2014. Том приликом организована је војна парада испред Палате Србија, а тадашњи премијер Србије Александар Вучић изјављује да Србија никада неће увести санкције пријатељској Русији. Последња посета Путина Београду одиграла се 2019. када се испред Храма Светог Саве окупило 120.000 људи да га поздрави. Пре тога, Путин је колегу из Србије, Вучића, одликовао високим државним орденом Александар Невски за велики допринос развоју сарадње две земље.

Разведен, има две одрасле кћери и троје унучади.

Сергеј (Викторович)

ЛАВРОВ

Министар спољних послова

Рођен у Москви 21. 03. 1950. Отац пореклом Јерменин из Тбилисија. Мајка Русиња, радни век проводи у Министарству спољне трговине СССР-а. После завршене школе специјализоване за енглески језик, млади Сергеј 1968. уписује Московски државни институт за међународне односе МГИМО, где усавршава још два страна језика: француски и синхалски.

Дипломатску каријеру започиње одмах после основних студија 1972, као аташе у амбасади Совјетског Савеза у Шри Ланки. После повратка из иностранства 1976. Лавров обавља функцију секретара Одељења за међународне економске организације у централном апарату Министарства спољних послова. Од 1981. до 1989. члан је Сталне мисије Совјетског Савеза у УН. Почетком 90-их поново се враћа у централни апарат. Прво као директор Департмана за међународне организације, а затим као заменик Министра спољних послова Русије, у то време Андреја Козирјева. Прекретница у каријери свакако је поновни одлазак у УН, 1994, овог пута у својству шефа Сталне мисије Русије у УН. За десет година колико проводи у УН, Сергеј Лавров учествује у одлучивању о кључним питањима светског мира и безбедности што му доноси велико преговарачко искуство и међународни престиж. Беспрекорно обављање амбасадорске дужности у УН препоручили су Лаврова 2004. за наследника Игорa Ивановa на месту Министра спољних послова. У периоду од 18 година колико се Лавров налази на челу министарства, Русија је променила 5 премијера и сваки од њих настојао је да задржи искусног дипломату у свом тиму. Од преговора поводом иранског нуклеарног програма, преко регулисања пограничних

спорова са Кином и Јапаном, до регулисања конфликта у Сирији и Украјини, Лавров је незаменљива фигура преговарачког процеса. Из тог разлога 2015. Владимир Путин му лично уручује орден За заслуге пред отаџбином првог степена. Поред многобројних домаћих и иностраних одликовања Сергеј Лавров је и носилац Ордена српске заставе првог степена и Ордена Републике Српске.

Супруга Марија је филолог по образовању. Имају једну ћерку и двоје унучади.

Сергеј (Кужугетович)

ШОЈГУ

Министар одбране

Рођен 21. 5. 1955. у месту Чадан – Аутономна област Тува. Отац Кужугет Сергејевич, припадник туванске мањине био је уредник регионалних новина и секретар обласног комитета КПСС-а. Мајка Александра Јаковљевна пореклом из Украјине, по образовању ветеринар. Диплому грађевинског инжењера Сергеј Шојгу стиче на Краснојарском политехничком институту 1977. а кандидатску дисертацију брани на Председничкој академији за националну економију и државну управу 1996.

Каријеру започиње 1977. као инжењер крупних грађевинских пројеката у централној Русији. Касније се учлањује у КПСС и 1990. по партијској линији из Сибира прелази у Москву на функцију заменика председника Државног комитета Русије за архитектуру и грађевинарство. У Москви остварује блиске контакте са тадашњим председником Русије Борисом Јељцином, који је по занимању такође грађевински инжењер и уз чију подршку постаје први председник новог Државног комитета Русије за послове грађанске одбране, ванредних ситуација и природних непогода. Реч је о институцији која је наследила совјетски систем цивилне одбране са преко 20.000 припадника. Државни комитет трансформисан је у Министарство за ванредне ситуације 1994, а Шојгу остаје на његовом челу све до 2012. За то време стиче репутацију руководиоца способног за решавање најтежих проблема. Сергеј Шојгу кратко ће се задржати на месту губернатора Московске области, а већ у новембру 2012. бива именован за министра одбране. Главни задатак новог министра била је структурна реформа Оружаних снага Руске Федерације која је површно започета 2008, а успешно приведена крају тек 2020. Између осталог, реформа је изнедрила и Снаге за специјалне операције у циљу ефикасније борбе против међународног тероризма и извршаваће задатака ван граница Русије. Снаге за специјалне операције имале су пресудну улогу у „кримском пролећу“, а касније и у сиријском рату. Можемо претпоставити да је „Специјална војна операција у Украјини“ добила назив управо по новоформираним снагама. Паралелно са реформама, Министарство одбране спроводи и свеобухватну модернизацију наоружања руске армије. Због бројних организационих успеха, Сергеј Шојгу се сматра најпопуларнијим политичарем у Русији после

Путина. Као политичар и члан Високог савета Јединствене Русије имао је пар интересантних предлога: да се кривично гони свако ко негира победу СССР-а у Другом светском рату и да се нова престоница Русије оснује у Сибиру.

Има чин генерала армије. Носилац је највиших домаћих и страних одликовања, међу којима су Орден српске заставе првог степена и орден Светог Саве првог степена. Од 2020. почасни је доктор наука Универзитета одбране у Београду.

Ожењен, има две ћерке и троје унучади.

Владимир (Александрович)

КОЛОКОЉЦЕВ

Министар унутрашњих послова

Рођен 11. 5. 1961. у Нижњем Ломову, малом месту удаљеном 500 км од престонице. Потиче из радничке породице, те након школског образовања, одмах започиње са радом у локалној фабрици за прераду дрвета као возач. Са 18 година одлази на редовно служење војног рока, на границу СССР-а и Авганистана.

Након повратак из војске 1982. Владимир се запошљава у органима унутрашњих послова као чувар дипломатских представништава на територији града Москве. Паралелно са постепеним напредовањем у служби, млади полицајац уписује Вишу политичку академију Комсомола у Лењинграду и завршава је 1989. са одличним успехом. Значајан тренутак у каријери је именовање за начелника 108. одељења московске полиције почетком 90-их. Између 1997. и 1999. врши дужност начелника регионалног одељења за борбу против криминала у Москви. Између 2001. и 2007. налази се у централном апарату Министарства унутрашњих послова задуженом за Средишњи федерални округ. Начелник главног одељења унутрашњих послова за град Москву постаје 2009. Приликом формирања владе Дмитрија Медведева 2012. именован је за министра унутрашњих послова. На тој функцији остаје и у влади Михаила Мишустина, све до данас. Поред тога, министар унутрашњих послова Русије је стални члан војно-индустријске комисије и Савета безбедности Русије. Од 2005. је доктор правних наука, а од 2015. генерал полиције. Носилац је бројних домаћих одликовања.

Ожењен је Вером Ивановном са којом има сина и ћерку.

ПАТРИЈАРХ КИРИЛ

Патријарх московски и целе Русије

Први руски патријарх који је рођен у СССР-у, тадашњем Лењинграду 20. 11. 1946. под именом Владимир Михајлович Гундјајев. Отац Михаил Васиљевич такође је био свештено лице, а у младости главни механичар у фабрици. Мајка

је била по занимању наставник немачког језика. После завршене основне школе млади Владимир се укључује у Лењинградску комплексну геолошку експедицију, где паралелно учи и ради као картограф. Дипломира на Лењинградској духовној академији 1965. а после пар година успешно брани докторску дисертацију „Настанак и развој црквене хијерархије и учење православне цркве о њеном благородном карактеру“. Такође, написао је велики број књига, основао часопис „Црква и време“ и водио телевизијски серијал „Реч пастира“.

Будући поглавар Руске православне цркве (РПЦ) са непуне 23 године се замо-нашио и том приликом добио име Кирил. Током 70-их претежно се посвећује предавањима, прво на Лењинградској, а затим и на Московској духовној академији. Истовремено, од 1971. до 1974. представља РПЦ у Светском савету цркава у Женеви. 1976. изабран је за епископа Выборшког, викара Лењинградске епархије, а следеће године за архиепископа. Крајем 1984. постављен је за архиепископа Смоленског и Вјаземског. Један је од ретких високих свештених лица која нису критиковала рат у Авганистану током 80-их. Стални је члан Светог синода и председник Синодалног одељења за спољне црквене везе од 1989. Две године касније, посебним декретом патријарха Алексија II именован је за митрополита. Потпредседник Светског руског народног сабора постаје 1993. Био је члан и руководиоца бројних важних црквених комисија: за изградњу Храма Христа Спаситеља, за редакцију устава РПЦ из 2000, за разраду Основа социјалне концепције РПЦ.

После смрти патријарха Алексија II 6. 12. 2008. Свети синод већином гласова проглашава митрополита Кирила за новог патријарха. Званично устолочење обављено је фебруара следеће године у Храму Христа Спаситеља. Прве године на челу РПЦ, патријарх Кирил ће посетити Цариград, Украјину и Белорусију. Посебну пажњу нови патријарх посвећује очувању добросуседских односа са Украјином. Међутим, пријатељске посете и мирољубиви тонови нису наишли на добар пријем код украјинских опозиционара. Тако на пример, 2010. патријарх Кирил је окривљен за мешање у унутрашња питања Украјине само зато што је служио молебан у Кијевско-печорској лаври за новог украјинског председника Виктора Јануковича. Супротну реакцију јавности и политичара Патријарх Кирил доживљава у Србији током своје две званичне посете. Први пут 2013. поводом обележавања 1700 година од потписивања Миланског едикта. Други пут 2014. поводом освештавања споменика Цару Николају II у Београду. Том приликом је патријарху Кирилу уручен Орден Светог Саве и додељена титула почасног доктора наука Универзитета у Београду. Почетком 2016. РПЦ доноси одлуку да не узме учешће на Свеправославном сабору на Криту у организацији Васељенске патријаршије. Уместо тога патријарх московски одлази на Свету Гору како би лично присуствовао обележавању хиљаду година од доласка руских монаха на Атос. У децембру исте године патријарх Кирил имао је историјски сусрет са римским папом Франциском на Куби. У заједничкој, такозваној „Хаванској декларацији“ истакнута је забринутост за прогон хришћана на Блиском истоку и изражена нада у поновно успостављање јединства између две Цркве. У жеку украјинске кризе, 2018. године, РПЦ улази у отворени сукоб са Васељенском патријаршијом због давања Томоса о аутокефалности расколничкој „Православној цркви Украјине“. По речима патријарха

Кирила акт Васељенске патријаршије је „неканонски“, а сам Васељенски патријарх Вартоломеј „расколник“. Од новембра 2022. поглавар РПЦ је стављен на списак западних санкција, те му је улазак у ЕУ забрањен.

Митрополит ТИХОН

Митрополић Псковски и Порховски

Рођен 2. 7. 1958. у Москви као Георгиј Александрович Шевкунов. Одраста без оца, само са мајком која је по занимању микробиолог. После завршене школе 1975. уписује факултет за сценарио на Свесавезном државном институту за кинематографију у Москви. Без обзира на велику љубав према филмској уметности и успешно завршене студије, будући епископ одлучује да крене путем духовног просветљења, те 1982. постаје искушеник у Псково-Печорском манастиру. Од августа 1986. ради у издавачкој кући Московске Патријаршије, а монашки постриг прима 1991. у Донском манастиру и исте године постаје јеромонах.

За старешину московског подворја Псково-Печорског манастира постављен је 1993, а три године касније за намесника, а затим игумана обновљеног Сретењског манастира. У чин архимандрита унапређен је 1998. године Одлуком Дмитрија Медведева из 2010. укључен је у састав Савета председника за културу и уметност, а од 2011. стални је члан Вишег црковног савета РПЦ. Његова Светост патријарх Кирил фебруара 2012. поставља Тихона за игумана Сретењског манастира и уручује му игуманско жезло. Истовремено, обавља дужност ректора Сретењске духовне академије и руководи издавачком делатношћу Сретењског манастира. На редовној седници Светог Синода РПЦ 22. 10. 2015 изабран је за епископа Јегорјевског – викара Московске епархије. Напушта Москву 2018. када Свети Синод проглашава Тихона за митрополита Псковског и Порховског.

Митрополит Тихон је утемељивач интернет портала *Православие.ру* који има и српску верзију. За документарни филм „Смрт империје, византијска лекција“ Национална академије за филмску уметност Русије доделила му је награду „Златни орао“. Аутор је још 7 филмова документарног карактера, окренутих хришћанским и традиционалним вредностима. Његова књига „Несвети, а свети“ у Русији је проглашена књигом године и продата је у преко 3 милиона примерака, а преведена је и на српски језик 2013. Незванично се сматра духовником Владимира Путина. Председник је Патријаршијског савета за културу.

Михаил (Владимирович)

МИШУСТИН

Председник Владе Руске Федерације

Рођен 3. 3. 1966. у граду Лобња, близу Москве. Отац Владимир Мојсович, у младости члан Комсомола, радни век проводи као припадник безбедносне службе аеродрома Шеремјетево. Мајка такође ради у истом објекту у саставу

медицинске службе. Михаил школу завршава са одличним успехом, а затим уписује Економски факултет МГУ и Московски институт за алатне машине „Станкин“. Зваће инжењер рачунарских система добија 1989. и на истом институту три године касније завршава постдипломске студије. Аутор је 3 књиге о пореској администрацији и 40 научних текстова. Велико интересовање за научни рад Мишустина мотивише да 2008. оснује Институт за економију непокретности на Вишој школи економије и постане његов први директор.

Професионалну каријеру започиње у јавној непрофитној организацији Међународни рачунарски клуб. Врло брзо постаје њен председник и главни организатор међународног форума са циљем привлачења иновативних технологија на руско тржиште. За државни апарат Мишустин почиње да ради 1998. у Пореској служби, прво као помоћник, а затим и као заменик директора. Од 2006. до 2010. директор је две федералне агенције: прво катастра за непокретности, а затим агенције за управљање посебним економским зонама. На чело Федералне пореске службе долази 2010. Постепено уводи потпуно аутоматизован систем пореске администрације, који омогућава измирење пореских обавеза онлајн. Федерална пореска служба за време десетогодишњег мандата Мишустина увела је преко 50 електронских сервера и на тај начин у потпуности дигитализовала и осавременила порески систем.

Након оставке Дмитрија Медведева, на предлог Владимира Путина, 12. 1. 2020. Мишустин постаје председник Владе Русије. За већину грађана нови премијер је био велико изненађење. Превагнуло је то да је реч о Активном државном саветнику прве класе још од 2010, са репутацијом изврсног „финансијског технократе“, чија биографија савршено одговара приоритетима државног апарата, окренутих у правцу дигитализације и системске оптимизације широког спектра привредно-финансијских односа.

Ожењен, има три сина.

Дмитриј (Анатољевич)

МЕДВЕДЕВ

*Пошћредседник Савејћа безбедности РФ и ѱредседник Јединствене Русије
Бивши ѱредседник и ѱремијер Руске Федерације*

Син јединац, рођен 14. 9. 1965. у Лењинграду, у породици совјетских просветних радника. Отац професор техничког института, мајка предавач на педагошком институту. Млади Дмитриј био је одличан ђак. Са 15 година учлаује се у Комсомол, а у КПСС за време студија на Правном факултету Лењинградског државног универзитета. Постдипломске студије уписује одмах након дипломирања и од 1988. до 1999. ради као предавач Римског и Грађанског права на матичном факултету. Истовремено, током 90-их Медведев је правни саветник Анатолија Собчака, а касније и стручњак Одбора за спољне послове градоначелника Санкт Петербурга у коме заједно са Владимиром Путином ради на привлачењу инвестиција.

На лични позив Владимира Путина 1999. млади правник сели се у Москву и заузима место шефа изборног штаба током председничких избора 2000. Након победе на изборима, Путинов верни сарадник постаје заменик директора, а 2003. и директор Администрације председника. Такође, од 2001. до 2008. Медведев је на челу управног одбора Гаспрома, а од 2003. стални је члан Савета безбедности. Именован је 2005. за заменика премијера задуженог за руковођење приоритетним националним пројектима. Та функција поставила је Медведева у центар медијске пажње, што је искоришћено за започињање председничке кампање неколико година унапред. Имајући у виду изграђен имиџ способног руководиоца и једнодушну подршку владајуће партије, убедљива победа од 70% освојених гласова на председничким изборима 2008. није представљала изненађење.

Почетак председничког мандата Дмитрија Медведева обележен је ратом у Грузији и глобалном финансијском кризом. Ипак, и поред сложене геополитичке ситуације нови председник одлучује да своју државу поведе путем либералних реформи у такозвано „Медведевљево отопљавање“. На унутрашњем плану, отопљавање се испољавало честим гостовањима председника у либералним медијима, подршком демократских снага, економском модернизацијом и борбом против корупције. На спољашњем плану отопљавање се одразило симболичким сусретом Клинтон–Лавров 2009. на којем је руски министар спољних послова на поклон добио дугме за ресетовање. Чак је и чувени амерички геостратег Збигњев Бжежински у Медведевљевој концепцији модернизације видео погодан тренутак за америчко-руско стратешко партнерство, о чему је писао 2012. у својој последњој књизи. На жалост, „Медведевљево отопљавање“ било је кратког даха. Већ 2011. започиње грађански рат у Сирији који директно утиче на заоштравање односе између Москве и Вашингтона, а организовани протести на улицама Москве од стране Запада током председничких избора 2012. приморавају власт на оштрији однос према либералној опозицији.

Од 2012. до 2020. Медведев обавља функцију председника владе Руске Федерације, а након тога је именован за потпредседника Савета безбедности РФ. Као председник Русије, а затим као премијер, Медведев је посетио Београд 2009. и 2019. Оба пута поводом јубилеја Дана ослобођења Београда у Другом светском рату и оба пута са јавним обраћањима у Скупштини Србије. Приликом посете 2019. организована је и војна парада на аеродрому у Батајници.

Носилац је многобројних домаћих и страних одликовања, између осталих Ордена Светог Саве првог реда за допринос православљу и вековном пријатељству српске и руске цркве.

Ожењен Светланом Линик са којом има једног сина.

Вјачеслав (Викторович)

ВОЛОДИН

Председник Државне думе

Рођен 3. 2. 1964. у месту Алексејевка Саратовске области. Отац капетан речног брода. Мајка Лидија Петровна Барабанова по занимању педагог. После

завршененог основног образовања Володин уписује Пољопривредни државни универзитет у Саратову. За време студија учлањује се у КПСС и активно учествује у студентској организацији. На матичном факултету 1986. уписује постдипломске студије и истовремено држи предавања. Током каријере, Володин завршава Руску Академију државне службе, докторира на Петербуршком универзитету унутрашњих послова и стиче звање доктор правних наука.

Политичку каријеру започиње почетком 90-их у Саратову, прво као посланик градског савета, затим као заменик губернатора Саратовске области. У Москву одлази крајем 90-их где се прикључује политичком блоку Отаџбина – Цела Русија и 1999. као посланик улази у Државну думу. На парламентарним изборима 2003. поново је изабран за посланика, а 2007. и за потпредседника Државне думе. Именован је 2005. за секретара генералног савета Јединствене Русије. Од 2011. до 2016. је заменик директора Администрације председника. На почетку VII сазива Државне думе изабран је за председника, а октобра 2021. реизабран на исту функцију и тако постао прва личност која је у два мандата на челу Думе. Један је он највећих поборника Владимира Путина, а био је и његов блиски саветник на председничким изборима 2012.

Коаутор је 138 законских иницијатива на федералном нивоу. Аутор је више од 50 научних и стручних радова. Бивши шеф катедре државне управе на Московском државном универзитету. Носилац високих одликовања, државни саветник Руске Федерације прве класе.

Из првог брака има ћерку Светлану. Од марта 2021. је у другом браку са Јаном Пољакином са којом има два сина.

Валентина (Ивановна)

МАТВИЈЕНКО

Председник Савеша Федерације

Рођена 7. 4. 1949. у градићу Шепетивка у западној Украјини. Отац Иван Јаковљевич Тјутин, учесник Другог светског рата, пореклом Мордовац, преминуо је када је Валентини било седам година. Мајка Ирина, пореклом из источне Украјине, остаје сама са три ћерке. Валентина, упркос тешком материјалном положају, са одличним успехом завршава школу и вишу медицинску у Черкаси. Фармацеутски институт у Лењинграду уписује 1968. и на петој години студија се удаје за Владимира Матвијенка, пуковника медицинске службе. Током студија приступа Комсомолу и учествује у организацији студентског живота. Током 70-их успешно се креће по хијерархијској лествици омладинских и партијских организација, да би крајем 80-их постала народни посланик СССР-а и председник комитета Врховног совјета СССР-а за права жена и бригу о породици. У међувремену завршава Академију друштвених наука КПСС-а и Дипломатску академију.

Након распада СССР-а Матвијенко у својству амбасадора три године проводи на Малти. Затим се враћа у централни апарат Министарства спољних

послова, а 1997. поново у својству амбасадора одлази у Атину. На позив новог премијера Јевгенија Примакова септембра 1998. Матвијенко се враћа из Грчке и преузима дужност потпредседника владе. На тој функцији остаје до ванредних избора за градоначелника Санкт Петербурга 2003, на којима као ванстраначки кандидат побеђује у другом кругу. Матвијенко остаје градоначелник следећих 8 година. За председника Савета Федерације, горњег дома Федералне скупштине изабрана је 2011. Поред тога, до данашњег дана Матвијенко је члан Савета безбедности, Државног савета, и Вишег савета Јединствене Русије.

Поверење колега задобила је захваљујући својој доследности, јасним изражавањем ставова и организационим способностима. Носилац је бројних домаћих и страних одликовања, међу којима је и Орден Републике Српске на огрлици.

Од августа 2018. Валентина је удовица. Има одраслог сина и унуку.

Николај (Платонович)

ПАТРУШЕВ

Секретар Савета Безбедности Руске Федерације

Рођен 11. 7. 1951. у Лењинграду, од оца Платона Игнатјевича, припадника Совјетске ратне морнарице, који у пензију одлази са чином капетана прве класе и мајке Антонине Николајевне хемичарке по образовању, а за време Отаџбинског рата медицинске сестре. Николај Патрушев похађа „Лицеј Број 211“, једну од најстаријих лењинградских школа, а факултет на Поморско-техничком државном универзитету у Лењинграду. Са непуне 23 године одлази у Минск како би похађао Виши курс КГБ-а. Током каријере стиче звање доктора правних наука.

По повратку из Белорусије Патрушев почиње са радом у контраобавештајној служби Лењинградске области као млађи детектив. Успешно пролази каријерне лествице унутар службе да би 1992. постао министар за безбедност Републике Карелије. Након две године проведене у Карелији Патрушев се сели у Москву, у ФСБ. У својству заменика начелника за организациону и инспекцијску управу разоткрива крупну корупционашку аферу унутар државне компаније „Роснаоружање“. На новој функцији у Администрацији Председника Патрушев се кратко задржава, јер већ у августу 1999. по указу Бориса Јељцина наслеђује Владимира Путина на месту директора ФСБ-а и на тој дужности остаје све до 2008. У истом временском периоду Николај обавља и дужност координатора служби безбедности чланица Заједнице независних држава. За време Другог чеченског рата, током његове герилске фазе од 2001. до 2003. први човек ФСБ-а уједно је и руководилац противтерористичких операција на Северном Кавказу. Широко је прихваћен став да је Патрушев као директор ФСБ-а најзаслужнији за враћање престижа руској служби безбедности после трауматичних 90-тих. Године 2008. указом Димитрија Медведева именован је за секретара Савета безбедности РФ, а 2018. указом Владимира Путина је реизабран на исту функцију.

Патрушев има чин генерала армије, бројна домаћа и страна одликовања од којих је најважније „Херој Руске Федерације“.

Ожењен је, има два сина – старији је министар пољопривреде Руске федерације, а млађи члан управног одбора Гаспрома.

Сергеј (Борисович)

ИВАНОВ

Специјални представник председника за питања екологије и саобраћаја, стални члан Савета безбедности РФ

Рођен 31. 1. 1953. у сиромашној породици која је живела у једној од многобројних лењинградских „комуналки“ (заједничких станова). Отац рано умире тако да пресудну улогу у одрастању Сергеја имају мајка и старији брат. Још као мали Сергеј показује склоност ка изучавању страних језика. У складу са тим, после завршене школе уписује Филолошки факултет на Лењинградском државном универзитету и опредељује се за енглески и шведски језик. Као члан КПСС-а 1976. одлази у Минск како би похађао Вишу школу КГБ. Касније, 1981, завршава Академију обавештајне службе.

У периоду између 1981. и 1998. пролази трновит пут од обичног оперативца до заменика начелника Спољне обавештајне службе. На личну иницијативу Владимира Путина, тадашњег директора ФСБ-а, Сергеј Иванов 1999. постаје његов заменик и начелник једног од најважнијих одељења ФСБ-а за анализу, прогнозу и стратешко планирање. Исте године именован је за секретара Савета безбедности, а 2001–2007. на челу је Министарства одбране. Као човек од поверења и велике популарности, водећи „силовик“ у Русији, без мрље у биографији, Сергеј Иванов је виђен као Путинов наследник на месту председника. Ипак, на партијском одбору у децембру 2007. одлучено је да председнички кандидат Јединствене Русије буде Медведев. Током Путиновог премијерског мандата, Иванов је све време његов први заменик. Непосредно пред Путинов повратак на чело државе 2011. Иванов заузима функцију руководиоца Администрације председника. На тој функцији остаје све до федералних избора 2016. када се по сопственој жељи повлачи са највиших државних функција и постаје специјални представник председника за питања екологије и саобраћаја.

Има чин генерал-пуковника и бројна одликовања.

Ожењен, отац два сина, од којих је старији погинуо несрећним случајем.

Александар (Васиљевич)

БОРТЊИКОВ

Директор Федералне службе безбедности ФСБ

Рођен 15. 11. 1951 у граду Перм, Русија. Спада у дугогодишње сараднике председника Русије из најужег круга „силовика“. Информације о родитељима и раном детињству нису доступне. Са петнаест година учлањује се у Комсомол, а са двадесет две завршава Лењинградски институт за железнички саобраћај. Од 1973. запослен у струци у Лењинградској области. После завршене Више школе КГБ Ђержински, (садашње Академије ФСБ) 1975. приступа органима безбедности и КПСС-у. У почетку ради као обичан детектив у Лењинградској области и започиње трновит пут по хијерархијској лествици унутар КГБ-а, касније ФСБ-а. Од 2003. Бортњиков је начелник управе ФСБ-а за Санкт Петербург и Лењинградску област, а од следеће године директор Службе економске безбедности ФСБ Русије. Чин генерал-пуковника добија 2006. На садашњу функцију директора ФСБ-а Бортњиков је именован у мају 2008. Исте године постаје члан Савета безбедности и Савета за борбу против корупције. Такође, Бортњиков је председник Савета директора безбедносних органа и специјалних служби Заједнице независних држава.

Као директор ФСБ-а Бортњиков је два пута посетио САД. Први пут 2015, поводом конференције о насилном екстремизму. Други пут 2018. када заједно са директорима спољне и војне обавештајне службе Русије разговара са директором ЦИА, Мајк Помпеом, о повратку исламских терориста на територију Русије и Централне Азије.

Ожењен, има одраслог сина.

Сергеј (Јевгењевич)

НАРИШКИН

Директор Спољне обавештајне службе

Рођен је 27. 10. 1954. у Лењинграду, од оца Јевгенија (Михајловича) и мајке Зоје (Николајевне). По очевој линији води порекло од чувене племићке породице, чији је најпознатији припадник Наталија Нарешкина, жена Алексеја I и мајка Петра Великог. У блокади Лењинграда му је деда умро, а отац једва преживео. Сергеј је завршио уметничку школу, Лењинградски институт механике, Санкт-Петербуршки међународни институт менаџмента и Академију спољне обавештајне службе, после које се у Лењинградском одељењу КГБ-а упознао са Владимиром Путином. Одбранио је кандидатску (2004) и докторску дисертацију (2008) из области економских наука и објавио више научних радова. Говори енглески и француски.

Почео је као секретар Комсомола, а током 80-их и 90-их постаје руководиоцац у привреди и администрацији Лењинграда и Лењинградске области,

стручњак за стране инвестиције (у том својству проводи и неколико година у амбасади Русије у Бриселу). Допринео је доласку у Лењинградску област крупних мултинационалних компанија: Филип Морис, Катерпилар и Форд. Од 2004. године је руководио у централним органима власти – Администрацији Председника и Владе. За потпредседника Владе изабран је 2007, а 2008. за руководиоца Администрације Председника. У том периоду допринео је транспарентнијој подели надлежности између федералних министарстава, разних агенција и органа власти, као и смањивању броја чиновника. Од 2011. до 2016. био је посланик и председник Државне думе (VI сазива) и успешно је допринео консолидацији позиција Јединствене Русије и превазилажењу протеста у земљи, које је Запад испровоцирао уочи Путиновог трећег председничког мандата. Путин га је 2016. именовоао за директора Спољне обавештајне службе уз шаљиву напомену „Сергеј Јевгењевич се враћа кући“. Важну друштвену функцију истовремено обавља и као председник Руског историјског друштва. Има репутацију скромног, доброћудног и у многим областима компетентног руководиоца.

Носилац је неколико највиших руских и иностраних одликовања.

Ожењен је, има сина, ћерку и две унуче.

Валериј (Васиљевич)

ГЕРАСИМОВ

Начелник Генералштаба

Рођен у обичној радничкој породици 8. 9. 1955. у Казању. Млади Герасимов под утицајем дединих прича о Отаџбинском рату и омиљеног писца Константина Симонова чврсто одлучује да своју будућност посвети војном позиву. Са том жељом 1971. уписује Суворовску војну школу у Казању, а затим у истом граду и Високу тенковску школу. Усавршава се на Војној академији оружаних снага „Малиновски“ 1984. и на Војној академији Генералштаба 1995.

Дезинтеграција Совјетског Савеза Герасимова затиче у Северно-западном војном округу, где 1994. као командир спроводи евакуацију механизоване дивизије из Естоније у Русију. Пред почетак Другог чеченског рата 1998. Герасимов бива пребачен у Северно-кавказски војни округ. Као командант 58. армије здружених снага учествује у војним операцијама у Чеченији и стиче репутацију способног и поузданог заповедника. Након бројних успеха током чеченског рата Герасимов 2005. добија чин генерал-пуковника и стаје на чело Лењинградског, а затим и Московског војног округа. Од 2009. до 2012. командује чувеном војном парадом на Црвеном тргу поводом Дана победе. По предлогу Министра одбране Сергеја Шојгуа 2012. председник Путин именује Герасимова на дужност начелника Генералштаба, а 2013. му додељује чин генерала армије. Герасимов се сматра главним организатором руске војне операције у Сирији због чега му се 2016. додељује највише одликовање – Херој Русије.

Герасимову се у војним круговима на Западу приписује ауторство „доктрине Герасимова“, као руског концепта новог типа ратовања, наводно упо-

требљене и у сукобу са Украјином. Реч је о доктрини која у себи инкорпорише војне, културне, дипломатске, информативне и све друге националне ресурсе зарад постизања стратешких циљева. Ипак, Марк Галиоти амерички експерт за Русију у више наврата је поновио да „доктрина Герасимов“ не постоји и да се ради само о одбрамбеном стратешком предлогу.

Ожењен, има ћерку и сина – официра Оружаних снага Русије.

Сергеј (Владимирович)

СУРОВИКИН

Командант Ваздушно-космичких снага и Здружених снага Русије у рејону спровођења СВО

Рођен 11. 10. 1966 у Новосибирску. Завршио Омску високу војну командну школу 1987. са „златном медаљом“. Војну каријеру започиње као командир 1. стрељачког батаљона у 2. гардијској таманској мотострељачкој дивизији стационараној у Москви. Током августовског пуча 1991. добија наређење за спровођење полицијског часа на московским улицама. Том приликом страдала су три демонстранта, због чега Суровикин следећих седам месеци проводи у притвору. Иако је деловао на страни пучиста, на иницијативу председника Јељцина пуштен је на слободу и унапређен, са образложењем да је „примерено испуњавао војничке обавезе“. Усавршавао се на Војној академији Фрунзе, а 2002. је завршио Војну академију Генералштаба. У периоду 1995–2008. командује различитим јединицама у Таџикистану, Јекатеринбургу, Чеченији, Вороњежу. 2010. постаје заменик команданта Централног војног округа, а 2013. добија чин генерал-пуковника и преузима командовање над Источним војним округом.

Од марта до децембра 2017. Суровикин је на челу руских оружаних снага у Сирији. У том периоду, 31. октобра именован је за команданта Ваздушно-космичких снага, као први генерал копнене војске на тој функцији. Од јануара до априла 2019, по други пут командује трупама у Сирији. Због великих ратних заслуга одликован је крајем 2017. орденом Херој Русије, а 2021. је унапређен у чин генерала армије.

На почетку СВО Јужну групу руске војске, која учествује у ослобађању Луганске Народне Републике. Почетком октобра 2022. постављен је за команданта Здружене групације оружаних снага Русије у рејону спровођења СВО. То именовање се повезује са новим начином ратовања условљеним повећаним западним ангажовањем, потребом уништавања противничке инфраструктуре и координацијом деловања трупа на веома великом фронту, уз максималну заштиту живота руских војника и локалних цивила. Успешно ратно искуство створило је Суровикину велику популарност и репутацију ефикасног и одлучног војног стратега и надимак „генерал Армагедон“.

Три пута је рађаван. Ожењен је, има три ћерке и сина.

Генадиј (Андрејевич)

ЗЈУГАНОВ

Председник Централној комисији Комунистичке партије Руске Федерације (КПРФ)

Рођен у учитељској породици 26. 7. 1944. у селу Мирмино Орловске области. Основну и средњу школу завршио је у родном месту, а факултет за физику и математику на Орловском универзитету. Након дипломирања 1969. Генадиј се запошљава на факултету као предавач. Војни рок је служио у Групи совјетске војске у Немачкој. Има чин резервног пуковника специјалне војске за заштиту од радиоактивног и биолошког оружја. На Филозофском факултету Московског државног универзитета 1995. одбранио је докторску дисертацију. Аутор је више од 50 књига од којих су две преведене код нас: „Верујем у Русију“ и „Руска геополитика“.

Зјуганов се 1966. учлањује у КПСС и врло брзо постаје секретар регионалног Комсомола, а затим и руководилац пропаганде и агитације за Орловску област. Средином 80-их прелази у Централни комитет на функцију заменика одељења за идеологију. Био је делегат последњег Конгреса КПСС-а 1990, на коме је основана Комунистичка партија РСФСР. У новој партији Зјуганов заузима место секретара и сталног члана Политбироа. Шира јавност са перспективним политичарем упознаје се 1991. када „Совјетска Русија“ објављује његово писмо под насловом „Архитекта пропасти“ у којем се оштро критикује Михаил Горбачов и идеологија перестројке. На изборима за првог председника Русије 1991. Зјуганов подржава свог партијског колегу Николаја Рижкова и руководи његовим изборним штабом. Приликом преименовања КП РСФСР у КПРФ фебруара 1993. изабран је за лидера, односно председника Централног извршног комитета партије. На следећим изборима за председника Русије 1996. заједно са Борисом Јељцином пролази у други круг, али не успева да победи. По мишљењима многих радило се о изборној крађи преко које Зјуганов прелази изненађујуће мирно и без протеста. Чланови КПРФ уверавали су јавност да не желе започињање грађанског рата али већина гласача комунистичке партије сасвим губи веру у евентуални повратак социјалистичког режима. Можда је то био кључни разлог због чега Генадиј Зјуганов и његов КПРФ следеће две деценије ни једном неће проћи у други круг председничких избора већ ће глатко губити у првом кругу. Ситуација се неће променити ни 2018. када је кандидат КПРФ-а за председника Русије нестраначка личност Павел Грудинин.

До данашњег дана Зјуганов је суверени председник Централног комитета КПРФ и посланик Државне думе свих сазива од њеног настанка.

Ожењен је Надеждом Васиљевном. Има сина, ћерку и осморо унучади.

Сергеј (Михајлович)

МИРОНОВ*Оснивач и лидер њарџије Праведна Русија*

Рођен 14. 2. 1953. у граду Пушкин недалеко од Санкт Петербурга. Отац Михаил Јемељанович после Другог светског рата одлучује да настави службу у армији. Мајка Галина Фјодоровна, инструктор и активни члан КПСС-а. Млади Сергеј школу завршава у родном граду и постаје члан Комсомола. Факултет Геофизичких метода у тражењу руда и минерала уписује 1969. али после две године прекида студије и одлази у ваздушно десантну јединицу у Литванију и Авганистан на одслужење војног рока. Од 1974. до 1980. Сергеј студира Лењинградски рударски институт. У међувремену учествује у многобројним експедицијама Министарства геологије СССР-а и добија звање старији инжењер-геофизичар. Због радних обавеза 1986. сели се у Улан-Батор, главни град Монголије и тамо остаје до распада СССР-а.

Политичку каријеру Миронов започиње 1994. као посланик Законодавне скупштине Санкт Петербурга. Руску академију државне службе завршио је 1997. а следеће године Правни факултет државног универзитета Санкт Петербурга. Са Владимиром Путином блиско сарађује у градским органима и на председничким изборима 2000. одређен је за заменика шефа петербуршког изборног штаба. На предлог председника Русије 2001. изабран је на функцију председника Савета Федерације на којој остаје до 2011. У међувремену, 2003. оснива политичку странку Руска партија живота, а следеће године се кандидује за председника, јавно подржавајући и свог противкандидата Владимира Путина. Један је од главних иницијатора формирања блока Праведна Русија, 2006, која се сматра формалним наследником Руске партије живота. У политичком програму Праведне Русије прокламује се држава благостања, политичка демократија, права и слободе појединаца. Позадина обједињавања дела опозиције под вођством Миронова био је покушај формирање двопартијског политичког система у коме би Праведна Русија била достојни конкурент Јединственој Русији. Очекивања се нису обистинила, али Праведна Русија од 2007. а Сергеј Миронов од 2011. редовни су чланови Државне думе. На председничким изборима 2012. Миронов се кандидује по други пут, али поново заузима последње место. Један је од првих руских политичара који је на почетку конфликта посетио исток Украјине и организовао хуманитарну помоћ.

Доктор је наука и почасни професор на неколико универзитета. Носилац је више државних одликовања.

Из четири брака Миронов има два сина, ћерку и четворо унучади.

Дмитриј (Олегович)

РОГОЗИН

Политичар и дипломата, један од лидера некадашњеї блока Родина

Рођен у Москви 21. 12. 1961. Отац Олег Константинович је био генерал-потпуковник и први заменик начелника Службе наоружања Министарства одбране Совјетског савеза, пореклом од пољске племићке породице Миткевич-Желток. Мајка Тамара Васиљевна, стоматолог, води порекло од Милана Јовановића-Караџића црногорског добровољца у Руско-јапанском рату. На Московском Државном универзитету Ломоносов Рогозин са одличним успехом завршава основне, магистарске и докторске студије. Доктор је филозофских и техничких наука.

Као дипломирани новинар 1986. приступа омладинским организацијама и врло брзо постаје председник Асоцијације младих лидера СССР-а. Током државног удара августа 1991. као добровољац и симпатизер учествује заједно са Борисом Јељцином на протестима против пучиста. Следеће године у истом својству одлази у Придњестровље и бори се на страни проруских војних формација. Рогозин је један од оснивача патриотског покрета „Конгрес руских заједница“ који покушава да обједини све руске организације на постсовјетском простору. Током 90-их, као председник Покрета, Рогозин се посвећује борби за права руских етничких мањина ван граница Русије и активно подржава Србе током грађанског рата у Југославији. Његов Покрет врло брзо прераста у политичку партију националистичке оријентације, али на изборима 1995. и 1999. није имао већих успеха. Ипак, Рогозин постаје депутат на допунским изборима 1997, и поново на редовним 1999. Након утапања Конгреса руских заједница у нови политички блок под називом Родина тај блок постаје друга по величини посланичка група на изборима за Државну думу 2003, а Рогозин, као један од лидера потпредседник Државне думе. Указом председника Русије 2008. одлази у Брисел као стални представник Русије при НАТО-у. Од 2012. Рогозин је заменик премијера Владимира Путина задужен за војно-индустријски и ракетно-космички програм. На тој функцији остаје до 2018. и реконструкције владе Дмитрија Медведева, после чега постаје генерални директор Роскосмоса. Од јула 2022. престаје му и та функција. Рогозин је тренутно на првој линији фронта са групом ветерана војно-индустријског комплекса „Царски вукови“.

Ожењен, син Алексеј ради у Министарству одбране.

Сергеј (Јурјевич)

ГЛАЗЈЕВ

Политичар и економиста, академик, министар за интеграције и макроекономију Евроазијске економске комисије, један од лидера некадашњеї блока Родина

Рођен 1. 1. 1961. у радничкој породици у Запорожју. Као одличан ђак 1978. сели се у Москву и уписује економију на Московском државном универзитету Ломоносов. На Централном економско-математичком институту запошљава се у Лабораторији за системске анализе и на истом институту докторира 1990.

Каријеру у државној служби започиње 1991. у Министарству спољно-економских односа и већ следеће године постаје министар. Због неслагања са либералном политиком премијера Виктора Чердомирдина, Сергеј Глазјев врло брзо напушта владу, прелази у опозициону Демократску партију Русије и након парламентарних избора 1994. постаје посланик I сазива Државне думе. Током своје политичке каријере, као члан комунистичке партије, а затим као један од лидера блока Родина, Глазјев ће бити посланик III и IV сазива Државне думе. У међувремену, Сергеј је начелник информационо-аналитичког одељења Савета безбедности Русије. Учествоује 2004. на председничким изборима као самостални кандидат и заузима 3. место. Од 2008. један је од највиших чиновника Евроазијске економске заједнице. Има пресудан утицај на формирање царинског савеза између Русије, Белорусије и Казахстана – међународног уговора закљученог 2012. који претходи образовању Евроазијског економског савеза. Између 2012. и 2019. Сергеј ради у Администрацији председника као Путинов саветник за питања евроазијских интеграција. Од октобра 2019. налази се на челу министарства за интеграције и макроекономију Евроазијске економске комисије.

Поред високих државничких функција, Сергеј Глазјев има врло успешну академску каријеру. Написао је преко 300 научно-публицистичких радова. Кондратјевљеву златну медаљу добија 1995. за проучавање „Дугих таласа“ што уједно представља његову главну научно-истраживачку преокупацију. Реч је о економској теорији руског порекла која светски економски развој посматра као наизменично смењивање раста и рецесије, у директној међузависности са технолошком парадигмом које се обнавља на сваких пола века. Глазјев је 2008. примљен у Руску академију наука, а од 2015. је шеф катедре на Московском државном универзитету Ломоносов.

Ожењен, има двоје деце.

Сергеј Николајевич

БАБУРИН

Политичар и научни радник. Лидер партије Руски свенародни савез, један од лидера некадашњеи блока Родина

Рођен у Казахстану, а одрастао у Тари, провинцијском руском граду Омске области. Отац Николај Наумович по занимању школски учитељ, а мајка Валентина Николајевна хирург. После стицања дипломе правника на Омском државном универзитету 1981. Бабурин служи војни рок у Ограниченом контингенту совјетских снага у Авганистану. Једини је из своје чете који није рањаван, а за учешће у ратним операцијама одликован медаљом Војник интернационалиста и Захвалницом авганистанског народа. По повратку у Русију уписује докторске студије у Лењинграду, а затим се враћа на Омски државни универзитет као професор права. Аутор је великог броја књига из области правних и политичких наука.

Захваљујући гласовима из округа у коме одраста и ради Бабурин је 1990. изабран за члана Конгреса народних депутата Русије, у то време највишег државног органа. Један је од седам посланика који 1991. гласају против ратификације Бјеловјешког споразума којим је озваничен прекид постојања Совјетског Савеза и једини од њих који је говорио на седници. За време кулминације уставне кризе и изласка тенкова на московске улице 4. 10. 1993. Бабурин се у својству народног посланика налази у Белом дому, супротстављајући се незаконитим реформама. Децембра 1993, поново захваљујући гласовима из Омске области, улази у I сазив Државне думе. Пред следеће парламентарне изборе 1995. биће један од иницијатора формирања коалиције Власт Народу и захваљујући добрим резултатима постаће потпредседник Државне думе. На парламентарним изборима 1999. не успева да пређе цензус, те се враћа на факултет и постаје ректор Руског државног трговинско-економско универзитета. У септембру 2003. постаје један од лидера блока Родина која осваја 9% гласова на парламентарним изборима, а Бабурин поново заузима место потпредседника Државне думе. На изборима 2016. је на листи КПРФ, али не успева да уђе у Државну думу. Био је кандидат своје партије Руског свенародног савеза на изборима за председника Русије 2018.

Од 2015. Бабурин је председник Међународне Словенске академије наука, образовања, уметности и културе, а од 2017. председник Међународног словенског савета. Заслужни је научни радник Русије, Северне Осетије и Придњестровља, носилац бројних одликовања. Блиске везе са српским народом гаји од ратова 90-их. Био је руководилац комитета за одбрану Слободана Милошевића и Војислава Шешеља.

Ожењен Татјаном Николајевном са којом има четири одрасла сина.

Никита (Сергејевич)**МИХАЛКОВ***Филмски редитељ и јавни делатник*

Рођен 21. 10. 1945. у Москви у породици кнежевског порекла. Отац Сергеј Михалков био је најславнији совјетски дечији песник аутор стихова и химне СССР-а и садашње химне Русије. Мајка Наталија Кончаловска – преводилац и песник. Старији брат Андреј Михалков-Кончаловски је такође врхунски и светски признати редитељ. Млади Никита Михалков учи глуму у Московском уметничком театру Станиславски и Шчукиновој школи позоришта Вахтангов. Касније уписује Совјетски државни институт кинематографије где се уместо глуме специјализира за режију. Као глумац, редитељ, понекад сценариста учествује у снимању преко 100 филмова. Добитник је бројних руских и иностраних награда као што су Златни лав у Венецији или Гран при у Кану. Филм Варљиво сунце, који приказује чистке у време Стаљина, Америчка филмска академија награђује Оскарком 1994. у категорији најбољи филм на страном језику.

Од деведесетих, Никита Михалков је активни учесник друштвено-политичког живота у Русији. У политичку партију Наш дом Русија под руководством Виктора Чердомирдина учлањује се 1995, а следеће године подржава Јељцина на председничким изборима. Током чеченског рата јавно подржава новог председника Русије. На изборима 2012. и 2018. именован је за личност од поверења председничког кандидата Владимира Путина. Заступа конзервативне и монархистичке политичке ставове. У складу са тим, члан је председништва Светског руског народног сабора под покровитељством Руске православне цркве. Између осталог, Михалков је председник Уније руских редитеља и Друштвеног савета Министарства одбране.

Велики пријатељ и чест гост српског народа. Филм „Сунчаница“ у режији Михалкова 2014. је имао светску премијеру у Београду, што је уједно и глумачки деби Милоша Биковића у руској кинематографији. Поред признања као што су Народни уметник и Херој Рада Руске Федерације, Никита Михалков је одликован и Орденом Светог деспота Стефана Српске православне цркве, златном медаљом за заслуге Републике Србије и звањем Почасног грађанина Београда.

Из првог брака има сина Степана који му је подарио четворо унучади и једно праунуче. Из другог брака има троје деце и седморо унучади.

Рамзан (Ахматович)**КАДИРОВ***Председник Чеченске Републике и генерал-пуковник*

Рођен 5. 10. 1976. у селу Центарој, у Курчалоевском рејону Чечено-Ингушетске Аутономне Републике. Син је првог председника Чеченске Републике Ахмада Абдулхамидовича и његове жене Ајмани Несијевне. Основно и средње образо-

ваће стиче у свом родном крају, а војно искуство учешћем у чеченским ратовима. На Махачкалинском институту финансија и права 2004. стиче звање правника. У Дагестану, на Техничком државном универзитету 2011. је одбранио докторску дисертацију из економских наука.

Након Првог чеченског рата, у коме породица Кадиров узима учешће на страни сепаратиста, Ахмад као угледни представник заједнице постаје муфтија. У том периоду Рамзан обавља дужност личног обезбеђења свог оца. Почетком Другог чеченског рата заједно са оцем прелази на страну федералних снага и започиње каријеру у државним органима Русије као инспектор за комуникације при Министарству унутрашњих послова. Када је 2003. чеченски народ изабрао његовог оца за првог председника, Рамзан стаје на чело службе безбедности Чеченије. На тој позицији Рамзан добија главну улогу у преговорима са сепаратистима и у противтерористичким операцијама. Чланови породице Кадиров били су мета бројних неуспелих атентата. Ипак, то није био случај и са атентатом на председника Ахмада 2004. током прославе Дана победе у Грозном. Непосредно након очевог убиства Кадиров је именован за премијера, а 2007. указом председника Путина и гласањем у Скупштини изабран за председника Чеченије.

Млади државник успева да стабилизује војно-политичку ситуацију, а 2009. да коначно искорени тероризам у Републици. Захваљујући донацијама из федералног буџета Кадиров већ на почетку свог првог председничког мандата започиње обнову Чеченије. Успешна реализација крупних пројеката као што су реконструкција аеродрома, изградња булеvara Ахмада Кадирова, цамије Срце Чеченије, градске болнице, Руско-исламског универзитета, преобразила је изглед и живот престонице, а самим тим подигла углед Чеченије широм Русије.

Захваљујући огромној популарности у народу, Кадиров на председничким изборима 2016. осваја рекордних 97,5% гласова. На следећим изборима 2021. са 99,7% освојених гласова обара сопствени рекорд. У последњих десет година Чеченија пролази кроз један од најблиставији периода у својој историји уз огромно јединство народа и власти по многим друштвено-политичким питањима, посебно оним који се тичу исламске културе и ратних збивања у Украјини.

Због значајног доприноса у бици за Маријупол председник Путин је у октобру 2022. По други пут у години унапредио Кадирова, овог пута у чин генерал-пуковника. Лидер Чеченије такође има звање Хероја Русије, Хероја ЛНР, Хероја ДНР као и бројна друга одликовања.

Ожењен је женом из родног села са којом има једанаесторо деце и два усвојена сина.

Денис (Владимирович)

ПУШИЛИН

Председник Доњецке Народне Републике (ДНР)

Рођен је на Дан победе 9. 4. 1981. У рударском граду Макејевка, од оба родитеља – радника Макејевске металуршке фабрике. Након завршеног лицеја у родном граду 1999. Служи војни рок у Националној гарди Украјине, као при-

падник батаљона за специјалне задатке на Криму. Од 2002. Студирао је на Националној академији грађевинарства и архитектуре у Доњецку.

У периоду од 2011. До 2013. Пушилин је повезан са компанијом МММ у власништву контроверзног бизнисмена Сергеја Мавродија. Њих двојица 2013. Оснивају политичку партију МММ, али не успевају да освоје место у Врховној ради Украјине. Након Евромајдана и смене легитимно изабраног украјинског председника, Пушилин одбија да се повинује новим властима и организује масовне протесте широм Доњецка. Кратко време проводи на месту председника Врховног совјета ДНР, а од 2014. до 2018. је посланик парламента ДНР. На Пушилина су покушана два атентата. Током Минских преговора био је опуномоћени представник ДНР. Септембра 2018, након што је Александар Захарченко страдао у атентату, Пушилин је именован, а касније и изабран за новог председника ДНР. Септембра 2022. у Републици се спроводи референдум о уласку у састав Руске федерације, а само неколико дана касније Пушилин у Кремљу учествује у свечаној церемонији уједињења и тиме остварује своја предизборна обећања.

Ожењен, има три ћерке.

Леонид (Иванович)

ПАСЕЧНИК

Председник Луѓанске Народне Републике (ЛНР)

Рођен 15. 3. 1970. у Луганску. Отац Иван Сергејевич Пасечник, по занимању полицајац, са породицом је прекомандован 1975. у Магадан, на северо-исток Русије, град у непосредној близини рудника злата. Почетком деведесетих млади Леонид уписује Високу војно-политичку школу у Доњецку, а 1993. постаје сарадник Службе безбедности Украјине. Пасечник јавности постаје познат 2006. када на украјинско-руској граници разоткрива покушај кријумчарења 2 милиона долара и 7 милиона рубаља. За високи професионализам 2007. је одликован медаљом За војну службу Украјини.

Од 2010. је начелник Стахановског регионалног одељења Службе безбедности Украјине. У време преврата у Кијеву, Пасечник напушта Службу безбедности, а почетком оружаних сукоба на југоистоку Украјине прикључује се снагама ЛНР. Октобра 2014. именован је за Министра државне безбедности ЛНР. Новембра 2017, након оставке Игора Плотницког, Пасечник је именован за председника ЛНР. Следеће године, као предводник политичког покрета „Мир Луганску“ осваја 68% гласова на председничким изборима. Септембра 2022. успешно спроводи референдум о уласку ЛНР у састав Руске Федерације. Том приликом је изјавио: „Завршило се то ка чему су кроз сузе и бол стремили милиони Руса. Честитам вам овај историјски догађај. Победа не би била могућа без истрајности и храбрости у борби против украјинских нациста.“

Служба безбедности Украјине расписала је потерницу за својим бившим потпуковником. У војсци ЛНР има чин генерал-мајора.

Ожењен, има два сина.

Јевгениј (Максимович)

ПРИМАКОВ (1929–2015)

Ранији премијер, министар спољних послова и директор Спољне обавештајне службе

Рођен у Кијеву 29. 10. 1929. После само неколико месеци родитељи се разводе те беба Јевгениј са мајком Аном Јаковљевном Примаков одлази у Грузију код рођака. Отац под презименом Немченко је током репресија 1937. послат у Гулаг, после чега му се губи сваки траг. Јевгениј одраста у Тбилисију, где похађа престижну школу „Број 14“. Високо образовање стиче на Московском институту за оријенталне студије, где се специјализује за арапску културу, а постдипломске студије завршава 1956. на Економском факултету Московског државног универзитета. Исте године добија звање млађи научни сарадник Института глобалне економије и међународних односа. Такође, запошљава се у радиодифузној агенцији СССР-а као уредник задужен за арапско говорно подручје.

Примаков 1962. напушта институт и као новинар запошљава се у листу „Правда“. Неколико година касније, као дописник исте медијске куће одлази у Каиро. Тих година, званично као представник цивилног друштва, Примаков добија прилику да се сретне са водећим политичарима Блиског истока. Покушава да посредује између Садама Хусеина и Курда, Израела и „Народног фронта ослобођења Палестине“. Уз одобрење самог врха совјетске власти, Примаков води тајне преговара са Тел Авивом о обнови дипломатских односа са Москвом који су због Шестодневног рата 1967. били прекинути.

Након важних мисија на Блиском истоку, бројних контакта са арапским и израелским лидерима, завидног научног рада на пољу међународних односа, Примаков улази у политичку арену са великим ауторитетом и заузима место у Централној комисији КПСС-а и Врховном совјету СССР-а. Након распада државе и поделе КГБ-а на два дела, Јевгениј 1991. постаје први директор Спољне обавештајне службе, све до 1996, када постаје министар спољних послова. После одбијања Државне думе да верификује нови мандат Виктора Чердомирдина, после *дефолта* у Русији 1998. Примаков постаје премијер, формира прву (и досад једину) владу са учешћем комуниста и спасава земљу од економског слома. Под оптужбом да спрема „дрвени реванш“ и сарађује са КПРФ-ом у припреми *импичмента* Борису Јељцину, Примаков је смењен после само 8 месеци, у жеку НАТО агресије на нашу земљу, без обзира на велику подршку у народу. Током 2000-их се налази на челу Привредне коморе, а научни рад и писање књига су му били приоритет.

Носилац је бројних домаћих и страних одликовања. Био је члан Председништва Руске академије наука. Примаков све до своје смрти 26. 9. 2015. одржава редовне контакте са Владимиром Путином. Његов чувени „заокрет изнад Атлантика“ 24. 3. 1999. сматра се симболичким актом који означава крај униполарне и почетак мултиполарне доктрине руске спољне политике. Управо је Примаков иницијатор формирање стратешког троугла Кина, Русија и Индија из којег ће кас-

није проишаи међународна организација БРИКС. Уједно, Примаков је први који је научно и аналитички утврдио мултиполарну визију света и повратио пољубани углед руској дипломатији. Током суђења Милошевићу у Хагу, као сведок одбране поткрепује тезу да су распад Југославије планирале Западне силе, а да се Милошевић залагао за мирно решавање кризе.

Примаков је имао два брака, једног сина и ћерку. Унук, кога је, због преране смрти сина, сам васпитао, данас је познати политичар, новинар и директор агенције „Россотрудничество“ Јевгениј Александрович Примаков.

Јуриј (Михајлович)

ЛУЖКОВ (1936–2019)

Градоначелник Москве (1992–2010)

Рођен 21. 9. 1936. у Москви. Отац Михаил Андрејевич је био по занимању столар, учесник Отаџбинског рата, више пута рањаван и заробљаван од стране непријатеља. Одликован је са две медаље За борбене заслуге. Мајка Ана Петровна је била радница у фабрици. Након завршене школе, Јуриј је уписао Државни институт Губкин за нафту и гас и паралелно са студијама активно учествовао у раду Комсомола. Научни сарадник постаје 1958. и специјализује се за процесе аутоматизације у разним гранама индустрије. Од 1964. до распада државе обавља дужност начелника одељења за аутоматизацију Државног комитета за хемију, а затим начелника управе за науку и технику Министарства хемијске индустрије СССР-а. Током своје научне каријере имао је велики број патената из области медицине и хемије.

Политичку каријеру започиње чланством у КПСС-у 1968. После пар година изабран је за посланика московског рејона, а 1977. за посланика Московског градског совјета. Почетком деведесетих блиско сарађује са Борисом Јељцином и по његовој препоруци постаје заменик градоначелника и премијер градске владе. Након оставке Гаврила Попова са места градоначелника Москве, Јуриј Лужков заузима његово место и следећих 18 година посвећује преображају руске престонице. Није на одмет поменути да се почетком деведесетих у Москви роба широке потрошње продавала на уличним тезгама и да је стање инфраструктуре било критично. Заслугом новог градоначелника ситуација је убрзано стављена под контролу. Већ почетком 21. века Москва претендује на статус светског мегаполиса. Обновљене су многе знаменитости уништене у свјетско доба као што су Храм Христа Спаситеља и зидине Китај-город, постављен велики споменик Петру Великом на реци Москва, радови на најважнијим саобраћајним чвориштима приведени су крају и започета је изградња модерног пословног центра „Москва Сити“. Ипак, 2010. у државним медијима почеле су спекулације на тему корупционашких афера у којима главну улогу игра градоначелник Москве. На третман у медијима Лужков се жалио тадашњем председнику Дмитрију Медведеву. Међутим, уместо очекиване подршке уследио је председнички указ о разрешењу са дужности због губитка поверења. За наследника именован је Сергеј Собјањин.

Недуго затим, Лужков се са породицом сели у Лондон и обзнањује да је члан борда директора „Уфаоргсинтез“, једне од највећих руских компанија за прераду нафте и да поседује 87% акција пољопривредног комбината „Вједрен“. Године 2015. оснива фарму у Калињинграду где поред домаћих животиња гаји кукуруз и пшеницу. Владимир Путин 2016. лично уручује орден Лужкову „за заслуге пред отаџбином“ што је у руској јавности протумачено као чин „рехабилитације“ за наводне корупционашке афере. У својој 83. години живота, 2019. Лужков је преминуо на лечењу од срчаних проблема у Минхену.

Женио се три пута, има две ћерке и два сина. Са последњом женом, Еленом Батурином провео је 25 година у ванбрачној заједници, да би се тек 2016. званично венчали. Батурина се сматра једном од најбогатијих жена на свету.

Владимир (Волфович)

ЖИРИНОВСКИ (1946–2022)

Оснивач и лидер (1992–2022) Либерално-демократске партије Русије (ЛДПР)

Његов отац Волф Исакович Ејделштајн избегао је током Другог светског рата из западне Украјине у Казахстан. У Алма Ати упознаје Александру Павлович Жириновски са којом 25. 4. 1946. добија сина Владимира. После годину дана Волф Исакович принудно је депортован назад у Украјину, затим у Израел. Син Владимир Жириновски остаје са мајком у Алма Ати и нема прилику да се упозна са оцем. Основно и средње образовање стиче у родном граду. Са 18 година одлази у Москву и уписује историјско-филолошки факултет Московског државног универзитета Ломоносов где се специјализује за турски језик и литературу. Од 1970. до 1972. служи војни рок у Грузији. Потом се запошљава у Совјетском комитету за заштиту мира и паралелно уписује Правни факултет. Осамдесете проводи као директор правне службе у издавачкој кући „Мир“.

Политичку каријеру започиње 1989. оснивањем Либерално-демократске партије Совјетског Савеза. На првим председничким изборима у Русији 1991. кандидатура Владимира Жириновског била је прва коју је Централна изборна комисија регистровала. Током кампање залагао се за очување СССР-а, али и за уплив страног капитала у совјетску економију што ће му донети треће место и 7,81% освојених гласова. Након потписивања Бјеловешког споразума 1991. Жириновски организује „Марш гладних редова“ у знак протеста против издаје и дезинтеграције СССР-а. На првим парламентарним изборима ЛДПР са освојених 23% добија највише посланичких места. Након победе, Жириновски јавно понижава председника Јељцина окривљујући место његовог рођења (Урал) за погубно управљање државом. Ипак, 1996. у другом кругу председничких избора даје подршку Јељцину под образложењем да су комунисти лошија опција. Током бомбардовања Југославије учествује у протестима испред Америчке амбасаде у Москви. Подстакнут интервенцијама Сједињених Држава на Балкану јуна 1999. лидер ЛДПР јавно износи своја

предвиђање: „Следећи ће бити бомбардован Кијев. Мора се унапред рећи да ће рат бити на територији Украјине за Крим. У Закавказју ће Запад подржати Јермене против Бакуа и подржати Тбилиси против Абхазије. Главни циљ НАТО-а је рат против Русије. Они неће ићи директно, већ ће притискати Русију преко Украјине, преко Белорусије, преко балтичких држава, преко Кавказа.“ На почетку 21. века, као председник једне од највећих опозиционих партија, биће главни заговорник антизападне политике и оштар противник отопљавања руско-америчких односа. Захваљујући екстравагантним наступима и искусном балансирању између радикалног национализма и системске опозиције Владимир Жириновски и његов ЛДПР заузимају посебно место у политици савремене Русије.

Владимир Жириновски је преминуо 6. 4. 2022. у 75. години живота, само неколико дана након започињања Специјалне војне операције и финалне реализације његових упозорења из 1999.

Најближи чланови породице: жена, син и двоје ванбрачне деце.

САДРЖАЈ

Васкршња посланица Српске Православне Цркве	vii
Пасхално послание Сербской Православной Церкви	xi
塞尔维亚东正教复活节寄语	xv
Реч издавача	xix
Слово издателя	xxi
出版者的话	xxiii
Реч приређивача	xxv
Слово составителя	xxvii
编者的话	xxix

УВОД И ПОСВЕТА

800 ГОДИНА СВЕТОГ АЛЕКСАНДРА НЕВСКОГ	1
--	---

І ДЕО

ДОКУМЕНТИ КРЕМЉА: ПУТИН И ЊЕГОВИ САРАДНИЦИ О СПЕЦИЈАЛНОЈ ВОЈНОЈ ОПЕРАЦИЈИ (<i>превела Д. Лазаревић</i>)	11
О историјском јединству Руса и Украјинаца	13
Седница Савета безбедности 21. фебруара 2022.	26

Обраћање председника Руске Федерације 21. фебруара 2022.	51
Обраћање председника Руске Федерације 24. фебруара 2022.	66
Састанак са Сергејем Шојгуом и Валеријем Герасимовим	74
Концерт поводом годишњице уједињења Крима са Русијом	75
Састанак са министром одбране Сергејем Шојгуом	77
Парада победе на Црвеном тргу	81
Сусрет са оцем Владимира Жоге, Хероја Русије	84
Владимир Путин честитао запосленима и ветеранима Спољне обавештајне службе њену стогодишњицу	86
Састанак са министром одбране Сергејем Шојгуом	90
Сусрет са руководством Државне думе и руководиоцима посланичких група	92
Главна парада Ратне морнарице	113
Обраћање председника Руске Федерације 21. септембра 2022.	115
Свечани концерт посвећен 160 година руске државности	119
Потписивање споразума о пријему ДНР, ЛНР, Запорошке и Херсонске области у састав Русије	122
Митинг-концерт „Избор народа – заувек заједно“	132
Сусрет са кћерком Олге Качуре, Хероја Русије	134
Састанак Међународног дискусионог клуба „Валдај“	135

II ДЕО

АНАЛИЗЕ И КОМЕНТАРИ СРПСКИХ СТРУЧЊАКА	147
Славенко Терзић: Историјска позадина украјинске кризе	149
Никола Поповић: Како је хладни прерастао у врући рат	157
Владимир Коларић: Мала анатомија русофобије	169
Зоран Аврамовић: Сличности и разлике НАТО савеза према Србима и Русима, 1999, 2022.	176
Душан Николиш: Демократски тоталитаризам. Јахачи апокалипсе	185
Драган Петровић: Украјинска криза од 2004. до данас	190

Митар Ковач: Украјинска криза и настанак мултиполарног света	198
Бранко Ракић <i>et al.</i> : Интервенција Русије има своје упориште у међународном праву	210
Бранко Павловић: Разбијање геополитичких заблуда	217
Синиша Атлагић: Вредносне основе говора Владимира Путина од 24. фебруара 2022. године	223
Александар Павић: Русија није имала другог избора него да призна ДНР и ЛНР	226
Душан Пророковић: Украјинска криза – стратегија против тактике	229
Миломир Степић: Промена граница као руско-украјински епилог: балканска димензија	234
Слободан Антонић: Народ је на страни Русије	238
Владимир Кршљанин: НАТО, фашизам и Нови свет	242
Синиша Љепојевић: Украјинска криза је део светске револуције	248
Ђуро Билбија: Срби могу затражити и директну заштиту Русије и Кине	253
Драгомир Анђелковић: Спасоносна руска победа	259
Слободан Рељић: Операција „Барбароса“ се наставља – о денацификацији, русофобији и агонији Запада	268

ПРИЛОГ

ВОДЕЋЕ ЛИЧНОСТИ САВРЕМЕНЕ РУСИЈЕ

<i>(биографије, саставио М. Малешеввић)</i>	281
1. Владимир Путин	283
2. Сергеј Лавров	286
3. Сергеј Шојгу	287
4. Владимир Колокољцев	288
5. Патријарх Кирил	288
6. Митрополит Тихон	290
7. Михаил Мишустин	290
8. Дмитриј Медведев	291

9. Вјачеслав Володин	292
10. Валентина Матвијенко	293
11. Николај Патрушев	294
12. Сергеј Иванов	295
13. Александар Бортњиков	296
14. Сергеј Нарискин	296
15. Валериј Герасимов	297
16. Сергеј Суровикин	298
17. Генadiј Зјуганов	299
18. Сергеј Миронов	300
19. Дмитриј Рогозин	301
20. Сергеј Глазјев	302
21. Сергеј Бабурин	303
22. Никита Михалков	304
23. Рамзан Кадилов	304
24. Денис Пушилин	305
25. Леонид Пасечник	306
26. Јевгениј Примаков	307
27. Јуриј Лужков	308
28. Владимир Жириновски	309

CIP - Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

323(470)"21"

327(470)"21"

929(470)"21"

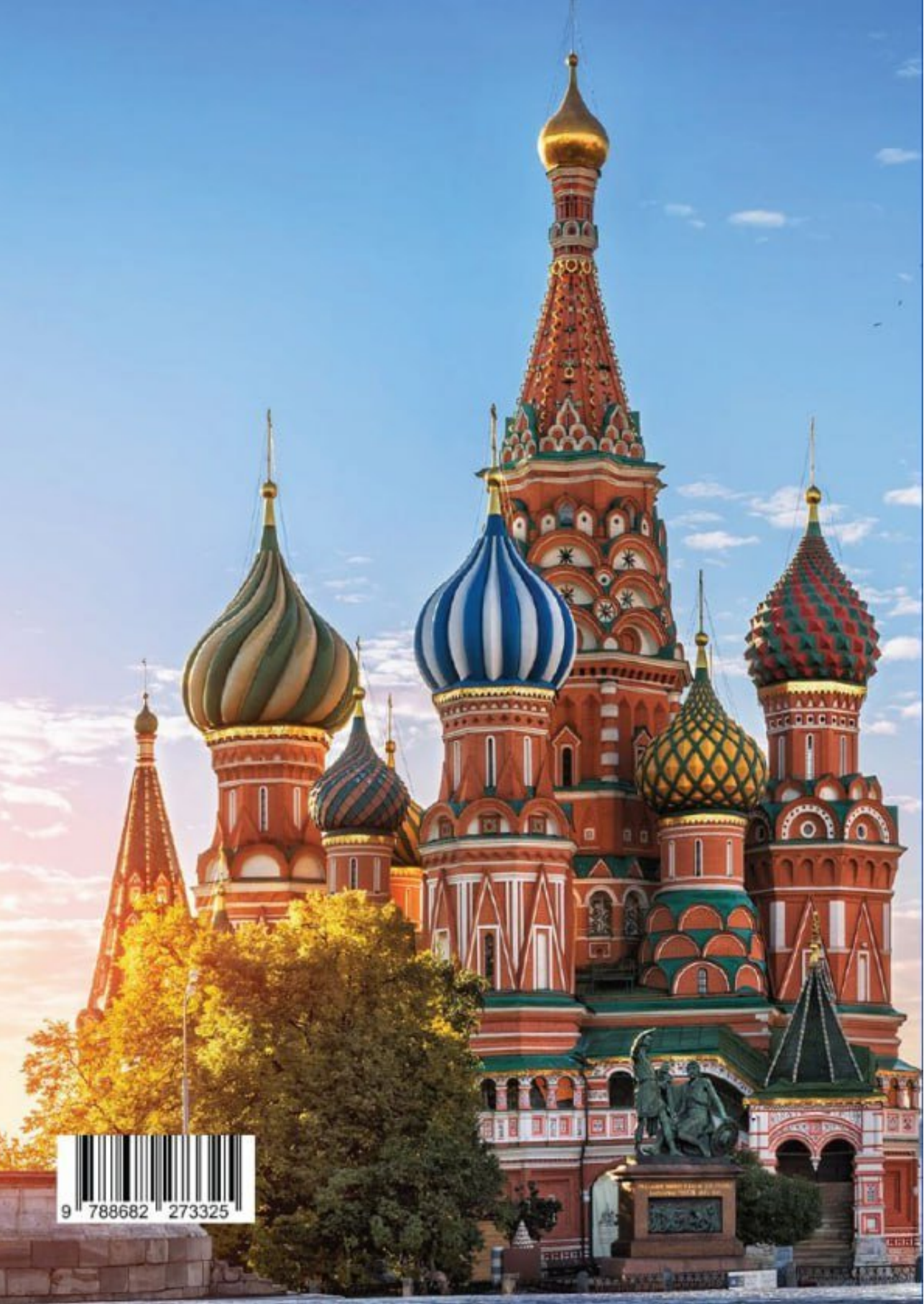
ПУТИН и Русија : у рату за мир : документи Кремља и српске анализе о настанку новог света / приредио Владимир Кршљанин ; [преводи на руски и кинески Валентина Симонова и Џанг Тианхуа]. - 1. изд. на срп. језику. - Београд : Фондација "Александар Невски" : Принцип, 2023 (Београд : МАВ стр). - 342 стр. ; 24 cm

Тираж 750. - Стр. 17-22: Реч издавача / Предраг Јеремић = Слово издатеља / Предраг Еремич.
- Стр. 23- 28: Реч приређивача / Владимир Кршљанин = Слово составитеља / Владимир Кршљанин.

ISBN 978-86-82273-32-5

- а) Познате личности -- Русија -- 21в
- б) Русија -- Политичке прилике -- 21в
- в) Русија -- Спољна политика -- 21в

COBISS.SR-ID 117854985

9 788682 273325